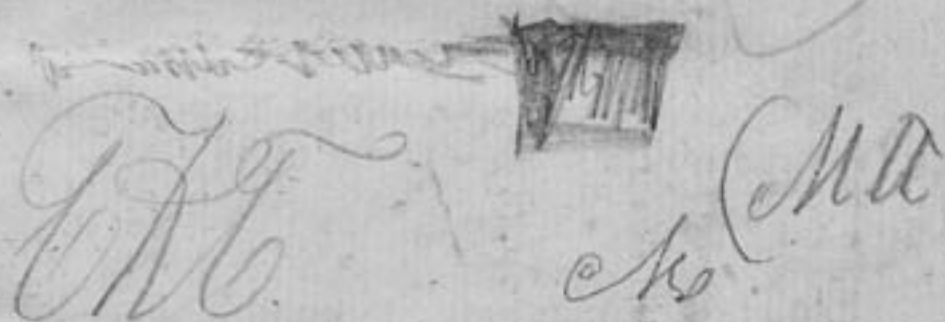


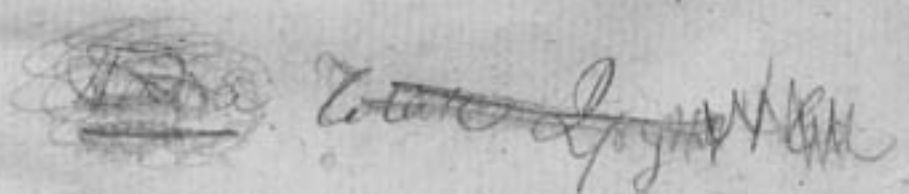
Quarzo K. T. ...



Quarzo ...
1850



~~Handwritten text, possibly a name or description.~~



Мокане
од Блатоја Барановца

30-IX-06



1826
Стр. 356

ГРАММАТИКА

Лингвистика К. Вартовогъ
СТАРОГРЧКОГЪ или ЕЛЛИНСКОГЪ
ЇЗИКА.

Р. II-1042

СА

Грчкимъ и Србскимъ задатцима за преводъ.

ПО КИНЕРУ.

преводъ

ИЗРАДИО

ЕВТИМИЕ АВРАМОВИЊЪ,

Професоръ Еллиногрчкогъ ѱика у Гимназиѱ Београдској.

Прегледала и одобрила школска Комисија.

цѣна е 14. гроша.

У БЕОГРАДУ,

Печатала правителствена књигопечатња.



1856.

www.dlib.mk





ПРЕДГОВОРЪ.

По общепризнатой и скоро у пословицу прешавшой истини, свакий езикозналаць толико людій вреди, колико езика зна и говори; ерь заиста толико людій у некимъ случаима подпуно заменути може. Та е пословица постала у старо доба, кадъ нѣ было толико, колико данась, межу людма разногъ племена и езика, светскогъ друженя; али у садашиѣ време, — кадъ е многомъ Европейцу, осимъ свое постойбине и свогъ правогъ и свойственогъ отечества, юшть притомъ и цела Европа, на некій начинъ постала пространѣ отечество, и кадъ се случан, у коима езикозналаць толико людій заменути може, колико езика зна и говори, много чешћи и свакий часъ появлюю, — има наведена пословица юшть веѣе и силнѣ значенъ, и езикозналаць изгледа заиста као многогубый, изъ многи просты особа сложенный человекъ, и по превосходству человекъ, у вышемъ смыслу словесанъ, то есть млогима и са млогима словешій или говорешій, и ни у комъ случаю као немъ и безгласанъ. То е онда, кадъ е кон языкъ само говорный, а нѣ уедно и кнѣжественый. Али еллинскій языкъ, кога се правила у овой кнѣжки садржаваю, и кон е у нашей, у Београду постоещой Гимназиѣ, као редованъ предметъ ученя за србску младежь уведенъ, нѣ само говорный, него е и кнѣжественый, и то не само у обичномъ, него у превосходномъ смыслу кнѣжественый. Онъ нѣ само као средство полезнагъ знаня кнѣжественогъ, него е и као изворъ високе науке и практичне мудрости, и наипосле найвышегъ степена словне и словесне вештине кнѣжественъ языкъ. То е онай языкъ, на комъ су се и први пупольци и найвећи цветови высоки наука роду човечіемъ указали и развили. То е онай языкъ, коимъ су найвећи умови: и

Сократъ и Платонъ и Аристотель, Херодотъ, Ксенофонъ и Димостенъ, Омиръ и Пиндаръ, Софоклисъ и Еврипидъ, Аристофанъ, Теокрытъ и други, међу великими велики,—говорили, писали и мисли и знаиъ свое свету оставили.

То е онај езикъ, коимъ су виспирене истине праве човечности, улюдности и образовања свету просіяле, истине столѣтјама затимъ признане и освећене, кое су родъ човечии, и кадъ е у варварство средињгъ века пао быо, опетъ изъ таме извести и просветити могле. То е најпосле онај езикъ, кои ние развјати се престао рание, него што е највиший степенъ савршенства достигао, и кои е и зато за насъ зватанъ, што е покрај свое класичне древности у подмлађеномъ виду опетъ ускрсао, и постао књижеванъ езикъ оногъ народа, кои намъ е и отечествомъ сусѣданъ, и веромъ и животомъ, као и чудномъ својомъ судбомъ изближе сроданъ.

Изъ наведени узрока еллинскій езикъ, као што е кодъ своју велики књижевника велики народа своју највишу цену и заслужено припознаванъ имао, тако е и кодъ књижевника србскогъ народа достојно уважаванъ. Двоица одъ највећи књижевны Срба, Доситеј и Мушицкій, несумињно су показали, шта треба мислити о класичномъ еллинскомъ езику. Доситеј у својој Буквици овако се о томъ изразио: *„У Корфу учио самъ Италиски, а у славной Смирни Елино - Грчки. — Блажена агра и благословенъ зефиръ, кои су духали у безна крила дрвенога копља, коимъ самъ превздио Адриатску пучину, Архипелагъ, Средиземно море, и довздио къ златной лојој Смирни, и изъ нѣзины нѣдара набрао самъ свакојака цвѣћа, коимъ самъ папурио умъ и срце мов. Изъ едне сисе сисао самъ сладко млеко Атино — Еладскога краснорѣчја, и изъ друге медъ Омиро — Поетическаго сладкословіа. О благий боже! то су твои милостиви дарови.“* А на другомъ опетъ месту у Баснама, гди е често мудра грчка изреченія употребіо, за еллинскій езикъ важе: *„Овый ми е езикъ одъ младости мојо, и радъ бы да се млогима одъ наши младића слиж.“* А Мушицкомъ ние доста было само желити, него е свойски о томъ и радіо, да србска младежь стече знаиъ овогъ преизредногъ езика, и да се небы то осуетило, покрај многи дужности, коима е и

као Професоръ богословски наука и као важанъ канцеларійскій званичникъ Митрополіе карловачке обременѣнъ быо, приміо е самъ на себе и предаванъ еллинскогъ езика, не по вишой заповести, него по собственомъ побуѣненю. И као што су прослављена двоица званѣмъ еллинскогъ езика и блистала се и у писаню силна была, тако напротивъ быо е међу србскимъ списательима еданъ врло знатанъ и заслужанъ, кои се, — збогъ пропушеногъ у млађимъ годинама ученя еллинскогъ езика, доцнѣ, кадъ га, многимъ важнымъ и књижевнимъ и државнимъ пословима обузеть, научити већъ ніе могао, — яко и често предъ многима каю.*)

Побуѣненъ речма доситеєвимъ и ревношћу Мушницкогъ, и я самъ јоштъ одъ дѣтинства тако рећи, дао се на ученѣ еллинскогъ езика; и кадъ самъ удостоенъ тогъ задовольства, да своима оно, што знамъ, саобштити могу: по дужности постарао самъ се, да србска младежь има одкудъ учити езикъ, кога ми е предаванъ у нашої Гимназіи поверено. Трудъ око ове Грамматике я самъ радо поднео у той надежди, да ће млади Срби у ученю еллинскогъ езика одсадъ све више ревности показивати, да небы негда као напоменутый, знаня еллинскогъ езика лишеныи србскій списатель, каяти се морали, него да бы по примеру велике србске гореименоване двоице присвоенимъ точнимъ званѣмъ класичногъ езика себи, а съ временомъ и роду своме многостручну ползу принети и у редъ велики европейски књижевника достойно ступити могли.

*) Види предговоръ на дѣла Давидовићева.







САДРЖАНИЕ.

СЛОВОПРОИЗВОДСТВО.

ПРВЫЙ ТЕЧАЙ.

I. О гласовима езика и о писменима.

Разделенѣ писмена	§.	1.
Разделенѣ самогласны. — Двогласна	"	2.
Разделенѣ сагласны	"	3.
Танкій и густый духъ	"	4.
Азбука	"	5.
Краснѣ и еклипсиѣ	"	6.
Покретна сагласна на краю речи	"	7.
Промена сагласны у саюзу и преламаню између себе	"	8.

II. О слоговима.

О мери и количини слогова	"	9.
О гласоудареню слогова	"	10.
Промена и премѣтанѣ гласоударенія у преламаню и сливаню речій	"	11.
Промене гласоударенія у саюзу говора	"	12.
Проклитике, или безгласоударне речи	"	13.
Енклитике	"	14.
Правила о промени гласоударенія у енклитики	"	15.
Енклитике съ гласоудареніемъ	"	16.
Разделенѣ слогова	"	17.
Знаци у писаню	"	18.

III. Нешто изъ науке о глаголу

IV. О имену существительномъ и прилагательномъ

Понятіе имена существительнаго	"	20.
Родъ имена существительнаго	"	21.

Броеви, падежи и склоненія	§. 22.
Понятіе и родъ имена прилагателны	" 23.
Прегледъ предлога	" 24.
Прво склоненіе	§. 25 — " 27.
Друго склоненіе	" 28.
Сливанъ другогъ склоненія	" 29.
Ативческо друго склоненіе	" 30.
Треће склоненіе	§. 31 — " 47.
Неправилна прилагателна	" 48.
Сравненіе прилагателны имена	§. 49 — " 52.
Неправилный начинъ сравненія	" 52.

V. О нарѣчію.

Понятіе, разделенъ и образованъ нарѣчія	" 53.
Сравненіе нарѣчія	" 54.

VI. О местоименію.

Понятіе местоименія	" 55.
I. Лична местоименія	§. 56. " 59.
II. Показателна местоименія	" 60.
III. Односителна местоименія	" 61.
IV. Неопредѣлена и вопросителна местоим.	" 62.
Узаймно односителна местоименія.	" 63.
Продужаванъ местоименія	" 64.

VII. О имену бронтелнонъ.

Понятіе и разделенъ бронтелны	" 65.
Знаци броева	" 66.
Прегледъ основны и редовны бронтелны	" 67.
Скланяиъ прва четири броя	" 68.
Нарѣчна бронтелна.	" 69.

ДРУГИЙ ТЕЧАЙ.

О Глаголу.

Понятіе глагола	" 70.
Залози глагола	" 71.
Времена глагола	" 72.
Наклоненія глагола.	" 73.
Неопредѣлены глаголи и причастія	" 74.
Лица и броеви глагола	" 75.
Спрезанъ глагола	" 76.

Спрезанъ глагола на ѿ.

Корень, нараштай, удвоиванъ. — Глаголный характеръ	" 77.
Преламна оконченія	§. 78. — " 79.

Примѣтба свр' личны оконченія и самогласны пиемена наклоненія	§. 80.	80.
Спрезаиѣ правилны глагола на <i>ω</i>	"	81.
Примѣтба на таблицу	"	82.
Примѣтба свр' такоуазваногъ атическогъ бу- дуиегъ	"	83.
О гласоударенію глагола	"	84.
Ближе опредѣленіѣ нараштая и удвойваня §. 85.	"	91.
Разделеніѣ глагола на <i>ω</i> по ньновомъ глагольномъ характеру	"	92.
Образованіѣ времена чисты глагола	"	93.
Чиста глаголи, кои задржаваю кратко характер- но самогласно у образованю времена	"	94.
Образованіѣ прош. и буд. страд. и савр. прош. и давн. прош. сред. или страд. са <i>σ</i>	"	95.
Сливени глаголи чисти	"	96.
Примѣтбе на спрезаиѣ сливени глагола	"	97.
Сливени глаголи, кои задржаваю противѣ пра- вила кратко характерно самогласно §. 98.	"	99.
Образованіѣ времена нечисты глагола	"	100.
Подкрепленіѣ корена	"	101.
Гласна промена корена	"	102.
Примѣтбе свр' образования времена вторы	"	103.
А. Образованіѣ времена безгласны глагола §. 104.	"	110.
Разделеніѣ	"	104.
Примѣтбе свр' характера	"	105.
Образованіѣ времена	"	106.
Примери безгласны глагола §. 107.	"	110.
Б. Образованіѣ времена течны глагола §. 111.	"	115.
Образованіѣ времена	"	111.
Примери течны глагола §. 112.	"	115.
Особита свойства у образованю поедины гла- гола	"	116.
Скраиваніѣ и премештаніѣ	"	117.

ТРЕЊИЙ ТЕЧАЙ.

Глаголи на <i>ω</i> съ подкрепленіемъ кореномъ у времени садашнѣмъ	"	118.
I. Глаголи, подкрепленіи съ <i>υ</i>	"	119.
II. Глаголи, подкрепленіи съ <i>υε</i>	"	120.
III. Глаголи, подкрепленіи съ <i>αυ</i>	"	121.
IV. Глаголи, подкрепленіи са <i>σх</i> и <i>ισх</i>	"	122.
V. Глаголи, подкрепленіи удвойваніемъ	"	123.

VI. Глаголи, коима корень сад. времена узима ε	"	124.
Глаголи, кои у образованю времена ε узимаю	"	125.
Глаголи съ разнимъ коренима	"	126.

Спрезанѣ глагола на ми.

Спрезанѣ глагола на ми	"	127.
Разделенѣ глагола на ми	"	128.
Самогласна наклоненія	"	129.
Лична оконченія	"	130.

Образованѣ времена глагола на ми.

I. Редъ глагола на ми	"	131.
II. Редъ глагола на ми	"	132.
Примери глагола на ми	"	133.
Примѣтбе свр' примера.	"	134.
Прегледъ глагола на ми	§. 135	" 140.

I. Глаголи, кои узимаю лична оконченія одма до корена.

Глаголи на α	"	135.
Глаголи на ε	"	136.
<i>Εἶμι</i> и <i>εἶμι</i>	"	137.
II. Глаголи, кои предъ личнимъ окончениемъ узимаю <i>υυυ</i> или <i>υυ</i>	"	138.
A. Корень се свршуе на самогласно.	"	139.
B. Корень се свршуе на сагласно	"	140.
<i>Κεῖμαι</i> и <i>ῥμαι</i>	"	141.
Глаголи на ω, кои у прош. II. дѣйств. и сред. слѣдую образованю глагола на ми	"	142.
<i>Οἶδα</i>	"	143.
Списакъ депоненса страдателны и дѣйствителны са образцемъ залога сред. за будуће време	"	144.

СЛОВСОЧИНЕНІЕ.

ЧЕТВРТЫЙ ТЕЧАЙ.

I. О главнимъ составнимъ частима простогоъ става.

Понятіе става. Подлогъ и прилогъ	"	145.
Наука о слаганю	§. 146. —	" 147.
Наука о члену.	"	148.
Наука о залозима глагола	"	149.

Примѣтбе свр' залога	§. 150.
Наука о времени и наклоненію глагола. §. 151. —	" 153.а
Примѣтбе свр' частице <i>ау</i>	" 153.б
О придевномъ отношенію става	" 154.
О предметномъ отношенію става	" 155.
<i>Наука о падежиима.</i>	
А. Родителный	§. 156. —
Б. Винителный	" 158.
Двогубый винителный	" 159.
В. Дателный	" 160.
	" 161.

Наука о предлогу.

1. Предлози съ родителнымъ	" 163.
2. Предлози съ дателнымъ	" 164.
3. Предлози съ винителнымъ	" 165.
4. Предлози съ род. и винит.	" 166.
5. Предлози съ род. дат. и винит.	" 167.
Примѣтбе о слаганю глагольны прилагателны и о сравнителномъ	" 168.
Примѣтбе свр' употребленя местоименія	" 169.
Наука о неопредѣленомъ	" 170.
Неопредѣлено безъ члена	" 171.
Имен. род. дат. и вин. съ неопред.	" 172.
Неопредѣлено съ членомъ	" 173.
Наука о причастію	" 174.
А. Причастіе као допуненѣ глаголногъ понятія.	" 175.
Б. Причастіе као изразъ нарѣчны узгредны о- предѣленя	" 176.
Нарѣчный предметъ	" 177.

ПЕТЫЙ ТЕЧАЙ.

СЛОВСОЧИНЕНІЕ СЛОЖЕНОГЪ СТАВА.

Г А. Приставъ	§. 178.
II Б. Подставъ.	
Главный и узгредный ставъ	" 179.
1. Суштествителни ставови	
А. Уведени са <i>оѡс</i> и <i>оѡти</i>	" 180.
Б. Уведени са <i>оѡс</i> , <i>ѡѡа</i> и т. д.	" 181.
2. Прилагателни ставови	" 182.
3. Нарѣчни ставови	" 183.
А. Нарѣчни ставови местногъ временогъ одно- шеня	" 183.

Б. Узрочни нарѣчни ставови	„ 184.
а. Основъ показиваюѣи нарѣч. ставови	„ 184.
б. Условни нарѣчни ставови	„ 185.
в. Нарѣчни ставови слѣдства или дѣйства	„ 186.
В Нарѣчни ставови сравненія	„ 187.
О вопросителнѣи ставовима	„ 188.
О косномъ или посредственомъ говору	„ 189.





ГРАММАТИКА

СТАРОГРЧКОГЪ или ЕЛЛИНСКОГЪ

ЪЗИКА.

СЛОВОПРОИЗВОДСТВО.

ПРВЫЙ ТЕЧАЙ.

I.

О ГЛАСОВИМА ЁЗИКА И О ПИСМЕНИМА.

§. 1. Разделенїе писмена.

Грчкїй ѳзикъ има двадесеть и четири писмена, то ѳсть седамъ самогласны и седамнаестъ сагласны.

§. 2. Разделенїе Самогласны. — Двоегласна.

ϵ (е, епсилонъ) и o (о, омикропъ) свагда су кратка;

η (и, ита) и ω (о, омега) свагда су дуга;

α (а, алфа), i (ї, їота) и v (и, ипсилонъ) биваю некадъ кратка, а некадъ дуга.

Краткоћа се означава знакомъ $\grave{}$, а дужина са $\acute{}$, као: $\acute{\alpha}$, $\acute{\eta}$. Знакъ: $\grave{}$ показуе, да се самогласно и као дуго и као кратко употребити дае, као: $\acute{\alpha}$.

Двоегласна су слѣдуюћа:

$\alpha\epsilon$ = е, ϵi = и, $o\eta$ = и, $v\eta$ = и, αv = аф-в,
 ϵv = еф-в, ηv = иф-в, $\omega\upsilon$ = ку.

Осимъ овы има юштъ α , η , ω , т. е. $\acute{\alpha}$, η , и ω са под-
писанимъ юта. Ова три доегласна, коя се несвойствена
називаю, изговараю се као њима сродна писмена безъ
тога знака, т. е. као α , η , ω .

Примѣт. 1. Доегласна писмена $\alpha\nu$, $\epsilon\nu$ и $\eta\nu$ изгова-
раю се предъ свима самогласнимъ, доегласнимъ и слѣ-
дуюћимъ сагласнимъ: β , γ , δ , λ , μ , ν , ρ , ζ , као $\alpha\nu$, $\epsilon\nu$ и
 $\eta\nu$, н. п. $\lambda\acute{\alpha}\nu\omega$ (паво) престаемъ, $\epsilon\acute{\upsilon}\mu\acute{\epsilon}\nu\epsilon\iota\alpha$ (евменія) благо-
воленіе, $\eta\acute{\iota}\nu\alpha$ (ивра) нашао самъ, а предъ осталимъ са-
гласнимъ као $\alpha\phi$, $\epsilon\phi$, $\eta\phi$; н. п. $\alpha\acute{\upsilon}\tau\acute{\omicron}\varsigma$ (аѣтосъ) овай, $\epsilon\acute{\upsilon}\theta\acute{\upsilon}\varsigma$
(еѣтисъ) правъ.

Примѣт. 2. Кодъ велики писмена поставя се
подписано ι одъ α , η , ω покрай самогласны, као: $\Lambda\iota =$
 α , $\text{H}\iota = \eta$, $\text{O}\iota = \omega$.

Примѣт. 3. Кадъ се два самогласна, коя по пра-
вилу едно доегласно сачиняваю, одељно изговорити и-
маю, онда се поставяю на друго самогласно (ι , ν) две
точкице, као $\epsilon\acute{\iota}$, $\omicron\acute{\iota}$, $\alpha\acute{\iota}$.

§. 3. Разделенѣ Сагласны.

1. Сагласна деле се найпре по орудіяма говора,
коя ѡ ствараю, на:

Гласове небца: γ (г, гама), κ (к, капа), χ (х, хи);

Гласове езика: δ (д, делта), τ (т, тафъ), θ (тх,
тхита), λ (л, ламвда), ν (н, ни), ρ (р, ро), σ (с, сигма);

Гласове устана: β (в, вита), μ (м, ми), ϕ (ф, фи),
 ψ (п, пси).

Упражненіе у читаню: $\gamma\epsilon$, $\gamma\eta$, $\kappa\alpha\iota$, $\chi\iota$, $\chi\epsilon\iota$. — $\delta\epsilon$, $\delta\alpha\iota$,
 $\delta\eta$, $\tau\alpha$, $\tau\epsilon$, $\tau\omicron$, $\tau\omega$, $\tau\phi$, $\tau\omicron\nu$, $\tau\alpha\nu$, $\tau\eta$, $\theta\iota$, $\theta\epsilon\iota$, $\lambda\omega$, $\gamma\alpha\lambda\alpha$, $\nu\nu$, $\nu\epsilon\iota$,
 $\nu\epsilon\iota\nu$, $\nu\eta$, $\rho\omega$, $\rho\alpha$, $\rho\epsilon\iota$, $\rho\epsilon\iota\nu$, $\sigma\alpha$, $\sigma\omicron\nu$, $\sigma\epsilon\nu\omega$, $\beta\omicron\nu$, $\beta\omicron\nu\nu$, $\beta\eta\tau\alpha$, $\beta\alpha\lambda$ -
 $\lambda\omega$, $\mu\iota$, $\mu\omicron\nu$, $\mu\omega$, $\mu\alpha\nu$, $\phi\iota$, $\phi\epsilon\rho\omega$, $\phi\epsilon\nu$, $\phi\nu\gamma\eta$, $\mu\nu$, $\mu\eta$, $\mu\omicron\iota$.

2. Друго деле се сагласна по звуку свомъ на:

а) полугласна, λ , μ , ν , ρ , коя се и течна називаю и на свираюће σ ;

б) безгласна, β , γ , δ , κ , λ , τ , θ , ϕ , χ . Ови де-
ветъ безгласны деле се: а) по орудіяма говора на три

гласа небца, три гласа устана и три гласа езика, а по качеству своемъ на три тврда, три средня и три густа, као :

тврда.	средня.	густа.	
κ.	γ.	χ.	гласови небца.
π.	β.	φ.	гласови устана.
τ.	δ.	θ.	гласови езика.

3. Одъ саюза безгласны писмена са полугласнымъ σ. постаю три двогуба :

ψ (пс, пси) изъ πσ, βσ, φσ.

ξ (кс, кси) изъ κσ, γσ, χσ.

ζ (з, зита) изъ δσ.

Упражненіе у читаню : *λαρβδα, λειπω, λαμβάνω, μν, μέλος, μάλα, νν, νυκτες, νυκτω, ρενσις, ριπτω, σιγμα, σενεις, заппа, καινα, κοινον, γαρ, γρουνς, χθων, — ιον, την, τοιν, τε-νω, τραυμα, δελτα, δεινοτης, θεα, θηια, θανμα, θανμαβια, — ланта, прота, ποιω, πανομεν, βηια, βαινω, βαλλω, βλαπτομεν, φευγω, φειδομαι, — ψи, ψανω, φαλλω, ψαλτηρ, ψυχη, ξи, ξε-νος, ξανθος, ξαινω, ζηια, ζητησις.*

§. 4. Танкій и густый духъ (*ψιλῆ* и *δασεῖα*).

1. Свако самогласно писме, у почетку речи сто-еће, изговара се съ некимъ дисанѣмъ или дахомъ; о-най дахъ быва или слабъ или якъ. Слабый дахъ или тан-кій духъ (*ψιλῆ*) означава се са ^ˊ, а якій дахъ или густый духъ (*δασεῖα*) има знакъ ^ˊ и. п. *ἀρετή* добродѣтель, *ἱστο-ρίαι* повестница.

2. Кодъ двогласны писмена поставляю се ови знацы на друго самогласно, и. п. *οἶος, εὐδης, αὐτιχα*. Кодъ несвойственны двогласны : *α, γ, φ*, кадъ се речи пишу великимъ словима, узимаю ясти знацы свое положенѣ на прво самогласно, као : *Λιδης*, изговара се *ἄδης* адъ.

3. Течно *ρ* изговарало се е свагда якимъ да-хомъ у почетку речи, и зато е узимало знакъ густогъ духа; и. п. *ῥαβδος*, штапъ. Кадъ се два *ρρ* у среди речи едно до друго налазе, овда узима прво танкій, а друго густый духъ и. п. *Πυρρός* Пирось.

Упражнение у читаню. *άλφα. αυξανω. αλθηρ. αιμα. ε-
μον. εκων. ειτα. ειμα. ειρει. ευρισκω. ολιγον. οινου. οιν. οιον.
ητα. ηυξον. ηκων. ιωτα. ινα. ιπποι. υπο. υιοι. ιωχη. αδω. ωδη.*

§. 5. Азбука.

Строй			изговоръ	имена.	
Α.	α.	а.	Алфа.	"Αλφα	
Β.	β.	в.	Вита.	Βητα	
Γ.	γ.	г.	Гамма.	Γάμμα	
Δ.	δ.	д.	Делта.	Δέλτα	
Ε.	ε.	е.	Епсиловъ	Ἐψιλόν.	
Ζ.	ζ.	з.	Зита.	Ζητα.	
Η.	η.	и.	Ита.	Ἡτα.	
Θ.	θ.	т.	Тита.	Θητα.	
Ι.	ι.	і.	Іота.	Ἰωτα.	
Κ.	κ.	к.	Капа.	Κάππα.	
Λ.	λ.	л.	Ламвда.	Λάμβδα.	
Μ.	μ.	м.	Ми.	Μυ.	
Ν.	ν.	н.	Нв.	Νυ.	
Ξ.	ξ.	кс.	Кси.	Ξι.	
Ο.	ο.	о.	Омикронъ.	Ὀμικρόν.	
Π.	π.	п.	Пи.	Πι.	
Ρ.	ρ.	р.	Ро.	Ῥο.	
Σ.	σ.	с.	Сигма.	Σίγμα.	
Τ.	τ.	т.	Тафъ.	Ταυ.	
Υ.	υ.	и.	Ипсвлонъ.	Ἵψιλόν.	
Φ.	φ.	ф.	Фи.	Φι.	
Χ.	χ.	х.	Хи.	Χι.	
Ψ.	ψ.	пс.	Пси.	Ψι.	
Ω.	ω.	о.	Омега.	Ῥμέγα.	

Примѣт. 1. Сигма (σ) пишсе се на краю речи ова-
ко ς, као *σεισμος*. Ово мало ς може се и у средини сло-
жены речій употребити, ако се прва сложена речъ на
сигма свршуе; н. п. *προσφερω, δυσγενης*.

Примѣт. 2. γ преѣ γ ; κ ; χ ; ξ изговара се као и: *ἀγγελος*, ангелосъ; *Αρχισης*, Анхисенсѣ; *συγκοπη*, синкопи; *λαρυγξ* ларинксѣ.

Упражненіе у читаню: *Ἀλεξανδρος*. *Ἀντις*. *Ὠλην*. *Ὠκεανος*. *Ὠροπος*. *Φανρις*. *Ψαρμιτιχος*. *Βιας*. *Γη*. *Γλανζος*. *Γοργη*. *Χαριτες*. *Χαριλαος*. *Φωκευς*. *Φωκιων*. *Φρυγες*. *Υδρα*. *Υπανις*. *Υλλος*. *Δολοψ*. *Διονυσος*. *Διοσκουροι*. *Ἐρις*. *Ζακυνθος*. *Ζευξις*. *Ἰλεκτρα*. *Ἰχω*. *Ἰως*. *Κιμβροι*. *Λυδία*. *Λυβιας*. *Λοζις*. *Λακεδαιμων*. *Νικη*. *Μινως*. *Ὀλυμπος*. *Πλαταια*. *Πιττακος*. *Σαλαμις*. *Σακας*. *Συνθια*. *Τιτανες*. *Ροδος*. *Ρωμη*. *Ρηγιον*. *Ξανθος*. *Ξερξης*. *Ξανθιλλη*. *Υλιον*. *Θησευς*. *Θοας*. *Θρακη*.

§. 6. Красисѣ и ектлиписѣ (спалиѣ и укиданѣ) и знацы ньнови (коронисѣ-апострофѣ).

1. Знацы красиса и ектлиписа подобни су! знаку танкога духа.

2. Кадъ се една речъ свршуе на самогласно писме, а друга се таквимъ почиѣ онда се често догађа, да се оба самогласна у еданѣ гласѣ спое. Ово спалиѣ назива се красисѣ, а знакъ њговъ коронисѣ, кой се поставља на споевнй гласѣ; а кадъ се догоди, да споевнй гласѣ има двоегласно писме, онда се овај знакъ на друго самогласно меће, и изостае само онда, кадъ се речъ стопаѣнимъ гласомъ почиѣ; н. п. *τὸ ὄνομα* = *τοῦνομα* име; *τὸ ἔπος* = *τοῦπος*, епѣвѣ; *καὶ ἀγαθά* = *κάγαθά*, блага; *ὁ οἶκος* = *ὄνος*, вино.

Примѣт. Подписано *iota* (§. 2.) ставља се само онда, кадъ оно *i* принадлежи напредѣ стопаѣ речи; н. п. *καὶ εἶτα* = *κάτα*; *καὶ ἔπειτα* = *κάπειτα*, и после.

3. Ектлиписѣ разликуе се одѣ красиса. Ектлиписѣ постае, кадъ се самогласно писме предѣ едномъ речи, коя се почиѣ самогласнимъ, безѣ сваке промене избадуе. Знакъ ектлиписа назива се апострофѣ. Скоро сви предлози, коя се на самогласно свршуоу, имаю ектлиписѣ, изузимаюћи *πρό* и *πρὸ*; н. п. *ἀπὸ οἴκου* = *ἀπ' οἴκου*, одѣ куће. Кадъ су речи саюжене, изоставља се

анострофъ: као: ἀπέφερον произишло е одъ ἀπο-έφερον, односимъ.

§. 7. Покретна сагласна на краю речи.

1. За избећи саюзъ два самогласна, има едно средство, кое се у томъ састои, да се некимъ крайњимъ слоговима сагласно *ν* (*ν ἐφελκυστικόν*) придене; као:

а) датељномъ вишебројномъ на *αι*, двома нарѣчјима: λέγουσιν, лане, πικτάλιον нивако.

б) трећемъ лицу глагола у едноброју и у вишеброју: као: τίλλουσιν ἐμέ, удараю ме, τίθησιν ἐν τῇ τραπέζῃ мене у асталъ: исто тако и кодъ ἐστί, естъ.

в) трећемъ лицу едноброја на *ε*; као: ἐστέμεν ἐμέ, ударао е мене.

г) бројтељномъ: εἴκοσι, двадесетъ, али не свагда: као: εἴκοσιν ἄνδρες и εἴκοσι ἄνδρες, двадесетъ людй.

Примѣт. Ово *ν ἐφελκυστικόν* стои правилно на свршетку едне вишесе или главе каквогъ већегъ сочиненія, безъ да му слѣдуе какво самогласно.

2. Нарѣчје οὕτως тако, остае цело предъ самогласнимъ, али кадъ стои предъ сагласнимъ, избацуе *σ*; и. п. οὕτως ἐποίησεν, тако е урадио, али οὕτω ποιῶ, тако радимъ.

3. На истый начинъ задржава предлогъ ἐξ, изъ, предъ самогласнимъ писменима подиуно свой изговоръ: ако се пакъ нађе предъ сагласнимъ, постае ἐξ: и. п. ἐξ εἰρήνης, изъ мира; али ἐκ τῆς εἰρήνης; исто тако и у саюзу речй: и. п. ἐξελιόνειν, крећати се: али ἐκτελεῖν, извршавати.

4. Тако се поступа и съ одрицатељномъ частицомъ οὐκ не; као: οὐκ αἰσχύος, не стидавъ; али οὐ γαλός, не добаръ; а предъ самогласнимъ, кое има надъ собою густой духъ, постае οὐχ: и. п. οὐχ ἰδὸς, не сладакъ; изузима се случај, кадъ се почиу речъ са сагласнимъ *φ*; и. п. οὐ φίλιον, небацамаъ.



§. 8. Промена сагласны у саюзу и прелама-
ню између себе.

1. Кадъ се гласови устана или гласови небца нађу предъ гласовима езика, онда узимаю по качеству сродна писмена гласовима езика, т. е. предъ тврдымъ τ , може стаати само тврдо (π , κ), предъ средњимъ δ , само среднѣ (β , γ), а предъ густимъ θ густо (φ , χ); н. п. $\pi\tau$ и $\kappa\tau$; $\beta\delta$ и $\gamma\delta$; $\varphi\theta$ и $\chi\theta$; као:

β	предъ τ	постаетъ π ,	као	($\tau\rho\beta\omega$)	$\tau\epsilon\tau\rho\beta\text{-}\tau\alpha\iota$	=	$\tau\epsilon\tau\rho\pi\tau\alpha\iota$		
φ	"	τ	"	π ,	"	($\gamma\rho\acute{\alpha}\varphi\omega$)	$\gamma\acute{\epsilon}\gamma\rho\alpha\varphi\text{-}\tau\alpha\iota$	=	$\gamma\acute{\epsilon}\gamma\rho\alpha\pi\tau\alpha\iota$
γ	"	τ	"	κ ,	"	($\lambda\acute{\epsilon}\gamma\omega$)	$\lambda\acute{\epsilon}\lambda\epsilon\gamma\text{-}\tau\alpha\iota$	=	$\lambda\acute{\epsilon}\lambda\epsilon\kappa\tau\alpha\iota$
χ	"	τ	"	κ ,	"	($\beta\rho\acute{\epsilon}\chi\omega$)	$\beta\acute{\epsilon}\beta\rho\epsilon\chi\text{-}\tau\alpha\iota$	=	$\beta\acute{\epsilon}\beta\rho\epsilon\kappa\tau\alpha\iota$
π	"	δ	"	β ,	"	($\kappa\acute{\upsilon}\pi\tau\omega$)	$\kappa\acute{\upsilon}\pi\text{-}\delta\alpha$	=	$\kappa\acute{\upsilon}\beta\delta\alpha$
φ	"	δ	"	β ,	"	($\gamma\rho\acute{\alpha}\varphi\omega$)	$\gamma\rho\acute{\alpha}\varphi\text{-}\delta\eta\nu$	=	$\gamma\rho\acute{\alpha}\beta\delta\eta\nu$
κ	"	δ	"	γ ,	"	($\pi\lambda\acute{\epsilon}\kappa\omega$)	$\pi\lambda\acute{\epsilon}\kappa\text{-}\delta\eta\nu$	=	$\pi\lambda\acute{\epsilon}\gamma\delta\eta\nu$
χ	"	δ	"	γ ,	"	($\beta\rho\acute{\epsilon}\chi\omega$)	$\beta\rho\acute{\epsilon}\chi\text{-}\delta\eta\nu$	=	$\beta\rho\acute{\epsilon}\gamma\delta\eta\nu$
π	"	θ	"	φ ,	"	($\pi\acute{\epsilon}\rho\pi\omega$)	$\acute{\epsilon}\pi\acute{\epsilon}\rho\pi\text{-}\theta\eta\nu$	=	$\acute{\epsilon}\pi\acute{\epsilon}\rho\varphi\theta\eta\nu$
β	"	θ	"	φ ,	"	($\tau\rho\beta\omega$)	$\acute{\epsilon}\tau\rho\beta\text{-}\theta\eta\nu$	=	$\acute{\epsilon}\tau\rho\varphi\theta\eta\nu$
κ	"	θ	"	χ ,	"	($\pi\lambda\acute{\epsilon}\kappa\omega$)	$\acute{\epsilon}\pi\lambda\acute{\epsilon}\kappa\text{-}\theta\eta\nu$	=	$\acute{\epsilon}\pi\lambda\acute{\epsilon}\chi\theta\eta\nu$
γ	"	θ	"	χ ,	"	($\lambda\acute{\epsilon}\gamma\omega$)	$\acute{\epsilon}\lambda\acute{\epsilon}\gamma\text{-}\theta\eta\nu$	=	$\acute{\epsilon}\lambda\acute{\epsilon}\chi\theta\eta\nu$

Примѣт. 1. Предлогъ $\acute{\epsilon}\kappa$ предъ δ и θ остае непро-
менѣнь; као: $\acute{\epsilon}\kappa\delta\omicron\upsilon\tau\alpha\iota$, издати, $\acute{\epsilon}\kappa\theta\epsilon\acute{\iota}\nu\alpha\iota$, изложити и т. д.
а не $\acute{\epsilon}\gamma\delta\omicron\upsilon\tau\alpha\iota$, $\acute{\epsilon}\chi\theta\epsilon\acute{\iota}\nu\alpha\iota$.

2. Тврда писмена (κ π τ) претвараю се у ньма сродна густа (φ χ θ) не само у саюзу речий, него и кадъ одвоено стое предъ онимъ речима, кое имаю густый духъ; а средня (β γ δ) менаю се само у спрезано глагола: у осталимъ пакъ случаевима немаю промене, као:

$\alpha\lambda' \omicron\upsilon$ = $\acute{\alpha}\varphi' \omicron\upsilon$, $\acute{\epsilon}\pi\acute{\eta}\mu\epsilon\rho\omicron\varsigma$ (одъ $\acute{\epsilon}\pi\acute{\iota}$, $\acute{\eta}\mu\acute{\epsilon}\rho\alpha$) = $\acute{\epsilon}\varphi\acute{\eta}\mu\epsilon\rho\omicron\varsigma$
 $\acute{\delta}\pi\nu\varphi\alpha\acute{\iota}\nu\omega$ (одъ $\acute{\epsilon}\pi\acute{\iota}$, $\upsilon\varphi\alpha\acute{\iota}\nu\omega$) = $\acute{\epsilon}\varphi\nu\varphi\alpha\acute{\iota}\nu\omega$, $\tau\acute{\epsilon}\tau\upsilon\pi\text{-}\acute{\alpha}$ = $\tau\acute{\epsilon}\tau\upsilon\varphi\mu$
 $\omicron\upsilon\kappa \acute{\omicron}\sigma\acute{\iota}\omega\varsigma$ = $\omicron\upsilon\chi \acute{\omicron}\sigma\acute{\iota}\omega\varsigma$ = $\acute{\omicron}\epsilon\chi\acute{\eta}\mu\epsilon\rho\omicron\varsigma$ (одъ $\delta\acute{\epsilon}\kappa\alpha$, $\acute{\eta}\mu\acute{\epsilon}\rho\alpha$) =
 $\delta\epsilon\chi\acute{\eta}\mu\epsilon\rho\omicron\varsigma$
 $\acute{\alpha}\nu\tau\prime \acute{\omicron}\nu$ = $\acute{\alpha}\nu\theta\prime \acute{\omicron}\nu$ (одъ $\acute{\alpha}\nu\tau\acute{\iota}$), тако $\acute{\alpha}\nu\theta\acute{\epsilon}\lambda\omega$ (одъ $\acute{\alpha}\nu\tau\acute{\iota}$, $\acute{\epsilon}\lambda\text{-}$
 ω), али: $\omicron\upsilon\delta\epsilon\acute{\iota}\varsigma$ не ($\omicron\upsilon\theta\epsilon\acute{\iota}\varsigma$).
 $\acute{\epsilon}\iota\lambda\omicron\gamma\text{-}\acute{\alpha}$ = $\acute{\epsilon}\iota\lambda\omicron\gamma\mu$, али: $\lambda\acute{\epsilon}\gamma\acute{\epsilon}\tau\epsilon\rho\alpha\nu$ (не $\lambda\acute{\epsilon}\chi\acute{\epsilon}\tau\epsilon\rho\alpha\nu$)
 $\tau\acute{\epsilon}\tau\rho\beta\text{-}\acute{\alpha}$ = $\tau\acute{\epsilon}\tau\rho\varphi\mu$, али: $\tau\rho\beta\prime \omicron\upsilon\tau\omega\varsigma$ (не $\tau\rho\acute{\iota}\varphi\prime \omicron\upsilon\tau\omega\varsigma$).

Примѣт. 2. Ова промена догађа се и у красну: као: *ἄτερα* одъ *τὰ ἔτερα* (§. 6, 2.) — кадъ стое два тврда писмена едно до другога предъ густимъ духомъ, онда се оба у сродна густа претвараю (Л^с I.), као: *ἐφθήμερος* место *ἐπιήμερος* (одъ *ἐπία*, *ήμερα*). *νύχθ' ὄλην* место *νύχτ' ὄλην*, *ὄγθοος* одъ *ὄκτώ*.

3. Кадъ се догоде гласови езика предъ гласовима езика, онда се меняю у *σ*, а предъ *κ* избацују се; као:

<i>ἐπειθ-θην</i> (одъ <i>πείθω</i>)	быва	<i>ἐπείσθην</i>
<i>πειθ-τέος</i> (одъ <i>πείθω</i>)	„	<i>πεισιτέος</i>
<i>ἤρειθ-θην</i> (одъ <i>ἐρείθω</i>)	„	<i>ἤρεισθην</i>
<i>πέπειθ-κα</i> (одъ <i>πείθω</i>)	„	<i>πέπεικα</i> .

4. *ν* предъ течнимъ претвара се у исто течно; као:

συν-λογίζω постае *συνλλογίζω* *συν-μετρία* постае *συνμειρία*.
ἐν-μένω постае *ἐρμένω* *συν-ρίπτω* быва *συνῥίπτω*.

Примѣт. 3. *υ* овомъ правилу прави изатіе предлогъ *ἐν* предъ *ρ*, као: *ἐνρίπτω*, убацуемъ.

5. Гласови устана (*β π φ*) претвараю се предъ *μ* у *μ*. Гласови небца (*κ γ χ*) претвараю се предъ *μ* у *γ*. Гласови езика (*τ δ θ*) кадъ стое предъ *μ*, претвараю се у *σ*; као:

а.) Глас. уст. *τέτριβ-μαι* (одъ *τρίβω*) постае *τέτριμμα*
λέλειπ-μαι (одъ *λείπω*) постае *λέλειμμα*
γέγραψ-μαι (одъ *γράφω*) постае *γέγραμμα*.

б.) Глас. неб *πέπλεκ-μαι* (одъ *πλέκω*) постае *πέπλεγμαι*
λέλεγ-μαι (одъ *λέγω*) постае *λέλεγμαι*
βέβρεχ-μαι (одъ *βρέχω*) постае *βέβρεγμα*

в.) Глас. язык. *ἤννι-μαι* (одъ *ἀνύτω*) постае *ἤννισμαι*
ἤρειθ-μαι (одъ *ἐρείθω*) постае *ἤρεισμαι*
πέπειθ-μαι (одъ *πείθω*) постае *πέπεισμαι*
χεχόριθ-μαι (одъ *χορίζω*) постае *χεχόρισμαι*.

6. *ν* предъ гласовима устана (*π β φ*) и предъ двогубимъ *ψ* прелази у *μ*; предъ гласовима небца (*κ γ χ*) и

предъ ξ предъ *α* и *υ* *α* предъ гласовима езика (τ δ θ)
 остае као што *ε*; н. д.

ἐν-πειρία бива ἐμπειρία συν-ζαλέω бива συγζαλέω
 ἐν-βάλλω „ ἐμβάλλω συν-γιγνώσκω „ συγγιγνώσκω
 ἐν-φρον „ ἐμφρον σύν-χρονος „ σύγχρονος
 ἐν-ψυχος „ ἐμψυχος συν-ξέω „ συγξέω;

али у *συντείνω*, *συνθέω*, *συνδέω* остае као што *ε*, ерѣ предъ собомъ има гласове езика.

П р и м ѣ т. 4. Изузимаю се енклитике, као *ὄνπερ*, *τόνγε*.

7. Гласови устана (*π β φ*) саюжуваю се са полугласнимъ *σ* у *ψ*.

Гласови небца (*κ γ χ*) саюжуваю се са *σ* у *ξ*.

Гласови езика (*τ δ θ*) изчезаваю предъ *σ*: као:

а.) Глас. устана *λείπ-σω* (одъ *λείπω*) бива *λείψω ὄψ*, *ὀπ-ός*
τριβ-σω (одъ *τριβω*) бива *τριψω χέριψ*, *χέριβ-ος*
γράφ-σω (одъ *γράφω*) бива *γράψω Νιψ*, *νίψα*.

б.) Гласови небца *πλέκ-σω* (одъ *πλέκω*) бива *πλέξω κόραξ-*
χορακ-ος
λέγ-σω (одъ *λέγω*) бива *λέξω αἰξ*, *αιγ-ός*
βρέχ-σω (одъ *βρέχω*) бива *βρέξω μῶννξ-μῶννχος*.

в.) Глас. език. *ἀνίτ-σω* (одъ *ἀνίτω*) бива *ἀνίσω γέλως*, *γέ-*
λωι-ος
ἐρείθ-σω (одъ *ἐρείθω*) бива *ἐρείσω λαμπάς*, *λαμπιάδ-ος*
πείθ-σω (одъ *πείθω*) бива *πίσω ὄρνις*, *ὄρνιθ-ος*
ἐλπιδ-σω (одъ *ἐλπίζω*) бива *ἐλπίσω ἐλπίς*, *ἐλπίδ-ος*.

П р и м ѣ т. 5. Изузима се предлогъ *εξ* предъ *σ* као:
ἐκσῶζω

8. *ν* изчезава предъ *σ*: но ако *ε* *υ* скопчано са гласовима езика, онда изчезаваю оба звука предъ *σ*, а кратко самогласно постае дуго предъ *σ*, т. е. *ε* претвара се у *ει*, *ο* у *ου*: *ᾶ*, *ῆ*, *ῆ* у *ᾷ*, *ῆ*, *ῆ*; као:

δαίμον-σι постае δαίμοσι ὀδόνι-σι постае ὀδοῦσι
τιφθένι-σι „ *τιφθείσι* ἔλμινθ-σι „ *ἐλμίσι*
σπένθ-σω „ *σπέσθω* δεικνύνι-σι „ *δεικνῦσι*
τιψάνι-σι „ *τίψᾶσι* Ξενοφῶνι-σι „ *Ξενοφῶσι*.

Примѣт. 6. Извѣтїа: *ἐν*, *υ*, као: *ἐνσπείρω*, усеивамъ; *πάλιν* опетъ, као: *παλινστριος* сѣновитый; нека предамана на *σαι* и *σις*, као: *πέφανσαι* одъ *φαίνω*, и нека суштествителна на *ως* и *υς*. У одъ *σέν*, претвара се у сложенимъ речма, кое се почино са *σ* и еднимъ самогласнимъ, у *σ*, као: *συσσώζω* место *σενσώζω*, спасавамъ заедно; а кадъ се после *υ* почишъ речъ са *σ* и еднимъ сагласнимъ, или кадъ има у почетку *ζ*, онда изчезава савимъ, као: *σέν-σημα* бива *σήσημα*, установленъ, *σεν-ζυγία*, постае *σζυγία*, спрезанъ.

9. При удвојаваню глагола, кои се почино густимъ сагласнимъ (*θ φ χ*), требао бы да се густа писмена повторе, али ради благогласїа, заменуо се сроднимъ тврдимъ (*κ π γ*); зато се претвара:

φε-φίληκα (одъ *φιλέω*) у: *πεφίληκα*

χε-χουκα (одъ *χέω*) у: *κέχουκα*

θε-θηκα (одъ *θύω*) у: *τέθηκα*

θη-θημι (корень *θη*) у: *τίθημι*.

Овомъ правилу слѣдую глаголи *θύειν*, жертвовати и *τιθέναι* ставити, у своѣмъ страдателномъ залогѣ, гди се почино са *θ*.

10 Речи, кое се почино са *ι*, а свршую се у корену на густо сагласно, преносе свою густину на тврдо писме *κ* у почетку, кадъ се густа писмена по М 7. I. 5. предъ *σ*, *ι*, и *μ* у негустѣ преобратити имаю. Зато се претвара:

ιρέφ-ω у (*θρέψω*) *θρέψω*, *θρεπ-τήρ*, (*θρέπ-μαι*) *θρέμμα*

ιαφή, *ιαφ-ω* у *θάψω*, *θάπ-τω*, (*τέθαπ-μαι*) *τέθαρμαι*

ιρύφος, *ιρυφ-ω* у *θρύψω*, *θρύπ-τω* (*τέθρυπ-μαι*) *τέθρυμμα*

ιριχ-ός у *θρίξ*, *θριξίν*; *ιαχός* има у сравнит. *θάκτιον*

(Али непроѣвимо остае: *τείξω* одъ *τεύχω*, *τρεύξω* одъ *τρεύχω*).

Примѣт. 7. У страдателномъ и средишнемъ залогѣ имаю речи, кое се у своѣмъ преданномъ оконченю съ *θ* почино, густо *θ* у почетку у речима: *ιρέφω* ранимъ, *θάπτω*.

законавамъ. *ἔρπειτο*, разбиамъ: ерѣ густина одъ *φθ* пре-
лази на тврдо *τ*, и оно се претвара у *θ*, као:

ἔθρεφθην, *θρεφ-θῆναι*, *θρεφ-θήσεσθαι-τετράγ-θαι*,
ἔθάφ-θῆν, *θαφθεῖς*, *θαφ-θήσομαι*, *τεθάφ-θαι*.

Примѣт. 8. На свршетку глагола у зал. страдат.
кадъ бы требало, да се оба крајина слога са *θ* почино,
претвара се друго, а не прво густо, у еродно тврдо; као:
βουλέθῃται соџетуи се.

II. Јошть о течномѣ *ρ* има се примѣтити, да
се удвоява, а) кадъ узима глагольный нарантай, као: *ἔρ-
ρῆσθαι*, а теко: *ῥ*) кадъ *ρ* съ едномъ речн сложено, коя предъ
ρ има кратко самогласно; и. п. *ἄρρηκτος*, неподеримый;
βαθύρροος, дубокотекуый; аш не: *εὐρωστος* акъ, (одъ *εὐ*
и *ῥώννυμι*).

II.

О СЛОГОВИМА.

§. 9. О мери и количини слогова

1. Слогъ се зове природно кратакъ, кадъ има
кратко самогласно: *ε*, *ο*, *ἄ*, *ἰ*, *ῆ*, и кадъ после краткогъ
самогласногъ долази опетъ едно самогласно, или просто
сагласно, и. п. *εγορήσα*, имао самъ обичай; *ἐπέθετο*, про-
падаше.

2. Слогъ се зове природно дугъ, кадъ има ду-
го самогласно: *η*, *ω*, *ἄ*, *ἰ*, *ῆ*, или едно двозгласно, као:
ἦρος, юнакъ; *κρίνω*, судимъ; *χερσῶν*, һунрія; *ισχυρός*, акъ;
παιδείης, воспитаванъ; слогови су и овда дуги, кадъ су
два самогласна у едномъ саввена као; *ἄκων* (постѣ одъ
ἀέκων), неволаъ; *βότρω* (постѣ одъ: *βότρωας*), гроздь.

3. Слогъ се назива положенъ дугъ, кадъ има
кратко самогласно предъ два сагласна или еднимъ двогу-
бимъ (*ζ*, *ξ*, *ψ*), као *ἐκδιέλλω*, изанилъкъ; *τύφαιτες*, уда-
ривши; *κόραξ* (*κοράγος*), гавранъ; *κόραξαι*, асталъ.

Примѣт. I. Кадъ се двозгласна *αι* и *οι* налазе на
краю речн сама безъ инагогъ сагласногъ, онда се сма-

траю као кратки слогови: н. пр. *μουσαι* музе: *βῶλοι* грудве.

Примѣт. 2. Кадъ стои кратко самогласно предъ еднимъ безгласнимъ, за коимъ слѣдує тешко, онда остає вратакъ слогъ, као: *ἄτεκνος*, безчаданъ; *ἄτελλος*, неодавенъ; *ἀζυγή*, снага; *βότρυς*, *δίδραχμος*, две драхме вреденій. Само у два случая поставє кратко самогласно предъ безгласнимъ и тешкимъ, положеніемъ дугій слогъ, као а) у сложеню речій, н. п. *ἐκνέμω*, одаемъ; б) кадъ средня сугласна *β*, *γ*, *δ*, предъ тешкими *λ*, *μ*, *ν*, *ρ*, стое, као: *βίβλος*, кнѣга; *εὐδομος*, благовоный; *πέπλεγμαι*, я самъ се сплео.

§. 10. О гласоударенію слогова.

I. Гласоудареніе слогова состои се у томъ, што се на едномъ слогу у речи яче гласомъ удара, него на осталима. Съ гласоудареніемъ постизава се единство скопчаны слогова, као: говоръ благодѣаніе. И едносложна речъ мора имати свое удареніе, да бы се у свези говора као союзна часть показала. Грчкій языкъ има слѣдующа гласоударенія:

а) Оштро (*ὀξεῖα*) за оштро и ясно удараніе гласа: као: *λόγος*, слово.

б) Превучено (*περισπωμένη*) за протежуће удараніе гласа: као: *ζήλος*, ревность.

в) Тешко (*βαρεῖα*) за умекшааніе гласоударенія на крайнемъ слогу (§. 12, I.). Осимъ тога употребљава се тешко удареніе, да бы означило разлику неки речій: као: *τις* некій, а *τίς* кой?

Прим. I. Двогласна писмена имаю свое удареніе на другомъ самогласномъ, а у почетку речій, кое се почино самогласнимъ писменима, долази гласоудареніе оштро (и тешко) иза танкогъ и густогъ духа, а превучено узвицава се надъ њима, као: *ἄπαξ*, еданпутъ; *ἀνθήσας*, растеніе; *εὐρος*, ширина; *αἷμα* кровь. Али двогласна *α*, *η*, *ω*, кадъ су съ великимъ словима написана, добию удареніе на првомъ самогласномъ, као: *Ἰδιος* (*ἰδιος*). Кадъ на самогласномъ стое две точице (§. 2, Примѣт. 2.), онда

узима оштро гласоудареніє свое положенѣ између нѣи а превучено надъ нѣима н. н. *ἀίδιος* вѣчанъ, *κλειδί*, ключу.

2. Оштро удареніє стои на три послѣдня слога, были они кратки или дуги, као: *καλός*, добаръ; *ἄνθρωπον*, човека; *πόλεμος*, рать; на предокрайнѣмъ може само онда стаяти, кадъ в крайнѣй слогъ кратакъ: као: *ἄνθρωπος*, человекъ; али: *ἄνθρώπων*.

3. Превучено удареніє стои само на два послѣдня слога, и то онда, кадъ в слогъ природно дугъ, као: *τοῦ*, тога; *σῶμα*, тѣло; *ζῆλος*, *ἀνδρεία*, мужествене; на докрайнѣмъ слогу може само онда стаяти, кадъ в крайнѣй слогъ кратакъ, у комъ случаю не узима се у призре-ніє дужина положеня; као: *τείχος*, зидъ; *χοῖμα*, стварь; *πράξις*, дѣло; *αὐλάξ* (род. *ἄκος*), бразда; *καλαῦροψ*, крива батина.

Примѣт. 2. По гласоударенію примаю речи слѣдуюћа наименованія:

а) Окситона, кадъ оштро или тешко удареніє на крайнѣмъ слогу стои; као: *τετυφώς*, ударенъ; *κακός*, зао, *θήρ*, зверь.

б) Парокситона, кадъ оштро удареніє на докрайнѣмъ слогу стои; као: *τύπτω*, ударахъ, біемъ.

в) Пропарокситона, кадъ предокрайнѣй слогъ има надъ собомъ оштро удареніє; као: *ἄνθρωπος*, *τυπόμενος*, удараюћий се; *τυπόμεθα*, ударамо се.

г) Периспомена, кадъ крайнѣй слогъ има превучено удареніє; као: *καλῶς*, добро.

д) Пропериспомена, кадъ на докрайнѣмъ слогу превучено удареніє стои; као: *πράξις*, стварь; *φιλοῦσα*, любећа.

е) Варитона, кадъ последнѣй слогъ нема гласоударенія.

§. II. Промена и премѣстанѣ гласоударенія у преламаню и сливаню речій.

1. Кадъ се една речъ у преламаню относительно

на количину крайнѣгъ слога, или на брой слогова, меня, онда по већој части слѣдує промена или премештанѣ гласоударенія по горњимъ празилама.

А) Кадъ є крайнѣй слогъ дугъ, онда поставь речь:

а) Пропарокситона, као: *πόλεμος*, парокситономъ, као: *πόλεμον*;

б) Процериспомена, као: *τείχος*, парокситономъ, као: *τείχους*;

в) Окситона, као: *θεός*, периспоменомъ, као: *θεοῦ*. Но ова промена ограничена є само на неке случає (види §. 26. 5. а.)

Б) Кадъ є крайнѣй слогъ кратакъ, поставь речь

а) двоеложна парокситона, са природно дугимъ докрайнѣмъ слогомъ, као: *φεύγω*, бежимъ; *πράττω*, радимъ, периспоменомъ, као: *φεύγε*, бежи; *πράττε*, ради.

б) вицесложна парокситона, было оконченіє иѣно дуго или кратко поставь пропарокситона; као: *βούλευω*, советуемъ; *βούλετε*, советуй.

В) Кадъ слогъ у почетку речи нарасте, прелазн гласоудареніє на иѣга, као: *φεύγω*, *ἐφευγον*; а кадъ нарасту слогови на краю речи, онда се гласоудареніє премешта ближе краю: као: *τύπτω*, *τυπτόμεθα*, *τυφθήσμεθα*.

Примѣт. 1. Особени случаи у промени гласоударенія кодъ преламаня речій, и изятія одъ изложены обшты правила, показате се при гласоударенію сваке поедине части говора.

2. У смотренію сливаня постое слѣдуюћа правила:

1) Кадъ ни едаль одъ два сливати се могућа слога, нема ударенія, онда се и сливеный слогъ лишава гласоударенія, и оная слогъ, кой є предъ сливанѣмъ имао гласоудареніє, задржава га и после сливаня: као: *φίλει* = *φίλει*, любя; *γένει* = *γένει*, роду.

2) Али кадъ едаль између два несливена сло-

га има гласоудареніе, онда га и сливеныи слогъ задржава, и то :

а) предокрайный и докрайный сливеныи слогъ има ово удареніе, кон обща правила изискую, као :

ἀγαπάομαι = *ἀγαπῶμαι* *φιλέομενος* = *φιλούμενος*
ἑστιαῖος = *ἑστῶιος* *ὀρθόουσι* = *ὀρθοῦσι*
ἰλήεσσα = *ἰλήσσα* *τιμάοντων* = *τιμώντων*;

б) Крайный сливеныи слогъ има .

а) оштро удареніе, ако е другии несливеныи слогъ оштро удареніе имао : као : *ἑστιαῖός* = *ἑστῖός*, стовѣий.

б) превучено удареніе, ако е првый несливеныи слогъ удареніе имао; као : *ἦχόν* = *ἦχον*, одзиву.

Примѣт. 2. Изятія у изложенимъ правилама могу се видети кодъ сливаюѣи се склоненія и спрезаня.

§. 12. Промена гласоударенія у саюзу говора.

1. У саюзу говора узимаю окситоне речи тешко удареніе, т. е. оштро удареніе постае саюзомъ речи мекше и теже; али предъ свакимъ знакомъ писаня, кон показуе разделенѣ смысла, заузима оштро удареніе свое положенѣ; као : *Ὁ μὲν Κύρος ἐπέρασε τὸν ποταμόν, οἱ δὲ πολέμοι ἀπέφυγον*, Киръ е прешао рѣку, а неприятельи су побегли.

Изятіе: *τίς; τί;* кон? кон? шта? има свагда оштро удареніе.

2. Красень (§. 6, 2.). Овде постои правило: Удареніе прве речи изчезава, а стопѣне две речи задржаваю удареніе друге речи, и ово удареніе неменя свое место; као : *τὰ ἀγαθὰ* = *τᾶγαθὰ*, блага; *τοῦ οὐρανοῦ* = *τῶρανοῦ*, неба; *τῇ ἡμέρᾳ* = *θῆμέρα*, дану; *τὸ ὄνομα* = *τοῦνομα*, име. Ако е друга речъ двоесложна парокситона са краткимъ крайнимъ слогомъ, онда по общимъ правилама (§. 10, 3.) узима превучено удареніе, као : *τὸ ἔπος* = *τοῦπος*, *τὰ ἄλλα* = *τᾶλλα* друга; *τὸ ἔργον* = *τοῦργον*, дѣло; *τὰ ὄπλα* = *θῶπλα*, оружје.

3. Ектлисиєсь (§. 6. 3.). Овде постои правило: удареніє укинутогь самогласногь прелази у виду оштрогь ударенія на предидуюћий слогъ; но ако укинуто самогласно принадлежи каввомъ предлогу, или единой одь слѣдуюћи частица: *ἀλλά*, али: *οὐδέ*, *μηδέ* нити, онда се губи удареніє укинутогь самогласногь, а тако исто бива кадъ се увида самогласно одь едносложие речи: као:

πολλὰ ἔπαθον = *πόλλ' ἔπαθον παρὰ ἔμοῦ* = *παρ' ἔμοῦ*
δεινὰ ἔρωτᾷς = *δειν' ἔρωτᾷς ἀπὸ ἑαυτοῦ* = *ἀφ' ἑαυτοῦ*
φημί ἐγώ = *φημ' ἐγώ* *ἀλλὰ ἐγώ* = *ἀλλ' ἐγώ*
αἰσχρὰ ἔλεξας = *αἰσχρ' ἔλεξας οὐδὲ ἐγώ* = *οὐδ' ἐγώ*
ἐπὶ ἦσαν = *ἐπ' ἦσαν* *ἦ δὲ ὅς* = *ἦ δ' ὅς*.

§. 13. Проклитике или безгласоударне речи.

Речи проклитике или безгласоударне су оне, коє се у саюзу говора съ другимъ речма тако тесно скончаваю, као да су съ њима сливене и зато немаю свои гласоударенія. Оне су слѣдуюће:

- а) членови: *ὁ*, *ἡ*, *οἱ*, *αἱ*;
- б) предлози: *ἐν*, *у*; *εἰς* (*εἰς*), *у*; *ἐκ* (*εἰς*), *изъ*, *ὡς* до.
- в) саюзи: *ὡς* да, да бы, кадъ, *εἰ*, ако;
- г) *οὐ* (*οὐκ*, *οὐχ*), не; али на краю става и у независномъ смислу има оштро гласоудареніє: *οὐ* (*οὐκ*).

§. 14. Енглитике.

Енглитике су неке едносложие и двоєсложие речи, коє се у течаю говора (у некимъ случаима), съ некомъ предидућомъ речи тако тесно скончаваю, да свое гласоудареніє или губе, или га на предидућу речь премештаю; као: *φίλος τις*, пріятель некій; *πόλεμος τις*, рать некій. Енглитике су слѣдуюће речи:

- а) глаголи: *εἶμι*, есамъ, и *φημί*, говоримъ, у нак. изяв. врем. сад. изузимаюћи друго лице едноброя: *εἶ* ты си и *φης* говоришь.

- б) слѣдуюћа лица местоименія:

Едноброя:

I. л. род. <i>μοῦ</i> дат. <i>μοί</i> вин. <i>μέ</i>	II. л. род. <i>σοῦ</i> дат. <i>σοί</i> вин. <i>σέ</i>	III. л. род. <i>οὗ</i> двобр. <i>σφωῖν</i> дат. <i>οἱ</i> вищерб. <i>σφισί(ν)</i> ξ
--	---	---

б) неопредѣлена местоименія: *τις, τί, некій, а, о*, крозь све падеже и броеве, и неопредѣлена нарѣчія: *πῶς, некако; πῶ, гдигодъ; πῆ, гдигодъ; ποῦ, гдигодъ; ποθί, гдигодъ; ποθεν, откуда; ποῦ кудгодъ; ποτέ, кадгодъ; а* вопросителна местоименія задржаваю свагда своя ударенія; као: *τίς, τί, πῶς* како, и т. д.

в) слѣдуюће частице: *τέ, и; τοί, дакле; γέ, нун, затимъ; πέρ, свагда; θήν, та вальда, и нераздѣлима ὅε; као: "Ερεβόσδε, у Еребу, у мраку.*

§. 15. Правила о промени гласоударенія у энклитики.

1. Речь окситона скопчава се са слѣдуюћомъ энклитикомъ тако, да се тешко удареніе, кое се у течаю говора употребљава, у оштро претвара; као:

<i>θήρ τις</i> место	<i>θήρ τις</i>	<i>καλός ἐστι</i> место	<i>καλός ἐστι</i>
<i>καί τινες</i> „	<i>καί τινές</i>	<i>ποταμός γε</i> „	<i>ποταμός γέ</i>
<i>καλός τε</i> „	<i>καλός τέ</i>	<i>ποταμοί τινες</i> „	<i>ποταμοί τινές.</i>

2. Речь периспомена саюжава се са слѣдуюћомъ энклитикомъ безъ промене гласоударенія; као:

<i>φῶς τι</i> место	<i>φῶς τί</i>	<i>φιλεῖ τις</i> место	<i>φιλεῖ τίς</i>
<i>φῶς ἐστι</i> „	<i>φῶς ἐστὶ</i>	<i>καλοῦ τινος</i> „	<i>καλοῦ τινός.</i>

Примѣт. 1. Дуги слогови у энклитики сматраю се у смотреню гласоударенія као кратки; н. п. *οἴντινοι*, кои, коима (род. и дат. двобр.) *ῶντινων*, кои; *ἤκουσά τινων*, чуо самъ одъ неки.

3. Речь парокситона саюжава се са слѣдуюћомъ еднословномъ энклитикомъ, безъ промене гласоударенія, а кадъ в парокситона речь са двоесловномъ энклитикомъ скопчана, онда ова негуби свое удареніе; као:

φίλος μου место *φίλος μου* или *φίλος ἐστί, φίλοι φασί*
ἄλλος πῶς " *ἄλλος πῶς* " *ἄλλος ποτέ, ἄλλων τινῶν.*

4. Речь пропарокситона и пропериспомена, кадъ предходе енклитики, онда ова пребацуе свое удареніе на нѣювь крайній слогъ; као:

ἄνθρωπός τις место *ἄνθρωπος τις, σῶμά τι* место *σῶ-*
ἄνθρωποι τινες " *ἄνθρωποι τινές, σῶμά ἐστι,* " *σῶ-*
μα ἐστί.

Примѣт. 2. Пропериспомене речи на ξ или ψ не скидаю са енклитике удареніе; као: *κῆρυξ ἐστίν,* вѣстникъ е.

Примѣт. 3. Кадъ више енклитика една за другомъ слѣдую, онда пребацую наименше свое удареніе, свака слѣдующа на предходещу; као: *εἰ τίς γέ μοί φησί ποτε,* ако ми некій кагдаждъ каже.

§. 16. Енклитике съ гласоудареніемъ.

Неке енклитике, коюка значай дозволява, да се у те чаю говора съ некомъ самостоятельности покажу, задржаваю у слѣдующимъ случавима свое удареніа:

1) Кадъ *εἰ* (*ν*) саюжено съ неопредѣленнымъ наклон. глагола место *ἔξεστι* (*ν*) дозволено е, треба, или кадъ стои после частица: *ἀλλ'*, или, него; *εἰ*, ако; *οὐκ* не; *μή*, не; *ὡς* до, *καὶ*, и; *μέν*, *ὅτι*, да; *ποῦ* гди; и после местоименія *τοῦτ'*, то, као: *ἰδεῖν ἐστίν*, треба видети, *εἰ ἐστίν* ако е; *οὐκ ἐστίν*, ніе; *τοῦτ' ἐστίν*, то есть и т. д. и напоследку, кадъ начинъ спрезаня глагола *εἶμι* у почетку речи стои, *εἰσὶ θεοὶ*, есу богови; па и у томъ случаю пишсе *ἐστι*, као: *ἐστι θεός*, есть Богъ.

2) Начинъ спрезаня глагола *φημί* задржава удареніе, кадъ у почетку става стои, и кадъ е одъ предидуще речи запетомъ разставленъ, као *φημί ἐγώ* говоримъ; *ἐστίν ἀνὴρ ἀγαθός*, *φημί*, есть мужъ благій, говоримъ.

3. Енклитике личны местоименія *σοῦ*, *σοί*, *σέ*, *σφί* (*ν*) задржаваю свое удареніе:

а) Кадъ имъ предлози съ гласоудареніемъ предходе, као: *παρὰ σοῦ*, кодь тебе; *μετὰ σέ*, после тебе; *πρὸς σοί*, предъ тобомъ. У место опредѣлены за энклитику местоименія првогъ лица, узима се дужій образаць, као:

παρ' ἐμοῦ (не *παρά μου*), *πρὸς ἐμοί* (не *πρός μοι*)
κατ' ἐμέ (не *κατά με*), *περὶ ἐμοῦ* (не *περί μου*);

Примѣт. Предлози безъ гласоударенія могу се са энклитичнимъ частицама саюзити; као: *ἐκ μου*, изъ мене; *ἐν μοι*, у мени; *ἐς σε*, у тебе; *ἐς με*, у мене; *ἐκ σου*, изъ тебе; *ἐν σοι*, у теби.

б) Особито, кадъ се поменутимъ местоименіама нека важность придае; н. п. *ἐμὲ καὶ σέ*, мене и тебе; *ἢ ἐμέ*, *ἢ σέ*, или мене или тебе; зато се появлюю местоименія: *οὐ*, *οἶ*, *ἔ*, *πῆγα*, *пῆму*, *пῆга*, свагда съ удареніемъ, кадъ имаю значай повраћателногъ местоименія (себе, се).

4) Местоименію *τις* некій, остае гласоудареніе, кадъ се оно у почетку става налази; као: *τινὲς λέγουσιν*, неки кажу;

5) Энклитика задржава свое удареніе, кадъ се гласоудареніе речи, на кою се энклитика ослава, у ентактису укида; као: *καλὸς δ' ἐστίν*, али *καλὸς δέ ἐστιν*, добаръ е; — *Πολλοὶ δ' εἰσίν*, али: *πολλοὶ δέ εἰσιν*, многи су.

§. 17. Разделенѣ слогова.

1) Главно е правило: Слогови се свршую на самогласно писме, и поцино се съ еднимъ или више сагласны. Кадъ дакле едно сагласно између два самогласна стое, онда принадлежи слѣдуюћемъ слогу, као: *πο-τα-μός*, река; *ὄ-ψο-μαι*, видићу.

Изятіе. Сложена речъ дели се по частицама, изъ кои е сложена; као: *συν-εκ-φώνησις*, общте изговаранѣ; *προ-στιάτης*, покровитель; *προσ-τείχω*, предходимъ.

2) Правило. Кадъ два еднака сагласна, као: *ππ*, *λλ*, и т. д. или тврдо сагласно са сроднимъ густимъ (*πφ κχ τθ*) у речи едно до другогъ стое, или кадъ после

течны ($\lambda \mu \nu \rho$) едно сагласно долази, (изузимаюћи $\mu\nu$) онда се сагласна између два слога деле, као: *τάτ-τω*, уређуемъ; *Βάκ-χος* Бахусъ; *ἄλ-γος*, боль, мука; *ἔρ-ρον*, дѣло; али *ἄ-μνή*, агеѣ.

§. 18. Знаци у писању.

Точка и запета означава се единомъ точкомъ одозго на ливни, као: *εὖ ἔλεξας πάντες γὰρ ὁμολόγησαν*, добро си казао, ерѣ су сви признали. Вопросителна е равна знаку наше точке и запете; као: *τίς ταῦτα ἐποίησεν*; кои е то учинио? Точка, запета и удивителна имаю знаке као кодъ насъ; но знавъ удивителне нѣ кодъ Грка у употребленю.

III.

§. 19. Нешто изъ науке о глаголу.

Глаголь в изражай дѣлани; као: цветати, писати. У грчкомъ езiku има три залога: дѣйствительный, средний и страдателный. Залогъ средний има повраћателный значай, т. е. изражава дѣятельность, коя одъ единого предмета произилази и на нѣга се опеть враћа; као: *τύπτομαι*, биемъ се, *βουλεύομαι*, советуемъ се, *πορίζομαι* снабдѣвамъ се.

Глаголи средиѣгъ залога имаю по већој части оконченіе страдателны залога, као: *τύπτομαι*, биемъ се и бывамъ, биешь.

	Време сад. зал. дѣйств.	Врем. сад. зал. сред. или страд.
ИЗЯВ.	1. <i>βουλεύ-ω</i> , советуемъ	<i>βουλεύ-ομαι</i> советуемъ се
	2. <i>βουλεύ-εις</i> , советуешь	<i>βουλεύ-η</i> советуешь се
	3. <i>βουλεύ-ει</i> , советуе	<i>βουλεύ-εται</i> советуе се
НАКЛОН.	1. <i>βουλεύ-ομεν</i> советуемо	<i>βουλευ-όμεθα</i> советуемо се
	2. <i>βουλεύ-ετε</i> советуετε	<i>βουλεύ-εσθε</i> советуετε се
	3. <i>βουλεύ-ουσι(ν)</i> советую	<i>βουλεύ-ονται</i> советую се.
ПОВ.	2. <i>βούλευ-ε</i> советуй	<i>βουλεύ-ου</i> советуй се
	2. <i>βουλεύ-ετε</i> советуйте	<i>βουλεύ-εσθε</i> советуйте се
НЕОП.	<i>βουλεύ-ειν</i> советовати.	<i>βουλεύ-εσθαι</i> советовати се.

Примѣт. *Ο ν ἐφελκυστικόν у βουλευέουσιν* види §. 7. 1, б.)

Осимъ тога треба упамтити іошть слѣдуюћа спре-
зана глагола *εἰμί*, есамъ, *εἶναι*, быти.

<i>ἐστί</i> (ν), есть, е	<i>ἦν</i> , было, ла, ло е
<i>εἰσὶ</i> (ν), есу, су	<i>ἦσαν</i> , были, ле, ла су
<i>ἴσθι</i> , буди, <i>ἔστω</i> нека буде	<i>ἔστε</i> , будьте.

1. Речи за ученѣ на память и задатци за преводъ.

<i>ἀληθεύω</i> , истинствуемъ, го- воримъ истину.	<i>χαίρω</i> , радуемъ се.
<i>ἀριστεύω</i> , одликуемъ се, пр- вый самъ.	<i>ψέγω</i> , укоравамъ, коремъ.
<i>βιοτεύω</i> , живимъ.	<i>ἔπομαι</i> , слѣдуемъ.
<i>βλαχεύω</i> , леньимъ се.	<i>μάχομαι</i> (дат.) боримъ се.
<i>γράφω</i> , пишемъ.	<i>ὀδύρομαι</i> , тугуемъ, ядикуемъ, плачемъ.
<i>δοῶσκω</i> (вин.) гонимъ, тежимъ за чимъ.	<i>ἀνδρείως</i> , нарѣч. мужественно, храбро.
<i>ἐσθίω</i> , (род. или вин.) едемъ, гриземъ.	<i>ἠδέως</i> , нарѣч. сладко, прият- но, радо.
<i>ἔχω</i> , имамъ, држимъ; <i>ἔχει</i> съ нарѣчіемъ, есть, е.	<i>καλῶς</i> , нарѣч. добро, лепо.
<i>θαυμάζω</i> , дивимъ се, (вин.)	<i>κακῶς</i> , нарѣч. рѣаво, зло, не- валяло.
<i>κολακεύω</i> , (вин.) ласкамъ.	<i>μετρίως</i> , нарѣч. умѣрено.
<i>παιδεύω</i> , воспитавамъ.	<i>ἄγαν</i> , нарѣч. одвећъ, яко, здраво.
<i>παίζω</i> , играмъ.	<i>ἀεί</i> , нарѣч. свагда.
<i>πίνω</i> (ἱ) (рсд.) или (вин.) пьемъ.	<i>οὐ</i> , (предъ саглас.), <i>οὐκ</i> (предъ самоглас.), нарѣч. не.
<i>πιστεύω</i> , веруемъ, поверавамъ, <i>πιστεύομαι</i> , имамъ, налазимъ верованѣ.	<i>μή</i> , нарѣч. (кодъ повел. накл.) не (ставля се предъ пов. наклоненіемъ).
<i>πλειύω</i> , хитамъ, трудимъ се, тежимъ.	<i>καὶ</i> , саюзъ: и, а.
<i>φεύγω</i> , (вин.) бежимъ, избе- гавамъ.	<i>εἰ</i> , саюзъ. ако, кадъ.

Ἄξι ἀλήθευε. — Χαίρετε. — Ἐπον. — Μὴ ὀδύρεσθε.
— Ἠδέως βιοτεύω. — Καλῶς παιδεύομαι. — Καλῶς γρά-
φεις. — Εἰ κακῶς γράφεις, ψέγη. — Σπύδει. — Ἀνδρεί-

ως μάχεται. — Εἰ κολακεύετε, οὐκ ἀληθεύετε. — Εἰ κολακεύεις, οὐ πιστεύῃ. — Φεύγομεν. — Εἰ φεύγομεν, διωκόμεθα. — Κακῶς φεύγετε. — Εἰ βλακεύετε ψέγεσθε. — Εἰ ἀνδρείως μάχεσθε, θανμάζεσθε. — Εἰ κολακεύουσιν, οὐκ ἀληθεύουσιν. — Οὐ καλῶς ἔχει φεύγειν. — Καλῶς ἔχει ἀνδρείως μάχεσθαι. — Εἰ διώκη, μὴ φεῦγε. — Ἀνδρείως μάχου. — Εἰ βλακεύουσι, ψέγονται. — Εἰ ἀληθεύεις, πιστεύῃ. — Ἀεὶ ἀριστεύετε. — Μετρίως ἔσθιε καὶ πῖνε καὶ παῖζε.

Говоримъ истину. — Кадъ говоримъ истину, палазимъ вероваѣ. — Радуйте се! — Не тугуй. — Приятно живишъ. — Лепо лише. — Лепо в истину говорити. — Говорите истину свагда. — Слѣдуйте. — Лепо се воспитава. — Не ласкай. — Ако ласкашъ, непазивишъ вероваѣ. — Лепо е имати вероваѣ. — Ако се ленямо, бивамо укоравани. Кадъ говорите истину, палазите вероваѣ. — Кадъ се храбро боре, одликую се. — Ако беже, биваю гонѣни. — Одликуй се. — Ъдите, пите и играйте умерено!

IV.

О ИМЕНУ СУЩЕСТВИТЕЛЬНОМЪ И ПРИЛАГАТЕЛЬНОМЪ.

§. 20. Понятіе имена существительнаго.

Существительно име есть изображай предмета каквогъ, т. е. лица или ствари; као : *ἄνθρωπος*, человекъ; *γυνή*, жена; *γῆ*, земля; *κῆλος*, башта.

§. 21. Родъ имена существительны.

Родъ имена существительны, кои е као у србскомъ езику трогубъ, познае се по окончению или по значению. Прво определенъ показате склонения; а у смотрению значеня постое слѣдующа общта правила.

1. Мужскогъ су рода имена мужски створена, народа, река, ветрова месецій.

2. Женскогъ су рода имена женски створена, више частій земаля, острова, варошій, дрва, чбунова и малы растѣнія.

3. Среди́тъ су рода имена плодова, умалителна на *ου* (изузимаюћи женска собствена имена, као : *ἡ Λεόντιον*), имена слова, глагола неопредѣленогъ наклоненія, као и све несклањяеме речи у едноброю и у вишеброю и свака речъ, коя се по себи сматра као звукъ гласа.

4. Обштегъ су рода имена лица, коя како за мушкїй, тако и за женскїй родъ едно оконченіе имаю; као: *ὁ ἢ θεός*, Богъ и богиня, *ὁ ἢ παῖς* мушкараць и девојка.

§. 22. Броєви, падежи и склоненія.

1. Грчкїй езикъ има три броя: едноброй, двоброй и вишеброй, и петъ падежа, т. е.

1) Именительный, падежъ подлога; као: *ὁ πατήρ* *γράφει*, отаць пише.

2) Родительный, падежъ дѣйствующегъ прилога, узрока, и одговора на питањъ чіе; као: *τοῦ πατρὸς*, отца.

3) Дателный, падежъ цѣли, и одговора на питањъ коме; н. п. *τῷ δάσει*, шуми.

4) Винительный, падежъ страдаюћегъ прилога, дѣйства и одговора на питањъ кога; као: *τὸν ποιμένα*, пастира.

5) Звателный, падежъ позиваня; као: *πρόσεξον ἄνθρωπε*, пази човече.

Примѣт. 1. Именительный и звателный падежъ называю се падежи прави, а остали падежи зависни. Среднїй родъ имена существительны и прилагательны има у сва три броя три падежа еднака: именительный, винительный и звателный. Двоброй, кой се за означенъ два предмета употреблява, има само две промене у оконченію: одну промену за именительный, винительный и звателный, а другу за родительный и дателный.

2. У грчкомъ езикѹ има три начина, по коима се существительна и прилагательна имена у своимъ оконченіяма меняю, и ова три начина называю се прво, друго и треће склоненіе.

Примѣт. 2. Почетникъ треба да се навиние, како ќе при разчленяваню имена суштествителны на слѣдуюће вопросе одговорити: кои падежъ? кои брой? кое скло-неніе? кои родъ? какъи е именителный? н. п. *ἀνθρώποις* е дателный вишебройный другоъ склоненія, мушкогъ ро-да, а у именителномъ има *ἄνθρωπος*, човекъ.

§. 23. Понятіе и родъ имена прилагателны.

1. Име прилагателно изражава свойство, кое е съ каквимъ предметомъ или већъ скопчано, као: *τὸ ἐρυθρὸν ῥόδον*, румена ружица, или му се текъ придодае, као: *τὸ ῥόδον ἐρυθρὸν ἐστίν*, ружа е румена. У оба случая слаже се и у грчкомъ, као у србскомъ езикѹ, име прилагателно са своимъ суштествителнымъ у роду, брою и падежу; као: *ὁ ἀγαθὸς ἄνθρωπος*, благій човекъ, *ὁ ἄνθρωπος ἀγαθός ἐστίν*, човекъ е благъ; *ἡ καλὴ Μοῦσα*, добра (лепа) Муза, *ἡ Μοῦσα καλὴ ἐστίν*, Муза е добра; *τὸ καλὸν ἔαρ*, лепо пролеће, *τὸ ἔαρ καλὸν ἐστίν*, пролеће е лепо.

2. Изъ тога узрока има прилагателно као и суштествително три рода; али млога прилагателна немаю особена оконченія за сва три рода. Нека имаю само два оконченія за сва три рода, т. е. за мушкій и женскій родъ едно, а за средный друго, као: *ὁ ἤσυχος ἀνὴρ*, миранъ мужъ, *ἡ ἤσυχος γυνή*, мирна жена, *τὸ ἤσυχον τέκνον*, мирно дете; нека прилагателна имаю само едно оконченіе, съ коимъ означаваю мушкій и женскій, а редко средный родъ, као: *ὁ φυγὰς ἀνὴρ*, прогнать мужъ, *ἡ φυγὰς γυνή*, прогната жена.

3. Прилагателна съ малимъ изятіемъ скланяю се као суштествителна.

§. 24. Прегледъ предлога.

Предварителна примѣтба. Пре него што се упусти-мо у скланяиѣ, ставићемо прегледъ предлога, ербо су и-сти за преваћаніѣ необходимо нуждни.

I. Предлози съ единымъ падежомъ.

а) Съ родительнымъ:
ἀντί, предъ, за, у место,

πρό, предъ, за,
ἀπό, одъ, изъ.
ἐκ, (*ἐξ* пр. сам.) изъ,
ἐνεκα, збогъ.

Овде се додаю јоштъ нека нарѣчја, која се често као предлози съ род. скопчаваю :

πρόσθεν и *ἐμπρόσθεν*, предъ, напредъ,
ὀπίσθεν, острагъ, иза,
ἄνευ и *χωρὶς*, безъ, *πλὴν*, осимъ, развѣ.

б) Съ дательнимъ :

ἐν, у, на, кодъ.
σύν са, съ, и нарѣчје :
ἄμα, одма, чимъ.

в) Съ винительнимъ :

ἀνά, узъ, преко, по, чрезъ.
εἰς (*εἰς*) у, до, за, по.
ὡς, до, къ.

II. Предлози съ родительнимъ и винительнимъ.

διὰ, за, крозъ, преко.
κατά, низъ, противъ, на, у.
ὑπέρ, преко, надъ, за.

III. Предлози съ родит., дател. и винительнимъ.

ἄμφι и *περὶ*, око, около,
ἐπι, на, надъ, за време, подъ, къ,
μετά, по, после, са,
παρά, кодъ, поредъ, одъ.
πρός, предъ, къ, одъ,
ὑπό, подъ (съ родителн. кодъ страдателногъ глагола у значеню одъ).

§. 25. Прво Склоненіе.

Прво склоненіе има четири оконченія : *ᾶ*, *ῆ*, (или *ᾶ*), *ᾷς* и *ῆς*; *α* и *η* принадлеже женскомъ, а *ας* и *ης* мушскомъ роду.

Оконченія.

ѣдноброй.

вишебр. двоброй.

И.	ᾱ̃; ᾱ̃	или	η	ᾱ̃ς или ης		αι	α
Р.	ης; ᾱ̃ς	"	ης		ου	ων	αιν
Д.	η; ᾱ̃	"	η	α	η	αις	αιν
В.	ᾱ̃ν; ᾱ̃ν	"	ην	αν	ην	ᾱ̃ς	α
З.	ᾱ̃; ᾱ̃	"	η	α	η, α.	αι	α

П Р И М Е Р Н Ы Е.

§. 26. I. Женска.

1. а) Именительный се свршует на $\bar{\alpha}$ или $\bar{\alpha}$, и ово α остае у свима падежи: λ , ако му предходи ϵ , или самогласно ϵ и ι (α чисто), као: $\chi\acute{o}\rho\alpha$ земля, $\iota\delta\acute{\epsilon}\alpha$, попятіе, $\sigma\phi\acute{\iota}\alpha$ мудрость, $\chi\rho\epsilon\acute{\iota}\alpha$ потреба, $\epsilon\ddot{\upsilon}\nu\omicron\iota\alpha$, благоволеніе; овде принадлеже и сливена на $\acute{\alpha}$ (в. № 2.), као: $\mu\acute{\nu}\bar{\alpha}$ (одъ $\mu\acute{\nu}\acute{\alpha}\alpha$), мина, грчкій новаць; затимъ нека суштествителна на α , као: $\acute{\alpha}\lambda\alpha\lambda\acute{\alpha}$, войничка вика, и неколико собствены имена на α , као: $\text{'}\text{Ανδρομέδα}$, $\text{'}\text{Λήδα}$, $\text{'}\text{Φιλομήλα}$, родит. $\alpha\varsigma$, датеа. α винит. $\alpha\nu$. — б) Именительный се свршует на $\acute{\alpha}$; и α остае у винительномъ и звателномъ, а у родительномъ и дательномъ претвара се у η , кадъ самогласномъ α предходе λ , $\lambda\lambda$, ν , σ , $\sigma\sigma$, ($\tau\tau$), τ , ζ , ξ , или ψ . — в) У свима осталимъ случаевима свршует се именительный на η , кое у свима падежима безъ промене остае.

2. Кадъ предъ α стои α или ϵ , онда се у некимъ речма слива $\acute{\epsilon}\alpha$ у η , а $\acute{\alpha}\alpha$ у $\bar{\alpha}$; и онда остае крайній слогъ у свима падежима безъ промене.

а. η у свима падежима.

Ѣдноброй.

	правда.	побѣда.	честь.	миръіе.	смоква.
И.	η $\delta\acute{\iota}\kappa\text{-}\eta$	$\nu\acute{\iota}\kappa\text{-}\eta$	$\tau\iota\mu\text{-}\eta$	$\gamma\nu\acute{\omega}\mu\eta$	$\sigma\nu\kappa(\acute{\epsilon}\alpha) \eta$
Р.	$\tau\eta\varsigma$ $\delta\acute{\iota}\kappa\text{-}\eta\varsigma$	$\nu\acute{\iota}\kappa\text{-}\eta\varsigma$	$\tau\iota\mu\text{-}\eta\varsigma$	$\gamma\nu\acute{\omega}\mu\eta\varsigma$	$\sigma\nu\kappa\text{-}\eta\varsigma$
Д.	$\tau\eta$ $\delta\acute{\iota}\kappa\text{-}\eta$	$\nu\acute{\iota}\kappa\text{-}\eta$	$\tau\iota\mu\text{-}\eta$	$\gamma\nu\acute{\omega}\mu\eta$	$\sigma\nu\kappa\text{-}\eta$
В.	$\tau\eta\nu$ $\delta\acute{\iota}\kappa\text{-}\eta\nu$	$\nu\acute{\iota}\kappa\text{-}\eta\nu$	$\tau\iota\mu\text{-}\eta\nu$	$\gamma\nu\acute{\omega}\mu\eta\nu$	$\sigma\nu\kappa\text{-}\eta\nu$
З.	$\acute{\omega}$ $\delta\acute{\iota}\kappa\text{-}\eta$	$\nu\acute{\iota}\kappa\text{-}\eta$	$\tau\iota\mu\text{-}\eta$	$\gamma\nu\acute{\omega}\mu\eta$	$\sigma\nu\kappa\text{-}\eta$.

Вишеброј.

И.	αἱ δίκ-αι	νίκ-αι	τιμ-αἰ	γνώμαι	συχ-αἰ
Р.	τῶν δικ-ῶν	νικ-ῶν	τιμ-ῶν	γνώμων	συχ-ῶν
Д.	ταῖς δίκ-αις	νίκ-αις	τιμ-αῖς	γνώμαις	συχ-αῖς
В.	τὰς δίκ-ας	νίκ-ας	τιμ-άς	γνώμας	συχ-ᾶς
З.	ᾧ δίκ-αι	νίκ-αι	τιμ-αἰ	γνώμαι	συχ-αἰ.

Двоброј.

Им. вин. зват. τὰ δίκ-α νίκ-α τιμ-ὰ γνώμα συχ-ᾶ
Родит. и дат. ταῖν δικ-αῖν νίκ-αῖν τιμ-αῖν γνώμαῖν συχ-αῖν.

б) α у свима падежима.
а) дуго α.

в) α, род. ης.
б) кратко α.

Едноброј.

	Сенка.	земля.	мина	чекиѣ.	Муза.	лаѣнца.
И.	ἡ σκι-ᾶ	χώρα	μν(ᾶ)ᾶ	σφῦρα	Μοῦσα	λεαίνα
Р.	τῆς σκι-ᾶς	χώρας	μν-ᾶς	σφύρας	Μούσης	λεαίνης
Д.	τῇ σκι-ᾶ	χώρα	μν-ᾶ	σφύρα	Μούσῃ	λεαίνῃ
В.	τῇσκι-ᾶν	χώραν	μν-ᾶν	σφῦραν	Μοῦσαν	λεαίναν
З.	ᾧ σκι-ᾶ	χώρα	μν-ᾶ	σφῦρα	Μοῦσα	λεαίνα.

Вишеброј.

И.	αἱ σκι-αἰ	χώραι	μν-αἰ	σφῦραι	Μοῦσαι	λεαίναι
Р.	τῶν σκι-ῶν	χωρῶν	μν-ῶν	σφυρῶν	Μουσῶν	λεαίνων
Д.	ταῖς σκι-αῖς	χώραις	μν-αῖς	σφύραις	Μούσαις	λεαίναις
В.	τὰς σκι-ᾶς	χώρας	μν-ᾶς	σφύρας	Μούσας	λεαίνας
З.	ᾧ σκι-αἰ	χώραι	μν-αἰ	σφῦραι	Μοῦσαι	λεαίναι.

Двоброј.

τὰ σκι-ᾶ χώρα μν-ᾶ | σφύρα Μοῦσα леаίνα
ταῖν σκι-αῖν χώραιн μн-αῖн | σφύραιн Μοῦσαιн леаίнаин.

Примѣт. Склоненію наведены примера слѣдую сва женска прилагателна, која имаю три оконченія; прилагателно се свршуе на α, ако предъ истимъ стои ι или ρ; прилагателна на οος имаю σα, кадъ писмену ο предходи ρ, иначе οη; као: ἄφρα, многобройна; али ὀγδόη, осма.

Тако н. п. *ἡ καλὴ τιμὴ*, лепа честь; *ἡ χρυσῆ* (сливено изъ *χρυσέα*, као *σικῆ* изъ *σικέα*) *στολὴ*, златна аљина, *τῆς χρυσῆς στολῆς*; *ἡ δικαία γνώμη* праведно миѣние, *τῆς δικαίας γνώμης*; *ἡ ἐχθρὰ χώρα*, непријатељска земља, *τῆς ἐχθρᾶς χώρας*.

3. Количина окончања назначена е у §. 25. Женско окончање *α* одъ прилагателны на *ος*, *α*, *ον*, естъ свагда дуго; као: *ἐλεύθερος*, *ἐλευθέρα*, *ἐλεύθερον*, слободанъ, слободна, слободно.

4. У смотренію гласоударенія има се слѣдуюће примѣтити:

а) Окончање именител. вишеброја *αι* сматра се као краткій слогъ; зато се каже *λέαιναι* (а не *λεαίναι*), *Μοῦσαι* (а не *Μούσαι*);.

б) Гласоудареніе остае на ономъ слогу, на комъ стои у имен. падежу: но само донде, докле правила гласоударенія дозвољаваю.

ИЗЯТІЕ.

а) *Δεσπότης* господаръ има у звателномъ едноброју *δέσποτα*.

б) Кодъ прилагателны на *ος*, *η*, (*ᾶ*) *ον* управља се гласоудареніе женскогъ рода, по гласоударенію, кое има мушкій родъ, у колико дозвољава качество крайнѣгъ слога; женскій родъ вишеброја у именител. падежу одъ прилагателны *βέβαιος*, известанъ; *ἐλεύθερος*, слободанъ; *ἀνθρώπινος*, човечій, узима удареніе на предокрайній слогъ, као: *βέβαιοι*, *βέβαιαι*, *ἐλεύθεροι*, *ἐλεύθεραι*, *ἀνθρώπινοι*, *ἀνθρώπιναι*, премда женскій родъ у едноброју има збогъ дугогъ крайнѣгъ слога *η* и *ᾶ* свое гласоудареніе на докрайнѣмъ слогу, као: *βεβαία*, *ἐλευθέρα*, *ἀνθρωπίνη*;

в) У првомъ склоненію има родит. вишебр. превучено удареніе на крайнѣмъ слогу, као: *λεαιῶν* одъ *λέαινα*, *νεανιῶν* одъ *νεανίας*, младићъ. Одъ тогъ правила изузимаю се слѣдуюћа: 1) Женска прилагателна и причастія на *ος*, *η* (*ᾶ*) *ον* кова имаю вѣста гласоударенія као да

су мушкогъ рода; н. п. *τῶν καλλίστων Μουσῶν*, наилучши Муза, одъ *καλλίστος*, *καλλίστη*, *καλλίστον*, наилучшій, а, е; а остала прилагателна и причастія женскогъ рода постаю у родит. вишеброя периспомена; као: *βαρῦς*, *βαρεῖα*, *βαρῦν*, род. вишебр. *βαρέων*, *βαρειῶν*, тежакъ. — 2) Сушществителна: *ζηῆσις*, лихвоимаць, *ἀφύη*, сардела, *ἐτησίαι* годишњи ветрови, и *χλοῦνης*, дивальїй венарь, остаю у родителномъ вишебройномъ парокситона.

а) Речи окситоне постаю у род. и дат. за сва три броя периспомене; као: *τιμῆς*, *ῆ*, *ῶν*, *αῖς*, *αῖν* (ово правило постои и за друго склоненіе).

б) Речи парокситоне съ краткимъ докрайньимъ остаю парокситоне у свима падежима, изузимаюћи род. вишебройный, кои има свагда превучено удареніе на крайньмъ слогу; а парокситоне съ дугимъ докрайньимъ постаю пропериспомене, кадъ имъ е крайньїй слогъ кратакъ, козъ бива у именителномъ вишебройномъ; као: *γνώμη*, *γνώμην*, али *γνώμων*, мѣнїе; *Ἀτρείδης*, *Ἀτρεΐδαι*, али *Ἀτρεΐδων*; напротивъ *δίκη*, *δίκαί*, али *δικῶν*, судъ.

в) Пропериспомене речи постаю парокситоне, кадъ е крайньїй слогъ дугъ; као: *Μοῦσα*, *Μούσης*;

г) Пропарокситоне постаю парокситоне, кадъ е крайньїй слогъ дугъ; као: *λέαινα*, *λεαίνης*.

II. Речи за ученї на память и задатцы за преводъ.

<i>ἄδικία</i> , <i>ή</i> , неправда.	<i>καταφυγή</i> , <i>ή</i> , прибѣжиште.
<i>ἀδόλεσχία</i> , <i>ή</i> , брблявость.	<i>λύμη</i> (<i>ῦ</i>), <i>ή</i> , срамота.
<i>ἀρετή</i> , <i>ή</i> , добродѣтель.	<i>λύπη</i> (<i>ῦ</i>), <i>ή</i> , жалость.
<i>βία</i> , <i>ή</i> , сила, насиліе.	<i>λύρα</i> , <i>ή</i> , лира, (свирка).
<i>βοήθεια</i> , <i>ή</i> , помошь.	<i>μέριμνα</i> , <i>ή</i> , брига.
<i>διαβολή</i> , <i>ή</i> , опадань, клеветань.	<i>πενία</i> , <i>ή</i> , сиротиня.
<i>δίκη</i> , <i>ή</i> , правда, право, судъ, казнъ.	<i>πλεονεξία</i> , <i>ή</i> , користолюбіе.
<i>ἡδονή</i> , <i>ή</i> , сладость, прїятность, задовольство.	<i>συνήθεια</i> , <i>ή</i> , обхожень, дружба.
<i>ζακία</i> , <i>ή</i> , злоба, неваляество.	<i>τρύφή</i> , <i>ή</i> , услажденіе, мекость.
<i>καρдіа</i> , <i>ή</i> , срце.	<i>φιλία</i> , <i>ή</i> , прїятельство.
	<i>χρεία</i> , <i>ή</i> , потреба; 2) обхожень.

ἀληθινῇ, истинита.
 χαλεπῇ, мучна, досадна.
 εἰκω, устунамъ, попуштамъ.
 ἐπάγω, доводимъ.
 θεραπεύω, почитуемъ, лечимъ.
 λύω, дрешимъ, растеруемъ.
 τείρω, мучимъ, ослаблявамъ.
 τίκτω, рахамъ, производимъ.

ἀλέχομαι род. пад. удржавамъ се, удалявамъ се, кло- нимъ се.

γίγνομαι, постаемъ, бывамъ.
 πείθομαι, дат. веруемъ, пове- равамъ, слѣдуемъ.
 πολλάκις, нарѣчие, често.
 ὡς, союзъ: као.

Εἶχε τῇ βίᾳ. — Ἡ λύρα τὰς μερίμνας λύει. — Ἀπέχου τῆς κακίας. — Ἡ φίλια ἐπαγγέλλεται καταφυγὴν καὶ βοήθειαν. — Ἀπέχου τῶν ἰθούων. — Ἡ μερίμνα τὴν καρδίαν ἐσθίει. — Θεραπεύετε τὰς Μούσας. — Μὴ πείθου διαβολαῖς. — Ἡ δίκη πολλάκις τῇ ἀδικίᾳ εἰκεῖ. — Πολλάκις χαλεπῇ πενίᾳ τειρομεθα. — Τὴν ἀδολεσχίαν φεύγετε. — Ἡ κακία λύπην ἐπάγει. — Τρυφὴ ἀδικίαν καὶ πλεονεξίαν τίκτει. — Φεύγε τὴν τρυφὴν ὡς λύπην. — Διὰ τῆς ἀρετῆς, καὶ σνηθείας καὶ χρείας ἀληθινῇ φίλια γίγνεται.

Уступай сили! — Бежи одъ неваляства! — Бриге гризу срце. — Бежи одъ мекости. — Неверуй клевети! — Музе почитуемо. — Не гоните задовольства! — Добродѣтель раѣ право прительство. — Срце се гризе одъ бриге. — Неваляство раѣ жалость.

III. Речи за ученѣ на паметь и задатци за преводъ.

Ἀστραλὴ, ἡ, муня.
 ἀτιμία, ἡ, безчестіе.
 βασιλεια, ἡ, краљица.
 βασιλεια, ἡ, краљество.
 βλάβη, ἡ, шкода, штета.
 βροντὴ, ἡ, громъ.
 γλῶττα, ἡ, езикъ.
 δάικτα, ἡ, начинъ живлєня.
 δόξα, ἡ, слава.
 εὐνομία, ἡ, благозаконіе, за- конитость.
 μεταβολὴ, ἡ, промена.
 στολὴ, ἡ, альяна.

τύχη, ἡ, судба, догаѣай.
 ἀπλῆ, проста.
 (ἀργυρεά) ἀργυρεᾶ, сребрна.
 ἐσθλῆ, валяна, красна.
 λαμπρᾶ, светла, сѣйна.
 μεγάλη, велика.
 πᾶσα, свака.
 πολλῆ, многа.
 (πορφυρεά) πορφυρεᾶ, пурпурна.
 σχολιᾶ, крива, изврнута.
 (χρυσέα) χρυσεῆ, златна.
 ἄγω, водимъ.
 εὐθύνω, уравниемъ, судимъ.

κατέχω, држимъ, уздржавамаъ. | πίπτω, падамъ.
φέρω, носимъ, доносимъ, сно- | εὐκόλως, нарѣч. лако, брзо.
симъ. | ῥαδίως, нарѣч. лако.

Τῇ κακίᾳ πᾶσα ἀτιμία ἔπεται. — Ῥαδίως φέρε τὴν πε-
νίαν. — Βρογίτῃ ἐκ λαμπρῆς ἀστροπῆς γίνεται. — Ἡ ἀρετὴ
ἐσθλὴν δόξαν ἔχει. — Ἐννομία εὐθύνει δίκας σοκολίας. — Δι-
κὴ δίκην τίθει καὶ βλάβη βλάβην. — Ἀπλὴν δίκαιαν ἄγε. —
Κατέχε τὴν γλῶτταν. — Ἡ τύχη πολλὰς μεταβολὰς ἔχει. —
Πενίαν φέρετε. — Αἱ λαμπραὶ τύχαι εὐκόλως πίπτουσιν. —
Φέρε τὰς τύχας. — Ἡ ἀρετὴ οὐκ εἶκει κατὰς τύχαις. — Ἀπέ-
χεσθε χαλεπῶν μεριμνῶν. — Ἡ βασιλεία μεγάλην βασιλείαν
ἔχει. — Ἡ σιολὴ ἐστὶ πορφυρᾶ. — Χρυσᾶς καὶ ἀργυρᾶς σιο-
λίας ἔχομεν.

Бежи одъ брига. — Неваляество раѣа безчестіа. —
Добродѣтели саѣдуе красна слава. — Изврнуто право
уравное законитостъ. — Мушя е сѣйна. — Изъ добро-
дѣтели постае красна слава. — Устунай судби. — Одъ
сѣине судбине постаю сѣине бриге.

§. 27. II. Мушка.

Мушка имена свршую се у род. на *ον*; коя имаю *ας*
задржаваю *α*, а коя се окончаваю на *ης*, узимаю *η* у род.
и дат. — Имена на *ης* имаю у зват. *ᾶ*: 1) кадъ се годъ
такова имена свршую на *της*, као: *τοξότης*, зват. *τοξότηᾶ*,
стрелаць; *προφήτης*, зват. *προφήτα*, пророкъ; 2) Кадъ е
суштествително на *ης* сложено съ глаголомъ, као: *γεωμέ-
τρος*, зват. *γεωμέτραᾶ*, землѣмеръ; *μυροπώλης*, миропродаваць;
зв. *μυροπώλα*; 3) Кодъ имена народа, коя се свршую на
ης, као *Πέρσης*, Персіаицаць, зват. *Πέρσαι*. — Сва друга
на *ης* имаю у зват. *η*, као: *Ἐριῆς*, зв. *Ἐριῆ*. Вишеброй
мушк. рода раванъ е вишеброю женскогъ рода.

Примѣт. I. Нека мушка имена на *ᾶς* имаю дори-
ческій род. *ᾶ*, као: *πατραλοῖας*, отцеубица; *μητραλοῖας*, уби-
ца матере; *δενιδοθήρας*, пицеловаць; далъ више соб-
ствены имена, као: *Σύλλας*, род. *Σύλλᾶ*, такође и сливе-
на на *ᾶς*, као: *βορρᾶς* (одъ *βορέας*), род. *βορρᾶ*, сѣверный
ветаръ.

П Р И М Е Р И .

Е д н о б р о й .

И.	ὁ πολίτης	Ἐρμ(έα)ῆς	νεανίας	ὄρνιθοθήρᾶς
Р.	τοῦ πολίτου	Ἐρμοῦ	νεανίου	ὄρνιθοθήρᾶ
Д.	τῷ πολίτῃ	Ἐρμῇ	νεανίᾳ	ὄρνιθοθήρᾳ
В.	τὸν πολίτην	Ἐρμῆν	νεανίαν	ὄρνιθοθήρην
З.	ὦ πολῖτα	Ἐρμῆ	νεανία	ὄρνιθοθήρᾶ.

В и щ е б р о й .

И.	οἱ πολῖται	Ἐρμαῖ	νεανίαι	ὄρνιθοθήρηαι
Р.	τῶν πολιτῶν	Ἐρμῶν	νεανιῶν	ὄρνιθοθήρῶν
Д.	τοῖς πολίταις	Ἐρμαῖς	νεανίαις	ὄρνιθοθήρῃαις
В.	τοὺς πολῖτᾶς	Ἐρμᾶς	νεανίας	ὄρνιθοθήρῃαις
З.	ὦ πολῖται	Ἐρμαῖ	νεανίαι	ὄρνιθοθήρηαι.

Д в о б р о й .

τὸ πολῖτᾶ	Ἐρμᾶ	νεανία	ὄρνιθοθήρᾶ
τοῖν πολιτῶν	Ἐρμαῖν	νεανίαιν	ὄρνιθοθήρῶν.

Примѣт. 2. На оваѣ начинѣ скланяю се прилагательна имена едногъ оконченія на ης и ας, као : ἐθελοντῆς πολίτης, добровольный гражанинъ, ἐθελοντοῦ πολίτου, ἐθελονταὶ πολῖται; μονίας νεανίας, усамѣный юноша, μονίαν νεανίου, μονία νεανία.

IV. Речи за ученѣ на память и задатци за преводѣ.

Ἀδολέσχης, брбльовъ, торокуша.	ἤσυχία, ἡ, тишина, покой, миръ.
ἀκροατῆς, слушатель.	ἤσυχίαν ἄγειν миръ наблюдавати, миранъ быти.
δεσπότης, господарь.	θάλαττα, ἡ, море.
θεατῆς, зритель.	σοφία, ἡ, мудрость.
ναύτης, бродарь.	τέχνη, ἡ, художество.
τραυφητῆς, сладострастникъ.	ἀκούω, слушаю.
Σπαρτιατῆς Шпартанаць.	βλάπτω, вин. шкодимо.
Σοβαρίτης, Сибариѣанинъ.	μανθάνω, учимъ.
εὐκοσμία, ἡ, благопристойность.	

μέλει, стало ми е, лежи ми на | προσήκει, пристои, надлежи.
 срцу, род. и дат. | ὀρέγομαι, родит. имамъ волю,
 прѣлеи, треба, пристои. | на што.

Μάνθανε, ὦ νεανία, τὴν σοφίαν. — Πολίτη πρόπει ἐν-
 κοσμία. — Νεανίου σοφίαν θανμάζω. — Φεύγε, ὦ πολίτα,
 τὴν ἀδικίαν. — Τὴν ὀρνιθοδίον τέχνην θανμάζομεν. — Ἀ-
 κροαταῖς καὶ θρακταῖς προσήκει ἰσχυρίαν ἄγειν. — Φεύγετε, ὦ
 ναῦται, βορῶν. — Βορῶας ναύτας πολλάκις βλάπτει. — Ὁρέ-
 γεσθε, ὦ πολῖται, τῆς ἀρετῆς. — Συβαρίται τροφῆται ἡσάν
 — Ναυταῖς μέλει τῆς θαλάττης. — Φεύγε, ὦ Πέρσαι. —
 Σπαρτιάται μεγάλην δόξαν ἔχουσιν. — Φεύγω νεανίαν τρο-
 φῆτην. — Ἀδολεσχῶν ἀπέχου. — Ἄκουε, ὦ δεσπότα.

Учите младићи мудростъ. — Грађанима пристои бла-
 гопристойностъ. — Дивимо се мудрости младића. — Из-
 бегавайте грађани неправду. — Велику славу имаю Спар-
 татини. — Клони се сладострастны младића. — Избega-
 вай торокуше. — Клони се брбљова. — Слушателю и
 зритељу пристои миръ наблюдати. — Избегавай сла-
 дострастногъ младића!

V. Речи за ученѣ, на паметъ и задатци за преводъ.

Ἐρασιῆς, любитель, прѣтель.	δικαιοσύνη, ἡ, правда, правнѣца.
κλέπτης, крадльвацъ.	ναυαγία, ἡ, кораблькрушеніе.
κοιτῆς, судія.	θανμασιῆ, дивна, чудесна.
οἰκέτης, служитель.	τρέφω, равнимъ, воспитавамъ.
στρατιώτης, войникъ.	ἐπιρέλομαι род. прилъжавамъ.
τεχνίτης, художникъ, вештакъ.	βρίнемъ се о нечемъ.
ψεύστης, лажа.	

Ἡ τῶν Σπαρτιατῶν ἀρετὴ θανμασιῆ ἦν. — Φεύγε, ὦ
 Πέρσαι. — Κοιταῖς πρόπει δικαιοσύνη. — Ἔστι τῶν στρατιω-
 τῶν,*) περὶ τῶν πολιτῶν μαχεσθαι. — Φεύγε ψεύστης. — Ἔ-
 στι δεσπότου ἐπιρέεσθαι τῶν οἰκετῶν. — Μὴ πιστεύε ψεύ-
 στη. — Τεχνίτην τρέφει ἡ τέχνη. — Ἐκ νεοσσῶν γίγνονται
 κλέπται. — Σπαρτιάται δόξης καὶ τιμῆς ἐρασταὶ ἦσαν. — Ἐκ

*) Ἔστι съ род. значн дужностъ. dlib.mk

ἡ βία πολλὰκις γίνεται ναυαγία. — Θανατίζομεν τὴν Ἐρμῆος τέχνην.

Персіянци беже. — Судји пристои правда. — Дужность е войника, за граѓане воевати. — Избегавай лажу. — Неверуй лажама. — Художнике рани художество. — Дивимо се Ермису. — Войници се боре. — Лаже неналазе веровань. —

§. 28. Друго Склонение.

Друго склонение има два оконченија: *ος* и *ου*, прво принадлежи по већој части мушкомъ, а и женскомъ, а друго средњемъ роду. Изузимаю се женска умалителна собствена на *ου*, као: *ἡ Γλυκέριον* (§. 21, 3.).

Оконченија.

	Едноброј.	Вишеброј.	Двоброј.
И.	<i>ος - ου</i>	<i>οι</i> <i>ᾶ</i>	<i>ω</i>
Р.	<i>ου</i>	<i>ων</i>	<i>οιν</i>
Д.	<i>ω</i>	<i>οις</i>	<i>οιν</i>
В.	<i>ου</i>	<i>ους</i> <i>ᾶ</i>	<i>ω</i>
З.	<i>ε (ος) ου</i>	<i>οι</i> <i>ᾶου</i>	<i>ω.</i>

ПРИМЕРИ.

Едноброј.

Речь (слово).	Острово.	Богъ.	Вѣстникъ.	Смоква.
И. <i>ὁ λόγ-ος</i>	<i>ἡ νῆ-σος</i>	<i>ὁ θε-ός</i>	<i>ὁ ἄγγε-λος</i>	<i>τὸ σῦ-κον</i>
Р. <i>τοῦ λόγ-ου</i>	<i>τῆς νή-σου</i>	<i>τοῦ θεοῦ</i>	<i>ἀγγέ-λου</i>	<i>τοῦ σύ-κου</i>
Д. <i>τῷ λόγ-ω</i>	<i>τῇ νή-σῳ</i>	<i>τῷ θεῷ</i>	<i>ἀγγέ-λῳ</i>	<i>τῷ σύ-κῳ</i>
В. <i>τὸν λόγ-ον</i>	<i>τὴν νή-σον</i>	<i>τὸν θεὸν</i>	<i>αγγε-λον</i>	<i>τὸ σῦ-κον</i>
З. <i>ὦ λόγ-ε</i>	<i>ὦ νή-σε</i>	<i>ὦ θεός</i>	<i>ἄγγε-λε</i>	<i>ὦ σύ-κον.</i>

Вишеброј.

И. <i>οἱ λόγ-οι</i>	<i>αἱ νή-σοι</i>	<i>οἱ θεοὶ</i>	<i>ἄγγε-λοι</i>	<i>τὰ σύ-κα</i>
Р. <i>τῶν λόγ-ων</i>	<i>τῶν νή-σων</i>	<i>τῶν θεῶν</i>	<i>ἀγγέ-λων</i>	<i>τῶν σύ-κων</i>
Д. <i>τοῖς λόγ-οις</i>	<i>ταῖς νή-σοις</i>	<i>τοῖς θεοῖς</i>	<i>ἀγγέ-λοις</i>	<i>τοῖς σύ-κοις</i>
В. <i>τοὺς λόγ-ους</i>	<i>τὰς νή-σους</i>	<i>τοὺς θεοὺς</i>	<i>ἀγγέ-λους</i>	<i>τὰ σύ-κα</i>
З. <i>ὦ λόγ-οι</i>	<i>ὦ νή-σοι</i>	<i>ὦ θεοὶ</i>	<i>ἄγγε-λοι</i>	<i>ὦ σύ-κα.</i>

Двоброј.

<i>τὸ λόγ-ω</i>	<i>τὰ νή-σω</i>	<i>τὸ θεῷ</i>	<i>ἀγγέ-λῳ</i>	<i>τὸ σύ-κῳ</i>
<i>τοῖν λόγ-οιν</i>	<i>ταῖν νή-σοιν</i>	<i>τοῖν θεοῖν</i>	<i>ἀγγέ-λοιν</i>	<i>τοῖν σύ-κοιν.</i>

Примѣт. 1. Имена на *ος* имаю обично у зват. *ε*, али често остае и у зват. *ος*, као: *ὁ φίλε*, и *ὁ φίλος* пріатель; увекъ: *ὁ θεός*.

Примѣт. 2. О гласоударенію има се ово примѣтити: Гласоудареніе остае, докле количина крайнѣгъ слога допушта, на онай истый слогъ, на кой се гласомъ удара у имен. падежу; изатіе прави зват. *ἀδελφε* одъ *ἀδελφός*, братъ. — Оконченіе вишеброя *σι*, сматра се, као *αι* у I. склоненію (§. 26, 4, а), за кратакъ слогъ. Промена гласоударенія постае у род. вишебр. као у I. склоненію (§. 26, 5), но само речи окситоне, и п. *θεός*, биваю периспомене; а како остале парокситоне имаю свое удареніе, показую примери.

Примѣт. 3. По наведенимъ примерима скланію се прилагателна на *ος*, *η* (*ᾱ*), *ον* у мушкомъ и среднѣмъ роду, и прилагателна съ два оконченія на *ος* (муш. и жен.), *ον* (средній); као: *ἀγαθός*, *ἀγαθή*, *ἀγαθόν*, благъ, добаръ; *ὁ ἀγαθός λόγος*, добро слово, *τὸ ἀγαθὸν τέκνον*, добро дете; *πάγκαλος*, *πάγκαλον*, прекрасный, *ὁ πάγκαλος λόγος*, прекрасно слово, *ἡ πάγκαλος μορφή*, прекрасный ликъ, *τὸ πάγκαλον τέκνον* прекрасно дете. Скоро сва прилагателна съ два оконченія *ος*, *ον*, *ε*у сложена.

VI. Речи за ученѣ на память и задатци за преводъ.

<i>ἄνθρωπος</i> , <i>ὁ</i> , человекъ.	<i>καλός</i> , <i>ἡ</i> , <i>ὄν</i> , лещъ, добаръ.
<i>διδάσκαλος</i> , <i>ὁ</i> , учитель.	<i>πιστός</i> , <i>ἡ</i> , <i>ὄν</i> , веранъ.
<i>δοῦλος</i> , <i>ὁ</i> , робъ.	<i>πολλοί</i> , <i>αἱ</i> , <i>ἄ</i> , многи.
<i>εταῖρος</i> , <i>ὁ</i> , другъ, пріатель.	<i>φίλος</i> , <i>η</i> , <i>ον</i> , любезанъ; <i>ὁ φίλος</i> пріатель.
<i>ἐχθρός</i> , <i>ὁ</i> , неприатель.	<i>εὐτυχία</i> , <i>ἡ</i> , среѣна.
<i>κίνδυνος</i> , <i>ὁ</i> , опасность.	<i>μετέχω</i> , род. участвуемъ.
<i>οἶνος</i> , <i>ὁ</i> , вино.	<i>μίσγω</i> , мешамъ, род. (нешто съ нечимъ).
<i>ἔργον</i> , <i>τὸ</i> , дѣло.	<i>παρέχω</i> , даемъ, позволявамъ.
<i>ἀγαθός</i> , <i>ἡ</i> , <i>ὄν</i> , добаръ, благъ.	<i>φροντίζω</i> , род. бринемъ се.
<i>ἐσθλός</i> , <i>ἡ</i> , <i>ὄν</i> , валянъ, честивъ, красанъ.	<i>χαίρω</i> , дат. радуемъ се.
<i>κακός</i> , <i>ἡ</i> , <i>ὄν</i> , рѣавъ, неважно.	

Синтакс. правило. Именительный вишебройный имена средньгъ рода, узима глагогъ едноброя: τὰ ξύλα σήπεται место сѣпεται, дрва труле.

Δίωκε καλά βρογα. — Πείθου τοῖς τοῦ διδασκάλου λόγοις. — Παρ' ἐσθλῶν ἐσθλα μινθάνεις. — Πιστός ἐστίνος τῶν ἀγαθῶν καὶ τῶν κακῶν μετέχει. — Οἱ θεοὶ τῶν ἀνδρῶν φροντίζουσιν. — Οἱ ἀνδρῶποι τοὺς θεοὺς θρακεύουσιν. — Πολλοὺς ἐργοὺς ἐπιχει κίνδυνος. — Μίσχεται ἐσθλα κακοῖς. — Ὁ κακὸς τοῖς θεοῖς καὶ τοῖς ἀνδρῶποις ἐχθρὸς ἐστίν. — Οἱ ἀνδρῶποι τοὺς ἐσθλοῖς χαίρουσιν. — Πάρεχε, ὦ θεός, τοῖς φίλοις ἐπιτυχίαν. — Πέρε, ὦ θεοῦ, τὸν οἶνον τῶ γενναῖο. — Ὁ οἶνος λίει τὰς μερῆνας. — Χαλέπῃ ἐργῷ δοῦσα ἐπιχει.

Слѣдуй речима учителя. — Богъ се брине за люде
— Люди почитую Бога. — Многимъ дѣлима слѣдую опасности. — Дайте, богови, пріятелю срепу. — Клоии се рѣавы людій. — Радуемъ се добромъ младнѣу. — Неверуй речма даже, любезный младнѣу. —

VII. Речи за учень на память и задатци за преводъ.

Ἄργυρος, ὁ, сребро.

χρυσός, ὁ, злато.

βίος, ὁ, животь.

θάνατος, ὁ, смръть.

θυμός, ὁ, हुद्, мужество.

μοχλός, ὁ, हुскія, бржава.

νόσος, ἡ, болестъ.

πόνος, ὁ, трудъ, посао.

χρόνος, ὁ, време.

θεῖον, τὸ, божество.

μέτρον, τὸ, мера.

ἄξιος, ἰά, ἰον, род. достоянь, вреданъ.

μυθός, ἰά, ἰον, небройный.

νέος, ἄ, он, младъ; ὁ νέος младъ днѣ.

βουλή, ἡ, советъ.

διχοστασία, ἡ, разстоянне, размирица.

σιγή, ἡ, हुтанъ.

θύρα (ῥ), ἡ, врата.

μαθητής, οὔ, ὁ, ученикъ.

ἀπαλλάττειν, род. ослободити, курталисати.

εὐφραίνω, веселимъ.

κλείω, затварамъ, заключавамъ.

τείρω, ослаблявамъ.

οὐχ, (предъ самогласнымъ съ густимъ духомъ, место οὐχ), не.

Τὸ καλὸν ἐστὶ μέτρον τοῦ βίου, οὐχ ὁ χρόνος. — Ὁ θάνατος τοὺς ἀνθρώπους ἀπολύει πόνων καὶ κακῶν. — Ὁ οἶνος εὐφραίνει τοὺς τῶν ἀνθρώπων θυμούς. — Σὺν μετρίοις πόνοις τὰ καλὰ γίνεται. — Τὸ θεῖον τοὺς κακοὺς ἄγει πρὸς τὴν δίκην. — Πιστὸς φίλος χρυσοῦ καὶ ἀργύρου ἄξιός ἐστιν ἐν χαλεπῇ διχοστασίᾳ. — Πολλὰ νόσοι ἐν ἀνθρώποις εἰσίν. Βουλὴ εἰς ἀγαθὸν ἄγει. — Σιγὴ νέφ τιρὴν φέρει. — Ἡ θύρα μοχλοῖς κλείεται. — Ἡ τέχνη τοὺς ἀνθρώπους τρέφει. — Ω φίλοι μαθηταί, τῆς σοφίας καὶ τῆς ἀρετῆς ὑρέγεσθε.

Смръть ослобођава люде одъ трудова и брига. — Божество доводи невалялогъ къ правди. — Брава затвара врата. — Художество рани човека. — Любезный учениче, тежи къ добродѣтели и мудрости. — Болести ослабљаваю човека. — Приятельи, слѣдуйте речима судиѧ.

§. 29. Сливаниѣ другоѣ склопеніѧ.

Μαλὴ βροῖ ἰμενα суштествителны, коѧ предъ надежнимъ оконченіемъ имаю ε или ο, бѧваю сливена.

П Р И Μ Ε Ρ Η.

Б д н о б р о ѧ.

	ΠΛΟΨ.	ΠΛΟΨ.	ΠΛΟΨ ΟΒΟΛΟ.	ΠΛΟΨ.	ΚΟΨΤ.	ΚΟΨΤ.
И.	ὁ πλόος	πλοῦς	ὁ περίπλοος	περίπλους	τὸ ὀστέον	ὀστέον
Р.	πλόου	πλοῦ	περιπλόου	περίπλου	ὀστέου	ὀστού
Д.	πλόω	πλοῶ	περιπλόω	περίπλω	ὀστέω	ὀστώ
В.	πλόον	πλοῦν	περίπλοон	περίπλουν	ὀστέον	ὀστοῦν
З.	πλόε	πλοῦ	περίπλοε	περίπλου	ὀστέον	ὀστοῦν

В и ш е б р о ѧ.

И.	πλόοι	πλοῖ	περίπλοοι	περίπλοι	ὀστέα	ὀστέα
Р.	πλόων	πλοῶν	περιπλόων	περίπλων	ὀστέων	ὀστέων
Д.	πλόοις	πλοῖς	περιπλόοις	περίπλοις	ὀστέοις	ὀστέοις
В.	πλόооуς	πλοῦς	περιπλόооуς	περίπλοуς	ὀστέα	ὀστέα.
З.	πλόοи	πλοῖ	περίπлоои	περίπλοι	ὀστέа	ὀστέа.

Д в о б р о ѧ.

πλόω	πλοῶ	περιπλόω	περίπλω	ὀστέω	ὀστώ
πλόоиn	πλοῦν	περιπлооиn	περίπλουn	ὀστέоиn	ὀστοῦn.

Примѣт. На овај начинъ скланню се: а) прилагателна умложителна на (*ός*) *οῦς*, (*ή*) *ῆ*, (*οον*) *οῦν*; као: *ἀπλοῦς*, *ῆ*, *οῦν* простъ; — б) прилагателна съ два окончанія (*ος*) *ους* за мужской и женский родъ, и (*οον*) *οον* за средний; као: *ὁ ἢ εὔνοος*, *τὸ εὔνοον*, благовопителанъ, коя се одъ склоненія существительны само у томе разликую, што се у среднѣмъ числѣбнойномъ (*οα*) несливаю, као: *τὰ εὔνοα τέκνα*, благовопителна деца; в) прилагателна, коя неко вѣщество показую и свршую се на (*εος*) *οῦς*, (*έα*) *ῆ*, (*εον*) *οῦν*; као: *χρῦσεος*, *χρυσοῦς*, *χρυσέᾱ*, *χρυσῆ*, *χρῦσειον*, *χρυσοῦν* златанъ. Кады предъ окончаніемъ женскогъ рода *εᾱ* стои самогласно писме или *ο*, онда се *εᾱ* непретвара у *ῆ*, него у *ᾱ* (§. 26, 1.), као:

ἐρέεος ἐρεοῦς, *ἐρεεᾱ ἐρεᾱ*, *ἐρέσειον ἐρεσοῦν*, вунень.

ἀργύρεος ἀργυροῦς, *ἀργυρεᾱ ἀργυρεᾱ*, *ἀργύρειον ἀργυροῦν* серебря.

П Р И М Е Р И.

Б д н о б р о й.

	златанъ, а, о.		простъ, а, о.			
И.	<i>χρῦσε-ος</i>	<i>χρυσέ-ᾱ</i>	<i>χρῦσε-οον</i>	<i>ἀπλό-ος</i>	<i>ἀπλό-η</i>	<i>ἀπλόοον</i>
	<i>χρυσοῦς</i>	<i>χρυσῆ</i>	<i>χρυσοῦν</i>	<i>ἀπλοῦς</i>	<i>ἀπλῆ</i>	<i>ἀπλοῦν</i>
Р.	<i>χρυσοῦ</i>	<i>χρυσῆς</i>	<i>χρυσοῦ</i>	<i>ἀπλοῦ</i>	<i>ἀπλῆς</i>	<i>ἀπλοῦ</i>
Д.	<i>χρυσῶ</i>	<i>χρυσῆ</i>	<i>χρυσῶ</i>	<i>ἀπλῶ</i>	<i>ἀπλῆ</i>	<i>ἀπλῶ</i>
В.	<i>χρυσοῖν</i>	<i>χρυσῆν</i>	<i>χρυσοῖν</i>	<i>ἀπλοῖν</i>	<i>ἀπλῆν</i>	<i>ἀπλοῖν</i>
З.	<i>χρυσοῦς</i>	<i>χρυσῆ</i>	<i>χρυσοῦν</i>	<i>ἀπλοῦς</i>	<i>ἀπλῆ</i>	<i>ἀπλοῦν</i>

В и ш е б р о й.

И.	<i>χρυσοῖ</i>	<i>χρυσαι</i>	<i>χρυσᾱ</i>	<i>ἀπλοῖ</i>	<i>ἀπλαῖ</i>	<i>ἀπλᾱ</i>
Р.	<i>χρυσῶν</i>	<i>χρυσῶν</i>	<i>χρυσῶν</i>	<i>ἀπλῶν</i>	<i>ἀπλῶν</i>	<i>ἀπλῶν</i>
Д.	<i>χρυσοῖς</i>	<i>χρυσαις</i>	<i>χρυσοῖς</i>	<i>ἀπλοῖς</i>	<i>ἀπλαῖς</i>	<i>ἀπλοῖς</i>
В.	<i>χρυσοῦς</i>	<i>χρυσᾱς</i>	<i>χρυσᾱ</i>	<i>ἀπλοῦς</i>	<i>ἀπλᾱς</i>	<i>ἀπλᾱ</i>
З.	<i>χρυσοῖ</i>	<i>χρυσαι</i>	<i>χρυσᾱ</i>	<i>ἀπλοῖ</i>	<i>ἀπλαῖ</i>	<i>ἀπλᾱ</i>

Д в о б р о й.

<i>χρυσῶ</i>	<i>χρυσᾱ</i>	<i>χρυσῶ</i>	<i>ἀπλῶ</i>	<i>ἀπλᾱ</i>	<i>ἀπλῶ</i>
<i>χρυσοῖν</i>	<i>χρυσαιν</i>	<i>χρυσοῖν</i>	<i>ἀπλοῖν</i>	<i>ἀπλαῖν</i>	<i>ἀπλοῖν</i>

Гласоудареніе. Одъ правила, у §. 11, 2. назначены, изузимаю се: а) *πλόω* = *πλώ*, *ὄσιέω* = *ὄσιώ* место *πλώ*, *ὄσιώ*; б) сложена суштествителна и вишесложна собствена, коя задржаваю гласоудареніе на докрайнѣмъ слогу и онда, кадъ треба као превучено удареніе на сливеномъ слогу да стои; као: *περιπλόον* = *περίπλου* (место *περιπλοῦ*), *εὐνόω* = *εὐνω* (м. *εὐνώ*); *εὐνοοι* быва *εἵνοι*, премда *οι* изъ *οοι* постало; в) *τὸ κάρτεον* = *καροῦν* (м. *κάρτεον*), котаричица, а тако исто прилагателна на *εος*, *εἶᾶ*, *εον*, као: *χρύσεος* = *χρυσσοῦς*, *χρυσεῖᾶ* = *χρυσῆ*, *χρύσειον* = *χρυσσοῦν* (м. *χρύσους*, *χρύσουν*); напоследку имена сродна на *θεός* = *θεῦς*; као: *ἀδελφιδεός* = *ἀδελφιδουῦς* (м. *ἀδελφιδούς*), синоваць.

VIII. Речи за ученѣ на память и задатци за преводъ.

<i>Νόος, ὁ</i> , умъ, духъ, душа.	<i>χαλινός, ὁ</i> , узда.
худъ.	<i>κάτοπτρον, τὸ</i> , огледало.
<i>κάρτεον, τὸ</i> , котаричица.	<i>κύπελλον, τὸ</i> , чаръ, чаша.
<i>εὐνοός, νοον</i> , благовоителанъ,	<i>ἄδηλος, ον</i> , непознать, неиз-
наклонѣнъ, доброхуданъ.	вестанъ.
<i>ανοός, οον</i> , безуманъ, непамя-	<i>ὀλίγος, η, ον</i> , малый (у коли-
танъ, неразуманъ.	чии).
<i>ἀργύρεος, εἶᾶ, εον</i> , сребриъ.	<i>ἐκκαλύπτω</i> , откривамъ.
<i>χάλκεος, εἶᾶ, εον</i> , тучный.	<i>ἐπικορηίζω</i> , олакишавамъ.
<i>ἀλήθεια, ἡ</i> , истина.	<i>ἐρίζω</i> , датея свахамъ се, пре-
<i>θεράπεινα, ἡ</i> , служавка.	пиремъ се.
<i>ὄργη, ἡ</i> , гнѣвъ.	<i>λέγω</i> , говоримъ, називамъ.
<i>ψυχὴ, ἡ</i> , душа.	<i>προσφέρω</i> , носимъ, доносимъ
<i>Ὀρέσιης, ὁ</i> , Орестъ.	подносимъ.
<i>ἄριος, ὁ</i> , лебачъ.	<i>καί-καί</i> , и-и; како-тако.
<i>ὄχλος, ὁ</i> , прость народъ, рита.	
<i>ὑπνος, ὁ</i> , савъ.	

Ἄλογος κἀκοπιρόν ἐσμι τοῦ. — Ἐτον τοῦν ἔχουσιν οἱ ἄνθρωποι διδάσκαλον. — Ἐτον εὐνοον φίλον θεράπευε. — Ἐοι ἀγαθοὶ φίλοι πιστὸν τοῦν ἔχουσιν. — Ἐοι πλοῦς ἐσιν ἄδηλος. — Ἐοι τὸν βίον ἄγε. — Ἐοι ὄχλος οὐκ ἔχει τοῦν. — Μη εἰσὶξε τοῖς ἄνοοις. — Ἐοι ἀγαθοὶ τοῖς ἀγαθοῖς εἵνοι εἰσιν. — Ἐοι ἔργον φίλων εὐνων. — Ἐοι Ὀρέσιον ὄσιᾶ ἐν Τεγέα ἦν. — Ἐοι

θεράπαιναί ἐν καινοῖς τὸν αἶον προσφέρουσιν. — 13 Οἱ θεοὶ καὶ καλὸν καὶ κακὸν πλοῦν τοῖς ναύταις παρέχουσιν. — 14 Ψυχῆς χαλινὸς ἀνθρώποις ὁ νοῦς ἐστίν. — 15 Πολλάκις ὀργὴ ἀνθρώπων νοῦν ἐκκαλύπτει. — 16 Ἀπλοῦς ἐστίν ὁ τῆς ἀληθείας λόγος. — 17 Λόγος εὖνους ἐπικουφίζει λύπην. — 18 Τὸ κῦπελλὸν ἐστὶν ἀργυροῦν. — 19 Ὁ θάνατος λέγεται χαλκοῦς ὑπνος. —

Умъ е люда учитель. — Благоволителанъ прѣатель бива почитованъ. — Клоня се безумны. — Тежи къ доброудномъ прѣателю. — Донеси леба у котарици. — Почитуйте младићи просту худъ. — Бежи одъ безумны младића. — Веруй прѣателю доброудномъ човеку. — Младићи су често неразумни. — Пеаръ е златанъ. —

§. 30. А тическо друго склоненіе.

Малый брой речій (существительны и прилагательны) свршувє се на *ως* (у мушкомъ и женскомъ), а на *ων* (у средн. роду), место на *ος* и *ον*, и то *ω* задржава се у свима падежима место самогласны и доегласны обичногъ другогъ склоненія, а самогласномъ *ω* додає се подисано *ι*, гди правилно оконченіе има *φ* или *οι*; тако изъ *σο*, *ε*, *α* постає *ω*; — *ος*, *ον*, *ους* бива *ως*, *ων*, *ως*; *οι*, *οις*, *οιν* бива *φ*, *φς*, *φν*; — *ω*, *φ* и *ων* остаю безъ промене. Звателный е падежъ раванъ именителномъ.

П Р И М Е Р И.

Б д н о б р о й.

	народъ.	уже.	зецъ.	сала.
Н.	ὁ λε-ός	ὁ κάλ-ως	ὁ λαγ-ὼς	τὸ ἀνώγε-ων
Р.	λε-ὸ	κάλ-ω	λαγ-ὸ	ἀνώγε-φ
Д.	λε-ῶ	κάλ-φ	λαγ-φ	ἀνώγε-φ
В.	λε-ὼν	κάλ-ων	λαγ-ὼν	ἀνώγε-ων
З.	λε-ὼς	κάλ-ως	λαγ-ὼς	ἀνώγε-ων

В и ш е б р о й.

Н.	λε-ῶ	κάλ-φ	λαγ-φ	ἀνώγε-ω
Р.	λε-ῶν	κάλ-ων	λαγ-ῶν	ἀνώγε-ων
Д.	λε-ῶς	κάλ-φς	λαγ-φς	ἀνώγε-φς
В.	λε-ὼς	κάλ-ως	λαγ-ὼς	ἀνώγε-ω
З.	λε-ὸ	κάλ-φ	λαγ-φ	ἀνώγε-ω

Д в о б р о й.

И. В. З. λε-ὼ	κάλ-ω	λαγ-ὼ	ἀνώγε-ω
Р. Д. λε-ῶν	κάλ-ων	λαγ-ῶν	ἀνώγε-ων.

П Р И М Е Р И.

Е д н о б р о й.

И. ὁ ἡ ἴλεως — τὸ ἴλεων
Р. τοῦ τῆς τοῦ ἴλεω
Д. τῶ τῆ τῶ ἴλεω
В. τὸν τὴν τὸ ἴλεων
З. ἴλεως, ἴλεων

М И Л О С Т И В Ъ.

В и ш е б р о й.

οἱ αἱ ἴλεω — τὰ ἴλεω
τῶν ἴλεων
τοῖς ταῖς τοῖς ἴλεως
τοὺς τὰς ἴλεως, τὰ ἴλεω
ἴλεω ἴλεω.

Д в о б р о й.

И. τὼ τὰ τὼ ἴλεω
Р. τοῖν ταῖν τοῖν ἴλεων
Д. τοῖν ταῖν τοῖν ἴλεων
В. τὼ τὰ τὼ ἴλεω
З. ἴλεω.

Примѣт. 1. Нека имена мужскогъ и женскогъ рода избацяю *v* у вин. еднобр., као : ὁ λαγῶς, τὸν λαγῶν и λαγῶ, а обично : ἡ Ἔως, зора, ἡ ἀλῶς, гумно, ἡ Κέως, ἡ Κῶς ὁ Ἄθως, ἡ Τέως, и прилагателна : ἄγηρως, неостарѣлый, ἐπίπλεως, пуный, ὑπέρχρεως, презадужень.

Примѣт. 2. Гласоудареніе. Речи пропарокситоне задржаваю удареніе на предокрайниѣмъ слогу у свима падежима и бровима, ерѣ оба слога *εως* и *εων* и т. д. сматраю се као еданъ ; али оне речи, кое имаю докрайниѣй слогъ дугъ, као ἄγηρως, постаю у дат. еднобр. и вишебр. и у род. и дат. двобр. парокситоне ; н. п. ἀγίρω, ὀγίρων Юшть се има примѣтити, да речи окситоне на *ὼς*, задржаваю свое гласоудареніе и у род. као : λεῶ (место λεῶ).

IX. Речи за ученѣ на память и задатци за преводѣ

Ἀνδρόγεως, ὁ, Андрогей.

Μενέλεως, ὁ, Менелай.

Μίνως, ὁ, Минось.

ἱεῶς, ὁ, храмъ.

ταῶς, ὁ, паунъ.

ἄγηρως, ων, неостарѣлый.

ἴλεως, ων, милостивый.

Ἦρα, ἡ, Ира (Юнона).

Θηρευτής, ὁ, ловаць.
 αἰετός, ὁ, орао.
 ἔπαινος, ὁ, похвала.
 νίος, ὁ, синъ.
 Σάμιος, ὁ, Саміотъ.
 περὸν, τὸ, перо, крило.
 αἰχμάλωτος, οὐ, зароблѣнь.
 ἀνδρείος, ἄ, οὐ, храбаръ.
 πλείστος, η, οὐ, пайвишій (у
 количини).
 ῥάδιος, ἰά, ιοῦ, лакъ.

ἀπάγω, одводимъ.
 βαίνω, идемъ.
 ἐνεδρεῖω вин. вребамъ.
 εὐχομαι, дат. молимъ се.
 θηρεῖω, ловимъ, ватамъ.
 κτίζω, оснивамъ, зидамъ.
 λαμβάνω, узимамъ, примамаъ,
 получавамъ.
 σέβομαι, почитуемъ.
 ὄσπερ, нарѣч. као.

Τοῖς θεοῖς λεπε храмове. — По ужету иши
 баίνειν. — Διόχομεν τους λαγώς. — Ἀρδοογεος ην ὁ Μίνω
 νίος. — Οἱ λογὼ θηρευονται ὑπὸ των θηρευτῶν. — Εὐχον
 τῷ ἰλεῷ θεῷ. — Οἱ αἰετοὶ τους λαγῶς ἐνεδρεῖουσιν. — Σε-
 βετε τους ἰλεῶς θεους. — Οἱ ἀνδρείοι αἰγῶν ἐπαινον λαμ-
 βάνουσιν. — Εὐχον τον θεον ἰλεῷ εχειν. — Οἱ θεοὶ τοῖς
 ἀγαθοῖς ἰλεῷ εἰσιν. — Αἱ ἡδοναὶ ἀπαγονσι τον πλείστων λε-
 ῶν ὡσπερ αἰχμάλωτον. — Οἱ Σάμιοι τῆ Πρᾶ καλονς τῶς
 τρέφουσιν. — Τῷ τῶσκαλα περὸν εδιν.

Зидамо боговима лепе храмове. — По ужету иши
 ние лако. — Ловци лове зечева. — Богъ е добримъ люд-
 ма милостивъ. — Почитуйте милостивогъ Бога. — Са-
 миоти ране за Иру лепе паунове. — Молите се милости-
 вомъ Богу. — Клаоните се грађани безумногъ народа. —
 Уступай неразумномъ народу. — Ловаць иде за зе-
 чевима.

X. Речи за ученъ на память и задатци за преводъ.

Γαμετή, ἡ, жена, супруга.
 Βαβυλωνία, ἡ, Вавилонъ.
 Ἐλενη, ἡ, Елена.
 στήλη, ἡ, стубъ.
 ποιητής, ὁ, стихотвораць, тво-
 раць.
 βασιλεία, ἰά, краљевскій дворъ.
 θηρίον, τὸ, животно, зверъ.

ὀϊλός, ἡ, ὄν, -плащальивъ.
 ἱερός, ἄ, ὄν, свештеникъ, светый.
 ἐλικίνδυνος, οὐ, опасанъ.
 ῥοδοδάκτυλος, οὐ, ружично-
 прстный.
 ἀλιγορεῖω, називамъ, имену-
 емъ, забранюемъ.

ἐκφέρω, износимъ, произво-|ἀρέσκω, дат. допадамъ се.
димъ.

Οἱ ταῦ τῆς Ἦρας ἱεροὶ ἦσαν. — Θαυμάζομεν Μενέλεωκ ἐπὶ τῇ ἀρετῇ. — Οἱ ποιηταὶ Ἐω ῥοδοδάκτυλον ἀπαγορεύου-
σιν. — Ἡ ἀλήθεια πολλύκις οὐκ ἀρέσκει τῷ λεῶ. — Ἑλένη
ἦν Μενέλεω γαμετή. — Ἡ Βαβυλωνία ἐκφέρει πολλοὺς ταῶς.
Ἐν τοῖς τῶν θεῶν νεῶς πολλὰ στήλαι ἦσαν. — Οἱ λαγῶ δει-
λὰ θηρία εἰσίν. — Ὁ περὶ τὸν Ἄθω πλοῦς ἦν ἐπικίνδυνος. —
Τὰ βασίλεια καλὰ ἀνώγειο ἔχει. —

Диве се Менелаю збогъ (ἐπὶ дат.) храбрости. — У
крављевскомъ двору лени су стубови. — Ловци лове па-
унове. — Паунови су лени. — Неверуй речима народа,
грађанине. — Ловацъ вреба паунове. — Добри грађа-
ни клоне се неразумногъ народа. — Ловци вребаю зе-
чеве. — Храма стубови есу лени. — Паунови имаю ле-
по перъ.

§. 31. Треће склоненіе.

Треће склоненіе има слѣдуюћа оконченія.

	Едноброј.	Вишеброј.	Двобр.
Н.	ς понавнше Средня —	ες; сред. ᾶ	ε
Р.	ος	ων	οιν
Д.	ι	σιν (ν)	οιν
В.	ν и α	ᾶς;	ε
З.	понавнше као им. — —	ες;	ε

Ова оконченія додаю се непроменљивомъ корену,
као: ὁ θεῖρ, родит. θεῖρ-ός.

§. 32. Примѣтбе сврѣ падежны оконченія.

1. Именительный падежъ мужскогъ и женскогъ рода
меня често правый корень речій. Истый корень може
се онда пронаћи, кадъ се родительномъ падежу оконченіе
ος одузме, као: ὁ κόραξ, гавранъ, родит. κόρακ-ος.

2. Именительный падежъ средннх имена показуе пра-
вый корень речій. Правильна благогласія у грчкомъ езнику
недозволяваю, да се каква речъ на ι свршуе; а кадъ се

тај случај догоди, онда се τ или сасвимъ избацуе, или се претвара у сродно сагласно σ , као :

коренъ <i>πεπερι</i> имен. <i>πέπερι</i> , биберъ род. <i>πέπερι-ος</i> , или <i>ε-ος</i>		
<i>σωματ</i>	<i>σῶμα</i> , тѣло	<i>σώματ-ος</i>
<i>τερατ</i>	<i>τέρας</i> , чудо	<i>τέρατ-ος</i> .

3. Имена мушкогъ и женскогъ рода, која се свршују на *ις*, *υς*, *αυς* и *ους*, и коренъ кои има на крају *ι*, *υ*, *αυ*, *ου*, примаю у вин. еднобр. *υ*, као :

коренъ: <i>πολι</i> имен. <i>πόλις</i>	винит. <i>πόλιν</i> , варошъ ;
<i>γαν</i>	<i>γαῦς</i> <i>γαῦν</i> , лађа ;
<i>βότρυ</i>	<i>βότρυς</i> <i>βότρυν</i> , гроздъ ;
<i>βου</i>	<i>βοῦς</i> <i>βοῦν</i> , βο ;

Кадъ се коренъ свршуе на сагласно писме, онда виштел. падежъ има *α*, као : *φλέβ φλέψ φλέβ-α* жила — *χοραχ зόραξ зόραχ-α* — *λαμπιδ λαμπάς λαμπάδ-α*, светиликъ.

Вишесложна варитона (не окситона) суштествителна на *ις* и *υς*, која у корену имаю гласове езика (δ , θ , τ), примаю у винит. место *α* едно *υ*, као :

<i>ἔριδ</i> имен. <i>ἔρις</i> вин. <i>ἔριν</i> , разпра;
<i>χορυθ</i> <i>ζόρυς</i> <i>ζόρυν</i> , племъ,
<i>χάριτ</i> <i>χάρις</i> <i>χάριν</i> , милина.

4. Звателный падежъ има оконченіе као имен. или као коренъ. Види примере.

5. За *υ* *ἐφελχυστικὸν* у дат. вишебр. види §. 7, 1, а).

§. 33. Родъ, количина и гласоудареніе III. склоненія.

1. Родъ. Родъ трећегъ склоненія може се најболъ упражненіемъ научити; но зато се опетъ предписују слѣдуюћа правила :

а) Мушкогъ су рода: α) безъ изятія сва суштествителна на *αυ*, *υυ*, *ας* (род. *αυος*, *αυιος*), *ευς*, *ηυ*; β) имена на *ειρ* (осимъ *ἡ χεῖρ*, рука), *υρ* (осимъ *τὸ πῦρ*, ватра), *ους* (о-

симъ τὸ οὖς, уво); — γ) имена съ више изятія, коя се свршую на ων, ηρ, ωρ, ης, (род. ητος), ως (род. ωτος), ψ.

б) Женскога су рода: α) сва суштествителна безъ изятія, коя се свршую на ἄς (род. ἄδος), ανς, ινς, υνς, ὠ и ὠς (род. οὖς); ὀτης, ὑτης; — β) на εις (осимъ ὁ κτείς, ченаль); — γ) съ више изятія, коя се свршую на ις, ιν, υς, ων (род. ονος). Имена съ двогубимъ ξ на краю припадаю часъ мушкому часъ женскому роду.

в) Средиѣга су рода: сва суштествителна на α, υ, ορ, ος, ι, αρ, (осимъ ὁ ψάρ, чворакъ), аς (род. ατος, аос, осимъ ὁ λάς, камень), и слизена на ηρ.

II. Количина. Речи, коє се у имен. свршую на αξ, ιξ, υξ, αψ, ιψ, υψ, ις и υς, имаю у надежма докрайный слогъ или кратакъ, или дугъ, како е кадъ самогласно писме поменути надежа, т. е. или природно кратко или природно дуго; као: ὁ θώραξ, оклонъ, родит. ἄκος, ἡ ῥίψ, трска, ῥίπος, ἡ ἀκίς, зракъ, род. ἱνος; али ἡ βῶλαξ, грудва, ἄκος, ἡ ἐλλίς, надежда, род. ἶδος.

III. Гласоудареніе. а) Удареніе остає на гласоударномъ слогу имен надежа донде, докле количина крайный слога дозволява; као: τὸ πρᾶγμα дѣло, стварь, πράγματος (али πραγμάτων), ὁ ἡ χελιδὼν, ластва, χελιδόνος. Поедина изятія могу се видети кодъ примера. б) Ёднословне речи имаю у род. и дат. свое удареніе на крайный слогу, и то ако су слогови кратки ος, ι, σι, узимаю оштро удареніе; ако ли су дуги ων и οιν превучено, као: ὁ θῆρ, животно, θηρὸς, θηρὶ, θηρῶν, θηρσὶ (ν), θηροῖν.

Изятія. Слѣдуюћа ёднословна суштествителна постаю парокситона у род. вишебр. и у род. и дател. двоброа: ἡ δᾶς, машала, ὁ δρωὸς, робъ, ἡ θῶς шакаль, τὸ οὖς (род. οὐτός), уво, ὁ ἡ παῖς, дете, ὁ ἡ Τρῶς, Троянинъ, Троянка, ἡ φῶς (род. φωδός), меуръ, τὸ φῶς (род. φωτός) светлостъ, као: παῖδων, παῖδων. Осимъ тога треба упамтити јоштъ: πᾶς, свакий, савъ, род. παντός, дат. παντὶ, али πάντων, πᾶσι (ν), ὁ Πᾶν, род. Πανός, али τοῦς Πᾶσι (ν).

A. Речи, коє имаю у родителномъ сагласно писме

предь окончениемъ *ος*, т. е. речи, кое се у корену свршную на сагласно писеме.

§. 34. I. Именительный надежь показуе правый корень речій.

Надежна окончания додаю се непроменливомъ имен. надежу. О однадано сагласногъ *ι* у имен. при коренима на *ντ* (*Ξενοφῶν* место *Ξενοφῶντι*) види §. 32, 2.

Е д н о б р о й.

цесма побѣде.	векъ.	Ксенофонъ.	месець.	Нектарь.
И. <i>ὁ παιᾶν</i>	<i>ὁ αἰὼν</i>	<i>ὁ Ξενοφῶν</i>	<i>ὁ μῆν</i>	<i>τὸ νέκταρ</i>
Р. <i>παιᾶν-ος</i>	<i>αἰῶν-ος</i>	<i>Ξενοφῶντ-ος</i>	<i>μῆν-ος</i>	<i>νέκταρ-ος</i>
Д. <i>παιᾶν-ι</i>	<i>αἰῶν-ι</i>	<i>Ξενοφῶντ-ι</i>	<i>μῆν-ι</i>	<i>νέκταρ-ι</i>
В. <i>παιᾶν-α</i>	<i>αἰῶν-α</i>	<i>Ξενοφῶντ-α</i>	<i>μῆν-α</i>	<i>νέκταρ</i>
З. <i>παιᾶν</i>	<i>αἰῶν</i>	<i>Ξενοφῶν</i>	<i>μῆν</i>	<i>νέκταρ.</i>

В и ш е б р о й.

И. <i>παιᾶν-ες</i>	<i>αἰῶν-ες</i>	<i>Ξενοφῶντ-ες</i>	<i>μῆν-ες</i>	<i>νέκταρ-α</i>
Р. <i>παιᾶν-ων</i>	<i>αἰῶν-ων</i>	<i>Ξενοφῶντ-ων</i>	<i>μῆν-ων</i>	<i>νεκτάρ-ων</i>
Д. <i>παιᾶ-σι(ν*)</i>	<i>αἰῶ-σι(ν)</i>	<i>Ξενοφῶσι(ν)</i>	<i>μῆσι(ν)</i>	<i>νέκταρ-σι(ν)</i>
В. <i>παιᾶν-ας</i>	<i>αἰῶν-ας</i>	<i>Ξενοφῶντ-ας</i>	<i>μῆν-ας</i>	<i>νέκταρ-α</i>
З. <i>παιᾶν-ες</i>	<i>αἰῶν-ες</i>	<i>Ξενοφῶντ-ες</i>	<i>μῆν-ες</i>	<i>νέκταρ-α.</i>

Д в о б р о й.

<i>παιᾶν-ε</i>	<i>αἰῶν-ε</i>	<i>Ξενοφῶντ-ε</i>	<i>μῆν-ε</i>	<i>νέκταρ-ε</i>
<i>παιᾶν-οιν</i>	<i>αἰῶν-οιν</i>	<i>Ξενοφῶντ-οιν</i>	<i>μῆν-οῖν</i>	<i>νεκτάρ-οιν.</i>

Примѣт. Три речи на *ων*, род. *ωνος*: *Ἀπόλλων*, *Ποσειδῶν*, ἢ *ἄλων* гумно, могу быти сливене у вин. едноброя почемъ избаце *ν*, као: *Ἀπόλλω*, *Ποσειδῶ*, *ἄλω*. Три существительна: *Ἀπόλλων*, *Ποσειδῶν* и *σωτήρ*, спаситель, имаю противъ основногъ правила (§. 33, III, а.) у звател. надежу *Ἀπολλων*, *Πόσειδον*, *σῶτερ*.

Примѣт. 2. Овой класи одговараюћа средня имена

*) Место *παιᾶνοι*, *αἰῶνοι*, *Ξενοφῶνται*, *μῆναι* по §. 8, 8.

свршую се сва на ρ (αρ, ορ, ωρ, υρ): τὸ πῦρ (род. πῦρ-ός),
 има ν противъ §, 32, 2. протегнуто (дуго).

XI. Речи за ученѣ на память и задатци за преводъ.

Θῆρ, ὁ, зверь.

ρατῆρ, ὁ, одушка, сосудъ съ
 виномъ.

τῦρ, τὸ, ватра.

χεῖρ, ἡ, рука.

ψῆν, ὁ, золя.

λειμῶν, ὁ, ливада.

θάλια, ἡ, часть.

κιθάρα, ἡ свирѣка, гитаръ.

χορὸς, ὁ, игра.

βιβλίον, τὸ, книга.

σπονδαῖος, αἰῶ, αἶον, ревно-
 станъ, прилѣжанъ, озби-
 лянъ, валянъ.

ᾄδω, певамъ.

θάλλω, цвѣтамъ.

γιννώσκω, познаемъ, судимъ.

ἀναγιννώσκω, разпознаемъ, чи-
 тамъ.

νίζω, перемъ.

τέρπω, увеселявамъ, τέρομαι
 дат. увеселявамъ се.

Φεῦγε τοὺς θῆρας. — Χεῖρ χεῖρα νίζει. — Ἀπέχου τοῦ
 ψῆνος. — Οἱ λειμῶνες θάλλουσιν. — Οἱ στρατιῶται ᾄδουσι
 παιάνα. — Ἐν πυρὶ χουρὸν καὶ αὐγυρον γιννώσκωμεν. — Πολ-
 λοὶ παρὰ ψαίτηρι γίνονται φίλοι εἰσάσοι. — Οἱ ἀνδραῖοι
 τέροπονται κιθάρα καὶ θάλια καὶ χορδὴς καὶ παιάσιν. — Οἱ
 Ἕλληνες τὸν Ἀπόλλω καὶ τὸν Ποσειδῶ σέβονται. — Οἱ σπον-
 दाῖοι μαθηταὶ τὰ Ξενοφῶντος βιβλία ἠδέως ἀναγιννώσκουσιν.

Бежи одъ диваѣтъ зверя. — Пери руке. — Клони
 се золь. — Ливада цвѣта. — Войници се увеселяваю пе-
 смама побѣде. — Войници певаю песме побѣде. — У-
 веселявамо се на лешимъ ливадама. — Бежи одъ злы
 золя. — Многи су пріятели вински сосуда. — Стихо-
 творци моле се Посидону.

§. 35. II. Именительный падежь претвара
 кратко самогласно корена ε и ο у ду-
 го η или ω.

Корени на ντ избацую у именительномъ ε по §. 32, 2.
 као: λέων место λέωντ. www.dlib.mk

Едноброй.

пастырѣ.	божество.	лаѣѣ.	етирѣ.	риторѣ.
И. ὁ ποιμήν	ὁ δαίμων	ὁ λέων	αἰθῆρ	ὁ ῥήτορ
Р. ποιμέν-ος	δαίμον-ος	λέονт-ος	αἰθέρ-ος	ῥήτορ-ος
Д. ποιμέν-ι	δαίμον-ι	λέονт-ι	αἰθέρ-ι	ῥήτορ-ι
В. ποιμέν-α	δαίμον-α	λέονт-α	αἰθέρ-α	ῥήτορ-α
З. ποιμήν	δαῖμον	λέων	αἰθῆρ	ῥήτορ

Вншеброй.

И. ποιμέν-ες	δαίμον-ες	λέονт-ες	αἰθέρ-ες	ῥήτορ-ες
Р. ποιμέν-ων	δαίμον-ων	λέονт-ων	αἰθέρ-ων	ῥητόρ-ων
Д. ποιμέ-σι(ν*)	δαίμο-σι(ν*)	λέον-σι(ν*)	αἰθέρ-σι(ν)	ῥήτορ-σι(ν)
В. ποιμέν-ας	δαίμον-ας	λέονт-ας	αἰθέρ-ας	ῥήτορ-ας
З. ποιμέν-ες	δαίμον-ες	λέονт-ες	αἰθέρ-ες.	ῥήτορ-ες.

Двоброй.

ποιμέν-ε	δαίμον-ε	λέονт-ε	αἰθέρ-ε	ῥήτορ-ε
ποιμέν-οιν	δαίμον-οιν	λέονт-οιν	αἰθέρ-οин	ῥητόρ-οин.

Примѣт. 1. Окситона суштествителна, принадлежа овой класси, задржаваю у звателномъ дуго самогласно (η, ω); као: ὦ ποιμήν. Изузима се зват. надежъ у речи δᾶερ одъ даῖρ (έρος), пашеногъ; ова речъ δᾶερ одстуна одъ основногъ правила гласоударенія (§. 33. III. а). Овако исто одстуна и речъ Ἀμφίων у зват. надежу; н. п. Ἀμφίων, род. ἰονος, (ὦ Ἀμφιον) и сложена суштествителна на ων, ονος; као: Ἀγαμέμνων, ονος, Ἀγάμεμνον. Сравни §. 34. Примѣт. 1.

Примѣт. 2. Суштествително: ἡ χεῖρ рука, родит. χειρὸς и т. д. има у датеа. вншебройномъ и двобройномъ χειρῶν (ν), χειροῦν.

Примѣт. 3. Слѣдуюћа на ων, род. ονος избацуо у некимъ надежима ν и биваю сливена; као: ἡ εἰκὼν, икона, род. εἰκόνας и εἰκοῦς, дат. εἰκότι, вин. εἰκόνα и εἰκόω; вин. вншебр. εἰκόνας и εἰκοῦς (кодъ εἰκόω и εἰκοῦς треба упамтити неправилно гласоудареніе); ἡ ἀηδὼν, славуй, род. ἀηδόνας и ἀηδοῦς, дат. ἀηδοῖ, ἡ χελιδὼν, ласта, родит. χελιδόνας, датеа. χελιδοῦ.

*) Место ποιμένοι, δαίμονος, λέωνος види §. 8. 8.

Примѣт. 4. Овде принадлеже: а) оба прилагателна: *ὁ ἢ ἀπῆτωρ*, τὸ *ἀπῆτωρ*, безъ отца, и *ἀμήτωρ*, *ἄμητορ*, безъ матере, род. *ορος*; — б) прилагателно: *ὁ ἢ ἄρρήν*, τὸ *ἄρρην*, мужскій, родит. *ἄρρένος*; — в) прилагателна на *ων* (муж. и жен.), *ου* (сред.), као: *ὁ ἢ εὐδαίμων*, τὸ *εὐδαίμων*, срећанъ, благополучанъ, и сравнителный степень на *ων*, *ου* или *ίων*, *ιου*. Ова прилагателна сравнителногъ степена, кадъ избаце *ν*, могу быти сливена у вин. еднобр. и у имен. винит. и зват. вишеброя. У зват. одступа гласоудареніе одъ правила (§. 33, III, а). Но коя су сложена на *φρων*, она слѣдую правилу; као: *κρατερόφρων*, средній родъ и зват. надежъ имаю *κρατερόφρον*, мужественъ.

Едноброй.

срећанъ, а, о	непріятельскій, а, о.	већій, а, о.
И. <i>εὐδαίμων εὐδαίμων</i>	<i>ἐχθίων ἐχθίον</i>	<i>μείζων μείζον</i>
Р. <i>εὐδαίμονος</i>	<i>ἐχθίονος</i>	<i>μείζονος</i>
Д. <i>εὐδαίμονι</i>	<i>ἐχθίονι</i>	<i>μείζονι</i>
В. <i>εὐδαίμονα εὐδαίμον</i>	<i>ἐχθίονα и ἐχθίω(ου)</i>	<i>μείζονα и μείζω(ου)</i>
З. <i>εὐδαίμον.</i>	<i>ἐχθίον.</i>	<i>μείζον.</i>

Вишеброй.

И. <i>εὐδαίμονες εὐδαίμονα</i>	<i>ἐχθίονες ἐχθίονα</i>	<i>μείζονες μείζονα</i>
Р. <i>εὐδαίμόνων</i>	<i>ἐχθίονος ἐχθίω</i>	<i>μείζονος μείζω</i>
Д. <i>εὐδαίμοσι (ν)</i>	<i>ἐχθιόσι (ν)</i>	<i>μείζοσι (ν)</i>
В. <i>εὐδαίμονας εὐδαίμονα</i>	<i>ἐχθίονας ἐχθίονα</i>	<i>μείζονας μείζονα</i>
З. као именит.	<i>ἐχθίονος ἐχθίω</i> као именит.	<i>μείζονος μείζω</i> као именит.

Двоброј.

<i>εὐδαίμονε</i>	<i>ἐχθίονε</i>	<i>μείζονε</i>
<i>εὐδαίμόνοι</i>	<i>ἐχθιόνοι</i>	<i>μείζόνοι.</i>

XII. Речи за учені. на память и задатци за преводъ.

Γέρων, *ογτος*, *ὁ*, старецъ
ἡγεμών, *ὄνος*, *ὁ* вождь
λίμνη, *ένος*, *ὁ* пристаниште,
φρήν, *ένος*, *ἡ*, вишебр. *φρένες*,
 душа, разумъ, һудь.
σώφρων, *ου*, род. *ονος*, здравъ,

разуманъ , паметанъ , трез- вень , цѣломудренъ.	ὄλβιος, <i>lā, ion</i> , среѣанъ.
ὑπέρφρων, ὑπέρφρον, род. onos, високоуманъ.	ναίω, обитавамъ.
ἀγέλη, ἡ, стадо, чопоръ.	πράττω, радимъ, чинимъ.
κολαστής, οὔ, ὁ, казнитель.	φυλάττω, чувамъ, сохраня- вамъ.
δῆμος, ου, ὁ народъ.	εὖ, нарѣч. добро; εὖ πράττω вин. чинимъ коме добро.
ὁδός, οὔ, ἡ, путь.	ἄνευ, род. безъ.
ἄδικος, ου, неправеданъ.	

Τὸν γέροντα εὖ πράττε. — Σέβου τοὺς δαίμονας. — Οἱ ποιμένες ἀγέλας φυλάττουσιν. — Τὸν κακὸν φεύγε, ὡς κακὸν λιμένα. — Ἄνευ δαίμονος ὁ ἄνθρωπος οὐκ ὄλβιος ἐστίν. — Ὁ θεὸς ἐν αἰθέρι ναίει — Ἀεὶ χαλεπαὶ μέριμναι τείρουσι τὰς τῶν ἀνθρώπων φρένας. — Ἐπον ἀγαθοῖς ἡγεμόσιν. — Εἶχε, ὦ νεανία, τοὺς γέρονσι τῆς ὁδοῦ. — Πολλὰκις δῆμος ἡγεμόνα ἔχει ἄδικον. — Ὁ θεὸς κολαστής ἐστὶ τῶν ἄγαν ὑπερφρόνων. — Ἐχε νοῦν σώφρονα. — Ὁ δαῖμον, πάρεχε τοὺς γέρονσι μεγάλην εὐτυχίαν. — Οἱ θεοὶ τὸν κακὸν ἐνδεδρεύουσιν.

Чините старцима добро. — Почитуйте божество. — Стада чуваю пастири. — Слѣдуйте добромъ вожду. — Уклони се (εἶχω) младињу старцима съ пута (род.) — Често слѣдуе народъ рѣавимъ вождовима. — Душа човека често се узнемирава (τείρω) тешкимъ бригама (дат.). — Клони се рѣавогъ човека као злогъ пристаништа. — Пастирима слѣдуо стада. — Боже, чувай добре старце.

§. 36. По наведенимъ примерима скланяю се и слѣдуюћа суштествителна на ηρ: ὁ πατήρ, отаць, ἡ μήτηρ, мати, ἡ θυγάτηρ, кћи, ἡ γαστήρ, трбу, ἡ Δημήτηρ Церера и ὁ ἀνὴρ, мужъ, коя одступаю само по томе, што у род. и дат. еднобр. и у дат. вишебр. ε избацуо, и у томъ последиѣмъ надежу ради умекшаня изговора предъ окончениемъ ος ἄ узимаю. Речь: ἀνὴρ (з. ἄνερ), избацуе ε у свима падежима и броевима, осимъ зват. еднобр. а ради умекшаня изговора прима ὁ.

Εδνοβροϋ.

И. ὁ πατήρ	ἡ μήτηρ	ἡ θυγάτηρ	ὁ ἀνὴρ
Р. πατρ-ὸς	μητρ-ὸς	θυγατρὸς	ἀνδρ-ὸς
Д. πατρ-ὶ	μητρ-ὶ	θυγατρὶ	ἀνδρ-ὶ
В. πατέρ-α	μιτέρ-α	θυγατέρα	ἀνδρ-α
З. πάτερ	μη̄τερ	θύγατερ	ἄνερ.

Вишеброϋ.

И. πατέρ-ες	μητέρ-ες	θυγατέρες	ἄνδρ-ες
Р. πατέρ-ων	μητέρ-ων	θυγατέρων	ἀνδρ-ῶν
Д. πατρ-άσι (ν)	μητρ-ά-σι (ν)	θυγατράσι (ν)	ἀνδρ-ά-σι(ν)
В. πατέρ-ας	μητέρ-ας	θυγατέρας	ἄνδρ-ας
З. πατέρ-ες	μητέρ-ες	θυγατέρες	ἄνδρ-ες.

Двоброϋ.

πατέρ-ε	μητέρ-ε	θυγατέρ-ε	ἄνδρ-ε
πατέρ-οιν	μητέρ-οιν	θυγατέρ-οιν	ἀνδρ-οῖν.

Примѣт. Овоϋ класи принадлежи и речъ ὁ ἀστὴρ, ἔρος, звезда, коя истина нема скраћиван̄ь, али у дателн. вишебр. има аси, н. п. ἀστράσι. Речь: ἡ Δημήτηρ има одступающе гласоударение; као: Δημητρος, Δημητρι, звател. Δημητερ, али винит. Δημητέρα.

ХІІІ. Речи за учен̄ь на память и задатци за превод̄ь.

Περσεφόνη, ης, ἡ Прозерпина.	ἐχθαίρω, мрзим̄ь.
Ἑλλήν, ηνος, ὁ, Елин̄ь, Грк̄ь.	στέργω, любим̄ь.
ἄθλον, τὸ, награда при бореню.	χαρίζομαι, одобравам̄ь, чиним̄ь любовь, поклоням̄ь се.
σοφός, ἢ, ὄν мудар̄ь.	
δουλεύω, служим̄ь.	

Στέργετε τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα. — Μὴ δουλεύετε γαστροί. — Χαῖρε, ὦ φίλε νεανία, τῷ ἀγαθῷ πατρὶ καὶ τῇ ἀγαθῇ μητρὶ. — Μὴ κακῶ σὺν ἀνδρὶ βουλευοῦ. — Τῇ Δημητρὶ πολλοὶ καὶ καλοὶ νεῶ ἦσαν. — Ἡ ἀγαθὴ θυγάτηρ ἠδέως πείθεται τῇ φίλῃ μητρὶ. — Οἱ ἀγαθοὶ ἄνδρες θυμιάζονται. — Πολλοὶ ἐξ ἀγαθοῦ πατρὸς γίνονται κακοὶ υἱοί. — Ἐχθαίρω τὸν κακὸν ἄνδρα. — Τοὺς ἀγαθοὺς ἄνδρασι μεγάλῃ

δόξα ἐπιταί. — Π Διμήτρος θυγάτηρ ἦν Περσεφόνη. — Ὡ
 φίλη θυγατερ, στέργε τὴν μητέρα. — Ἡ ἀρετὴ καλὸν ἄδελφον
 ἐστὶν ἀνδρὶ σοφῷ. — Οἱ ἀγαθοὶ υἱοὶ τὰς μητέρας στέργουσιν.
 — Οἱ Ἕλληνες Διμήτρα σεβόνται. — Πείθεσθε, ὦ φίλοι
 νεανίαί, τοῖς πατράσι καὶ ταῖς μητέραςιν. — Χαρίζον, ὦ πά-
 τερ, τῇ θυγατρὶ.

Любите младѣи отче и матере. — Не советуй
 се са рѣвимъ людма. — Добре кѣри слабую радо сво-
 имъ матерамъ. — Дивимо се (вин.) добромъ человеку. —
 Повниуй се (πειθομαι) любезный младѣиу, отцу и матери.
 — Одобрн, любезный отче добромъ сыну. — Молите се
 Церери. — Тежи сине за славомъ отца. — Добродѣ-
 тель е награда борбе кодъ мудры мужава.

§ 37. III. Именительный падежъ у зима при корену σ.

а) Корень се свршует на гласове устана или гласо-
 ве небца — β π φ; γ γγ κ χ. Како се ова писмена са
 сагласнимъ σ сливаю и постаю ψ и ξ види §. 8, 7.

Едноброй.

	бура.	гавранъ.	грклянъ.
И.	ἡ λαῖλαψ	ὁ κόραξ	ὁ λάρυγξ
Р.	λαῖλαψ-ος	κόραξ-ος	λάρυγγ-ος
Д.	λαῖλαψ-ι	κόραξ-ι	λάρυγγ-ι
В.	λαῖλαψ-α	κόραξ-α	λάρυγγ-α
З.	λαῖλαψ	κόραξ	λάρυγξ.

Вишеброй.

И.	λαῖλαπ-ες	κόρακ-ες	λάρυγγ-ες
Р.	λαῖλάπ-ων	κοράκ-ων	λαρύγγ-ων
Д.	λαῖλαψι (ν)	κόραξι (ν)	λάρυγξι (ν)
В.	λαῖλαπ-ας	κόρακ-ας	λάρυγγ-ας
З.	λαῖλαπ-ες	κόρακ-ες	λάρυγγ-ες

Двоброй.

λαῖλαπ-ε	κόρακ-ε	λάρυγγ-ε
λαῖλάπ-οιν	κοράκ-οιν	λαρύγγ-οιν.

Примѣт. Овде принадлеже и прилагателна на ξ (род. γος, κος, χος) и ψ (род. πος); као: ὁ ἢ ἀρπαξ, родит. αγος, граблывъ, а; ὁ ἢ ἱλιξ, род. ἶκος, вршнякъ, вршнякниа, ὁ, ἢ μῶνυξ, родит. υχος, вднокопитный, а, ὁ ἢ αἰγλιψ, род. ἶπος, високій, а.

XIV. Речи за ученъ на память и задатци за преводъ.

ὄψ, ὄπος, ἦ, глась.	ἀγῶν, ὄνος, ὄ, борба.
ᾠψ, ᾠπος, ἦ, ликъ, лице.	ἀλεκτρονῶν, ὄνος, ὄ, петао.
αἶξ, γός, ἦ, коза.	ᾠδῆ, ἦ песма.
μάστιξ, ιγος, ἦ, бичь.	ἵππος, ὄ, конь.
ὄρνυξ, υγος, ὄ, препелица.	ὄρχηθμός, ὄ, игра.
σύριγξ, ιγγος, ἦ, пастирска фрула.	πολύπονος, ον, вредный, млоготрудный, трудолюбивый.
τέτιξ, ιγος, ὄ, попецъ.	ἐλαύνω, терамь.
φόρμιγξ, ιγγος, ἦ, харфа.	κρώζω, гачемь.
κόλαξ, акос, ὄ, ласкатель.	δὲ, али.
μύρμηξ, ηκος, ὄ, нравь.	μὲν — δὲ, истина — али (у противоположенімъ ставовима.)
φένᾱξ, ᾱκος, ὄ, варалица, Фалция.	

Οἱ κόρακες κρώζουσιν. — Τοὺς κόλακας φεῦγε. — Ἀπέχου τοῦ φένᾱκος. — Οἱ ἄνθρωποι τέρπονται φόρμιγγι καὶ ὄρχηθμῷ καὶ ᾠδῇ. — Οἱ ἵπποι μάστιξιν ἐλαύνονται. — Λίφορμιγγες τοὺς τῶν ἀνθρώπων θυμοὺς τέρπουσιν. — Τέτιξ μὲν τέτιγι φίλος, μύρμηξι δὲ μύρμηξ (ἐστίν). — Οἱ ποιμένες πρὸς τὰς σύριγγας ἄδουσιν. — Παρὰ τοῖς Ἀθηναίοις καὶ ὀρνύγων καὶ ἀλεκτρονῶν ἀγῶνες ἦσαν. — Οἱ ποιμένες τὰς τῶν αἰγῶν ἀγέλας εἰς τοὺς λειμῶνας ἐλαύνουσιν. — Μυρμηκῶν καὶ ὀρνύγων βίος πολύπονος ἐστίν. — Πολλοὶ ἀγαθὴν μὲν ὄψα, κακὴν δὲ ὄψα ἔχουσιν.

Врана гаче. — Бежи одъ ласкателя. — Клони се варалица. — Люди се увеселяваю харфама. — Конь се бичемъ тера. — Пастиръ пева узъ (πρός) фрулу. — Трудолюбивъ е животъ нравій и препелица. — Пастиръ чува козе. — Фруле увеселяваю пастире. —

§. 38. б) Корень излази на гласове езика — *δ τ κτ ϑ νθ* — . О вин. еднобр. на *α* и *ν*, види §. 32, 3.

Е д н о б р о њ .

машала.	шлемъ.	птица.	краль.	глиста.
И. <i>ἡ λαμπὰς *</i>)	<i>ἡ κόρυς*</i>)	<i>ὁ ἡ ὄρνις*</i>)	<i>ὁ ἀναξ*</i>)	<i>ἡ ἔλμινς*</i>)
Р. <i>λαμπάδ-ος</i>	<i>κόρυθ-ος</i>	<i>τὸ ὄρνιθ-ος</i>	<i>ἀνακτ-ος</i>	<i>ἔλμινθ-ος</i>
Д. <i>λαμπάδ-ι</i>	<i>κόρυθ-ι</i>	<i>τὸ ὄρνιθ-ι</i>	<i>ἀνακτ-ι</i>	<i>ἔλμινθ-ι</i>
В. <i>λαμπάδ-α</i>	<i>κόρυν</i>	<i>τὸν ὄρνιν</i>	<i>ἀνακτ-α</i>	<i>ἔλμινθ-α</i>
З. <i>λαμπὰς</i>	<i>κόρυς</i>	<i>ὁ ὄρνις</i>	<i>ἀναξ</i>	<i>ἔλμινς</i>

В и ш е б р о њ .

И. <i>λαμπάδ-ες</i>	<i>κόρυθ-ες</i>	<i>ὁ ὄρνιθ-ες</i>	<i>ἀνακτ-ες</i>	<i>ἔλμινθ-ες</i>
Р. <i>λαμπάδ-ων</i>	<i>κορύθ-ων</i>	<i>τὸ ὄρνιθ-ων</i>	<i>ἀνάκτ-ων</i>	<i>ἔλμινθ-ων</i>
Д. <i>λαμπά-σι (ν)</i>	<i>κόρυ-σι (ν)</i>	<i>τὸ ὄρνι-σι (ν)</i>	<i>ἀναξι(ν)</i>	<i>ἔλμῖσι(ν)</i>
В. <i>λαμπάδ-ας</i>	<i>κόρυθ-ας</i>	<i>τὸ ὄρνιθ-ας</i>	<i>ἀνακτ-ας</i>	<i>ἔλμινθ-ας</i>
З. <i>λαμπάδ-ες</i>	<i>κόρυθ-ες</i>	<i>τὸ ὄρνιθ-ες</i>	<i>ἀνακτ-ες</i>	<i>ἔλμινθ-ες</i>

Д в о б р о њ .

<i>λαμπάδ-ε</i>	<i>κόρυθ-ε</i>	<i>ὄρνιθ-ε</i>	<i>ἀνακτ-ε</i>	<i>ἔλμινθ-ε</i>
<i>λαμπάδ-οιν</i>	<i>κορύθ-οιν</i>	<i>ὄρνιθ-οιν</i>	<i>ἀνάκτ-οιν</i>	<i>ἔλμινθ-οιν</i>

Примѣт. 1. Речь *ὁ ἡ παῖς*, дете, род. *παιδὸς*, има у зватеа. *παῖ*.

Примѣт. 2. Овде принадлеже и прилагателна на *ις* и *ι*, род. *ἴδος*, *ἴτος*; као: *ὁ ἡ εὐχαρις*; *τὸ εὐχαρι*, род. *ιως*, дражестанъ, а, о; на *άς*, род. *άδος*; као: *ὁ ἡ φυγάς*, родит. *άδος*, прогнанный; на *ης*, род. *ἦτος*; као: *ὁ ἡ ἀργῆς*, родит. *ἦτος*, белый; на *ως*, род. *ῶτος*; као: *ὁ ἡ ἀγνώς*, род. *ῶτος*, непознатый; на *ις*, род. *ἴδος*; као: *ὁ ἡ ἀνάλις*, род. *ιδος*, безнажанъ, *ἡ πατρίς*, род. *ίδος*, отечество; на *υς*, родит. *υδος*; као: *ὁ ἡ νέληυς*, род. *υδος*, скородошлый.

XV. Речи за ученъ на память и задатци за преводъ.

Γέλως, ωτος, ὅ, смей.

ἔρως, ωτος, ὅ, любовь.

*) Место *λαμπάδς*, *κόρυθς*, *ὄρνιθς*, *ἀνακτς*, *ἔλμινθς*; дат. вишебр. *λαμπάδαι* в т. д. в. §. 8, 7.

κακότης, ητος, ή, злоба, нева-
длѣство.

νεότης, ητος, ή, младость.

ὁμοιότης, ητος, ή, еднакость.

χάρις, ιτος, ή, любовь, услу-
га, добротинство, благо-
дарность, милана.

ἐλπίς, ίδος, ή, надежда.

ἔρις, ίδος, ή, сваха, распра.

παῖς, παιδός, ό, ή, дечко, де-
те, синь, кнн.

φροντῖς, ίδος, ή, брига.

νύξ, νυκτός, ή, ношь.

πένης, ητος, ό ή, сирома.

κοῦφος, η, ον, лакъ, шупаль.

φιλοχρημοσύνη, ή, сребролю-
бие, лакомство.

χρημοσύνη, ή, оскудость, си-
ротиня.

ἀπας, ασα, αν, савъ, свакий,
а, о.

πλοῦτος, ό, богатство.

πλούσιος, ιά, ον, богатъ, а, о.

ἐγείρω, дижемъ, будимъ.

ἐνεγείρω, уздижемъ, подижемъ.

κατακρύπτω, сакривамъ.

κολιάζω, казимъ.

μακαρίζω, држимъ за сребна,
ублажавамъ.

Οἱ ὄρνιθες ἀδουσιν. — Χάρις χάριν τίκτει (ραῖα), ἔρις
ἔριν. — Μακαρίζομεν τὴν νεότητα. — Χρημοσύνη τίκτει ἐ-
ριδας. — Πλούσιοι πολλάκις τὴν κακοτητα πλοῦτω κατακρύπ-
τουσιν. — Ὁ καλὸς παῖς, ἐν πρώτῃ τοὺς ἀνθρώπους. — Ἡ
φιλοχρημοσύνη μητρὸς κακοτητος ἀπασθης ἐστίν. — Οἱ πένητες
πολλάκις εἰσὶν εὐδαίμονες. — Ἡ σοφία ἐν τοῖς ἀνθρώπων θυ-
φοῖς θανάσιον τῶν κελῶν ἔρωτας ἐνεγείρει. — Ὁ θάνα-
τος τοὺς ἀνθρώπους φροντίδας ἀπαλλάττει. — Ἡ φιλία δι-
ομοιοτητος γίνεται. — Οἶνος ἐγείρει γέλωτα. — Ἐν νυκτὶ
βουλή τοῖς σοφοῖς γίνεται. — Οἱ σοφοὶ κολιάζουσι τὴν κακο-
τητα. — Οἱ ἀνθρώποι πολλάκις κοῦφαις ἐλπίσι τετρα-
ται.

Πтица цѣва. — Любовь раба любовь, а сваха сва-
ху.

Мудрость раба у памяти человека дивну любовь

къ (род.) лепомъ. Певанъ птица увѣселява пастире. —

Вино разбѣя (лъво) бриге лодн. — Лиете, избегавай нева-
длѣство! — Одъ еднакости постае прѣтельство. — Ра-
дуемо се птицама. —

§. 39. Корени средньи имена, коя овой класси при-
надлеже, свршую се на τ и χτ. Али почемъ правила бла-
гогласія нетрпе ни τ, нити χτ на краю речи, то се изба-
цуе и τ, и χτ, или се претвара τ у σ. Сравни §. 32, 2. У
речма: τὸ γόνυ, колѣно, и τὸ δόρυ, копль, одъ корена γό-

νατ, δόρατ, претворило се в корена крайнѣ самогласно
α у v.

Εδнoбpοϊ.

	τῆλο.	κοлено.	μλεκο.	чудо.	уво.
Η.	τὸ σῶμα	τὸ γόνυ	τὸ γάλα	τὸ τέρας	τὸ οὖς
Ρ.	σώματ-ος	γόναι-ος	γάλακτ-ος	τέρατ-ος	ὠτ-ὺς
Δ.	σώματ-ι	γόναι-ι	γάλακτ-ι	τέρατ-ι	ὠτ-ί
Β.	σῶμα	γόνυ	γάλα	τέρας	οὖς
Ξ.	σῶμα	γόνυ	γάλα	τέρας	οὖς.

Вншeбpοϊ.

Η.	σώματ-α	γόναι-α	γάλακτ-α	τέρατ-α	ὠτ-α
Ρ.	σωμάτ-ων	γονάτ-ων	γαλάκτ-ων	τεράτ-ων	ὠτ-ων
Δ.	σώμα-σι(v)	γίνα-σι(v)	γάλαξι(v)	τέρα-σι(v)	ὠ-σί(v)
Β.	σώματ-α	γόναι-α	γάλακτ-α	τέρατ-α	ὠτ-α
Ξ.	σώματ-α	γόναι-α	γάλακτ-α	τέρατ-α	ὠτ-α.

Двoбpοϊ.

σώματ-ε	γόναι-ε	γάλακτ-ε	τέρατ-ε	ὠτ-ε
σωμάτ-οιν	γονάτ-οιν	γαλάκτ-οιν	τεράτ-οιν	ὠτ-οιν.

XVI. Речи за ученѣ на память и задатци за пре-
водѣ.

Αμάρτημα, τὸ, погрешка.

βοήθημα, τὸ, помоћь.

πρᾶγμα, τὸ, стварь.

ῥῆμα, τὸ, речь, глаголь.

χρῆμα, τὸ, стварь, у вишебр-
повци, иманѣ.

ἰδρῶς, ὄτος, ὄ, зной.

θεραπεία, ἡ, негованѣ, над-
гледанѣ, леченѣ.

ταὐτολογία, ἡ, повтoраванѣ ре-
ченогѣ, едногѣ истогѣ.

ἐκέτης, ον, ὄ, проситель.

μῦθος, ον, ὄ, басна, говорь,
речь.

χωρισμὸς, οὔ, ὄ, растанакѣ.

μικρὸς, ἄ, ὄν, малый, а, о.

ποικίλος, η, ον, шаренѣ, раз-
ный.

φραῦλος, η, ον, рѣвѣ, неваляю.

χρηστικός, ἡ, ὄν, полезанѣ, упо-

требителанѣ, добарѣ, благѣ.

βαστάζω, носимѣ, држимѣ.

γυμνάζω, упражнявамѣ.

ἐθίζω, обичествуемѣ, имамѣ
обичай.

σπένδω, изливамѣ.

ἄπτομαι, род. додируемѣ, ва-
тамѣ.

γεύομαι, род. кушамѣ, ужи-
вамѣ.

διциμβομαι, менямѣ, проме-
нѣемѣ.

Ἐν χαλεποῖς πράγμασιν ὀλίγοι ἑταῖροι πιστοὶ εἰσιν. —
 Τῆς ἀρετῆς πλουτῶν οὐ διαμειβόμεθα τοῖς χρήμασιν. — Οἱ
 ἰκέται τῶν γονάτων ἀπτονται. — Ὁ θάνατός ἐστι χωρισμὸς
 τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ σώματος. — Ὁ πλοῦτος παρέχει τοῖς ἀν-
 θρώποις ποικίλα βοηθήματα. — Μὴ πείθου κακῶν ἀνθρώ-
 πων ῥήμασιν. — III Μὴ δούλευε ὦ παῖ τῆ τοῦ σώματος θερα-
 πεία. — Οἱ Ἕλληνες ταῖς νύμφαις κοιτῆρας γάλακτος σπέν-
 δουσιν. — Ἐδίξε καὶ γυμναζε το σῶμα σὺν πόνοισι καὶ ἰδρω-
 τι. — Οἱ ἀδολέσχαι τείρουσι τὰ ὕδα ταῖς ταντολογίαις. —
 Ψυχὴν ἐδίξε ὦ παῖ, πρὸς τὰ χρησιὰ πράγματα. — Οἱ φαν-
 λοι μίθοι τῶν ὄτων ὀνχ ἀπτονται. — Τοῖς ὤσιν ἀκοδομέν. —
 Μὴ ἐχθαίρε φίλον μικροῦ ἀμαρτηματός ἔνεκα. — Γενου ὦ
 καὶ τοῦ γάλακτος. — Οἱ στρατιῶται δόρατα βασιάζουσιν.

Кодъ (ἐν) мучныя послѣва (πράγματα) има (ἐστὶ) мало
 верныя пріятелиа. — Упражнявайте младиши тѣло, трудо-
 вима и зноемъ (дат.) Диете! тежи за лепимъ дѣлима (род.)
 — Многи люди увеселяваю се новцима. — Изъ лепогъ
 дѣла раѣа се слава. — Дивимо се лепимъ дѣлима. — Де-
 ца уживаю радо млеко. — Войнициы се боре съ копляма.

Примѣт. Речь τέρας, чудо, слива се у вишеброю
 избадивши τ: τέρα, τερωῶν; τὸ γέρας награда чести, τὸ γῆ-
 ρας старость, τὸ κρέας месо, и τὸ κέρας рогъ избацую τ у
 свима падежима, и сливаю се урод. и дат. единбройномъ,
 и у свима падежима двоброй и вишеброя, изузимаюћи да-
 телный вишебройный. Кодъ речи κέρας ставля се и сли-
 веныи и несливеныи начинъ скланяна.

Единброй.

И.	τὸ κέρας				
Р.	κέρατ-ος	и (κέρα-ος)	κέρως	τὸ κρέας	
Д.	κέρατ-ι	и (κέρα-ι)	κέρα	(κρέα-ος)	κρέως
В.	κέρας			(κρέα-ι)	κρέα
				κρέας	

Вишеброй.

И.	κέρατ-α	и κέρα-α	κέρᾱ	(κρέα-α)	κρέα
Р.	κεράτ-ων	и κερά-ων	κερωῶν	(κρέα-ων)	κρεῶν
Д.	κέρα-σι (ν)			κρέα-σι(ν)	
В.	κέρατ-α	и κέρα-α	κέρᾱ	(κρέα-α)	κρέα



Двоброй.

* κέρατ-ε	и (κέρα-ε)	κέρα	(κρέα-ε)	κρέα
κεράτ-οιν	и (κερά-οιν)	κερῶν	(κρεά-οιν)	κρεῶν.

XVII. Речи за ученъ на память и задатци за преводъ.

Ἀνδρεία, ἡ, храбрость, мужество.	δύσκολος, ον, тежакъ, мучанъ.
διατροφή, ἡ, раана.	πέμπω, шилѣмъ.
εὐεξία, ἡ, благостанъ.	προτρέπω, обраѣамъ, побѣѣвамъ, подстрекавамъ.
ἔλαφος, ον, ἡ, елень.	σημαίνω, означавамъ, даемъ знакъ.
θεμέλιον, τὸ, основъ, темель.	ὑπάρχω, сунтествуемъ, есамъ, (има), бывамъ.
πρόβατον, τὸ, овца.	
φάρμακον, τὸ, лекъ.	
σάλπιγξ, ιγγος, ἡ, труба.	

Οἱ θεοὶ τοῖς ἀνθρώποις τέρα πέμπουσιν. — Τῶν ἐν γήρᾳ κακῶν φάρμακον ὁ θάνατος ἐστίν. — Τὰ γέρα τοὺς στρατιώτας εἰς ἀνδρείαν προτρέπει. — Ἐξ αἰγῶν καὶ προβάτων γάλα καὶ κρέα πρὸς διατροφήν ὑπάρχει. — Κέρασι καὶ σάλπιγξιν οἱ στρατιῶται σημαίνουν. — Ποικίλων κρεῶν γενομέθα. — Καλοῦ γήρους θέμελιον ἐν παισί ἐστιν ἢ τοῦ σώματος εὐεξία. — Αἱ ἔλαφοι κέρα ἔχουσιν. — Δυσκόλος ἐστίν ὁ ἐν γήρᾳ βίος.

Богъ шилѣ людма чудеса. — Мукѣ (τὸ κακὸν) старости растеруе смръть. — Сѣ наградама (дат.) чести подстрекавамо се воиници на храбрость. — Радуй се младѣшу награди чести. — Дивимо се (вин.) лепимъ рогови-ма елена. — Старости слѣдуя магоа зла. — Подноен (ὑπομένω) трудовѣ старости.

§. 40. в) Корень се свршуе на *υ* или *ι*.

Едноброй.

нось.	делфинъ.	исполинь.	зубъ.
Н. ἡ ρίς	ὁ δελφίς	ὁ γίγας	ὁ ὀδούς
Р. ρῖν-ος	τοῦ δελφίν-ος	γίγανт-ος	ὀδόνт-ος
Д. ρῖν-ι	τοῦ δελφίν-ι	γίγανт-ι	ὀδόνт-ι
В. ρῖν-α	τοῦ δελφίν-α	γίγανт-α	ὀδόνт-α
З. ρίν	ὁ δελφίς (ῖν)	γίγανт	ὀδοῦς.

В и ш е б р о й.

И. <i>ῥῖν-ες</i>	<i>οι</i> δελφῖν-ες	γίγανт-ες	ὀδόντ-ες
Р. <i>ῥῖν-ῶν</i>	<i>οι</i> δελφῖν-ων	γιγάνт-ων	ὀδόνт-ων
Д. <i>ῥῖ-σῖ (ν)</i>	<i>οις</i> δελφῖ-σι (ν)	γίγα-σι (ν)	ὀδοῦ-σι(ν)
В. <i>ῥῖν-ας</i>	<i>οις</i> δελφῖν-ας	γίγανт-ας	ὀδόνт-ας
З. <i>ῥῖν-ες</i>	<i>οι</i> δελφῖν-ες	γίγανт-ες	ὀδόνт-ες

Д в о б р о й.

<i>ῥῖν-ε</i>	δελφῖν-ε	γίγανт-ε	ὀδόνт-ε
<i>ῥῖν-οῖν</i>	δελφῖν-οῖν	γιγάνт-οῖν	ὀδόνт-οῖν.

Примѣт. 1. Овде принадлеже: а) оба прилагателна на *ας, αῖνα, αν*: μέλας, αῖνα, αν, црнь, а, о, род. μέλα-ρος, αῖνης, ἄνος, и τίλας, αῖνα, αν, несрећанъ, а, о; — б) пᾶς, πᾶσα, πᾶν, савъ, свакій, παντός, πάσης, παντός, и сложенa, као: ἄπας, ἄπᾶσα, ἄπᾶν; — в) ἐκὼν, οὔσα, ὄν, свовольный, ὄντος, ούσης, ὄντος, и ἄκων, ἄκουσα, ἄκου, несвоеволянъ, нерадъ, а, о; — г) прилагателна на *εις, εἶσα, ἐν* (н. п. χαριεις, ἰεσσα, ἰεν, умилять), коя се између осталога у томъ одликую, што се свршую у дат. вишебройномъ муш. и сред. рода на *εἶσι*, место *εἶσι*; али причастія на *εις, εἶσα, ἐν* (λειφθεῖς, λειφθεῖσα, ἐν, оставльнь, а, о), задржаваю окончение *εἶσι*;

Є д н о б р о й.

И. <i>χαριεις</i>	χαρίεσσα	χαριεν
Р. <i>χαριεντος</i>	χαριέσσης	χαριεντος
Д. <i>χαριεντι</i>	χαριεσση	χαριεντι
В. <i>χαριεντα</i>	χαρίεσσαν	χαριεν
З. <i>χαριεν</i>	χαρίεσσα	χαριεν.

В и ш е б р о й.

И. <i>χαριεντες</i>	χαρίεσαι	χαριεντα
Р. <i>χαριεντων</i>	χαριεσσῶν	χαριεντων
Д. <i>χαριεσι (ν)</i>	χαριέσαις	χαριεσι (ν)
В. <i>χαριεντας</i>	χαρίεσᾶς	χαριεντα
З. <i>χαριεντες</i>	χαρίεσαι	χαριεντα

Д в о б р о ѝ.

χαριέντε	χαριέσσᾶ	χαριέντε
χαριέντοιιν	χαριέσσαιν	χαριέντοιιν.

Ε δ η ο β ρ ο ѝ.

Η. λειφθεῖς	λειφθεισα	λειφθὲν
Ρ. λειφθέντος	λειφθείσης	λειφθέντος
Δ. λειφθέντι	λειφθείσῃ	λειφθέντι
Β. λειφθέντα	λειφθεῖσαν	λειφθὲν
З. λειφθεῖς	λειφθεισα	λειφθὲν.

В и ш е б ρ ο ѝ.

Η. λειφθέντες	λειφθεισαι	λειφθέντα
Ρ. λειφθέντων	λειφθεισῶν	λειφθέντων
Δ. λειφθεῖσι (ν)	λειφθείσαις	λειφθεῖσι (ν)
Β. λειφθέντας	λειφθείσᾶς	λειφθέντι
З. λειφθέντες	λειφθεισαι	λειφθέντα.

Д в о б ρ ο ѝ.

λειφθέντε	λειφθείσᾶ	λειφθέντε
λειφθέντοιιν	λειφθείσαιν	λειφθέντοιιν.

Примѣт. 2. Као ὁδοῦς скланню се и съ овомъ речн сложена прилагателна; као: ὁ ἢ μονόδουος, τὸ μονόδουον, еднозубъ, а, о, род. μονόδουотос; као: γίγας прилагателна на аς, род. антос, као: ὁ ἢ ἀκάμας, неуморимъ, род. антос.

XVIII. Речи за ученѣ на память и задатци за преводъ.

Ἄκτις, ἴνος, ἦ, зракъ.

ἐλέφας, антос, ὄ, слонъ.

βρῶμα, атос, τὸ, раана.

μάχη, ἦ, борба.

χώρα, ἦ, земля, предѣль.

ἥλιος, ὄ, сунце.

αὐτὸс, самъ; ὁ αὐτὸс самъ истый, еданъ истый.

εὑπορος, он, род. издашанъ.

κοτίλος, η, он, брблѣвъ, а, о.

φιλόανθρωπος, он, човеколюбивъ, а, о.

πᾶς, πᾶσα, πᾶν, свакій, савъ.

λεῖνω, углачавамъ, мелѣмъ,

жваћемъ.

ἄσφραγισσι, род. мирисемъ.

πατὲ (енклитика), кадгодъ, негда.

Ὁὐ πάσιν ἀνθρώποις ὁ αὐτὸς τοῦς ἐστίν. — Τοῦς ὁδοῦ-
σι τὰ βρώματα λαίνομεν. — Οἱ δελφῖνες φιλάνθρωποι εἰσιν.
— "Ἐστίν ἀνδρὸς ἀγαθοῦ,"*) πάντα κακὰ φέρειν. — Πολλὰ
Λιβύης χῶραι εὐποροὶ εἰσιν ἐλέφαντος. — Πάντες κωτίλον ἄν-
θρωπον ἐχθαίρουσιν. — Τοῦς γίγασι ποτε ἦν μάχη πρὸς τοὺς
θεοὺς. — Ταῦς τοῦ ἡλίου ἀκτίσι χαιρομεν. — Ρινῶν ἔργον
ἐστίν ὀστροαίνεσθαι.

Зуби жваћу гла. — Носемь мирншемо. — Была е
негда борба богова противъ исполина. — Дивимо се
слоцу. — Неверуй свима люда. — Посао е зуба, гла
жвакати. — Дужность е свагогь човека, божество по-
читовати.

Б. Речи, кое имаю у родителномъ едно самогласно
предъ окончениемъ ос.

§. 41. 1. С у ш т е с т в и т е л н а н а: *εύς, αῦς, οῦς*.

Корень существителна на: *εύς, αῦς, οῦς* излази на
v. Ово v остае на краю речи и предъ сагласнимъ, али
кадъ се нађе између два самогласна, онда одпада. Коя
се свршую на *εύς*, имаю у вин. еднобр. *ᾶ*, а у вин. више-
бройномъ *ᾷς*, у род. еднобр. узимаю атическо окончение
έως место *έος*, и могу быти сливена у дател. еднобр. и у
именит. вишебр.; у винит. пакъ вишебр. обычно се изо-
ставля сливанъ. Ако предъ *εύς* стои самогласно писме,
онда може целый едноброй быти сливень.

Е д н о б р о й.

И. <i>ὁ βασιλεὺς</i>	краль.	кондиръ.	во, крава.	баба.
Р. <i>βασιλέ-ως</i>		<i>ὁ χοεὺς</i>	<i>ὁ ἡ βοῦς</i>	<i>ἡ γραῦς</i>
Д. <i>βασιλεῖ</i>		<i>χο(έω) ᾧς</i>	<i>βο-ὸς</i>	<i>γραῦ-ὸς</i>
В. <i>βασιλέ-α</i>		<i>χοεῖ</i>	<i>βο-ῖ</i>	<i>γραῖ-ῖ</i>
З. <i>βασιλεῦ</i>		<i>χο(έα) ᾶ</i>	<i>βοῦν</i>	<i>γραῦν</i>
		<i>χοεῦ</i>	<i>βοῦ</i>	<i>γραῦ.</i>

В и ш е б р о й.

И. <i>βασιλεῖς</i>		<i>χοεῖς</i>	<i>βό-ες</i>	<i>γραῦ-ες</i>
Р. <i>βασιλέ-ων</i>		<i>χο(έω) ᾧν</i>	<i>βο-ᾧν</i>	<i>γραῦ-ᾧν</i>
Д. <i>βασιλεῦσι (ν)</i>		<i>χοεῦσι (ν)</i>	<i>βουσί (ν)</i>	<i>γραυσί (ν)</i>
В. <i>βασιλέ-ᾱς</i>		<i>χο(έα) ᾷς</i>	<i>(βό-ας) βοῦς</i>	<i>(γραῦ-ας) γραῦς</i>
З. <i>βασιλεῖς</i>		<i>χοεῖς</i>	<i>βό-ες</i>	<i>γραῦ-ες</i>

*) ἵστι съ род. дужность в.



Д в о б р о й.

βασιλέ-ε	χοέ-ε	βό-ε	γρᾶ-ε
βασιλέ-οιν	χοέ-οιν	βο-οῖν	γρᾶ-οῖν.

Примѣт. Именительный и звателный вишебр. (имена на εως) свршув се кодъ атически списателя на ἦς, као: βασιλῆς место βασιλεῖς.

XIX. Речи за ученѣ на память и задатци за преводъ.

Ἀχιλλεύς, ὁ, Ахиль.

Ὀδυσσεύς, ὁ, Одисей.

γονεὺς, ὁ, отаць, вишеброй
родительи.

ἱερεὺς, ὁ, свештеникъ.

νομεὺς, ὁ, пастирь.

ἐπιμέλεια, ἡ, брига, попече-
ніе, прилѣжаніе.

νομή, ἡ, паша.

λῆρος, ὁ, празнословіе.

ὀφθαλμὸς, ὁ, око.

Κῦρος, ὁ, Кирь.

Ὀμηρος, ὁ, Омирь.

Πάτροκλος, ὁ, Патрокль.

Τηλέμαχος, ὁ, Телемакъ.

ἀχάριστος, ον, неблагодарань.
πολυλόγος, ον, брблявь, торо-
куша, блебетуша, говор-
льивь.

ἄρχω, род. владамь.

ἀτιμάζω, безчестимь, непочи-
туемь.

εἰκάζω, дат. сравнивамь, су-
димь, заключаемь.

θύω, жертвуемь.

φονεύω, убиямь,

βούλομαι, оху.

τέ (енкл.) — καὶ, како — та-
ко и.

Οἱ βασιλεῖς ἐπιμέλειαν ἔχουσι τῶν πολιτῶν. — Ἡ ἀγέ-
λη τῶ νομεῖ ἐπεται. — Ἐκτωρ ἰπ' Ἀχιλλέως φονεῖται. —
Οἱ ἱερεῖς τοῖς θεοῖς βοῦς θύουσιν. — Κῦρος παῖς ἦν ἀγαθῶν
γονέων. — Οἱ ἀχάριστοι τοὺς γονέας ἀτιμάζουσιν, — Πείθον
ὦ παῖ, τοῖς γονεῦσιν. — Τηλέμαχος ἦν Ὀδυσσεῶς υἱός. —
Βούλον τοὺς γονέας πρὸ παντὸς ἐν τιμαῖς ἔχειν. — Οἱ τῶν
γρᾶων λῆροι τὰ ὦτα τείρουσιν. — Καλῶς ἄρχεις βασιλεῦ. —
Αἱ γρᾶες πολυλόγοι εἰσίν. — Οἱ νομεῖς τὴν βοῶν ἀγέλην εἰς
νομήν ἄγουσιν. — Ὀμηρος τοὺς τῆς Ἥρας ὀφθαλμοὺς τοῖς τῶν
βοῶν εἰκάζει. — Πάτροκλος φίλος ἦν Ἀχιλλέως. — Κῦρον,
τὸν τῶν Περσῶν βασιλέα, ἐπέτε τῇ ἀρετῇ καὶ τῇ σοφίᾳ θαυ-
μάζομεν.

Кралеъ води (Ξυει) бригу о грађанима (род.). — Ста-
 да слѣдую пастирима. — Волови се боговима жертвую.
 — Бабе врећаю уши съ тороцаѣмъ. — Добро влада-
 ге, краљѣви. — Свѣтеничи: жертвуи богу вода. — Дуж-
 ность е доброгъ пастира о кравама бригу водити. — Де-
 за любви родитель.

§. 42. II. Речи на: ης, ες; ως (род. ωος) и ως и ω (род. оос); ας (род. αος), ος (род. εος).

1. Корень речій, кое овой классѣ принадлеже, свр-
 шуе се на ς. О изоставляно или одбациваню σ постои
 оно исто правило, кое е прописано за υ кодъ еуществви-
 телны имена предидуће классѣ, то есть: остае на краю
 речи и предъ сагласнимъ писменима, а одпада, кадъ се
 нађе у среди између самогласны. У дател. вишебр. из-
 бацуе се едно σ, као: ὁ θῶς, шакаль, τοῖς θῶσι (ν).

1) Речи на: ης и ες.

2. Оконченія ης и ες припадаю само прилагателнима
 (оконченіе ης узима се за мушій и женскій, а оконченіе
 ες за среди. родъ) и собственимъ именима, коя имаю при-
 лагательно оконченіе, као: νης, λης, γένης, κράτης, μήδης,
 παίδης, σθένης, и (κλέης) κλης. Средній родъ показуе
 чистъ корень речій.

3. Речи ове классѣ сливаю се у свимъ падежима,
 (изузимаюћи именит. и зват. еднобрійный и дател. више-
 брійный), избацивши ς; оне речи, што се свршуютъ на
 κλέης, сливаю се већ и у именит. еднобр. (у κλης), и за-
 то примаю двогубо сливаѣ у дателн. еднобрійномъ.

Е д н о б р о й.

И.	ὁ, ἡ σαφής, ясанъ, σαφές ясно
Р.	(σαφέ-ος) σαφοῦς
Д.	(σαφέ-ι) σαφεῖ
В.	(σαφέ-α) σαφεῖ σαφές
З.	σαφές σαφές

Вишеброј.

- И. (σαφέ-ες) σαφεῖς (σαφέ-α) σαφή
 Ρ. (σαφέ-ων) σαφῶν
 Δ. σαφέ-σι (ν)
 Β. (σαφέ-ας) σαφεῖς (σαφέ-α) σαφή
 Ζ. (σαφέ-ες) σαφεῖς (σαφέ-α) σαφή.

Двоброј.

σαφέ-ε σαφή
 σαφέ-οιν σαφῶν.

Едноброј.

- И. ἡ τριήρης, убойна лађа
 Ρ. (τριήρε-ος) τριήρους
 Δ. (τριήρε-ϊ) τριήρει
 Β. (τριήρε-α) τριήρη
 Ζ. τριήρες

Вишеброј.

(τριήρε-ες) τριήρεις
 (τριηρέ-ων) и τριηρών
 τριήρε-σι (ν)
 (τριήρε-ας) τριήρεις
 (τριήρε-ες) τριήρεις.

Двоброј.

τριήρε-ε и τριήρη
 τριηρέ-οιν и τριήροιν.

Едноброј.

- | | | |
|--------------|---------------|-----------------------|
| И. Σωκράτης | (Περικλέης) | Περικλῆς |
| Ρ. Σωκράτους | (Περικλέε-ος) | Περικλέους |
| Δ. Σωκρίτει | (Περικλέε-ϊ) | (Περικλέ-ει) Περικλεῖ |
| Β. Σωκράτη | (Περικλέε-α) | Περικλέᾱ |
| Ζ. Σώκρατες | (Περικλέε-ες) | Περικλείς. |

Примѣт. 1. Примѣтити ваја сливанѣ у двоброю: τριήρεε = τριήρη, ерѣ се овде претвара εε у η, а не као иначе у ει.

Примѣт. Кодѣ имена прилагателны на ης, ες, кадѣ овимѣ оконченијама самогласно предходи, непретвара се ει у ῆ као обично (у σαφέα = σαφή), него у ᾱ (као у Περικλέε-α = λέᾱ), н. п. ἀκλέης, неславанѣ, мушкиј и женск. винит. еднобр. и средн. именит. винит. и зват. вишебр. и ма ἀκλέα = ἀκλεᾱ, ὑγιής, здравѣ ὑγίεια = ὑγιᾱ.

Примѣт. 3. Собствена имена съ поменутимъ оконченіями, такоѣе и Ἄρης склоняю се у вин. единоройномъ како по трѣнемъ, тако и по првомъ склоненію, и зато се називаю етероклита; као: Σωκράτεια = Σωκράτη, и Σωκράτην по I. склоненію; имена пакъ на κλῆς немаю у вин. единоройномъ κλῆν кодъ валяны атически списателя.

Примѣт. 4. Треба упамтити гласоудареніе родит. вишебр. τριήρων (место τριηρῶν и τριηρέων), ков одступа одъ правила у §. II. 2, 2) в). Осимъ поменуте речи имаю исто гласоудареніе и прилагателна на ἴθης и ἀντάρκης, као: συνήθων, обичањ; ἀντάρκων, задоволянъ.

XX. Речи за ученѣ на паметь и задатци за преводъ.

Ἄκρατης, ἐς, неумеренъ, а, о.	σωτηρία, ἡ, спасеніе.
ἄληθης, ἐς, истинитъ, а, о.	τραγῳδία, ἡ, жалостно позоріе.
ἀτυχής, ἐς, несрећанъ, а, о.	Ἀναξαγόρας, οὐ, ὁ, Анаксагоръ.
ἀφανής, ἐς, незнатанъ.	Ἐπαμεινώνδας, οὐ, ὁ, Епаминондъ.
ἐλώδης, ὠδες, баровитъ, а, о.	σοφιστής, ὁ, мудраць.
Ἡρακλῆς, ὁ, Херкулъ.	κάλαμος, ὁ, треска.
Σοφοκλῆς, ὁ, Софокль.	ποταμός, ὁ, река.
δουλεία, ἡ, робство.	τόπος, ὁ, место.
Ἰνδική, ἡ, Индія.	αἰσχρός, ἄ, ὄν, сраманъ, а, о.
ὁμιλία, ἡ, обхоженѣ (съ кимъ дат), разговоръ.	ἐλέαρω, сажалъвамъ.

Αἱ Σοφοκλέους τραγῳδίαί καλαί εἰσιν. — Περικλέα ἐπὶ τῇ σοφίᾳ θαυμάζομεν. — Σωκράτει πολλοὶ μαθηταὶ ἦσαν. — Ἡ Ἰνδικὴ παρα τῶν ποταμῶν καὶ τῶν ἐλώδεις τόποις φέρει καλάμους πολλοὺς. — Λέγε αἰεὶ τὰ ἀληθῆ, ὦ παῖ. — Ἀναξαγόρας, ὁ σοφιστής, διδάσκαλος ἦν Περικλέους. — Ὁ Ἡρακλῆς, τοῖς ἀτυχεῖσι σωτηρίαν πύροχε. — Ἐπαμεινώνδας πατρὸς ἦν ἀφανοῦς. — Ἐλέατε τὸν ἀτυχῆ ἄνθρωπον. — Ὅρεγεσθε, ὦ νεανίαί, ἀληθῶν λόγων. — Οἱ ἀκρατεῖς αἰσχρῶν δουλείαν δουλεύουσιν. — Μὴ ὁμιλίαν ἔχε ἀκρατεὶ ἀνδρῶπι.

Перикль е было врло мударъ. — Сажалъвай несрећне люде. — Многи младићи были су ученици Сократа. —

Неумеренъ човекъ есть робъ срамногъ робства. — Дивно се Софоклу збогъ лены жалостны позорія. — Истините речи налазе верованъ. — Животъ несрећны людѣй сажалъвамо. — Немой имати обхођенъ съ неумеренимъ людма.

§. 43. 2) Речи на $\omega\varsigma$, род. $\omega\omicron\varsigma$ и на $\omega\varsigma$ и ω ,
род. $\omicron\omicron\varsigma = \omicron\upsilon\varsigma$.

а) $\omega\varsigma$, род. $\omega\omicron\varsigma$.

	шакаль.		юнакъ.	
	Едноб.	Виш.	Едноб.	Виш.
И.	$\acute{\omicron}$, $\acute{\eta}$, $\theta\acute{\omega}\varsigma$,	$\theta\acute{\omega}-\epsilon\varsigma$	$\acute{\omicron}$ $\acute{\eta}\rho\omega\varsigma$,	$\acute{\eta}\rho\omega-\epsilon\varsigma$
Р.	$\theta\omega-\acute{\omicron}\varsigma$	$\theta\acute{\omega}-\omega\upsilon$	$\acute{\eta}\rho\omega-\omicron\varsigma$	$\acute{\eta}\rho\acute{\omega}-\omega\upsilon$
Д.	$\theta\omega-\acute{\iota}$	$\theta\omega\sigma\acute{\iota}$ (ν)	$\acute{\eta}\rho\omega-\acute{\iota}$	$\acute{\eta}\rho\omega-\sigma\acute{\iota}$ (ν)
В.	$\theta\acute{\omega}-\alpha$	$\theta\acute{\omega}-\alpha\varsigma$	$\acute{\eta}\rho\omega-\alpha$	$\acute{\eta}\rho\omega-\alpha\varsigma$ и $\acute{\eta}\rho\omega\varsigma$
З.	$\theta\acute{\omega}\varsigma$	$\theta\acute{\omega}-\epsilon\varsigma$	$\acute{\eta}\rho\omega\varsigma$	$\acute{\eta}\rho\omega-\epsilon\varsigma$.

Двоброй.

$\theta\acute{\omega}-\epsilon$ $\theta\acute{\omega}-\omicron\upsilon\upsilon$ $\acute{\eta}\rho\omega-\epsilon$, $\acute{\eta}\rho\acute{\omega}-\omicron\upsilon\upsilon$.

б) $\omega\varsigma$ и ω , род. $\omicron\omicron\varsigma = \omicron\upsilon\varsigma$.

Сва суштествителна овогъ окончаенія есу женскогъ рода. Окончаеніе $\omega\varsigma$ задржало се у обичномъ говору само кодъ речи $\alpha\acute{\iota}\delta\acute{\omega}\varsigma$. Двоброй и вишеброй имаю окончаенія, као да се скланяю по II. склоненію; и. п. $\alpha\acute{\iota}\delta\omicron\acute{\iota}$, $\acute{\eta}\chi\omicron\acute{\iota}$ и т. д.

	стидъ.		одзивъ.	
	Едноб.	Виш.	Едноб.	Виш.
И.	$\acute{\eta}$ $\alpha\acute{\iota}\delta\acute{\omega}\varsigma$	(м. $\alpha\acute{\iota}\delta\acute{\omicron}\varsigma$),	$\acute{\eta}$ $\acute{\eta}\chi\acute{\omega}$ (м. $\acute{\eta}\chi\acute{\omicron}\varsigma$)	$\epsilon\chi\omicron$,
Р.	($\alpha\acute{\iota}\delta\acute{\omicron}-\omicron\varsigma$)	$\alpha\acute{\iota}\delta\omicron\upsilon\varsigma$	($\acute{\eta}\chi\acute{\omicron}-\omicron\varsigma$)	$\acute{\eta}\chi\omicron\upsilon\varsigma$
Д.	($\alpha\acute{\iota}\delta\acute{\omicron}-\acute{\iota}$)	$\alpha\acute{\iota}\delta\omicron\acute{\iota}$	($\acute{\eta}\chi\acute{\omicron}-\acute{\iota}$)	$\acute{\eta}\chi\omicron\acute{\iota}$
В.	($\alpha\acute{\iota}\delta\acute{\omicron}-\alpha$)	$\alpha\acute{\iota}\delta\acute{\omega}$	($\acute{\eta}\chi\acute{\omicron}-\alpha$)	$\acute{\eta}\chi\acute{\omega}$
З.	($\alpha\acute{\iota}\delta\acute{\omicron}-\acute{\upsilon}$)	$\alpha\acute{\iota}\delta\omicron\acute{\iota}$	($\acute{\eta}\chi\acute{\omicron}-\acute{\upsilon}$)	$\acute{\eta}\chi\omicron\acute{\iota}$.

XXI. Речи за ученъ на память и задатци за преводъ.

$\lambda\rho\acute{\omega}\varsigma$, $\acute{\omicron}$, робъ.

$\pi\acute{\alpha}\tau\rho\omega\varsigma$, $\acute{\omicron}$, стриць.



$\alpha\acute{\iota}\delta\acute{\omega}\varsigma$, $\acute{\eta}$, стидъ, устручаванъ

$\Gamma\omicron\rho\rho\acute{\omega}\varsigma$, $\acute{\eta}$, Горго.

Κλειὸν, ἡ, Кля.	κῆπος, ον, ό, башта.
Ἐρατὸν, ἡ, Ерато.	ἀγαθός, ἡ, όν, добарь, благъ.
πειθὸν, ἡ, убеженъ съ гово- ромъ.	λυπηρὸς, а, όν, жалостанъ, труданъ.
εὐεσιὸν, ἡ, благонахоженъ.	λυρικὸς, ἡ, όν, лирический,
ὄψις, εως, ἡ, изгледъ, лице.	а, о.
σέβας, τὸ, (само у имен. и у вин.) почитаніе.	προσβλέπω, погледамъ.
Λυσίας, ον, ό, Лисіе.	ψεύδω, лажемъ, варамъ.
ἱστοριογράφος, ό, историопи- саць.	πρόσειμι, присутствуемъ, са- юженъ самъ.

Ὅμηρος ᾄδει πολλοὺς ἥρωας. — Τὴν τῶν ἡρώων ἀρετὴν θαυμάζομεν. — Οἱ δμῶες βίον λυπηρὸν ἄγουσιν. — Ὁ τοῦ πατρὸς κῆπος καλὸς ἐστίν. — Ὁρέγον, ὦ παῖ, τῆς αἰδοῦς. — Αἰδὼς ἀγαθοῖς ἀνδράσιν ἐπιταί. — Λυσίαν ἐπὶ τῇ πειθοῖ καὶ χάριτι θαυμάζομεν. — Τῇ αἰδοῖ πρόσειμι τὸ σέβας. — Μὴ πρόσβλεπε τὴν Γοργοῦς ὄψιν. — Ὡ ἡχοῖ, ψεῦδεις πολλὰ χις τοὺς ἀνθρώπους. — Πάντες ὀρέγονται εὐεσιοῦς. — Πρέπει νεανία, αἰδοῦ ἔχειν. — Κλειὸν καὶ Ἐρατὸν Μοῦσαι εἰσιν. Τὴν μὲν Κλειὸν θεραπεύουσιν οἱ ἱστοριογράφοι, τὴν δὲ Ἐρατὸν οἱ λυρικοὶ ποιηταί.

Омиръ пева юнаке Ахила. — Дивна е (θαυμασιὸς, ἡ όν) храбрость юнака. — Робови проводе (ἄγω) жало-станъ животъ. — Стриць има лезу башту. — Сви се радуо благонахоженю. — Младичу, диви се съ почитаніемъ дѣлима добры людій. — Дивимо се убеженю и мнлини говора Лисіева (род.). — Одзивиъ често вара.

§. 44. 3) Речи на ας, род. αος, и на ος,
родит. εος, ους.

а) ας, родит. αος.

Само малый брой средшии имена принадлежи овой класи, као : τὸ σέλας, светлостъ, τὸ δέλας пеарь.

Еднобр.	Вишебр.	Двобр.
	светлостъ.	
И. τὸ σέλας,	σέλα-α σέλᾱ	σέλα-ε
Р. σέλα-ος	σελά-ων	σελά-οιν
Д. σέλα-ϊ σέλα	σέла-σι (ν)	
В. σέλας	σέла-α σέλᾱ	

б) ос, род. εος = ους.

Существителна имена ове класе есу такође средњгъ рода. У именит. падежу претворило се в корено самогласно ε у о.

Едноброй.

И. τὸ γένος	τὸ κλέος
Р. (γένε-ος) γένους	(κλέε-ος) κλέους
Д. (γένε-ϊ) γένει	(κλέε-ϊ) κλέει
В. γένος	κλέος

Вишеброй.

И. (γένε-α) γένη	κλέε-α κλέᾱ
Р. (γενέ-ων) γενῶν	(κλέε-ων) κλεῶν
Д. γένε-σι (ν)	κλέε-σι (ν)
В. (γένε-α) γένη	(κλέε-α) κλέᾱ

Двоброй.

(γένε-ε) γένη	(κλέε-ε) κλέη
(γενέ-οιν) γενοῖν	κλεέ-οιν) κλεοῖν.

Примѣт. О двобройномъ сливаню: ε-ε у η (а не у ει) види §. 42, примѣт. 1.; εα у вишеброю, кадъ му предхоиди самогласно писме слива се у α (а не у η); као: κλέεα = κλέᾱ. Сравни Περικλέᾱ (§. 42, примѣт. 2.)

XXII. Речи за ученѣ на память и задатци за преводъ.

Λυθος, τὸ, цветъ.

εἶδος, τὸ, видъ.

ἔπος, τὸ, речь.

Θάλλος, τὸ, топлота.

κλέος, τὸ, слава, вишеброй

славна дѣла.



κέρδος, τὸ, добыть.

μῆκος, τὸ, дужина.

ὑψος, τὸ, висина.

ψεῦδος, τὸ, лажь.

ψύχος, τὸ, ладноћа, зима.

γῆ, ἡ, земля.

ζημία, ἡ, штета, казнь.

ἄνεμος, ὁ, ветарь.

δειλὸς, ἡ, οὐ, страшливъ, не-
валяо.

χαλκός, ὁ, тучь.

εἰρινὸς, ἡ, ὄν, пролетный.

θνητὸς, ἡ, ὄν, смртный.

πονηρὸς, ἂ, ὄν, лукавъ, рѣвъ.

ἀσφαλῆς, ἐς, извѣстанъ, без-
бѣданъ.

κρίνω, делимъ, судимъ, изби-
рамъ.

ἀλλὰ, него, али.

Ἡ γῆ ἄνθεσιν εἰρινοῖς θάλλει. — Τῶν κακῶν δειλὰ ἔπη
φέρουσιν οἱ ἄνεμοι. — Μὴ ἀπέχον ψύχους καὶ θάλλουσιν. —
Τὸ καλὸν οὐ μήκει χρόνου κρίνομεν, ἀλλὰ ἀρετῇ. — Οὐκ ἀσ-
φαλὲς πᾶν ὑψος ἐν θνητῷ γένει. — Μὴ ψεῖδην λέγε. — Ἀ-
πέχον πονηρῶν κερδῶν. — Κέρδη πονηρὰ ζημίαν ἀεὶ φέρει.
— Κάτοπτρον εἶδους χαλκός, οἶνος δὲ νοῦ (ἐστίν). — Οἱ
ἄνθρωποι κλέουσ ὀρέγονται. — Οἱ ἄνδρες κλέει χαίρουσιν. —
Οἱ ἀνδρεῖοι κλεῶν ὀρέγονται. — Θαυμάζομεν τὰ τῶν ἀνδρῶν
κλέα. —

Клони се неправедне добыти. — Радуемо се про-
летнымъ цвету. — Не клони се, младињу, зиме и топло-
те. *) — Избегавай неваляле добыти. — Лажи славуе
казнь. — Дивимо се ближима збогъ (ἐπί сь дат.) славны
дѣла. — Войници се подстрекаваю сь любви (дат.) къ
(род.) слави, на (ἐπί, сь вин.) славна дѣла. — Дивимо се
славнымъ дѣлима войника.

§. 45. III. Речи на: ἰς, υς, ι, υ.

1) Речи на: ἰς, υς.

Едноброй.

жижакъ.

И. ὁ κῖς
Р. κί-ος
Д. κί-ι
В. κί-υ
З. κί

крмача.

ἡ κῖς,
κί-ος
κί-ι
κί-υ
κί

риба.

ὁ ιχθῦς
ιχθῦ-ος
ιχθῦ-ι
ιχθῦ-υ
ιχθῦ.

*) Оба существительна ставяю се у вишеброю.

В и ш е б р о й.

И. αἰ χί-ες	σῦ-ες	ιχθῦ-ες
Р. τῶν χί-ων	σῦ-ων	ιχθῦ-ων
Д. τοῖς χί-σι (ν)	σῦ-σι	ιχθῦ-σι(ν)
В. τῶν χί-ας	σῦς	ιχθῦς
З. αἰ χί-ες	σῦ-ες	ιχθῦ-ες.

Д в о б р о й.

χί-ε	σῦ-ε	ιχθῦ-ε
χί-οῖν	σῦ-οῖν	ιχθῦ-οῖν.

XXIII. Речи за учень на паметъ и задатци за преводъ.

Βότρυς, ὄνος, ὄ, гроздь.

μῦς, ὄνος, ὄ, мишь.

λέκυς, ὄνος, ὄ, мртавь, мртаваць.

στάχυς, ὄνος, ὄ, клась.

παγίς, ἴδος, ἦ, клопка.

ἄμπелος, ἦ, виноградъ.

βάτραχος, ὄ, жаба.

Σύρος, ὄ, Сирянинъ.

ἄγκιστρον, τὸ, удица.

ἄγριος, τᾶ, ἴον, дивльий, а. ѳ.

ἴσος, ἦ, ον, раванъ, еднакъ.

ἀγρεύω, вагамъ, ловимъ.

ἀνακύπτω, излазимъ, помолявамъ се.

βασιλείω, род. царуемъ, краюемъ, владамъ.

Οἱ ιχθύες ἐκ τοῦ ποταμοῦ ἀνακύπτουσιν. — Οἱ θηρεύονται τὰς ἀγρίας σῦς ἀγρεύουσιν. — Πάντες ἴσοι νέκυνες ψυχῶν δὲ θεὸς βασιλεύει. — Ἡ ἄμπелος φέρει βότρους. — Ἡ γῆ φέρει στάχυν καὶ βότρους. — Οἱ μῦες παγίσιν ἀγρεύονται. — Οἱ Σύροι σέβονται τοὺς ιχθῦς ὡς θεούς. — Τοῖς μὲν μάχη ποτὲ ἦν πρὸς τοὺς βατράχους. — Ἀγκίστροις ἐνεδρεῖσμεν τοὺς ιχθῦς.

Ватамо рибе съ удицама. — Ловаць вреба дивль свинь. — Лени су гроздови и класови. — Виноградъ раѣа грожье. — Жабе (дат.) су имале (ἦν) едномъ (πρὸς τὸν) борбу съ мищевима.

§. 46. 2) Речи на: ἴς, ἶ, ῦς, ῦ.

Корено самогласно и ν остае само у вин. и званъ едноброј, а у осталимъ падежима претвара се у ε.

род. едноброя и вишеброя имаю суштествителна мушкогъ и женскогъ рода $\omega\varsigma$ и $\omega\nu$ на краю, у комъ случаю недѣйствиуе ω на положенїи гласоударенїя. (Сравни §. 30. примѣт. 2.)

Едноброй.

варошь.	аршинъ.	слачица.	варошь.
Н. ἡ πόλις,	ὁ πήχυς,	τὸ σινάπι	τὸ αστυ
Р. μ πόλε-ως	$\nu\sigma$ πήχε-ως	$\nu\sigma$ σινάπεως	ἄστειος
Д. ἡ πόλει	$\nu\sigma$ πήχει	$\nu\sigma$ σινάπει	ἄστει
В. σ πόλιν	$\nu\sigma$ πήχυν	$\nu\sigma$ σινάπι	ἄστυ
З. α πόλι	ω πήχυν	ω σινάπι	ἄστυ.

Вишеброй.

Н. αἱ πόλεις	οἱ πήχεις	ν σινάπη	$\nu\sigma$ ἄστη
Р. $\sigma\upsilon$ πόλε-ων	$\nu\sigma$ πήχε-ων	$\nu\sigma$ σινάπε-ων	$\nu\sigma$ ἀστέ-ων
Д. αἰς πόλε-σι	(ν) $\nu\sigma$ πήχε-σι	(ν) $\nu\sigma$ σινάπε-σι	(ν) $\nu\sigma$ ἄστε-σι
В. $\sigma\alpha$ πόλεις	$\nu\sigma$ πήχεις	$\nu\sigma$ σινάπη	$\nu\sigma$ ἄστη
З. $\sigma\alpha$ πόλεις	ω πήχεις	ω σινάπη	ω ἄστη.

Двоброй.

* πόλε-ε	πήχε-ε	σινάπε-ε	ἄστε-ε
πολέ-οιν	πηχέ-οιν	σινάπε-οιν	ἀστέ-οιν.

Примѣт. Овамо принадлеже и прилагателна на $\acute{\upsilon}\varsigma$, $\epsilon\iota\alpha$, ν (§. 51, 1. и примѣт. 2). Скланянь овы прилагателны разликуе се одъ суштествителны само у томъ, што у родит. еднобр. имаю $\epsilon\omicron\varsigma$, (а не $\epsilon\omega\varsigma$), и што имъ е средный родъ у вишебр. свагда несливень $\epsilon\alpha$; као:

Едноброй.

сладакъ.	сладка.	сладко.
Н. \circ γλυκὺς	γλυκεῖα	ν γλυκὴ
Р. \circ γλυκέ-ος	γλυκεί-ᾱς	$\nu\sigma$ γλυκέ-ος
Д. α γλυκεῖ	γλυκεῖα	$\nu\sigma$ γλυκεῖ
В. σ γλυκὺν	γλυκεῖαν	$\nu\sigma$ γλυκὺν
З. ν γλυκὺ	γλυκεῖα	\circ γλυκὺ.

В и ш е б р о й.

Н. γλυκεῖς	γλυκεῖαι	γλυκέα
Р. γλυκέων	γλυκειῶν	γλυκέων
Д. γλυκέσι (ν)	γλυκείαις	γλυκέσι (ν)
В. γλυκεῖς	γλυκεῖās	γλυκέα
З. γλυκεῖς	γλυκεῖαι	γλυκέα.

Д в о б р о й.

γλυκέε	γλυκεῖā	γλυκέε
γλυκέοιν	γλυκεῖαιν	γλυκέοιν.

По овомъ примеру скланяю се прилагателна на *υς*, *ῦ*, род. *εος*, коя имаю она иста оконченія као *γλυκῦς*, само се у томъ разликую, што се нѣювъ средній родъ *εα*, слива у *η* (као *ἄσκη*); н. п. *ὁ ἢ δίπηχυς*, *τὸ δίπηχυν*, два аршина дугачакъ, *τὰ διπήχη*.

П р и м ѣ т. 2. Нека суштествителна на *ις*, а тако и прилагателна на *ις*, *ι*, као: *ἰδρις*, *ἰδρι*, вештъ, скланяю се правилно; а тако исто речъ *ἡ ἔγγελυς*, егуля, у едноброю.

Е д н о б р о й.

	говече.	егуля.	овца.
Н.	ὁ ἢ πόρις	ἡ ἔγγελυς	ὁ, ἡ οἷς,
Р.	πόρι-ος	ἐγγέλυ-ος	οἶος
Д.	πόρι-ι, πόρι	ἐγγέλυ-ι	οἶι
В.	πόριν	ἐγγελυν	οἶν
З.	πόρι	ἐγγελυ	οἷς.

В и ш е б р о й.

Н.	πόρι-ες, πόρις	ἐγγέλεις	οἷες
Р.	πορι-ων	ἐγγέλε-ων	οἶων
Д.	πόρι-σι (ν)	ἐγγέλε-σι (ν)	οἶσι (ν)
В.	πόρι-ας, πόρις	ἐγγέλεις	οἶας и οἷς
З.	πόρι-ες, πόρις	ἐγγέλεις	οἷες

Д в о б р о й.

πόρι-ε	ἐγγέλε-ε	οἶε
πορι-οιν	ἐγγέλε-οιν	οἶοιν.

XXIV. Речи за ученѣ на память и задатцы за переводъ.

Βρώσις, εως, ἡ, ело.

κτιήσις, εως, ἡ, имовина, тековина, притяжанѣ.

ονησις, εως, ἡ, полза.

πόσις, εως, ἡ, пило, пиће.

πράξις, εως, ἡ, дѣло.

спάνις, εως, ἡ, оскудица.

στάσις, εως, ἡ, побуна.

σύνεσις, εως, ἡ, разумъ, увиженѣ.

ὑβρις, εως, ἡ, высокоуміе, гордость, безчестіе.

φύσις, εως, ἡ, природа.

φύλιξ, аχος, чуваръ, стражаръ.

κτιήμα, аτος, τὸ, собствeность, притяжанѣ.

τείχος, ους, τὸ, зидъ.

ἀρχή, ἡ, почетакъ, у вишебр. власть.

ἀσέλγεια, ἡ, неумеренность.

ἐνδεια, ἡ, недостатакъ, оскудица.

ἐπιθυμία, ἡ, желя.

καρπός, οὔ, ὁ, плодъ.

κόσμος, ου, ὁ, светъ, редъ, укрась.

νόμος, ου, ὁ, законъ.

πόλεμος, ου, ὁ, рать.

πύργος, ου, ὁ, торонъ, кула.

δῶρον, ου, τὸ, даръ.

βέβαιος, ἄ, ου, известанъ, постоянъ.

βροτός, ἡ, ὄν, смртный, а, о.

μόνος, η, ου, самъ, а, о.

διάφορος, ου, разный, а, о.

Ἀσέλγεια τιχτει ὑβριν. — Ἐν πόσει καὶ βρώσει πολλοὶ εἰσιν ἑταῖροι, ἐν δὲ σπουδαίῳ πράγματι ὀλιγοί. — Ὁ πλοῦτος σπάνει καὶ ἐνδείας τοὺς ἀνθρώπους λυει. — Ἐπου τῆ φύσει. — Αἱ ἀπὸ τοῦ σώματος ἐπιθυμίαι πολέμους καὶ στάσεις καὶ μάχας παρέχουσιν. — Ἐν ταῖς πόλεσιν αἱ ἀρχαὶ νόμων φύλακες εἰσιν. — Ἀπέχεσθε, ὦ πολῖται, στασεων. — Ὁρέγεσθε καλῶν πράξεων. — Διάφοροί εἰσιν αἱ τῶν βροτῶν φύσεις. — Ἐξ ὑβριως πολλὰ κακὰ γίνεταί. — Κακοῦ ἀνδρος δῶρα ὄνησιν οὐκ ἔχει. — Δόξα καὶ πλοῦτος ἀνευ συνέσεως οὐκ ἀσφαλῆ κτήματα εἰσιν. — Οἱ καρποὶ γλυκεροὶ εἰσιν. — Ἀρετὴς βέβαια εἰσιν αἱ κτήσεις μόναί. — Πολλὰ ἀστυ τεῖχη ἔχει. — Οἱ τοῦ ἀστέος πύργοι καλοὶ εἰσιν. — Οἱ πύργοι τῷ ἀστυ κόσμος εἰσιν.

Богатство растеряе недостатка и оскудицу. — У вароши су власти чуvari закона. — Тежи младићу къ

лепимъ дѣлима. — Само притяжанъ добродѣтели есть из-
 вѣстно. — Лепи законъ есу украшеніе вароши. — Вой-
 ници се боре за (περὶ род.) спасеніе вароши. — Избе-
 гавай грађанине побуру (вишебр.).

§. 47. Неправилна суштествителна гре-
 његъ склоненія.

1. Ἄνηρ в. §. 36.; γάλα, γόνυ, δόρυ, οὖς §. 39.; χεῖρ §.
 35., примѣт. 2.

2. Γυνή (ѣ, жена), род. γυναικ-ός, дат. γυναικ-ι, вин. γυναικ-α, зват. γύναι; вишебр. γυναικες, γυναικῶν, γυναιξί(ν), γυναικας.

3. Ζεὺς, Юпитеръ; род. Διός, дат. Διῖ, вин. Δία, зва-
 телный Ζεῦ.

4. Θοῖξ, (ѣ, длака), родит. τοιχ-ός, дател. вишебр. θοῖξι (ν); в. §. 8. 10.

5. Κλεις (ѣ, ключъ) род. κλειδ-ός, дат. κλειδ-ι, винит. κλειῖν; виш. им. и вин. κλεις, покрай: κλειδες κλειδας.

6. Κύων (о, ѣ, псето) родит. κυν-ός дат. κυν-ι, винит. κύνα, зват. κύον; вишебр. κύνες, κυνῶν, κυσὶ (ν), κύνας.

7. Μάρτυς (о, сведокъ), род. μάρτυρος, дат. μάρτυρι, винит. μάρτυρα; зват. μάρτυς; дат. вишебр. μάρτυσι (ν).

8. Ναῦς (ѣ лаѡа), род. νεὺς, дат. νηῖ, вин. ναῦν; дво-
 брой. род. и дат. νεῶν (имен. и винит. неслучава се); ви-
 шебр. νηες, νεῶν, ναυσὶ (ν), ναῦς. Сравни γραῦς §. 41.

9. Ὑδωρ (тѡ, вода), род. ὕδατος и т. д.

XXV. Речи за ученъ на память и задатци за пре-
 водъ.

Ἐκκλησία, ѣ, саборъ, скуп-κίστη, ѣ, сандукъ.

штина.

μαρτυρία, ѣ, сведочанство.

οἰκία, ѣ, куѡа.

πέτρα, ѣ, стѣна, камень.

ὄφελειν, ѣ, полза.

Ἄιδης, ου, о, адъ, богъ под-
 земности.

κυβερνήτης, ου, о, корманощъ,

реизъ, управитель.

Πολυδεύκης, ου, о, Полуксъ.

Αθηναῖος, οὐ, ὁ, Атинянинъ.
 ἰσιὸς, οὐ, ὁ, разбой
 κύβος, οὐ, ὁ, коцка.
 οἶκος, οὐ, ὁ, кућа.
 σωτήρ, ἦρος, ὁ, избавитель.
 κτεῖς, ἐνὸς, ὁ, чешаль.
 σταγὼν, ὄνος, ἡ, капля.
 Κάστιωρ, ορος, ὁ, касторъ.
 ἄλικος, οὐ, неверанъ, песигу-
 ранъ.

δέησις, εως, ἡ, молба.
 στεγανὸς, ἡ, ὄν, густъ, честь.
 ἰθύνω, управлямъ.
 κοιλαίνω, дубимъ.
 κομίζω, носимъ, доносимъ.
 κτενίζω, чешлямъ.
 σώζω, спасавамъ, обдржа-
 вамъ.
 δέχομαι, примамаъ.

Αἱ γυναῖκες τοῦ κόσμου χαίρουσιν. — Οἱ Ἕλληνες σέβον-
 ται Δία. — Ταῖς γυναῖξιν ἡ αἰδῶς πρέπει. — Οἱ κύνες τὸν
 οἶκον φυλάττουσιν. — Ὁ κυβερνήτης τὴν ναῦν ἰθύνει. — Αἱ
 σταγόνες τοῦ ὕδατος πέτραιν κοιλαίνουσιν. — Τῆς γυναικός
 ἐστὶ, τὸν οἶκον φυλάττειν. — Γυναικὸς ἐσθλῆς ἐστὶ, σώζειν οἰ-
 κίαν. — Ἄει εὐ πίπιουσι Διὸς κύβοι. — Οἱ κύνες τοῖς ἀν-
 θρώποις ὠφέλειαν καὶ ἡδονὴν παρέχουσιν. — Αἱ τῶν μαρτύ-
 ρων μαρτυρίαι πολλάκις ἀπιστοὶ εἰσιν. — Ἰστοὶ γυναικῶν ἔρ-
 γα, καὶ οὐκ ἐκκλησίαι (εἰσίν) — Κόμιζε ὦ παῖ, τὴν τῆς κίσ-
 τῆς κλεῖν. — Ὡ Ζεῦ, δέχου τὴν τοῦ ἀνυχοῦς δέησιν. — Κά-
 στιωρ καὶ Πολυδεύκης τῶν νεῶν σωτήρες ἦσαν. — Γυναικὶ πά-
 ση κόσμον ἡ σιγὴ φέρει. — Τὴν τρίχα στεγανὴν ἔχει ὁ λαγῶς.
 — Ὡ γύναι, σώζε τὴν οἰκίαν. — Τῷ κτενὶ τὰς τρίχας κτενί-
 ζομεν. — Αἰακὸς τὰς Αἰδου κλεῖς φυλάττει.

Жена се радує украсу. — Дужность є (єсть) жене,
 кућу чувати. — Дѣте, донеси ключеве (одъ) куће (род).
 — Жене се радую лепой коси (вишебр. одъ θριξ). —
 Атиняни (дат.) су имали (ἦσαν) многе лађе. — Неверуй
 свима сведоцима. — Дужность є (єсть) паса, кућу чу-
 вати. — Юпитерь є (дат.) имао (ἦσαν) многе храмове. —
 Рибе се помалю изъ воде. — Корманоши управляю ла-
 ѓама (вин.) — Жени пристои (πρέπει) стыдъ.



§. 48. Неправилна прилагателна.

Едноброй.

благъ, кротакъ. блага, кротка. благо, кротко.

И.	πραῖος	πραεῖα	πραῖον
Р.	πράου	πραεῖας	πράου
Д.	πράω	πραεῖα	πράω
В.	πραῖον	πραεῖαν	πραῖον
З.	πραῖος, праῖε	πραεῖα	πραῖον.

Вишеброй.

И.	πραῖοι и праεῖς	πραεῖται	πραεῖα
Р.	πραέων	πραειῶν	πραέων
Д.	πράεσι (ν)	πραεῖσις	πραέσι (ν)
В.	πράους	πραεῖας	πραεῖα
З.	πραῖοι и праεῖς	πραεῖται	πραεῖα.

Двоброй.

πράω	πραεῖα	πράω
πράοιν	πραεῖαιν	πράοιν.

Едноброй.

	млогий.	млога.	млого.
И.	πολὺς	πολλή	πολὺ
Р.	πολλοῦ	πολλῆς	πολλοῦ
Д.	πολλῶ	πολλῆ	πολλῶ
В.	πολὺν	πολλήν	πολὺ
З.	πολὺ	πολλή	πολὺ.

Вишеброй.

И.	πολλοὶ	πολλοὶ	πολλὰ
Р.	πολλῶν	πολλῶν	πολλῶν.
и т. д.		и т. д.	и т. д.

Е д н о б р о ѝ.

	великій.	велика.	велико.
И.	μέγας	μεγάλη	μέγα
Р.	μεγάλον	μεγάλης	μεγάλου
Д.	μεγάλω	μεγάλη	μεγάλω
В.	μέγαν	μεγάλην	μέγα
З.	μέγα	μεγάλη	μέγα.

В и ш е б р о ѝ.

И.	μεγάλοι	μεγάλοι	μεγάλα
Р.	μεγάλων	μεγάλων	μεγάλων.
	и т. д.	и т. д.	и т. д.

XXVI. Речи за ученѣ на память и задатци за преводъ.

Αφθονία, ἡ, зависть, изобиліе.	Ἰλιάς, ἄθος, ἡ, Иліада.
Αἴγυπτος, ἡ, Египетъ.	ἄλγος, οὐς, τὸ, боль.
Ἀλέξανδρος, οὐ, ὁ, Александеръ.	ἔθος, οὐς, τὸ, обычай.
Κροῖσος, ὁ, Крезусъ.	πάθος, οὐς, τό, страсть, патня.
πρόσοδος, ἡ, долазакъ; 2) приходъ.	ὀλίγος, η, οὐ, малый у количеству.
σίτος, ὁ, жито, раана.	ὀφέλλω, ранимъ, умложавамъ.
φόβος, ὁ, стра: φόβον ἔχειν страимати, страшити се.	προσαγορεύω, именуемъ.
Μακεδῶν, ὄνος, ὁ, Македонаць.	μέγα, нарѣч. яко, врао, здраво.

Πολὸν οἶνον πίνειν κακὸν ἐστίν. — Οἱ βασιλεῖς μέγας προσόδους ἔχουσιν. — Ἐν Αἰγύπτῳ πολλὴ σίτου ἀφθονία ἦν. — Ἡ θάλασσα μεγάλη ἐστίν. — Μέγα πάθος προσαγορεύομεν Ἰλιάδα κακῶν. — Κροῖσῳ ἦν πολὺς πλοῦτος. — Πολύλακτις ἐξ ὀλίγης ἡδονῆς μέγα γίνεται ἄλγος. — Πράξι λόγους ἡδέως εἰκομεν. — Τὰ μεγάλα δῶρα τῆς τύχης ἔχει φόβον. — Πολλῶν ἀνθρώπων ἔσθῃ ἐστὶ πρᾶξα. — Πόγος ἀρετὴν μέγα ὀφέλλει. — Οἱ παῖδες τοὺς πρᾶτους πατέρας καὶ τὰς πρᾶτας μητέρας στέργουσιν. — Ὀμιλίαν ἔχε τοῖς πρᾶξι ἀνθρώποις. — Αἱ γυναῖκες πρᾶξι εἰσιν. — Ἀλέξανδρον τὸν Μακεδόνων βασιλέα, μέγαν ἀπαγορεύουσιν.

Уздравай се одъ многогъ вина. — Кралѣви (дат.) имаю (есу) велике приходе. — Египетъ (дат.) има (ἐστί)

велико богатство у раани. — Многи имаю велико богатство, али малу паметь. — Тежи за благимъ правима. — Жене (дат.) имаю (*ἐστί*) благу наравь. — Александерь, краљ македонскій (Македонаца) назива се великимъ (именит.)

§. 49. Сравненіе прилагателны имена.

За означеніе оба стелена: сравнителногъ и превосходногъ, има грчкій езикъ два оконченія; едно, кое се обично употребљава, за сравнителный: *τερος, τέρα, τερον*, и за превосходный: *τατος, τάτη, τατον*; друго, кое се редко употребљава; за сравнителный: *ίον, ἶον*, или *ων, ον* а за превосходный: *ιστος, ἰστη, ἰστον*.

Примѣт. 1. Превосходный степень изражава или najveћий степень едногъ свойства, или само врло великій степень таковогъ.

Примѣт. 2. Место простогъ начина сравнителногъ и превосходногъ стелена, узима грчкій езикъ по кои путь положительный стелень са *μᾶλλον* више и *μάλιστα* найвише, као Французи што имаю *plus* за срав. и *le plus* за превос. стелень.

§. 50. А. Првѣй начинъ сравнителногъ и превосходногъ стелена.

Сравни: *τερος, τέρα, τερον*.

Превос: *τατος, τάτη, τατον*.

Ова оконченія узимаю слѣдуюћа прилагателна, и на слѣдуюћий начинъ, у мушкому роду своемъ.

I. Прилагателна на *ος, η, (ᾶ), ον*.

а) Већа часть прилагателны имена ове класе, примаю поменути оконченія на край чистогъ корена свогъ, почемъ избаце *ς*, и задржаваю *ο*, кадъ предходи еданъ природно или положеніемъ другій (§. 9. 3.) слогъ; а кадъ напредъ стои кратакъ слогъ, онда се претвара *ο* у *ω*, као:

<i>κοῦφ-ος</i> , лакъ	срав. <i>κουφ-ό-τερος</i>	превос. <i>κουφ-ό-τατος</i> ,
<i>ἰσχυ-ρός</i> , якъ	" <i>ἰσχυρ-ό-τερος</i> ,	" <i>ἰσχυρ-ό-τατος</i>
<i>λεπτ-ός</i> , танакъ,	" <i>λεπι-ό-τερος</i>	" <i>λεπι-ό-τατος</i> ,
<i>πικρ-ός</i> , горакъ,	" <i>πικρ-ό-τερος</i> ,	" <i>πικρ-ό-τατος</i> ,
<i>σοφ-ός</i> , мударъ,	" <i>σοφ-ώ-τερος</i> ,	" <i>σοφ-ώ-τατος</i> ,
<i>ἐχϋρ-ός</i> , безбѣданъ	" <i>ἐχϋρ-ώ-τερος</i> ,	" <i>ἐχϋρ-ώ-τατος</i> ,
<i>ἄξι-ος</i> , достоянъ	" <i>ἄξι-ώ-τερος</i> ,	" <i>ἄξι-ώ-τατος</i> .

б) Сливена на *εος* = *οῦς* и *оос* = *οῦς*, могу се и у сравненію сливати, прва кадъ *ε* и *ω* у *ω* слию, а друга избацивши *ος*, узимаю слогъ *ες*, кои са предходѣнимъ *ο* сливаю у *ου*; н. п.

пурпурный,

простъ.

πορφύρε-ος = *πορφυρ-οῦς*

ἀπλ-όος = *ἀπλ-οῦς*

πορφυρ-εώ-τερος = *πορφυρ-ώ-τερος*, *ἀπλο-έσ-τερος* = *ἀπλ-έс-τερος*

πορφυρ-εώ-τατος = *πορφυρ-ώ-τατος*, *ἀπλο-έс-τατος* = *ἀπλ-έс-τατος*

Овамо принадлеже и сливена съ два оконченія *ους* и *ουν*, као : *εὔν-оос* = *εὔν-оус*, сред. *εὔн-оон* = *εὔн-оун*, срав. *εὔно-έс-τερος* = *εὔн-оус-теρος*, превос. *εὔно-έс-таτος* = *εὔн-оус-татаτος*.

в) Слѣдуюћа прилагателна на *αιος*: *γεραιός*, старъ, *πалаиός* старый, преѣшнѣиый, *περαιός*, оностранный, *σχοлаϊός*, безпослennyй, узимаю оконченіе *τέρος* и *τατος*, почемъ избаце крайнѣиый слогъ *ος*, н. п.

γεραι-ός, срав. *γεραι-τερος*, превос. *γεραι-τατος*.

Примѣт. 1. *Φίλος* ^{γίγνεται} любезанъ, има у обичномъ говору: срав. *μᾶλλον φίλος*, превос. *φίλιτατος*.

г) Слѣдуюћа прилагателна на *ος*: *εἰδιος*, ведаръ, *ἱσυχος* миранъ, *ἴσος* раванъ, *μέσος*, среднѣиый, *παραπλήσιος*, подобанъ, *ἄρθριος*, ютреньиый, *ἄψιος*, доцнѣиый, избацивши *ος*, узимаю *αι*, и пѣювь начинъ сравнѣиваня раванъ в горнѣму; н. п.

μέс-ος, срав. *μεс-αι-τερος*, превос. *μεс-αι-τατος*.

Исто тако и *πρώιος*, ранѣиый у нарѣчномъ сравнителномъ и превосходномъ степену: *πρωϊαίτερον*, *πρωϊαίτατα*.

вел
ств
Же
кра
мен

д) Два прилагателна: *ἐξῆρωμένος*, якій, *ἄκρατος*, непо-
мешанъ, избацивши *ος*; узимаю *ες*; н. п. *ἐξῆρωμεν-έσ-τερος*,
ἐξῆρωμεν-έс-татос, *ἀκραт-έс-τερος*, *ἀκραт-έс-татос*. Тако и *αι-*
δοῖτος, *ᾶ*, *ον*, стидливъ има у превосходн. *αἰδοι-έс-татос*.

χο/
би/
за
уп/
прс

е) Слѣдуюѳа прилагателна на *ος*: *λάλος*, брблявъ,
μονοφάγος самоедуѳий *ὀψοφάγος*, изешный и *πτωχός*, сиро-
машный, избацюю *ος* и узимаю *ις*; н. п. *λάλ-ος*, срав. *λα-*
λίσ-τερος, превос. *λαλ-ίσ-татос*.

II. Прилагателна на: *ης*, род. *ου*, и *ψευδής*, *ές*, род.
έος = *οὔς*, изоставляю *ης* и узимаю *ις*, н. п.

κλέπτης, *ου*, крадливъ, срав. *κλεπτ-ίс-τερος*, превос. *κλεπт-*
ίс-татос.

XXVII. Речи за ученѣ на память и задатци за пре-
водъ.

Αἰρετός, *ῆ*, *ὄν*, избранный.

βίαιος, *ᾶ*, *ον*, насилный.

δίκαιος, *ᾶ*, *ον*, праведанъ.

τίμιος, *ᾶ*, *ον*, честанъ.

χρήσιμος, *η*, *ον*, потребанъ, по-
лезанъ.

§. *Σπαρτιατικός*, *ῆ*, *ὄν*, шпартан-
скій.

σιωπῆ, *ῆ*, ѳутанъ.

Καλλίας, *ον*, *ὁ*, Каллія.

Ἰνδός, *οὔ*, *ὁ*, Индіянаць.

сл. *Λακεδαιμόνιος*, *ον*, *ὁ*, Лакеде-
монаць.

ма
пс
пр
на
ка

Правило синтаксиса: Сравнѣный предметъ, предъ
контъ стои у сръскомъ езику *него* или *одъ*, изражава се
у грчкомъ езику или *са ῆ* него, или, (што е іоштѣ обич-
нѣ) кадъ се изостави *ῆ*; само са родительнимъ падежомъ.

Ἀριστείδης *πτωχίστατος* ἦν, *ἀλλὰ* *δικαιότατος*. — *Οἱ* *Κί-*
κλωπες *βιαιότατοι* ἦσαν. — *Καλλίας* *πλουσιώτατος* ἦν *Ἀθη-*
ναίων. — *Οὐδέν* *σιωπῆς* *ἔδει* *χρησιμώτερον*. — *Σιγῆ* *ποῖ* *ἔ-*
σιν *αἰρετωτέρα* *λόγου*. — *Οὐκ* *ἔστι* *σοφίας* *τιμωτέρα*. — *Σο-*

Ἀριστείδης, *ου*, *ὁ*, Аристидъ.

κόραξ, *ἄκος*, *ὁ*, гавранъ.

οὔδεις, *ενός*, никаквый, нико,
οὔδεν, ништа.

πατρίς, *ίδος*, *ῆ*, отечество.

χελιδών, *όνος*, *ῆ*, лапта.

ἔθνος, *οις*, *τὸ*, народъ.

ἀγάλλω, украшавамъ; среднѣ

съ дат. гордимъ се, раду-
емъ се нечемъ.

νομίζω, мислимъ, држимъ.

ποτέ (енкл.) нарѣч. негда, кадъ
годъ.

φία πλούτου κτήμα τιμιώτερόν εσιν. — Ἡ Λακεδαιμονίων δόξα ἦν ἀπλουσιότης. — Οἱ γεραίτεροι ταῖς τῶν νέων τιμαῖς ἀγάλλονται. — Ἡ πατρις τοῖς ἀνθρώποις φιλιότης ἐστίν. — Οἱ Ἰνδοὶ παλαιάτατον ἔθνος νομίζονται. — Ὁ νεανίας, ἔστε ἡσυχάτατος. — Οἱ Σπαρτιατικοὶ νεανίας ἐξήρωςμενέστεροι ἦσαν τῶν Ἀθηναίων. — Πολλοὶ τῶν χελιδόνων εἰσὶ λαλίστεροι. — Οἱ δοῦλοι πολλάκις ψευδίστατοι καὶ κλεπτίστατοί εἰσιν.

Сынъ е мудрѣи одъ отца. — Найдрагоцѣнѣе благо естъ добродѣтель. — Животъ Сократа быо е врло простъ. — Нико међу Атинянима (иіе) быо праведнии (одъ) Аристида. — Найстарѣи нису свагда наймудрѣи. — Люди су мирнии, него деца. — Лакедемонци су были врло яки. — Ласте су врло брбляве. — Гавранъ е врло крадливъ. —

III. Прилагателна трећегъ склоненія.

1) Прилагателна на *ύς, εἶα, ύ*, — *ης, ες* (род. *εος = ους*), — *ας, αν*, и *μάκαρ*, блаженъ, узимаю оконченіе сравненія одма после чистогъ корена, кои се показуе у виду средиѣгъ рода, као :

<i>γλυκύς</i> , сладакъ	сред. <i>ύ</i> — <i>γλυκύ-τερος</i> <i>γλυκύ-τατος</i> .
<i>ἀληθής</i> , истинитъ,	сред. <i>ές</i> — <i>ἀληθέσ-τερος</i> <i>ἀληθέσ-τατος</i>
<i>πένης</i> , сиромашанъ,	сред. <i>ες</i> — <i>πενέс-τερος</i> <i>πενέс-τατος</i>
<i>μέλας</i> , црнъ,	сред. <i>αν</i> — <i>μελάν-τερος</i> <i>μελάν-τατος</i>
<i>μάκαρ</i> блаженъ,	сред. <i>αρ</i> — <i>μακάρ-τερος</i> <i>μακάρ-τατος</i> .

Примѣт. 2. Прилагателна: *ήδύς, ταχύς* и *πολύς* имаю оконченіе сравненія на *ίων* и *ων*. Види §. 51, 1, и §. 52, 9.

3) Сложена одъ *χάρις* у међу *ω*, н. п. *ἐπιχαρις*, і род. *ἐπιχαριτ-ος* пріятанъ, срав. *ἐπιχαριτ-ώ-τερος*, прев. *ἐπιχαριτ-ώ-τατος*.

3) Прилагателна на *ων, ον*, (р. *ουος*), узимаю *ες*, н. п. *εὐδαιμων*, сред. *εὐδαιμον*, благополучанъ, срав. *εὐδαιμον-έс-τερος*, прев. *εὐδαιμον-έс-τατος*.

4. Прилагателна на § *у* узимаю некадъ *ες*, а некадъ *ις*, н. п.

старый.

ἀφῆλιξ, род. ἀφῆλιξ-ος,
срав. ἀφῆλιξ-έσ-τερος,
прев. ἀφῆλιξ-έс-τατος;

граблывый.

ἀρπαξ, род. ἀρπαγ-ος,
срав. ἀρπαγ-έс-τερος,
прев. ἀρπαγ-έс-τατος.

5. Прилагательными на *εις, εν*, додав се *с*, предъ ко-
нмъ се корено *ν* избацуе (§. 8. 8.), п. п.

χαρίεις, сред. χαρίεν, дражестанъ, лень.
срав. χαριέ-στερος, прев. χαριέ-στατος.

XXVIII. Речи за ученѣ на память и задатци за пре-
водъ.

βαθὺς, εἶα, ὶ, дубокъ.

βαρὺς, εἶα, ὶ, тежакъ.

πρέσβυς, εἶα, ν, старъ.

ὠκὺς, εἶα, ὶ, бръзъ.

ἀσθενής, ἐс, слабъ.

ἐγκρατής, ἐс, удержателанъ.

εὐσεβής, ἐс, благочестивъ.

εὐχαρίς, ι, род. ἴτος, драже-
станъ.

ὀρθός, ἦ, ὄν, правъ.

παρπλήσιος, ᾱ, ον, подобанъ.

Αἴτη, ἦ, Етна.

ἀτυχία, ἦ, несрећа.

ἡβη, ἦ, младость.

ὄρμη, ἦ, устремленіе.

Κριτίας, ον, ὄ, Критія.

Αἰθίωψ, οπος, ὄ, Етіопъ.

μεσότης, ητος, ἦ, середина.

γῆρας, аос = аос, τὸ, старость.

νόημα, ᾱτος, τὸ, мисао.

παρόρχομαι, пролазимъ.

αἶψα, нарѣч. брзо.

οὐδὲ, нити.

Αἶψα, ὡς νόημα, παρόρχεται ἡβη, οὐδ' ἴπλων ὄρμη γίγνε-
ται ὠκύτερα. — Το γῆρας βαρύτερον ἐστὶν Αἴτης. — Ὁ θά-
νατος τῷ βαθυτάτῳ ὑπὸ παρπλήσιός ἐστιν. — Οἱ γέροι τοῖς
τῶν πρεσβυτέρων ἐπαίνοις χαίρουσιν. — Φιλίας δικαίας κτη-
σίς ἐστιν ἀσφαλέστατη. — Ἡ μεσότης ἐν πάσιν ἀσφαλέστερα
ἐστίν. — Οἱ γέροντες ἀσθενέστεροί εἰσι τῶν νέων. — Βου-
λῆς ορθῆς οὐδέν ἐστιν ἀσφαλέστερον. — Οἱ χόρακες μελαντό-
τατοί εἰσιν. — Ἀφροδίτη ἦν εὐχαριστίατη. — Οἱ εὐσεβέστα-
τοι εὐδαιμονέστατοί εἰσιν. — Σωκράτης ἐγκρατέστατος ἦν καὶ
σωφρονέστατος. — Ἐν ταῖς ἀτυχίαις πολλάκις οἱ ἄνθρωποι
σωφρονέστεροί εἰσιν, ἢ ἐν ταῖς εὐτυχίαις. — Κριτίας ἦν ἀρ-
παγίστατος. — Ἀφροδίτη ἦν χαριεστάτη πάσῶν θεῶν.

Старость е врло тежка. — Нити (ни) е тако брзо
као мисао. — Средина е најбезбѣднја. — Ниедна птица

(ни) е приа (одъ) гаврана. — Етиопи су врло прии. — Ништа (ни) е дражеестнѣ (одъ) младости. — Нико (међу) Атинянима (род.) (ни) е бѣо умерепн и разумнн (одъ) Сократа. — Нико (ни) е бѣо крадљивнн (одъ) Критіа. — Ништа нѣ лешне (одъ) лепогъ цвета. —

§. 51. Б. Другій начинъ сравнителногъ и превосходногъ степена.

Сравни. *ίων*, сред. *ῖον*, или *ων*, сред. *ον*.

Превосход: *ιστιος, ἰστη, ἰστων*.

Примѣт. 1. О скланишо сравнителногъ види §. 35. примѣт. 4.

Ове начине сравненія примаю :

1) Нека на *υς*, коя избацую овай слогъ, и то обично само: *ἰδὺς*, приѣтанъ, и *ταχὺς* брзъ; ово последнѣ има у сравнит. *θάττων* (*θάστων*) (§. 8. 10), н. п.

ἰδ-υς, срав. *ἰδ-ίων*, ср. *ἰδ-ιον*, превос. *ἰδ-ιστιος*

ταχ-υς, срав. *θάττων*, ср. *θάττων*, прев. *τάχ-ιστιος*.

Примѣт. 2. Остала прилагателна на *υς*, као: *βαρὺς*, тежакъ, *βαθὺς*, дубокъ, *βραχὺς*, кратакъ, *δασὺς*, густъ, *εὐρὺς* широкъ, *ὄξυς* оштаръ, *πρέσβυς*, старъ, *ὠκὺς* брзъ, имаю: *ὑπερος, ὑκατος* (§. 50, III. 1.).

2) Два на *ρός*: *αἰσχρος* сраманъ, гаданъ, и *ἐχθρός* неприѣтельскій, почемъ избеае тай слогъ, н. п.

αἰσχρος, срав. *αἰσχιων*, сред. *αἴσχιον*, прев. *αἴσχιστος*.

XXIX. Речи за ученѣ на память и задатци за преводъ.

Ἄσμη, ἡ, задай, мирисъ.

καιρὸς, ὁ, време.

ζῶον, τὸ, животно.

ὄφις, εὼς, ὁ, ἡ, змѣя.

ἄλλος, другій.

λοιπὸς, ἡ, ὁ, другій, остальнн.

μεταφέρω, односимъ, преобраћамъ.

παρέχω, даемъ, зал. сред. производимъ, даемъ.

Ὁ βαδύτατος ὑπὸς ἰδίστος ἔσιν. — *Πολλὰ ἀνθῆ ἰδὲ στήν ὄσμην παρέχεται.* — *Οὐδὲν θάττων ἔσιν, τῆς ἰδῆς.* — *Τῆν*

αίσχιστην δουλείαν οἱ ἀκρατεῖς δουλενοῦσιν. — Πάντων ἡδιστόν ἐστιν ἡ φίλια. — Οὐδὲν αἰσχίον ἐστιν, ἢ ἄλλα μὲν ἐν τῷ ἔχειν, ἄλλα δὲ λέγειν. — Οἱ ὄφει τοῖς λοιποῖς ζῴοις ἐχθιστοὶ εἰσιν. — Οὐδὲν τῷ ἀνδρωπῷ ἐχθίον ἐστιν, ἢ ὁ ἀνδρῶπος. — Τάχιστα (найбрже) ὁ καιρὸς μεταφέρει τὰ πράγματα.

Ништа (ни) εἰς πρῆξις (οὐδὲν, врод дубокого сна. —
Ништа (ни) εἰς срамне (οὐδὲν) робства. — Конь су врод
брзи. — Ништа (ни) εἰς непријатељскіе (οὐδὲν) злогъ совѣ-
та — О старца има за старца (вин.) најпријатни говоръ,
а дете за дете.

§. 52. Неправильный начинъ сравненія.

положительный	сравнил.	превосход.
1. ἀγαθός, добаръ, благъ	ἀμείνων ср. ἄμεινον	ἀριστος, η, ον
	βελτίων	βέλτιστος
	κρείττων	κράτιστος
	λῶων	λῶστος.
2. κακός, зао, рѣхавъ,	κακίων	κάκιστος
	χείρων	χείριστος
	ἥττων (нижій)	ἥκιστα (нарѣчив)
3. καλός, добаръ, лешъ,	καλλίων	κάλλιστος
4. ἀλγεινός, болный, мучный	ἀλγεινότερος	ἀλγεινότατος
	ἀλγίων	ἀλγιστος
5. μακρός, дугій,	μακρότερος	μακρότατος и μή- κιστος
6. μικρός, малый,	μικρότερος	μικρότατος
	ἐλάττων	ἐλάχιστος
7. ὀλίγος, малый,	μείων	ὀλίγιστος
8. μέγας, великій,	μείζων	μέγιστος
9. πολὺς, многій,	πλείων или πλέων	πλεῖστος
10. ῥᾶδιος, лакій,	ῥᾶων	ῥᾶστος
11. πέπων, зрео,	πεπαίτερος	πεπαίτατος
12. πίων, угоень,	πιότερος	πιότατος.

XXX. Речи за ученѣ на память и задатци за преводъ.

Ἀνάγκη, ἡ, нужда.

ἀναρχία, ἡ, безвластіе.



ἠνώμη, ἡ, миѣніе.

Ἰβηρία, ἡ, Шпанія.

κολακεία, ή, ласкань.

σωφροσύνη, ή, трезвеность, разумъ, цѣломудріе.

χροκόδειλος, ό, крокодилъ.

σύμβουλος, ό, советникъ.

γείτων, ονος, ό, комшія.

ἀναγκαῖος, α, ον, нужданъ.

ἐλεύθερος, ᾶ, ον, слободанъ.

μαλακός, ή, όν, мекушный.

ἔμφυτος, ον, уроженый.

εὐτυχής, ἐς, среѣнный.

ἰσχύω, κρεπακь самъ, якъ, могу.

κελεύω, заповедамъ.

σκόπτω, шалимъ се.

στέργω, любимъ; 2) задоволявамъ се.

ἐνίστε, паръч. кадкадъ.

ή, саюзъ, или, него; ή — ή или, или.

Правило синтаксиса. Ως кадъ стои са превосходнимъ степеномъ, дае му веһу силу, и п. ὡς τάχιστος као најбржій, или како бржій може быти.

Οὐχ ὁ μακρότατος βίος ἀριστός ἐστιν, ἀλλὰ ὁ σπουδαιότατος. — Μέτρον ἐπὶ πάντιν ἀριστον (ἐστίν). — Γνωμαί των γρηγορότερον ἀμείνονος εἰσίν. — Σύμβουλος οὐδεὶς ἐστὶ βελτίων χρονον. — *Η λέγε σιγῆς κρείττονα, ή σιγὴν ἔχε. — Αἰεὶ κρατιστον ἐστὶ τὸ ἀσφαλέςτατον. — Σκώπτεῖς, ὦ λώστε. — Βελτίωνων κακίους ἐνίστε εντυχεστέροι εἰσίν. — Οὐκ ἐστὶ λύπης χείρον ἀνθρώπῳ καχον. — Κολακεία των ἄλλων ἀπάντων κακῶν χείριστον ἐστίν. — Ἀνὴρ μαλακός την ψυχὴν *) ἐστὶ καὶ χορημάτων ητιων.***) — Ταῖς γυναῖδιν ή σωφροσύνη καλλίστη ἀρετὴ ἐστίν. — Οὐκ ἐστὶ κτήμα καλλιον φίλον. — Η δουλεία τῷ ἐλευθέρῳ αἰγίστη ἐστίν. — Η ὁδὸς μηκίστη ἐστίν. — Ο χροκόδειλος ἐξ ἐλαχίστον γίγνεται μέγιστος. — Η γῆ ἐλαττων ἐστὶ τῷ ἡλίῳ. — Στέργε καὶ τὰ μείω. — Ὀλίγιστοι ἀνθρώποι ενδαίμονες εἰσίν. — Οὐδεὶς νομος ἰσχνει μείζον τῆς ἀνάγκης. — Μικροὰ κέοδη πολλὰκίς μείζονας βλαβας φέρει. — Ἀνισχίας μείζον οὐκ ἐστὶ καχον. — Ο πολεμος πλείστα κακά φέρει. — Ἐμφυτος ἐστὶ τοῖς ἀνθρώποις ή τοῦ πλείονος ἐπιθυμία. — Γυνη ἐσθλὴ πλείστα ἀγαθὰ τῷ οἰκῷ φέρει. — Τὰ ἀναγκαῖα του βίου φέρε ὡς ὄρατα. — Το κελευειν ὅσον ἐστὶ του πραττειν. — Οἱ κωροποι πεπαῖτατοι εἰσίν. — Ἐν τῷ του πατρος κήπῳ οἱ βότῖνες πεπαῖτεροι εἰσίν, ή ἐν τῷ του γείτονος. — Ἰβηρία τρέφει πιότατα προβάτα.

*) Винит. ближегь определена.

**) Нижій новаца, т. в. сирожашинъ.



Ништа (ни) е болъ одъ врло прильжногъ живота. —
 Миѣниѣ стары естъ наиболъ. — Наиболый е советникъ
 време. — Ништа (ни) е болъ (одъ) наибезбъднѣгъ. —
 Найгори су често среѣни. — Жалостъ е човѣку найго-
 ре зло. — Ништа (ни) е горе (одъ) ласкана. — Неуме-
 рень подлеже (ѣпохѣиши) сладости (ѣ ѣдоуѣ). — Ништа
 (не стои) женама (ѣси) лѣпше (одъ) цѣломудрия. — Сло-
 бодномъ ништа (ни) е мучнѣ (одъ) робства. — Кроко-
 диль е врло дугъ. — Синъ е маный (одъ) отца. — Зли-
 имаю често више имаю (ѣа хитроста), (него) добри (род.)
 — Сиромашни су често у веѣной чести, (него) богати
 (род.). — Сребролюбѣ е велико зло. — Ништа ведоно-
 си веѣа зла (одъ) урата. — Заповедати е лако. — Лак-
 ше е сносити сиротиню, (него) печаль (род.). — Найзре-
 лѣ плодове едемо найрадѣе (прев. сред. вишебр. одъ ѣδύς).
 — Деблъ су отчине (род. сушт.) овце, (него) комшинске,
 (род. суштеств.)

V.

О НАРЪЧІЮ.

§. 53. Понятіе, разделеніе и образованіе нарѣчій.

1. Подъ нарѣчіемъ разумевамо нескланяеме части слова, съ коима се означава местно или временно отношеніе, или отношеніе начина, како шта бѣва; н. п. ἐκεῖ, тамо, νῦν, садъ, καλῶς, лепо, добро.

2. Веѣа се часть нарѣчія образуе одъ прилагателны имена, кадъ имъ се дода оконченіе ως. Ово оконченіе сяюжава се съ чистамъ коренемъ прилагателногъ. За образованіе нарѣчія одъ прилагателны могу се слѣдуюѣа правила поставити:

Родителный вишебройный прилагателногъ ων, превтвара се у ως, а гласоудареніе остае на ономъ истомъ слогу, гди е было и кодъ прилагателногъ.

φίλος, любезанъ, род. виш. φίλ-ων нарѣч. φίλ-ως
 καλῶς, добаръ, лепъ, " " καλ-ῶν " καλ-ῶς

<i>ἀπλ(ό-ος) ᾤς</i> , простъ, род. виш.	<i>ἀπλ(ό-ων) ᾤν</i> нар.	<i>ἀπλ(ό-ως) ᾤς</i>
<i>πᾶς</i> , савъ, р. <i>παντός</i>	" "	<i>παντ-ων</i> " <i>παντ-ως</i>
<i>σοφρων</i> , цѣломудренъ	" "	<i>σοφρόν-ων</i> " <i>σοφρόν-ως</i>
<i>ταχὺς</i> , бръзъ,	" "	<i>ταχέ-ων</i> " <i>ταχέ-ως</i>
<i>μέγας</i> , великій	" "	<i>μεγά-λων</i> " <i>μεγάλ-ως</i>
<i>ἀληθῆς</i> истинитъ,	" "	<i>ἀληθ(έ-ων) ᾤν</i> " <i>ἀληθ(έ-ως) ᾤς</i>
<i>συνήθης</i> навикнутъ,	" "	<i>(συνηθέ-ων)</i> " <i>(συνηθέ-ως)</i>
	<i>συνόθων</i>	<i>συνήθως</i>

Примѣт. 1. О гласоударенію сложены имена на *ηθης* и *ὁ ἀντάρκως* сравни горе §. 42, примѣт. 4., као и о гласоударенію *εὐνως* (место *εὐνώς*) §. 29.

Примѣт. 2. Одъ существительны, местоименія, и нарѣчія, образу ю се нарѣчія съ три оконченія: *θεν θι* и *δε* (кодъ местоименія *σε*) и ова нарѣчія показую отношеніе правца: одакле (*θεν*), кудъ, (*θι*), и гди (*δε* [*σε*]), и. п. *οὐρανόθεν* съ неба, *οὐρανόθι*, у небо, *οὐρανόθενδε*, у небу, на небу; *ἐκεῖ-σε* тамо, *ἄλλο-σε*, на друго место. У вишеброю существительны на *ας* стапа се *σδε* у *ξε*, и. п. *Ἀθήναζε*, у Атини.

3. Осимъ нарѣчія съ окончениемъ *ως* има јоштъ многи, коя некій падежъ показую, и. п. *ἐξαπίνης* изненадно, *αὐτοῦ* ту, и т. д. Особито често употребљава се нарѣчно винительный еднотройный и вишебройный прилагателны имена, и. п. *μέγα κλαίειν*, яко плакати.

§. 54. Сравненіе нарѣчія.

1. Нарѣчія, коя постаю одъ прилагателны имена, немаю у сравненію никакво особено нарѣчно оконченіе, него узимаю за сравнительный степень средний еднотройный, а за превосходный, средний вишебройный прилагателны имена, и. п.

<i>σοφῶς</i> (одъ <i>σοφός</i>), мудро,	срав.	<i>σοφώτερον</i>	прев.	<i>σοφώτατα</i>
<i>σαφῶς</i> („ <i>σαφής</i>), ясанъ,	"	<i>σαφέστερον</i>	"	<i>σαφέστατα</i>
<i>χαριέντων</i> („ <i>χαρίεις</i>), умилять	"	<i>χαριέστερον</i>	"	<i>χαριέστατα</i>
<i>εὐδαιμόνως</i> („ <i>εὐδαιμών</i>), бла-	"	<i>εὐδαιμονέ-</i>	"	<i>εὐδαιμονέ-</i>
гополучаю,		<i>στερον</i>		<i>στατα</i>

αἰσχροῦς („*αἰσχροῦς*), стиданъ ср. *αἴσχιον* пр. *αἴσχισια*
ἡδέως („*ἡδύς*), приятанъ „ *ἡδιον* „ *ἡδισια*
ταχέως („*ταχύς*), брзъ „ *θάπτον, θάσσον* „ *τάχισια*.

2. Сва корена нарѣчїа на *ω*, као : *ἄνω, κάτω, ἔξω, ἔσω* и т. д. задржаваю по правилу ово оконченїе и у сравненїю, н. п.

<i>άνω, горе,</i>	срав. <i>ἄνωτέρω,</i>	прев. <i>ἄνωτάτω</i>
<i>κάτω, доле,</i>	„ <i>κατωτέρω,</i>	„ <i>κατωτάτω.</i>

На истый начинъ узимаю *ω* и већа часть остальы корены нарѣчїа.

<i>πέρα, изванъ, преко,</i>	срав. <i>περαιτέρω</i>	прев. <i>нема.</i>
<i>τηλοῦ, далеко,</i>	„ <i>τηλοτέρω</i>	„ <i>τηλοτάτω</i>
<i>ἐκὰς, далеко,</i>	„ <i>ἐκαστέρω</i>	„ <i>ἐκαστάτω</i>
<i>ἐγγύς, близу,</i>	„ <i>ἐγγυτέρω</i>	„ <i>ἐγγυτάτω.</i>

VI.

О МЕСТОИМЕНІЮ.

§. 55. Понятїе местоименїа.

Местоименїа неизражаваю, као имена существителна, понятїе предмета каквогъ, него само отношенїе предмета къ оному, кон говори, и означаваю, да е предметъ или самъ онаѣ, кон говори (прво лице); или онаѣ, коме се говори (друго лице), или онаѣ, о комъ се говори (третїе лице), н. п. я (учитель) ти (ѣаку) га (перо) поклоняямъ. Сва местоименїа деле се на петъ главны редова, на : лична, показателна, относителна, неопредѣлена и вопросителна.

I. Лична местоименїа.

а) Существителна лична местоименїа.

§. 56. а) Проста : *ἐγώ, я, σὺ, ты, οὗ* нѣга.

Єдиной.

Н. <i>ἐγώ</i> я	<i>σὺ, ты</i>	
Р. <i>μοῦ (μου), ἐμοῦ</i> мене	<i>σοῦ (σου), тебе</i>	<i>οὗ (οῦ), нѣга, нѣ</i>
Д. <i>μοί (μοι), ἐμοί,</i> мени	<i>σοί (σοι), теби</i>	<i>οἱ (οἰ), нѣму, нѣой</i>
В. <i>με (με), ἐμε,</i> мене.	<i>σε (σε), тебе</i>	<i>ἐ (έ), нѣга, ню.</i>

Д в о б р о й.

И. В. γῶ, мы, насъ обое	σγῶ, вы, васъ обое	
Р. Д. γῶν, насъ обое, на- ма обоимъ	σγῶν, васъ обое, вама обоимъ	σγῶν (σγῶν) нѣи обое, нѣи- ма обоимъ.

В и ш е б р о й.

И. ἡμεῖς, мы	ὑμεῖς, вы	σφεῖς, σφέα, о- ни, оне, она
Р. ἡμῶν, насъ	ὑμῶν, васъ	σφῶν, нѣи
Д. ἡμῶν, нама	ὑμῶν вама	σφῖσι (ν) (σφῖσι) нѣима
В. ἡμᾶς, насъ	ὑμᾶς васъ	σφᾶς, σφέα (σφε- α) нѣи.

Примѣт. Енклитике личны местоименія ставлѣне су подь затворителномъ безъ гласоударенія. Сравни §. 14., б).

XXXI. Речи за ученѣ на память и задатци за пре-
водъ.

Γράμμα, τὸ, написано, писме;	ἐυφραίνω, обрадуемъ, увесе- лавамъ.
вишебр. науке.	
σπουδαίως, ревностно, при- лжно.	συγχαίρω, дат. радуемъ се за- едно, честитамъ.
ἀκούω, род. чуемъ, слушаемъ.	γὰρ, саюзъ, ерь (на другомъ месту става).
βλέπω, видимъ, гледамъ.	
διαφέρω, род. разликуемъ се.	

Ἐγὼ μὲν γράφω, σὺ δὲ παίζεις. — Σέβονται σε, ὦ μέγα
 Ζεῦ! — Ὁ καὶ ἀκούε μου. — Ὁ πατήρ μοι φίλατος ἐστίν.
 — Ὁ θεὸς αἰεὶ σε βλέπει. — Εἰ με βλάπτεις, οὐκ ἐγδῶν δι-
 αφέρεις. — Ἐγὼ σοῦ ἐρῶμεν ἐσσευός εἰμι. — Ἰδέως πείθο-
 μαί σοι, ὦ πατήρ. — Ἡμεῖς ἡμῖν συγχαίρομεν. — Ἡ λύρα
 ὑμᾶς εὐφραίνει. — Ὁ θεὸς ἡμῖν πολλὰ ἀγαθὰ παρέχει. — Ὁ
 πατήρ ὑμᾶς στέργει. — Ἀνδοσίως μάχεσθε, ὦ στρατιῶται ἡ-
 μῶν γὰρ ἐσὶ τὴν πόλιν φυλάττειν· εἰ γὰρ ὑμεῖς φεύγετε, πό-
 λις ἡ πόλις διαφθείρεται. — Ἡμῶν ἐστίν, ὦ πάντες, τὰ γράμ-
 ματὰ σπουδαίως μανθάνειν. — Ἡ μήτηρ νῶ στέργει. — Νῶν

μιζαται, ής, οριστική ην χίτην ῥοβος. — *εσθλόν, αμύβη, ὑποβέβαια, παύρα, ἰσχυρῶς* Σφῶν ἔχετε φίλον πιστότατον. — *Βασίλειον, ὑποβέβαια, ἰσχυρῶς* Σφῶν ὁ πατήρ χαρίζεται σφῶν γὰρ σπουδαίως τὰ ὑσάρματα μανθάνετε. —

Правило синтаксиса. Лична местоименія употребляю се само онда у именителномъ надежу, кадъ на нѣма почива нека важность и сила, и ово быва понайвише кодъ противоположены ставова. Да бы се ово у слѣдующимъ примерима наблюдавало, назначена су местоименія, коя се превести имаю, са раздвоенимъ словима.

ἡμεῖς, ὑμεῖς, ὑμεῖς, ὑμεῖς Мы пишемъ, а вы играте. — *ἡμεῖς, ὑμεῖς, ὑμεῖς, ὑμεῖς* Насъ двое пишемъ, а васъ двое играте. — *ἡμεῖς, ὑμεῖς, ὑμεῖς, ὑμεῖς* Я васъ почитуемъ, богови! — *ἡμεῖς, ὑμεῖς, ὑμεῖς, ὑμεῖς* Діете, слушай насъ! — *ἡμεῖς, ὑμεῖς, ὑμεῖς, ὑμεῖς* Богъ васъ види свагда. — *ἡμεῖς, ὑμεῖς, ὑμεῖς, ὑμεῖς* Кадъ (εἰ) намъ шкодишь, неразликуешь се одъ неприятеля. — *ἡμεῖς, ὑμεῖς, ὑμεῖς, ὑμεῖς* Вы се радуете съ нама. — *ἡμεῖς, ὑμεῖς, ὑμεῖς, ὑμεῖς* Радо вамъ се покоравамъ о родителни. — *ἡμεῖς, ὑμεῖς, ὑμεῖς, ὑμεῖς* Отаць любви мене и тебе. — *ἡμεῖς, ὑμεῖς, ὑμεῖς, ὑμεῖς* Мати любви васъ обое. — *ἡμεῖς, ὑμεῖς, ὑμεῖς, ὑμεῖς* Дужность в моя (= мое е), кућу чувати; ерь самъ я чуваръ куће. — *ἡμεῖς, ὑμεῖς, ὑμεῖς, ὑμεῖς* Твоя е дужность дѣте прилѣжно учити. — *ἡμεῖς, ὑμεῖς, ὑμεῖς, ὑμεῖς* Лира ми дае забаву (ἡδονή, ἡ). — *ἡμεῖς, ὑμεῖς, ὑμεῖς, ὑμεῖς* Вы обое имаѣсте (= ἦν съ род.) злу болестъ (им.). — *ἡμεῖς, ὑμεῖς, ὑμεῖς, ὑμεῖς* Васъ двое имате (εἶσι съ родит.) найверниегъ пріятеля (им.) — *ἡμεῖς, ὑμεῖς, ὑμεῖς, ὑμεῖς* Насъ обое любви отаць, ерь мы обое прилѣжно учимо науке.

§. 57. б) Повраћателна местоименія: *ἐμαυτοῦ, σεαυτοῦ, ἑαυτοῦ*.

Повраћателна местоименія I. и II. лица узимаю у вишеброю оба местоименія, изъ кои су сложена, и то свако за себе, н. п. *ἑμῶν αὐτῶν*; треће лице узима се или просто: *ἑαυτῶν* и т. д. или сложено *σφῶν αὐτῶν*. и т. д.

Е д и о б р о й.

I.	II.	III.
Р. <i>ἐμαυτοῦ, ἡς, себе</i> (мене)	<i>σεαυτοῦ, ἡς</i> или <i>σαντοῦ, ἡς, себе</i> (тебе)	<i>ἑαυτοῦ, ἡς</i> или <i>αὐτοῦ, ἡς</i> себе, (нѣга)
Д. <i>ἐμαυτῶ, ἡ, себи</i> (мени)	<i>σεαυτῶ, ἡ, или савтῶ, ἡ, себи</i> , (теби)	<i>ἑαυτῶ, ἡ, или αὐτῶ, ἡ</i> себи, (нѣму)
В. <i>ἐμαυτὸν, ἡν, себе</i> (мене)	<i>σεαυτὸν, ἡν, или савтὸν, ἡν</i> себе (тебе)	<i>ἑαυτὸν, ἡν, ὃ</i> или <i>αὐτὸν, ἡν, ὃ, себе</i> (нѣга).

Вишеброй.

Р. ἡμῶν αὐτῶν, себе бе (нась)	ὑμῶν αὐτῶν, себе (нась)	ἑαυτῶν ил. αὐτῶν ил. σφῶν αὐτῶν себе (нѣи)
Д. ἡμῖν αὐτοῖς, αἷς, себи (нама)	ὑμῖν αὐτοῖς, αἷς, се- би (нама)	ἑαυτοῖς, αἷς, ил. αὐ- τοῖς, αἷς или σφίσιν αὐτοῖς, αἷς, себи (нѣима).
В. ἡμᾶς αὐτοῖς, ἄς, себе (нась)	ὑμᾶς αὐτοῖς, ἄς, се- бе (нась)	ἑαυτοῖς, ἄς, ἄ, или αὐτοῖς, ἄς, ἄ, или σφᾶς αὐτοῖς, ἄς, σφέα αὐτὰ, себе (нѣи).

§. 58. в) Узајмна местоименія.

Узајмно местоименіе изражава и дѣйство узајмно више лица, едно према другомъ.

Вишеброй.

Р. ἀλλήλων, едно друго
Д. ἀλλήλοις, αἷς, οἷς
В. ἀλλήλους, ας, α

Двоброй.

ἀλλήλοιν, αιν, οιν
ἀλλήλοιν, αιν, οιν
ἀλλήλω, α, ω.

XXXII. Речи за ученѣ на память и задатци за преводъ.

Οὐσία, ἡ, суштество; 2) има- нѣ.	ὠφέλιμος, ον, полезанъ.
Οὐρανίδαι, οί, обитатели У- раноса, богови.	πλεονέκτης, ον, грабљивъ, ла- комъ.
ἄφθονος, ον, незавидљивъ, и- вобиланъ.	μόνον, нарѣч. само.
βλαβερός, ἄ, ὄν, шкодаљивъ.	περιφέρω, носимъ наоколо, обносимъ, носимъ.
κακοῦργος, ον, неваляо; су- штеств. злодѣй.	πλουτίζω, богатимъ, обогаћа- вамъ.

Ὁ βίος πολλὰ λυπηρὰ ἐν ἑαυτῷ (αὐτῷ) φέρει — Γίγνω-
σθε σαυτὸν (σαντόν). — Βούλον ἀρέσκειν πᾶσι, μὴ σαυτῷ μό-
νον. — Ὁ σοφὸς ἐν ἑαυτῷ περιφέρει τὴν οὐσίαν. — Φίλων
ἔπαινον μᾶλλον ἢ σαυτοῦ λέγει. — Ἀρετὴ κατ' ἑαυτήν ἐστι κα-

λή. — Οἱ πλεονέχται ἑαυτοῖς μὲν πλουτίζουσιν, ἄλλους δὲ βλάπτουσιν. — Οὐχ οἱ ἀκρατεῖς τοῖς μὲν ἄλλοις βλαβεροὶ, ἑαυτοῖς (σφίσι) δὲ ὠφέλιμοί εἰσιν, ἀλλὰ κακοῦργοι μὲν τῶν ἄλλων, ἑαυτῶν (σφῶν) δὲ πολὺν κακοῦργότεροι. — ἡμεῖς ἡμῖν αὐτοῖς ἡδίστα χαριζόμεθα (οδαεμο). — Ἀφθονοὶ Οὐρανίδαὶ καὶ ἐν ἀλλήλοισι εἰσὶ. — Οἱ κακοὶ ἀλλήλους οὐ βλάπτουσιν. —

Мудри носе свое имя у себи (нѣма). — Лакомъ се истина богати, али другима шкоди (вин.). — Вы се себи (вама) допадате. — Истина неумеренъ ние другима шкодливъ, а себи полезанъ, него е неваляо другима, а много неваляли себи (нѣму). — Добра се деца любви (дѣйств.) између себе (ἀλλήλοισι).

§. 59. г) Присвоительна местоименія.

Присвоительна местоименія произишла су одъ личны:

ἐμὸς, ἡ, ὄν, мой, я, е, одъ ἐ-	ἡμέτερος, ἄ, ον, нашъ, а, е,
μου;	одъ ἡμῶν;
σοῦς, ἡ, ὄν, твой, я, е, одъ	ὑμέτερος, ἄ, ον, вашъ, одъ
σου;	ὑμῶν;

σφέτερος, ἄ, ον, нѣновъ, а, о; а за нѣговъ, а, о узиаю
Атици родит. одъ ἑαυτοῦ, ἦς, ὄν у оноμъ смислу, у комъ
Срби узиаю свой я, е; а αὐτοῦ, ἦς, ὄν употреблюю онде,
гди Срби кажу нѣговъ, а, о; н. п. τύπτει τὸν ἑαυτοῦ υἱὸν
или τὸν υἱὸν τὸν ἑαυτοῦ, бие свога сына, τύπτει αὐτοῦ τὸν
υἱὸν или τὸν υἱὸν αὐτοῦ, бие нѣговогъ или свогъ сына. Ва-
ля упамтити положенъ члена.

XXXIII. Речи за ученъ на память и задатци за преводъ.

Τέκνον, τὸ, дете.	μεταχειρίζομαι, употребля-
σῶμα, ατος, τὸ, тѣло.	
μεθῆμων, μέθημον, небреж-	
льивъ, споръ.	

Правило синтаксиса. Присвоительна местоименія употреблява грчкѣй езикъ само онда, кадъ нека особи-

та важностъ и сила на нѣма почива, дакле понайвише у противнимъ ставовима. Гди таѣ случај нѣ, онде се и-
зоставляю, и нѣово место заступа членъ, и. п. ἡ μήτηρ
στέργει τὴν θυγατέρα, мати любви свою кѣрѣ. Место ἐμὸς,
σὸς, и т. д. употребляваю Грци у истомъ смислу и роди-
тельный личны местоименія како у единоброю (μου, σου), та-
ко и у вишеброю (ἡμῶν, ὑμῶν), а такође употребляваю
и повраћателна местоименія ἐμεαυτοῦ и т. д. Положенѣ
члена видише се изъ примера.

Ὁ ἐμὸς πατὴρ ἀγαθὸς ἐστίν или ὁ πατήρ μου ἀγαθὸς ἐ-
στίν или ἀγαθὸς ἐστὶ μου ὁ πατήρ. — Πάντες στέργουσι τοὺς
ἐπιούσους πατέρας или τοὺς πατέρας τοὺς ἐπιούσους. — Οἱ ὑμέ-
τεροι παῖδες σπουδαίως τὰ γράμματα μανθάνουσιν. — Οἱ παῖ-
δες ὑμῶν καλοὶ εἰσίν. — Ὑμῶν οἱ παῖδες σπουδαῖοι εἰσίν. —
Τὰ ὑμῶν αὐτῶν τέκνα, или τὰ τέκνα τὰ ὑμῶν αὐτῶν ψέγομεν.
— Ὁ φίλος σου πιστὸς ἐστίν. — Ὁ φίλος μου ἀπιστὸς ἐστίν.
— Ὁ σὸς νοῦς τὸ σὸν σῶμα μεταχειρίζεται. — Ὁ μὲν ἐμὸς
παῖς σπουδαῖος ἐστίν, ὁ δὲ σὸς μεθῆμων.

Твой е отаць добарь. — Мой е слуга рѣвавъ. —
Наша су деца прилѣжна. — Многи не любе истина дру-
гу (род. виш.) децу, али свою любе. — Твой приѣтель
диви се истина нѣговимъ дѣлама, али не диве се други.

§. 60. II. Показателна местоименія.

Единоброй.

	тай	та	то
И.	ὁδε	ἡδε	τόδε
Р.	τοῦδε	τῆςδε	τοῦδε
Д.	τῷδε	τῇδε	τῷδε
В.	τόνδε	τήνδε	τόδε.

Вишеброй.

И.	οἶδε	αἶδε	τάδε
Р.	τῶνδε	τῶνδε	τῶνδε
Д.	τοῖςδε	ταῖςδε	τοῖςδε
В.	τούςδε	τάςδε	τάδε.

Д в о б р о й .

И. В.	τώδε	τάδε	τώδε
Р. Д.	τοῖνδε	ταῖνδε	τοῖνδε.

Е д н о б р о й .

	овай		
	ται	τα	το
И.	οὗτος	αὕτη	τοῦτο
Р.	τούτων	ταύτης	τούτων
Д.	τούτω	ταύτη	τούτω
В.	τούτων	ταύτην	τούτο

В и ш е б р о й .

И	οἱτοί	αὗται	ταῦτα
Р.	τούτων	τούτων	τούτων
Д.	τούτοις	ταύταις	τούτοις
В.	τούτους	ταύτας	ταῦτα.

Д в о б р о й .

	τούτω	ταῦτα	τούτω
	τούτων	ταύτων	τούτων.

Е д н о б р о й .

	онъ	она	оно
	самъ	сама	само
	истый	иста	исто
И.	αὐτός	αὐτή	αὐτό
Р.	αὐτοῦ	αὐτῆς	αὐτοῦ
Д.	αὐτῷ	αὐτῇ	αὐτῷ
В.	αὐτόν	αὐτήν	αὐτό

В и ш е б р о й .

И.	αὐτοῖ	αὐταῖ	αὐτά
Р.	αὐτῶν	αὐτῶν	αὐτῶν
Д.	αὐτοῖς	αὐταῖς	αὐτοῖς
В.	αὐτούς	αὐτάς	αὐτά.

Д в о б р о й .

	αὐτῷ	αὐτῇ	αὐτῷ
	αὐτοῦ	αὐταῦν	αὐτοῦ

Као *οὗτος* скланяю се: *τοσοῦτος, τοσαύτη, τοσοῦτο* (*ν*) толикій, а, о, *τοιοῦτος, τοιαύτη, τοιοῦτο* (*ν*), таковий, а, о, *τηλικούτος, τηλικαύτη, τηλικούτον* (*ν*), толикій, а, о; овде се има примѣтити: а) да средній родъ единоброя има на краю не само *ο*, него и *ου*; б) да се кодъ свою сложены са *οῦτος*, коя се почино са *τ*, ово писме избацуе.

Као *αὐτός* скланяю се: *ἐκεῖνος, ἐκεῖνη, ἐκεῖνο*, онай, а, о, и *ἄλλος, ἄλλη, ἄλλο*, другій, а, о.

Единоброй.

Вишеброй.

И.	<i>τοσοῦτος</i>	<i>τοσαύτη</i>	<i>τοσοῦτο</i> (<i>ν</i>)	<i>τοσοῦτοι</i>	<i>τοσαῦται</i>	<i>τοσαῦτα</i>
Р.	<i>τοσοῦτον</i>	<i>τοσαύτης</i>	<i>τοσοῦτον</i>	<i>τοσοῦτων</i>	<i>τοσοῦτων</i>	<i>τοσοῦτων</i>
Д.	<i>τοσοῦτῳ</i>	<i>τοσαύτῃ</i>	<i>τοσοῦτῳ</i>	<i>τοσοῦτοῖς</i>	<i>τοσαύταις</i>	<i>τοσοῦτοῖς</i>
В.	<i>τοσοῦτον</i>	<i>τοσαύτην</i>	<i>τοσοῦτο</i> (<i>ν</i>)	<i>τοσοῦτους</i>	<i>τοσαύτας</i>	<i>τοσαῦτα</i> .

Двоброй.

И.	В.	<i>τοσοῦτω</i>	<i>τοσαῦτα</i>	<i>τοσοῦτω</i>
Р.	Д.	<i>τοσοῦτοι</i>	<i>τοσαῦται</i>	<i>τοσοῦτοι</i> .

Примѣт. Местоименіе *αὐτός, ἡ, ὁ*, значи или *самъ*, или заступна зависне падеже местоименія III лица; онъ, она, оно. Кодъ е саюжено са членомъ: *ὁ αὐτός, ἡ αὐτή, τό αὐτό*, значи *истый, а, о*. Членъ се радо спая посредствомъ красиса (§. 6, 2) са *αὐτός* и онда быва една речъ, н. п. *αὐτός, ταῦτό*, обично *ταῦτόν, ταῦτόν, ταῦτόν, ταῦτή* и т. д.

§. 61. III. Оносительна местоименія.

Единоброй.

Вишеброй.

И.	$\overset{\circ}{\sigma}$ с кон,	$\overset{\circ}{\eta}$ кон,	$\overset{\circ}{\omega}$ кое	$\overset{\circ}{\sigma}$ кон,	$\overset{\circ}{\alpha}$ кое,	$\overset{\circ}{\alpha}$ кон
Р.	$\overset{\circ}{\sigma}\tau$	$\overset{\circ}{\eta}\varsigma$	$\overset{\circ}{\omega}\tau$	$\overset{\circ}{\sigma}\tau$	$\overset{\circ}{\omega}\tau$	$\overset{\circ}{\omega}\tau$
Д.	$\overset{\circ}{\sigma}$	$\overset{\circ}{\eta}$	$\overset{\circ}{\omega}$	$\overset{\circ}{\sigma}\tau$	$\overset{\circ}{\omega}\tau$	$\overset{\circ}{\omega}\tau$
В.	$\overset{\circ}{\sigma}\nu$	$\overset{\circ}{\eta}\nu$	$\overset{\circ}{\omega}$	$\overset{\circ}{\sigma}\tau$	$\overset{\circ}{\alpha}\varsigma$	$\overset{\circ}{\alpha}\varsigma$

Двоброй.

И.	В.	$\overset{\circ}{\omega}$	$\overset{\circ}{\alpha}$	$\overset{\circ}{\omega}$
Р.	Д.	$\overset{\circ}{\omega}\tau$	$\overset{\circ}{\alpha}\tau$	$\overset{\circ}{\omega}\tau$

§. 62. IV. Неопредѣлена и вопросителна.

Неопредѣлена и вопросителна местоименія изражаваю се единомъ истомъ речи, само се разликую гласоудареніемъ и положеніемъ; ерѣ неопредѣлена местоименія свагда су енклитична (§. 14, в.) и ставляю се острагъ, а вопросителна задржаваю свое гласоудареніе и стое напредь.

Примѣт. 1. Вопросителна местоименія, кадъ у независномъ вопросу стое, узимаю у почетку односительно δ , ков се пакъ (осимъ кодъ δ στις) нескланя; и. п. δ ποδος, кои, δ πόσος колікій, δ πότερος кои (одъ нѣи двоице) и т. д.

Склоненіе местоименія $\tau\acute{\iota}\varsigma$, $\tau\acute{\iota}\varsigma$ и δ στις.

Единой.

И. $\tau\acute{\iota}\varsigma$, некій, а; $\tau\acute{\iota}$, неко, нешто	$\tau\acute{\iota}\varsigma$, кои? коя? $\tau\acute{\iota}$, ков, шта?
Р. $\tau\acute{\iota}\nu\acute{o}\varsigma$ или $\tau\acute{o}\upsilon$	$\tau\acute{\iota}\nu\acute{o}\varsigma$
Д. $\tau\acute{\iota}\nu\acute{\iota}$ или $\tau\acute{o}\upsilon$	$\tau\acute{\iota}\nu\acute{\iota}$
В. $\tau\acute{\iota}\nu\acute{\alpha}$	$\tau\acute{\iota}\nu\acute{\alpha}$ $\tau\acute{\iota}$

Вишеброй.

И. $\tau\acute{\iota}\nu\acute{\epsilon}\varsigma$	$\tau\acute{\iota}\nu\acute{\alpha}$ и $\acute{\alpha}\tau\tau\alpha$	$\tau\acute{\iota}\nu\acute{\epsilon}\varsigma$	$\tau\acute{\iota}\nu\acute{\alpha}$
Р. $\tau\acute{\iota}\nu\acute{o}\nu$		$\tau\acute{\iota}\nu\acute{o}\nu$	
Д. $\tau\acute{\iota}\nu\acute{\iota}$ (ν)		$\tau\acute{\iota}\nu\acute{\iota}$ (ν)	
В. $\tau\acute{\iota}\nu\acute{\alpha}\varsigma$	$\tau\acute{\iota}\nu\acute{\alpha}$ и $\acute{\alpha}\tau\tau\alpha$	$\tau\acute{\iota}\nu\acute{\alpha}\varsigma$	$\tau\acute{\iota}\nu\acute{\alpha}$
Д. и В. $\tau\acute{\iota}\nu\acute{\epsilon}$		$\tau\acute{\iota}\nu\acute{\epsilon}$	
Р. Д. $\tau\acute{\iota}\nu\acute{o}\nu$		$\tau\acute{\iota}\nu\acute{o}\nu$	

Единой.

И. δ στις, кои	$\acute{\eta}\tau\acute{\iota}\varsigma$, коя,	δ τι ков
Р. δ στινος или δ του	$\acute{\eta}\sigma\tau\acute{\iota}\nu\acute{o}\varsigma$	
Д. δ στινι или δ τω	$\acute{\eta}\sigma\tau\acute{\iota}\nu\acute{\iota}$	
В. δ στινα	$\acute{\eta}\sigma\tau\acute{\iota}\nu\acute{\alpha}$	δ τι

Вишеброй.

И. δ στινες	$\acute{\alpha}\tau\tau\acute{\iota}\nu\acute{\epsilon}\varsigma$	$\acute{\alpha}\tau\tau\acute{\iota}\nu\acute{\alpha}$ или $\acute{\alpha}\tau\tau\alpha$
Р. δ στινων (редко δ των)		
Д. δ στισι (ν)	$\acute{\alpha}\tau\tau\acute{\iota}\nu\acute{\iota}$ (ν)	
В. δ στινας	$\acute{\alpha}\tau\tau\acute{\iota}\nu\acute{\alpha}\varsigma$	$\acute{\alpha}\tau\tau\acute{\iota}\nu\acute{\alpha}$ или $\acute{\alpha}\tau\tau\alpha$.

Двоброй.

Н. В. ὄτινε, ἄτινε,
Р. Д. οἴντινοι, αἰντινοι.

Примѣт. 2. Одричателна сложена местоименія са тѣς на краю, скланяю се као просто тѣς; н. п. ουτις, οὔτι, μήτις, μήτι, никаквѣй, ништа, род. οὔτινος, имен. вишебр. ουτινες и т. д.

XXXIV. Речи за ученѣ на память и задатци за преводѣ.

Ἐπιστολὴ, ἡ, писмо.

ἡμέρα, ἡ, дань.

στρατηγός, ὁ, войвода.

τρόπος, ὁ, начинѣ, начинѣ живота, карактерѣ.

ρόδιον, τὸ, ружа.

βασιλεὺς, ἑως, ὁ, краљ.

κλεῖς, ἡ, ключѣ (§. 47.).

ἕκαστος, η, ον, свакиѣ.

ἔνιοι, αι, α, едни, неки. *George K*

οἶος, α, ον, какавѣ. *Συμμετρίου Β' IV*

τοῦτος, α, ον, такавѣ.

μηδεῖς, μηδέν, никаквѣй, о.

ἔξετάζω, испитуемѣ.

φροντίζω, родит. бринемѣ се,

водимѣ бригу; старамѣ се

о печемѣ, вин.

Ὁ ἀνὴρ οὗτος или οὗτος ὁ ἀνὴρ ἀγαθός ἐστιν. — Ἡ γνώμη αὐτῆ или αὐτῆ ἡ γνώμη δίκαια ἐστίν. — Ἡ γυνὴ ἡδε или ἡδε ἡ γυνὴ καλὴ ἐστίν. — Ὁ ἀνὴρ ἐκεῖνος или ἐκεῖνος ὁ ἀνὴρ βασιλεὺς ἐστίν. — Ὁ βασιλεὺς αὐτός или αὐτός ὁ βασιλεὺς στρατηγός ἐστίν. — Φέρε ὦ παῖ, ἀντὶ τῆς κλεῖς. — Ἐνιοὶ περὶ τῶν αὐτῶν τῆς αὐτῆς ἡμέρας οὐ ταῦτα γινώσκουσιν. — Τὸ λέγειν καὶ τὸ πράττειν οὐ ταῦτόν ἐστιν. — Ταῦτα τὰ ῥόδια, α θαλλεῖ ἐν τῷ κήπῳ καλὰ ἐστίν. — Σοφόν τι χροῖμα ὁ ἀνθρώπος ἐστίν. — Εἰ φίλιον του (τινός) διώκεις, τὸν τρόπον αὐτοῦ ἐξετάζε. — Τίς γράφει τὴν ἐπιστολὴν; — Ὡς (место ἃ) ἔχεις, τούτων καὶ ἄλλοις παρέχον. — Ὀλβίος, ὃς παῖδες φίλοι εἰσίν. — Ἐκεῖνος ὀλβιώτατος, ὅτι (ὅτινι) μηδέν κακὸν ἐστίν. — Τί φροντίζεις; — Οὐ λέγω, ὅτι φροντίζω. — Ὅσον τὸ ἐδος ἐκάστου, τοιοῦτος ὁ βίος. — Λέγε μοι ἡτις ἐστίν ἐκεῖνη ἡ γυνή.

Ови су люди добри. — Ова су миѣнија праведна. -- Деца овы жена есу лепа. — Оне су руже лепе. — О-

тацъ самъ пише писмо. — Нѣговъ е синъ добаръ. — Нѣна е кћи лена. — Дивимъ се лешимъ ружама; донеси ми иѣ. — Деца едни исты родителя често су различна. — Та ружа, коя у банти цвета, лена е. — Добродѣтель е нешто лено. — О (περί съ род.) чему мислите (στοχάζομαι)? — Мислимъ, шта (жен.) е пріятельство. — Шта е лешче (одъ) добродѣтели? —

§. 63. Узаймно относительна местоименія.

Подъ узаймно относительнымъ местоименіама разумеваю се сва она местоименія, коя узаймно отношенѣ едно према другомъ показую, и ово отношенѣ надлежнимъ начиномъ изражаваю.

а) Узаймно относительна съ прилагательнымъ оконченіемъ.

Вопросительна.	Неопредѣлена.	Показательна.	Однос. и завис. вопросительна.
πόσος, η, ου; коликій, а, о.	ποσός, η, ου; коликій годъ; ма кое величине.	τόσος, η, ου (об. поет.) толикій, а, о. τοσόςδε, τοσήδε, τοσόνδε, τοιοῦτος, -αὐτή, -ἄτο(ν)	ὅσος, η, ου, и ὅποσος, η, ου, коликій, а, о.
ποιός, α, ου; какавъ? кой?	ποιός, α, ου; какавъ годъ; ма когъ качества.	τοίος, α, ου (об. поет.) такавъ, а, о. τοιόςδε, τοιάδε, τοιόνδε, τοιῶτος, -αὐτή, -ἄτο(ν)	οἶος, α, ου и ὅποιος, α, ου, какавъ.
πηλίκος, η, ου; коликій? колликогодишній?	нема	τηλίκος, η, ου (об. поет.) τηλίκόςδε, -ήδε, -όνδε τηλικοῦτος-αὐτή-οὔτο(ν) толикій толикогодиш.	ἤλίκος, η, ου и ὀπηλίκος, η, ου коликій, колликогодишній.



б) Нарѣчна узаймно относительна местоименія.

Вопросител- на.	Неопредѣле- на.	Показател- на.	Относитель- на.
1 <i>поῦ</i> ; гди?	<i>поῦ</i> , гдигодь	нема (овде, ту)	<i>οὔ</i> , гди
2 <i>πόθεν</i> одкуда?	<i>πόθεν</i> , одкуд- годь	" (отудъ)	<i>όθεν</i> , одкудъ,
3 <i>ποι</i> ; куда?	<i>ποι</i> , кудгодь.	" (тамо, амо).	<i>οἶ</i> , куда
<i>Зависна вопросителна.</i>			
1 <i>ὅπου</i> , гди.	2 <i>ὅπόθεν</i> , одкудъ.	2 <i>ὅπου</i> , куда.	
1 <i>πότε</i> ; кадъ?	<i>πότε</i> , кадгодь	<i>τότε</i> , онда, та- да.	<i>ὅτε</i> , кадъ, када.
2 <i>πῆρτα</i> ; кадъ? (у кое време)	нема	<i>τηνικόδε</i> , <i>τηνι- καῖτα</i> тадь и- ли тада.	<i>ἤρτα</i> , кадъ (у кое време).
<i>Зависна вопросителна.</i>			
1 <i>ὅποτε</i> , кадъ.	2 <i>ὅπῆρτα</i> , кадъ.		
1 <i>πῶς</i> ; како?	<i>πῶς</i> , какогодь	<i>οὕτω(ς)</i> , <i>ὥδε</i> , та- ко	<i>ὡς</i> , како
2 <i>πῆ</i> ; куда?	<i>πῆ</i> , кудгодь.	<i>τῆδε</i> , <i>ταύτη</i> ов- де.	<i>ῆ</i> , кудъ, гди.
<i>Зависна вопросителна.</i>			
1 <i>ὅπως</i> , како.	2 <i>ὅπῆ</i> , кудъ, гди.		

Примѣт. Оно, што оскудѣва у обичномъ говору: *овде* изражава се са *ἐνταῦθα*, а *одавде* са: *ἐνθενδε*, *ἐν-
τεῦθεν*.

§. 64. Продужаванѣ местоименія.

1. Енклитика *γέ* саюжава се са личнимъ местоименіама првогъ и другогъ лица, да бы се лицу већа важность дала. У томъ случаю повлачи местоименіе *ἐγὼ* у имен. и дат. надежу свое удареніе натрагъ, као *ἐγώγε*, *ἐμοίγε*; али *ἐμοῦγε*, *ἐμέγε*; — *σύγε*. У осталомъ може се *γέ* како са свакомъ другомъ речн. тако и са свакимъ другимъ местоименіемъ енклитично саюзити; само несачинява онда едну речь.

2. Частице : *δη*, найобичниѣ *δήποτε* и *οὐν* саюжжава се са односителнима, коя су изъ вопросителны и неопредѣлены сложена, а тако и са *ὅσος*. да бы на тай начинъ одношенъ общѣимъ учинили, т. е. да бы исто на све разпрострли, што се може помислити о ономъ предмету, кога местоименіе заступа; и. п. *ὅστιςδη*, *ὅστιςδήποτε*, *ὅστιςοὐν*, *ἣτιςοὐν*, *ὅτιοὐν*, ма кои, ма какавгодъ, ма коегодъ (родит. *ὅστινοςοὐν* или *ὅτουοὐν*, *ἣστινοςοὐν*, дател. *ὅτινιοὐν* или *ὅτφοὐν* и т. д.); — *ὅποσοςδη*, *ὅποσοςοὐν*, *ὅσοςδηποτε*, коликій годъ.

3. Енклитика *περ* саюжжава се са свима односителнимъ, да бы одношенъ на какво показателно іоштѣ силнимъ учинила и значи управо: башъ кои. и. п. *ὅσπερ*, *ἣπερ*, *ὄπερ* (род. *οὔπερ* и т. д.); *ὅσοσπερ*; *οἷοςπερ* (род. *ὄσουπερ*, *οἷουπερ*, и т. д.); *ὄθιπερ*, *ὄθενπερ*.

4. Нераздовоимо *ι* саюжжава се са свима показателнимъ местоименіями, а такође и съ другимъ некимъ показателнимъ нарѣчіями, и то свагда съ якимъ показателнимъ одношенѣмъ. Оно има свагда оштро удареніе (коє се пакъ у теченію говора претвара у тешко по §. 12, 1.) и избацує свако кратко предъ нѣмъ стоєће писмо.

Є д н о б р о ѝ.

И. *οὗτοςί*, тай ту, *αὐτήί*, *τουτί*,

Р. *τουτονί*, *ταυτησί*,

Д. *τουτωί*, *ταυτηί*,

В и ш. *οὗτοιί*, *αὐταιί*, *ταυτί*;

ὅδιί, *ἣδιί*, *τοδιί* одъ *ὄδε*;

οὐτωςί одъ *οὕτως*;

ἐνθαдиί, *γυνί*, *δευριί*.

VII.

О ИМЕНУ БРОИТЕЛНОМЪ.

§. 65. Понятіе и разделенѣ бройтелны.

Имена бройтелна показую одношенѣ броя или количине. По свомъ значаю деле се она на слѣдуюће редове.

а. Основна броеителна, која одговараю на питањѣ колико? н. п. еданѣ, два. Прва четири броя, па затимъ округли броеви одъ 200 (*διακόσιοι*) до 10.000 (*μύριοι*), као и сложена са *μύριοι* имаю свое скланяиѣ; а сва остала основна немогу се скланяти. Илде се образују са окончениѣмъ прилагателны имена; н. п. *τρειςχίλιοι*, 3.000.

б. Редовна, која одговараю на питањѣ кои? Она се скланяю као прилагателна съ три оконченија: *ος, η, ον* (*ος, α, ον* има само *δευτερος, α, ον*).

в. Умножителна, која одговараю на питањѣ, коликогубѣ или коликострукѣ? Она се свршюу свагда на *πλοῦς* као прилагателна съ три оконченија: *οῦς, ῆ, οῦν*; н. п. *διπλοῦς* двогубѣ или двострукѣ. Како се иста скланяю види §. 29. — Нарѣчна броеителна на *ακίς* одговараю на питањѣ колико пута?

г. Соразмерна броеителна, која одговараю на питањѣ колико пута више, или коликогубо? Сва ова броеителна есу сложена и съ трироднимъ оконченијама: *πλάσιος, ἰά, ιοί*; н. п. *διπλάσιος*, двогубѣ.

д. Суштествителна, која понятіе броя изражаваю; н. п. *μονάς*, единица, *δεκάς*, десетица.

§. 66. Знаци броева.

1. Знаци су броева 24. писмена грчке азбуке; овима су причислаѣна јоштѣ три стара писмена, т. е. *Βαῦ* или Ди-гамма: *Ϝ*, или *Στι*: *ς*, као знакѣ за 6; — *Κόππα*: *Ϛ*, као знакѣ за 90; — *Σαπι*: *ϛ*, као знакѣ за 900.

2. Првы 8 писмена: *α* до *ϑ* са *Βαῦ* или *Στι* означаваю единице; слѣдуюћи 8: *ι* до *π* са *Κόππα* десетице; а последњи 8. писмена: *ρ* до *ω* са *Σαπι* стотине.

3. До 999 употребљаваю се писмена као знаци броева са едномъ чертицомъ надѣ собомъ, а кадѣ два или више писмена као знаци броева едно до друго стое, онда прва ову чертицу само последниѣ писме. Одѣ илде починѣ опетѣ азбука, али писмена неузимаю ону чертицу

више одозго, него одоздо; н. п. $\acute{\alpha} = 1$, $\alpha = 1000$, $\iota = 10$, $\iota = 10.000$, $\xi\psi\mu\beta' = 5.742$, $\alpha\omega\lambda\zeta = 1836$. $\rho' = 100$, $\rho = 100.000$.

§. 67. Прегледъ основны и редовны бронтелны.

1. $\acute{\alpha}$ εις, μία, έν, еданъ, а, о	πρῶτος, η, ον, првый, а, о
2. β' δύο или δύο	δεύτερος, α, ον, другій, а, о
3. γ' τρεῖς, τρία, три	τρίτος, η, ον, третій, а, е
4. δ' τέσσαρες, α, или τέσσαρ.	τέταρτος, η, ον
5. ϵ' πέντε	πέμπτος, η, ον
6. ζ' ἕξ	ἕκτος, η, ον
7. ζ' ἐπτά	ἑβδομος, η, ον
8. η' ὀκτώ	ὀγδοος, η, ον
9. θ' ἐννέα	ἐνατος, η, ον
10. ι' δέκα	δέκατος, η, ον
11. $\iota\alpha'$ ἑνδεκα	ἐνδέκατος, η, ον
12. $\iota\beta'$ δώδεκα	δωδέκατος, η, ον
13. $\iota\gamma'$ τρεῖς (πρία) καὶ δέκα	τρίτος (η, ον) καὶ δέκατος, η, ον
14. $\iota\delta'$ τέσσαρες (α) καὶ δέκα	τέταρτος (η, ον) καὶ δέκατος, η, ον
15. $\iota\epsilon'$ πεντεκαίδεκα	πέμπτος (η, ον) καὶ δέκατος, η, ον
16. $\iota\zeta'$ ἑκκαίδεκα	ἕκτος (η, ον) καὶ δέκατος, η, ον
17. $\iota\zeta'$ ἐπτακαίδεκα	ἑβδομος (η, ον) καὶ δέκατος, η, ον
18. $\iota\eta'$ ὀκτωκαίδεκα	ὀγδοος (η, ον) καὶ δέκατος, η, ον
19. $\iota\theta'$ ἐννεακαίδεκα	ἐνατος (η, ον) καὶ δέκατος, η, ον
20. κ' εἰκοσι (ν)	εἰκοστής, ἡ, ὄν
21. $\kappa\alpha'$ εἰκοσιν εἰς, μία, έν	εἰκοστής (ἡ, ὄν) πρῶτος, η, ον
30. λ' τριάκοντα	τριακοστής, ἡ ὄν
40. μ' τετραράκοντα	τετραρακοστής, ἡ, ὄν
50. ν' πενήκοντα	πεντηκοστής, ἡ ὄν
60. ξ' ἑξήκοντα	ἑξηκοστής, ἡ ὄν
70. σ' ἑβδομήκοντα	ἑβδομηκοστής, ἡ, ὄν
80. π' ὀγδοήκοντα	ὀγδοηκοστής, ἡ ὄν
90. ρ' ἐνενήκοντα	ἐνενηκοστής, ἡ, ὄν
100. ρ' ἑκατόν	ἑκατοστής, ἡ ὄν
200. σ' διακόσιοι, αι, α	διακοσιοστής, ἡ ὄν
300. τ' τριακόσιοι, αι, α	τριακοσιοστής, ἡ, ὄν
400. ν' τετρακόσιοι, αι, α	τετρακοσιοστής, ἡ ὄν

500.	φ' πεντακόσιοι, αι, α	πεντακοσιοστός, ή, όν
600.	χ' εξακόσιοι, αι, α	εξακοσιοστός, ή, όν
700.	ψ' επτακόσιοι, αι, α	επτακοσιοστός, ή, όν
800.	ω' οκτακόσιοι, αι, α	οκτακοσιοστός, ή, όν
900.	Ϟ' ένακόσιοι, αι, α	ενακοσιοστός, ή, όν
1000.	α χίλιοι, αι, α	χιλιοστός, ή, όν
2000.	β' διςχίλιοι, αι, α	δισχιλιοστός, ή, όν
3000.	γ' τριςχίλιοι, αι, α	τριςχιλιοστός, ή, όν
4000.	δ' τετρακισχίλιοι, αι, α	τετρακισχιλιοστός, ή, όν
5000.	ε' πεντακισχίλιοι, αι, α	πεντακισχιλιοστός, ή, όν
6000.	ς' εξακισχίλιοι, αι, α	εξακισχιλιοστός, ή, όν
7000.	ζ' επτακισχίλιοι, αι, α	επτακισχιλιοστός, ή, όν
8000.	η' οκτακισχίλιοι, αι, α	οκτακισχιλιοστός, ή, όν
9000.	θ' εννακισχίλιοι, αι, α	εννακισχιλιοστός, ή, όν
10.000	ι' μύριοι, αι, α	μυριοστός, ή, όν
20.000	κ' διςμύριοι, αι, α	δισμυριοστός, ή, όν
100.000	ρ' δεκακισμύριοι, αι, α	δεκακισμυριοστός, ή, όν.

Примѣтба. Кодъ сложены броева предходи мањий брой већемъ, и то свагда са *καί*, или мањий брой слѣдую већемъ такође са *καί* (по некий путь изостае *καί*). и. пр.

25: *πέντε καὶ εἴκοσι* (*v*) или *εἴκοσι καὶ πέντε*,

345: *πέντε καὶ τετραράκοντα καὶ τριακόσιοι* или *τριακ. x. τετ. x. πέντε*.

Ово исто важи и за редовна бронтелна, као: *πέμπτος καὶ εἴκοστός* или *εἴκοστός καὶ πέμπτος*.

§. 68. Скланянѣ прва четири броя.

Н. <i>εἷς</i>	<i>μία</i>	<i>ἓν</i>	<i>δύο</i>	
Р. <i>ἑνός</i>	<i>μιᾶς</i>	<i>ἑνός</i>	<i>δυοῶν</i>	
Д. <i>ἑνί</i>	<i>μιᾶ</i>	<i>ἑνί</i>	<i>δυοῶν</i>	
В. <i>ἕνα</i>	<i>μίαν</i>	<i>ἓν</i>	<i>δύο</i>	
Н. <i>τρεις</i>		сред. <i>τρία</i>	<i>τέτταρες</i>	сред. <i>τέτταρα</i>
Р. <i>τριῶν</i>			<i>τεττάρων</i>	
Д. <i>τρισί</i> (<i>v</i>)			<i>τέτταρσι</i> (<i>v</i>)	
В. <i>τρεῖς</i>		сред. <i>τρία</i>	<i>τέτταρας</i>	сред. <i>τέτταρα</i>

Примѣт. Као *εἷς* скланяю се *οὐδεις* и *μηδεις*, никаквий, коя и гласоударение исто задржаваю. и. п. *οὐδεις*,

οὐδεμία, οὐδέν, род. ουδενός, οὐδεμιάς, дат. οὐδενί, οὐδεμιάς и т. д. али у вишебр. имаю: οὐδένες, -ένων, -έσι (ν), -ένας.

Примѣт. 2. Δύο употребљава се често као нескла-
няемо за све надеже Бронтелно ἄμφω, оба, има као δύο,
у род. и дат. οἷν (ἀμφοῖν); винит. ε равна именителномъ.

XXXV. Речи за ученѣ на память и задатци за пре-
водъ.

Κιλικία, ἡ, Киликія.

Εὐφράτης, ου, ὁ, Евфратъ.

ὀπλίτης, ου, ὁ, тежко наору-
жанный воиникъ.

παρασίγγης, ου, ὁ, парасанга
(персиска мила, одъ прили-
ке 1½ сать простора).

πελταστής, οὔ, ὁ, щитоносаць.

ἀριθμὸς, ὁ, брой, число.

βάρβαρος, ὁ, варваринъ, (сва-
ній, кой не Гркъ) туфинъ.

ἐνιαυτός, ὁ, година.

Κύδνος, ὁ, Киднось.

Κῦρος, ὁ, Киръ.

Πελοπόννησος, ἡ, Пелопонезъ.

περσικὸς, ἡ, ὄν, персикій.

Ῥωμαῖος, ὁ, Римляинъ.

Σάρος, ὁ, Сарось.

σθαθμὸς, ὁ, дневно путовањъ,
данъ ода.

πλέθρον, τὸ, плетронъ (мера
дужине одъ 100. стопа).

στάδιον, τὸ, стадионъ (про-
сторъ одъ 125. корачій).

ποῦς, οὐός, ὁ, нога, стопа.

ἀνάβασις, εως, ἡ, походъ (съ
мора у внутреность).

κατάβασις, εως, ἡ, походъ (изъ
внутрености къ мору); по-
вратакъ.

ἄρμα, ατος, τὸ, кола.

βῆμα, ατος, τὸ, коракъ.

στράτευμα, τὸ, войска.

εὖρος, ους, τὸ, ширина.

πλῆθος, ους, τὸ, мложина.

συνετός, ἡ, ὄν, разуманъ, па-
метанъ.

ἀσύνετος, ου, неразуманъ.

ὄρεπανηφόρος, ου, косоносный.

σύμπας, ασα, αν, васколикій,
целый.

συγγράφω, списуемъ, опису-
емъ.

πάρειμι присутствуемъ.

Εὐφράτης ποταμὸς ἐστὶ τὸ εὖρος τεττάρων σταδίων. Τὸ
δὲ στάδιον ἔχει παρὰ τοῖς Ῥωμαίοις πέντε καὶ εἴκοσι καὶ ἑκα-
τὸν βήματα ἢ πέντε καὶ εἴκοσι καὶ ἑξακοσίους πόδας. — Κῦ-
ρον παρήσαν αἱ ἐκ Πελοποννήσου νῆες τριάκοντα πέντε. — Τοῦ
Σάρου, Κιλικίας ποταμοῦ, τὸ εὖρος ἦν τρία πλέθρα. Τὸ δὲ
πλέθρον ἔχει ἑκατὸν πόδας. — Κύδνος, Κιλικίας ποταμὸς,

εὐρὸς ἐστὶ δύο πλέθρων. — Τοῦ Μαιάνδρου, Φρυγίας ποταμοῦ, τὸ εὐρὸς ἐστὶν εἴκοσι πέντε ποδῶν. — Ὁ παρασάγγης, περσικὸν μέτρον, ἔχει τριάκοντα σιάδια ἢ πενήκοντα καὶ ἑπτακοσίους καὶ ὀκτακισχιλίους καὶ μυρίους πόδας. — Ἀριθμὸς συμπάσης τῆς ὁδοῦ τῆς ἀναβάσεως καὶ καταβάσεως, ἢ ὑπὸ Ξενοφῶντος συγγράφεται σιαθροὶ διακόσιοι δέκα πέντε, παρασάγγαι χίλιοι ἑκατὸν πενήκοντα πέντε, σιάδια τρισμύρια τετρακισχίλια ἑξακόσια πενήκοντα, χρόνον πλήθος τῆς ἀναβάσεως καὶ καταβάσεως ἐνιαυτὸς καὶ τρεῖς μῆνες. — Ἐνὸς φιλία συνετοῦ κρείττων ἐστὶν ἀσυνέτων ἀπάντων. — Τοῦ Κύρου στρατεύματος ἦν ἀριθμὸς τῶν μὲν Ἑλλήνων ὀπλίται μύριοι καὶ τετρακόσιοι, πελτασται δὲ δισχίλιοι καὶ πεντακόσιοι, τῶν δὲ μετὰ Κύρον βαρβάρων δεκα μυριάδες καὶ ἄρματα ὀρειανηγόρα ἀμφὶ τὰ εἴκοσι.

Больш е имати едногъ пріятеля паметногъ, него свеколикѣ непаметне. — Седмдесятъ година износе (παρέχω) око (ἀμφὶ, вин.) 25.555. дана. — Величина (= мложина) пута одъ битке кодъ (ἐν) Вавилона (ἢ Βαβυλῶν, ὠρος), до (εἰς) Котиоре (τὰ Κοτύωρα, варошь на црномъ мору) повратка, кой описуе Ксенофонъ, износи (εсть) 122 дана ода, 620 парасаγγа, 18.600 стадія; просторъ (мложина) времена 8. месецій. — Число войске износи (εсть) 39.850. — Войвода было е 4, свакиѣ одъ (родит.) 30.990 войника. — У битки присутствовали су 96.650 войника и 150. кола.

§. 69. Нарѣчна бронтелна.

- | | |
|-----------------------|----------------------|
| 1. ἀπαξ, еданшуть | 19. ἐννεακαιδεκάκις |
| 2. δις, двапутъ | 20. εἰκοσάκις |
| 3. τρις, трипутъ | 21. εἰκοσάκις ἀπαξ |
| 4. τετράκις | 22. εἰκοσάκις δις |
| 5. πεντάκις | 30. τριακοντάκις |
| 6. ἑξάκις | 40. τετρακοντάκις |
| 7. ἐπτάκις | 50. πενηκοντάκις |
| 8. ὀκτάκις | 60. ἑξηκοντάκις |
| 9. ἐννάκις | 70. ἑβδομηκοντάκις |
| 10. δεκάκις | 80. ὀγδοηκοντάκις |
| 11. ἐνδεκάκις | 90. ἐνενηκοντάκις |
| 12. δωδεκάκις | 100. ἑκατοντάκις |
| 13. τρισκαιδεκάκις | 200. διακοσιάκις |
| 14. τέταρεςκαιδεκάκις | 300. τριακοσιάκις |
| 15. πεντεκαιδεκάκις | 1000. χιλιάκις |
| 16. ἑκκαιδεκάκις | 2000. δισχιλιάκις |
| 17. ἑπτακαιδεκάκις | 10.000. μυριάκις |
| 18. ὀκτωκαιδεκάκις | 20.000. δισμυριάκις. |

ДРУГИЙ ТЕЧАЙ

О ГЛАГОЛУ.

§. 70. Понятіе Глагола.

Глаголь изражава дѣланіе, кое се о каквомъ предмету (подлогу) казати може; н. п. Отаць пише, ружа цвѣта, дете спава, Богъ бѣва любльнь.

§. 71. Залози глагола.

У обзиру значая и образа деле се глаголи на слѣдуюћий начинь:

1) Глаголи дѣйствителни, т. е. глаголи, кои дѣйство какво изражаваю, и кое дѣйство извршуе самъ подлогъ, или га само изявлюе; н. п. *γράφω*, пишемъ, *θάλλω*, цвѣтамъ;

2. Глаголи средњи или повраћателни. Ови изражаваю дѣйство, кое одъ подлога излази и опетъ се на нѣга враћа; н. п. *βουλεύομαι* советуемъ се;

3. Глаголи страдателни. Ови глаголи изявлюю дѣйство, кое подлогъ одъ други предмета тако прима, да се онъ као страдаюћъ показуе; н. п. *τύπτομαι* бивамъ биень, (биемъ се).

§. 72. Времена глагола.

1. Грчкій езыкъ има слѣдуюћа времена:

I. 1). Садашинь, *βουλεύω* советуемъ.

2). Савршено прошло, *βεβούλευκα*, я самъ советовао.

II. 3). Полупрошло, *ἔβούλευον*, я советова.

4). Давнопрошло, *ἔβεβούλευκειν*, я самъ быо советовао.

5). Прошло, *ἔβούλευσα* я самъ советовао.

III. 6). Будуће *βουλεύσω*, советоваћу.

7). Будуће прошло, *βεβούλεύσομαι*, я бу се быти советовао (скоро свагда у виду зал. среднѣгъ).

2. Сви се глаголи деле, на:

а. Главна времена: Садашнѣ, савршено прошло и будуће.

б. Исторична (приповедајућа) времена: полупрошло, давнопрошло и прошло.

Примѣтба. Грчкиј љзикъ има за време савршено прошло, и давнопрошло залога дѣйствителногъ, за будуће време страдателногъ залога и за прошло време сва три залога, два образца, кои се разликую као *времена прва*, и *времена втора*. Само малый брой глагола може имати оба ова образца; већа часть глагола образую поменута времена или по единомъ или по другомъ образцу; чисти глаголи образую се само по првомъ образцу.

§. 73. Наклоненія глагола.

Грчкиј љзикъ има слѣдуюћа наклоненія:

I. Изявително, за означенѣ каквогъ появленя или неке дѣйствителности; н. п. ружа цвета, цвѣтала ѿ, цвѣтаће.

II. Сослагателно, за означенѣ искогъ представленя. Сослагателно наклоненіе историчны времена назива се у грчкомъ љзiku наклоненіе пожелателно.

Примѣтба. Коимъ начинномъ може имати време прошло оба образца сослагателногъ наклоненія, а време будуће наклоненіе пожелателно, показате се у синтаксису.

III. Повелително, съ коимъ се изражава непосредственно изявленѣ наше волѣ; н. п. βούλετε советуй.

§. 74. Неопредѣлени глаголи и причастія.

Осимъ наклоненія има глаголь и два образца, кои съ ѿдне стране имаю сродство съ глаголомъ, а съ друге стране са суштествителнимъ и прилагателнимъ именима, и зато се зову причастія; т. е.:

а) Неопредѣлено, кое се сматра као суштествително причастіе; н. п. *ἐθέλω βουλεύειν* я оѹу советовати, и *τὸ βουλεύειν*, советоваѹ.

б) Причастіе, кое се узима као глаголно прилагателно; н. п. *βουλεύων ἀνὴρ*, советующій человекъ.

§. 75. Лица и броеви глагола.

Лица у глаголу показую, да л'е подлогъ глагола или самъ говорещій (я, прво лице), или едно лице или стварь, којой се говори (ты, друго лице), или стварь и лице, о комъ се говори (онъ, она, оно, треће лице). У исто време показую она и отношенъ броя: едноброй, двоброй и вишеброй; н. п. *βουλεύω* я, говорещій, советуемъ; *βουλεύεις*, ты, коме се говори, советуешъ; *βουλεύει*, онъ, она, оно, о комъ се говори, советуе.

Примѣт. За прво лице двоброя непостои у зал. дѣйств. и у прошлимъ временима зал. страд. никаквый особеный образацъ, него кадъ се оѹе у томъ случаю да изрази прво лице двоброя, онда се употребљава прво лице вишеброя.

§. 76. Спрезанъ глагола.

У грчкомъ езикѹ има два спрезаня: спрезанъ на *ω*, по комъ се веѹа часть глагола спреже; н. п. *βουλεύω*, советуемъ, и старіе спрезанъ на *μι*; н. п. *ἴσθημι* ставляемъ.

Спрезанъ глагола на *ω*.

§. 77. Коренъ, нараштай, удвоиванъ. — Глагольный характеръ.

1. Кодъ свакогъ глагола разликуе се коренъ, кой сдржава основъ глагола; и слогови образования, съ коима се у §. 71—75. показана отношения дѣйства означаваю. Кодъ веѹе части глагола на *ω* налази се коренъ, кадъ се првомъ лицу, сад. времена пакл. изявит. оконченіе *ω* одзме; н. п. *βουλεύω*, коренъ *βουλεύ-*.

2. Слогови образования ставляю се или на свршетку корена, и онда се називаю преламна оконченія; н. пр. *βουλεύω*, *βουλεύω*, *βουλεύω* - *σω*, *βουλεύω* - *σομαι*; или се ставляю предъ кореномъ, и онда се зову нараштай и удвойванѣ; н. п. *ἐβούλευον*, я советова, *βεβούλευκα*, я самъ советовао.

3. Нараштай, кои означава прошлость, ставля се у почетку кодъ свою историчны времена наклон. изъявительногъ. Нараштай могу имати само они глаголи, кои се починю *сагласнимъ* писменомъ, и онъ се состои у самогласномъ *ε*; н. п. *ἐβούλευσα*, я самъ советовао; али глаголи, кои се починю самогласнимъ, немаю нараштай, него *отезанѣ*, тако се *α* и *ε* претвараю у *η* (кодъ више глагола у *ει*), *ι* и *υ* у *ι* и *υ*, а *ο* у *ω*.

4. Удвойванѣ, кое показуе свршетакъ дѣйства, бива кодъ глагола савршено прошлогъ, давнопрошлогъ и будућегъ прошлогъ времена, и то само онда, кадъ се глаголь *сагласнимъ* починѣ. Ово удвойванѣ постае, *кадъ се повтори прво сагласно корена у саюзу са ε*; но кодъ глагола, кои се самогласнимъ починю, заступа временый нараштай или отезанѣ место удвойваня. н. п. *βεβούλευκα*, я самъ советовао, *ἔβλεψα*, я самъ се надао, одъ *ἐβλεψω*. Удвойванѣ, и врем. нараштай, кои првога место заступа, остаю у свима наклоненіяма, а такође и кодъ неопредѣлены глагола и причастія. О ближемъ опредѣленю нараштая и удвойваня види §§. 85.

5. Оно писме, кое стои на краю корена предъ оконченіемъ *ω*, назива се глагольный харатеръ, или само харатеръ (писме познаваня), ерь се по нѣму глаголи на *ω* у разне редове (классе) ставляю, или деле. По харатеру глагола, т. е. ако е глагольный харатеръ самогласно, безгласно или течно, деле се глаголи на *чисте*, *безгласне* и *течне*. н. п. *βουλεύω* - *ω*, советуемъ, *ἀκούω* - *ω*, слушаемъ, *τιμάω*, почитуемъ; *τρέβω* - *ω* тремъ, *κρίνω* - *ω*, судимъ.

§. 78. Преламна оконченія.

Преламна оконченія, у koliko показую отношенѣ времена, наклоненія и лица, сажраваю у себи три саста-

вне части, т. е. характеръ времена, самогласно наклоненія и оконченіе лица; н. п. *βουλεύ-σ-ο-μαι*.

а. Характеръ времена.

1. Характеръ времена назива се оно сагласно писме, кое непосредствено после глаголногъ корена стои и показуе особеный знакъ времена. Временый характеръ савршено прошлогъ I и давно прошлогъ времена I у залогу дѣйствиелномъ есть кодъ глагола чисты *κ*; н. п.

βε-βούλευ-κ-α *ἐ-βε-βουλεύ-κ-ειν*;

Времена будущ. и проша. I, у зал. дѣйств. и сред. и будущегъ проша. есть *σ*; н. пр.

βουλεύ-σ-ω *βουλεύ-σ-ομαι* *βε-βουλεύ-σ-ομαι*
ἐ-βούλευ-σ-α *ἐ-βουλευ-σ-άμην*;

Временый *ε* характеръ прошлогъ страдат. I *θ*, а будуще страдат. време I има осимъ временогъ характера *σ*, юштъ и оконченіе прошлогъ страд. I *θη*, дакле: *θησ*; н. п.

ἐ-βουλεύ-θην *βουλευ-θήσ-ομαι*

Само прва времена могу имати временый характеръ.

2. Временый характеръ у саюзу са послѣдуюћимъ оконченіемъ, назива се *времено оконченіе*. Тако е н. п. у глаголу *βουλεύσω* временый характеръ будущегъ времена *σ*, *σω* времено оконченіе будущегъ времена. На последку корень глагола у саюзу са временимъ характеромъ и са нараштаемъ или удвояванѣмъ назива се *временый корень*. Тако е н. п. у глаголу *ἐβούλευσ-α* *ἐβουλευσ* временый корень прошлогъ дѣйств. времена I.

§. 79. б. Лична оконченія и самогласна наклоненія.

Лично оконченіе узима по разнимъ лицама и броеви-ма, а самогласно писме наклоненія по разнимъ наклоненіама, — свое разне образце; н. п.

1. л. едн. изяв. сад. ср. *βουλεύ-ο-μαι* сосл. *βουλεύ-ω-μαι*
 3. л. едн. изяв. буд. ср. *βουλεύ-σ-ε-ται* пож. *βουλεύ-σ-οι-το*
 1. л. виш. изяв. сад. ср. *βουλευ-ό-μεθα* сосл. *βουλευ-ώ-μεθα*
 2. л. виш. изяв. сад. ср. *βουλεύ-ε-σθε* сосл. *βουλεύ-η-σθε*
 1. л. едн. изяв. про. I. „ *ἔβουλευ-σ-άμην* сосл. *βουλεύ-σ-ω-μαι*
 3. л. едн. изяв. про. I. „ *ἔβουλεύ-σ-α-το* пож. *βουλεύ-σ-αι-το*.

Примѣт. У наведенимъ образцима есть *βουλευ* глагольный корень, а *βουλευ*, *βουλευσ* и *ἔβουλευσ* времени корени, т. е. садашиѣгъ, будуѣгъ и прошлогъ I сред.; оконченія *μαι*, *ται* и т. д. називаю се личка оконченія, а самогласна: *ο*, *ω*, *ε*, *οι*, *η*, *α*, *αι*, зову се самогласна наклоненія.

§. 80. Примѣтба свр' личны оконченія и самогласны писмена наклоненія.

1. Лична оконченія долазе одма после самогласногъ писмена наклоненія и често се скопчаваю съ нѣмъ тако тесно, да се оба као поделѣне части непоказую, него се стапаю у едно; н. п. *βουλεύσ-ης* место *βουλεύσ-η-ις*, *βουλεύ-η* место *βουλεύ-ε-αι*.

2. Важна е разлика чзмеђу главны и историчны времена; ерѣ главна времена — садашиѣ, савршено прошло и будуѣе — образую II. и III. лице двоброя съ равногласнимъ окончениемъ *ον*; н. п. *βουλεύ-ε-τον* *βουλεύ-ε-τον*, *βουλεύ-ε-σθον* *βουλεύ-ε-σθον*; али исторична времена образую II. лице двоброя съ окончениемъ *ον*, а треѣе лице съ окончениемъ *ην*; н. п.

ἔβουλεύ-ε-τον *ἔβουλευ-έ-την*
ἔβουλεύ-ε-σθον *ἔβουλευ-έ-σθην*.

3. Далѣ образую главна времена III. лице вишеброя у зал. дѣйств. съ окончениемъ *σι* (*ν*) (поставшимъ одъ *ντι*, *νσι*), а у среднѣмъ залогу съ окончениемъ *νται*; исторична пакъ времена у зал. дѣйств. съ окончениемъ *ν*, а у залогу среднѣмъ съ окончениемъ *ντο*; н. п.

βουλεύ-ο-νσι = *βουλεύ-ουσι* (*ν*) *ἔ-βούλευ-ον*
βουλεύ-ο-νται *ἔ-βουλεύ-οντο*.

4. Напоследку свршую се главна времена у едноброју зал. сред. на *μαι, σαι, ται*, а исторична времена на *μην, σο, το*; н. пр.

<i>βουλεύομαι</i>	<i>ἐβουλεύόμην</i>
<i>βουλεύεσαι = βουλεύῃ</i>	<i>ἐβουλεύεσο = ἐβουλεύου</i>
<i>βουλεύεται</i>	<i>ἐβουλεύετο</i>

5. Лична окончања сослагателн. наклон. главны времена подудараяу се са главнимъ временима наклон. изяв.; а лична окончања пожелателногъ наклон. подудараяу се са историчнимъ временима наклон. изявителногъ; н. пр.

2. и 3. двобр. изяв. сад.	<i>βουλεύετον</i>	сосл.	<i>βουλεύητον</i>
	<i>βουλεύεσθον</i>	сосл.	<i>βουλεύησθον</i>
3. вишебр. " "	<i>βουλεύουσιν (ν)</i>	"	<i>βουλεύωσιν (ν)</i>
	<i>βουλεύονται</i>	"	<i>βουλεύονται</i>
1. еднобр. " "	<i>βουλεύομαι</i>	"	<i>βουλεύωμαι</i>
2. " " "	<i>βουλεύῃ</i>	"	<i>βουλεύῃ</i>
3. " " "	<i>βουλεύεται</i>	"	<i>βουλεύῃται</i>
2. и 3. двобр. " полуп.	<i>ἐββλεύετον, ἐ-τηνη</i>	поз.	<i>ββλεύοιτον, οί-την</i>
	<i>ἐββλεύεσθον, ἐ-σθην</i>	"	<i>ββλεύοισθον, οί-σθην</i>
3. вишебр. " "	<i>ἐβούλευον</i>	"	<i>βουλεύοιεν</i>
	<i>ἐβουλεύοντο</i>	"	<i>βουλεύοι-ντο</i>
1. едн. " "	<i>ἐβουλεύόμην</i>	"	<i>βουλεύοίμην</i>
2. " " "	<i>(ἐββλεύεσο) ἐ-ββλεύ-ω</i>	"	<i>(ββλεύοι-σο)-λεύοι-ο</i>
3. " " "	<i>ἐβουλεύετο</i>	"	<i>βουλεύοι-το.</i>

Примѣт. Како се употребљава *ν ἐφελκυστικόν* види §. 7, 1, 6).

6. Самогласно наклоненія сослагателногъ, времена главны, разликуе се само у томъ одъ наклон. изявит., што се отеже, т. е. *ο* у *ω*, *ε* у *η*, и *ει* у *η*; н. пр.

Изяв. *βουλεύομεν* сосл. *βουλεύωμεν*; изяв. *βουλεύεσθε*, сослаг. *βουλεύησθε*; изяв. *βουλεύεις*, сосл. *βουλεύῃς*.

7. Пожелателногъ наклоненія самогласно писме наклон. есть *ι*, у саюзу са предходѣнимъ самогласнимъ накл. Глицца едноброја наклон. изявителногъ. (Време давнопрошло

прави изятіе; ерь иѣгово пожелателно узима самогласно пакл. времена садашиѣгъ), и. пр.

1. еднб. изав. полупр. дѣйст. о пожел. *οι ἐβούλευ-ο-ν βου-
λεύ-οι-μι*
 „ виш. „ прощ. дѣйст. α „ *αι ἐβουλεύσ-α-μεν
βουλεύσ-αι-μεν*

§. 81. Спрезаніѣ правилны глагола на ω, изложено чистимъ глаголомъ (§. 77. 5.) *βουλεύω*, советуемъ.

1. Почемъ глаголи чисти немогу образовати времена втора (§. 72. примѣ.), то ѣе се къ допунено савршеногъ спрезаня додати два глагола безгласна и еданъ глаголъ течанъ (*τρέβ-ω* тремъ, *λείπ-ω*, корень *Λιπ*, оставлямъ *γαίν-ω*, корень *Φαι*: показуемъ.

2. При учено таблице спрезаня треба на слѣдуюћа назити:

1. Грчкомъ образцу спрезаня додаѣе се колико е могуће яснѣ и сръбскій значай.

2. Грчкій образаць спрезаня треба изъ почетка да се по своимъ саставнимъ частима раздели, т. е. на: а) лично оконченіе, б) самогласно наклоненія, в) характеръ времена, г) временый корень, д) глагольный корень, е) нараштай и удвоиванѣ.

3. Равногласный образаць спрезаня као и они, кои се само гласоудареніемъ едно одъ другогъ разликую, означени су звездицомъ. Ученикъ нека иѣ знаѣе, састави и сравни: и. пр. *βουλεύσω* I еднб. изав. будућ. дѣйст. или I еднб. сосл. прощ. дѣйств. I; *βούλευσαι* 2. еднб. повел. прощ. I.

бг сред., *βουλεύσαι* 3. едн. пожелат. прошло I. дѣйств., *βου-*
 αг *λεύσαι* неопред. прош. I. дѣйств.

4. Съ образцемъ спрезаня мора се едновременно
 ме гласоудареніе учити, о комъ ће се у §. 84. пространіе го-
 а ворити. За почетника довольно ће бити общте правило:
 сг *удареніе кодъ глагола удааља се одъ края кадъ му годъ по-*
 следній слогъ дозвоаља; а гди се одъ овогъ правила изъ-
 тія чине, означаће се †.

5. Кадъ се на овај начинъ задатый примеръ осно-
 вно научи, онда нека ученикъ раздели у слѣдуюћимъ грч-
 2. кимъ упражненіяма налазеће се глаголе по њиовимъ са-
 3. ставнимъ частима (личноиъ оконченію, самогласномъ пи-
 1. смену наклоненія и т. д.), у комъ случаю нека се наблю-
 2. дава слѣдуюћій редъ: и. пр. *βουλεύσω* ε: 1) прво лице, 2)
 3. едиоброй. 3) изъвително наклоненіе, 4) време будуће, 5) за-
 1. логъ дѣйствителный, 6) глагола *βουλεύω* советуемъ; за-
 2. тимъ нека глаголе, налазеће се у сръбскимъ упражненіяма
 3. на грчій языкъ тако преведе, да бы могао саставне части,
 изъ кои се образаць сложити мора, редомъ навести
 3. и то слѣдуюћимъ порядкомъ: 1) глагольный корень, 2) на-
 1. раштай или удвоаяванъ, 3) временый характеръ, 4) вре-
 2. меный корень, 5) самогласно писме наклоненія, 6) време-
 3. ный корень са самогласнымъ наклоненія, 7) лично окон-
 ченіе, 8) временый корень са самогласнимъ наклоненія и
 личноиъ оконченіемъ; и. п. како ће се у грчкомъ казати:
 онъ се ε советовао, у времену прошломъ одъ врем. са-
 §. дашиѣгъ: *βουλεύ-ω*, советуемъ? — Глагольный корень: *βου-*
λευ-, нарантай ε, дакле ε-*βουλεν*; временый характеръ
 н: прошлогъ времена I средиѣгъ σ: дакле временый корень:
 3. ε-*βουλενσ-*; самогласно наклоненія изъвителногъ време-
 на прошлогъ I средиѣ. α, дакле: ε-*βού-λεν-σ-α*; лично окон-
 ченіе III. лица едиоброя историчногъ времена средиѣгъ
 σ. залага *το*, дакле: ε-*βουλεύ-σ-α-το*.

6. Да се небы памтеѣ ученика многимъ правилами
 ег обтеретило, нужно е, да се глаголи у своимъ оделеніяма:
 ц т. е. редомъ, како су у §. 84. кодъ примера изложени, на

память науче, и образци ньови да се преваѣанѣмъ съ грчкогъ на сръбскій и са сръбскогъ на грчкій добро усвое и упамте. Кадъ се на овай начинъ сви образцы основно по-няю и изуче, онда нека се ученикъ къ таблицы іоштъ ед-номъ поврати, и све образце у ньовой свези повтори.



Вре- мена	Броев. и ли- ца.	Изъявительно.		Укло- на	
				Сослагательно гла- ны времена.	
Време садашнѣ времен. корень <i>βουλευ-</i>	Едноб.	1.	<i>βουλεύω*</i>	советуемъ	<i>βουλεύω*</i> советуемъ <i>βουλεύης</i> советуешь <i>βουλεύη</i> советуя <i>βουλεύητον*</i> в. дв. совету- <i>βουλεύητον*</i> ньи дв. совет- <i>βουλεύομεν</i> советуемо <i>βουλεύετε*</i> советуете <i>βουλεύοσι(ν)*</i> советую.
		2.	<i>βουλεύεις</i>	советуешь	
		3.	<i>βουλεύει</i>	советует	
	Двоб.	2.	<i>βουλεύεσθε*</i>	вась двоб. советуете	
		3.	<i>βουλεύονται*</i>	ньи двоб. советую	
		3.	<i>βουλεύονται*</i>	ньи двоб. советую	
	Внш.	1.	<i>βουλεύομεν</i>	советуемо	
		2.	<i>βουλεύετε*</i>	советуете	
		3.	<i>βουλεύοσι(ν)*</i>	советую.	
Вр. полупротло времен. корень <i>ἐβουλευ-</i>	Едноб.	1.	<i>ἐβούλευον*</i>	я советова	<i>ἐβούλευον*</i> я советова <i>ἐβούλευες</i> ты советоваше <i>ἐβούλευε(ν)</i> онъ советоваше <i>ἐβούλευεσθε</i> вась двоб. советоваше <i>ἐβούλευον*</i> ньи двоб. советовау <i>ἐβούλευομεν</i> мы советоваемо <i>ἐβούλευετε</i> вы советоваше <i>ἐβούλευον*</i> они советовау.
		2.	<i>ἐβούλευες</i>	ты советоваше	
		3.	<i>ἐβούλευε(ν)</i>	онъ советоваше	
	Двоб.	2.	<i>ἐβούλευεσθε</i>	вась двоб. советоваше	
		3.	<i>ἐβούλευον*</i>	ньи двоб. советовау	
		3.	<i>ἐβούλευον*</i>	ньи двоб. советовау	
	Внш.	1.	<i>ἐβούλευομεν</i>	мы советоваемо	
		2.	<i>ἐβούλευετε</i>	вы советоваше	
		3.	<i>ἐβούλευον*</i>	они советовау.	
Вр. савр. прошл. времен. корень <i>βεβουλευ-</i>	Едноб.	1.	<i>βεβούλευκα</i>	я самъ советовао	<i>βεβούλευκα</i> я самъ советовао <i>βεβούλευκας</i> ты си советовао <i>βεβούλευκε(ν)</i> онъ с советовао <i>βεβούλευκατε*</i> вась дв. советовалис. <i>βεβούλευκατε*</i> ньи дв. советовали су <i>βεβούλευκαμεν</i> мы смо советовали <i>βεβούλευκατε</i> вы сте советовали <i>βεβούλευκασι(ν)</i> они су советовали.
		2.	<i>βεβούλευκας</i>	ты си советовао	
		3.	<i>βεβούλευκε(ν)</i>	онъ с советовао	
	Двоб.	2.	<i>βεβούλευκατε*</i>	вась дв. советовалис.	
		3.	<i>βεβούλευκατε*</i>	ньи дв. советовали су	
		3.	<i>βεβούλευκατε*</i>	ньи дв. советовали су	
	Внш.	1.	<i>βεβούλευκαμεν</i>	мы смо советовали	
		2.	<i>βεβούλευκατε</i>	вы сте советовали	
		3.	<i>βεβούλευκασι(ν)</i>	они су советовали.	
Вр. давнпр. I. времен. корень <i>ἐβιβουλευ-</i>	Едноб.	1.	<i>ἐβιβούλευκα</i>	я самъ было советовао	<i>ἐβιβούλευκα</i> я самъ было советовао <i>ἐβιβούλευκας</i> ты си было советовао <i>ἐβιβούλευκε(ν)</i> онъ с было советовао <i>ἐβιβούλευκατε*</i> вась дв. были сте сов. <i>ἐβιβούλευκατε*</i> ньи дв. ,, су совет. <i>ἐβιβούλευκαμεν</i> мы смо ,, советовали <i>ἐβιβούλευκατε</i> вы сте ,, советовали <i>ἐβιβούλευκασι(ν)</i> они су ,, советовали
		2.	<i>ἐβιβούλευκας</i>	ты си было советовао	
		3.	<i>ἐβιβούλευκε(ν)</i>	онъ с было советовао	
	Двоб.	2.	<i>ἐβιβούλευκατε*</i>	вась дв. были сте сов.	
		3.	<i>ἐβιβούλευκατε*</i>	ньи дв. ,, су совет.	
		3.	<i>ἐβιβούλευκατε*</i>	ньи дв. ,, су совет.	
	Внш.	1.	<i>ἐβιβούλευκαμεν</i>	мы смо ,, советовали	
		2.	<i>ἐβιβούλευκατε</i>	вы сте ,, советовали	
		3.	<i>ἐβιβούλευκασι(ν)</i>	они су ,, советовали	
с п. II. д. II.			<i>πέφην-α</i> 1)	я самъ се показо	<i>πέφην-ω</i> я самъ се по <i>πέφην-εις</i> 2) я самъ се было показо
			<i>πέφην-εις</i> 2)	я самъ се было показо	
Време прошл. I времен. корень <i>ἐβούλευ-</i>	Едноб.	1.	<i>ἐβούλευσα</i>	я самъ советовао	<i>ἐβούλευσα*</i> я самъ советовао <i>ἐβούλευσας</i> ты си советовао <i>ἐβούλευσε(ν)</i> онъ с советовао <i>ἐβούλευσατε*</i> вась дв. советовалисте <i>ἐβούλευσαν*</i> ньи двоб. советовали су <i>ἐβούλευσαμεν</i> мы смо советовали <i>ἐβούλευσατε</i> вы сте советовали <i>ἐβούλευσαν</i> они су советовали.
		2.	<i>ἐβούλευσας</i>	ты си советовао	
		3.	<i>ἐβούλευσε(ν)</i>	онъ с советовао	
	Двоб.	2.	<i>ἐβούλευσατε*</i>	вась дв. советовалисте	
		3.	<i>ἐβούλευσαν*</i>	ньи двоб. советовали су	
		3.	<i>ἐβούλευσαν*</i>	ньи двоб. советовали су	
	Внш.	1.	<i>ἐβούλευσαμεν</i>	мы смо советовали	
		2.	<i>ἐβούλευσατε</i>	вы сте советовали	
		3.	<i>ἐβούλευσαν</i>	они су советовали.	
пр. II <i>ἔλιπ-</i>	Едноб.	1.	<i>ἔλιπον</i>	я самъ оставио	<i>ἔλιπ-ω</i> и т. д. као сослаг. врем. садашнѣ
		2.	<i>ἔλιπες</i>	и т. д. као изъв. полупр.	
	Едноб.	1.	<i>βούλευσ-ω*</i>	советовау, као изъв. врем. садаш.	

1) II саврш. прошл. врем. спреже се у свима изъклоненіама, неопредѣлен. причаст. као I.

на ω у залогу дѣйстви́тельномъ.

и н і я.

Причастія.

Пожелательно, т. е. сослаг. истор. врем.	Повелитель-но.	Неопре-дѣлено.	Причастіе.
<i>Утема.</i> βάλευ-ε советуй βάλευ-έω нека советує βάλευ-ετοу) и. д. с-уйте (βάλευ-ετω) и. д. н. с-ую βάλευ-ετε*) советуйте βάλευ-έτωσαν нек советую, обычно βουλευ-όντω*)		βάλευ-εν со-ветовати.	βουλευ-όν советующій βάλευ-ισα советующа βάλευ-ον† советующе р. βάλευ-οντος " βάλευ-ουσης.
βάλευ-οιμι я бы советовао βάλευ-οις ты ,, ,, βάλευ-οι онъ ,, ,, βάλευ-οιτοу насъ бы д. с-ли βάλευ-οιτην нын бы дн. с-ли βάλευ-οιμεν мы ,, советов. βάλευ-οιτε вы ,, ,, βάλευ-οιεν они ,, ,,	βε-βούλευ-ε*) и т. д. као повелит. сада-шнѣгъ времена.	βε-βάλευ-κ-έναι† быти советовао	βε-βουλευ-κ-ός † βε-βουλευ-κ-οία † βε-βουλευ-κ-ός † род. κ-ότος, κ-οίας т. е. советовавшій, а, е.
βε-βάλευ-κ-οιμι я бы сов. βε-βάλευ-κ-οις ты ,, ,, и т. д. као полупрш.			
πε-φην-οιμι я бы се по-казао	πέ-φην-ε*) покажи се.	πε-φην-έναι†	πε-φην-ός †
βάλευ-σ-οιμι я бы совет. βάλευ-σ-οις или ειας βάλευ-σ-οι*) или εει(ν) βάλευ-σ-οιτοу βάλευ-σ-οιτην βάλευ-σ-οιμεν βάλευ-σ-οιτε βάλευ-σ-οιεν или ειαυ	βάλευ-σ-οι*) советуй βάλευ-σ-οιτω βάλευ-σ-οιτων βάλευ-σ-οιτω βάλευ-σ-οιτε βάλευ-σ-οιτωσαν обычно -σάντων.	βάλευ-σ-οι*) † быти сове-товао	βάλευ-σ-οις βάλευ-σ-οια βάλευ-οιεν † род. βάλευ-σ-οιτος, βάλευ-σ-οισης, т. е. советовавшій, а, е
λιπ-οιμι и т. д. као пож. полупршло.	λιπ-ε и т. д. као по-вел врем. сад.	λιπειν †	λιπ-ών, ἔσα, ον † р. οντος, ισης.
βάλευ-σ-οιμι и т. д. као полупршло.		βάλευ-σ-οιεν	βάλευ-σ-οιεν и т. д. со-ветовати имаκ-ήи

2. II. давинопрошло време спреже се ; изавнт. и пожел. као дав прш. I

Вре- мена.	Броеви и ли- ца.	Н а к л о -	
		Изъ в и т е л н о .	С о с л а г а т е л н о г л а в - н ы в р е м е н а .
Време садашнѣ времен. корень <i>βουλεν-</i>	<p>Едноб. 1. <i>βουλευ-ομαι</i> я се советуюмъ или бы- вамъ советованъ</p> <p>Двоб. 1. <i>βουλευ-ομεθον</i> 2. <i>βουλευ-εσθε*</i> 3. <i>βουλευ-ονται*</i></p> <p>Виш. 1. <i>βουλευ-ομεθα</i> 2. <i>βουλευ-εσθε*</i> 3. <i>βουλευ-ονται</i></p>	<p><i>βουλευ-ομαι</i> я се совету- <i>βουλευ-η*</i> емъ или бы- <i>βουλευ-ηται</i> вамъ совето- <i>βουλευ-ομεθον</i> ванъ. <i>βουλευ-εσθε*</i> <i>βουλευ-ονται*</i></p> <p><i>βουλευ-ομεθα</i> <i>βουλευ-εσθε</i> <i>βουλευ-ονται</i></p>	
Време полупрошло времен. корень <i>ε-βουλευ-</i>	<p>Едноб. 1. <i>ε-βουλευ-ομην</i> я се советова или бы- ва советованъ</p> <p>Двоб. 1. <i>ε-βουλευ-ομεθον</i> 2. <i>ε-βουλευ-εσθον*</i> 3. <i>ε-βουλευ-εσθη*</i></p> <p>Виш. 1. <i>ε-βουλευ-ομεθα</i> 2. <i>ε-βουλευ-εσθε</i> 3. <i>ε-βουλευ-οντο</i></p>		
Вр. савр. прошло времен. корень <i>βε-βουλευ-</i>	<p>Едноб. 1. <i>βε-βουλευ-μαι</i> я самъ се советовао или было самъ со- ветованъ</p> <p>Двоб. 1. <i>βε-βουλευ-μεθον*</i> 2. <i>βε-βουλευ-εσθον*</i> 3. <i>βε-βουλευ-εσθη*</i></p> <p>Виш. 1. <i>βε-βουλευ-μεθα</i> 2. <i>βε-βουλευ-εσθε*</i> 3. <i>βε-βουλευ-ηται</i></p>	<p><i>βε-βουλευ-μενος ε</i> я самъ советовао или было сове- тованъ</p> <p><i>ημεν ημε</i> <i>ημε</i> <i>ημε</i></p>	
Вр. лавнопрошло времен. корень <i>ε-βε-βουλευ-</i>	<p>Едноб. 1. <i>ε-βε-βουλευ-ομην</i> я самъ се было сове- товао, или я самъ было советованъ</p> <p>Двоб. 1. <i>ε-βε-βουλευ-ομεθον</i> 2. <i>ε-βε-βουλευ-εσθον</i> 3. <i>ε-βε-βουλευ-εσθη*</i></p> <p>Виш. 1. <i>ε-βε-βουλευ-ομεθα</i> 2. <i>ε-βε-βουλευ-εσθε</i> 3. <i>ε-βε-βουλευ-ητο</i></p>		
Врем. прошло I. времен. корень <i>ε-βουλευ-ο-</i>	<p>Едноб. 1. <i>ε-βουλευ-ο-ομην</i> я самъ се советовао 2. <i>ε-βουλευ-ο-ο</i> 3. <i>ε-βουλευ-ο-οτο</i></p> <p>Двоб. 1. <i>ε-βουλευ-ο-ομεθον</i> 2. <i>ε-βουλευ-ο-οσθον</i> 3. <i>ε-βουλευ-ο-οσθη*</i></p> <p>Виш. 1. <i>ε-βουλευ-ο-ομεθα</i> 2. <i>ε-βουλευ-ο-οσθε</i> 3. <i>ε-βουλευ-ο-οατο</i></p>	<p><i>βουλευ-ο-ομαι</i> я самъ се со- <i>βουλευ-ο-η*</i> ветовао и т. д. као слаг. садаш.</p>	
прош II.	Едноб. 1. <i>ε-λιπ-ομην</i> я самъ заостао, као полу- прошло садаш.	<i>λιπ-ομαι</i> я самъ заостао, као слаг. садаш.	
буду- ће.	Едноб. 1. <i>βουλευ-ο-ομαι</i> я буду се советовать, као садаш. изъвѣт. нѣкл.	<i>ε-βουλευ-ο-ομαι</i>	
бу. пр. III.	Едноб. 1. <i>βε-βουλευ-ο-ομαι</i> я буду се были со- ветовао, и т. д. као изъв. садаш.	<i>βε-βουλευ-ο-ομαι</i>	

на ω у залогу средиѣмъ.

н е н і я.	Причастія.		
пожелат. или сосл. историч. времена.	Повелително.	Неопределено.	Причастіе.
	<p>βουλευ-ου советуй се βουλευ-έσθω нека се советуе βουλευ-έσθω*) βουλευ-έσθω*)</p> <p>βουλευ-εσθε βουλευ-έσθωσαν, обично βουλευ-έσθω*)</p>	<p>βουλευ-εσθαι советовати се, быти советовавъ</p>	<p>βουλευ-όμενος βουλευ-ομένη βουλευ-όμενον советующій се, -на се, -ће се или советовавъ будущій и т. д.</p>
<p>βουλευ-οιμην я бы се советовао и βουλευ-οικο лн я бы же βουλευ-οιμεθον лн быти βουλευ-οισθω советовавъ βουλευ-οισθη βουλευ-οιμεθα βουλευ-οισθε βουλευ-οιτω</p>			
	<p>βε-βουλευ-σο советуй βε-βουλευ-εσθω се βε-βούλευ-εσθω*) βε-βούλευ-εσθω*)</p> <p>βε-βούλευ-εσθε βε-βούλευ-εσθωσαν, обич. βε-βούλευ-εσθω*)</p>	<p>βε-βουλευ-εσθαι† советовати се, быти советовавъ</p>	<p>βε-βουλευ-μένος † βε-βουλευ-μένη βε-βουλευ-μένοι † советовавший се, -ша се, -ше се или советовавъ бывший, а, е.</p>
<p>βε-βουλευ-μένος ειην я бы се было советовао, или я бы желіо быти советовавъ.</p>			
<p>βουλευ-σ-αιμην я бы се βουλευ-σ-αιо советовао, βουλευ-σ-αιτω или βουλευ-σ-αιμεθον и бы же βουλευ-σ-αισθω лн быти βουλευ-σ-αισθη советовавъ βουλευ-σ-αιμεθα βουλευ-σ-αισθε βουλευ-σ-αιτω</p>	<p>βούλευ-σ-αι*) советуй βουλευ-σ-εσθω се βουλευ-σ-εσθω*) βουλευ-σ-εσθω*)</p> <p>βουλευ-σ-εσθε βουλευ-σ-εσθωσαν, обично βουλευ-σ-εσθω*)</p>	<p>βουλευ-σ-εσθαι советовати се.</p>	<p>βουλευ-σ-όμενος βουλευ-σ-ομένη βουλευ-σ-όμενον советовавший се и т. д.</p>
<p>λιπ-οιμην я бы заостао, или желіо бы да самъ заостао</p>	<p>λιπ-ου†, -έσθω као повел. садашнѣ.</p>	<p>λιπ-έσθαι †</p>	<p>λιπ-όμενος, -ομένη, ομεν</p>
<p>βουλευ-σ-οιμην желіо бы советоваати се.</p>		<p>βουλευ-σ-εσθαι</p>	<p>βουλευ-σ-όμενος, -η, -ον</p>
<p>βε-βουλευ-σ-οιμην желіо бы советоваати се.</p>		<p>βε-βουλευ-σ-εσθαι</p>	<p>βε-βουλευ-σ-όμενος, -η, -ον,</p>

Вре- ме- на.	Брое- ви и ли- ца.	изявительно.	сослагателно главны времена.
Протшо I. вре- менъ коренъ <i>ε-βουλευ-θ-</i>	Едноб.	1. <i>ε-βουλευ-θ-ην</i> быо самъ советованъ	<i>βουλευ-θ-ω</i> † да будемъ со- <i>βουλευ-θ-ης</i> † ветованъ <i>βουλευ-θ-η</i> † <i>βουλευ-θ-ιτων*</i> † <i>βουλευ-θ-ητων*</i> †
		2. <i>ε-βουλευ-θ-ης</i>	
		3. <i>ε-βουλευ-θ-η</i>	
	Двоб.	1. <i>ε-βουλευ-θ-ητων</i>	<i>βουλευ-θ-ωμεν</i> <i>βουλευ-θ-ητε*</i> † <i>βουλευ-θ-ωσι (v)</i>
		2. <i>ε-βουλευ-θ-ητων</i>	
		3. <i>ε-βουλευ-θ-ητων</i>	
	Вш.	1. <i>ε-βουλευ-θ-ημεν</i>	
		2. <i>ε-βουλευ-θ-ητε</i>	
		3. <i>ε-βουλευ-θ-ησαν</i>	
Буду- ще I.	Едноб.	1. <i>βουλευ-θ-η-σομαι</i> быху советованъ	<i>βουλευ-θ-η-ση</i> и т. д. као изъв. вре- мена садаш. у сред. зал.
		2. <i>βουλευ-θ-η-ση</i> и т. д. као изъв. вре- мена садаш. у сред. зал.	
Про- шло II.	Едноб.	1. <i>ε-τριβ-ην</i> быо самъ тревенъ	<i>τριβ-ω</i> † да будемъ тревенъ <i>τριβ-ης</i> † и т. д. као сосл. протш. I. у страд.
		2. <i>ε-τριβ-ης</i> и т. д. као изъв. протш. I. у страдат.	
Буду- ще II	Едноб.	1. <i>τριβ-η-σομαι</i> быху тревенъ	<i>τριβ-η-ση</i> и т. д. као изъв. будуш. I. у страдат.
		2. <i>τριβ-η-ση</i> и т. д. као изъв. будуш. I. у страдат.	

Глаголна прилагателна: *βουλευ-τός* †, *ή* †, *όν* †, советовател-

§. Примѣтба на таблицу.

1. У зал. дѣйств. времену давнопротш. I. лицу едноброя, имаю Атически списательни осимъ оконченія на *ειν*, јошъ *η*. и пр. *εβεβουλευήκη* покрай *εβεβουλευέκειν*.

2. У II. лицу едноброя врем. садаш. и будуш. зал. сред. или страд. имаю Атици осимъ *η* и друго оконченіе на *ει*. и пр. *βουλευ-η* и *βουλευ-ει*, *βουλευ-σ-η* и *-ει*, *βεβουλευί-σ-η* и *-ει*, *βουλευθί-σ-η* и *-ει*, *τρι-βί-σ-η* и *-ει*. Ово оконченіе на *ει* употребљава се кодъ слѣдуюћа три глагола у слѣдуюћимъ образцима:

<i>βούλομαι</i> , оћу,	<i>βούλει</i> , оћешъ (али сосл. <i>βούλη</i>)
<i>οίομαι</i> , мислимъ,	<i>οίει</i> мислишъ (али сосл. <i>οίη</i>)
<i>ὄφωμαι</i> , видићу,	<i>οφει</i> , видићешъ.

3. Примѣтба свр' тако названогъ будућегъ атическогъ времена.

1. Кадъ се будуће време залога дѣйств. и сред. свршце на *σω*, *σομαι*, на двосложни или вишесложни кореня глагола имаю предъ *σ* кратко самогласно *α*, *ε*, *ι*, онда место

дательный.

и е н і я.

и е н і я.		Причастія.	
Пожелательно т. е. сосл. истор. врем.	Повелительн.	Неопредѣлено.	Причастіе.
βουλευ-θ-ειν я бы было βουλευ-θ-εις советовавъ βουλευ-θ-εις или я бы же- βουλευ-θ-εισιν аю были βουλευ-θ-εισιν советов. βουλευ-θ-ειμεν и еимен βουλευ-θ-ειτε и еите βουλευ-θ-ειεν	βουλευ-θ-ητι буди со- βουλευ-θ-ητι советовавъ βουλευ-θ-ητων*) сове- βουλευ-θ-ητων туй се βουλευ-θ-ητε *) βουλευ-θητωσαν	βουλευ-θ-η-ναι † сове- товати се, быти сове- тованъ.	βουλευ-θ-εις † βουλευ-θ-εισα † βουλευ-θ-ει † род βουλευ-θ-ειτος βουλευ-θ-εισος советовавъ бывшій, или советовавшій се.
βουλευ-θη-σ-οιμεν као по- жел. полупрош. у сред. зал.		βουλευ-θη-σ- ιοθαι	βουλευ-θη-σ-ομενος, η, ον
τριβ-ειν я бы было трвень τριβ-εις и т. д. као пож. прош. I. у стр.	τριβ-η-θι, -ητω и т. д. као пов. пр. I. у стр.	τριβ-η-ναι †	τριβ-εις † и т. д. као прич. прош. I. у страд.
τριβ-η-σ-οιμεν я бы же- лю быти трвень, као пож. буд. I. у стр.		τριβη-σ-ε- οθαι	τριβ-η-σ-ομενος, η, ον
ный, βουλευ-τεος † τεα, τεον, † советовати се имаюшій.			

правилногъ узимаю са свимъ друго оконченіе, кое избацивши σ, постае сливено на ω, οῦμαι, и сзо се назива атическо будуће време; и. пр. ἐλάω (обычно ἐ-λαύνω), терамъ ἐλά-σ-ω, будућ. атич. ἐλώ, εἰς, εἴ, οὔμεν, εἴτε, οὔσι (ν); τελέω, свршумъ τελέ-σ-ω, буд. атич. τελώ, εἰς, εἴ, οὔμεν, εἴτε, οὔσι (ν); τελέ-σ-ομαι, τελοῦμαι, εἴ, εἴται и т. д. κομίζω, доносимъ. κομίσω, буд. атич. κομιῶ, τεῖς, τεῖ, ιοῦμεν, ιεῖτε, ιοῦσι (ι); κομιοῦμαι, ιεῖ, ιεῖται, ιοῦμεθα и т. д.

2. Ово будуће време налази се само у наклоненію изъявительномъ, неопредѣл. и причастію, а нигда у нав. пожелательномъ, као: τελώ, τελεῖν, τελών; али τελέσοιμοι. Глаголи, кои овако будуће време имаю, есу слѣдуюћи: а) ἐλάω (ἐλαύνω), терамъ, τελεω, свршумъ, и καλέω, зовемъ; — б) сви глаголи на ῖω (харак. δ); — в) малый брой на ἄζω, а обычно βιβάζω скачемъ; — г) одъ глагола на μι сви на ἄννυμι и глаголь ἀμφιέννυμαι, облачимъ, (ἀμφιέσω ἀμφιῶ). Атический езикъ има редко изятіе у овомъ будућемъ времену.

§. 84. О гласоударенію глагола.

1. Основно правило. Ударенію отстае одъ края речи у то-

лико, уколико последнији слогъ дозволева; и. пр. βούλευε, παῦε, τύπτε, βούλευσον, παῦσον, τύψον, али βουλεύεις, βουλεύειν.

Примѣт. 1. Двогласно *αι* сматра се у обзиру гласоударенія као кратко на крају речи; и. пр. βουλεύομαι. Изузима се окончениѣ пожел. накл. *αι*, кое се сматра као дуго; и. пр. βουλεύσαι, III. лице еднобр. пожел. накл. време прош. I. у зал. дѣйств.

2. Ово правило постои и за сложене глаголе, и. пр. φέρε, πρόσφερε, φεῦγε, λείπε, ἀλόλειπε. При свемъ томъ има и ограничєна, која су слѣдуюћа: Удареніе глагола не сме прећи слогъ предпостављєне речи, кои в пре сложеня удареніе имао. и. пр. ἀπόδος, συμπρόες, ἐπίσχες, ἐπίθες (а не: ἀποδος, σύμπροες, ἐπισχες, ἐπιθες); а такође не може прећи ни преко првогъ сложеня на друго. и. пр. συνέκδος, παρένθες (а не: σύνεκδος, него ἐκδος; не παρένθες, него ἐνθες); не може прећи ни преко парангата (кодъ полупр. прошл. давнопрош. и савршено прошл. времена). и. пр. προσείχον као εἶχον, ἐξήγον као ἤγον, ἐξήν као ἤν (а не πρόσσειχον, πάρεσχον, ἐξήγον, ἐξήν); тако и προσήγον, ἀλειῖθρον као ἤγον, εἶθρον, даль ἀφίχται, ἀφίχτο као ἴχται, ἴχτο.

Изятія одъ основны правила.

3. Гласоудареніе почива на крайнѣмъ слогу у слѣдуюћимъ образцима:

а) У неопредѣл. прош. II. зал. дѣйств. као удареніе превучено, а у причастію муш. и сред. рода еднобр. и стогъ времена као оштро; и. пр. λιλείν, λιλών, ὄν; и у II. лицу еднобр. накл. повел. врем. прош. II. дѣйств. за слѣдуюћи петъ глагола: εἶπέ, важи; ἐλλθέ, доћи; εὐρέ наћи; λαβέ узми, и ἴδέ знай (али у сложеню има: ἀλόλειπε, ἀλόλαβε, ἀλελθε, εἰσίδε.)

б) У накл. повел. прош. II. зал. сред. као превучено; и. пр. λαβοῦ, θοῦ (одъ τίθημι).

Примѣт. 2. У сложеню удалява се удареніе одъ края при повел. накл. (а не и кодъ причастія) прош. II.

времениу зал. дѣйств. сходно основномъ правилу; н. пр. *ἐκβαλε, ἐξελθε, ἔκδος, ἐκδοτε, ἀλόδος, ἀλόδοτε, μετάδος, μετάδοτε* (али не и *ἀποδος, μέταδος*, види № 2); напротивъ *ἐκβαλεῖν, ἐκβαλῶν, ἐκλιπεῖν, ἐξελθῶν* и т. д. У повел. еднобр. прош. II. сред. глагола на *ω* остае и при сложено превучено удареніе на крайнѣмъ слогу; н. пр. *ἐκβαλοῦ, ἐκλιποῦ, ἐπιλαθοῦ, ἀφελοῦ, ἐνεεγκοῦ, παρασχοῦ*; тако исто и кодъ глагола на *μι*, кадъ е глаголь съ еднословнимъ предлогомъ сложенъ, н. пр. *προδοῦ, ἐνδοῦ, ἀφοῦ*; а кадъ е глаголь съ двоесловнимъ предлогомъ сложенъ, онда се удареніе удалява одъ края, н. пр. *ἀλόδου, καιάθου, ἀλόθου*; у двоброю и вишеброю удалява се удареніе одъ края у свима случаевима, н. пр. *ἐκβάλεσθε, ἀπολάβεσθε, πρόδοσθε, εἰσθεσθε, ἄφρεσθε, καιάθεσθε* (не *ἐκβαλέσθε* и т. д.).

в) У свима причастіама на *ς*, род. *τος*, и то свагда као оштро удареніе, дакле понайвише кодъ глагола на *μι* у свима причастіама зал. дѣйств., тако и кодъ свою глагола у врем. савршенопрощ. I. и II. дѣйств. и прош. I. и II. страд. н. пр. *βεβουλευκώς*, (род. *ότος*), *βουλευθεῖς* (род. *έντος*), *ισιάς* (род. *άντος*), *τιθείς* (род. *έντος*), *διδούς* (род. *όντος*), *δεικνύς* (род. *ύντος*), *διασιάς, ἐκθείς, προδούς*, род. *διασιάντος, ἐκθέντος, προδόντος*.

Изятіе: причастіе прош. врем. I. зал. дѣйств. има удареніе свагда на докрайнѣмъ слогу, као: *βουλεύσας*,

г) У еднобр. сосл. прош. I. и II. стр. има превучено удареніе; н. пр. *βουλευθῶ, τριβῶ*.

4. Гласоудареніе почива на докрайнѣмъ слогу у слѣдуюћимъ случаевима:

а) У неопред. савршенопр. сред. или страд. прош. I. дѣйств. и прош. II. сред; дакъ у свима неопр. на *ναι*, дакле у свима неопред. дѣйств. на *μι*, као и у неопред. прош. I. и II. страд. и савршено прош. I. и II. дѣйств. н. пр. *τεινῆσθαι, βεβουλευῆσθαι, τετηνῆσθαι, περικλήσθαι*; — *φυλάξαι, βουλεῖσθαι, κτηῆσαι, μισθῶσαι*; — *λιπέσθαι*; — *ισιάναι, τιθέναι, δίδοναι, δεικνύναι, στήναι, δεῖναι, δοῦναι*; — *βεβουλευχέναι, λελοιπέναι*.



6) У прич савр, прош. врем. сред. или страд. као:

πεπαιδευμένος, μέγη, μένον, τετιμημένος, πεφιλημένος, τετυμ-
μένος.

в) Као превучено удареније у двоброју и вшцеброју

накл. сосл. прош. I. и II. страд. и пр. βουλευθῶμεν.

Прим. 3. Три равногласећа образца: неопр. прош.

I. дѣйств. — повел. прош. I. сред. и III. лице едноброја

пожел. прош. I. дѣйств. разликују се гласоударенијемъ

кадъ се изъ три или више слогова состояе, којма е до-

крайнији слогъ природно дугачакъ, и то на слѣдуюћий

начинъ:

Неопр. прош. I. βουλευῖσαι, повел. прош. I. сред. βούλεσαι

ποιῆσαι ποιῆσαι

пож. пр. I. βουλευῖσαι ποιῆσαι

Кадъ е докрайнији слогъ природно кратакъ или по-
ложенъ дугъ, онда се соглашава неоп. прош. I. дѣйств.
съ III. лицемъ пожел. прош. I. дѣйств. и пр. φιλιάζει, али
у пов. прош. I. сред. φίλαζει.

XXXVI. Речи за ученѣ на паметь и задатци за пре- водъ.

а) садаш. и полупрошло дѣйств.

ἄγορεύω, кажемъ, говоримъ.	μουσική, ἡ, свако художество
ἀποτρέπω, одвраћамъ.	Μυза, особито музика.
ἀποφεύγω, избегавамъ.	παιδεία, ἡ, воспитаније, наука,
ἔχω, имамаъ, држимъ; съ нарѣч.	изображенѣ.
састоимъ се, есамъ.	πρόνοια, ἡ, промисао, предо-
κεύθω, сакривамъ.	сторожностъ.
πλησιάζω, приближавамъ се.	ἴστρον, τὸ, плугъ.
προβλίπτω, (ἰ), припадамъ,	κάλλος, οὐς, τὸ, лепота.
догаћамъ се.	ἄλειρος, οὐ (нарѣч. ἀλειρώς),
συσπιάζω, живимъ съ некимъ	съ род. невештъ.
у раздору.	δαίνος, ἡ, ὄν, страшанъ, мо

ἄνθρωπος, яко способанъ, опасанъ; — τὸ δεινόν, опасность.

ἕτερος, а, ον, другій, а, о.

γενναίως, нарѣч. благородно, мужественно.

οὕτως (предъ сага. οὔτω), нар. тако.

ὄτε, союзъ, кадъ.

ὅταν, союзъ, кадъ.

1 Δύο ὄδοι πρὸς τὴν πόλιν ἀγείρον. — Βόε το ἀροιστὸν ἀγείρον. — Χαίρωμεν, ὦ παῖδες. — Ὡς ἴδον κάλλος, ὅταν ἐχθρὸν σώζομαι. — Οἱ πολῖται τοὺς νόμους φυλάσσοντων. — Ἐταῖρος, εταῖρον φροντίζετο. — Πατήρ τε καὶ μητὴρ ποιοῖαν ἐχέτων τῆς τῶν τέκνων παιδείας. — Ὁ ὑπομνημάτων ἀπειροσ, οὐ βλέπει βλέπων. — Τὰς προσβηπιτοῦσας τῶσ γενναίως φέρει. — Ὁ παῖς τῷ πατρὶ ῥοδὸν φέρει, ἵνα χαίρῃ. — Ὁ παῖς τῷ πατρὶ ῥοδὸν ἐφέρειν, ἵνα χαίρῃ. — Σωκράτης ὡσπερ ἐρίγνησκει, οὕτως ἐλέγει. — Ὅτε οἱ Ἕλληες ἐπλησίασον, οἱ βαρβαροὶ ἀπέφερον. — Θεμιστοκλῆς καὶ Ἀριστείδης ποτὲ ἐσπίασιν. — Λακεδαιμόνιοι ποσειδῆς ἀπειρὸς ἐχούσιν. — Ἀποτρόχοι, ὦ θεοί, τὸ δεινόν ἀφ' ἡμῶν. — Μη ἕτερον κεύθεος κροτιά νουν, ἀλλὰ ἀγορεύων.

1 Два коня, вукући (— тераюћи) кола, хите. — 2 Две жене певаю. — 3 Мы избегавамо злобу. — 4 Деца уче прилично науке, да се родители радую. — 5 Деца учау прилично науке, да бы се родители радовали. — 6 Грађанинъ некъ чува законе. — 7 Приятельи некъ се брину за приятель. — 8 Два коня, вукући кола, хитили су. — 9 Две жене пезаше. — 10 Незнаюћи зная невиде видећи. — 11 Догођаюћу се опасность спосите мужественно, о грађанин — 12 Вы говорасте тако, као што мисласте (суђасте). — 13 Мы смо нешести у музики. — 14 Да бы богами одвратили опасность одъ насъ. —

XXXVII. Речи за ученъ на память и задатци за преводъ.

б) Савршено прошло и давнопрош. дѣйствително I.
 Ἐκδύω, улазимъ, продиремъ, жавамъ, сакривамъ се, за-
 облачимъ. — облачимъ.
 καταδύω, загнүруемъ, погру- καταδύω, гонимъ.

καταλύω, разтапамъ, разора-
вамъ.
κυριεύω, род. есамъ, постаемъ
господаръ, завлаћуемъ.
μέλλω, мислимъ, намеравамъ;
2) промишлявамъ, зате-
жемъ се; τὸ μέλλον, 1) буду-
ће, будућностъ; 2) затеза-
нъ.
προφητεύω, проричемъ (нара-
штай по §. 91, 4).
φύω, раћамъ, производимъ;
саврш прошл. налазимъ се,
створенъ самъ.

Μήδεια, ή, Медея.
Πλαταιάι, αί, Платеа.
Πέρσης, ό, Персіјанаць.
Δαρείος, ό, Дарій.
Διόδωρος, ό, Діодоръ.
πολέμιος, ό, непријатель.
Σαρδανάπαλος, ό, Сардана-
паль.
Φερεκίδης, ους, ό, Ферекидь.
μάντις, εως, ό, врачъ, пога-
һачъ, предсказатель.
γυναικεϊος, α, ου, женскій, а,
о; женама принадлежећій.

III

3 Οἱ πολέμιοι ἑκατόν πολιτίας πεφρονεῖσθαι. — Φερεκίδης
ἔλεγε, μηδενὶ θεῷ τεθνηῆναι. — Νέος πεφρονῶς πολλὰ χρη-
στία μάντιος. — Ὁ μάντις τὰ μέλλοντα καλῶς πεπροφητεύει.
— Τὰ τέχνη ἐν πεπαιδευκας. — Μήδεια τὰ τέχνη πεφο-
ρευκῆντα εἰσάγει. Οἱ Λακεδαιμόνιοι Πλαταιάς κατελεύ-
θεσαν. — Σαρδανάπαλος σπολὴν γυναικεῖαν ἐνεδεδύκει. — Ὁ-
τε ἡλῖος κατεδεδύκει, οἱ πολέμιοι ἐπλησίαζον. — Ἀλέξανδρος
ἐπιδιώκων Δαρείον, τὸν Περσῶν βασιλεῖα, πολλῶν χρημάτων
ἐκεκροῖσθαι.

IV

4 1) Сунце е было зайшло. — 2) Лакедемонцы су были ра-
зорили Платею. — 3) Дивимо се жени, обукавшой (прич.
савр. прош.) порфирну альину. — 4) Діодоръ каже, да е
Александеръ, гонећи Дарія, маго блага освоіо (вин. са
неопред.). — 5) Непријатели су были побили 4.000 войника.
— 6) Твой е пріятель добро было воспитао децу свою.

XXXVIII. Речи за ученъ на память и задатци за
преводъ.

в) Време будуће и прошло I. дѣйствиелно.

Ἀπολύω, однуштамъ, ослобо- διαλύω, прекидамъ, разстав-
һавамъ. лямъ.

δικάζω, судимъ.

δικαστής, оу, о, судия.

επαγγέλλω, являмъ.

επιβουλεύω, гонимъ, навѣту-
емъ.

ίκετεύω, молямъ.

κινδυνεύω, у опасности самъ.

μηνίω, лютимъ се.

φυτεύω, садимъ.

αβλάβεια, ή, читавость, неви-
ность.

στρατή, ή, войска.

έχρονος, ο, ή, потомакъ.

δάκρυον, τό, суза.

Αγαμέμνων, ονος, Агамемнонь.

Έκτωρ, ορος, Хекторъ.

έσχατος, η, ον, крайній, я, в.

άμφω, оба.

καί, саюзъ: и, а.

οτι, саюзъ: да.

πρην, αν, саюзъ: пре него
што, пређе.

V

Οί στρατιώται την πόλιν από των πολεμίων απολύσουσιν.
 — Ο χρηστός άνθρωπος και τοις έχρονοις φυτεύσει. — Ο άγγελος
 επήγγελε τοις πολιταις, οτι οι πολεμιοι τω στρατεύματι επιβου-
 λεύουσι. — Αχιλλεύς Αγαμέμνονι εμήρισε. — Οι Έλληνες αν-
 δρεία, πολλά ισχυραν. — Σωκράτης ούχ ίκέτευσε τους δικα-
 σίας μετά πολλών διακρίων, αλλά πιστεύσας τή έαντιού αβλα-
 βεια κινδύνευσε τον έσχατον κίνδυνον. — Τας των φαύλων
 συνηθείας ολίγος χρόνος διέλυσεν. — Πρην αν άμφοιν μύθον
 ακούσης, μη δικάζε. — Οι Λακεδαιμόνιοι Πλαταιάς κατέλυσαν.
 — Τίς των πιστεύσαι (πιστεύσεις) ψεύστη; — Ακούσαις (ά-
 κούσειάς) μου, ω φίλε. — Ο άγγελος επήγγελλεν, οτι οι πολε-
 μοι τή στρατιά επιβουλεύουσι (επιβουλεύουσαι). — Ακουσον
 μου, ω φίλε. — Εταίρος εταίρω πιστευάτω. — Την πόλιν
 λέγουσι μέγαν κίνδυνον κινδυνεύσαι.

И

¶ Правило синтаксиса: частица αν показуе на израже-
 но или допуштено условие,
 ① Вы ћете ослободити варошь одъ неприятеля. — Лю-
 ди честити садите и за потомке. — Вѣстникъ е казао,
 да ће варошь бити у опасности. — Ахиль се е лютио (дат.)
 (на) Агамемнона. — Мы смо молили судіе са сузама. —
 Ахиль е убио Хектора. — Пре нег што чуєте речи оба-
 двоица, не(мойте) судити. — Лажљивцу неможемо ¹⁾
 веровати. — Да бы ме (род.) чули (пож.) о пријателји!
 — Нека бы насъ воишцы одъ неприятеля ослободили.

1) Можешъ веровати: съ пожелат. и ан.



ακούσατε μου ο φίλοι *и φίλοι μου φίλοι μου*
 Чуйте ме (род.), о приятели! — Приятели треба да
επιτελεσθήσαν верую ²⁾ приятельима. — Медея се радовала, убивши
 свою децу. *Ε. Β. Β. Β.*

XXXIX. Речи за учеиъ на память и задатци за преводъ.

г) Саданиъ и полуирош. сред. или страд.

<i>Λανθάνω</i> , вин. сакривамъ, об- манюемъ, варамъ.	<i>εργάζομαι</i> , радимъ.
<i>πράττω</i> , радимъ; съ нарѣч. на- лазимъ се.	<i>ερχομαι</i> , идемъ, долазимъ.
<i>στρατεύω</i> , чинимъ военный по- ходъ; сред. воюемъ, рату- емъ, полазимъ у бой, уда- рамъ,	<i>πένομαι</i> , сиротуемъ.
<i>ἀποδέχομαι</i> , примамъ. одо- бравамъ.	<i>ψεύδομαι</i> , лажемъ.
	<i>ἀδελφός</i> , ὁ, братъ.
	<i>αὐλός</i> , ὁ, Фрула.
	<i>μέσος</i> , η, ον, средній, я, в.
	<i>ἐγχώριος</i> , ον, домашній, мѣстный.
	<i>ἵσυχος</i> , ον, миранъ.
	<i>εἶν</i> , ако, кадь, саюзь.

Δύο ἄνδρες μαχεσθού. — *Γενναίως μαχόμεθα περὶ τῆς*
πατρίδος. — *Ἀνάγκαιόν ἐστι, τον νιον πειθεσθαι τῷ πατρι.*
Πολλοὶ ἀγαθοὶ πένομαι. — *Νομοὶς τοῖς ἐγχωρίοις ἐπεσθαι*
καλὸν ἐστι. — *Μη ἀποδέχων των φίλων τους προς τα φαντα*
σαι χαρίζομενος. — *Ἐλαττος ἵσυχος μέσῃ την οδοὶ ἐρχέσθω.*
— Οἱ πολιταὶ τοῖς νομοῖς πειθεσθού. — *Τῷ ἀδελφῷ μου πειθεσθ*
πεσθού. — *Εἰ βούλει καλῶς προαίτειν, ἐργάζου.* — *Ἐάν βου-*
λη καλῶς προαίτειν, ἔρχου. — *Ψευδομενος οὐδέεις λανθάνει*
πολὴν χρόνον. — *Οἱ Λαχεδαίμονιοι μετ' ἀντῶν ἐστοιχεύοντο.*
Εἶδε πάντες ἀνευ θούης βουλευοντο. — *Δύο καλῶ πλοῦ εἰς*
την πόλιν ἤλυνξάντη. — *Ἐάν πένη, ολίγοι φίλοι (εἶσιν).*
Οἱ δυνατοὶ ἀπὸ οφθαλμῶν βουξέβωτ *Ο εὐνομομενος*
 Судіе нека се безъ гнѣва советуу. — Човекъ иду-
 хій средомъ (среднымъ путемъ, вин.) иде найбезбѣднѣ.
 — Два лѣна коня тераю се у варошъ. — Кадь (εἶν)
 се воиници мужественѣ боре, мы имъ се (вин.) дивимо.
 — Мы нехемо лажати, него свагда истину говорити. —
 Сынови (дат.) треба (да) се покораваю (неопр) отчеви-

2) Треба да верую; са самизъ неопредѣленимъ.

ма. — Съ Богомъ и судьбиномъ борити се, страшно е.
 — Два се човека препирау. — Войници се борине
 мужествено. — Нека се сваки безъ глѣва советуе. —
 Да бы ты свагда божество почитовао!

XI. Речи за ученѣ на память и задатци за пре-
 водъ.

е) Време савршено прошло и давнопрошло сред-
 нь или страдателно.

ἔρριπτεύω, усађуемъ.
 ἰδρύω, оснивамъ, зидамъ.
 κατακλείω, затварамъ.
 λέγομαι, говоримъ, говори се.
 ἄκρα, ἡ, тврдина.

αὐτονομία, ἡ, слобода, неза-
 висно државоуправленіе.
 ληστής, οὗ, ὁ, разбойникъ, ай-
 дукъ.

Οἱ λησταὶ πεφόνευσαν. — Δύο ἀδελφῶ ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ δι-
 δασκαλοῦ πεπαιδευθέντων. — Ἡ βασιλεία ὑπὸ τοῦ δήμου κέλυται.
 Τοῖς θεοῖς ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων πολλοὶ νεῶ ἰδρύονται. — Ἡ θύρα
 κεκλείσθη. — Πρὸ τοῦ ἔργου ἐν βεβουλευσῶ. — Πᾶσιν ἀν-
 θρώποις ἐρριπτευμένη ἐστὶν ἐπιθυμία τῆς αὐτονομίας. —
 Οἱ λησταὶ πεφονευσθῶν. — Οἱ πολέμιοι εἰς τὴν ἀκρὴν κατακε-
 κλείσθη λέγονται. — Ξενοφώντας νῆσ, Γρύλλος καὶ Διόδω-
 ρος, ἐπεπαιδευθῆν ἐν Σπυριῆ.

Айдуци су убиени (— савр. пр.) Деца пријатеља
 лепо су воспитана. — Врата нека се затворе. — Пре-
 дѣла вы сте се добро были советовали. — Добре и эле
 страсти урођене су люда. — Оба детета была су одъ
 едногъ истогъ учителя воспитана. — Кралѣвска палата
 была е народомъ (одъ народа) разорена.

XII. Речи за ученѣ на память и задатци за пре-
 водъ.

е) Време будуће и прошло I. сред. и буд. III. сред.
 или страд.

ἀφалаίνω, оставлямъ одморъ; γείνω (τινά τινος), дозволявамъ,
 сред. одмарамъ се, одно- оставлямъ кушати; сред.
 чивамъ. сь род. уживамъ.

ἐπιτηδεύω, управляю, извр-
шавамъ съ прилъжаніемъ,
упражнявамъ.

πορεύω, носимъ, односимъ;

сред. идемъ, путуемъ, по-
лазимъ на путь.

πολιτεία, ἡ, држава.

πύλη, ἡ, врата, капія (обычно
у вишебр)

καὶ ἐπιτηδεύουσι τε καὶ πορεύονται πάντες αὐτοὶ —
Οἱ πολέμιοι ἐπὶ τὴν ἡμετέραν πόλιν στρατεύονται. —
Περὶ τῆς τῶν πολιτῶν σωτηρίας βουλευσόμεθα. — Ὁ πατήρ μοι
ἔλεγεν, οὐ πορεύσοιτο. — Οἱ Ἕλληνες ἐπὶ τοὺς Πέρσας ἐ-
στρατεύσαντο. — Ἀγαπασόμεθα, ὦ φίλοι. — Πρὸ τοῦ ἐρ-
γοῦ ἐν βουλευταί. — Πάντες τιμῆς γεύσασθαι βουλοῦνται. —
Ὁ πατήρ ἀγαπασόμενος πορεύσεται. — Αἱ πύλαι τῆς νυ-
κτὸς κλεινοῦνται. — Ἐάν τοιοῦτος ἀνὴρ τὴν πολιτείαν ἐπιτη-
δεύῃ, αὐτὴ ἐν βεβουλευσεται.

Вы бѣте се советовати о спасенію граждана. — Вѣ-
стникъ предсказывае, да бѣ неприятель на варошъ у-
дарити. — Войвода е уживао велику честь. — Кадъ
(даван са сосл.) буду неприятель на насъ пошлм (прош.),
быће капе варошке (вароши) затворене. — Пре дѣла
советуйте се добро (врем. прош.)! — У таковой опасно-
сти не лако советовати се (прош.). — Кадъ свршите
советованъ, (прич. прош. вре.) приватите се дѣла.

XII. Речи за ученъ на память и задатци за пре-
водъ.

ж) Време прош. I. и будуће I. страдателно.

ἐπιφέρω, уносимъ; πόλεμόν
τινι, навалюемъ съ ратомъ.

δημοκρατία, ἡ, народня влада.
συνθήκη, ἡ, уговоръ, трак-
татъ.

τύραννος, ὁ, тиранъ, неогра-
ниченый владатель.

πόλεμος, α, ον, неприятель-
скій, а, о.

μη, союзъ, после глагола
платишь, може се превести
са да не (са сослаг. кадъ
предходи вр. сад., свврш.
прош., или будуће; съ по-
жел, кадъ едно одъ исто-
ричны времена предходи.)

Ἐκτὸς ὑπὸ Ἀχιλλέως ἐφορεύθη. — Τὸ ἀδελφῶ ὑπὸ τοῦ
αὐτοῦ διδασκάλου ἐφαιδενθήτην. — Πολλὰ δημοκρατίαι ὑπὸ

^{οδωρονα λαδρενε} τῶν τροάνων κατελύθησαν. — ^{βουλον αὐτῶν} Μέγας φόβος τὸς πολίτας ^{μετοῦν γὰρ φασιν}
^{δα δεινῶν παρρησιασῶν} ἔχει, ^{υποβορῶν} μή αἱ συνδρακαὶ ^{παρρησιασῶν} ὑπὸ τῶν πολεμίων ^{καὶ} λυθῶσιν. — ^{καὶ} Εἶδε ^{καὶ}
^{αὐτῶν} πάντες νεανία ^{καὶ} καλῶς παιδευθεῖεν. — ^{καὶ} Φορευθῆτι, ^{καὶ} ὦ κακούρ-
^{παρρησιασῶν} γε. — ^{καὶ} Οἱ στρατιῶται ^{καὶ} εἰς τὴν πολεμίαν ^{καὶ} γῆν ^{καὶ} πορευθῆναι ^{καὶ} λέγου-
^{καὶ} ται. — ^{καὶ} Οἱ πολεμιοὶ ^{καὶ} τῶν συνδρακῶν ^{καὶ} λυθῶσιν, ^{καὶ} ἥτις ^{καὶ} πολεμῶν
^{καὶ} ἐπιφέρουσιν. — ^{καὶ} Ὁ ^{καὶ} ἄστυς ^{καὶ} φορευθήσεται.

Вы сте обойца одъ (едногъ) истогъ учителя воспи-
 тани (прош.). — Мы смо се едне велике опасности о-
 слободили (прош.). — Великий ме е стра овладао, да
 (ни) е приятель, ^{којо ех имперон} кои е пре 6 дана пошао на путь. †) одъ
 айдука убиенъ (прош.). — Оба айдука некъ буду убиена
 (прош.). — Айдуци некъ буду убиени (прош.). — Мла-
 дићъ некъ буде добро воспитанъ (прош.). — Говори се,
 да не уговори одъ неприятеля быти нарушени (прош.).
 Добро воспитани (прош.) младићи одъ свою су почито-
 вани. — Айдуци не быти убиени.

§. 85. Ближе опредѣленъ нараштая и удвоаяня.

Почемъ су нараштай и удвоаянъ у §. 77. 3. и 4. тамо уобште изложени, то е нужно, да имъ се придода юшть неко ближе опредѣленъ. —

Као што смо видили, нараштай примаю сва историч-
 на времена: полупрош., давнопрош. и прошло, и задржа-
 ваю га само у накл. изявит. Нараштая има два: нараштай
 сложный (одъ слога) и нараштай временый.

а) Нараштай сложный.

1. Нараштай сложный постае кодъ оны глагола,
 кои се почио сагласнымъ писменомъ. Нараштай сло-
 жный састои се у самогласномъ ε, кое се ставя предъ
 кореномъ глагола у времени полупрошломъ и про-
 шломъ, а у времени давнопрошломъ предъ удвоаянъмъ.
 Првимъ начиномъ порашћуе речъ съ еднимъ слогомъ. н. н.
 βουλεύω, полупрош. ἐ-βούλευον, прошло ἐ-βούλευσα, давно-
 прошло ἐ-βε-βουλεύειν.

†) Пошао на путь: съ причастіемъ прош. страд.

2. Кадъ се корень глагола съ *ρ* починѣ, онда се ово при нараштаю удвоява (§. 8. II.); н. пр. *ῥίπτω*, бацамъ, полупрош. *ῥῥίπτον*, врем. прош. *ῥῥίψα*, саврш. прош. *ῥῥίφα*.

Примѣт. Три глагола: *βούλομαι*, *οἶνυ*, *δύναμαι*, могу, *μέλλω*, мислимъ, намеравамъ, затежемъ се, — узимаю кодъ атически списателя, (више кодъ новія, него старія) за нараштай *η*, место *ε*; н. пр. полупрош. *ἐβουλόμην* и *ἔβουλόμην*, прош. *ἐβουλήθην* и *ἔβουλήθην*; полупрош. *ἐδυνάμην* и *ἔδυνάμην*, врем. прош. *ἐδυνήθην* и *ἔδυνήθην* (али свагда *ἐδυνάσθην*); полупрош. *ἔμελλον* и *ἤμελλον* (време прош. има редко *ἤμέλλησα*).

§. 86. б) Нараштай временый.

Временый нараштай имаю они глаголи, кои се самогласнимъ починю. Овакий нараштай постае онда, кадъ се прво самогласно у глаголу отеже, т. е. кадъ се кратко самогласно претвори у дуго; и тако се претвара:

α у *η* н. п. *ἄγω* водимъ пол. пр. *ἤγον* с. пр. *ἤχα* дав. пр. *ἤχειν*
ε у *η* н. п. *ἐλπίζω*, надамъ се пол. пр. *ἤλπιζον* с. пр. *ἤλπιχα*
 дав. пр. *ἤλπίκειν*
ι у *ι* н. п. *ἵκετεύω*, молимъ пол. пр. *ἵκέτευον* с. пр. *ἵκέ-*
τευχα дав. пр. *ἵκετεύκειν*
ο у *ω* н. п. *ὀμιλέω*, говоримъ н. п. *ὀμίλεον* с. пр. *ὀμίληχα*
 дав. пр. *ὀμίληκειν*
υ у *υ* н. п. *ὕβριζω*, безчестимъ н. п. *ὑβρίζον* с. пр. *ὑβριχα*
 дав. пр. *ὑβρίκειν*
αι у *η* н. п. *αἴρέω*, узимамъ н. пр. *ἤρουν* с. пр. *ἤρηχα*
 дав. пр. *ἤρήκειν*
αν и *ην* н. п. *αὐλέω*, свирамъ у Фрулу н. пр. *ηυλονν*
 с. пр. *ηῦληχα* дав. пр. *ηῦλήκειν*
οι у *ω* н. п. *ὀκτιζω*, сажалѣвамъ н. пр. *ὄκτιζον* с. пр. *ὄκτιχα*
 дав. пр. *ὄκτίκειν*

Прим. Нараштай нема места кодъ глагола, кои се починю са *η*, *ι*, *υ*, *ω*, *ον* и *αι*; н. пр. *ἠτιόμαι*, подлежемъ, савр. прош. *ἠττημαι*, дав. прош. *ἠτήμην*: *ἵπρω*, гнѣчимъ,

притискивамъ, прош. ἴπλωσα; ὑπνώω, уснавливаемъ, прош. ὑπνώσα; ὠφελέω, пользуемъ, пол. прош. ὠφέλεον; οὐτάζω, ранимъ, прош. οὐτάζον; εἶκω, устунамъ, пол. прош. εἶκον, прош. εἶξα, изузима се εἰκάζω, мислимъ, кое истина прима нараштай, али врло редко; и. пр. εἰκαζον, εἰκασα, εἰκασμαι, редко: ἤκαζον, ἤκασα, ἤκασμαι. И они глаголи, кои се починю са εὔ, непримаю обычно нараштай; и. пр. εὐχομαι, молимъ се, εὐχόμεην, рече ηὐχόμεην, али савр. прош. ηὔχμαι; εὐρίσκω налазимъ, изузима у доброй прози списателя никаквый нараштай.

§. 87. Примѣтбе свр' нараштая.

1. Они глаголи на *ᾱ*, кои после тогъ писмена, имаю опеть самогласно, непретвараю *α* у *η*; исто тако глаголи, кои се починю са *ᾱ*, *αν*, *οι*, за коима долази самогласно, немаю нараштая; и. пр. ἄηδιζομαι, гадимъ се, пол. прош. ἄηδιζόμεην; ἀηδέσσω, необычествуемъ, пол. прош. ἀηδέσσον; ἀναίρω, сушимъ, пол. прош. ἀναίρον; οἰακίζω, кормимъ, пол. прош. οἰακίζον.

2. Кодъ неки глагола на *οι*, после коегъ долази сагласно, нема такође нараштая; и. пр. οἰκουρέω, чувамъ кућу, време прош. οἰκούρησα.

3. Слѣдуюћи дванайсть глагола, кои се починю са *ε*, имаю за нараштай *ει* место *η*; и. пр. εἶω, оставлямъ, пол. прош. εἶων, прош. εἶασα; ἐθίζω, навикавамъ, (чему принадлежи и εἶωθα, навикнуть самъ); εἶσα, поет. прош. (корень ἐδ), ставіо самъ (а у прози употребљава се ἐσάμενος и εἰσάμενος прич. прош. сред. установившій, основавшій); ἐλίσσω, окрећемъ; ἐλκω, вучемъ, пр. ἐλκῆσα (корень ἐλκν); εἶλον, узео самъ (корень ἐλ) прош. одъ αἰρέω; ἐπομαι, слѣдуюмъ; ἐργάζομαι, радимъ; ἐρλω, ἐρπύζω, пузимъ, вучемъ се; ἐστιάω, частимъ; ἔχω имамъ.

4. Слѣдуюћи глаголи узимаю место временогъ нараштая, нараштай сложный, као :

ἀγνῶμι, разбіямъ, пр. ἔαξα и т. д.

ἀλίσχομαι, ватамъ се, савр. пр. ἐάλωκα и ἤλωκα, ува-
ненъ самъ.

ὠθέω, гурамъ, ἐώθουν и т. д.

ὠνέομαι, купуемъ, пол. пр. ἐωνούμην, саврш. прош.
ἐώνημαι.

5. Глаголь ἐορτάζω, празднуемъ, прима нараштай у
другомъ слогу, као: ἐώρτιαζον. Ово быва и кодъ слѣдую-
щи образаца давнопрош. II:

Кор. εἶπω, савр. пр. II. εἶπικα, подобаъ самъ, чинимъ
се, д. пр. II. ἐφῆκεν;

ἐλπίζω, надамъ се, савр. пр. II. ἐόλπισα, давно прош.
II. ἐώλπικεν;

Кор. ἐργάζω, савр. пр. II. ἐόργασα, я самъ учинио, давно
прош. II. ἐώργασεν.

6. Слѣдующа три глагола имаю нараштай и време-
ный и сложный, у комъ случаю прелази густый духъ ко-
рена на самогласно нараштая ε:

ἀνοίγω, отварамъ, пол. пр. ἀνέφεγον, пр. ἀνέφεξα (нео-
пред. ἀνοίξαι) и т. д.

ὀράω, га едамъ, пол. п. ἐώρων, савр. пр. ἐώρακα, ἐώραμαι.

ἀλίσχομαι, ватамъ се, прош. ἐάλων (неопр. ἀλῶναι ᾧ)
и ἤλων.

§. 88. Удвоиваиѣ.

1. Удвоиваиѣ (§. 77. 4) быва само онда, кадъ се ко-
рень глагола простимъ сагласнимъ почиѣ, или ако су
два сагласна, мора да е прво безгласно, а друго течно;
одъ овогъ правила изузимаю се они глаголи, кои се по-
чино са ρ, γν, γλ, βλ, (осимъ βέβλαφα, βέβλαρμαι одъ βλάπ-
τω, шкодимъ, βεβλασφήμηκα одъ βλασφημέω, опорочавамъ,
βεβλάσθηκα и ἐβλάσθηκα одъ βλασιάνω, ничемъ), ерѣ се и-
сти съ простимъ нараштаемъ задоволяваю. Дакле:

λίω, дрешимъ	с. пр. λέ-λυκα	д. пр. ἐ-λε-λύκειν
θύω, жертвуемъ	„ „ τέ-θυκα (§.8.9.)	„ „ ἐ-τε-θύκειν
φυτεύω, садимъ	„ „ πε-φύκεκα (§.8.9.)	„ „ ἐ-πε-φυτεύειν
χορεύω, играмъ	„ „ κε-χόρευκα (§.8.9.)	„ „ ἐ-κε-χορεύειν

γράφω, пишеть	с. пр. γέ-γραφα	д. пр. ἐ-γε-γράφειν
κλίνω, гибамъ	" " κέ-κλίκα	" " ἐ-κε-κλίκειν
κρίνω, судимъ	" " κέ-κρικα	" " ἐ-κε-κρίκειν
πνέω, дувамъ	" " πέ-πνευκα	" " ἐ-πε-πνεύκειν
θλάω, разбиамъ	" " τέ-θλακα (§.8.9)	" " ἐ-τε-θλάκειν
ῥίπτω, бацамъ	" " ῥήριφα (§.8.11.)	" " ἐρήριφειν
γνώριζω, показуемъ	" " ἐ-γνώρικα	" " ἐ-γνώρικειν
βλακείω, лешимъ се	" " ἐ-βλάκευκα	" " ἐ-βλακεύκειν
γλύφω, дубимъ	" " ἔ-γλυφα	" " ἐ-γλύφειν.

2. Удвоиваиѣ изостае (осимъ поменути случаева съ ρ, γν, βλ, γλ) и онда, кадъ се почиѣ корень глагола съ двогубимъ сагласнимъ или съ два проста сагласна, одъ кои прво нѣ безгласно, а друго течно, или напоследку, кадъ има у почетку три сагласна. н. п.

ζηλώω, ревнуемъ	сав. пр. ἐ-ζήλωκα	дав. пр. ἐ-ζηλώκειν
ξενόω, угошћавамъ	" " ἐ-ξένωκα	" " ἐ-ξενώκειν
ψάλλω, певамъ	" " ἔ-ψαλκα	" " ἐ-ψάλλειν
σπείρω, сеемъ	" " ἔ-σπαρκα	" " ἐ-σπάρκειν
κτίζω, зидамъ	" " ἔ-κτίκα	" " ἐ-κτίκειν
πτύσσω, набирамъ	" " ἔ-πτυχα	" " ἐ-πτύχειν
στρατηγέω, войводуемъ	" " ἐ-στρατήγηκα	" " ἐστρατηγήκειν.

Примѣт. 1. Два глагола: μιμήσκω (кор. μυα), о-помниѣмъ, и κτάομαι, добывамъ, примаамъ, имаю удвоиваиѣ, премда се ньновъ корень непочиѣ съ два сагласна, одъ кои е прво безгласно, а друго течно; н. п. μέ-μνημαι, κέ-κτιμαι; ἐ-με-μνήμην, ἐ-κε-κτήμην.

3. Петъ глагола, кои се почию течнимъ сагласнимъ, неповтораваю ово писме, него узимаю као нараштаѣ ει, н. п.

λαμβάνω, узимамъ	сав. пр. εἶληκα	дав. пр. εἶλήφειν
λαγχάνω, добывамъ	" " εἶληκα	" " εἶλήχειν
λέγω, συλλέγω, скуплямъ	" " συνείλοκα	" " συνειλόχειν
кор. ῥέω, важемъ	" " εἶρηκα	" " εἶρήκειν
μείρομαι, добывамъ	" " εἶμαρται	(съ густ: ду.) συ-

ћено е



Примѣт. 2. *Διαλέγομαι*, разговарамъ се, има савр. пр. *διέλεγμα*, премда просто *λέγω*, кое значи кажемъ, има свагда правилно удвоиванѣ; н. п. *λέλεγμαι* (сав. пр. дѣйст. лишава се).

§. 89. Атическо удвоиванѣ.

Више глагола, кои се почино са *α*, или *ε*, или *ο*, повторавоу у савр. пр. и дав. пр. врем. предъ временимъ нараштаемъ, два прва писмена, стоеѣна у почетку корена; овај нараштај назива се атическо удвоиванѣ. Време дав. пр. узима онда врло ретко новий нараштај; али правилно бива свагда *ἦκ-ηκόειν*.

Примѣт. 1. Времений нараштај остае, као и предпостављено удвоиванѣ, у свима наклоненіама, неопредѣли причастио.

а) Глаголи, којма е докрайниий слогъ природно кратакъ:

<i>ἀρόω</i> , оремъ	<i>ἐλάω</i> (<i>ἐλαύνω</i>), терамъ, го-
<i>ἀρ-ήροχα ἀρ-ήρομαι</i>	<i>ἐλ-ήλαχα ἐλ-ήλαμαι</i> нимъ
<i>ἀρ-ηρόκειν ἀρ-ηρόμην</i>	<i>ἐλ-ηλάκειν ἐλ-ηλάμην</i>
<i>ἐλέγχω</i> , укоравамъ	<i>ὀρύττω</i> , копамъ
<i>ἐλ-ήλεγχα ἐλ-ήλεγμαι</i>	<i>ὀρ-ώρουχα ὀρ-ώρουγμαι</i>
<i>ἐλ-ηλέγχειν ἐλ-ηλέγμην</i>	<i>ὀρ-ωρύχ-ειν ὀρ-ωρύγμην</i> .

б) Кодъ глагола, којма е докрайниий слогъ природно дугъ, постае краткимъ, кадъ ступи удвоиванѣ (осимъ *ἐρείδω*, подуширемъ, *ἐρήρειχα*, *ἐρήρεισμαι*):

<i>ἀλείφω</i> , мажемъ	<i>ἀκούω</i> , чуемъ, слушаемъ
<i>ἀλ-ήλιφα ἀλ-ήλιφμαι</i>	<i>ἀκ-ήκοα ἤκουσμαι</i>
<i>ἀλ-ηλίφειν ἀλ-ηλίφμην</i>	<i>ἦκ-ηκόειν ἠκούσμην;</i>
<i>ἀγείρω</i> , скупљамъ	<i>ἐγείρω</i> , будимъ, дижемъ
<i>ἀγ-ήγερχα ἀγ-ήγερμαι</i>	<i>ἐγ-ήγερχα ἐγ-ήγερμαι</i>
<i>ἀγ-ηгέρχειν ἀγ-ηгέρμην</i>	<i>ἐγ-ηгέρχειн ἐγ-ηгέρμην</i> .

Примѣт. 2. Глаголь *ἄγω*, водимъ, образуе и прошло II. дѣйств. и сред., а *φέρω*, носимъ, сва прошла времена, съ овимъ удвоиванѣмъ, али съ томъ разликомъ,

што овде самогласно удвоявана временый нараштай узима, и само га у накл. изјавител. задржава, и што самогласно корена чисто остае; н. п.

ἄγω, прош. П. дѣйств. ἤγαγον, неопред. ἀγαγεῖν, пр. П. сред. ἤγαγομαι.
φέρω (кор. ἐγκ), пр. П. д. ἤν-εγκον, неопр. ἐν-εγκεῖν; пр. I. дѣйств. ἤν-εγκα, неопр. ἐν-έγκαι; пр. стр. ἤν-έχθην.

§. 90. Нараштай и удвояванѣ кодъ сложены глагола.

1. Глаголи сложени съ предлогомъ, узимаю нараштай и удвояванѣ између предлога и глагола; у овомъ случаю укидаю се предлози, кои се свршую на самогласно, изузимаюћи *περὶ* и *πρὸ* (§. 6. 3), *πρὸ* се спая често у красису съ нараштаемъ *ε* (§. 6. 2.) у *προῦ*, *ἐκ* постае предъ сложнимъ нараштаемъ *ἐξ* (§. 7. 3.), а *ἐν* и *σὺν* примаю опетъ свое подобно, слѣдуюћемъ сагласномъ равно, или променѣно, или избачено бывше *ν* (§. 8. 4. 6. 8. и примѣт. 6.). н. п.

ἀπο-βάλλω, одбацуемъ	н. пр. ἀπ-έβαλλον	с. пр. ἀπο-βέβληκα	д. пр. ἀπ-εβεβλήκειν
περι-βάλλω, обузимамъ	„ „ περι-έβαλλον	с. пр. περι-βέβληκα	д. пр. περι-εβεβλήκειν
προ-βάλλω, предлагемъ	„ „ προ-έβαλλον προῦβαλλον	с. пр. προ-βέβληκα	д. пр. προ-εβεβλήκειν
ἐκ-βάλλω, избацуемъ	„ „ ἐξ-έβαλλον	с. пр. ἐκ-βέβληκα	д. пр. ἐξ-εβεβλήκειν
σὺλ-λέγω, скуплямъ	„ „ συν-έλεγον	с. пр. συν-είλοχα	д. пр. συν-ειλόχουν
σὺθ-ῥίπτω, бацамъ заедно	„ „ συν-έρριπτον	с. пр. συν-εῤῥίψα	д. пр. συν-εῤῥίψουν
ἐγ-γίγνομαι, постаемъ унутра	„ ἐν-εγγιγνόμην	с. пр. ἐγ-γέγονα	д. пр. ἐν-εγεγόνουν
ἐμ-βάλλω, бацамъ унутра	„ „ ἐν-έβαλλον	с. пр. ἐμ-βέβληκα	ἐν-εβεβλήκειν
σν-σκευάζω, пакуемъ	„ „ συν-εσκεύαζον	с. пр. συν-εσκεύακα	д. пр. συν-εσκευάζουν.

2. Глаголи сложени са *δυσ* имаю и нараштай и удвояванъ : а) у почетку, кадъ се корень простогъ глагола починѣ сагласнимъ, или самогласнимъ, кое нема временога нараштая ; б) у среди, кадъ се корень простогъ глагола починѣ самогласнимъ, кое може имати временый нараштай ; н. п.

δυσ-τυχέω, несрећанъ самъ *ἐ-δυστύχουν* *δε-δυστύχηκα* *ἐ-δε-δυστυχήκειν*

δυσ-ωπέω, посрамлюемъ *ἐ-δυσώπουν* *δε-δυσώπηκα* *ἐ-δε-δυσωπήκειν*

δυσ-αρεστέω, недопадамъ се *δυσ-ηρέστουν* *δυσ-ηρέστηκα* *δυσ-ηρεστήκειν.*

Обоимъ правилами могу слѣдовати и они глаголи, кои су са *εὖ* сложени, али они глаголи непримаю у првомъ случаю, а *εὐεργετέω* обично ни у другомъ случаю нараштай ; н. п.

εὖ-τυχέω, срећанъ самъ н. пр. *εὖ-τύχουν*, обично *εὖ-τύχουν*
εὖ-ωχέομαι, частимъ се н. пр. *εὖ-ωχούμην*

εὖ-εργετέω, благодѣтельствуемъ н. п. *εὐεργέτουν*, с. пр. *εὐ-εργέτηκα*; али обично *εὖ-εργέτουν* *εὖ-εργέτηκα.*

3. Сви остали сложени глаголи узимаю нараштай и удвояванъ спредъ ; н. п.

μυθολογέω, приповедамъ *ἐ-μυθολόγουν* *με-μυθολόγηκα*

οικοδομέω, зидамъ кућу *ὠκοδόμουν* *ὠκοδόμηκα.*

§. 91. Примѣтбе.

1. Неки глаголи сложени съ предлогомъ примаю нараштай на два места, т. е. и у почетку предлога, и у корену.

ἀνορθόω, усправлямъ н. пр. *ἀνώρθουν* с. пр. *ἀνώρθωκα* пр. *ἀνώρθωσα*

ἀνέχομαι, издржавамъ " " *ἀνειχόμεην* " " *ἀνέσχημαι* пр. *ἀνεσχόμεην*

ἐνωχλέω, досађуемъ " " *ἐνώχλουν* " " *ἐνώχληκα* пр. *ἐνώχλησα*

παραρρέω, лудуемъ у пићу " *ἐπαρρώνουν* " " *πεπαρρώνηκα* пр. *ἐπαρρώνησα.*



2. Овоѣмъ примеру слѣдую и три друга глагола, кои нису сложени съ предлозима, него съ другимъ речма:

διατίω (одъ *δίαιτα*, начинъ живота), а) даѣмъ живити, б) пресуѣуемъ, н. пр. *ἐδίητων* и *δίητων*, прош. *ἐδίητησα* и *δίητησα*, сав. пр. *δεδιήτηκα*; сред. *διατιάομαι*, живимъ уредно, *διητώμην*.
διαχορέω (одъ *διάκορος*, служитель) служимъ, н. пр. *ἐδιηκόρου* и *διηκόρου*, сав. пр. *διδιηκόρηκα*.
ἄμφισβητέω, препиремъ се, пол. пр. *ἠμφισβήτου* и *ἠμφισβήτου*.

3. Изятія одъ §. 90. 1. више глагола има, кои су съ предлогомъ сложени, на опетъ узимаю нараштай у почетку, ерѣ имаю некако значай просты глагола; н. п.

ἠμφιγυρόω (*γυρόω*), неизвѣстанъ самъ н. пр. *ἠμφιγυρόου*
ἠμφιέννυμι, облачимъ пр. *ἠμφίεσα*, с. пр. ср. или стр. *ἠμφίεσμαι*

<i>ἐπίσταναι</i> , знамъ	н. "	<i>ἠπιστάμην</i>
<i>καθίζω</i> , посаѣуемъ	" "	<i>ἐκάθισον</i> , с. пр. <i>κεκάθισα</i>
<i>καθέζομαι</i> , седимъ	" "	<i>ἐκαθεζόμην</i> и <i>καθεζόμην</i> (б.п.)
<i>κάθημαι</i> , седимъ	" "	<i>ἐκαθήμην</i> и <i>καθήμην</i>
<i>καθεύδω</i> , спавамъ	" "	<i>ἐκάθευδον</i> , редко <i>καθηῦδον</i> .

4. Одъ §. 90. 1. изузимаю се и они глаголи, кои се необразую сложеньемъ простогъ глагола съ предлогомъ, него съ едномъ речи, коя е веѣъ сложена (сравни № 2.); н. п.

ἐναντιόομαι, противимъ се (одъ *ἐναντίος*) н. пр. *ἠναντιούμην*
προφητεύω, пророчествуемъ (одъ *προφήτης*) " " *ἠπροφήτεον*
ἐμπεδόω, утврѣуемъ (одъ *ἐμπεδος*) " " *ἠμπέδου*.

Образованѣ времена глагола на ω.

§. 92. Разделенѣ глагола на ω по ньіовомъ глагольномъ характеру.

По разномъ створу глаголногъ характера (§. 77. 5.) деле се глаголи на ω на две главне класе:

1. На глаголе чисте, коима е характеръ самогласно писме; ови глаголи деле се опетъ на две:

А. На несливене, коима е характеръ самогласно писме, изузимаюћи *α, ε, ο*; н. п. *παιδεύω*, воспитавамъ, *λύω*, дрешимъ;

Б. На сливене, коима е характеръ *α*, или *ε*, или *ο*; н. п. *τιμάω*, почитуемъ, *φιλέω*, любимъ, *μισθόω*, погађамъ.

II. На глаголе нечисте, коима е характеръ сагласно писме; ови глаголи деле се опетъ на двое:

А. На глаголе безгласне, коима е характеръ безгласно; н. п. *λείπω*, оставамъ, *πλέκω*, плетемъ, *πείθω*, убеђавамъ.

Б. На глаголе течне, коима е характеръ едно одъ четири течна: *λ, μ, ν, ρ*; н. п. *ἀγγέλλω*, являмъ, *νέμω*, делимъ, *φαίνω*, показуемъ, *φθείρω*, кваримъ.

Примѣт. По гласоударенію првогъ лица наклон. изявит. врем. садаш. зал. дѣйств. деле се сви глаголи на:

а) глаголе варитоне, кои немаю гласоударенія на крайнѣмъ слогу у првомъ лицу накл. изяв. врем. сад. зал. дѣйств.; н. п. *λύω*, *πλέκω* и т. д.

б) глаголе периспомене, кои имаю на крайнѣмъ слогу поменутогъ првогъ лица. превучено удареніе; н. п. *τιμῶ*, *φιλῶ*, *μισθῶ*.

§. 93. Образованіе времена чисты глагола.

1. Кодъ чисты глагола, како варитоны, тако и периспомены, долазе времена оконченія правильно после непроменљивогъ глаголногъ характера; н. п. *βουλεύ-σω*, *βεβούλευ-κα*. Чисти глаголи необразую времена втора, него само времена прва, и имаю у савр. прош. времену *κ* (*κα*), у будућемъ и прошломъ *σ* и *θ* (*σω*, *σα*, *θην*, *θήσομαι*). Но правилна промена у корену, којой су чисти глаголи подложни, есть слѣдуюћа:

2. Кратко характерно самогласно врем. сад. и пол. прош. како кодъ варитоны, тако и кодъ периспомены

глагола, постае у осталимъ временама дуго. Узећемо најпре за примеръ глаголе варитоне, као :

ѣ у \bar{i} , н. п. $\mu\eta\rho\text{-}\acute{\iota}\omega$ (\bar{i}), мрзимъ, $\mu\eta\rho\acute{\iota}\text{-}\sigma\omega$, $\acute{\epsilon}\text{-}\mu\eta\rho\bar{i}\text{-}\sigma\alpha$ и т. д.
 \check{v} „ \check{v} „ „ $\kappa\omega\lambda\acute{\upsilon}\text{-}\omega$ (\check{v}), забранюемъ, $\kappa\omega\lambda\acute{\upsilon}\text{-}\sigma\omega$, $\kappa\epsilon\text{-}\kappa\acute{\omega}\lambda\check{v}\text{-}\mu\alpha\iota$.

$\kappa\omega\lambda\acute{\upsilon}\omega$ (\check{v}), зал. дѣйствит.

садаш. изјав. $\kappa\omega\lambda\acute{\upsilon}\text{-}\omega$ сосл. $\kappa\omega\lambda\acute{\upsilon}\omega$ пов. $\kappa\acute{\omega}\lambda\upsilon\text{-}\epsilon$ неопр. $\kappa\omega\lambda\acute{\upsilon}\text{-}\epsilon\iota\nu$ прич. $\kappa\omega\lambda\acute{\upsilon}\text{-}\omega\nu$

пол. пр. изјав. $\acute{\epsilon}\text{-}\kappa\acute{\omega}\lambda\upsilon\text{-}\omega\nu$ пожел. $\kappa\omega\lambda\acute{\upsilon}\text{-}\omega\mu\iota$.

савр. п. изјав. $\kappa\epsilon\text{-}\kappa\acute{\omega}\lambda\check{v}\text{-}\tau\alpha$ неопр. $\kappa\epsilon\text{-}\kappa\omega\lambda\check{v}\text{-}\kappa\acute{\epsilon}\nu\alpha\iota$ прич. $\kappa\epsilon\text{-}\kappa\omega\lambda\check{v}\text{-}\kappa\acute{\omega}\varsigma$

дав. пр. изјав. $\acute{\epsilon}\text{-}\kappa\epsilon\text{-}\kappa\omega\lambda\check{v}\kappa\epsilon\iota\nu$

будуће изјав. $\kappa\omega\lambda\check{v}\text{-}\sigma\omega$ пожел. $\kappa\omega\lambda\check{v}\text{-}\sigma\omega\mu\iota$ неопр. $\kappa\omega\lambda\check{v}\text{-}\sigma\epsilon\iota\nu$
 пр. $\kappa\omega\lambda\check{v}\text{-}\sigma\omega\nu$

прош. изјав. $\acute{\epsilon}\text{-}\kappa\acute{\omega}\lambda\check{v}\text{-}\sigma\alpha$ сослаг. $\kappa\omega\lambda\check{v}\text{-}\sigma\omega$ пожел. $\kappa\omega\lambda\check{v}\text{-}\sigma\alpha\mu\iota$
 повел. $\kappa\acute{\omega}\lambda\check{v}\text{-}\sigma\omega\nu$ неопр. $\kappa\omega\lambda\check{v}\text{-}\sigma\alpha\iota$ прич. $\kappa\omega\lambda\check{v}\text{-}\sigma\alpha\varsigma$.

Залогъ средній.

садаш. изјав. $\kappa\omega\lambda\acute{\upsilon}\text{-}\omega\mu\alpha\iota$ сосл. $\kappa\omega\lambda\acute{\upsilon}\text{-}\omega\mu\alpha\iota$ повел. $\kappa\omega\lambda\acute{\upsilon}\text{-}\omega\nu$ неопр. $\kappa\omega\lambda\acute{\upsilon}\text{-}\epsilon\sigma\theta\alpha\iota$ прич. $\kappa\omega\lambda\upsilon\text{-}\acute{\omega}\mu\epsilon\nu\omicron\varsigma$

пол. пр. изјав. $\acute{\epsilon}\text{-}\kappa\omega\lambda\upsilon\text{-}\acute{\omega}\mu\eta\nu$ пожел. $\kappa\omega\lambda\upsilon\text{-}\acute{\omega}\mu\eta\nu$.

свр. п. Ђд. 1 изјав. $\kappa\epsilon\text{-}\kappa\acute{\omega}\lambda\check{v}\text{-}\mu\alpha\iota$ повелително неопредѣлено

2 $\kappa\epsilon\text{-}\kappa\acute{\omega}\lambda\check{v}\text{-}\sigma\alpha\iota$ $\kappa\epsilon\text{-}\kappa\acute{\omega}\lambda\check{v}\text{-}\sigma\omega$ $\kappa\epsilon\text{-}\kappa\omega\lambda\check{v}\text{-}\sigma\theta\alpha\iota$

3 $\kappa\epsilon\text{-}\kappa\acute{\omega}\lambda\check{v}\text{-}\tau\alpha\iota$ $\kappa\epsilon\text{-}\kappa\omega\lambda\check{v}\text{-}\sigma\theta\omega$ причастіе

Дв. 1 $\kappa\epsilon\text{-}\kappa\omega\lambda\check{v}\text{-}\mu\epsilon\theta\omega\nu$ $\kappa\epsilon\text{-}\kappa\omega\lambda\check{v}\text{-}\mu\acute{\epsilon}\nu\omicron\varsigma$

2 $\kappa\epsilon\text{-}\kappa\acute{\omega}\lambda\upsilon\text{-}\sigma\theta\omega\nu$ $\kappa\epsilon\text{-}\kappa\acute{\omega}\lambda\upsilon\text{-}\sigma\theta\omega\nu$ сослагателно

3 $\kappa\epsilon\text{-}\kappa\acute{\omega}\lambda\upsilon\text{-}\sigma\theta\omega\nu$ $\kappa\epsilon\text{-}\kappa\omega\lambda\check{v}\text{-}\sigma\theta\omega\nu$ $\kappa\epsilon\text{-}\kappa\omega\lambda\check{v}\text{-}\mu\acute{\epsilon}\nu\omicron\varsigma$ $\acute{\omega}$

В. 1 $\kappa\epsilon\text{-}\kappa\omega\lambda\check{v}\text{-}\mu\epsilon\theta\alpha$

2 $\kappa\epsilon\text{-}\kappa\acute{\omega}\lambda\upsilon\text{-}\sigma\theta\epsilon$ $\kappa\epsilon\text{-}\kappa\acute{\omega}\lambda\upsilon\text{-}\sigma\theta\epsilon$

3 $\kappa\epsilon\text{-}\kappa\acute{\omega}\lambda\upsilon\text{-}\nu\tau\alpha\iota$ $\kappa\epsilon\text{-}\kappa\omega\lambda\check{v}\text{-}\sigma\theta\omega\sigma\alpha\nu$ или $\kappa\epsilon\text{-}\kappa\omega\lambda\check{v}\text{-}\sigma\theta\omega\nu$.

д. пр. Ђд. 1 $\acute{\epsilon}\text{-}\kappa\epsilon\text{-}\kappa\omega\lambda\check{v}\text{-}\mu\eta\nu$ Д. $\acute{\epsilon}\text{-}\kappa\epsilon\text{-}\kappa\omega\lambda\check{v}\text{-}\mu\epsilon\theta\omega\nu$ В. $\acute{\epsilon}\text{-}\kappa\epsilon\text{-}\kappa\omega\lambda\check{v}\text{-}\mu\epsilon\theta\alpha$
 пожел. $\kappa\epsilon\text{-}\kappa\omega\lambda\upsilon\text{-}\mu\acute{\epsilon}\nu\omicron\varsigma$ $\epsilon\dot{\iota}\eta\nu$

изјав. 2 $\acute{\epsilon}\text{-}\kappa\epsilon\text{-}\kappa\acute{\omega}\text{-}\lambda\check{v}\text{-}\sigma\omega$ $\acute{\epsilon}\text{-}\kappa\epsilon\text{-}\kappa\acute{\omega}\lambda\upsilon\text{-}\sigma\theta\omega\nu$ $\acute{\epsilon}\text{-}\kappa\epsilon\text{-}\kappa\acute{\omega}\lambda\upsilon\text{-}\sigma\theta\epsilon$

3 $\acute{\epsilon}\text{-}\kappa\epsilon\text{-}\kappa\acute{\omega}\lambda\check{v}\text{-}\tau\omega$ $\acute{\epsilon}\text{-}\kappa\epsilon\text{-}\kappa\omega\lambda\check{v}\text{-}\sigma\theta\eta\nu$ $\acute{\epsilon}\text{-}\kappa\epsilon\text{-}\kappa\acute{\omega}\lambda\upsilon\text{-}\nu\tau\omega$

буд. изјав. $\kappa\omega\lambda\check{v}\text{-}\sigma\omega\mu\alpha\iota$ пожел. $\kappa\omega\lambda\check{v}\text{-}\sigma\omega\dot{\iota}\mu\eta\nu$ неопр. $\kappa\omega\lambda\check{v}\text{-}\sigma\epsilon\sigma\theta\alpha\iota$
 прич. $\kappa\omega\lambda\check{v}\text{-}\sigma\acute{\omega}\mu\epsilon\nu\omicron\varsigma$

прош. изъяв. ξ - $\kappa\omega\lambda\acute{\upsilon}$ - $\sigma\acute{\alpha}\mu\eta\nu$ сосл. $\kappa\omega\lambda\acute{\upsilon}$ - $\sigma\omega\mu\alpha\iota$ пож. $\kappa\omega\lambda\acute{\upsilon}$ - $\sigma\alpha\iota$ - $\mu\eta\nu$ повел. $\kappa\acute{\omega}\lambda\acute{\upsilon}$ - $\sigma\alpha\iota$ неопр. $\kappa\upsilon\lambda\acute{\upsilon}$ - $\sigma\alpha\sigma\theta\alpha\iota$ прич. $\kappa\omega\lambda\acute{\upsilon}$ - $\sigma\acute{\alpha}\mu\epsilon\nu\omicron\varsigma$,

Залогъ страдательный.

прош. изъяв. ξ - $\kappa\omega\lambda\acute{\upsilon}$ - $\theta\eta\nu$ сосл. $\kappa\omega\lambda\acute{\upsilon}$ - $\theta\acute{\omega}$ пож. $\kappa\omega\lambda\acute{\upsilon}$ - $\theta\epsilon\iota\eta\nu$
повел. $\kappa\omega\lambda\acute{\upsilon}$ - $\theta\eta\mu\iota$ неопр. $\kappa\omega\lambda\acute{\upsilon}$ - $\theta\eta\nu\alpha\iota$ прич. $\kappa\omega\lambda\acute{\upsilon}$ - $\theta\epsilon\iota\varsigma$
буд. изъяв. $\kappa\omega\lambda\acute{\upsilon}$ - $\theta\eta\sigma\omega\mu\alpha\iota$ пож. $\kappa\omega\lambda\acute{\upsilon}$ - $\theta\eta\sigma\acute{\omega}\mu\eta\nu$ неопр. $\kappa\omega\lambda\acute{\upsilon}$ - $\theta\eta\sigma\epsilon\sigma\theta\alpha\iota$ прич. $\kappa\omega\lambda\acute{\upsilon}$ - $\theta\eta\sigma\acute{\omega}\mu\epsilon\nu\omicron\varsigma$.

§. 94. Чисти глаголи, кои задржаваю кратко характерно самогласно у образованю времена, противъ правила.

1. Више чисты глагола задржаваю противъ правила (§. 93. 2.) кратко характерно самогласно или у целомъ образованю времена, или само у некимъ временима. Ве-на часть овы глагола унимаю σ у савр. прош. сред. или страд. и прош. I. страд. такоже и у глагольномъ прилагателномъ, као :

$\chi\rho\acute{\iota}\omega$, убадамъ, раздиремъ, буд. $\chi\rho\acute{\iota}\sigma\omega$; прош. $\xi\chi\rho\acute{\iota}\sigma\alpha$, неопр. $\chi\rho\acute{\iota}\sigma\alpha\iota$; страд. са σ ; (али: $\chi\rho\acute{\iota}\omega$, мажемъ, помазуемъ, буд. $\chi\rho\acute{\iota}\sigma\omega$; прош. $\xi\chi\rho\acute{\iota}\sigma\alpha$, неопр. $\chi\rho\acute{\iota}\sigma\alpha\iota$; пр. сред. $\xi\chi\rho\acute{\iota}\sigma\acute{\alpha}\mu\eta\nu$; савр. пр. сред. или страд. $\kappa\acute{\epsilon}\chi\rho\acute{\iota}\sigma\mu\alpha\iota$, $\kappa\epsilon\chi\rho\acute{\iota}\sigma\theta\alpha\iota$; прош. страд. $\xi\chi\rho\acute{\iota}\sigma\theta\eta\nu$, глаголно прилагателно $\chi\rho\iota\sigma\iota\acute{\omicron}\varsigma$).

$\acute{\alpha}\nu\acute{\upsilon}\omega$, свршумъ, буд. $\acute{\alpha}\nu\acute{\upsilon}\sigma\omega$; прош. $\eta\nu\acute{\nu}\sigma\alpha$; страдателно са σ .

$\acute{\alpha}\rho\acute{\upsilon}\omega$, црнимъ, буд. $\acute{\alpha}\rho\acute{\upsilon}\sigma\omega$; прош. $\eta\rho\acute{\nu}\sigma\alpha$, $\eta\rho\acute{\nu}\sigma\acute{\alpha}\mu\eta\nu$; страдат. са σ .

$\mu\acute{\upsilon}\omega$ (v повећој части дуго), затварамъ, и. п. очи, буд. $\mu\acute{\upsilon}\sigma\omega$, прош. $\xi\mu\acute{\nu}\sigma\alpha$; савр. прош. $\mu\acute{\epsilon}\mu\acute{\nu}\zeta\alpha$, затворенъ самъ, ћутимъ.

$\pi\acute{\upsilon}\omega$ (v понайвише дуго), плюемъ, буд. $\pi\acute{\upsilon}\sigma\omega$; пр. $\xi\pi\acute{\upsilon}\sigma\alpha$; страд. са σ .

2. Слѣдуюћи двосложни глаголи на $\acute{\upsilon}\omega$ продужаваю кратко характерно самогласно у буд. дѣйств. и сред.,

буд. III. сред. или страд. и пр. дѣйств. и сред., а *δύω* и у савр. пр. и дав. прош. дѣйств., но узи́маю у савршен. прош. и дав. пр. дѣйств. (осимъ *δύω*), сред. или страд. и у прош. и буд. страд. онетъ кратко самогласно :

<i>δύω</i> , залазимъ	буд. <i>δύσω</i>	прош.	<i>ἔδῦσα</i>	с. пр.	<i>δέδῦκα</i>	<i>δέδῦ-</i>	<i>μαι</i>	п. с.	<i>ἔδῦθην</i>
<i>θύω</i> , жертвуемъ	„ <i>θύσω</i>	„	<i>ἔθῦσα</i>	„	„	<i>τέθῦκα</i>	<i>τέθῦ-</i>	п. с.	<i>ἔθῦθην</i>
<i>λύω</i> , дренимъ	„ <i>λύσω</i>	„	<i>ἔλῦσα</i>	„	„	<i>λέλυκα</i>	<i>λέλυ-</i>	п. с.	<i>ἔλυθην</i>

§. 95. Образованіе прош. и будущ. страд. и савр. прошл. и давн. прош. среднѣгъ или страд. с а σ.

Чисти глаголи, кои задржаваю кратко характерно самогласно у образованю времена, узи́маю времена оконченія *θην, μαι* и т. д. у прош. и буд. страд. и у саврш. прош. и дав. прош. сред. или страд. текъ посредствомъ уметнутогъ *σ* (сравни §. 94.). Осимъ поменуты глагола узи́маю юштъ неки ово образованіе, т. е. они, кои или веѣмаю у корену дуго характерно самогласно, или проду́жаваю кратко характерно самогласно корена у образованю времена; н. п. *ἀκούω*, чуемъ ; *ἐναύω*, палимъ ; *θραύω*, разбіямъ ; *κρούω*, ударамъ ; *ψαύω*, додиркуемъ ; *σειώω*, тресемъ ; *κελεύω*, заповедамъ ; *λέύω*, ударамъ каменѣмъ ; *κλειώω*, затварамъ ; *παιώω*, додиркуемъ ; *χρίώω*, помазуемъ (§. 94.); *παύω*, престаемъ, има у савр. прошл. сред. или страд. *πέπαιμαι*, али у прош. страд. *ἔπαυσθην*.

Примѣт. 1. *λύω, θύω, λύω* неузи́маю *σ* противъ правила, премда задржаваю кратко характерно самогласно. види §. 94. 2.

Залогъ дѣйствительный.

Κελεύω, заповедамъ.

сдаш. *κελεύω* савр. пр. *κέκελεν-κα* буд. *κελεύσω*
пол. пр. *ἔ-κέλεν-ον* дав. пр. *ἔ-κε-κελεύ-κειν* пр. *ἔ-κέλεισα*.

Залогъ средній.

садаш.	κελεύομαι	пол. прощ.	ἐ-κε-λευ-όμεν.
с. пр. 6д. 1	κε-κέλευ-σ-μαι	вакл. повел.	неопредѣл.
изяв.	2 κε-κέλευ-σαι	κε-κέλευ-σο	κε-κελεύ-σθαι
	3 κε-κέλευ-σ-ται	κε-κελεύ-σθω	причастіе
Дв. 1	κε-κελεύ-σ-μεθον		κα-κελευ-σ-μένος
	2 κε-κέλευ-σθον	κε-κέλευ-σθον	сослагателно
	3 κε-κέλευ-σθον	κε-κελεύ-σθων	κε-κελευ-σ-μένος
В. 1	κε-κελεύ-σ-μεθα		ω̄
	2 κε-κέλευ-σθε	κε-κέλευ-σθε	
	3 κε-κελευ-σ-μένοι	κε-κελεύ-σθωσαν	или κε-κελεί- εἰσί (ν) σθων
д. пр. 6д. 1	ἐ-κε-κελεύ-σ-μην	Д. ἐ-κε-κελεύ-σ-μεθον	В. ἐ-κε-κελεύ- σ-μεθα
изяв.	2 ἐ-κε-κέλευ-σο	ἐ-κε-κέλευ-σθον	ἐ-κε-κέλευ-σθε
	3 ἐ-κε-κέλευ-σ-το	ἐ-κε-κελεύ-σθην	κε-κελευ-σ-μέ- ροι ἤσαν.
будуће	κελεύσομαι	буд. III. κε-κελεύ-σομαι	пр. ἐ-κελευ-σά- μην.

Залогъ страдателный.

прош. ἐ-κελεύ-σ-θην будуће κελευ-σ-θήσομαι.

XLIII. Речи за ученіе на память и задатци за пре-
водъ.

Ἀνύω, свршувемъ.

σειώ, тресемъ.

σεισμός, ό, землетресеніе.

κατακλείω, затварамъ.

ἐλπίζω, надамъ се.

αἰσθάνομαι род. или вин. осе-
хамъ, чувствуемъ, опа-
жамъ.

δρόμος, ό, токъ.

ἀσπίς, ἴδος, ἦ, шитье.

δύναμις, εως, ἦ, сила, мошь.

δεινός, нарѣч. страшно, сил-
но, впередино.

εἶθε, сосл. са пожел. да бы,
дабогда, нека бы.

Οἱ στρατιῶται πρὸς τοὺς πολεμίους πορεύεσθαι ἐκελεύ-
σθησαν. — Σπάρτη ποτὲ ὑπὸ πεισμοῦ δεινῶς ἐσεισθη. — Ἡ
τῶν Περσῶν δύναμις ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων τέθραυσται. — Οἱ πο-
λέμιοι εἰς τὴν ἄκραν κατακλείσθησαν. — Ὅτε οἱ βάρβαροι τῶν

ασπίδων πρὸς τὰ δόρατα ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων κεκρουσμένων ἡσ-
θάνοντο, δρόμῳ ἔφευγον. — Ὁ πόλεμος καταλύσθη. — Ἐλ-
πίζομεν πάντα εἰς ἀνάσσειν. — Εἶδε πάντα γαλῶς ἀνύσαιμι.
— Ἡ συνθήκη ὑπὸ τῶν βαρβάρων λείπεται.

Воинцима е заповеђено (пр. стр.) противъ непри-
теля иѣи. — Наша е варошъ потрешена (пр. стр.) (одъ)
земља-тресениѣмъ (род.). — Моѣъ Персијанаца бѣше раз-
биѣна (д. пр. стр.) Елинима. — Непријатељи су били за-
творени (д. пр. стр.) у замку. — Штатови непријатеља су-
дарали су се съ копляма нашимъ. — Ратъ е свршенъ
(пр. стр.). — Да бы мы све лепо свршили. — (пож. пр.
вр.). — Заповедати (прош.) е лакше, него извршавати
(прош.). — Говори се, да су варвари нарушили уго-
воре. —

§. 96. Сливени глаголи чисти.

1. Глаголи чисти сливени есу они, кои имаю, као
што се е у §. 92. видило, за характеръ или α, или ε, или
ο, и кои ова писмена са слѣдуюћимъ самогласнимъ на-
клоненія сливаю. Ово сливанѣ догађа се само у време-
ну садаш. и полупрош. зал дѣйств. и средиѣтъ (страд.),
еръ само у тимъ временима долази после характерногъ
самогласногъ опетъ едно самогласно.

2. Сливани, која се овде догађаю, есу слѣдуюћа :

α + ε	поставе	ᾶ	ε + ε = ει	ο + ε = ον
α + η	"	ᾷ	ε + η = η	ο + η = ω
α + η	"	Ὰ	ε + η̄ = η̄	ο + η̄ = οι
α + ο	"	ω	ε + ο = ον	ο + ο = ον
α + ω	"	ω	ε + ω = ω	ο + ω = ω
α + ει	"	Ὰ	ε + ει = ει	ο + ει = οι (и у)
α + οι	"	ω	ε + οι = οι	ο + οι = οι нео-
α + ον	"	ω	ε + ον = ον	ο + ον = ον. пр.)

Примѣт. Образованѣ времена сливени глагола
слаже се, као што показуе §. 93. са несливенимъ чи-
стимъ глаголима, т. е. кратко характерно самогласно, по-
ставе у образованю времена дуго; н. п.

ε у η и. п. φιλέ-ω, любимъ, будућ. φιλή-σω;
 ο " ω " " μισθό-ω, погађамъ, буд. μισθώ-σω;
 ᾶ " η " " τιμά-ω, почитуемъ, буд. τιμή-σω;
 ᾶ " ᾶ " " ἐά-ω, оставлямъ, буд. ἐά-σω.

Ово продужаванъ у ᾶ догађа се; кадъ предходи ε или ι, или ρ (сравни §. 26, 1-), као:

ἐᾶ-ω ἐᾶ-σω εἶασα и т. д. μειδιᾶ-ω, смеемъ се;

μειδιᾶ-σομαι; φωρά-ω, ватамъ, φωρά-σω (али: ἐγγυά-ω, емствуемъ, ἐγγυή-σω; βοά-ω, ричемъ, βοή-σομαι, као ὀγδόη). Овимъ глаголима причисляваю се и слѣдуюћа два:

ἀλοά-ω, ударамъ, вршимъ, ἀλοά-σω
 ἀκροά-ομαι, слушаамъ, ἀκροά-σομαι.

Примѣт. 2. Глаголи χράω гребемъ, χράομαι, питаамъ оракуль, и τιράω, бушимъ, имаю η, премда имъ ρ предходи; и. п. χρήσω, χρήσομαι и τρήσω. Изятія у правилу № 3. появиће се у §. 98.

Прим. 3. Λούω, перемъ, образуе се одъ кореногъ образца λόω; пол. проиш. ἔλον, вишебр. ἐλοῦμεν; сред. λῦμαι, λούται и т. д. λούμενος, λού, λούσθαι; пол. пр. ἐλούμην, ἐλοῦ, ἐλοῦτο и т. д. Остала времена образую се правилно одъ λούω.



19

Јунија 1863 Успити си.

Блатоје Стово

ПРИМЪРИ СЛИВЕНИ ГЛАГОЛА.

Димитар Стово

~~Димитар Стово~~



Накл. и причастіа.	Броєв. и ли- ца.	Залогъ дѣйствителный.			
		В р е м е с а д а ш н ѣ.			
		характеръ : α.	характеръ : ε.	характеръ : ο.	
Изя- витель- но.	Бдноб.	1.	τιμ(α-ω) ᾧ початусь.	φιλέ(ω) ᾧ любимъ.	μισθ(ό-ω) ᾧ погахамъ.
		2.	τιμ(α-εις) ᾗς	φιλέ(εις) εἶς	μισθ(ό-εις) οἷς
		3.	τιμ(α-ει) ᾧ	φιλέ(ει) εἶ	μισθ(ό-ει) οἶ
	Дноб.	1.	τιμ(α-ε) ᾧ-τον	φιλέ(ε) εἶ-τον	μισθ(ό-ε) οἶ-τον
		2.	τιμ(α-ε) ᾧ-τον	φιλέ(ε) εἶ-τον	μισθ(ό-ε) οἶ-τον
		3.	τιμ(α-ε) ᾧ-τον	φιλέ(ε) εἶ-τον	μισθ(ό-ε) οἶ-τον
	Внш.	1.	τιμ(α-ο) ᾧ-μεν	φιλέ(ο) οὐ̄-μεν	μισθ(ο-ο) οὐ̄-μεν
		2.	τιμ(α-ε) ᾧ-τε	φιλέ(ε) εἶ-τε	μισθ(ό-ε) οὐ̄-τε
		3.	τιμ(α-ου) ᾧ-σι(ν)	φιλέ(ου) οὐ̄-σι(ν)	μισθ(ό-ου) οὐ̄-σι(ν)
сосла- гатель- но.	Бдноб.	1.	τιμ(α-ω) ᾧ	φιλέ(ω) ᾧ	μισθ(ό-ω) ᾧ
		2.	τιμ(α-ης) ᾗς	φιλέ(ης) ᾗς	μισθ(ό-ης) οἷς
		3.	τιμ(α-η) ᾧ	φιλέ(η) ᾧ	μισθ(ό-η) οἶ
	Дноб.	1.	τιμ(α-η) ᾧ-τον	φιλέ(η) ᾧ-τον	μισθ(ό-η) ᾧ-τον
		2.	τιμ(α-η) ᾧ-τον	φιλέ(η) ᾧ-τον	μισθ(ό-η) ᾧ-τον
		3.	τιμ(α-η) ᾧ-τον	φιλέ(η) ᾧ-τον	μισθ(ό-η) ᾧ-τον
	Внш.	1.	τιμ(α-ο) ᾧ-μεν	φιλέ(ο) οὐ̄-μεν	μισθ(ο-ο) οὐ̄-μεν
		2.	τιμ(α-η) ᾧ-τε	φιλέ(η) ᾧ-τε	μισθ(ό-η) ᾧ-τε
		3.	τιμ(α-ω) ᾧ-σι(ν)	φιλέ(ω) ᾧ-σι(ν)	μισθ(ό-ω) ᾧ-σι(ν)
пове- литель.	Бдноб.	2.	τιμ(α-ε) α	φιλέ(ε) εἶ	μισθ(ο-ε) οὐ̄
		3.	τιμ(α-ε) α-τω	φιλέ(ε) εἶ-τω	μισθ(ο-ε) οὐ̄-τω
		2.	τιμ(α-ε) α-τον	φιλέ(ε) εἶ-τον	μισθ(ο-ε) οὐ̄-τον
	Дноб.	2.	τιμ(α-ε) α-τον	φιλέ(ε) εἶ-τον	μισθ(ο-ε) οὐ̄-τον
		3.	τιμ(α-ε) α-τον	φιλέ(ε) εἶ-τον	μισθ(ο-ε) οὐ̄-τον
		2.	τιμ(α-ε) α-τε	φιλέ(ε) εἶ-τε	μισθ(ο-ε) οὐ̄-τε
Внш.	2.	τιμ(α-ε) ε̄ - τωσαν	φιλέ(ε) εἶ-τωσαν	μισθ(ο-ε) οὐ̄-τωσαν	
	3.	τιμ(α-ο) ᾧ-των	φιλέ(ο) οὐ̄-των	μισθ(ο-ο) οὐ̄-των	
неопр.		τιμ(α-εν) ᾧ̄ν	φιλέ(ε-ен) εἶ̄ν	μισθ(ό-ен) οὐ̄̄ν	
прича- стив.	именит.		τιμ(α-ον) ᾧ̄ν	φιλέ(ε-он) ᾧ̄ν	μισθ-(ό-он) ᾧ̄ν
			τιμ(α-ου) ᾧ̄σα	φιλέ(ε-ου) οὐ̄̄σα	μισθ-(ο-ου) οὐ̄̄σα
			τιμ(α-он) ᾧ̄ν	φιλέ(ε-он) οὐ̄̄ν	μισθ-(ο-он) οὐ̄̄н
	родит.		τιμ(α-ο) ᾧ̄-των	φιλέ(ε-ο) οὐ̄̄-των	μισθ-(ό-ο) οὐ̄̄-των

В р е м е п о з у п р о ш а в ш е.

назв.	Бдноб.	1.	ἐτιμ(α-ον) οὐ̄ν	ἐφίλε(ο-он) οὐ̄ν	ἐμισθ(ο-он) οὐ̄ν
		2.	ἐτιμ(α-εις) οἷς	ἐφίλε(ε-εις) οἷς	ἐμισθ(ο-εις) οἷς
		3.	ἐτιμ(α-ε) οἶ	ἐφίλε(ε-ε) οἶ	ἐμισθ(ο-ε) οἶ
	Дноб.	1.	ἐτιμ(α-ε) ᾧ̄-την	ἐφίλε(ε-ε) εἶ̄-την	ἐμισθ(ό-ε) οὐ̄̄-την
		2.	ἐτιμ(α-ε) ᾧ̄-την	ἐφίλε(ε-ε) εἶ̄-την	ἐμισθ(ο-ε) οὐ̄̄-την
		3.	ἐτιμ(α-ε) ᾧ̄-την	ἐφίλε(ε-ε) εἶ̄-την	ἐμισθ(ο-ε) οὐ̄̄-την
	Внш.	1.	ἐτιμ(α-ο) οὐ̄-μεν	ἐφίλε(ο) οὐ̄̄-μεν	ἐμισθ(ο-ο) οὐ̄̄-μεν
		2.	ἐτιμ(α-ε) ᾧ̄-τε	ἐφίλε(ε-ε) εἶ̄-τε	ἐμισθ(ό-ε) οὐ̄̄-τε
		3.	ἐτιμ(α-он) οὐ̄ν	ἐφίλε(ε-он) οὐ̄̄ν	ἐμισθ(ο-он) οὐ̄̄н



вены глагола.

Залогъ средний.

Времени садашнѣ.

характеръ : α	характеръ : ε	характеръ : ο
τιμ(α-ο)ῶμαι	τιμ(έ-ο)οῦμαι	μισθ(ό-ο)οῦμαι
τιμ(ά-η)ᾶ	τιμ(έ-η)ῆ	μισθ(ό-η)οῖ
τιμ(ά-ε)ᾶται	τιμ(έ-ε)εῖται	μισθ(ό-ε)οῦται
τιμ(α-ο)ῶμεθα	τιμ(ε-ο)οῦμεθα	μισθ(ο-ο)οῦμεθα
τιμ(ά-ε)ᾶσθον	τιμ(έ-ε)εῖσθον	μισθ(ό-ε)οῦσθον
τιμ(ά-ε)ᾶσθε	τιμ(έ-ε)εῖσθε	μισθ(ό-ε)οῦσθε
τιμ(ά-ο)ῶνται	τιμ(έ-ο)οῦνται	μισθ(ό-ο)οῦνται
τιμ(ά-ω)ῶμαι	τιμ(έ-ω)ῶμαι	μισθ(ό-ω)ῶμαι
τιμ(ά-η)ᾶ	τιμ(έ-η)ῆ	μισθ(ό-η)οῖ
τιμ(ά-ε)ᾶται	τιμ(έ-ε)εῖται	μισθ(ό-ε)οῦται
τιμ(α-ω)ῶμεθα	τιμ(ε-ω)ῶμεθα	μισθ(ο-ω)ῶμεθα
τιμ(ά-ε)ᾶσθον	τιμ(έ-ε)εῖσθον	μισθ(ό-ε)οῦσθον
τιμ(ά-ε)ᾶσθε	τιμ(έ-ε)εῖσθε	μισθ(ό-ε)οῦσθε
τιμ(ά-ω)ῶνται	τιμ(έ-ω)ῶνται	μισθ(ό-ω)ῶνται
τιμ(ά-ου)ῶ	τιμ(έ-ου)οῦ	μισθ(ό-ου)οῦ
τιμ(α-έ)ᾶσθω	τιμ(ε-έ)εῖσθω	μισθ(ο-έ)οῦσθω
τιμ(ά-ε)ᾶσθον	τιμ(έ-ε)εῖσθον	μισθ(ό-ε)οῦσθον
τιμ(ά-ε)ᾶσθε	τιμ(έ-ε)εῖσθε	μισθ(ο-έ)οῦσθε
τιμ(α-έ)ᾶσθεσσι	τιμ(ε-έ)εῖσθεσσι	μισθ(ο-έ)οῦσθεσσι
τιμ(α-έ)ᾶσθον	τιμ(ε-έ)εῖσθον	μισθ(ο-έ)οῦσθον
τιμ(α-ε)ᾶσθαι	τιμ(έ-ε)εῖσθαι	μισθ(ό-ε)οῦσθαι.
τιμ(α-ό)ῶμενος	τιμ(ε-ό)οῦμενος	μισθ(ο-ό)οῦμενος
τιμ(α-ο)ῶμένη	τιμ(ε-ο)οῦμένη	μισθ(ο-ο)οῦμένη
τιμ(α-ο)ῶμενοι	τιμ(ε-ο)οῦμενοι	μισθ(ο-ο)οῦμενοι
τιμ(α-ο)ῶμενης	τιμ(ε-ο)οῦμενης	μισθ(ο-ο)οῦμενης

Времени полупросавше.

ἐτιμ(α-ο)ῶμαι	ἐτιμ(ε-ο)οῦμαι	ἐμισθ(ο-ο)οῦμαι
ἐτιμ(ά-ου)ῶ	ἐτιμ(έ-ου)οῦ	ἐμισθ(ό-ου)οῦ
ἐτιμ(α-ε)ᾶτο	ἐτιμ(ε-ε)εῖτο	ἐμισθ(ο-ε)οῦτο
ἐτιμ(α-ο)ῶμεθα	ἐτιμ(ε-ο)οῦμεθα	ἐμισθ(ο-ο)οῦμεθα
ἐτιμ(ά-ε)ᾶσθον	ἐτιμ(έ-ε)εῖσθον	ἐμισθ(ό-ε)οῦσθον
ἐτιμ(α-ε)ᾶσθιν	ἐτιμ(ε-ε)εῖσθιν	ἐμισθ(ο-ε)οῦσθιν
ἐτιμ(α-ο)ῶμεθα	ἐτιμ(ε-ο)οῦμεθα	ἐμισθ(ο-ο)οῦμεθα
ἐτιμ(ά-ε)ᾶσθε	ἐτιμ(έ-ε)εῖσθε	ἐμισθ(ό-ε)οῦσθε
ἐτιμ(ά-ο)ῶντο	ἐτιμ(έ-ο)οῦντο	ἐμισθ(ό-ο)οῦντο



Накл. и причастія.	Броеви и лица.	В р е м е п о л у п р о ш л о .		
		характеръ : α	характеръ : ε	характеръ : ο
Пожелателно.	Едноб.	1. τιμ(ά-οι)ῶ-μι	φιλ(έ-οι)οῦ-μι	μισθ(ό-οι)οῦ-μι
		2. τιμ(ά-οι)ῶ-ς	φιλ(έ-οις)οῦ-ς	μισθ(ό-οις)οῦ-ς
		3. τιμ(ά-οι)ῶ	φιλ(έ-οι)οῦ	μισθ(ό-οι)οῦ
	Двоб.	1. τιμ(ά-οι)ῶ-τον	φιλ(έ-οι)οῦ-τον	μισθ(ό-οι)οῦ-τον
		2. τιμ(ά-οι)ῶ-την	φιλ(έ-οι)οῦ-την	μισθ(ό-οι)οῦ-την
		3. τιμ(ά-οι)ῶ-μεν	φιλ(έ-οι)οῦ-μεν	μισθ(ό-οι)οῦ-μεν
	Вшш.	1. τιμ(ά-οι)ῶ-τε	φιλ(έ-οι)οῦ-τε	μισθ(ό-οι)οῦ-τε
		2. τιμ(ά-οι)ῶ-τη	φιλ(έ-οι)οῦ-τη	μισθ(ό-οι)οῦ-τη
		3. τιμ(ά-οι)ῶ-εν	φιλ(έ-οι)οῦ-εν	μισθ(ό-οι)οῦ-εν
пожелателно-атическо.	Едноб.	1. τιμ(α-οί)ῶ-την	φιλ(έ-οι)οῦ-την	μισθ(ο-οί)οῦ-την
		2. τιμ(α-οί)ῶ-της	φιλ(ε-οί)οῦ-της	μισθ(ο-οί)οῦ-της
		3. τιμ(α-οί)ῶ-τι	φιλ(ε-οί)οῦ-τι	μισθ(ο-οί)οῦ-τι
	Двоб.	1. τιμ(α-οί)ῶ-την	φιλ(έ-οι)οῦ-την	μισθ(ο-οί)οῦ-την
		2. τιμ(α-οί)ῶ-την	φιλ(ε-οί)οῦ-την	μισθ(ο-οί)οῦ-την
		3. τιμ(α-οί)ῶ-μεν	φιλ(ε-οί)οῦ-μεν	μισθ(ο-οί)οῦ-μεν
	Вшш.	1. τιμ(α-οί)ῶ-τε	φιλ(ε-οί)οῦ-τε	μισθ(ο-οί)οῦ-τε
		2. τιμ(α-οί)ῶ-τη	φιλ(ε-οί)οῦ-τη	μισθ(ο-οί)οῦ-τη
		3. τιμ(α-οί)ῶ-εν	φιλ(έ-οι)οῦ-εν	μισθ(ό-οι)οῦ-εν
савршен. прошло.	тетιμηκα	πεφιληκα	μισθωκα	
	πεφορακα			
извн-телно.	давно	ετιτιμηκειν	επιφιληκειν	εμισθωκειν
	прошло.	επεφορακειν		
	будуће	τιμησω φωρασω	φιλησω	μισθωσω
	прошло.	ετιμησα εφορασα	εφιλησα	εμισθωσα
	буд III.			
З а л о г њ с т р а .				
	прошло.	ετιμηθην εφοραθην	εφιληθην	εμισθωθην
глаголно прилагателно: τιμη-τέος, τέα, τέον, φορα-τέος,				

§. 97. Примѣтбе на спрезанѣ сливены глагола.

1. Глаголи на εω съ еднословнимъ кореномъ, као : πλέω плывимъ, πνέω дишемъ, θέω трчимъ и т. д. дозволяю сливанѣ само на ει (поставше одъ έει или εε), а у свима осталимъ образцима остаю безъ сливаня; н. п.

Дѣйств. вишебр. изав. πλέω, πλεῖς, πλεῖ. πλέομεν, πλείτε, πλέουσι (ν).

Сослаг. πλέω, πλέης, πλέη, πλέομεν, πλέητε, πλέωσι (ν).

Повел. πλεῖ. неопред. πλεῖν. прич. πλέων, πλέουσα, πλέον.

вены глагола.

В р е м е п о л у п р о ш а о .

характеръ : α	характеръ : ε	характеръ : ο
τιμ(α-οί)οί-μην τιμ(α-οί)ῶ-ο τιμ(α-οί)ῶ-το τιμ(α-οί)ῶ-μεθον τιμ(α-οί)ῶ-σθον τιμ(α-οί)ῶ-σθην τιμ(α-οί)ῶ-μεθα τιμ(α-οί)ῶ-σθε τιμ(α-οί)ῶ-ντο	φιλ(ε-οί)μην φιλ(ε-οί)οῖ-ο φιλ(ε-οί)οῖ-το φιλ(ε-οί)οῖ-μεθον φιλ(ε-οί)οῖ-σθον φιλ(ε-οί)οῖ-σθην φιλ(ε-οί)οῖ-μεθα φιλ(ε-οί)οῖ-σθε φιλ(ε-οί)οῖ-ντο	μισθ(ο-οί)οῖ-μην μισθ(ο-οί)οῖ-ο μισθ(ο-οί)οῖ-το μισθ(ο-οί)οῖ-μεθον μισθ(ο-οί)οῖ-σθον μισθ(ο-οί)οῖ-σθην μισθ(ο-οί)οῖ-μεθα μισθ(ο-οί)οῖ-σθε μισθ(ο-οί)οῖ-ντο
τιτίμημαι πεφώραμαι	πεφίλημαι	μισθώμαι
έτιτιμ'μην έπεφώραμην	έπεφίλημην	έμισθώμην
τιμήσομαι φώρασομαι	φιλήσομαι	μισθώσομαι
έτιμίσάμην έφωράσαμην τετιμίσομαι πεφωράσομαι	έφιλήσάμην τεφιλήσομαι	έμισθωσάμην μεμισθώσομαι
Д а т е л н ы й .		
буд. τιμηθήσομαι	φωράθήσομαι, μαι	φιληθήσο- μισθωθήσομαι
τέα, τέον, φιλη-τέος, τέα, τέον, μισθω-τέος, τέα, τέον.		

Полупрош. изявит. έπλεον, έπλεις, έπλει, έπλέομεν, έπλεΐτε, έπλεον.

Пожел. πλέοιμι, πλέοις, πλέοι и т. д.

Среднй изявит. πλέομαι, πλέη, πλεΐται, πλέομεθον, πλεΐσθον, и т. д.

Неопред. πλεΐσθαι, прич. πλέομενος, полупр. έπλεόμην

2. Глаголь δέω, везуемъ, позволява обычно у свима образцима сливанъ, а особито гди е сложено: и. п. το δοῦν, τοῦ δοῦντος, διαδοῦμαι, κατέδουν.

3. Више глагола одступаю одъ общтегъ правила у сливаню :

Λειτουργία Παντοκράτορος

αε, αει, αι, αη; слива се у η и η, (место у α и ε) и п. ζ (ά-ω) ω̄, живимъ ζῆς, ἦ, ἦτον, ἦτε; неопред. ζῆν; повел. ζῆ; полупр. ἐζῶν, ης, η, ἦτον, ἦτην, ἦτε; — даалъ πειν (ά-ω) ω̄, гладанъ самъ, неопр. πεινῆν и т. д. διψ(ά-ω) ω̄, жеднимъ, неопр. διψῆν; — зν (ά-ω) ω̄, чешемъ, неопр. зνῆν; — σμ (ά-ω) ω̄, гладимъ, неопр. σμῆν; — ψ (ά-ω) ω̄, тремъ; неопр. ψῆν; — χρ (ά-ο) ω̄ραι, потребуемъ, употребляюамъ, χρῆ, χρῆται; неопр. χρῆσθαι; тако: ἀποχρῶμαι, употребляюамъ, имамъ довольно, убиямъ, неопред. ἀποχρῆσθαι; — ἀπόχρη (скраћено одъ ἀποχρῆ), стиже, довольно е; неопр. ἀποχρῆν; полупрощ. ἀπέχρη; — χρ (ά-ω) ω̄, пророчествуемъ; χρῆς, χρῆ, неопр. χρῆν.

4. О употребленю атическогъ образца на ην у пожел. накл. има се слѣдуюће примѣтити: у едноброю имаю они на έω и έω оконченіе οίην много чешће, него свое обычно, а они на άω имаю скоро безизятно поменуто оконченіе; но у двоброю и у вишеброю употреблява се кодъ сва три обычный образаць. III. лице вишеброю има правило крайій начинъ.

Примѣт. О промени и премеиштаню гласоударенія у сливаню види §. II. 2.

XLIV. Речи за ученъ на память и задатци за преводъ.

а) Сливени глаголи на άω у врем. садаш. и полупр.

З а л о г њ д ѣ й с т в и т е л ь н ы й.

ἀγαπάω, любимъ.	τελευτάω, свршумъ, умиремъ.
βροιάω, гравимъ.	τολμιάω, усубумъ се.
δράω, радимъ, дѣйствуемъ.	ἀστράλλω, севамъ.
ἐξαπατάω, варамаъ.	ὀλοφύρομαι, сажалюамъ.
ἐράω, род. любимъ.	ἀκμή, ἦ, вр'ъ, цвѣтъ, пуна снага.
νικάω, побеђумъ.	ἡλικία, ἦ, возрастъ.
ὄραω, видимъ.	ἰδέω, ἦ, изгледъ, споляшнѣй
ὄρμιάω, устремляюамъ се.	
σιωπάω, ћутимъ.	
συγκυκάω, забуноамъ.	

Περικλής, ο. Перикль.
 ἀθάνατος, ον, безсмертъ.
 σύμμαχος, ον, поборникъ, су-
 штест. союзникъ.
 ἀλλίως, нарѣч. бѣдно, ядно.
 θαρσάλεως, наречіе, мужестве-
 но, храбро.
 πῶς; нарѣч. како?
 πρὶν, сосл. са неопред. пре,
 пре него.

Πολλάκις γυνὴν ἐξολοκίσαν ἰδέαι. — Μὴ σε νικίαιω
 κέρδος. — Ἔρω κτλ ἀρετῆς. — Πολλάκις νικᾷ καὶ κικαὸς ἀν-
 δραγαθόν. — Οἱ ἀγαθοὶ εἰσὶ τῶν καλῶν. — Πολλοὶ ἐν
 ῥωπῶν ἐν τῇ τῆς ἡλικίας ἀκμῇ τελευτοῦν. — Ἡ σίωνα ἡ δὲ
 ἡμεῖς ἀρετῶν. — Ἀναγκὴ ἐστὶ ἀγίας ἀνδραγαθῶν τελευτοῦν. —
 Ἄφης οὐαὶ καὶ κούε ἀκούει. — Θαρσάλεως, ὡ στρατιῶται, οὐ
 μωρεν ἐπὶ τοῦ πολέμου. — Πρὶν μὲν περὶν, πολλοὶ ἐσθί
 οὔσι. πρὶν δὲ οὐπὴν, ἀπύρην. — Οὐκ ἐστὶ τοῖς μὴ δοῦσιν
 σύμμαχος τύχη. — Περικλῆς ἡσυχάζει, εἰσερχομένη, συνζυγία
 τὴν Ἑλλάδα. — Εἶδε πορὶς, παῖδες, τοὺς γονεῶς ἀγέλωεν.
 Πῶς ἀν τολῶν τὸν φίλον θάλακτιν; — Τὸ μὲν σῶμα πολ-
 λακίς καὶ περὶν καὶ οὐπὴν, ἢ οὐ φησὶ πῶς ἀν οὐπὴν ἢ περὶν.
 — Ψυχὴ ἀθάνατος καὶ ἀγίως ἢ οὐαὶ παντός. — Κορεῖτον, το
 μὴ εἶν ἐστίν; ἢ εἶν ἀλλίως. — Ολοφροσύνῃ τῶν ἐν τῇ τῆς
 ἡλικίας ἀκμῇ τελευτοῦν. Jobo

Дѣца любви свое родитель. — Или бѣгите, или го-
 ворите болѣ (вишебр.). — Умомъ чужомъ и видимо. — Не-
 ка младина бѣте. — Мы бемо любити добродѣтель. —
 Сви се грабани бов (= држи стра), (μὴ са сосл.), да се
 неприятельни неустреме, на варошь. — Лепο ε, родите-
 ль любви. — Сажалъвамо у цвету младости умируе. жас
 — Воиници се мужественло устремлавамо на варошь. —
 Сиромѣ ε често глданъ (глаголь) и жеданъ (глаголь). —
 Сви се грабани боау, да се небы неприятельни на варошь
 устремили. — Да бы ты, о дѣте свагда свое родитель
 любю. —

XIV. Речи за учењ на паметь и задатци за пре-
 водъ.

б) Сливени глаголи на τω у времени садаш. и по-
 лупрош. залога дѣйств.

ἄθρυνέω, немамъ мужества.
 ἀρελέω, пренебрегавамъ род.
 ἀποθρόέω, одтичемъ.
 ἀσκέω, упражнявамъ, радимъ.
 δέω, съ род. оскудѣвамъ; δεῖ
 треба, нужно е (съ винит.
 неопр.).
 ἐλαινέω, фалимъ, одобравамъ.
 κρατέω съ род. држимъ, вла-
 дамъ, господаримъ.
 λαλέω, говоримъ.
 ποιέω, радимъ, стварамъ.
 πονέω, радимъ, мучимъ се.
 συμπλονέω, съ дат. радимъ съ
 некимъ у дружтву, пома-
 жемъ.
 τελέω, свршуемъ.
 φρονέω, мислимъ; μέγα φρονέω,
 поносимъ се.
 δυστυχέω, несрећанъ самъ.

εὐτυχέω, срећанъ самъ.
 προσδοκάω, очекуемъ, мислимъ.
 надамъ се.
 σιγάω, ћутимъ.
 θέλω, оћу.
 συλλαμβάνω, съ дат. узинамъ
 съ некимъ заедно, пома-
 жемъ, ватамъ.
 εὐχή, ἡ, молитва, молба.
 ῥίψ, ῥίπος, ἡ, треска.
 μέλι, ιτος, τὸ, медъ.
 Νέστωρ, ορος, ὁ, Несторъ.
 μάλα, нарѣч. врло; срав. μᾶλ-
 λον, болѣ, пређе, радѣ;
 превос. μάλιστα, найвише,
 особито, найвећма.
 οὐδέποτε, нарѣч. нигда.
 οὔτε — οὔτε, нити — нити.
 ἄν (место εἰς), саюзъ, са
 сослаг. ако.

μεγα γαρ *несрећан* *макеје срећан* *Хубој и паросеји*
 Ἄγρο ποταμὸς δυστυχεῖ, καὶ εὐτυχεῖ. — Βίος καίτιςτος.
 ἄν θνητὸν κρατῆς. — Σίγην μάλλον, ἢ λαλεῖν προέβη. — Οἱ
 ἄν ποιῆτε νομίζετε ὅραν θεῶν. — Φίλος φίλῳ συμπλονῶν ἀν-
 τὼ πορεῖ. — Οἱ ἀνθρώποι θνητοὶ μὴ φρονούντων ἕτερο θεῶν.
 — Ὁ μάλιστα εὐτυχῶν μὴ μέγα φρονέτω. — Οὐδέποτε ἀδυ-
 μεῖν τῶν κακῶν κρατῶντα δεῖ, καὶ βελτίῳ δὲ προσδοκῶν αἰεὶ.
 Τῷ πορῶντι θεὸς συλλαμβανεῖ: — Δικαιοσύνην ἀσχεῖτε καὶ
 ἔργῳ καὶ λόγῳ. — Ἄπο τῆς Νέστορος ἡλώπιτις, ὡς περ μέλι,
 ὁ λόγος ἀλέροει. — Σωκράτης τοῦ σώματος οὐκ ἡμελεῖ, τοῦς
 δὲ ἀρελούντας οὐκ ἐλήγει. — Εἶδε, ὦ θεός, τέλεισι μοι τὴν
 εὐχὴν.
и адрее *гоштри* *дигуисуки* *кан* *свѣхоси* *ан*
 Зли су люди несрећни, и ако су срећни. — Ако
 Богъ оће, можемо и по трески пловити (помелъ съ ἄν). — Ма
 шта (οἱ ἄν) (да) радимъ, веруй, Богъ види. — При-
 ятели, коѣ приятельима помажу, раде за себе. — У-
 упражнявай правду словомъ и дѣломъ. — Грци непрене-
 брегаваю нити тѣло, нити душу. — Да бы вы, о бого-

вн, мою молитву извршиши. — О пріятелию, да бы ты
 быо среханъ! — Некъ пріятели съ пріятелима раде.
 — Лепо е, добродѣтель упражнявати.

XLVI. Речи за ученѣ на память и задатци за пре-
 водъ.

в) Сливени глаголи на *ὄω* у времену садаш. и по-
 лупр. залог. дѣйств.

Διανρόω, помрачавамъ, ква- римъ, ослаблявамъ, тунимъ.	ἀποδρόω, ἦ, одтицай, порекло. ζωή, ἰ, животь.
δολόω, надхитравамъ, варамъ.	κοινωνία, ἰ, общтина, общте- ство.
ἐλευθερόω, ослобођавамъ.	λιμός, ὀ, гладь.
ἐξισόω, изравнюемъ.	ὄρεξις, ἦ, желя, воля, тежня.
ζηλόω, съ вин. ревнуемъ, те- жимъ за чимъ, подража- вамъ, почитуемъ за сре- на, дивимъ се.	ἀνθρώπιнос, η, ου, човечин, я, е.
ὀρθόω, исправлямъ.	θεός, α, ου, божественый, а, о.
συνεξομοίωω, изравнюемъ.	σφοδρός, ἄ, ὄν, акій, сильный.
τυφλόω, ослеплявамъ, заслеп- лявамъ.	χαλεπώς, нарѣч. тежко.
ζητέω, тражимъ.	ἵνα, саюзъ, да бы (съ глав- врем. узима сослаг. а съ историч. пожелат. накло- неніе.).
ἀμελεία, ἦ, небрежливость.	

καταπληκτικῆς μεσοῦ, ποῦα ὁδὸς τοῦτο εἰς τὴν ἐκείνην πορεύεται
 Τοῦ ἀληθῆς κάλλος, ὅπερ ἐκ θείας κοινωνίας ἔχει τὴν ἀ-
 ποδόω, ὅντι πόρος ἢ λιμός ἢ ἀμελεία τις, ὅντι ὁ πολὺς χρό-
 νος ἀμειροῦ. — Αἱ φίλαι καὶ εἴδη ζητοῦσι συνεξομοιοῦν. —
 Χαλεπῶς ἀν ταῖς τῶν ἀγαθῶν ἀρεταῖς ἐξισοῦσι τοὺς ἐπαινοὺς.
 Εὐνοία ἀμειροῦ ὕβρι. — Ζηλον ὦ παῖ, τοὺς ἐσθλοὺς
 καὶ σφοδρὰς ἀρετας. — Ἡ τυχη πολλοὺς κακῶς ποιῶντας
 ὀρθοῖ. — Πλήθος κακῶν, τὴν ἀνθρώπινην ζωὴν ἀμειροῦ. —
 Αἱ περὶ τὴν σφοδρὰν ὄρεξιν τυφλοῦσιν εἰς αὐτὰ ἄλλα τινὲς ψυχη.
 Τὴν ἀρετὴν καὶ τὴν σοφίαν ζητοῦσιν. — Χρυσός ἐστιν ὁ σοφ-
 λῶν θυγῶν φρενας. — Οἱ πολέμοι το σποῦντα ἡμῶν ἐσο-
 λουν. — Οἱ νεανίαι τὴν σοφίαν ζητοῦσιν. — Οἱ πολέμοι ἐπλη-
 σίαζον, ἵνα τοὺς αἰχμαλώτους ἐλευθεροῦσιν.

Ива желя за (ε) нечимъ заслепява душу према (εις) другомъ. — Неприятельн се приближаваю, да бы заробѣние ослободили. — Подражайте младићи благороднимъ и паметнимъ мужевима. — Не лако изравнати похвалу добродѣтели благи мужева. — Мы любимо младиће, къ мудрости тежеће. — Неприятельн ослобѣваю заробѣнике. — Да небы велика тежня твою душу према (εις) другомъ заслепила. — Некъ теже младићи къ добродѣтели.

XLVII. Речи за ученѣ на память и задатци за преводъ.

г) Сливени глаголи на *άω* у времеу садашнѣмъ и полупрошломъ залога среднѣгъ или страдателногъ

<i>ἀκροάομαι</i> , съ род. слушаю.	<i>ἀξιόω</i> (<i>τινά τίος</i>), удостоиваю; зактеваю, желию.
<i>ἰάομαι</i> , лечю.	<i>ἐθέλω</i> , охотю.
<i>μηχανάομαι</i> , измишляваю.	<i>ἠδομαι</i> (съ прощ. и будущ. страд.) радуемъ се, наслаждаю се.
<i>πειράομαι</i> (пр. стр.) покушаю.	<i>ἡμεροδρόμος</i> , ὁ (кои за данъ трчи), скоротеча.
<i>χράομαι</i> , съ дат. употребляю.	<i>ἐπόδημα</i> , τὸ, подвеза, обућа.
<i>ἀδυνατέω</i> , немоганъ самъ, немогу.	<i>μακάριος</i> , ἄ, ὃν блаженъ.
<i>ἐπιθυμέω</i> , съ род. или неопред. зактеваю, желию.	<i>ἀεικής</i> , ἐς, непристойный, срамный, стыдный.
<i>εὐεργετέω</i> , съ вин. благодѣтельствуемъ.	<i>ὁμοίως</i> , нарѣч. такоже, равно.
<i>ποιέω ἐν</i> , съ вин. чинимъ добро, благодѣтельствуемъ.	<i>γάρ</i> , союзъ, ерѣ.
<i>ωφελέω</i> , съ вин. пользую.	<i>εἴτε</i> = <i>ἢτε</i> , союзъ или = или.

Ὅμοίως ἀμφοῖν ἀκροῦσθαι δεῖ. — Ὅταν ἀδυνατῆς τῷ πλούτῳ χρῆσθαι, τί διαφέρεις τοῦ πένητος; — Εὐνοῦς λόγος λύπην ἰάται. — Τιμώμενοι πάντες ἠδοῦνται βροτοί. — Οἱ ἀνθρώποι πολλὰ μηχανῶνται. — Μακάριός ἐστιν, ὅστις οὐσίαν καὶ νοῦν ἔχει χοῦται γὰρ καλῶς εἰς ταῦτα, εἰς ἃ δεῖ. — Ὁ ἀγαθὸς ὑπὸ πάντων τιμᾶται. — Γλώττης πειρῶ χρ-

ίν. — Περικλής ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων ἠγαπήτο καὶ ἐτιμᾶτο.
 Οἱ ἡμεροδρόμοι οὐκ ἐχρῶντο ὑποδήμασι ἐν ταῖς ὁδοῖς. —
 Ὀκ ἀεικές, εἴαν τις ὑπὲρ ἐχθρῶν ἐξαπατάται. — Εἶθε πάντες
 νεῖς ὑπὸ τῶν τέκνων ἀγαπῶντο. — Οἱ ἀγαθοὶ ὑπὸ πάντων
 ἀπάσθων. — Εἶτε ὑπὸ φίλων ἐθέλεις ἀγαπᾶσθαι, τοὺς φί-
 λους εὐεργέτειν εἶτε ὑπὸ τινας πόλεως ἐθέλεις τιμᾶσθαι, τὴν
 γλῶσσαν ὠφέλει εἶτε ὑπὸ τῆς Ἑλλάδος πάσης ἀξιότις ἐπ' ἀρετῇ
 τιμᾶσθαι, τὴν Ἑλλάδα πειροῦ εὖ ποιεῖν.

Саслушајте равно обоицу, о судиѣ) — Нис срамно,
 кадъ одъ неприатели бывамо преварени. — Благоволи-
 те мене речи лече жалость. — Човекъ се радуе, быти по-
 читованъ (у грч. почитуеши се). — Мы желимо одъ при-
 атели быти люблѣни, а одъ грађана быти почитовани.
 Кодъ Лакедемонаца бѣшу старцы почитовани. — Да
 Богъ да, да добаръ одъ свою бѣва люблѣнъ и почито-
 ванъ. — (Да бы судѣя обоѣ саслушао.)

XLVIII. Речи за ученѣ на память и задатци за пре-
 ѣ.

д) Сливени глаголи на *έω* у врем. садаш. и полу-
 прош. залога сред. или страд.

δικέω, съ вин. чинимъ не- правду, вређамъ.	αἰδέομαι, (съ про. страд.) съ вин. стидимъ се, плашамъ
πιστέω, съ дат. неверуемъ; неповеравамъ; страд. ἀπι- στέομαι, неверуе ми се.	δέομαι (съ прош. стр.) съ род. се кога: почитуемъ.
καταφρονέω, съ род. прези- ремъ; страд. καταφρονέομαι, бывамъ презиранъ.	Τροία, ἡ, Троя.
πιδорέω, псуемъ, карамъ.	Ἑλλήν, ηνος, ὁ, Елинь.
ισέω, мрзимъ.	ἀπόλυσις, ε-ς, ἡ избавленіе; спасеніе.
πολιορκέω, обсађуемъ.	έτος, ους, τό, година, лѣто.
ροσπολιέω, причинявамъ; сред. течемъ, добывамъ, заузни- мамъ се за одну стварь.	ἰσχυρός, ἄ, ὄν, якъ, снажанъ, крепакъ, силанъ.
ροβέω, плашимъ; сред. проиш. страд. боимъ се.	πλησίος, ἄ, ον, близкій; οἱ πλη- σίον, ближній.

Ὅπως, нарѣч и саюзъ, како; да бы (са сосл. после главногъ времена; са пожел. после историч. времена; после глагола бриге и са изявит. будућ.).

Ποιῦναι θεοῦ. — Τοῦ ἀγαθοῦ ἄνδρα κοιοῦ ἔτατοον. —
 Φιλοῦντες φιλοῦνται, μισοῦντες μισοῦνται. — Τὸν ἰσχυροῦ
 θεὸν προῖον εἶναι, ὅπως οἱ πλείστον αἰδῶνται, μᾶλλον ἢ φοβῶν-
 ται. — Αἰδεῖσθαι θεὸν φίλους. — Αἰσίουνται οἱ λαοί,
 ἕκαστος ἑαυτοῦ ἰσχυροῦ. — Οἱ Πέρσαι ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων εὐθύνοντο
 καὶ κατεφρονοῦντο. — Ὁ μηδὲν αἰδῶν οὐδεὶς δεῖται γόμου.
 Τροία δέκε ἐπὶ ὑπο τῶν Ἑλλήνων ἐπολιορκεῖτο. — Οἱ πολῖται
 ἐφοβῶντο, καὶ πόλις πολιορκεῖτο. — Λοιδοροῦμενος φέρε· ο
 γὰρ λοιδοροῦν, ἐὰν ὁ λοιδοροῦμενος μὴ προσβληται, λοιδορεῖται
 λοιδοροῦν. — Μηδεὶς φοβεῖσθω ἄνατον, ἀπολυσιν, κακῶν.

Почитуйте Бога. — Кои любви, (любешій) бива лю-
 бльнъ, кои мрзи, (мрзешиј) бива мрженъ. — Нечинешн
 неправо непотрерую закона. Кралъ Персианаца быяше
 презиранъ и мрженъ одъ Еллина. — Грађани се бое да
 (не) буде варошъ одъ неприятеля обсађена. — Да бы
 вы добре люде прятельнма учинили. — Добри биваю
 често мржени одъ злы. — Ние стыдно, быти мрженъ одъ
 злы люди. —

XLIX. Речи за ученѣ на паметъ и задатци за пре-
 водъ.

е) Сливени глаголи на ὄω у времени садашиѣмъ и
 полупр. залога сред. или страдат.

Γαυρόω чинимъ горда; сред.	χειρόομαι, покоравамъ, укро-
съ прош. страд. поносимъ	чавамъ.
се, гордимъ се.	μερίζω, делимъ.
δηλώω, показуемъ, появлюемъ.	ἀλήχῃ, ἤ, снага.
ἔλαττανρόω, помрачавамъ, ква-	σάρξ, ρκός, ἤ, месо.
римъ, ослаблявамъ.	ἥθος, ους, τό обичай, нрави.
ζημιόω, казимъ.	ὑπερήφανος, ον, високоуманъ.
ταπεινόω, понижавамъ,	μήτε — μήτε, саюзъ, нити —
ἐναντιόομαι (съ прош. страд.)	нити.
противимъ се.	

δουλομεθα τῇ σαρκὶ καὶ τοῖς παθεσιν. — Ὑπὸ τῆς ἀ-
 νιαχῆς πάντα δουλοῦνται ταχί. — Ἡ φιλία εἰς πολλοὺς μερι-
 ζομένη ἐξαμανοῦται. — Τους μὲν φίλους ἐλευθεσομεν, τους
 δὲ ἐχθροὺς χειρωμεθα. — Μὴ γανοῦ σοφία, μὴ ἀλκή, μὴ
 μητε πλοῦτω. — Τὸ ἡδὸς μαλίστα ἐκ τῶν βλαβῶν δηλοῦται.
 Ὁ ὑπερηφανὸς ταπεινοῖτο. — Ὁ καλὸν ἐστὶ τῆ σοφίᾳ γαν-
 ροῦσθαι. — Οἱ κοῖς ἀγαθοῖς ἐναντιούμενοι ἀξιοὶ εἰσὶ ζημι-
 οῦσθαι. — Οἱ στρατιῶται ὑπὸ τῶν βαρβάρων ἐδολουντο.
 Παντες κακοὶ ζημιοῦντο. —

Покоравая се меду и страстима сви, кои су неуме-
 рени. — Не посите се съ мудрости. — Нека бы гор-
 ди понижени были. — Стыдно е, добромъ се противити.
 — Граhani се бое, да небуду одъ неприателя покорени.
 — Съ мудрости гордеhий се нивъ мударь.

§. 98. Сливени глаголи, кои задржаваю про-
 тивъ правила кратко характерно само-
 гласно у образовану времена.

I. Као што се задржава кратко характерно само-
 гласно противъ правила кодъ више несливены чисты гла-
 гола, тако бива и кодъ више сливены глагола. Већа часть
 овы глагола узимаю с у савршено прош. сред. или страд.
 и у прош. I. страд. и у осталимъ временима, коя се до-
 воде одъ поменута два. Тий су глаголи слѣдуюћи:

а) аω.

γελάω, смеємъ се, буд. γελάσομαι; прош. ἐγέλασα;
 страд. са σ.

ἐλάω (обычно ἐλαίνω), терамъ, будућ. ἐλώ (§. 83);
 прош. ἤλασα и т. д.

θλάω, разбиямъ, θλάσω и т. д. стр. са σ.

κλάω, разбиямъ, κλάσω и т. д. стра. са σ.

χαλάω, разпуштамъ, χαλάσω и т. д. страд. са σ.



§. 99. Примери.

З а л о г њ д ѣ й с т в и т е л н ы й.			
Времен.	характеръ α:	характеръ ε:	характеръ ο:
садашиѣ	σπ(ά-ο)ῶ νυчеῖν	τελ(έ-ω)ῶ σκρηνυεῖν	ἀρο(ό-ω)ῶ ορεῖν
пол. прош.	ἔσπ(α-ου) ον	ἔτέλ(ε-ου) ον	ἤρ(ο,ου) ον
сав. прош.	ἔσπακα	τέτελεκα	ἀρ-ήροκα (§. 89)
дав. прош.	ἔσπακην	ἔτετελέκην	ἀρ-ήροκην
будуѣ	σπάσω	τελῶ (§. 83)	ἀρόσω
прошло	ἔσπασα	ἔτέλεσα	ἤροσα

З а л о г њ с р е д н ы й.

времена.	характеръ: α	характеръ: ε	характеръ: ο
садашиѣ	σπ(ά-ο)ῶ-μαι	τελ(έ-ο)ῶ-μαι	ἀρ(ό-ο)ῶ-μαι
пол. прош.	ἔσπ(α-ο)ῶ-μην	ἔτελ(ε-ο)ῶ-μην	ἤρ(ο-ο)ῶ-μην
сав. прош.	ἔσπα-σ-μαι	τέτελε-σ-μαι	ἀρ-ήρομαι
дав. прош.	ἔσπά-σ-μην	ἔτετελέ-σ-μην	ἀρ-ήρομην
будуѣ	σπάσομαι	τελοῦμαι	ἀρόσομαι
прошло	ἔσπασάμην	ἔτελεσάμην	ἤροσάμην

З а л о г њ с т р а д а т е л н ы й.

прошло	ἔσπα-σ-θήν	ἔτελε-σ-θήν	ἤρο-θήν
будуѣ	σπα-σ-θήσομαι	τελε-σ-θήσομαι	ἀροθήσομαι
Глагола прилагател: σπα-σ-τός, τέα, τέον, τελε-σ-τός, έα, έον ἀρο-τός, έα, έον.			

† *δαμάω* (обычно *δαμάζω*) уврочавамъ, прош. *ἔδάμασα*, *περάω*, преносимъ, продаемъ, прелазимъ, будуѣ. *περάσω*; прош. *ἔπέρασα*.

σπάω, вучемъ, *σπάσω*, и т. д; стр. са σ.

σχάω, попуштамъ, отварамъ, *σχάσω* и т. д.

б) *έω*.

ἄκεομαι, лечимъ буд. *ἄκεσομαι*; прош. *ἤκεσάμην*; савр. прош. *ἤκεσμαι*.

ἄλέω, мелѣмъ, буд. *ἄλέσω*, редко *ἄλῶ* (§. 83); савр. пр. сред. или страд. *ἄλήλεσμαι* (§. 89).

ἀρκέω, доволяю самъ, буд. *ἀρκέσω* и т. д стр. са σ.

ἐμέω, блюемъ, буд. *ἐμέσω* и т. д. савр. прош. *ἐμήμεκα*; савр. прош. сред. или страд. *ἐμήμεσμαι* (§. 89).

Παρενύω

ζέω, вримъ; страд. са σ. — ζέω, стружемъ; стр. са σ.
τελέω, свршүемъ, буд. τελώ (§. 83); страд. са σ. —
τρέω, дркнѣмъ.

Παρεύω

ἀρόω, оремъ, буд. ἀρόσω; прош. ἤροσα; савр. прош.
сред. или страд. ἀρήρομαι (§. 89.) прош. страд. ἠρόθην.

Примѣт. Слѣдующи глаголи имаю у некимъ вре-
менима дуго, а у некимъ кратко самогласно:

ἐπαινέω, похваляемъ, буд. ἐπαινέσομαι; прош. ἐπήνε-
σα; савр. прош. ἐπήνεκα; прош. страд. ἐπήνέθην; али
савр. прош. сред. или страд. ἐπήνημαι.

αἰρέω, ватамъ, прош. стр. ἤρέθην; осимъ тога и η, и
π. αἰρήσω, ἤρηκα, ἤρημαι.

γαμέω, женимъ се, буд. γαμῶ (§. 83); савр. вр. γεγά-
μηκα; прош. стр. ἐγαμήθην.

δέω, везуемъ, δήσω, ἔδησα, ἐδησάμην; али δέδεκα, δέδε-
μαι, ἐδέθην; буд. стр. δεθήσομαι, а обычно δεδήσομαι, буд.
прош.

καλέω, зовемъ, буд. καλώ (§. 83); пр. ἐκάλεσα; савр.
пр. κέκληκα; савр. пр. стр. κέκλημαι, зовемъ се, или на-
званъ самъ; буд. сред. καλοῦμαι; буд. пр. κекλήσομαι; пр.
стр. ἐκλήθην; прош. ср. ἐκαλεσάμην.

ποθέω желимъ, зактевамъ, старо атически, буд. πο-
θέσομαι; прош. ἐπόθεσα; иначе: ποθήσω, ἐπόθησα; савр.
пр. πεπόθηκα; савр. пр. сред. или стр. πεπόθημαι; пр. стр.
ἐποθέσθην.

πονέω, радимъ, буд. понήσω и т. д. понέσω (осеһати
боль); савр. пр. πεπόνηκα у оба значеня; сред. понεῖσθαι,
трудити се; буд. понήσομαι и т. д.

Примѣт. 1. Како се образуе време савр. прошло
и прошло са σ, види §. 95.; а о атическомъ удвоиваню
у глаголу ἀρήρομαι (§. 89, а). — Остало спрезанѣ одъ
глагола: ἔσπα-σ-μαι, ἔσπά-σ-μην, τετέλε-σ-μαι, ἐτετελέ-σ-μην
подобно е спрезаню глагола κекέλευ-σ-μαι, ἐκεκελεύ-σ-
μην (95).

Прим. 2. О образованіи атическаго будућегъ (*τελέσω* = *τελώω*, *τελεῖς* и т. д. *τελέσομαι* = *τελοῦμαι*, *τελή* (*εἶ*) и т. д. види §. 83.

Примѣт. 3. Слѣдующи сливени глаголи узимаю у зал. страд. *σ*, премда отежу характерно самогласно у образованіи времена, као: *νέω*, предемъ (*γενήσμαι* и *γένημαι*, али *ἐνήσθη*); *νέω*, гомиламъ (*νένησμαι* и *νένημαι*, али *ἐνήσθη*); *πλέω* (§. 116. 3); *φρέω* (употребљава се само у сложено, и. пр. *ἐκφρέω*), пропуштамъ; *χόω*, гомиламъ, и *χράω*, проричемъ. — *Χράομαι*, употребљавамъ, има у савр. прош. сред. *κέχρημαι*, али у прош. страд. има *ἐχρήσθη*; сравни *μυμήσκω* §. 122, 12. Напротивъ глаголи *ἐλάω*, *αἰνέω*, *αἰρέω*, *δέω* и *ἄρώω*, неузимаю *σ*, премда характерно самогласно у савр. пр. сред. или страд. и у прош. стр. остае кратко. Срав. §. 98.

Л. Речи за ученіе на память (и задатци за преводъ.

Образоваиѣ времена сливени глагола.

<i>ἑάω</i> , остављамъ.	тресамъ, варамъ, обманомъ.
<i>κτάομαι</i> , добывамъ, савр. пр. притяжавамъ, имамъ.	<i>ἀνελευθερία</i> , ἡ, тврдость, гадно сребролюбіе.
<i>ἄκωμαι</i> , лечимъ, крпимъ.	<i>ἄγρός</i> , ὁ, пшва.
<i>ἀκολουθέω</i> , съ дат. слѣдуемъ, идемъ за некимъ: подражавамъ.	<i>ιατρός</i> , ὁ, лекаръ.
<i>ἀτυχέω</i> , несрећанъ самъ.	<i>Λύσανδρος</i> , ὁ Лисандеръ.
<i>κοσμέω</i> , украшавамъ.	<i>ἔλκνος</i> , οὐς, τὸ, отокъ
<i>οἰκέω</i> , обитавамъ.	<i>δῆλος</i> , ἡ, οὐ, ясный, явный.
<i>οἰκοδομέω</i> , зидамъ кућу.	<i>καίριος</i> , α, οὐ, благовременный, пристойный, удесный.
<i>πλουτέω</i> , богатимъ се.	<i>λόγιος</i> , α, οὐ, речить, а, о.
<i>καρπόομαι</i> , уживамъ плодове.	<i>πενυχτός</i> , ἄ, ὄν, сиромашанъ.
<i>ὑψόω</i> , узвишавамъ.	<i>σιωπηλός</i> , ἡ, ὄν, ћутливъ, затворень у себи.
<i>χηρέω</i> , чинимъ кога сиротимъ, лишавамъ.	<i>ἁδαίμων</i> , ἄημον, ονος, неискусанъ, незналица.
<i>λογίζομαι</i> , мислимъ, размишлявамъ.	<i>μηδέποτε</i> , нарѣч. (кодъ накл. повелит. или пов. сосл.)
<i>σφάλλω</i> , погрешавамъ, по-	никогда.

Οἱ περὶ Λεωνίδα τριακόσιοι γενναίως μαχόμενοι ἐτελεύτησαν. — Νίκησον ὀργὴν τῷ λογίζεσθαι καλῶς. — Μακάριος, ὅστις εὐτύχησεν εἰς τέκνα. — Πολλοὺς κατῶς προάτιοντας ὤρθωσε τύχη. — Σφάλλει ἐκείνους, οὓς ἂν ὑψώσῃ τύχη. — Ῥάδια πάντα θεῶν τελέσει. — Μηδέποτε κρίνειν ἀδαήμονας ἄνδρας εἰσῆς. — Ἐν οἷς ἂν τόποις τις ἀνυχήσῃ, τοῖσι πλησιάζων οὐχ' ἤδεται. — Ὁ νεανίας ἀκολουθησάτω τῇ σοφίᾳ. — Ὁ ποιητὴς τὸν λογιώτατον Ὀδυσσεῦ σιωπηλότατον πεποίηκεν. — Οἱ ἀγαθοὶ ἄνδρες πατρίδα κοσμήσουσιν. — Πολλάκις πενιχρὸς ἀνὴρ αἶψα μάλ' ἐπλούτησεν. — Πολλοὶ κεκτημένοι μὲν πολλὰ οὐ χροῶνται δὲ δι' ἀνελευθερίαν. — Λύσανδρος, ὁ Σπαρτιάτης, μεγάλων τιμῶν ἰξιώθη. — Οἱ ἡμεροδρόμοι οὐκ ἐχρήσαντο ὑποδήμασιν ἐν ταῖς ὁδοῖς. — Ἡ πόλις πολλῶν ἀνδρῶν ἐχηρώθη. — Οἱ ἰατροὶ τὰ ἔλκη ἀκέσονται. — Ἡ γλῶττα σιγὴν καιρίαν κεκτημένη καὶ γέροντι καὶ νέῳ τιμὴν φέρει. — Οὐδεὶς ἐπαινον ἰδοναῖς ἐκίσατο. — Οὔτε τῷ καλῶς ἀγρὸν φυτευσαμένῳ δῆλον, ὅστις καρπώσεται, οὔτε τῷ καλῶς οἰκίαν οἰκοδομησαμένῳ δῆλον, ὅστις οἰκήσει.

Добри ће любити и почитовати добре. — Благородни младићи сладоваће добродѣтели. — Грађани ће удостоити велике чести храбре војинке. — Александеръ, краљ македонскій (Македонаца, *Μακεδὼν, ὄνος*), побѣдио е Дарія, краља Персійскогъ (Персіанаца). — Леонидъ и нѣгози триста војинка украшавау нѣновомъ храбрости отечество. — Грађани удостаювау велике чести храбре војинке. — Изврши ми (прош.) о Зевсе ову молбу. — Војници су побѣдили непријатељ. — Рать е лишио варошъ многи грађана. — Непријатељи су побѣђени (прошло). — Храбри војници удостоиће се одъ грађана велике чести. — Лекарѣ лечау ране. — Нико (не) ће добыти похвалу са сладострастіяма. — Варошъ е многи грађана лишена (прош.). — Све (вишебр.) е лепо свршено (прош.).

§. 100. Образованѣ времена нечисты глагола.

Чистъ и нечистъ корень. — Задатакъ.

1. Нечисти глаголи, т. е. они, којима е характеръ сагласно писме (§. 92), осећаю при образованю времена

разне промене у корену т. е. корень глагола осећа најпре подкрепленъ, и то :

а) или подкрепленъ сагласно, н. пр. *τύπ-τ-ω*, корень: *τύπ*; *κράζω*, кор. *κραγ*; *φράζω* кор. *φραδ*;

б) или подкрепленъ кореногъ самогласногъ, н. пр. *φεύγ-ω*, корень *φυγ*; *λίθ-ω*, кор. *λαθ*; *τίκ-ω*, кор. *τακ*;

Друго промену кореногъ самогласногъ у образцима времена, н. пр. *κλέπτ-ω*, *ἐ-κλάπ-ην*, *κέ-κλοφ-α*, крадемъ.

2. Кодъ глагола, кои у образованю времена промешою на овай начинъ свой корень, разликую се два корена: првобытний и простой, и пуный подкрепльный; првый се назива корень чистый, а другий корень нечистый. Време садашиѣ и полупрошавше овы глагола сдржава корень нечистый, а времена втора, ако се такова образую, особито прошло II. имаю корень чистый, остала пакъ времена имаю или чистый или нечистый корень; н. пр.

Врем. сад. *τύπ-τ-ω* ударамъ прош. II. стр. *ἐ-τύπ-ην* буд. *τύψω* (*τύπ-σω*)
λείπ-ω оставлямъ прош. II. дѣй. *ἐ-λίπ-ον* буд. *λείψω* (*λείπ-σω*).

3. За свакий глаголъ, кои се неможе одъ времена садашиѣгъ образовати, почемъ се њговъ корень неслаже са постоеѣнимъ образцомъ времена садашиѣгъ, узима се друго образованъ врем. садашиѣгъ (по веѣхой части само збогъ образования постоеѣне); тако е н. пр. *φεύγω* образацъ врем. садашиѣгъ, *φύγω* предпоставльный садаш. само за образованъ врем. прош. II. *ἐ-φυ-γον*, и ово се зове задатакъ или тема.

101. §. Подкрепленъ корена.

1. Подкрепаенъ корена са сагласнимъ состои се у томъ, што се просто характерно сагласно корена другимъ сагласнимъ подкрепава; н. пр.

τύπτω, ударамъ, прош. II. стр. *ἐ-τύπ-ην*
τάττω уреѣуемъ, прош. II. стр. *ἐ-τάτ-ην*.

2. На овај начинъ подкрепљеный корень задржава се само у времену сад. и полупр. а у свима осталимъ временима губи се подкрепленъ, и ступа на видикъ простой корень; и. пр.

сад. *τύπω*, пол. пр. *ἐτυπτον* пр. II. стр. *ἐτύπην* буд. *τύψω*
(*τύπσω*).

3. Подкрепленъ корена чрезъ продуженъ кореногъ самогласногъ постае онда, кадъ се кратко самогласно многи глагола, (когъ се у пр. II., а кодъ течны глагола у врем. будућ. опеть появляется,) у времену садашнѣмъ и полупрош. отеже. Тако се претвара :

ἄ	у η	кодъ глагола безгласны	као:	(ἐ-λαῖθ-ον)	λήθω,	варамъ
ἄ	α	„	течны	„	(φαῖν-ω)	φαίνω, поя- влюемъ
ε	ει	„	течны	„	(φθερ-ω)	φθείρω, ква- римъ
ῖ	ει	„	безгласны	„	(ἐ-λίπ-ον)	λείπω оста- влямъ
ῖ	ῖ	„	безгласны	„	(ἐ-τριβ-ην)	τριβώ, тремъ
ῦ	ῦ	„	безгласны	„	(ἐ-φρῦγ-ην)	φρῦγώ сушимъ
υ	ευ	„	безгласны	„	(ἐ-φύγ-ον)	φείγω бежимъ.

§. 102. Гласна промена корена.

1. Гласна промена корена догађа се само кодъ времена вторы изузимаюћи нека савршенопрошла прва времена.

2. Већа часть безгласны глагола, као и сви течны глагола съ еднословнимъ кореномъ и коренимъ самогласнимъ ε, узимаю у прошломъ II. гласну промену α :

τρέπ-ω, обраћамъ, про. II. д. *ἐ-τραῖπ-ον* *στέλλω*, пр. II. стр. *ἐ-στάλλ-ην*

τρέφ-ω, ранимъ, про. II. стр. *ἐ-τραῖφ-ην* *φθείρω* *κваримъ*,
про. II. стр. *ἐ-φθαῖρ-ην*

Примѣт. I. Кодъ неки глагола, кои имаю корено самогласно ε; изостае у прош. II. стр. гласна промена

корена; ерѣ оконченіе прош. стр. не дозвољава промену са полупрош. дѣйств.; н. пр. βλέπω, видимъ, полупрош. ἔ-βλεπ-ον, прош. II. стр. ἐβλέπ-ην.

3. Течни глаголи съ еднословнимъ кореномъ и коренимъ самогласнимъ ε узимаю гласну промену α не само у прош. II. него и у саврш. прош. I. дѣйств. и у саврш. прош. среднѣмъ или страдателномъ, и прош. I. страд.; н. пр.

στέλλω, шилѣмъ, буд. στελ-ῶ, с. пр. ἔ-σταλ-κα, ἔ-σταλ-μαι,
пр. стр. ἐ-στάλ-θην

Али не вишесложни, као: ἡγγέλκα, ἡγγέλθην одъ ἀγγέλω. Сравни № 2.

4. Они безгласни глаголи, кои у последнѣмъ кореномъ слогу врем. сад. ε имаю, узимаю у саврш. прош. II. гласну промену ο; а они, кои у истомъ слогу εи имаю, узимаю гласну промену οι; течни глаголи, кои у томъ слогу ε или ει имаю, примаю гласну промену ο; н. пр.

τρέφω, ранимъ, τέτροφα, λείπω, оставлямъ, λέλοιπα, σπείρω,
сеемъ, ἔσπορα.

5. Слѣдуюћи глаголи узимаю гласну промену ο и у саврш. прош. I. времену; противъ правила:

κλέπτω, крадемъ, савр. пр. I. κέκλοφα; али с. пр. ср. или
стр. κέκλεμαι.

λέγω, купимъ, с. пр. I. συνείλοχα, ἐξείλοχα; али с. пр. ср.
или стр. συνείλεγμαи.

πέμπω, шилѣмъ, с. пр. I. πέπομφα; али с. пр. ср. или стр.
πέπεμμαи.

τρέπω, обраћамъ, с. пр. I. τέτροφα (равногласно са савр.
пр. II. од τρέφω, ранимъ).

6. Слѣдуюћи безгласни глаголи съ еднословнимъ кореномъ и са коренимъ самогласнимъ ε узимаю, као течна (№ 3), у саврш. прош. сред. или страд. гласну промену α, но коя непрелази на врем. прош. I. страд. као кодъ течны:

στρέφω, обрћемъ, с. пр. ср. или стр. ἔστραμμαi, али: пр. I. стр. ἐστρέφθην
τρέπω, обраћамъ " " " " " τέτραμμαi, али: пр. I. стр. ἐτρέφθην
τρέφω, ранимъ " " " " " τέθραμμαi, али: пр. I. стр. ἐθρέφθην

§. 103. Примѣтбе сврѣ образованя
времена вторы.

Сва времена втора разликую се одъ времена првы, одъ части по томе, што се лишаваю временогъ характера, и зато ставляю лична оконченія (ον, όμην, ην, ήσομαι, α и εν) непосредствено до чистогъ корена глагола; одъ части по томе, што се образую одъ непроменливогъ чистогъ глаголногъ корена; и. пр. λείπω ἔ-λῖπ-ον, φεύγω ἔ-φῦγ-ον; одъ части по томе, што гласну промену узимаю, као: στρέφω ἔ-στράφ-ην στραφ-ήσομαι; али ἔ-στρέφ-θην.

Примѣт. 1. Време савр. прош. II. задржава кратко самогласно корена само кодъ мало глагола (§. §. 89. 102. 4.); осимъ тога продужава га оно, и то: *α* у *η*, а после *ρ* и самогласны у *ᾶ*, или задржава дуго самогласно времена садашнѣгъ, као :

κράζω, крѣчимъ прош. II. дѣйств. ἔ-κράγ-ον с. пр. II. κέ-κρά-γα

θάλλω, цветамъ, буд. θάλλ-ω с. пр. II. τέθηλ-α

τήκω, топимъ прош. II. стр. ἔ-τάκ-ην пр. II. τέτηκα.

Тако πέφρικα, πέφρηνα, λέληθα, πέφευγα одъ φρίττω (кор. φριξ) ужасавамъ се, φαίνω (φαν, ᾶ), показуемъ, λήθω (λανθάνω, λαθ, ᾶ), сакривамъ се, обманюемъ, φεύγω (φυγ, ῦ) бежимъ.

Примѣт. 2. Кодъ оны глагола, кои бы се, или никако, или само количномъ кореногъ самогласногъ разликовали у свомъ прош. II. дѣйств. одъ полупрош. непоявлюе се прош. II. дѣйств. и сред., али свакояко прош. II. страд., срѣ се ово у свомъ оконченю разли-

куе одъ полупр. времена: н. пр. γράφω полупр. ἔγραψον
прош. II. дѣйств. и сред. оскудѣва, прош. II. стр. ἐγράφη

А Образованѣ времена безгласны глагола.

§. 104. Разделенѣ.

Безгласни глаголи деле се као и безгласна писмена на три реда; у свакомъ одъ овы редова налазе се глаголи съ *чистиль* и глаголи съ *нечистиль* характеромъ у времену садашнѣмъ и полупрош. (§. 100. 2)

1. Глаголи, коима е характеръ сагласно устана (π, β, φ чисть; πт нечисть характеръ), као:

а. Чисть характеръ: βλέπ-ω, видимъ, τριβ-ω тремъ, γράφ-ω, пишемъ;

б. Нечисть характеръ: τύπτ-ω, ударамъ (чисть характеръ: π, чисть корень: τυπ), βλάπτ-ω, шкодимъ (β, βλάβ), ῥίπτ-ω, бацамъ (φ, ῥιφ).

2. Глаголи, коима е характеръ сагласно писмо небца (κ, γ, χ, чисть; σσ или атически ττ нечисть характеръ), као:

а. Чисть характеръ: πλέκ-ω, плетемъ, ἄγ-ω, водимъ, τεύχ-ω, приготавливамъ;

б. Нечисть характеръ: φρίσσω, атич. φρίττω, ужа-савамъ се (чисть характеръ κ, чисть корень: φρικ), τάσσω, атич. τάττω, уређуемъ, (γ, ταγ), βήσσω, атич. βήττω, кашлемъ (χ, βηχ).

3. Глаголи, коима е характеръ сагласно писме езика (τ, δ, θ чисть; ζ нечисть характеръ), као:

а. Чисть характеръ: ἀνύτ-ω, свршавамъ, ἄδ-ω, певамъ, πείθ-ω, убеђавамъ.

б. Нечисть характеръ; φράζω, говоримъ (чисть характеръ: δ, чисть корень φραδ).

§. 105. Примѣтбе сврѣ характера.

1. Неки глаголи на  или ττω, немаю за чисть характеръ гласъ небца, него гласъ езика; н. пр. ἀφρόττω, слажемъ, буд. — ὄσω, ἐφρόσω, ψάλλω, посинамъ,

πλάσσω, образуемъ, *πίσσω*, биемъ ногама. — Глаголь *νάσσω*, запушавамъ, претискуемъ, поводи се између оба образования: буд. *νάξω* и т. д. савр. пр. сред. или страд. *νένασμαι*, глаголно прилагателно *νασιός*.

2. Слѣдуюћи глаголи на *ζω*, кои по већој части гласаиъ изражаваю, немаю за чистъ характеръ гласъ *ε* зика, него гласъ небца, а обично *γ*: *αλάζω*, вцамъ, буд. *αλάξω*; *ἀλαλάζω*, узвикуемъ *κοίζω*, грокнемъ, цичимъ; *κράζω*, кречимъ, вичемъ; *κρώζω*, деремъ се; *μασιίζω*, камциамъ; *ὀδάζω*, голицамъ, *οἰμώζω* буд. - *ξω* и - *ξομαι*); *ὀλολύζω*, ридамъ; *ὀνσιάζω*, чупамъ; *σιάζω* и *σιαλάζω*, каплямъ; *στενάζω*, уздишемъ; *σηριίζω*, подуниремъ; *σιίζω*, бодемъ; *σφιίζω*, свирамъ; *σφάζω* (ат. *σφάττω*), коллямъ; *σφύζω*, биемъ; *τριίζω* цвркунемъ; *φλύζω*, извиремъ.

3. Слѣдуюћи на *ζω* поводе се између оба образования: *βασιάζω*, држимъ, буд. *άσω* и т. д. прош. стр. *ἐβασιάχθην*; *νυσιάζω*, дремамъ буд. *άσω* и *άξω*; *παιζω*, играмъ, буд. *παιξοῦμαι* (§. 116. 3.) и *παίξομαι*, про. *ἐπαισα*, савр. прош. сред. или страд. *πέπαισμαι*.

4. Слѣдуюћа три на *ζω* имаю за чистъ характеръ *γγ*: *κλάζω*, звечимъ. савр. пр. II. *κέ-κλαγγ-α*, буд. *κλάγξω*, прош. *ἐκλαγγα*; *πλάζω*, заблућуемъ (кога), буд. *πλάγξω* и т. д.; *σαλλιίζω* трубимъ, буд. *σαλλιίγξω* и т. д.

§. 106. Образованіе времена.

Безгласни глаголи образую време будуће и прош. прво дѣйств. и сред. са временимъ характеромъ *σ*, а савр. прош. I. и давн. пр. I. дѣйств. са заданутимъ окончениемъ: *-ά,-είν*, кадъ *ε* характеръ гласъ устана или небца; но ако *ε* характеръ гласъ зика, онда имаю поменута времена оконченія: *-κα,-κειν*. Гласъ зика губи се предъ *κ*, а предъ *μ* и *τ* претвара се у *σ* кодъ савр. пр. сред. или страд., предъ *σ* пакъ кодъ личны оконченія однада такође; н. пр. *πειθω*, убеђавамъ, *πέπεισμαι*, - *σται*; *φράζω*, говоримъ, *πέφρασμαι*, - *σται* (*πέπει-σαι*, *πέφρα-σαι*). Самогласна: *α*, *ι*, *υ* бываю кратка у глаголима съ гласомъ *ε*

зика као характеромъ предъ оконченіама, коя имаю временый характеръ σ или κ , а такође и θ остае кратко; н. пр. *φράζω, φράσω, ἔφρασα, πέφρακα; πλάσσω*, стварамъ, образуемъ, *ἐπλάσα; γομίζω*, мислимъ, *ἐνόμισα; ἀρμόζω*, певамъ, *ἤρμωσα; κλύζω*, спирамъ, *ἐκλύσα*, и т. д.

Примѣт. 1. О променама, кое се догађаю кодъ безгласны глагола, кадъ имъ се додаду оконченія, коя се почино са σ , θ , μ , или τ , или кадъ исти глаголи стое предъ заданутимъ оконченіемъ: — *ά, -είν*, као и како се отеже ϵ у *ει* предъ σ кодъ глагола на: *ἐνδω* или *ἐνθω*, н. п. *σπένδ-ω*, везуемъ, буд. (*σπένδ-σω*) *σπείσω*, види §. 8.

Примѣт. 2. Кадъ стои предъ гласомъ устана, као предъ характеромъ писме μ , као н. п. у глаголу *πέμπω*, онда се избацуе едно μ предъ оконченіемъ, кое се почиъ са μ у савр. прош. сред. или страд. н. п. *πέμπω*, ши-лѣмъ, *πέ-πεμ-μαι* (место *πέ-πεμπ-μαι, πέ-πεμμ-μαι*), *κάμπτ-ω*, савіямъ *κέ-καμμ-μαι*). Види §. 108. Исто тако бива са два $\gamma\gamma$, кадъ се предъ μ , догоде, едно се онда избацуе, н. п. *σφίγγω*, стежемъ, *ἔ-σφιγγ-μαι* (место *ἔσφιγγγ-μαι*), *ἔσφιγγ-ξαι, ἔσφιγγεται* и т. д. неопред. *ἔσφιγγθαι*, прич. *ἔσφιγγμένος*.

Примѣт. 3. Глаголи, којима е характеръ гласъ ϵ -зика, обично необразую прош. II. време.

Примѣт. 4. Оконченія, коя се съ $\sigma\theta$ почино, губе σ , кадъ предъ њимъ стои безгласно писме, и онда се ово претвара у густо, збогъ тога, што предъ њимъ иде θ ; н. п. *κεκρόσθαι* место *κεκρόψθαι πεπλέσθαι*, место *πεπλέξθαι*.

Примѣт. 5. III. лице вишеброя врем. савр. прош. и давнопр. сред. или страд. кое бы се имало окончавати на *-νται* и *-ντο*, као што се могло видети кодъ глагола чисты, неможе се на овај начинъ образовати кодъ нечисты глагола (како безгласны, тако и течны), и то збогъ тога, што се сретаю многа дагласна. Зато се по нужди ово лице образуе са причастиемъ саврш. прош. средн. или страд. и III. лицемъ вишебр. врем. садаш. и полупр.

глагола εἶναι (εἰσί - ν -) εсу и ἦσαν, беше, были су; но по кои путь избацуе се ν, и место њѣга узима се α; в. п.

τριβ-ω, тремъ, τέ-τριμ-μαι 3. виш. τετριφᾶται (место τέτριβνται) д. пр. ἐτετριφᾶτο

πλέκ-ω, плетемъ, πέ-πλεγ-μαι 3. виш. πεπλέχᾶται (место πέπλεκνται) д. пр. ἐπεπλέχᾶτο

τάττ-ω уређуемъ τέ-ταγ-μαι 3. виш. τετάχᾶται (место τέταγνται) д. пр. ἐτετάχᾶτο

χωρίζ-ω, раздваямъ κε-χώρισ-μαι 3. виш. κεχωρίδᾶται (место κεχώριδνται) д. п. ἐκεχωρίδᾶτο

φθείρ-ω, кваримъ ε̅-φθαρ-μαι 3. виш. ἐφθάρᾶται (место ε̅φθαρνται) д. пр. ἐφθάρᾶτο

Примери безгласны глагола.

§. 107. А. Глаголи, коима е характеръ гласъ устана (β, π, φ.)

а) Чистъ корень: (β, π, φ, буд. -ψω).



τριβω тремь.

З а л о г ъ д ѣ й с т в и т е л н ы й.

Сзд.	изъявт.	τριβ-ω	сосл.	τριβ-ω	пов.	τριβ-ε	неопр.	τριβ-ειν	прич.	τριβ-ων
п. пр.	"	τριβ-ου	пожел.	τριβ-οιμι						
с. пр.	"	(τέ-τριβ-α)	τέ-τριβ-α	сос.	τε-τριβ-ω	пов.	неупотреблява се, неопр.	τε-τριβ-εμαι	прич.	τε-τριβ-ου
д. пр.	"	(έ-τε-τριβ-ειν)	έ-τε-τριβ-ειν	пож.	τε-τριβ-οιμι					
будуѣ.	"	(τριβ-σω)	τριβω	пож.	τριβοιμι	неопр.	τριβειν	прич.	τριβων	
пр. I	"	έ-τριβω	сос.	τριβω	пож.	τριβοιμι	пов.	τριβων	неопр.	τριβωαι
										причастія τριβων.

З а л о г ъ с р е д н ы й.

садаш.	изъявт.	τριβ-ομαι	сосл.	τριβ-ομαι	повел.	τριβ-ου				
							неопр.	τριβ-οσθαι	прич.	τριβ-ομενος
п. пр.	изъявт.	έ-τριβ-οιμην	пож.	τριβ-οιμην						
с. пр.	"	(τέ-τριβ-μαι)			повелительно				неопредѣлено	
бдноб.	1.	τέ-τριβ-μαι			(τέ-τριβ-σο)				(τέ-τριβ-θαι)	
	2.	τέ-τριβωαι			τέ-τριβω				τε-τριβ-θαι	
	3.	τέ-τριβ-ται			τε-τριβ-θω					
Двоб.	1.	τε-τριβ-μεθον			τέ-τριβ-θον				причастія.	
	2.	τέ-τριβ-θον			τε-τριβ-θων				τε-τριβ-μενος, η, ον	
	3.	τέ-τριβ-θον								
Вш.	1.	τε-τριβ-μεθα			τέ-τριβ-θε				сослагательно	
	2.	τέ-τριβ-θε			τε-τριβ-θωσαν				τε-τριβ-μενος ᾧ	
	3.	τε-τριβ-μενοι εἰσι (ν)			или τε-τριβ-αται					
д. пр.	бдноб.	1. έ-τε-τριβ-μην		Д.	έ-τε-τριβ-μεθον		В.	έ-τε-τριβ-μεθα		
		2. έ-τέ-τριβω			έ-τέ-τριβ-θον			έ-τέ-τριβ-θε		
		3. έ-τέ-τριβ-το			έ-τε-τριβ-θην			τε-τριβ-μενοι		
					пожел.	τε-τριβ-μενος εἶην		ῥωσαν		
буд.	изъявт.	τριβωμαι	пож.	τριβοιμην	неопр.	τριβωσθαι	прич.	τριβομενος		
пр. I	"	έ-τριβωμην	сосл.	τριβωμαι	пож.	τριβωμην	пов.	τριβωσθαι	неопр.	τριβωμενος
б. III.			из.	τε-τριβωμαι	пож.	τε-τριβοιμην	неопред.	τε-τριβωσθαι	прич.	τε-τριβωμενος

З а л о г ъ с т р а д а т е л н ы й.

пр. I	изъявт.	(έ-τριβ-θην)	έ-τριβ-θην	сосл.	τριβ-θᾶ	пож.	τριβ-θειην	пов.	τριβ-θῆναι	
										неопр. τριβ-θησθαι
буд. I	изъявт.	τριβ-θησομαι	пож.	τριβ-θησοιμην	неопр.	τριβ-θησοσθαι	прич.	τριβ-θησομενος		
пр. II	изъявт.	έ-τριβ-ην	сосл.	τριβ-ᾶ	пож.	τριβ-ειην	повел.	τριβ-ηθι, ητω	и д. т.	
										неопр. τριβ-ῆναι
буд. II	изъявт.	τριβ-ησομαι	пожел.	τριβ-ησοιμην	неопред.	τριβ-ησοσθαι	прич.	τριβ-ησομενος		

Глаголю прилаг. (τριβ-ηθη) τριπτος, η, ον, τριπ-τεος, τεος, τέον.

108. б) Нечистъ характеръ: πτ. у сад. и
пол. прош. (б у д. -ψ ω).

κόπτω ударамъ, сечемъ.

Зал. дѣйств.

зал. средн. зал. страд.

κόπτω ἔ-κοπ-τοῦ (κὲ-κοп-ά) κὲ-κοφ-α ἔ-κε-κόφ-ειν κὲ-κοп-α (Оширь) ἔ-κε-κόп-ειν (κόп-ω) κόφω ἔκοφα	κόπτομαι ἔ-κοпт-όμην κὲ-κοп-μαι као τὲ-τρίμ-μαι ἔ-κε-κόμ-μην, као ἔ-τε-τρίμην п. I. ἔ-κόφ-θην б. I. κοφ-θήσομαι п. II. ἔ-κόп-ην б. II. κοп-ήσομαι
--	--

Глаголно прилагат. κοп-τός, ἦ, ὄν, κοп-τέος, τέα, τέον.

Тако се спреже κάμπτω, савіямъ, будућ. κάμψω, прош.
καμψα, сав. пр. сред. или страд. κὲ-καμ-μαι (место κὲ-καμν-μαι)
109. примѣтба 2.

Бдноб. 1. κέκαμαι 2. κέκαμαι 3. κέκαμται	повелително κέκαμφο κέκαμφθω	неопређљено κέκαμφθαι
Двоб. 1. κέκαμμεθον 2. κέκαμφθον 3. κέκαμφθον	κέκαμφθον κέκαμφθον	причастіе κέκαμμένος, ἦ, ὄν
Вшш. 1. κέκαμμεθα 2. κέκαμφθε 3. κέκαμμένοι εἶσι (ν)	κέκαμφθε κέκαμφθωσαν или κέκαμφθον	

глаголно прилагателно: кампτός, ἦ, ὄν, кампτέος, τέα, τέον.

LI. Речи за ученъ на память и задатци за пре-
водъ.

Ἀνατρέπω, превраћамъ, разо- равамъ.	συνθάπτω, законавамъ, сара- ноемъ заедно.
περιτρέπω, преврћемъ, разо- равамъ.	κλέπτω, крадемъ.
καλύπτω, покривамъ.	κρύπτω, сакривамъ.
καταλείπω, остављамъ.	ῥίπτω, бацамъ.
προλείπω, напуштамъ, оста- вљамъ.	ἄλειφω, мажемъ, помазуемъ.
θάπτω, законавамъ.	ἐξάλειφω, избрисуемъ, уни- штожавамъ.
	φαίνω, показуемъ, появлю-

емъ; сред. са пр. II. стр.
и буд. II. стр, являмъ се,
появлюемъ се.

χορεύω, играмъ.

Μακεδονία, ή, Македонія.

ναυμαχία, ή, битка на мору.

πρεσβευτής, οὔ, ό, посланикъ;

у вишебр. πρέσβεις, εων.

Ἐπαμεινώνδας, ου, ό, Епаминондъ.

Εὐριπίδης, ου, ό Еврипидъ.

βίотος, ό, животь, потреба за животь.

φθόρος, ό, зависть.

Θηβαίος, ό, Тивеаць.

τρόπαιον, τό, трофей, знакъ побѣде.

αἰών, ὄνος, ό, векъ.

φῶρ, φωρός, ό, айдукъ.

τάξις, εως, ή, редъ, пореданъ.

Σαλαμίς, ἶνος, ή, Саламина.

Σοφοκλῆς, εους, ό Софоклисъ.

ῥῆμα, ατος, τό, речь, речено.

μέλος, ους, τό, песма.

γυμνός, ή, όν, го, нагъ.

κεχρημένος, η, ου (прич. савр. прош. одъ χρᾶσμαι, требамъ) съ род. потребить, имаю- hий потребу.

μύχαιος, η, ου, внутренній, ду- бокоскривеный.

σκληρός, ά, όν, сувъ, тврдъ, суровъ.

βυσσόθεν, нарѣч. (одъ ό βυσσός, дубльина) изъ дубльине.

οὗτος εἰς τὴν πόλιν ἐπευψαν.
 Οὗτος εἰς τὴν πόλιν ἐπευψαν. — Οἱ πόλεμοι ἀπὸ τῶν
 ῥῆμα, ατος, τό, речь, речено.
 μέλος, ους, τό, песма.
 γυμνός, ή, όν, го, нагъ.
 κεχρημένος, η, ου (прич. савр. прош. одъ χρᾶσμαι, требамъ) съ род. потребить, имаю- hий потребу.
 μύχαιος, η, ου, внутренній, ду- бокоскривеный.
 σκληρός, ά, όν, сувъ, тврдъ, суровъ.
 βυσσόθεν, нарѣч. (одъ ό βυσσός, дубльина) изъ дубльине.

Πισμο ε одъ детета написано (сав. прош.). — По-
 сланици су у варош одъ непријатеља послани (сав. пр.).
 — Често показуе вино; нѣга (тѣ) човекъ у срцу сакри-

ишкостехи по божественному закону смилеждате
 вено има. — Съ тѣломъ Епаминонда саранѣна е (сав.
 прои.) заедно и сила Тивеяца. — Будущность е сакри-
 вена Богомъ одъ люди. — Лакедемонцы су воспитаван-
 аи децу у суровимъ правима. — Гдна Лена песма уве-
 селявала (прои.) насъ е. — Многа су блага одъ айдука
 покрадена (с. пр.). — Неприятельи су разорили варошь
 (прои.). — Воиници су оставили свое редове (прои.)

§. 109. Б. Глаголи, коима е характеръ гласъ
 небца (γ, ζ, χ).

а) Чистъ характеръ: γ, ζ, χ.

б) Нечистъ характеръ у сад. и пол. прои. σσ атич.
 ττ, ρεϋе ζ.

πλέκω, плетемъ, буд. -ξω. τάσσω, атич. τάττω, уређуемъ.

Зал. дѣйств.	зал. среднѣй.	зал. дѣйств.	зал. сред.
πλέκ-ω ἔ-πλεκ-ον (πέ-πлек-ά) πέ-πлек-α ἐ-πε-πλέκ-ων (πλέκ-ω) πλίξω ἔ-πλεξα	πλέκ-ομαι ἐ-πлек-όμην (πέ-плек-μαι) πέ-плек-μαι ἐ-πε-πλέκ-ομαι πλίξομαι ἐ-πλεξάμην πε-πλέξομαι	τάσσω ἔ-τασσο-ον (τέ-таχ-ά) τέ-таχ-α ἐ-τε-τάχ-ων (τάχ-ω) τάξω ἔ-ταξα	τάσσο-ομαι ἐ-τασσο-όμην τέ-таχ-μαι ἐ-τε-τάχ-ομαι τάξομαι ἐ-ταξάμην τε-τάξομαι.

З а л о г ъ с т р а д а т е л н ы й.

(ἐ-πλέκ-θην)	ἐ-πλέχ-θην πлек-θήσομαι	(ἐτάχ-θην)	ἐ-таχ-θην таχ-θήσομαι
ἐ-πλάκ-ην	ἔ-πλέκ-ην	ἐ-τάχ-ην	ἐ-τάχ-ην
πлак-ήσομαι	πлек-ήσομαι	ταχ-ήσομαι	таχ-ήσομαι

глаголи. прилагат. πλεκτός, ἰ, ον; πλεκτός, τέα, τέον; ταχτός, ταχτός.

Сирезанѣ саврш. прои. сред. или страд. τάσσω и σφίγγω (§. 106.
 прилжт. 2.), стежемъ.

Едноб.	1.	2.	3.	ἑοφίγμαι	ἑοφίγξαι	ἑοφίγεται	ἑοφίγεται	ἑοφίγξω	ἑοφίγξω
Двоб.	1.	2.	3.	ἑοφίγμεθον	ἑοφίγχθον	ἑοφίγμεθον	ἑοφίγχθον	ἑοφίγξω	ἑοφίγξω
Вш.	1.	2.	3.	ἑοφίγμεθα	ἑοφίγμεθα	ἑοφίγμεθα	ἑοφίγμεθα	ἑοφίγμεθα	ἑοφίγμεθα
неопр.	тетάχθαι	ἑοφίγθαι	ἑοφίγθαι	ἑοφίγθαι	ἑοφίγθαι	ἑοφίγθαι	ἑοφίγθαι	ἑοφίγθαι	ἑοφίγθαι

позелително
 тетάξω ἑοφίγξω
 тетάχθω ἑοφίγχθω
 тетάχθον ἑοφίγχθον
 тетάχθων ἑοφίγχθων
 тетάχθε ἑοφίγχθε
 тетάχθωσαν ἑοφίγχθωσαν.
 или тетάχθων, или ἑοφίγχθων
 прич. тетαγμένος, ἑοφιγμένος.

II. Речи за учениѣ на память и задатци за преводъ.

Θέλω, обаявамъ, увеселявамъ	πενητεύω, сиротуемъ.
утишавамъ, умируемъ.	σιγίω, ћутимъ.
καταφλέγω, горемъ, изгоравамъ.	ἀμαρτία, ἥ, погрешка, грехъ.
ὀρέγω, пружамъ руку; средь род. зактевамъ, имамъ.	ἀσθένεια, ἥ, слабость.
περιάγω, проводимъ, водимъ унаоколо.	παραθήκη, ἥ, остава, депозитъ.
ἀνορύττω, ископавамъ.	ταραχή, ἥ, забуна, немиръ, стра.
ἀποκηρύττω, проглашуемъ явно, в. пр. лишавамъ кога наслъдія.	τύμβος, ὁ, гробъ.
διατάττω, нарећуемъ.	κλώψ, κλώψος, ὁ, лоновъ, айдукъ.
συνιάττω, слажемъ.	Θεμιστοκλῆς, έους, ὁ, Темистокль.
καταπλήττω, ударамъ, поставлямъ у удивленіе, потресамъ, плашимъ.	κλόπιμος, η, ον, айдучній, украденый.
μεταλλάττω, менямъ, променяемъ.	ἀνέλλιστος, ον, неочекиванный, ненадній.
ταράττω, узнемируемъ, забуносемъ, плашимъ.	ἄστεγος, ον, безкровный, безкућный.
φυλάττομαι, съ вин. чувамъ се	διχόμυθος, ον, дволичный, двоико говорещій.
κράζω (§. 103. прим. 1.), кречимъ, вичемъ, деремъ се.	εὔτακτος, ον, уредный.
παραπλάζω, одвраћамъ съ правогъ пута, наводимъ.	ἥπιος, ον, тихій, благій.
	ξένος, ον, странный; сущтеств. гость.
	ἄφρων, ον, несмысленный, будаластый, неразумный.
	λίαν, нарѣч. врло, яко, здраво.

Πολλάκις ἥπιος μῦθος καὶ ἄφρονα ἄνδρα ἔδειξεν. —
 2 Μὴ τύμβον τεθαμμένον ἀνορύξῃς. — 3 Αἱ φρενῶν ταραχαὶ παρέπληξαν καὶ σοφόν. — 4 Ὁ πλοῦτος πολλάκις περιήγαγεν εἰς ἀσθένειαν. — Θεμιστοκλέα, τὸν Ἀθηναῖον, ὁ πατήρ ἀπέκείρουσε διὰ τὰς ἐν τῇ νεότητι ἀμαρτίας. — Θεὸς πάντα ἐν τῇ φύσει ἄριστα διατέταχεν. — Πλοῦτον ἔχων σὴν χεῖρα πενητεύουσιν ὄρεξον. — Ἐὰν ἔχωμεν χρήματα ἔχομεν φίλους. — Οἱ πολέμοι εἰς τὴν πόλιν πεφεύγασιν. — Ξένον σιγᾶν κρείττον(έστιν), ἢ κεκραχέναι. — Ἐλπίζε τιμῶν τοὺς γονέας

καλῶς. — *Αἶαν φίλων σεαντὸν οὐχ' ἔξεις φίλον.* — Ὡν ὁ τρόπος ἐστὶν εὐτακτος, τούτοις καὶ ὁ βίος συντάσσεται. — Οἱ πολέμιοι ἐδιώχθησαν. — *Πολλὰ μὲν ἀνέλπιστα πράττειται, πολλὰ δὲ πέπρακται, πολλὰ δὲπραχθήσεται.* — *Εἰ πολέμων καὶ πραγμάτων φροντίζεις, ὁ βίος σου ταραχθήσεται.* — *Πεφύλαξο τοὺς ἀνθρώπους, οἱ γλῶτταν διχόμενον ἔχουσιν.* — *Ἄστεγον εἰς οἶκον δέξαι.* — *Φωρῶν μὴ δέξῃ κλοπίτην ἀνδρῶν παραθήκην ἀμφοτέροι κλώπες, καὶ ὁ δεξάμενος καὶ ὁ κλέψας.* — *Πόνον μεταλλάσσέντος, οἱ πόνοι γίνεσθαι.* — *Ἡ πόλις ὑπὸ τῶν πολεμίων κατεφλέγη.* — *Οἱ βάρβαροι καταπλαγέντες ἀπέφυγον.*

Варвари, гонѣни одъ Елина, побегну (прош.) у варошь. — Кои е (людий) начинъ (живота) уреданъ, они су и животъ добро уредили. — Непрїятельи су спалили (прош.) варошь. — Варвари су уплашили (прош.) граѣане. — Ако се ты (о) ратовима (род.) и дѣлима (род.) бринешъ, узнемиришешъ свой животъ. — Одъ Елина су многа и лепа дѣла починѣна (савр. прош.). — Я ћу се чувати людий, кои имаю дволчанъ езикъ. — Жене, одъ непрїателя уплашене, дрекну (прош.).

§. 110. Глаголи, коима е характеръ гласъ езика (ѳ, τ, ϑ)

а) Чистъ характеръ: ѳ, τ, ϑ.

б) Нечистъ характеръ у врем. сад. и полупрош. ζ, ρεѣ σσ.



ψεύδω, лажемъ, буд. -σω

φράζω, говоримъ.

врем.	Зал. дѣйств.	Зал. сред.	Зал. дѣйств.	Зал. сред.
сад.	ψεύδ-ω	ψεύδ-ομαι	φράζ-ω	φράζ-ομαι
п. пр.	ἔ-ψευδ-ον	ἔ-ψευδ-όμην	ἔ-φραζ-ον	ἔ-φραζ-όμην
с. пр.	(ἔ-ψευδ-κα)	(ἔ-ψευδ-μαι)	(πέ-φραδ-κα)	(πέ-φραδ-μαι)
д. пр.	ἔ-ψευ-κειν	ἔ-ψευσ-μαι	πέ-φρα-κα	πέ-φρασ-μαι
буд.	(ψεύδ-σω)	ἔ-ψεύσ-μην	ἔ-πε-φρά-κειν	ἔ-πε-φράσ-μην
	ψεύσω	(ψεύδ-σομαι)	(φράδ-σω)	(φράд-σομαι)
пр. I.	ἔ-ψευσ-α	ψεύ-σομαι	φρά-σω	φρά-σομαι
б. III.		ἔ-ψευ-σάμην	ἔ-φρα-σα	ἔ-φρα-σάμην
				πεφρα-σομαι

З а л о г ъ с т р а д а т е л ы й.

пр. I.	(ἔ-ψεύδ-θην)	ἔ-ψεύσ-θην	(ἔ-φράδ-θην)	ἔ-φράσ-θην
буд. I.		ψευσ-θήσομαι		φρασ-θήσομαι

глаголи. прилагательно: (ψευδ-τέος) ψευс-τέος, τέα, τέον,
φρασ-τέος, τέα, τέον.

С п р е з а н ѣ с а в р ш . п р о ш . с р е д и ѣ г ѣ и л и с т р а -
д а т е л н о г ѣ .

изяви- тельно.	Едноб.	повелително		неопредѣлено ἔ-ψεύσ-θαι
		1.	2.	
	1.	ἔψευσ-μαι	ἔψευ-σο	причастіе ἔ-ψευс-μένος, η, ον
	2.	ἔψευ-σαι	ἔψευ-σθω	
	3.	ἔψευс-ται		
	Дноб.	1.	ἔψεύс-μεθον	
	2.	ἔψευс-θον	ἔψευ-σθον	
	3.	ἔψευс-θον	ἔψευ-σθων	
	Внш.	1.	ἔψεύс-μεθα	
	2.	ἔψευ-σθε	ἔψευ-σθε	
	3.	ἔψευс-μένοι εἶσι	ἔψευ-σθωσαν или ἔψευ-σθων.	

ЛIII. Речи за ученѣ на память и задатци за пре-
водъ.

Πείθω, съ вин. наговарамъ, убежуемъ речма; савр. про- шло II. съ дат. поверавамъ, осланямъ се.	σχεδιάζω, разсипамъ, разбиамъ. στανίζω, трнимъ оскудицу, о- скудѣвамъ. συναρμόζω, саставлямъ, уде- шавамъ.
ἀρπάζω, грабимъ. отимамъ.	φράζω, говоримъ, изговарамъ.
μαλακίζω, разиѣжавамъ.	στρέφω, окрећемъ.
ὀπάζω, пуштамъ, . позволя- вамъ, даемъ.	ἀμαρτάνω, грешимъ.
ὀρίζω, опредѣлявамъ.	πανάω, престаемъ, оконча-

вамъ: *τινά τιος*, ослобоха-
вамъ некога нечега; сред-
престаемъ.

Ἀσία, ἡ, Азия.

εὐφροσύνη, ἡ, радость, задо-
вольство.

πλήρη, ἡ ударъ.

Μιθριδάτης, ου, ὁ, Митридатъ.

ἔφηβος, ὁ, младихъ.

ὄλβος, ὁ, богатство, благоста-
нъ, срећа.

ἐγκώμιον, τό, похвала.

Δράκων, ουος, ὁ, Драконъ.

δίψος, ους, τό, жажъ.

ῥίγος, ους, τό, ладноћа.

αὐθις, нарѣч. оцетъ.

ἔτι, нарѣч. ионтъ.

ἤδη, нарѣч. већъ.

μετέπειτα, нарѣч. после.

ἤν (место ἐάν) са сосл. ако,
кадъ.

οὐκ ἔστιν ἡμεῖς οὐδὲ τὸ πνεῦμα ἡμεῶν, ἀλλ' ὁ θεὸς ὁ ἐν ἡμῖν ὁμιλοῦνς.

Παῦσόν με, ὦ γίγνε. πόνον, σκέδασον δὲ μερίμνας, σιό-
πον δ' ἀνθις εἰς εὐφροσύνας. — Στανισάν, οἱ τοῖς χορη-
γῶν οὐ χροώνται. — Μιθριδάτης Ἀσίαν ἤρακεν. — Λόγισαι

πρὸ ἔργον. — Οἱ θεοὶ τοῖς θνητοῖς ὄλβον ὠπάσαν. — Ὁ
θεὸς ἀπαρτι ἀνηρμόκεν. — Ἦν σὺ κακῶς δικίσης, σὲ θεὸς

μετέπειτα δικάσει. — Τοὺς θνητοὺς ἂν τις πείσει ταχιστα
ἐν λέγων. — Ἐν τοῖς Δρακοντιοῖς νόμοις μία ἀπαρτι ὠπίσθη

τοῖς ἀριστέροισι ζήνται, θανάτιος. — Πλούτῳ πεποιδῶς ἀδικα
μὴ πειρῶ ποιεῖν. — Ὑπὲρ σταντοῦ μὴ φράσης ἐγκώμια.

Οἱ τῶν Ἑλλήνων ἐφηβοὶ εἰδίσθησαν φέρον ἴσον τε καὶ δι-
ψος καὶ ῥίγος, καὶ δὲ πληγὰς καὶ τροχὸν ἀλλοτῶς. — Εἰ πο-
λέμων φρονιτεῖ, ὁ βίος σου ταραχθήσεται. — Οἱ Ἀθηναῖοι

ἀεὶ θανασιθήσονται. — Πλούτῳ πολλοὶ ἤδη ἐραλασιθήσαν.

Бриге су тобомъ (διὰ σε) раскуте. — Оскудѣваће
онај, кој свое повце неупотребљава. — Смртнима е
срећа одъ богова дана. — Одъ Бога е све удешено.
— Паметни могу брзо убеђени бити (пожел. са ἤν). —
Драконъ е опредѣлио за све грешеће едну казнь, смртъ.
— Богатство е многе разиѣжило. — Свагда ћемо се
мы дивити Атинянима. — Елини навикавау свое млади-
ће све труде подносити. — Сократу (виш.) су се диви-
ли збогъ (ἐπι сь дат.) мудрости. — Није лепо ословити
се на богатство. — Песма е бриге разбила, (растерала)



Б. Образованѣ течны глагола.

§. III. Образованѣ времена.

1. Течны глаголи, т. е. коима в характерь едно одъ течны сагласны: λ, μ, ν, ρ, образую врем. буд. зал. дѣй. и сред. и врем. прош. I. дѣйств. и сред. безъ времевогъ характера σ, а врем. саврш. пр. I. дѣйствит. са временемъ характеромъ κ, η, πρ.

σφάλλω (корень: σφαλ), буд. σφαλ-ῶ, прош. I. ἔ-σφηλα,
с. пр. ἔ-σφαλ-κα

Примѣт. 1. Оконченія будућегъ времена течны глагола: -ῶ, -οῦμαι (поставша одъ -έσω, -έσομαι) имаю превучено удареніе, као врем. сад. дѣйств. и сред. сливены глагола на έω, η пр. φιλ-ῶ, φιλ-οῦμαι. — Време будуће III. немаю течны глаголи. — О гласной промени течны глагола види §. 102. 2. и 3.

2. Време саданшѣ овы глагола, изузимаюћи малый брой глагола, коима в корено самогласно ε, има подкрепленѣ, кое се у томъ састоит, што се характерь λ удвоява, или што се течно ν после характера умеће, или у томъ, што се кратко корено самогласно или продужава, као кодъ свію глагола на ἴνω, ῥνω, ῥρω, или се отеже; η пр. σφάλ-λ-ω, τέμ-ν-ω; κρίν-ω; ἀμύν-ω, φαίν-ω (корени: σφαλ, τέμ, κρίν, ἀμύν, κτεν. φαν); али μέν-ω, νέμ-ω съ чистимъ кореномъ.

3. Сва се времена образую одъ чистогъ корена, али тако, да се самогласно у последнѣмъ слогу корена у прош. I. дѣйств. и сред. продужава; η пр. σφάλ-ω (σφαλ), буд. σφαλ-ῶ, прош. II. страд. ἐ-σφέλ-ην, савр. пр. I. дѣй. ἔ-σφαλ-κα, прош. I. дѣйств. ἔ-σφηλ-α, прошло I. сред. ἐ-σφηλ-άμην.

Сви течны глаголи деле се по кореномъ самогласномъ буд. времена: ᾶ, ε, ἱ и ῥ, на четири реда; прош. II. дѣйств. или сред. овде в редко. У прош. I. отеже се ᾶ и η, ε у ει, ἱ у ἱ, ῥ у ῥ, www.vard.mk

I. редъ съ *ā* у будућ. врем.

садашиѣ		будуће	прошло I.
<i>χαίρω-ω</i> , радимъ,		<i>χαμ-οὔμαι</i>	нема.
<i>τεκμαίρο-ω</i> , опредѣлявамъ,		<i>τεκμαρ-ῶ</i>	<i>ἐ-τέκμηρο-α</i>
<i>φαίνο-ω</i> , показуемъ,		<i>φαν-ῶ</i>	<i>ἐ-φην-α</i>

II. редъ съ *ε* у будућ. врем.

<i>μέν-ω</i> , остаемъ,		<i>μεν-ῶ</i>	<i>ἐ-μειν-α</i>
<i>ἀγγέλλω</i> , являемъ,		<i>ἀγγελ-ῶ</i>	<i>ἤγγειλ-α</i>
<i>τέμν-ω</i> , сечемъ,		<i>τεμ-ῶ</i>	нема
<i>νέμ-ω</i> , делимъ,		<i>νεμ-ῶ</i>	<i>ἐ-νειμ-α</i>
<i>ἰμείρο-ω</i> , зактевамъ.		<i>ίμερ-ῶ</i>	<i>ἱμειρ-α</i>

III. редъ съ *ι* у будућ. врем.

<i>τίλλω</i> , чунамъ		<i>τίλ-ῶ</i>	<i>ἐ-τίλ-α</i>
<i>κρίνω</i> , судимъ		<i>κρίν-ῶ</i>	<i>ἐ-κρίν-α</i>

IV. редъ съ *υ* у будућ. врем.

<i>σύρο-ω</i> , вучемъ		<i>σύρ-ῶ</i>	<i>ἐ-σύρ-α</i>
<i>ἀμύνω</i> , задржавамъ		<i>ἄμυν-ῶ</i>	<i>ἤμυν-α</i>

Примѣт. 2. Слѣдующи глаголи првогъ реда немаю у прош. врем. η; него *ā*, т. е. съ окончениемъ *-αίνω*: *ἰσχυαίνω*, мршавимъ (*ἰσχυᾶνα*, *ἰσχυᾶναι*), *κερδαίνω*, добывамъ (*ἐκέρδαῖνα*, *κερδαῖναι*), *κοιλαινῶ* бушимъ, дубимъ (*ἐκοιλᾶνα*, *κοιλᾶναι*); *λευκαίνω*, белимъ, *ὀργαίνω*, лотимъ, *πεπαίνω*, зремъ; далѣ сви глагола на *-ραίνω*, и. пр. *περαίνω*, свршумъ, буд. *περανῶ*, прош. *ἐπέραῖνα*, неопр. *περαῖναι* (осимъ: *τετραίνω*, бушимъ, *ἐτέτρινα*, *τετριῆναι*), сви глаголи на *-αίνω*, и. пр. *παινω*, гоимъ, *ἐπαῖνα*, *πᾶναι* (осимъ: *μιαίνω*, калямъ, *μιῆναι*). И *αἶρω* дижемъ, *ἄλλομαι*, скачемъ, принадлеже овде: *ἤρα*, *ἄραι*, *ἠλάμην*, *ἄλισθαί* (а не *ἤραι*, *ἠλισθαί*).

5. Време савр. прош. I. дѣйств. съ характеромъ *γ*, требало бы да се свршует на *-γαι*, и. пр. *μεμίαιγ-αι* (одъ *μιαίνω*, калямъ, место *μεμίαιγ-αι*, §. 8. 6.). Овай се начинъ само кодъ доцниѣ списанія налази. Валяный грчкій в-

зикъ избегавао е овај начинъ, избацавајући *v*, као кодъ *κερδαίνω*, савр. прош. *κεκέρδακα*, употребљавајући саврш. прош. II. време место савр. прош. I. као кодъ *κτείνω*, убијамъ, *ἀπέκτονα*, или необразујући никако савр. пр. време, као кодъ глагола на *-ένω*, или га образујући само одъ задатка, као кодъ *μενω*, н. пр. *μεμένηκα*, одъ *μενέω*.

6. Слѣдујућа три глагола съ характеромъ *v*, избацаю *v*, не само у саврш. прош. и дав. прош. дѣйств. него и у савр. прош. и дав. прош. сред. или страд. и у прош. I. страд. н. пр.

<i>κρίνω</i> , судимъ,	<i>κέκρικα</i>	<i>κέκριμαι</i>	<i>ἐκρίθην</i>
<i>κλίνω</i> , гибамъ,	<i>κέκλικα</i>	<i>κέκλιμαι</i>	<i>ἐκλίθην</i>
<i>πλύνω</i> , перемъ,	<i>πέπλυκα</i>	<i>πέπλυμαι</i>	<i>ἐπλύθην</i>

7. Сврѣь образования саврш. прош. сред. или страд. има се слѣдујуће примѣтити :

а) Кодъ после течногъ сагласногъ слѣдуе *σθ*, онда се избацуе *σ* (§. 106. прим. 4.), н. пр. *ἡγγέλθαι* (место *ἡγγέλ-σθαι*), *πεφάνθαι*.

б) Кодъ глагола на *αίνω* и *ένω* избацуе се *v* предъ оконченијама, коя се съ *μ* почино, и за подкрєпленѣ саогга умеће се *σ*; н. пр. *φαίν-ω*, *λέφα-σ-μαι*, *πεφά-σ-μεθα*; но кодъ неки глагола претвара се *v* у *μ*, н. пр. *παροξένω*, дражимъ, *παρώξυμαι*; *αἰσχύν-ω*, срамотимъ, *ἤσχυμαι*, неопр. *-ύνθαι*. *Τείνω* има у савр. прош. *τέτᾱμαι*.

8. У врем. савр. прош. II, кое се само кодъ малогъ броя глагола образуе, продужава се кратко корєно самогласно предъ окончениємъ *α* исто тако, као кодъ пр. I. дѣйств. (№ 3.), осимъ глагола, кои имаю *ε* у будућ. времену, и кои примаю гласну промену *ο* (§. 102. 4.), н. пр. *φαίν-ω*, прош. I. *ἔ-φην-α*, савр. прош. II. *πέ-φην-α*; *σπείρ-ω*, сеємъ, буд. *σπερ-ῶ*, саврш. прош. II. *ἔσπερ-α*.



§. 112. Примери течны глагола. *αγγελῶ* являю.

З а л о г ъ д ѣ й с т в и т е л н ы й.

Сад.	изъявител.	<i>ἄγγελλω</i>	сослаг.	<i>ἄγγελλω</i>	повел.	<i>ἄγγελλε</i>	неопред.	<i>ἄγγελλεν</i>	прич.	<i>ἄγγελλων</i>				
п. пр.	изъявител.	<i>ἤγγελλ-ον</i>	пожелат.	<i>ἄγγελλοιμι</i>										
с. п. I.	изъявител.	<i>ἤγγελλ-κα</i>	сослагат.	<i>ἤγγελλ-κω</i>	пов.	неупотреблява се,	неопр.	<i>ἤγγελλέναι</i>	прич.	<i>ἤγγελλός</i>				
д. п. I.	изъявител.	<i>ἤγγελλ-κειν</i>	пожел.	<i>ἤγγελλ-κοιμι</i>										
с. пр. II		<i>ἔ-φθор-α</i>	одъ <i>φθείρω</i> ,	кваримъ,	давн. прош.	II.	<i>ἔ-φθор-ειν</i>							
б. изя.	Бдноб.	1. <i>ἄγγελ-ῶ</i> 2. <i>ἄγγελ-εῖς</i> 3. <i>ἄγγελ-ει</i>	пож.	<i>ἄγγελοῦμι</i> <i>ἄγγελοῦτε</i> <i>ἄγγελοῦ</i>	или	<i>ἄγγελοῖην</i> <i>ἄγγελοῖσθε</i> <i>ἄγγελοῖη</i>								
	Двоб.	2. <i>ἄγγελ-εῖτον</i> 3. <i>ἄγγελ-εῖτον</i>		<i>ἄγγελοῖτο</i> <i>ἄγγελοῖτε</i>		<i>ἄγγελοῖσθον</i> <i>ἄγγελοῖσθην</i>								
	Внш.	1. <i>ἄγγελ-οῦμεν</i> 2. <i>ἄγγελ-εῖτε</i> 3. <i>ἄγγελ-οῦσι</i>		<i>ἄγγελοῖμεν</i> <i>ἄγγελοῖτε</i> <i>ἄγγελοῖεν</i>		<i>ἄγγελοῖμεν</i> <i>ἄγγελοῖσθε</i> <i>ἄγγελοῖεν</i>								
пр. I.	изъявител.	<i>ἤγγειλ-α</i> ,	сослаг.	<i>ἄγγειλω</i> ,	пож.	<i>ἄγγειλαίμι</i> ,	повел.	<i>ἄγγειλον</i>	не-					
								опр.	<i>ἄγγειλαι</i> ,	прич.	<i>ἄγγειλας</i>			
пр. II.	изъявител.	<i>ἤγγελλ-ον</i>	сослаг.	<i>ἄγγελλω</i>	пож.	<i>ἄγγελλοιμι</i>	пов.	<i>ἄγγελλε</i>	неопр.	<i>ἄγγελλέναι</i>	прич.	<i>ἄγγελλων</i> ,	<i>οὔσα</i> ,	<i>όν</i> .

З а л о г ъ с р е д н ы й.

сад.	изъявит.	<i>ἄγγελλ-ομαι</i>	сослаг.	<i>ἄγγελλομαι</i>	пов.	<i>ἄγγελλου</i>		<i>ἄγγελλόμενος</i>				
п. пр.	изъявит.	<i>ἤγγελλ-όμην</i>	пожел.	<i>ἄγγελλ-οίμην</i>								
с. п. из.	Бдноб.	1. <i>ἤγγελλ-μαι</i> 2. <i>ἤγγελλ-σαι</i> 3. <i>ἤγγελλ-ται</i>	повелительно	<i>ἤγγελλ-σο</i> <i>ἤγγελλ-θε</i>	неопредѣлено	<i>ἤγγελλ-θαι</i>		причаст.				
	Двоб.	1. <i>ἤγγελλ-μεσθαι</i> 2. <i>ἤγγελλ-σθον</i> 3. <i>ἤγγελλ-σθον</i>		<i>ἤγγελλ-σθω</i> <i>ἤγγελλ-σθω</i>		<i>ἤγγελλ-μένος</i>		сослагат.				
	Внш.	1. <i>ἤγγελλ-μεθα</i> 2. <i>ἤγγελλ-θε</i> 3. <i>ἤγγελλ-μένοι εἰσὶ</i>		<i>ἤγγελλ-θε</i> <i>ἤγγελλ-θωσαν</i>	или	<i>ἤγγελλθων</i>		<i>ἤγγελλ-μένος εἶ</i>				
д. пр.	<i>ἤγγελλ-μην</i> ,	<i>-σο</i> ,	<i>-το</i> ,	<i>μεσθον</i> ,	<i>-σθον</i> ,	<i>-σθην</i> ,	<i>-μεθα</i> ,	<i>-θε</i> ,	<i>ἤγγελλόμενοι ἦσαν</i>			
буд. изяв.	Бдноб.	1. <i>ἄγγελ-οῦμαι</i> 2. <i>ἄγγελ-ῆ</i> или <i>-εῖ</i> 3. <i>ἄγγελ-εῖται</i>	пож.	<i>ἄγγελ-οίμην</i> <i>ἄγγελ-οῖο</i> <i>ἄγγελ-οῖτο</i>	неопредѣлено	<i>ἄγγελ-εῖσθαι</i>		причастіе				
	Двоб.	1. <i>ἄγγελ-οῦμεσθον</i> 2. <i>ἄγγελ-εῖσθον</i> 3. <i>ἄγγελ-εῖσθον</i>		<i>ἄγγελ-οῖμεσθον</i> <i>ἄγγελ-οῖσθον</i> <i>ἄγγελ-οῖσθην</i>		<i>ἄγγελ-οῦμένος</i>						
	Внш.	1. <i>ἄγγελ-οῦμεθα</i> 2. <i>ἄγγελ-εῖσθε</i> 3. <i>ἄγγελ-οῦνται</i>		<i>ἄγγελ-οῖμεθο</i> <i>ἄγγελ-οῖσθε</i> <i>ἄγγελ-οῖντο</i>								
пр. I.	изъявител.	<i>ἤγγειλ-άμην</i>	сослаг.	<i>ἄγγειλ-ομαι</i>	пожел.	<i>ἄγγειλ-αίμην</i>						
	повелит.	<i>ἄγγειλ-αι</i>	неопред.	<i>ἄγγειλασθαι</i>	прич.	<i>ἄγγειλ-όμενος</i>						
пр. II.	изъявител.	<i>ἤγγελλ-όμην</i> .	сослаг.	<i>ἄγγελλ-ομαι</i>	пожел.	<i>ἄγγελλ-οίμην</i>	повел.	<i>ἄγγελλ-ου</i>	неопред.	<i>ἄγγελλ-εῖσθαι</i>	прич.	<i>ἄγγελλ-όμενος</i> .

З а л о г ъ с т р а д а т е л н ы й.

пр. I.	изъявт.	ἄγγελ-θην, сослаг. ἄγγελ-θῶ, пожелат. ἄγγελ-θείην, повелит. ἀγγέλλ-θητι неопред. ἀγγέλλ-θῆναι, прич. ἀγγελ-θείς
буд. I.	изъявт.	ἀγγελ-θήσομαι, пожелат. ἀγγελ-θήσοίμην, неопред. ἀγγελ-θήσο- ῶμαι прич. ἀγγελ-θήσομενος
пр. II.	изъявт.	ἄγγελ-ην, сослаг. ἄγγελ-ῶ, пожел. ἄγγελ-είην, повел. ἀγγέλλ-ηθι неопр. ἀγγελ-ῆναι, прич. ἀγγελ-είς
бу. II.	изъявт.	ἀγγελ-ήσομαι и т. д. као будуће I. страд. Глаголно прилаг. ἀγγελ-είος, εἶα, εἶον.

§. 113. Краћи примери, уређени по кореномъ самогласномъ времена будућегъ.

а. съ *ā* у буд. *σφάλλω* погрешавамъ; *φαίνο*, показуемъ, сред. показуемъ се.

	Зал. дѣйст.	зал. средн.	зал. дѣйств.	зал. средн.
сада.	σφάλλ-ω	σφάλλ-ομαι	φαίν-ω	φαίν-ομαι
п. пр.	ἔ-σφάλλ-ον	ἔ-σφάλλ-όμην	ἔ-φαίν-ον	ἔ-φαίν-όμην
с. пр. I.	ἔ-σφαλ-κα	ἔ-σφαλ-μαι	(πέ-φαι-κα)	πέ-φασ-μαι
д. пр. I.	ἔ-σφάλ-κην	ἔ-σφάλ-μην	(ἔ-πε-φάυ-κειν)	ἔ-πε-φάσ-μην
с. п. II.			πέ-φην-α	
д. п. II.			ἔ-πε-φίν-ειν	
будућ.	σφαλ-ῶ, εἶς, εἶ	нема	φαι-ῶ	φαι-οῦμαι
пр. I.	ἔ-σφηλ-α	нема	ἔ-φην-α	ἔ-φην-όμην

З а л о г ъ с т р а д а т е л н ы й.

пр. I.	ἔ-σφάλ-θην	ἔ-φαι-θην
буд. I.	σφαλ-θήσομαι	φαι-θήσομαι
пр. II.	ἔ-σφάλ-ην	ἔ-φαι-ην
буд. II.	σφαλ-ήσομαι	φαι-ήσομαι

Глагол. прилагат. σφαλ-είος, τέα, τέον, φαιτός.

Спрезанѣ савршено прош. сред. или страд. одѣ

изъяв.	Бдноб. 1.	Двоб. 1.	Вшп. 1.	φαι-ω, показуемъ	ξηραι-ω, сушимъ, и τειν-ω, затежемъ.
	2.	2.	2.	ξηραι-ομαι	τέ-τα-μαι
	3.	3.	3.	ἔ-ξηραν-ομαι	τέ-τα-σαι
	1.	1.	1.	ἔ-ξηραν-ται	τέ-τα-ται
	2.	2.	2.	ἔ-ξηραμ-εθον	τε-τά-μεθον
	3.	3.	3.	ἔ-ξηραν-θον	τέ-τα-σθον
	1.	1.	1.	ἔ-ξηραν-θον	τέ-τα-σθον
	2.	2.	2.	ἔ-ξηραμ-εθα	τε-τά-μ.θα
	3.	3.	3.	ἔ-ξηραν-θε	τέ-τα-σθε
	1.	1.	1.	ἔ-ξηραμ-ενοι υἱοί	τέ-τα-νται
	2.	2.	2.	ἔ-ξηραν-σο	τέ-τα-σο
	3.	3.	3.	ἔ-ξηραν-θω	τε-τά-σθω
	1.	1.	1.	ἔ-ξηραν-θον	τέ-τα-σθον
	2.	2.	2.	ἔ-ξηραν-θον	τε-τά-σθον
	3.	3.	3.	ἔ-ξηραν-θει	τέ-τα-σθε
	1.	1.	1.	ἔ-ξηραν-θωσαν	τε-τά-σθωσαν
	2.	2.	2.	ἔ-ξηραν-θων	τε-τά-σθων
	3.	3.	3.	ἔ-ξηραν-θει	τέ-τα-σθε
	1.	1.	1.	ἔ-ξηραν-θωσαν	τε-τά-σθωσαν
	2.	2.	2.	ἔ-ξηραν-θων	τε-τά-σθων
	3.	3.	3.	ἔ-ξηραν-θαι	τε-τάσθαι
	1.	1.	1.	ἔ-ξηραμ-ενοσ	τε-τα-μένοσ

§. 114. б. съ ε у врем. буд. ἰμείρω (ιονич и поет.)
и штемъ, и στέλλω, шилѣмъ.

	Зал. дѣйств.	зал. сред.	зал. дѣйств.	зал. средн.
сад.	ἰμείρω	ἰμείρωμαι	στέλλω	στέλλομαι
п. пр.	ἰμείρων	ἰμείρωμαι	ἔ-στελλ-ων	ἔ-στελλ-όμεν
с. пр. I	ἰμείρωκα	ἰμείρωμαι	ἔ-σταλ-κα	ἔ-σταλ-μαι
д. пр. I	ἰμείρωκειν	ἰμείρωμαι	ἔ-στάλ-κειν	ἔ-στάλ-μην
с. пр. II			ἔ-φθор-α одъ φθειρω	
д. пр. II			ἔ-φθор-ειν	
будућ.	ἰμείρω	ἰμείρωσμαι	στελ-ῶ	στεл-οῦμαι
пр. I	ἰμείρω	ἰμείρωσμαι	ἔ-στεл-α	ἔ-стел-άμην

З а л о г њ с т р а д а т е л н ы й.

пр. I	ἰμείρωσθην	ἔ-σταλ-θην	пр. II	ἔ-σταλ-την
будућ.	ἰμείρωθήσομαι	σταλ-θήσομαι	б. II	σταλ-θήσομαι

Глагол. прил. ἰμειρ-τός, ἰ. ὄν, ἰμειρ-τέος, τέος, τέον, σταλ-τός, σταλ-τέος.

Прим. спрязанъ саврш. прош. сред. или стр. иде као: ἠγγελ-μαι.

§. 115. в. съ ἱ и ῶ у будућемъ времени.

а) τίλλω, चुनाम्, सूँरु, вучемъ, μολύνω, калямъ.

сад.	τίλλω	σूरुω	μολύνω
с. пр.	τέ-τιλ-κα	σέ-сур-κα	μολύν-ομαι
будућ.	τιλ-ῶ	сूरु-ῶ	(μολύ-κα)
пр. I	ἔ-τιλ-α	ἔ-сур-α	μολύσο-μαι
п. I. ст.	ἔ-τιλ-άμην	ἔ-сूर-άμην	μολυν-ῶ
б. I. ст.	ἔ-τιλ-θήσομαι	ἔ-сूर-θήσομαι	μολυν-οῦμαι
			ἔ-μολυν-α
			ἔ-μολυν-άμην
			ἔ-μολύν-θην
			μολυν-θήσομαι

Глагол. прил. тил-τός, тил-τέος, сур-τός, сур-τέος, молун-τός, молун-τέος.

Прим. I. време савр. прош. сред. или страд. τέ-τιλ-μαι, σέ-сур-μαι спреже се као: ἠγγел-μαι а μολύσο-μαι као πέ-φασ-μαι, ἄξισυμαι (одъ αἰσχύν-ω, застиѣузмъ), као ἔ-ξίφασ-μαι.

б) κλίνω, савямъ, πλύνω, перемъ, съ забаченимъ γ (§. 111. б).

	Зал. дѣйств.	зал. сред.	зал. дѣйств.	зал. сред.
сад.	κλίνω	κλίνωμαι	πλύνω	πλύνωμαι
с. пр.	κέ-κλι-κα	κέ-κλι-μαι	πέ-πλυ-κα	πέ-πλυ-μαι
будућ.	κλιν-ῶ	κλιν-οῦμαι	πλυν-ῶ	πλυν-οῦμαι
пр. I	ἔ-κлин-α	ἔ-κлин-άμην	ἔ-πλυν-α	ἔ-πλυν-άμην

З а л о г њ с т р а д а т е л н ы й.

пр. I	ἔ-κλι-θην буд. I	κλι-θήσομαι	ἔ-πλυν-θην, πλυν-θήσομαι
пр. II	ἔ-κлин-ην буд. II	κлин-ήσομαι	

Прим. 2. Време савр. прош. сред. или стр. кέ-κλι-μαι и πέ-πλυ-μαι спреже се као τέ-τα-μαι и сарадана се съ чистиѣмъ глаголима.

LIV. Речи за учеѣ на паметь и задатци за пре-
водъ.

Αποστέλλω, шиѣмъ, поши- ѣмъ.	διαφθείρω, разоравамъ, раз- рушавамъ, упропашѣвамъ, опустошавамъ.
ἐξοκέλλω, терамъ, (обычно за лађу) съ правоѣ пута. наводимъ.	σπειρώ, сеемъ.
μεταβάλλω, променюемъ.	νοέω, мислимъ.
περιστεύω, облачимъ.	γνία, ἡ, ораѣа земля, полѣ.
ἀποκτείνω, убиямъ.	Ἀθῆναι, αἱ, Атина.
δυσχεραίνω, съ дат. лютимъ се, негодуемъ.	ναυηγός, ὁ, кои претри ко- рабаѣкрушеніе.
ἐκφαίνω, показуемъ, обявлю- емъ, изговарамъ.	πεδῖον, τό полѣ.
κερδαίνω, добывамъ.	αὔξησις, ἡ, растенъ, напредо- ванъ.
μιαίνω, калямъ, прлямъ.	Θησεύς, εὖος, ὁ, Тезеѣ.
λεπαινῶ, зремъ, ублажавамъ.	Τροϊζήν, ἡνός, ἡ, Тризинъ.
χαίνω, отварамъ уста; савр. прош. II. чекамъ съ отво- ренимъ устима, зиямъ, бле- имъ.	κρυπτός, ἡ, ὄν, сакривеный, тайный.
καθαίρω, чистимъ.	ἀδύνατος, ον, немоѣный.
οἰκτείρω, съ внн. сажалуемъ.	ἄσώματος, ον, безъ тѣла, без- тѣльный.
	παραδόξως, нарѣч. неочеки- вано.

Κρίναι φίλους οὐ ῥάδιον. — Ἡ ἀδολεσχία πολλοὺς ἤδη
διέφθειρεν. — Ὁ πλοῦτος πολλάκις ἐξώκειλε τὸν κεκτημένον
εἰς ἕτερον ἤθος. — Ὁ ἄγγελος ἐπήγγειλε τὴν νίκην. — Οἱ
πολέμοι τὴν χάραν διέφθειραν. — Ναυηγὸς οἰκτεῖρον, ἐπεὶ
πλοῦς ἐστὶν ἄδελος. — Ἦν ἀποκτείνης ἐχθρόν σου, χεῖρα μια-
νεῖς. — Σπερῶ γνίας ὁ θεὸς αὔξησιν παρέξει. — Τὰ κρυπ-
τὰ μὴ ἐκφήνης φίλον. — Φύσιν πονηρὰν μεταβαλεῖν οὐ ῥά-
διον. — Ἡ τύχη πολλάκις τοὺς μέγα φρονοῦντας παραδόξως
ἔσφηλεν. — Οἱ Πέρσαι πολλὰς ναῦς εἰς Ἑλλάδα ἀπεστάλκε-
σαν. — Θεὸν μὲν νοῆσαι, χαλεπὸν, φράσαι δε, ἀδύνατον. — Τὸ
γὰρ ἄσώματον σώματι σημῆναι, ἀδύνατον. — Τὴν ψυχὴν καλοῖς
νοήμασι περίστειλον. — Ὁ κῆπος καλοῖς ῥόδοις τέθηλεν. —
Τί χέχηνας, ὦ παῖ; — Οἱ πολέμοι τὰ παῖδια διαφθεροῦσιν.
— Οἱ σοφισταὶ ἐκ τῆς σοφίας πολλὰ ἐκέρδαναν. — Ἐκάθηρε



Θησεύς τῶν κισσοφόρων τὴν ὁδὸν εἰς Ἀθήνας ἐκ Τροίης-
ρος. — Καλὸν ἔστι τὴν ὄργην πελάσαι. — Μὴ δυσχεράνης
τοῖς ἀγαθοῖς. —

Путь изъ Тризина у Атину очистіо е Тезей (одъ)
злочинаца — Многе су лађе одъ Персіянаца послане у
Грчку (пр.) — Деца зіаю. — Многе е горде судбина
потресла. — Блебетанѣ е многе упропастило. — Побѣ-
да е вѣстникомъ объявѣна (пр.). — Поля е неприятель
разоріо. — Добаръ ће човекъ сажалѣвати сиромаша. —
Добри ће имати добре за пријатељ (вин.). — Ты си одъ
(ѣк) мудрости много добыо. — Пријатељ неће изговори-
ти тайне пријатеља. — Грађани су посејали поля, али не-
пријатељи су иѣ разорили. — Злоба ће се скоро (τάχα)
показати. — Земља ће ораћа бити скоро одъ неприя-
теля упропаштѣна (буд. II. стр.).

LV. Речи за ученѣ на паметь и задатиѣ за пре-
водѣ.

ἐπιτέλλω, и ἐπιτέλλομαι, запо- ведамъ, налажемъ.	ἐπιλύω, плюемъ на што (съ дат.)
αἰσχύνω, срамотимъ, сраميمъ; сред. стидимъ се.	ὀμιλέω, съ дат. говоримъ съ некимъ, обходимъ се.
ἀμύνω, одбранюемъ, уздржа- вамъ, сред. бранимъ се, сви- светимъ се	πλήττω, биемъ, ранимъ.
ἀποφαίνω, показуемъ, изясня- вамъ се, кажемъ.	σπυρνάζω, озбилянъ самъ, рев- ностанъ, дѣтеланъ.
βασκαίνω, обчаравамъ, уричемъ (урѣни одъ), извикавамъ.	ἤπια, ἤ, страданѣ, (т. е побѣ- да одъ стране непријатеља).
παρατείνω, пружамъ.	πολιορκία, ἡ, обсада.
παραξύνω, побуђавамъ, лю- тимъ.	Μεθώνη, ἡ, Метона.
περαίνω, свршнуемъ.	αιθήνη, ἡ, дадия.
αἶρω, дижемъ.	ἀθλητής, ὁ, бораць,
διασπείρω, разсеивамъ, раз- носимъ гласъ, разглаша- вамъ.	Φίλιππος, ὁ, Филиппъ.
	ταῦρος, ὁ, бикъ.
	παιδίον (умалително одъ παῖς)
	τό, детенце.
	στάδιον, τό, просторъ одъ 125 римски корачіи (или 600



στονα); 2) место утрки-
вана.

Κρότων, ωνος, ή, Кротонъ.
Μίλων, ωνος, ό, Милонъ.
όρασις, ή, видъ.
τέλος, ου, το, свршетакъ.
τόξευμα, τὸ, испуштена стрела.
стреланъ.
κοινός, ή, όν, общтый.

μακράν (раз. όδόν), нарѣч. да-
леко.

οὔποτε, нарѣч. нигда.
τάχα, нарѣч. брзо.
ώς, союзъ да, дабы (после
главны времена са сосл.;
после истор. врем. съ по-
желателн.).

Слѣдующее оѣ бѣда на Лондѣ, подобавана
Οἱ στρατιῶται ἐπὶ τοῦ στρατηγοῦ εἰς αὐτὴν μάχην παρωξύν-
θησαν. — Φίλιππος ἐν τῇ πολιορκίᾳ τῆς Μεθώνης (Варонъ
у Македонии) εἰς τὸν οὐδαμῶν πληγεῖς τόξευματι διεσπάρη
τὴν ὄρασιν. — Σοφίας ὁ καθλός οὐλοῖς φθασομένη. — Α-
σχυροῦσιν αὐτὸν εἰ φανερὴν μάλλον φρονεῖσιν τῆς ἐμαυτοῦ δο-
ξῆς, ἢ τῆς κοινῆς σωτηρίας. — Μίλων, ὁ ἐξ Κρότωνος ἀδελφ-
τὴς πανούργου ἀσμενος ἐφάρε δια τῆς διαβολῆς πέσον. — Εἰς
τῇ πόλιν διέσπαστο ὁ λαός, τους πολεμίους νικηθῆναι. —
Οἱ πολῖται τους πολεμίους περὶ τῆς πειτῆς ἀφιννοῦνται. — Εἰ
σπουδαίετε, παντὶ τὰρα προσηθίεται. — Εὐροια μακρὰν
παράτεταται. — Κατὰ λόγα εἰς τέλος ἐξεφαρη. — Ο στρατη-
γὸς τοῖς στρατιώταις ἐνετείλατο ἐπὶ τους πολεμίους ορηθῆναι
ἀντιθῆναι ἐπιτινοῦσι τοῖς παιδίοις ὡς ἢ πασχανθῶσιν.
Οἱ πολεμιοὶ διεσπάρθησαν. — Ὁλοφρονεῖ τους πένητας. — Ὁ
κοιτῆς γνώμην ἐπέστησαν. — Λυαδῶν ἀνδρόβλοισ ὄφρῶν μα-
κρὰν ἐν φρονιθεῖς.

Войвода в побухавоа войшике на битку. —
Зли люди веће никадѣ упронастати плодъ мудрости.
Неприятели су развели гласъ, да в наша войска побѣде-
на (савр. прош.). — Грађани су се осветили (прош.) не-
приятельима (вин.) збогъ (пери) страдања. — Ако сте ре-
вности скоро ћете све свршити. — Разселии непри-
тели появили су се (прош.). — Съ добримъ людма об-
ходећи се, радоваћешъ се. — Добаръ грађанинъ веће
се никадѣ показати (као такový), коя (вин. съ неопр.)
се више брвие (за) свою славу (род.) него (за) общте
спасение (род.). — Ако си несрећне (прич.) сажаљвао,
(пр. сред.), бидешъ и ты несрећни (несрећанъ будући)

^{αὐτῆς}сажадѣванъ. — ^{καὶ τὸ πᾶν}Сви су се грађани радовали побѣди. — ^{καὶ τὸ πᾶν}Варошъ е одъ непријатеља разорена.

§. 116. Особита својства у образовану поедини глагола како чисти, тако и нечисти.

1. Има много дѣйствителни глагола, кои образују време будуће као у зал. сред. и, пр. ἀκούω слушањемъ, буд. ἀκούσομαι, пр. ἤκουσα; ἀπαρτάω, сретамъ, буд. ἀπαρτήσομαι, прощ. ἀπήντησα; ἀπολαύω, уживамъ, буд. ἀπολαύσομαι, прощ. ἀπέλαυσα и т. д. Сравни §. 144 б.

2. Слѣдујући глаголи на αῖω или αῶ и εῖω, којима е правый коренъ αυ и εν, узимаю у врем. прошломъ и буд., а одъ части и у савр. прощ. опетъ αυ:

καίω, атич. κάω (безъ сливаня), горемъ, буд. καύσω; прощ. ἐκαυσα, савр. прощ. κέκαυσα; сав. прощ. сред. или стр. κέκαυμαι; пр. стр. ἐκαύθην; буд. καυθήσομαι.

κλαίω, атич. κλάω (безъ сливаня), плачемъ, буд. κλάω-σομαι или κλαύσομαι (№ 3.) прощ. ἐκλαυσα. Сравни §. 125. 14.

θέω, трчимъ, буд. θεύσομαι, или θευσοῦμαι (№ 3.); остала времена оскудѣваю. Види τρέχω §. 126. 5.

νέ-ω, пливамъ, буд. νεύσομαι или νευσοῦμαι (№ 3.); прощ. ἔνευσα; савр. прощ. νένευκα.

πλέ-ω, пловимъ (на лађи), буд. πλεύσομαι, обично πλεуσοῦμαι (№ 3.); прощ. ἐπλευσα; савр. прощ. πέπλευκα; савр. пр. сред. или стр. πέπλευσαι; пр. стр. ἐπλεύσθην.

πνέ-ω, дувамъ, буд. πνεύσομαι или πνεуσοῦμαι (№ 3.); прощ. ἐπνευσα; савр. прощ. πέπνευκα; савр. прощ. сред. или стр. πέπνευσαι; прощ. стр. ἐπνεύσθην.

ῥέ-ω, течемъ, буд. ῥεύσομαι; прощ. ἔρρευσα (Оба ова образа врло су ретка кодъ атически писателя, коѣ ме-сто њи употребљаваю ῥνίσομαι, ἐρρήην, а тако и време савр. прощ. ἐρρήθηκα).



Примѣт. *χέω*, синамъ, одступа одъ наведены образаца: буд. *χέω*; прош. *ἔχεα*; савр. прош. *κέχρηα*; буд. сред. *χέομαι*; прош. сред. *ἐχεάμην*; савр. прош. сред. или стр. *ἐχέθην*; буд. стр. *χυθήσομαι*.

3. Слѣдующи глаголи имаю поредъ обичногъ будућегъ на *σομαι* и друго будуће на *σοῦμαι*. Овай сливеный образаць времена будућегъ назива се дорическо буд. време.

φεύγω, бежимъ, буд. *φευξοῦμαι* или *φεύξομαι*.

παίζω, шалимъ се, играмъ се, буд. *παιξοῦμαι* и *παίξομαι*.

πίπτω, падамъ, буд. *πεσοῦμαι* (кор. *πετω*) §. 123. и у №. 2. наведены: *κλαίω*, *πλέω*, *πνέω*, *πέω*, *θέω*.

LVI. Речи за ученѣ на память и задатци за преводъ.

Κατακαίω, изгоревамъ.

ἐκχέω, излиивавамъ.

ἐκπνέω, одшловимъ.

περιθρόεω, обтичемъ, сливамъ се.

συχέω, спамъ, забушоемъ, разоравамъ.

ἀνασπάζω, зграбимъ, грабимъ.

ἐπιπίπτω, съ дат. а кадъ е *εἰς* вин. падамъ, допадамъ, упадамъ.

τήνω, тошимъ; сред. съ пр.

II. и буд. II. стр. тошимъ се, нестаетъ ме.

ἡγέομαι, водимъ, управлямъ; 2) мислимъ.

Λυδία, ἡ, Лидія.

στρατιά, ἡ, войска.

σφαῖρα, ἡ, була, тане, кугла, лопта.

τιμωρία, ἡ, казнь, наказаніе.

Δαίδαλος, ὁ, Дедалъ.

Ἴκαρος, ὁ, Икаръ.

κηρός, ὁ, восакъ.

κόλπος, ὁ, недро, мореузъ.

Πελοποννήσιος, ὁ, Пелопонезаць.

ὄπλον, τό, оружіе.

πιρὸν, τό, крило, *πτερό*

πίστις, εως, ἡ, вѣра, поверенѣ, верность.

Σάρδεις, αἱ, Сардисъ.

πέλαγος, τὸ, море.

ἐναντίος, ἄ, ον, противанъ.

Κρισηῖος, ἄ, ον, Кризейскій.

ἄρμη, нарѣч. одма, скупа, у исто време.

αὔριον, нарѣч. сутра.

γόνυ, нарѣч. садъ.

το ποταμόν ἔργα ἀνεγείναι

γέβαν

Ἡ στρατιὰ αὐτοῖον ἐκπλευσέτω (ἐκπλεύσειται). — Ἀνε-
 μος Βορρᾶς ἐναντίον τῆς στρατιᾶς ἐπένθεν. — Ἐν τῇ ναυμα-
 χίᾳ τῆ ἐν γόλφῳ Κορδαίου οἱ Πελοπονησιοὶ ἀνδρας τῶν Ἀθη-
 ναίων ἀπέκτειναν, ὅσοι μὴ ἐξέπεσαν αὐτῶν. — Ὅταν δι πο-
 λέμοι τῆς πόλεως πλησιασῶσιν, οἱ βραχιστάτοι ἀναρπαγαίτες τα-
 σπλά θεύονται πρὸς τὰς πύλας. — Πολλοὶ καὶ σοφοὶ ἐν-
 δοῦσι κέκλευσαι τὰν πόλιν, τιμωρίαν ἠγορεύοντες εἶναι τὸν
 βίον. — Τίς οὐκ ἀν κλειβεῖ τὸν φίλον ἀνδρῆ; — Οἱ πολί-
 ται ἠλθισαν, τοὺς πολέμιους φεύσειν. — Οἱ παῖδες στρα-
 τῶν παιδοῦνται. — Σωκράτης πολλὰς ἐπαίδεν ἀπὸ σπονδα-
 ῶν. — Σὺγκέχρηκε νῦν τὴν πόλιν ὁ κατ' ἡμᾶς βίος ¹⁾. —
 Οἱ πολέμοι τὰς τῶν Ἑλλήνων τάξεις συνέχων. — Οἱ νομοὶ
 δια τῶν πόλεων συγχρονέμοι εἰσίν. — Ἰκαρος, ὁ Λαϊδάλον
 νίος, τακέντιος τὸν κηρὸν καὶ τῶν πτερῶν περιούοντων, εἰς τὸ
 πέλαγος ἐπέπιπεν. — Οἱ πολέμοι τὴν πόλιν κατέκλεισαν. —
 Αἰδὲν Ἀυδίας Σάρδεις ἐπὶ τῶν Ἑλλήνων κατέκλεισαν.

1) ὁ κατ' ἡμᾶς βίος, наше доба.

и στρατιὰ ἐπὶ ἐκπλευσῆν

ἀνεμὸς βορρῆς ἐπένθεν

Войска е одпловила. — Сѣверный ветаръ дуваће
 войсци напротивъ. — Войници се наду по реки на-
 вати (неопр. буд.). — Войници мишљау, къ вратама тр-
 чати (неопр. буд.). — Вы хете несрећне онакавати. —
 Неприятельи не богати. — Деца су се играла лонте. —
 Съ децомъ обходеши се, играешъ. — Неприятельи не
 редове войника збунити. — Суни (прош.) диете, воде
 (виш.) у земаю. — Восакъ не се разтопити, а крила не
 се слити. — Вароши, е одъ неприятела спална. — Гра-
 бани мишљау, да не неприятельи вароши спалити.

4. Сабдуюћи чисти и нечисти глаголи, кои узеткомъ
 писмена ε као характера, прелазе при образовану вре-
 мена у аналогно чисти глагола, имаю самосталне образ-
 це за сосл. врем. савр. прошлогъ, и за пожелат. давно-
 прош. сред. или страдателногъ.

κτά-ομαι, добывамъ, савр. прош. κέκτημαι, притяжа-
 вамъ, сосл. κέκτομαι, ἦ, ἦται; дав. прош. ἐκέκτημην, при-
 тяжавао самъ, пожел. κέκτημην, κέκτῃο, κέκτῃτο или κέκτώ-
 μην, ᾄο, ᾄτο.

μηνήσχω (кор. μνα.) опоминѣмъ. Види §. 122. 12.

καλέω, зовемъ, савр. прош. κέκλημαι, названъ самъ, зовемъ се, дав. прош. ἐκεκλήμην, пожел. κекλήμην, ἦο, ἦτο.

§. 117. Скраћиванъ (συγκοπή) и премештанъ (μετάθεσις).

1. Има мало глагола, кои у некимъ образцима избацую корено самогласно, што између два сагласна стои. Ово избациванъ самогласногъ назива се скраћиванъ или συγκοπή. Тако н. пр. ἐγείρω, дижемъ, будимъ, прош. правилно ἤγειρα; савр. прош. I. ἐγήγερα; савр. прош. II. ἐγρήγορα, бдимъ; дав. прош. II. ἐγρηγόρειν; сред. прош. ἤγρόμην, пробудю самъ се; πέτομαι, летимъ, буд. πτήσομαι; прош. ἐπιτόμην, πτέσθαι.

2. Подъ μετάθεσις разумева се замeњиванъ самогласногъ еднимъ течнимъ. Тако н. пр.

βάλλω, бацамъ, буд. βαλῶ; прош. ἔβαλον; кор. βλα, савр. прош. βέβληκα; савр. прош. сред. или стр. βέβλημαι; прош. стр. ἐβλήθην; буд. стр. βληθήσομαι; буд. III. βεβλήσομαι.

δαμάζω, укрочавамъ, буд. δαμάσω; прош. ἐδάμισα (§. 98, 1, а); кор. δμα; савр. прош. δέδμηκα, савр. пр. сред. или стр. δέδμημαι; прош. стр. ἐδμήθην, ἐδάμην.

καλέω, зовемъ, с. пр. κέκληκα (98. прим.) κάμνω в. §. 119.

σκέλλω σκελέω, сушкмъ, с. пр. ἔσκληκα; буд. σκλήσομαι.



ТРЕЋИЙ ТЕЧАЙ

§. 118. Глаголи на *ω* съ подкреплѣнимъ кореномъ у времену садашиѣмъ.

Видили смо юштѣ у §. 101, да се корень многи глагола у сад. времену подкреплява, и ово подкрепленѣ остае само у врем. садашиѣмъ и полупрошавшемъ. Осимъ глаголы подкрепленя са *τ* и *σ* и са протезанѣмъ кореногъ самогласногъ, коя су у §. 101. споменута, има и други подкрепленя, коя ћемо у нижестовѣнемъ списку навести.

Примѣт. Сви образци, кои се само ради образованя времена предпоставляю, пишу се великимъ словима. — Д. ср. (т. е. депоненсъ средный) и д. ст. (т. е. депоненсъ страдателый) показую, да неки глаголи немаю дѣйствителногъ образца, и еданъ таковый глаголь назива се депоненсъ средный, кадъ образуе свое прошло време са среднымъ образцомъ; а депоненсъ страдателный назива се глаголь онда, кадъ свое прошло време образуе са страдателнымъ образцемъ. — (Оно *μι* у затворителной показуе, да се предстоѣиій образацъ спреже као неки образци глагола на *μι*. Види §. 142.

§. 119. 1. Глаголи, коима е чистъ корень у садашиѣмъ и полупрошавшемъ подкреплѣнъ съ еднимъ *ν* предъ окончениемъ.

Предварителна примѣт. *βαίνω* отеже корено самогласно *α* у *αι*, *ἐλαύνω* а у *αν*, *πίνω* *ι* у *ῑ*.

1. *βαίνω*, идемъ, (*Ва-*) буд. *βήσομαι*; савр. пр. *βέβηκα*; прош. *ἔβην* (*μι*, 142.); стр. у сложено, н. пр. *παράβανομαι*, савр. прош. *παρεβάρημι*; прош. *παρεβάθη*.

2. *ἐλαύνω* терамъ, буд. *ἐλώ*, *ᾶς*, *ᾶ*, неоп. *ἐλᾶν* (§. 83.); прош. *ἤλασα*; с. пр. *ἐλλήλακα* сред. (терамъ одъ себе), пр.

ἡλασάμην; савр. прош. ср. или стр. ἐλήλαμαι. неопр. ἐηλάσθαι; пр. стр. ἡλάθην. (§. 98 а.).

3. πίνω, пиѣмъ, буд. πίομαι; прош. ἐπιον, пов. πιθι (μι, §. 142.), неопр. πιεῖν, прич. пиών; (Πο-) с. пр. πέπωκα; с. пр. ср. или стр. πέπομαι; прош. ἐπόθην.

4. τίνω, плаћамъ, буд. τίσω; прош. ἐτίσα; с. пр. дѣй. τέτιχα; с. пр. ср. или стр. τέτισμαι; прош. стр. ἐτίσθην; сред. τίνομαι, светимъ се, казнимъ, τίσομαι ἐτίσάμην.

5. φθάνω, стижемъ, буд. φθήσομαι, ређе, φθάσω; пр. ἐφθασα и (у прози ређе) ἐφθην и ἐφθάμην (μι, §. 142.); с. пр. ἐφθάκα.

Овде се додаю три глагола, коима чистый корень излази на сагласно писме:

δάκνω, уедамъ, прош. ἐδάκον; б. δήξομαι; с. пр. дѣй. δέδηχα; с. пр. ср. или стр. δέδηγμαι; пр. стр. ἐδήχθην.

κάμνω, умарамъ се, утрућавамъ се, радимъ трудно, пр. ἐκαμον; буд. каμοῦμαι; с. пр. кέκηκα (§. 117. 2.).

τέμνω, сечемъ, делимъ, опустошавамъ, буд. τεμῶ; пр. ἕτερον; с. пр. τέτηχα (§. 117. 2.); сред. сечемъ себи (што), с. пр. сред. или стр. τέτημαι; пр. стр. ἐτήθην; буд. III. τετήσομαι (§. 117. 2.).

§. 120. II. Глаголи, коима е чистый корень подкрепленъ слогомъ *νε* предъ окончениемъ.

1. βῦ-νέ-ω, запушавамъ, пунимъ (съ род.). буд. βύσω; пр. ἐβῦσα; с. н. ср. или стр. βέβυομαι пр. стр. ἐβύσθην (§. 95).

2. ἀφικ-νέ-ομαι, долазимъ, буд. ἀφίξομαι; пр. ἀφικόμην; ἀφικέσθαι; с. пр. ἀφίξμαι, неопр. ἀφίχθαι; дав. пр. ἀφίγμην, ἀφίξο и т. д.

3. ὑπισχ-νέ-ομαι, обећавамъ, прош. ὑπέσχ-όμην, повел. ὑποσχοῦ; али буд. ὑποσχίσομαι; савр. прош. ὑπέσχημαι, Тако: ἀμπισχροῦμαι или ἀμπέχομαι, носимъ, имамъ на себи, (одъ ἀμπέχω, умотавамъ, пол. прош. ἀμπέχον; буд. ἀμφέξω; прош. ἤμπισχον, ἀμπισχεῖν); буд. ἀμφέξομαι; пр. ἤμπισχόμην и ἤμπεσχόμην (§. 91. 3.).

LVII. Речи за ученѣ на паметъ и задатци за преводъ.

Ἐκβαίνω, излазимъ.	εὐδαιμονέω, срећанъ самъ.
συμβαίνω, идемъ заедно; συμβαίνει, догађа се.	Ἀττικὴ, ἡ, Атика.
ἀπελαύνω, отеруемъ.	Νεμέα, ἡ, Немеа.
ἐξελαύνω, истеруемъ.	Σπάρτη, ἡ, Шпартъ.
ἐκπίνω, испиамъ.	πολυτέλεια, ἡ, великолѣтiе.
συμπίνω, пиемъ заедно.	Λυκοῦργος, ὁ, Ликургъ.
ἀποκίνω, плаћамъ, исплаћуемъ, сред. казимъ, светимъ се.	τάλαρος, ὁ, котарица.
ἐφικνέομαι, съ род. долазимъ до нечега.	ἱμάτιον, τό, альяна.
μεθύω пиемъ μέθην, некрште-но, немешано вино; отудъ постае, опиамъ се.	ῥόπαλον, τό, чворновака.
φορέω, носимъ.	πρέσβεις, οἱ, посланици.
	ἄκρος, ἄ, ον, найвишiй; τὸ ἄκρον, найвише, врѣ.
	νήμα, τό, предиво, конаць.
	γέ (енкл.), подкрепляваюћа частица: да, есть, за цело.
	οὔτοι, нарѣч. за цело не.

Τοῖς στρατιώταις ἐν τῇ στρατιᾷ πολλὰ κακὰ συνεβεβήκει — Σοφοῖς ὁμιλῶν καὶ αὐτὸς ἐκβίβη σοφός. — Λυκοῦργος πολυτέλειαν ἐξήλασε τῆς Σπάρτης. — Περσῶν οὐδεὶς ἀπελήλειται νόμῳ τιμῶν καὶ ἀρχῶν. — Πολλοὶ συμπιόντες ἀπᾶξ γίνονται φίλοι. — Ὁ μεθύων δοῦλός ἐστι τοῦ πεπωκέναι. — Οὐκ ἐκπίομαι τὸν οἶνον. — Ὁ οἶνος ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν ἐξεπόθη. — Τοὺς κακούργους οἱ θεοὶ ἀποτίσαιντο. — Οἱ πολῖται τοὺς πολεμίους ἐφθάσαν ¹⁾ εἰς τὴν πόλιν φυγόντες. — Κύων δήξεται τὸν δακόντα. — Ὁ λαγὼς ὑπὸ τοῦ κυνὸς ἐδήχθη. — Οὐκ ἂν μὴ χαμῶν εὐδαιμονοίης. — Οἱ κεκμηκότες στρατιῶται ἀνεπαύσαντο. — Ἀττικὴ ὑπὸ τῶν Περσῶν ἐτμήθη. — Ἡρακλῆς τὸ ῥόπαλον, ὃ ἐφόρει, αὐτὸς ἔτεμεν ἐκ Νεμέας. — Ὁ τάλαρος νήματος βέβυσται. — Οἱ πρέσβεις εἰς τὴν πόλιν ἀφίκοντο. — Οὔτοι γ' ἐφίξῃ τῶν ἄκρων ἄνευ πόνον. — Ὁ φίλος ὑπέσχετό μοι ἀφίξεσθαι. — Αἱ γυναῖκες ἠμπέσχοντο καλὰ ἱμάτια.

¹⁾ Φθάνω, стижемъ, предухитравамъ, саюжава се съ винител. пад. лица, кое се предухитрава, и са причасті-

емъ глагола, кое дѣйство изражава, у комъ се некій предухитрава; на сръбски може се најбољ превести са престићи, и. пр. престигли су непријатељ.

Непријатељи ће ићи по нашој земљи. — Непријатељи су одъ грађана изъ вароши истерани. — (прош.) Законъ неће ни едногъ грађанина лишити (истерати одъ) чести и власти. — Ликургъ е истерао великолѣпие изъ Шпартѣ. — Вино су војници попили. — Закони ће злочинце казнити. — Грађани ће пре, него непријатељи у варошь бежати. — Пасъ е уео зеца. — Зець е уедень. — Ако радите быћете срећни. — Непријатељи су земљу опустошили. — Непријатељи ће земљу опустошити. — Жена е напунила котаричицу съ прећомъ. — Отаць е дошао. — Пријатељ ће ми обећати, да ће сутра къ мени доћи (буд.). — Дете е учителю обећало да ће приљжно учити. — Жене ће лепе аљине обући.

§. 121. III. Глаголи, коима е чистый корень у врем. сад. и пол. прош. подкрепљивъ уметкомъ слога *āv*, ређе *av*; разумева се предъ временимъ окончениемъ.

а) *āv* или *av* додае се безъ сваке промене.

Сви глаголи овога рода образују своя времена по трогубомъ корену, т. е. сад. и пол. прош. одъ подкрепљивогъ, прош. II. одъ чистогъ, а буд. и савр. прош. одъ некогъ трећегъ корена, кои се састои изъ чистогъ корена и едногъ донетнутагъ *ε*, кое у преламано прелази у *η*. Кратко е писме *α* у окончению *άνω*.

1. *αἰσθ-āv-ομαι*, осећамъ, чувствуемъ, прош. *ἤσθ-όμην*, *αἰσθέσθαι*; савр. прош. *ἤσθημαι*; буд. *αἰσθήσομαι*.

2. *ἁμαρτάνω*, погрешавамъ, прош. *ἥμαρτον*; буд. *ἁμαρτήσομαι*; с. пр. *ἥμαρτηκα*; с. пр. стр. *ἥμαρτημαι*; пр. стр. *ἥμαρτήθην*.

3. *ἀλεχθάνομαι*, бывамъ омрзнутъ, гадимъ се, прош. *ἀπληχθόμην*, неопр. *ἀπέχθεσθαι* съ неправилнимъ гласоударениемъ; буд. *ἀπεχθήσομαι*; сав. пр. *ἀπλήχθημαι*, омрзнутъ самъ.

4. *αὐξάνω* (и *αὐξω*), умножавамъ, растемъ, буд. *αὐξήσω*; прош. *ἠύξησα*; с. пр. *ἠύξηκα*; сред. са стр. прош. растимъ, напредуемъ, с. пр. *ἠύξημαι*; буд. *αὐξήσομαι*; пр. *ἠύξηθην*.

5. *βλαστάνω*, ничемъ, прош. *ἔβλαστον*; буд. *βλαστήσω*; савр. прош. *ἐβλάστηκα* и *βεβλάστηκα* (види §. 88. 2.)

6. *δαρθάνω*, обычно се употребява сложено *καταει.*, спавамъ, прош. *κατέδαρθον*; буд. *καταδαρθήσομαι*; савр. прош. *καταδεδάρθηκα*.

7. *ὀλισθαίνω*, клизамъ, прош. *ὠλισθον*; буд. *ὀλισθήσω*; с. пр. *ὠλισθηκα*.

8. *ὀσφραίνομαι*, миришемъ, прош. *ὠσφρόμην*; буд. *ὀσφρήσομαι*.

9. *ὀφλισκάνω*, дужанъ самъ, дугуемъ, прош. *ὠφλον*; буд. *ὀφλήσω*, с. пр. сред. или стр. *ὠφλήμαι*. Валя примѣтити двогубо подкрепленѣ: *ισκ* и *αν*.

б) додае се *αν* съ уметкомъ *ν* предъ характернимъ сагласнимъ чистогъ корена.

Предварителна примѣтба. Кратко самогласно у средини чистогъ корена постае у преламано дуго; *ν* предъ гласовима устана и небца узима обичну промену (§. 8. 6).

10. *θιγγάνω*, докоснявамъ се, прош. *ἔθιγον*; буд. *θιξομαι*.

11. *λαγχάνω*, примамъ, добывамъ по жребію, прош. *ἐλάχον*; буд. *λήξομαι*; с. пр. *εἰληκα*; с. пр. сред. или стр. *εἰλημαι* (§. 88. 3.); пр. стр. *ἐλήχθην*.

12. *λαμβάνω*, узимамъ, пр. *ἐλάβον*, пов. *λαβέ* (§. 84. 3. а.); буд. *λήψομαι*; с. пр. *εἰληκα*; с. пр. сред. или стр. *εἰλημαι* (§. 88. 3.); пр. ср. *ἐλαβόμεν*; пр. стр. *ἐλήφθην*.

13. *λανθάνω*, сакривенъ самъ, прош. *ἔλαθον*; буд. *λήσω*; с. пр. *λέληθα*; сред. прозаично *ἐπιλανθάνομαι*, заборавамъ, прош. *ἐπελαθόμεν*; буд. *ἐπιλέλησμαι*.

14. *μανθάνω*, учимъ, пр. *ἐμάθον*; буд. *μαθήσομαι*; с. пр. *μεμάθηκα*. -а остае противъ правила кратко. —

15. *πυνθάνομαι*, *пыта́мъ*. извештавамъ се, пр. *ἐπυθόμην*; с. пр. *πέπυσμαι*, *πέπυσαι* и т. д.: буд. *πεύσομαι*.

16. *τυγχάνω*, налазимъ, добывамъ (съ род.) случавамъ се, пр. *ἐτύχον*; буд. *τεύξομαι* (*Τε υ χ-*) с. пр. *τείχηκα* (*Τυχε-*).

LVIII. Речи за ученѣ на память и задатци за преводъ.

<i>Εξαμαρτάνω</i> , подкрепѣно <i>ἀμαρτάνω</i> (§. 121. 2.).	<i>κίμηλος</i> , ὁ, ἡ, камила.
<i>καταδαρθάνω</i> , заснимъ, спасавамъ.	<i>χρυσίον</i> (умалително одъ <i>χρυσός</i>), τό, злато.
<i>ἀναστρέφω</i> , преврѣмъ.	<i>ἄνθεμον</i> , τό, цвѣтъ.
<i>ἄγε</i> (повел. одъ <i>ἄγω</i>), айде, айдо.	<i>βούλευμα</i> , τό, советъ, советованѣ.
<i>ἔλλομαι</i> (поет. место <i>ἐλλίζω</i>), надамъ се.	<i>χθών</i> , ορός, ἡ, земля.
<i>δοκέω</i> , мислимъ; 2) видимъ се.	<i>γενναῖος</i> , ἄ, ον, благороданъ, валянъ, честить.
<i>ἐπιорκέω</i> , съ дат. помажемъ.	<i>ἴδιος</i> , ἄ, ον, свойственъ, собственъ.
<i>ἐπιорκέω</i> , заклинѣмъ се криво, газимъ заклетву, (съ винител.).	<i>λυγρός</i> , ἄ, ἦν, жалостанъ.
<i>ἀγγελία</i> , ἡ, вѣсть.	<i>βραχύς</i> , εἶα, ὕ, кратакъ.
<i>ἐπιβουλῆ</i> , ἡ, навѣтъ, гоненіе, злоумишленіе.	<i>προσῆκων</i> , ἤκουσα, ἦκον (род. <i>ἤκοντος</i>), пристоянъ,
<i>εὐεργεσία</i> , ἡ, благодарѣніе, добротинство.	<i>δεῦρο</i> , нарѣч. овде.
<i>συμφορά</i> , ἡ, догаѣай, случай, боѣ: несреѣна, несреѣный случай.	<i>ὀπίσω</i> , нарѣч. острагъ, на-трагъ.
	<i>οὔποτε</i> , никадъ.
	<i>πό</i> (енкл.) нарѣч. юштъ.
	<i>ὡς</i> , нарѣч. као; <i>ὡς τάχιστα</i> , што брже.

Λήσειν διὰ τέλους μὴ δοξεῖτω ὁ πονηρός. — Κέρδος πονηρὸν μὴ λαβεῖν βούλου ποτέ. — Δίκαια δράσας συμμάχου τεύξῃ (род.) Θεοῦ. — Γράμματα μαθεῖν δεῖ καὶ μαθόντα τοῦν ἔχειν. — Λαβὲ πρόνοιαν τοῦ προσήκοντος βίου. — Ξένοις ἐπαρξῶν τῶν ἰσῶν τεύξῃ ποτέ. — Ὁ βασιλεὺς τῆς πρὸς ἑαυτὸν ἐπιβουλῆς οὐκ ἤσθειο. — Οἱ Πέρσαι τοῖς Ἑλλήσιν ἀπήχθοντο. — Φίλιππος αὐτὸς ἀπεφάνετο διὰ χρυσίον μᾶλλον, ἢ διὰ τῶν ὀπλῶν ηὐξήκεται τὴν ἰδίαν βασιλείαν. — Οἱ

στρατιώται βραχὺν χρόνον κατέδαρθον. — Ὡς ὠσφρογιο (род.)
τάχιστα τῶν καμήλων οἱ ἵπποι, ὀπίσω ἀνέστειπον. — Μὴ δί-
γης (род.) τοῦ κυνός. — Ἄγε δεῦρο, ἵνα πύθῃ (род.) τῆς λυ-
γρᾶς ἀγγελίας. — Θεὸν ἐπιορκῶν μὴ δόκει λεληθέναι. —
Ἀρχῆς τετυχηκῶς ἰσθι ταύτης ἄξιος. — Καλὸν μηδὲν εἰς φί-
λους ἀμαρτεῖν. — Μακάριος, ὅστις ἔτυχε γενναίου φίλου. —
Μάθε φέρειν τὴν συμφορὰν. — Οὐδεὶς ποὺ ξένον ἐξαπατήσας
ἀθανάτους ἔλαθεν (съ вин.). — Παρὰ τῶν θεῶν πολλὰ παρειλή-
φαμεν δῶρα. — Οὐ λέληθεν, ὅστις ἄδικα ἔργα κρείττει. —
Ἀπ' ἐσθλῶν ἐσθλὰ μαθήσῃ. — Καὶ κυκὸς πολλὰκις τιμῆς καὶ
δόξης ἔλαχεν (съ род.). — Εἰ θεὸν ἀνὴρ τις ἔλπεται λαθεῖν,
ἀμαρτάνει. — Αἷς ἐξαμαρτεῖν ταῦτόν (§. 60.) прим. οὐκ ἀνδρός
σοφοῦ. — Ἐξ ἀγαθῆς χθονὸς ἐβλαστε καλὰ ἄνθεμα, ἐκ δ' ὀρθῶν
φρενῶν βουλευματ' ἐσθλά. — Τῆς εὐεργεσίας οὐποτελήσομαι.

Крале неће осетити (родит.) умниленія противъ се-
бе. — Кады пиешъ (пиюшій) не говори много (вишебр.);
еръ нешъ погрешити. — Кои човекъ не е данути по-
грешіо? — Зао е доброе мрзакъ. — Фвалишъ е умло-
жіо владу (кралѣвство) више златомъ него оружіемъ. —
Изъ правогъ разума проникнуће свагда добро советоваиѣ.
— Я ѣу само за кратко време снавати. — Я неѣу дир-
нути (род.) псето. — Перивѣшъ е велику славу задобью
(род.) — Зли неће никады истиниту славу задобити. —
Мы немо се за пристояиѣ животь бринути (род.). — Ва-
рошъ е одъ неприятеля освоена. — Неблагодаранъ е
забравіо (род.) добротинство. — Дете е науке добро
научило. — Ёли чуо (род.) жалостну вѣсть?

§. 122. IV. Глаголи, коима е чистъ корень
подкрепаѣиѣ додаткомъ оба сагласна
sz или слогомъ isz, у времену садаш-
нѣмъ и полупрошавшемъ.

Σz долази, кадъ е коренный характеръ самогласно
писме, а isz, кадъ е коренный характеръ сагласно. Веѣа
часть глагола, коима корень на сагласно излази, обра-
зую време будуће и т. д. по аналогіи чисты глагола, н.
пр. *εὐρ-ίσκω*, буд. *εὐρήσω* (*Εύρε-*). — Неки одъ овы глаго-
ла узимаю у времсадашн двоипол. у прошваѣиѣ, кое

се састок у повторавању првогъ кореногъ сагласногъ са самогласнимъ *ι*.

1. *ἀλ-ίσκ-ομαι* (*ᾶ*), ватамъ се, бывамъ уваћенъ, узеть (о одной вароши), пол. пр. *ἠλισκόμην*; — (*Ἄλ ο-*) будућ. *ἀλώσομαι*; прош. *ἤλων* и *ἐάλων* (*μι*, §. 142. 8.), быо самъ уваћенъ; с. пр. *ἤλωκα* и *ἐάλωκα*. Нараштай §. 87. 6. Дѣйстви. залогъ заменено се са *αἰρεῖν* (§. 126. 1.), кое значи: заробити, освоити, узети.

2. *ἀνᾶλίσκω*, трошимъ, н. п. *ἀνήλισκον*; буд. *ἀνᾶλώσω*; прош. *ἀνήλωσα* и *ἀνάλωσα*, *κατηνάλωσα*; с. пр. *ἀνήλωκα* и *ἀνάλωκα*; с. п. ср. или стр. *ἀνήλωμαι* и *ἀνάλωμαι*; прош. *ἀνᾶλώσθην* и *ἀνηλώσθην*.

3. *ἄρέσκω*, допадамъ се, буд. *ἄρέσω*; прош. *ἤρεσα*; с. пр. сред. или стр. *ἤρεσμαι*; пр. стр. *ἤρέσθην*.

4. *γηράσκω* (или *γηράω*), старимъ, будућ. *γηράσομαι*; прош. *ἐγήρᾱσα*, неопр. *γηρᾶσαι*; с. пр. *γεγήρακα*, остарио самъ.

5. *γιννώσκω*, познаемъ (*Γν ο-*), буд. *γνώσομαι*; пр. *ἔγνωον* (*μι* §. 142.); с. пр. *ἔγνωκα*; с. пр. сред. или стр. *ἔγνωσμαι* (§. 95); пр. стр. *ἔγνώσθην*.

6. *διδράσκω*, бежимъ, (само у сложеню, н. п. *ἀποδ.*, *ἐκδ.*, *διαδ.*) буд. *δράσομαι*; с. пр. *δέδραυκα*; пр. *ἔδραυν* (*μι* §. 142. 1.).

7. *εὐρίσκω*, налазимъ, пр. *εὔρον*; повел. *εὔρε* (§. 84. 3. а); — (*Ε ῥ ε*) буд. *εὔρήσω*; с. пр. *εὔρηκα*; сред. налазимъ, набавлямъ, пр. *εὔρόμην*; с. пр. ср. или стр. *εὔρημαι*; пр. стр. *εὔρέσθην*.

8. *ἡβάσκω*, постаемъ младъ, буд. *ἡβήσω*; прош. *ἡβησα*; с. пр. *ἡβηκα* (*ἡβάω*, младъ самъ, али *ἀνηβάω*, постаемъ опеть младъ).

9. *Θνίσκω*, обично *ἀποθνήσκω*, умиремъ, (*Θ α ν-*), пр. *ἀπέθανον*; буд. *ἀποθανοῦμαι*; с. пр. *τέθνηκα* (не *ἀποτέθνηκα*); буд. III. *τεθνήξω*, умрећу.

10. *θρώσκω*, скачемъ, пр. *ἔθορον*; буд. *θοροῦμαι*; с. пр. *τέθορα*.



11. *ιλιάσχομαι*, помируемъ; буд. *ιλιᾶσσομαι*; пр. *ιλιᾶσάμην*; пр. стр. *ιλιᾶσθην*.

12. *μυμνήσχω*, опоминѣмъ, (*Μνα-*) буд. *μνήσω*; пр. *ἐμνησα*; сред. опоминѣмъ се; с. пр. *μἐμνημαι*, опоминѣмъ се (удвоиванѣ §. 88. прим. 1), сосл. *μἐμνῶμαι*, *ἦ*, *ἦται* (§. 116. 4.), повел. *μἐμνησο*; д. пр. *ἐμἐμνήμην*, пожел. *μἐμνήμην*, *ἦο*, *ἦτο* или *μἐμνῶμην*, *ῶο*, *ῶτο* (§. 116. 4.); буд. III. *μἐμνήσομαι*, опоминаѣу се; прош. *ἐμνήσθην*; буд. *μνησθήσομαι*.

13. *πάσχω* (постало одъ *πάθω*), примамаъ неко упечатленѣ, страдамаъ, пр. *ἐπαθον*; — (*Πενθ-*) буд. *πέσομαι* (§. 8. 8.); с. пр. *πέπονθα*.

14. *πιπίσχω*, напаявамаъ, буд. *πίσω*; прош. *ἐπίσα*

15. *πεπράσχω*, продаемаъ (буд. и прош. изражава се у обичномъ говору са: *ἀποδώσομαι*, *ἀλεδώμην*); с. пр. *πέπραξα*; с. пр. ср. или страд. *πέπραμαι* (неопр. *πεπραῖσθαι*); пр. *ἐπράθην*; буд. III. *πεπράσομαι* са значенѣмъ простогъ неупотребителногъ буд. *πραθήσομαι*.

16. *στερίσχω* (и *στερέω*), лишавамаъ, буд. *στερήσω*; пр. *ἐστέρησα*; сред. и стр. *στερίσχομαι*, *στεροῦμαι*; буд. *στερήσομαι*; с. пр. *ἐστέρημαι*; прош. *ἐστερήθην*.

17. *τιτρώσχω*, ранимаъ, буд. *τρώσω*; пр. *ἔτρωσα*; с. пр. сред. или стр. *τέτρωμαι*; прош. *ἐτρώθην*; буд. *τρωθήσομαι* и *τρώσομαι*.

18. *φάσχω*, мислимаъ, потврђуемъ (изав. и повел. врло редко), п. п. *ἔφασχον*; буд. *φήσω*; прош. *ἔφησα*.

19. *χάσχω*, бленемаъ, зиамаъ, (*Χαν-*) пр. *ἐχᾶνον*; будуѣ. *χανοῦμαι*; с. пр. *ζέχηνα*.

Прим. *Λιδάσχω*, учимаъ, задржава гласъ небца у образованю времена: буд. *διδάξω*; пр. *ἐδίδαξα*; с. прошл. *δεδίδαχα*; прош. стр. *ἐδιδάχθην*.

LIX. Речи за ученѣ на паметь и задатци за преводъ.

Ἐξευρίσχω, изналазимъ. | бывамаъ | благодѣтелствованъ.
πάσχω εὖ, примамаъ добро. | ванъ.

ἐπαγαγέρω, повраћамамъ, доно-	παλαιός, ἄ, ὄν, старъ, изъ
симъ натрагъ, односимъ на	стары времена, древный.
нешто.	ἄλυπος, ον, безпечальный, без-
ἀμνημονέω, съ род. неопоми-	брижный.
нѣмъ се, несеѣмамъ се.	μόρσιμος, ον, судьбиномъ опре-
πενθέω, жалимъ.	дѣленный, суѣный.
μοῖρα, ἡ, жребіе, судьбина, део.	εὐγενής, ἐς, благороданъ, одъ
δεκάς, ἄδος, ἡ, десетина, де-	доброгъ порекла.
сетица.	

Ὀλίγους εὐρήσεις ἄνδρας ἑταίρους πιστοὺς ἐν χαλεποῖς πράγμασιν. — Πᾶσιν ἀνθρώποις μόρσιμόν ἐστιν ἀποθανεῖν. — Πενθοῦμεν τοὺς τεθνηκότας. — Ἰδέως τῶν παλαιῶν πράξεων μέμνηται (съ род.) οἱ ἄνθρωποι. — Οὐκ ἂν εὖροις ἀνθρώπον πάντα (са свимъ) ὀλβιώτατον. — Ἦ καλῶς ζῆν. (§. 97. 3. a.), ἢ καλῶς τεθνηκέαι ὁ εὐγενής βούλεται. — Εἰ δεῖνὰ δὲ ὑμετέραν κακότητα πεπόνθατε μὴ τι (анкако) θεοῖς τούτων μοῖραν ἐπαγαγέρετε. — Τὰ ἄλλα καὶ πόλεμος καὶ μεταβολὴ τύχης ἀνάλωσεν ἢ τέχνη δὲ σώζεται. — Πάντι ἔσιν ἐξενρεῖν, εἴαν μὴ τὸν πόνον φεύγη τις. — Εἰ τις γηράσας ζῆν εὔχεται, ἄξιός ἐστι γηράσκειν πολλὰς εἰς ἐτῶν δεκάδας. — Μέμνησο, ὅτι θνητὸς ὑλάρχεις. — Τύχη τέχνην εὐρηκας, οὐ τέχνην τύχην. — Οὐκ ἐστι βίον εὖρεῖν ἄλυπον οὐδενί¹⁾. — Ἀχάριστος, ὅσις εὐ παιδῶν ἀμνημονεῖ. — Δίκαιον εὐ πράττοντα μεμνησθαι τῶν ἀντυχῶν.

1) οὐκ ἐστι-οὐδενί, никомъ ніе дозвољно, могуће.

Непріятельи су варошь узели. — Грађани мишљау, да (ἔτι) варошь неће бити освоена одъ непріятеля. — Съ ратомъ е потрошено сво богатство вароши. — Старай се, да се добромъ допаднешъ (неопр. прощ.). — Слава добродѣтели неће никадъ остарити. — Неваљо неће никадъ познати истину добродѣтели. — Робови су ноћу побегли. — Говори се, да су (вин. съ неопр.) Финикіяни изнашли слова. — Храбри војници радо ће умрети за отечество. — Смртима ніе дозвољно (οὐκ ἐστι) казати: ово нећу претрпѣти. — Заробљенике су непріа-

тељи продали. — Војници су лишили грађане имана. — Многи су војници у битки равни. — Аристотелъ е у чо великогъ Александра (*Ἀριστοτέλης, οὐς*.)

§. 123. V. Глаголи, којма е чистый корень спредъ, подкрепаѣнъ удвоиваѣмъ.

Ово удвоиваѣ састои се у повтораваѣо првогъ кореногъ сагласногъ у саюзу са самогласнимъ *ι*. И само кодъ мало глагола остае у образоваѣо времена. Овомъ реду принадлеже *н. пр.*

γίγνομαι (место *γυένομαι*), бывамъ (*Γεγ-*) прош. *ἐγένονην*; с. пр. *γεγένημαι*, поетао самъ, или *γέγονα* са значеѣмъ сад. времена: есамъ; буд. *γενήσομαι*.

πίπτω (место *ππέτω*), падамъ, пов. *πίπτε*; (*Πετ-*), буд. *πεσοῦμαι* (§. 116. 3.); прош. *ἔπεσον*; с. прош. *πέπιτωκα* съ неправиломъ гласномъ променомъ.

Примѣтба. Овде принадлеже јоштъ више глагола IV. реда, *н. пр.* *γυγνώσκω*.

§. 124. VI. Глаголи, којма чистый корень узима *ε* у врем. сад. и поа. прошав.

1. *γαμέω*, женимъ се, с. пр. *γαγάμηκα*, али буд. *γαῖω* (§. 83); прош. *ἔγημα*, *γῆμαι*; сред. *γαμοῦμαι* съ дат. удаемъ се и буд. *γαμοῦμαι* (§. 83.); прош. *ἐγημάμην*; с. прош. *γεγάμημαι*; прош. *ἐγαμήθην* и т. д.

2. *γηθάω*, (поетич.) обично у савр. прош. *γέγηθα* (и прозач.) радуемъ се; буд. *γηθήσω*.

3. *δοκέω*, мислимъ, чини ми се, буд. *δόξω*; прош. *ἔδοξα*; с. пр. стр. *δέδουμαι*; прош. стр. *ἔδόχθην*.

4. *μαρτυρέω*, сведочимъ, буд. *μαρτυρήσω* и т. д. али *μαρτύρομαι*, деп. сред. позивамъ се као на сведока.

5. *ξυρέω*, шишамъ, брјамъ, сред. *ἔξυράμην*; али савр. прош. *ἔξύρημαι*.

6. ὠθέω, гурамъ, п. пр. *ζώθουν*; буд. ὠσω и ὠθήσω; прош. ἔωσα, ὠσαι; савр. прош. ἔωγα; ср. буд. ὠσομαι; пр. *ζωσάμην*; ср. пр. сред. или страд. ἔωσμαι; пр. стр. *ζώσθην*.
Нараштай §. 87. 4.

LX. Речи за ученѣ на память и задатци за преводъ.

<i>ἔπιπτω</i> , упадамъ.	<i>εὐδοκίμω</i> , успевамъ, поста-
<i>συμπίπτω</i> , догахамъ се у и-	емъ чувенъ, славанъ.
сто време, сударамъ се.	<i>προνοέω</i> , промишлявамъ.
<i>ἀλωθέω</i> , одтуруемъ, одбацу-	<i>ἄτη</i> , ἡ, забуна духа, несми-
емъ, терамъ.	сленость и одъ тога про-
<i>εἰσωθέω</i> , утеруемъ.	изишавшна несреѣна.
<i>συμφέρω</i> , носимъ заедно, по-	<i>φόνος</i> , ὁ, убійство.
лезанъ самъ, подносимъ.	<i>Μενέδημος</i> , ὁ, Менедимъ.
<i>συνδιατρίβω</i> , забавлямъ се съ	<i>Ἀχαιοί</i> , ὁ, Ахеяць.
некимъ, живимъ съ не-	<i>Δημοσθένης</i> , οὐς, Димостень.
кимъ.	<i>πώποτε</i> , нарѣч. икадъ, кад-
	годъ.

Πολλάκις ἐκ κακοῦ ἐσθλὸν ἐγένετο, καὶ κακὸν ἐξ ἀγαθοῦ.
— *Χεῖρα πέσονται ὄρεξον.* — *Ὁ ἀγαπῶν κίνδυνον ἐμπλεεῖται αὐτῷ.* — *Οἱ ἄνθρωποι πρὸς ἀρετὴν γερόνασιν.* — *Μὴ μοι γένοιθ' ἢ βούλομαι, ἀλλ' ἢ συμφέροι.* — *Μὴ σπεῦδε πλουτεῖν, μὴ ταχὺ πένης γένη.* — *Πολλάκις ὁ εὐδοκίμεῖν πειρώμενος, οὐ προνοήσας, εἰς μεγάλην καὶ χαλεπὴν ἄτην ἐπεσεν.* — *Ὅτιαν ἀνυχεῖν σοι συμπέσῃ τι, Εὐριπίδου μνήσθην. Οὐκ ἔστιν, ὅστις πάντι ἀνὴρ εὐδαιμονεῖ.* — *Μενέδημος πρὸς τὸν ἐρωτήσαντα εἰ γήμαι ὁ σπονδαῖος, ἔλεξεν Ἐγὼ γεγάμηκα.* — *Ἦ τοῦ φίλου θυγάτηρ, ἐνάτην ἡμέραν γεγαμημένη, τέθνηκεν.* — *Ἀχιλλέως θυμὸς ἐγεγῆθει φόνον Ἀχαιῶν ὀρώντιος.* — *Ἔδοξε τῷ στρατηγῷ ἐπὶ τοὺς πολεμίους στρατεύσασθαι.* — *Σωκράτης ἔλεξεν Ὑπὸ πάντων μορτηρήσεται μοι, οἱ ἐγὼ ἠδίκησα μὲν οὐδένα πώποτε ἀνθρώπων, οὐδὲ χεῖρω ἐποίησα, βελτίους δὲ ποιεῖν ἐπειρώμην ἀεὶ τοὺς ἐμοὶ συνδιατρίβοντας.* — *Δημοσθένης ἐξύρατο τὴν κεφαλὴν.* — *Οἱ στρατιῶται εἰς τὴν πόλιν εἰσεώσθησαν.* — *Οἱ στρατιῶται ἀπέψαντο τοὺς πολεμίους.*

Тако радећи, осиромашањенъ скоро. — Војници су упали међу непријатељ. — Непадай (сосл. прош.) пријатељу! — Кћи мога пријатеља удаће се за сина мога брата. — Грађани ће се радовати, слушајући пронастај непријатеља. — Завршено е, да војници противъ непријатеља у боји пођу. — Сви ће ти посведочити, да си ты отечеству многа добротина учинио. — Робови су обрјали главу. — Непријатељи су отерали војнике у варошъ.

§. 125. Глаголи, кои чистъ корень у врем. сад и пол. пр. имаю, а у осталимъ временима корень, кои предпоставляе за характеръ.

1. *ἀλέξω*, одбрањоуемъ, одбѣямъ, буд. *ἀλεξήσω*; залогъ дѣйств. налази се рѣдко у прози; сред. одбрањоуемъ се, буд. *ἀλεξήσομαι*; прош. *ἠλεξάμην* (одъ *ἄλεξ-*).

2. *ἄχθομαι*, тешко ми е, едимъ се, буд. *ἀχθήσομαι*; пр. *ἠχθήσθην*; буд. стр. *ἄχθεσθήσομαι*, кое има еднакѣй значај са *ἀχθήσομαι*.

3. *βόσχω*, пасемъ (преносно), буд. *βοσκήσω*; прош. *ἐβόσκησα*; сред. са стр. прош. (*ἐβοσκήθην*).

4. *βούλομαι*, оћу (2. л. *βούλει*, §. 82. 2.), буд. *βουλήσομαι*; с. пр. *βεβούλημαι*; прош. *ἐβουλήθην* и *ἠβουλ.* нараш. §. 85. прим.

5. *δέω*, немамъ, оскудѣвамъ, обично е безлично *δεῖ*, нема, треба, пуждно е, сос. *δέη*, прич. *δέον*, неопр. *δεῖν*; пол. пр. *ἔδει*, пож. *δέοι*; буд. *δείσει*; пр. *ἐδέησε* (*v*); с. пр. *δεδέηκε* (*v*); сред. *δέομαι*, потребуемъ, буд. *δείσομαι*; прош. *ἐδείθην*; с. пр. *δεδέημαι*.

6. *ἐθέλω* и *θέλω*, оћу, п. пр. *ἤθελον* и *ἔθελον*; будућ. *ἐθελήσω* и *θελήσω*; прош. *ἠθέλησα* и *ἐθέλησα*; с. пр. само *ἠθέληκα*.

7. *εἶλω*, затварамъ, укрѣтавамъ, буд. *εἰλήσω*; с. пр. ср. или стр. *εἶλημαι*; пр. стр. *εἰλήθην*.

8. εἶρομαι, пр. ηρόμην, пытаю самъ, ἔρωμαι, ἐροίμην, ἐροῦ, ἐρέσθαι, ἐρόμενος, буд. ἐρήσομαι. Остала времена допуњаваю се са глаголомъ ἐρωτᾶν.

9. ἔρῶ, одлазимъ, буд. ἐρήσω; прош. ἔρησα; с. пр. ἔρηκα.

10. εἶδω, обично καθεῖδω, спавамъ, буд. καθενδήσω; прош. ἐκαθέδησα; с. пр. нема. Нараш. §. 91. 3.

11. ἔχω, имамъ, држимъ, п. пр. εἶχον (§. 87. 3.); пр. ἔσχον, неопр. σχεῖν, пов. σχέες, παράσχες (μι, §. 142.) сосл. σχῶ, ἤς, παράσχω, παράσχεις и т. д. пож. σχοίην (μι), али у сложеноу παρόσχοιμι, прич. σχών; ἔξω и σχήσω; с. пр. ἔσχηκα, пр. сред. ἐσχόμην, сосл. σχῶμαι, пож. σχοίμην, пов. σχοῦ, παρασχοῦ, неопр. σχέσθαι, παρασχέσθαι, прич. σχόμενος; буд. ἔξομαι и σχήσομαι; с. пр. ср. или страд. ἔσχημαι; пр. страд. ἐσχέθην.

12. ἔψω, кувамъ, буд. ἐψήσομαι; прош. ἔψησα; прош. стр. ἔψηθην; с. п. ср. или стр. ἔψημαι.

13. καθίζω, посађуемъ, седамъ, п. пр. ἐκάθιζον, старо атич. καθίζον; буд. καθιῶ (§. 83.); прош. ἐκάθισα, старо атич. καθῖσα; с. пр. κεκάθικα; сред. седамъ, посађуемъ се; буд. καθιζήσομαι; прош. ἐκαθισάμην, посадио самъ се, быо самъ посађенъ. Али καθέζομαι, седимъ, пол. пр. ἐκαθεζόμην; буд. καθεδοῦμαι. Нарашт. §. 91. 3.

14. κλαίω, плачемъ, атич. κλάω безъ сливаня, будућ. κλαύσομαι и κλαυσοῦμαι (§. 116. 3.), ређе κλαιήσω или κλαίσω; пр. ἔκλανσα; с. пр. κέκλανμαι.

15. μάχομαι, боримъ се. буд. μαχοῦμαι (место μαχέσομαι); пр. ἐμαχεσάμην; с. пр. μεμάχημαι.

16. μέλλω, мислимъ, намеравамъ, промишлявамъ, за тежемъ се, п. пр. ἐμελλον и ἔμελλον; буд. μελλήσω; прош. ἐμέλλησα. Нарашт. §. 85. прим.

17. μέλει μοί τινος, стало ми е, бринемъ се за некога (редко μέλω), буд. μέλλσει; прош. ἐμέλησε (ν); с. пр. μεμέληκε (ν); сред. μέλομαι, обично ἐπιμέλομαι, а често и ἐ-

πιμελοῦμαι; бринемъ се, прилѣжавамъ, буд. *ἐπιμελήσομαι*; пр. *ἐπεμελίθην*; с. пр. *ἐπιμερέλημαι*.

18. *μύζω* сисамъ, буд. *μηζήσω* и т. д.

19. *ῥίζω*, миришемъ, миришимъ, буд. *ῥιζήσω*; пр. *ῥιζήσαι*; с. пр. *ῥῥόδα* (кодъ Омира и доцнии списателя) са значе- нѣмъ сад. времена. Атич. удвоаяв. §. 89.

20. *οἶομαι* и *οἶμαι*, мислимъ, II. лице *οἶει* (§. 82, 2.) пол. прош. *ῥόμην* и *ῥμην*; буд. *οἶήσομαι*; прош. *ῥήθην*, *οἶηθῆναι*, с. прош. нема. Нарант. §. 87. 1.

21. *οἶχομαι*, одлазимъ, п. пр. *ῥχόμην*, отидо; б. *οἶχήσομαι* отиѣиѣу; прош. нема; с. пр. *ῥχημαι*; употребява се о- бично само у сложено, н. пр. *παρόχημαι*.

22. *ὀφείλω*, дужанъ самъ, дугуемъ, морамъ, буд. *ὀφει- λήσω*; прош. *ὀφείλλησα*; с. прош. *ὀφείλληκα*; прош. II. *ὀφε- λον*, ες, ε (r) (I. и II. л. вишеброя неупотребява се) съ веопред. у изражаима желѣ.

23. *πέτομαι*, летимъ, буд. *πήσομαι*; прош. *ἐπιτόμην*, *πέσθαι* (реѣ *ἐπιτόμην*, *μι*, §. 142. 2.), с. пр. *πεπότημαι*.

24. *χαίρω*, радуемъ се, буд. *χαιρήσω*; прош. *ἐχάρην* (*μι* §. 142.); с. пр. *καχάρηκα*, радовао самъ се.

Примѣт. По овимъ глаголима управяю се мно- ги течни глаголи, но кои време будуѣе и прошло пра- вилно образуо; н. пр. *μένω*, остаемъ, савр. прош. *μεμένη- ка*, иначе правилно; *νέμω*, делимъ, разделяемъ, буд. *νεμῶ*; прош. *ἐνειμα*; с. прош. *νενέμηκα*; сред. *νέμομαι*; буд. *νε- μοῦμαι*; прош. *ἐνειμάμην*; с. пр. сред. или стр. *νενέμημαι*; прош. стр. *ἐνεμήθην*.

LXI. Речи за учениѣ на память и задатци за пре- водъ.

Ἀναπέτομαι, одлеѣемъ.

ἀνέψω, кувамъ, прекувавамъ.

διαμένω, остаемъ.

ἐλέγχω, испытуемъ, увора-

вамъ, застиѣуемъ.

ἔρωτιάω, пытамъ.

ἀμβροσία, ἡ, рана богова, ам- врозія.

Μήδεια, ἡ, Мидія.

Θρόνος, ό, столица, престолъ.
 μύρον, τό, миро.
 όρνις, ἰθός, ό, ή, птица.
 ποιμήν, ό, пастиръ.
 τρίπους, οδος, ή, треножаць.
 Λίσων, ονος, ό, Есонъ.
 καλοκάγαθία, ή, поштенъ, до-
 бродѣтель.
 λεία, ή, грабежь, плячка.
 πάππος, ό, дедъ.
 ήμίθεος, ό, полубогъ.
 Πέλοψ, οπος, ό, Пелопсъ.
 Γαννμήθης, ους, ό, Гани-
 мидъ.

Πολυδεύκης, ους, ό, По-
 луксѣ.
 μέρος, ους, τό, часть.
 όρος, ους, τό, гора, брдо,
 брегъ.
 μεστός, ή, όν, съ род. пунъ.
 Βασίλειος, ον, Крадьвскій.
 επιτήδειος, ον, вешть, уде-
 санъ;
 τὰ επιτήδεια, потреба живо-
 та, естиво.
 πλήν, нарѣч. осимъ.
 εἰ, сосл. ако, кадъ.

Οἱ στρατιώται τοὺς πολεμίους ἀλεξήσονται. — Μὴ ἀχθέ-
 σθητε ὑπὲρ ὧν ἡμαρτάνετε ἐλεγχόμενοι. — Ὁ ποιμήν αἰγῶν
 τὴν ἀγέλην ἐν τοῖς ὄρεσι βοσκήσει. — Οἱ στρατιώται ἐπὶ τοὺς
 πολεμίους στρατεύεσθαι ἐβουλήθησαν. — Τοῖς στρατιώταις ἐν
 τῇ πολέμῳ γῆ τῶν ἐπιτηδείων δεήσει. — Πλούσιός ἐστιν οὐχ
 ὁ πολλὰ κεκτημένος, ἀλλ' ὁ μικρῶν δεησόμενος. — Πολυδεύκης
 οὐδὲ θεὸς ἠθέλησε μόνος, ἀλλὰ μᾶλλον ήμίθεος σὺν τῷ ἀδελφῷ
 γενέσθαι. Οἱ βάρβαροι ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων διωχθέντες, εἰς τὸν πο-
 ταμὸν εἰλήθησαν. — Ἐροῦ τὸν πατέρα, εἰ τὴν ἐπιστολὴν γέγρα-
 φεν. — Οὐ πρέπει τὸν στρατηγὸν ἐν κινδύνοις καθευδῆσαι. —
 Οὐδεὶς ἀνθρώπων ἠξιώθη τοῖς θεοῖς ὀμιλεῖν, πλὴν ὅσοι με-
 εσχήκασι κάλλους. Πέλοψ γὰρ τούτου ἕνεκα ἀμβροσίας μετέ-
 χε καὶ Γαννμήθης καὶ ἄλλοι τινές. — Μήδεια Λίσωνα ἀνεψή-
 σασα νέον ποιῆσαι λέγεται. — Καδιοῦμέν σε, ὦ στρατηγέ, εἰς
 τὸν θρόνον, τὸν βασιλειον. — Ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τοῦ θρόνου κα-
 διζήσεται. — Οἱ Ἕλληνες ἐν Σαλαμῖνι θαρσάλως ἐμαχέσαν-
 το. — Κῦρος ὑπὸ Μανδάνης τῆς μητρὸς ἐρωτηθεὶς, εἰ βούλοι-
 το μένειν παρὰ τῷ πάππῳ, οὐκ ἐμέλλησεν, ἀλλὰ ταχὺ ἔλεξεν,
 ὅτι μένειν βούλοιτο. — Τοῖς ἀγαθοῖς τῆς ἀρετῆς μελήσει. —
 Χρησιῶν νέει οὐ μύρων ὀξήσουσιν, ἀλλὰ καλοκάγαθίας. — Οἱ
 στρατιώται οὐκ ἐθέλοντες τοὺς πολεμίους ἀποφυγεῖν, ὄχοντο. — Ἡ
 ψυχὴ ἀναπτομένη οὐκ ἐπιβίβεται ἀθάνατος καὶ ἀγήρω. — Οἱ κα-
 κοῦργοι μεγάλην ζημίαν ὠφείλουσιν. — Ἡ ὄρνις ἀναπέπονηται.

— Οἱ πολῖται δεινῶς ἐξεχαρήκεσαν ἐπὶ τῇ νίκῃ. — Οἱ θη-
ρευταὶ πᾶσαν τὴν χώραν ἐν τοῖς ὄρεσι διεμεμενήκεσαν. — Τῆς
λείας μέρος ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν τῷ στρατηγῷ ἐνεμήθη. —
Τρίποδες ἦσαν χορῶν μεστοὶ νενεμημένων.

Войници су храбро непријатељ одбили (прош. сред.).
— Многи пастири пасли су (прош.) стада коза по брди-
ма. — Отацъ ће сутра отићи. — Добаръ се войвода
брине, да войници неоскудѣвају у потребама живота. —
Добри се неће обходити съ рѣавима. — Я ћу отца пи-
тати, ели онъ написао писмо. — Кадъ се уморишь, при-
ятно ћешъ спавати. — Сви су люди робови, кои су под-
ложни злимъ страстима. — Страхљиви войници неће у-
частвовати у опасностима. — Говори се, да в Медея
Есона кувала; и да е онъ опетъ младъ постао. — Вой-
ници посађују свогъ войводу на краљевскій престољ. —
Добри ће се войници храбро борити за отечество. — Я
се нећу затезати, него ћу одма питати. — Закони ће
се за обште добро бринути. — Цвеће лепо мирише, (с.
пр.). — Младићи мирисају на миро. — Грађани неће ве-
ровати, да су (вин. съ неопр.) непријатељи побегли. —
Я ћу отићи. — Злочинци ће велику казнь претрпити
(= дужни быти). — Птица ће одлетити. — Я ћу се ра-
довати, да ме добри почитују (= почитовањъ будућий
одъ добры). — Войници су одредили войводи едну часть
пљачке.

§. 126. Глаголи, којма в образованѣ времена
смешано изъ разны корена глагола,
и ови се глаголи само по значеню
с'є диняваю.

1. *αἰρέω*, узимамъ, заузимамъ, и. пр. едну варошь, о-
сваямъ, буд. *αἰρήσω*; с. пр. *ἤρηκα*; (*Ε λ-*) прош. *είλον*,
έλειν; прош. страд. *ἠρέθην*; буд. стр. *αἰρεθήσομαι* (§. 98.
прим.); сред. бирамъ, буд. *αἰρήσομαι*; прош. *είλόμην*; с.
пр. ср. или стр. *ἤρημαι*; буд. III. *ἠρήσομαι*. — Нарашт.
§. 87. 3.

2. *έρχομαι*, долазимъ (бѣтала наклоненія и причастія
узета су одъ *εἶμι* (§. 137.), и. пр. *έρχομαι*, *ίω*, *ἴθι*, *ίέναι*,

λῶν); п. пр. ἤρχομαι, обично χεῖν или ἦα, пожел. ἴοιμι; буд. εἶμι, иҗиһу (ἦξω, доҗи һу); — (Ἐλενθ-) с. пр. ἐλλήλυθα; — пр. ἤλυθον, ἔλυθω, ἔλυθοιμι, ἐλύθῃ (§. 84. 3. а.) ἐλύθειν, ἐλύθων.

3. ἐσθίω, едемъ, п. пр. ἔσθιον, буд. ἐδομαι; с. пр. ἐδήδοκα; (Φαγ-) прош. ἔφαγον, φαγεῖν; с. пр. сред. или стр. ἐδήδεσμαι; пр. стр. ἠδέσθην.

4. ὁράω, видимъ, гледамъ, п. пр. ἐώρακα (нарашт. §. 87. 6); (Ἰδ-) пр. εἶδον, ἶδω, ἶδοιμι, ἰδέ (§. 84. 3. а), ἰδεῖν, ἰδῶν (о с. пр. Π. οἶδα, знамъ, види §. 143); (Ἵπ-) буд. ὄψομαι (2. л. ὄψει, §. 82. 2); сред. или стр. ὄρωμαι, с. пр. сред. или стр. ἐώραμαι или ὠρμαι, ὠψαι и т. д. неопр. ὄφθαι; пр. сред. εἰδόμην, ἰδέσθαι, ἰδοῦ (и у значено ето: ἰδοῦ), као просто употребљава се само поетически; прош. страд. ὄφθην, ὄφθῆναι; буд. ὄφθήσομαι.

5. τρέχω, трчимъ, (Δραμ-), буд. δραμοῦμαι; прош. ἔδραμον; с. пр. δεδράμηκα; с. пр. стр. δεδράμημαι

6. φέρω, носимъ, (Ἵι-), буд. οἶσω; — (Ἐγх-) прош. ἤνεγκον (ређе ἦνεγκα), ες, ε (ν), пож. ἐνέγκαιμι, εἶε (ν) и оими, ои, неопр. ἐνεγεῖν, прич. ἐνεγκών, пов. ἐνεγκε, ἔτω и ἄτω и т. д. (Ἐνεχ-) с. пр. ἐνήνοχα; с. пр. сред. или стр. ἐνήνεγμα (- γξαι, - γξαι или ἐνήνεχται); пр. ср. ἤνεγκάμην, ἐνεγξαι, ασθαι, ἀμενος; прош. стр. ἠνέχθην; буд. ἐνεχθήσομαι, ређе οἰσθήσομαι.

7. φημί (§. 135. 8.), говоримъ, кажемъ, п. пр. ἔφην (Ἐπ-) прош. εἶπον (ређе εἶπα), εἶπω, εἶποιμι, εἶπέ (§. 84. 3. а.) (редко εἶπον), ἔτω и ἄτω, ετον, и атон, ἔτων и ἄτων, ате (сложено πρόειπε), εἶπεῖν, εἶπῶν. Одъ поет. садаш. εἶρω: буд. ἐρῶ; с. пр. εἶρηκα; с. пр. ср. или стр. εἶρημαι, буд. Π. εἰρήσομαι. Одъ Ῥε-: прош. стр. ἐρήθη, ῥηθῆναι ῥηθείς; буд. стр. ῥηθήσομαι. Сред. само у сложено; буд. ἀπεροῦμαι и прош. I. ἀπέπασθαι. одказати, очаяти, као ἀπειπεῖν.

LXII. Речи за ученъ на память и задатци за преводъ.

Εξείλεῖν, изказати.



παραιτρέχω, съ вин. претрчавамъ, пролазимъ.

παραφέρω, проносимъ.	ἐνύπνιον, τὸ, санъ.
περιοράω, превидѣамъ, прене- брегавамъ.	γλαύξ, κός, ἡ, совуляга, сова.
προέρχομαι, идемъ напредъ, произιλαзимъ.	δῶμα, τὸ, домъ, кућа.
ἀνακράζω, узвикуемъ.	ῥεῦμα, ατος, τὸ, токъ, река.
δείδω, боимъ се; с. пр. δέδοικα има знач. сад. врем.	πέρας, ατος, τὸ, край.
πταίρω, вѣямъ.	μακρὸς, ἂ, ὄν, дугиѣ.
ὀργίζομαι, с. прош. стр. лю- тимъ се, гнѣвимъ се.	Περσικὸς, ἡ, ὄν, персискій.
ἀγανακτέω, негодуемъ, лю- тимъ се.	βραδὺς, εἶα, ὄν, спорый.
λυπέω, ожалосѣavamъ, опе- чалявамъ.	εὐβουλος, ον, разумный, наме- тный.
παρακαταθήκη, ἡ, аманеть, о- става.	ἐξῆρωμένως, нарѣч. яко, здра- во, съ постоянствомъ.
Ἰδης, ον, ὁ, Адъ.	σφόδρα, нарѣч. врло, здорово, яко.
	μήπω, нарѣч. юшть не.
	πρὶν, сосл. пре.
	ἀτρεκέως, нарѣч. управо, то- чно, извѣстно.

Καὶ βραδὺς εὐβουλος εἶλε ταχὺν ἄνδρα διώκων. — Οἱ Ἀθηναῖοι Θεμισιοκλέα στρατηγὸν εἶλοντο ἐν τῷ Περσικῷ πολέμῳ. — Ὀδυσσεὺς εἰς Ἰδον μέγα δῶμα ἤλθεν. — Ἦν ἄν μοῖραν ἔλῃς, ταύτην φέρε καὶ μὴ ἀγανακτεῖ. — Λυποῖμεθ', ἂν πύαρη τις ἂν εἶπῃ κακῶς, ὀργιζόμεθα ἂν ἴδῃ τις ἐνύπνιον, σφόδρα φοβοῖμεθα, ἂν γλαύξ ἀνακράγῃ, δεδοίκαμεν. — Μὴ πίστευε τάχιστα, πρὶν ἀτρεκέως πέρας ὄψει. — Μετρίως φάγε. — Οὐδὲ εἰς Ὀμηρον εἰρηκε μακρόν. — Ὅστις λόγους, ὡς παρακαταθήκην, λαβὼν ἐξεῖπεν, ἀδικὸς ἐστὶν ἢ ἄγαν ἀκρατής. — Μὴ τοῦτο βλέψῃς, εἰ νεώτερος λέγω, ἀλλ' εἰ φρονούντων τοὺς λόγους ἀνδρῶν ἐρῶ. — Πένθει μετρίως τοὺς ἀποθανόντας φίλους· οὐ γὰρ τεθνήκασιν, ἀλλὰ τὴν αὐτὴν ὁδόν, ἣν πᾶσιν ἐλθεῖν ἐστὶν ἀνάγκη, προεληλύθασιν. — Ξένους πένητας μὴ παραδράμῃς ἰδὼν. — Ποταμὸς τις καὶ ῥεῦμα βίαιόν ἐστιν ὁ αἰὼν· ἅμα τε γὰρ ὄφθη καὶ παρενῆνε (γ) πται καὶ ἄλλο παραφέρεται, τὸ δὲ ἐνεχθήσεται. — Ἐνεγκε λύπην καὶ βλάβην ἐξῆρωμένως. — Φίλον δι' ὀργὴν ἐν κακοῖς μὴ περιῖδης. — Μήπω μέγαν εἶπῃς, πρὶν τελευτήσαντι ἴδης.

Неприятели су варошъ узели. — Темистоклъ е избранъ одъ Атиняна за войводу. — Оди (про.) пријателю, и види (про.) несрећника. — Кадъ си гладанъ, (гладанъ будућий) сладко ћешъ ести. — Дете е вло. — Ђтиво е поедено. — Я самъ несрећника видю. — Неприятели су виђени (прош.) — Видећи твоє сиромашне пријателъ, нећешъ поредъ нѣи проћи. — Дете е врло яко трчало. — Отаць е сносио (пр.) жалость съ постоянствомъ. — Шта ти е пријателъ казао?

Спрезанѣ глагола на *м*.

§. 127. Спрезанѣ глагола на *м*.

1. Главнo свойство спрезаня глагола съ окончениѣмъ *м* состоит се у томъ, што исти глаголи примаю у врем. сад. и пол. пр.; а више нѣи и у прош. II. залог. дѣйств. и средв. онакова лична оконченија, какова немаю глаголи на *ω*, и у изъвит. накл. поменути времена лишаваю се самогласногъ наклоненія. Образованѣ остальи времена саглашава се, осимъ малы изятія съ образованиѣмъ глагола на *ω*.

2. Више глагола на *м*, кои имаю коренъ одъ едногъ слога, примаю удвожанѣ у врем. садаш. и п. прош. (§. 123.), и ово удвожанѣ состоит се у томъ, што се прво корено сагласно са *т* повторава, кадъ се коренъ почиѣ съ простимъ сагласнимъ, или безгласнимъ и течнимъ, или што ступа предъ кореномъ едно *т*, снабдѣвено густимъ духомъ, кадъ се коренъ почиѣ са *ст*, *пт*, или са самогласнимъ писменомъ. Овогъ рода има мало глагола, као:

*Д*о- *δ*т-*δ*ω-*м* даемъ, *Х*р-*χ*т-*χ*ρ-*η*-*м*, позаймлюемъ
*С*т-*σ*т-*η*-*м*, ставлямъ, *Е*-*ε*-*η*-*м*, шилѣмъ.

§. 128. Разделенѣ глагола на *м*.

Глаголи на *м* деле се на два главна реда.

I. На оне глаголе, кои ставляю лична оконченија одма до кореногъ самогласногъ. Коренъ глагола овогъ реда свршує се:

- а) на *α*, као : ἵ-στη-μι, ставлямъ, кор. *στα*
 б) на *ε*, као : τί-θη-μι, мећемъ, кор. *θε*
 в) на *ο*, као : δίδω-μι, даемъ, кор. *δο*
 г) на *ι*, као : εἶ-μι, идемъ, кор. *ι*

II. На оне глаголе, кои до корена узимаю слогъ *vv̄* или *v̄v̄*, на после тогъ слога ставляю лична оконченія. Корень глагола овогъ реда свршуе се :

A. На едно одъ ова три самогласна : *α*, *ε*, *ο*, и узима *vv̄* :

- а) на *α*, као : *σχεδά-vv̄-μι* разсеивамъ, кор. *σχεδα*
 б) на *ε*, као : *χορέ-vv̄-μι*, ситимъ, кор. *χορε*
 в) на *ο*, као : *στρώ-vv̄-μι*, простиремъ, кор. *στρο*

B. На едно сагласно, и узима *v̄v̄* :

- а) на едно безгласно, н. п. *δείκ-v̄v̄-μι*, показуемъ, кор. *δεικ*
 б) на едно течно, н. п. *ῥομ-v̄v̄-μι*, заклинаемъ се, кор. *ῥομ*

Примѣт. Време прошло II. образуе у овомъ реду само глаголь: *σβέ-vvv-μι*, гасимъ, одъ корена *σβε-*: *ἔσβην*.

§. 129. Самогласно наклоненія.

1. Накл. изяв. времена сад., пол. прош., и прош. II. нема самогласно писме наклоненія, и лична оконченія ступаю одма до глаголногъ корена, н. пр.

<i>ἵ-στα-μεν</i>	<i>ἔ-τί-θε-μεν</i>	<i>ἔ-δο-μεν.</i>
<i>ἵ-στά-μεθα</i>	<i>ἔ-τι-θέ-μεθα</i>	<i>ἔ-δό-μεθα.</i>

2. Накл. сосл. има, као кодъ глагола на *ω*, самогласна писмена наклоненія *ω*, и *η*, но која се съ характернимъ самогласнимъ у еданъ гласъ стапаю. У овомъ случаю треба упамтити разлику између овы глагола и глагола на *ω*; у смотреню сливана, т. е.

αη и *άη* сливаю се у *ἤ* и *ἦ* (а не као кодъ глагола на *άω* у *ἄ* и *ἤ*),
οη слива се у *ῶ* (а не као кодъ глагола на *όω* у *οῦ*),

н. п. $\acute{\iota}\text{-}\sigma\acute{\iota}\alpha\text{-}\omega = \acute{\iota}\text{-}\sigma\acute{\iota}\omega$ $\acute{\iota}\text{-}\sigma\acute{\iota}\alpha\text{-}\eta\varsigma = \acute{\iota}\text{-}\sigma\acute{\iota}\eta\varsigma$ $\acute{\iota}\text{-}\sigma\acute{\iota}\alpha\text{-}\eta\ \tau\alpha\iota = \acute{\iota}\text{-}\sigma\acute{\iota}\eta\tau\alpha\iota$

$\sigma\acute{\iota}\alpha\text{-}\omega = \sigma\acute{\iota}\omega$ $\sigma\acute{\iota}\alpha\text{-}\eta\varsigma = \sigma\acute{\iota}\eta\varsigma$

$\tau\iota\text{-}\theta\acute{\epsilon}\text{-}\omega = \tau\iota\theta\acute{\omega}$ $\tau\iota\text{-}\theta\acute{\epsilon}\text{-}\eta\varsigma = \tau\iota\text{-}\theta\acute{\eta}\varsigma$ $\tau\iota\text{-}\theta\acute{\epsilon}\text{-}\omega\text{-}\mu\alpha\iota = \tau\iota\text{-}\theta\acute{\omega}\mu\alpha\iota$

$\delta\iota\text{-}\delta\acute{o}\text{-}\omega = \delta\iota\text{-}\delta\acute{\omega}$ $\delta\iota\text{-}\delta\acute{o}\text{-}\eta\varsigma = \delta\iota\text{-}\delta\acute{\omega}\varsigma$ $\delta\iota\text{-}\delta\acute{o}\text{-}\eta = \delta\iota\text{-}\delta\acute{\omega}$.

Овомъ образовано сослагателногъ одъ $\acute{\iota}\sigma\tau\eta\mu\iota$ и $\tau\iota\text{-}\theta\eta\mu\iota$ слѣдуюе сослагателно оба прошла времена зал. стр. свѣю глагола, н. пр.

$\tau\upsilon\varphi\text{-}\theta\acute{\omega}$, $-\acute{\eta}\varsigma$, $\acute{\eta}$ и т. д. $\tau\upsilon\pi\text{-}\acute{\omega}$, $\acute{\eta}\varsigma$, $\acute{\eta}$, одъ $\tau\acute{\upsilon}\pi\text{-}\omega$, $\sigma\iota\alpha\text{-}\theta\acute{\omega}$ одъ $\acute{\iota}\sigma\tau\eta\mu\iota$.

Примѣт. 1. Сосл. накл. глагола на $\upsilon\mu\iota$ не одступа одъ образованя глагола на $\acute{\upsilon}\omega$, н. п. $\delta\epsilon\iota\kappa\iota\upsilon\acute{\omega}$, $-\acute{\upsilon}\eta\varsigma$ и т. д.

3. Пожелателно врем. пол. прош., и прош. има самогласно наклоненя ι , кое ступа одма после характерногъ самогласногъ, и кое се съ истимъ у едно двоугласно слива, н. пр.

Пож. н. пр. дѣйств. $\acute{\iota}\text{-}\sigma\iota\alpha\text{-}\acute{\iota}\text{-}\eta\nu = \acute{\iota}\text{-}\sigma\iota\alpha\acute{\iota}\text{-}\eta\nu$ пр. II. дѣйств.

$\tau\iota\text{-}\theta\epsilon\text{-}\acute{\iota}\text{-}\eta\nu = \tau\iota\text{-}\theta\epsilon\acute{\iota}\text{-}\eta\nu$ $\sigma\iota\alpha\acute{\iota}\text{-}\eta\nu$, н. пр. ср. $\acute{\iota}\text{-}\sigma\iota\alpha\acute{\iota}\text{-}\mu\eta\nu$

$\delta\iota\text{-}\delta\omicron\text{-}\acute{\iota}\text{-}\eta\nu = \delta\iota\text{-}\delta\omicron\acute{\iota}\text{-}\eta\nu$ $\theta\epsilon\acute{\iota}\text{-}\eta\nu$ $\tau\iota\text{-}\theta\epsilon\acute{\iota}\text{-}\mu\eta\nu$

$\delta\iota\text{-}\delta\omicron\text{-}\acute{\iota}\text{-}\eta\nu = \delta\iota\text{-}\delta\omicron\acute{\iota}\text{-}\eta\nu$ $\delta\omicron\acute{\iota}\text{-}\eta\nu$ $\delta\iota\text{-}\delta\omicron\acute{\iota}\text{-}\mu\eta\nu$.

Образовано пожел. накл. глагола на ϵ ($\tau\acute{\iota}\theta\eta\mu\iota$) слѣдуюе пожелателно оба прош. стр. времена кодъ свѣю глагола, н. пр. $\sigma\iota\alpha\text{-}\theta\epsilon\acute{\iota}\text{-}\eta\nu$, $\tau\upsilon\varphi\text{-}\theta\epsilon\acute{\iota}\text{-}\eta\nu$, $\tau\upsilon\pi\text{-}\epsilon\acute{\iota}\text{-}\eta\nu$.

Примѣт. 2. Пожел. накл. врем. пол. прош. глагола на $\upsilon\mu\iota$, слѣдуюе као сосл. накл. врем. сад., образовано глагола на ω , као: $\delta\epsilon\iota\kappa\iota\nu\acute{\omicron}\mu\iota$, $\omicron\iota\varsigma$, и т. д.

§. 130 Лична оконченія.

1. За дѣйствительный залогъ постое слѣдуюћи лична образци.

а. За изъвѣтелно наклоненіе времена садашиѣгъ:

Єд.	1.	$\mu\iota$	$\acute{\iota}\text{-}\sigma\tau\eta\text{-}\mu\iota$
	2.	ς	$\acute{\iota}\text{-}\sigma\tau\eta\text{-}\varsigma$
	3.	$\sigma\iota$	$\acute{\iota}\text{-}\sigma\tau\eta\text{-}\sigma\iota$ (ν)



Дв.	2.	τον	ἰ-σιᾶ-τον
	3.	του	ἰ-σιᾶ-του
Виш.	1.	μεν	ἰ-σια-μεν
	2.	τε	ἰ-σια-τε
	3.	(ῥτι ῥσι (ῥ))	ἰ-σια-ῥτι ἰ-σια-ῥσι (ῥ).

Оконченіе III. лица вишеброя *ῥσι (ῥ)*, претворено е у *ᾶσι (ῥ)*, и онда се слива са предидућимъ коренимъ са-могласнимъ глагола. Атическій езикъ има ово сливањъ само кодъ оны корена, кои се на *α* свршую, као :

одъ	ἰ-σια-ῥσι	поставе	ἰ-σιᾶσι	
одъ	τι-θε-ῥσι	поставе	τι-θεῖσι	атич. τι-θέ-ᾶσι
одъ	δι-δο-ῥσι	поставе	δι-δοῖσι	атич. δι-δό-ᾶσι
одъ	δεικ-ῥν-ῥσι	поставе	δεικ-ῥῆσι	атич. δεικ-ῥν-ᾶσι

б. Лична оконченія наклоненія сослагательнаго у вре-мену садаш. и прошл. II. неразликую се одъ спрезаня глагола на *ω*.

в. За изъявители. накл. времена полупрошл. и про-шло II.

Ед.	1.	ν пол. прош.	ἰ-σιην	ἐ-τί-θην
	2.	ς	ἰ-σιης	ἐ-τί-θης
	3.	-	ἰ-σιη	ἐ-τί-θη
Дв.	2.	τον прош. II.	ἔ-σιη-τον	ἔ-θε-τον
	3.	την	ἔ-σιη-την	ἔ-θε-την
Виш.	1.	μεν	ἔ-σιη-μεν	ἔ-θε-μεν
	2.	τε	ἔ-σιη-τε	ἔ-θε-τε
	3.	σαν	ἔ-σιη-σαν	ἔ-θε-σαν

По времену прошл. II. *ἔσιην* управя се изъявительно накл. оба страдательна прошла свию глагола: *ἐ-τίφθ-ην*, *ἐ-τίπ-ην*, *ἐσιᾶθ-ην*, *ης, η*, *ηιον*, *ήτην*, *ημεν*, *ητε*, *ησαν*.

г. Лична оконченія пожелательнаго накл. у времену полупр. и прошломъ II, одступаю, (съ изятіемъ I. лица еднуброя) одъ спрезаня глагола на *ω* у пожелат. накл. и-сторичны времена само у томъ, што имъ едно *η* пред-ходи, в. пр.

ἰ-σιᾶ-ην σιᾶ-ην τι-θεῖ-ην θεῖ-ην δι-δοί-ην δοί-ην.

Примѣт. 1. У двоброю и у вишеброю пожелател. наклон. врем. подупрошлогъ избацуе се η по правилу, а оконченіе III. лица вишебр. ησαν скраћуе се у εν, и. п.

τιθεί-ημεν = τιθεῖμεν ἰσται-ητε = ἰσταῖτε
 τιθεί-ησαν = τιθεῖεν διδοί-ησαν = διδοῖεν

Ово важи и за пожелателно наклоненіе прошлы страдателны времена своіо глагола, и пр. τυφθεῖμεν, τυπεῖμεν = τυφθεῖμεν, τυπεῖμεν (сасвимъ као τιθείην).

У пожел. прош. II. дѣйств. глагола: ἰστημι, τίθημι, δίδωμι налазе се скраћени образци врло редко, изизумаюћи III. лице вишеброя.

д. За повелително наклоненіе времена сад. и прош. II.

Єд.	2.	θι	(ἰ-στιά-θι)	(τί-θε-θι)	(δί-δο-θι)
	3.	τω	ἰ-στιά-τω	τι-θέ-τω	δι-δό-τω
Дв.	2.	τον	ἰ-στιά-τον	τί-θε-τον	δί-δο-τον
	3.	των	ἰ-στιά-των	τι-θέ-των	δι-δό-των
Виш.	2.	τε	ἰ-στιά-τε	τί-θε-τε	δί-δο-τε
	3.	τωσαν	ἰ-στιά-τωσαν	τι-θέ-τωσαν	δι-δό-τωσαν
			или ἰ-στιά-ντων	τι-θέντων	δι-δόντων.

Примѣт. 2. II. лице еднброя у повелител. наклон. времена садаш. избацуе оконченіе θι, а за накнаду тога протеже се кратко характерно самогласно, т. е. α у η, ε у ει, ο у ου, ῡ у ῡ.

ἰ-στιά-θι постае ἰ-στη τί-θε-θι постае τί-θει
 δι-δο-θι " δί-δου θέιζ-νῦθι " θέιζ-νῦ

Оконченіе θι у времену садашнѣмъ задржало се само кодъ мало глагола. У прош. II. глагола τίθημι, ἵημι и δίδωμι преобратило се оконченіе θι у ζ, и. пр. θέ-θι бива θές, ἕ-θι = ἕς, δό-θι = δός; но у прошломъ II. одъ глагола ἰστημι задржано е оконченіе θι, и. пр. σιῆ-θι; а тако исто и у оба прошла страдателногъ залога своіо глагола, и. пр. τύλη-θι; παιδεύθη-τι (место παιδεύθη-θι §. 8. прим. 8.).

е. Оконченіе неопредѣл. глагола у врем. садашнѣмъ и прошл. II. есть ται. Ово се оконченіе ставля у врем.

сад. до краткогъ характерногъ самогласногъ, а у прошломъ II. до протегнутогъ (*α* у *η*; *ε* у *ει*, *ο* у *ου*).

Врем. сад. *ί-σιᾶ-ναι τι-θέ-ναι δι-δό-ναι δεικ-νύ-ναι*
 прош. II. *σιῆ-ναι θεῖ-ναι δοῦ-ναι*

Неопредѣлени глаголи свою страд. прошлы времена имаю оконченіе као : *σιῆναι*, н. пр. *τυπῆ-ναι*, *βουλευθῆ-ναι*.

ж. Оконченія су у причастію времена садаш и прошл. II. *ντες*, *ντσα*, *ντ*, која се съ характернимъ самогласнимъ по обичнимъ правилама саюжаваю :

ί-σιᾶ-ντες = *ί-σιᾶς*, *ί-σιᾶσα*, *ί-σιᾶν* *σιᾶς*, *σιᾶσα*, *σιᾶν*
τι-θέ-ντες = *τι-θείς*, *εῖσα*, *έν* *θείς*, *θεισα*, *θέν*
δι-δό-ντες = *δι-δούς*, *οῦσα*, *όν* *δούς*, *δοῦσα*, *δόν*
δεικ-νύ-ντες = *δεικ-νύς*, *ῦσα*, *ύν*.

Причастія оба прошла времена свою глагола слѣдую причастію *τιθεῖς* или *θεῖς*, н. п. *τυπ-εῖς*, *εῖσα*, *έν*, *βουλευθ-εῖς*, *εῖσα*, *έν*.

2. Лична оконченія залога средиѣгъ саглашаваю се у спрезано са глаголима на *ω*, само што су се кодъ II. лица еднобр. изявител. накл. и кодъ повел. накл. времена садашиѣгъ и полупрошлогъ, у свомъ пуномъ образцу задржала, т. е. *σαι*, *σο*; но *ἐπίστω*, *ἠπίστω*, *δύνω*, *ἠδύνω*, *πρίω*, *ἐπρίω* обични су образци добре прозе.

Примѣт. 3. Залога дѣйствиелногъ време полу-прошло у едноброю, глагола *τίθημι*, образуе се по правилу одъ *τιθεω*, изузимаюћи I. лице едноброя, а тако се исто образуе глаголь *δίδωμι* одъ *δίδωω*. Оба ова глагола примаю обично сливанѣ. Глаголи на *ῖμι* имаю споредне образце на *ῖω* за цело садашиѣ време у наклоненію изявит., а тако исто и за пол. прошл. особито за III. лице вишеброя изявит. накл., и за причастіе, а искључително за наклон. сослагателно времена садашиѣгъ, и за пожелателно полупрошлогъ, н. пр. *ἐνδείκνύω*, *ὀμνύω*, *συμμιγνύω* поредъ *ἐνδείκνυμι*, *ὀμνυμι* *συμμιγνυμι*. Залогъ средній дозвољава ово образованѣ само у сослагателномъ и пожелателномъ наклоненію.

Образованѣ времена.

§. 131. I. редь глагола на *μι*.

1. У образованю времена целогъ залога дѣйстви- телногъ, као и у будућ. и прош. I. средињъ, протеже се кратко характерно самогласно *α, ε, ο*, т. е. *α* у *η, ε* у *η* и у савр. прош. дѣйств. одъ *τίθημι* и *ἵημι* у *εἰ, ο* у *ω*, но у осталимъ временима залога средињъ и у свима време- нима залога страдателногъ, изузимајући савр. прошло и давнопрошло одъ *τίθημι* и *ἵημι*, на кое такође прелази *εἰ* савр. прошлогъ врем. залога дѣйств. (*τέθεικα, τέθειμαι, εἶχα, εἶμαι*), задржава се характерно самогласно.

2. Време прошло I. залога дѣйстви- телногъ и сред- нѣгъ одъ глагола *τίθημι, ἵημι* и *δίδωμι* има за временый характер не *σ*, него *κ*:

ἔ-θη-κα, ἦ-κα, ἔ-δω-κ-α.

Но образци прошл. I. дѣств *ἔθηκα, ἦκα*, и *ἔδωκα*, у- потребляваю се само у наклоненію изъявительномъ, и то найвише у еднобрю; у осталимъ лицама употребляваю се обично, а у осталимъ наклоненіама и причастіама сва- гда образци прошлогъ II. Исто тако употребляваю се образци прошл. II. средињъ, место прошлогъ I. средињъ одъ глагола *τίθημι, ἵημι* и *δίδωμι*. Напротивъ изъявителии образци едноброя прошлогъ II. дѣйств. одъ глагола *τί- θημι, ἵημι* и *δίδωμι* (*ἔθην, ἦν, и ἔδων*) неупотребляваю се никако.

3. Глаголь *ἵστημι* образуе прошло I. дѣйств. и сред- нѣ као глаголи на *ω*, съ временемъ характеромъ *σ*: *ἔ- στη-σ-α, ἔστη-σ-άμην*. Прошло II. среди *ἔστιαμην* неупо- треблява се никако. Али неки други глаголи образую исто време, н. п. *ἐπίαμην, ἐπριάμην*.

Примѣтба. I. Ови глаголи немаю време прошл. II. стр. и буд. II. страд., а тако исто немаю будуће III., о- симъ кодъ *ἵστημι*: *ἔστίξω* или *ἔστίξομαι*.

Примѣт. 2. У обзиру значеня има се за глаголь *ἵστημι* слѣдуюће примѣтити: време садашнѣ, пол. прошл., буд. и прошл. I. дѣйств. имаю преносный значай: ставити; напротивъ време прош. II., саврш. прошл. и давно прошл. дѣйств., и будућ. III. имаю повраћательный или непреносный значай: ставити се, стаяти, т. е. *ἕστην*, стало самъ, или ставіо самъ се, *ἕστηκα*, стао самъ, или ставіо самъ се, *ἕστηκειν*, *ἕστηξω* (*ἄφ᾽ἑστέξω*, однашћу). Залогъ средний значи: за себе ставити или поставити се; залогъ страдательный поставлѣнь быти.

§. 132. II. Другій редъ глагола на *μι*.

Образованѣ времена глагола другоъ реда (§. 128) нема никакве тешкоће. Кадъ се избеаце оконченія *ννῦμι* и *νῦμι*, онда се образуо сва времена изъ корена. Глаголи на *ο*, кои су исто писме у времену садашнѣмъ протегли у *ω*, задржаваю *ω* и у свима временима, и пр. *στένω-ννῦ-μι*, *ζώ-ννῦ-μι*, *ῥώ-ννῦ-μι*, *χώ-ννῦ-μι*, буд. *στένω-σω*, и т. д. Но глаголи, коима корень на едно течно излази, узимаю у образованю неки времена тому, коя се на самогласно свршуе, и пр. *ᾄω-ννῦ-μι*, прош. *ᾄω-ο-σα* одъ *ᾄωω*. Време прошл. II. и време буд. II. страд. налази се само кодъ мало глагола, и н. *ζεύγω-ννῦ-μι* прош. II. страд. *ἔζυγγην*; буд. II. страд. *ζυγγήσομαι*.



Врем. накл.	Броев. и лица.	З а л о г ъ д ѣ й с т в и т е л ь н ы й.				
		бга-став-ляемъ.	де-ставляемъ меѣмъ.	до-даемъ.	δεικ-показуемъ.	
Време садаши в.	изъявительно.	Бдноб. 1.	i-στη-μι	τι-θη-μι	δι-δω-μι	δεικ-νυ-μι 1)
		2.	i-στη-ς	τι-θη-ς	δι-δω-ς	δεικ-νυ-ς
		3.	i στη-σι (ν)	τι-θη-σι- (ν)	δι-δω-σι (ν)	δεικ-νυ-σι (ν)
		Двоб. 1.				
		2.	i-στα-τον	τι-θε-τον	δι-δο-τον	δεικ-νυ-τον
		3.	i-στα-των	τι-θε-των	δι-δο-των	δεικ-νυ-των
		Вшш. 1.	i-στα-μεν	τι-θε-μεν	δι-δο-μεν	δεικ-νυ-μεν
		2.	i-στα-τε	τι-θε-τε	δι-δο-τε	δεικ-νυ-τε
		3.	i-στα-σι (ν)	τι-θε-σι(ν) θεισι	δι-δο-σι(ν) δωσι	δεικ-νυ-σι(ν) υεισι
	сослагательно.	Бдноб. 1.	i-στω	τι-θω	δι-δω	δεικ-νυ-ω
		2.	i-στω-ς	τι-θω-ς	δι-δω-ς	δεικ-νυ-ης
		3.	i-στω	τι-θω	δι-δω	и т. д.
Двоб. 1.						
2.		i-στω-τον	τι-θω-τον	δι-δω-τον		
3.		i-στω-των	τι-θω-των	δι-δω-των		
Вшш. 1.		i-στω-μεν	τι-θω-μεν	δι-δω-μεν		
2.		i-στω-τε	τι-θω-τε	δι-δω-τε		
3.		i-στω-σι (ν)	τι-θω-σι (ν)	δι-δω-σι (ν)		
повелит.	Бдноб. 2.	i-στη	τι-θει	δι-δου	δεικ-νυ	
	3.	i-στα-τω	τι-θει-τω	δι-δο-τω	δεικ-νυ-τω	
	Двоб. 2.	i-στα-τον	τι-θε-τον	δι-δο-τον	δεικ-νυ-τον	
	3.	i-στα-των	τι-θε-των	δι-δο-των	δεικ-нυ-των	
	Вшш. 2.	i-στα-τε	τι-θε-τε	δι-до-те	δεικ-нυ-те	
	3.	i-στα-τωσαν и i-станτων	τι-θει-τωσαν и ти-θειτων	δι-до-τωσαν и ди-донтων	δεικ-нυ-τωσαν и деи-нυнтων	
неопред.	i-στα-ναι	τι-θει-ναι	δι-до-ναι	δεικ-нυ-ναι		
причаст.	i-στας, ασα αν ρод. αντος	τι-θεις, εθα, εν ρод. εντος	ди-доус, ουσα, ου ρод. ουτος	δεικ-нυς, υσα, υи ρод. υντος		
врем. пол. пр.	изъявительно.	Бдноб. 1.	i-στη-ν	ε-τι-θη-ν	ε-ди-δου-ν	ε-δεικ-ну-ν
		2.	i-στη-ς	ε-τι-θει-ς	ε-ди-до-υς	ε-δεικ-ну-ς
		3.	i-στη	ε-τι-θει	ε-ди-до-υ	ε-δεικ-ну
		Двоб. 1.				
		2.	i-στα-τον	ε-τι-θε-τον	ε-ди-до-τον	ε-δεικ-ну-τον
		3.	i-στα-των	ε-τι-θει-των	ε-ди-до-των	ε-δεικ-ну-των
		Вшшб. 1.	i-στα-μεν	ε-τι-θε-μεν	ε-ди-до-μεν	ε-δεικ-ну-μεν
		2.	i-στα-τε	ε-τι-θε-τε	ε-ди-до-те	ε-δεικ-ну-те
		3.	i-στα-σαν	ε-τι-θε-σαν	ε-ди-до-σαν	ε-δεικ-ну-σαν
	пожелательно.	Бдноб. 1.	i-σται-ην	τι-θει-ην	ди-дои-ην	δεικ-нυ-οιμι
		2.	i-σται-ης	τι-θει-ης	ди-дои-ης	δεικ-нυ-οις
		3.	i-σται-η	τι-θει-η	ди-дои-η	δεικ-нυ-οι
Двоб. 1.						
2.	i-σται-τον	τι-θει-τον	ди-дои-τον	δεικ-нυ-οιτον		
3.	i-σται-την	τι-θει-την	ди-дои-την	δεικ-нυ-οιτην		
Вшш. 1.	i-σται-μεν	τι-θει-μεν	ди-дои-μεν	δεικ-нυ-οιμεν		
2.	i-σται-τε	τι-θει-τε	ди-дои-τε	δεικ-нυ-οιτε		
3.	i-σται-εν	τι-θει-εν	ди-дои-ен	δεικ-нυ-οιεν		

1) и δεικνυ-ω, εις и т. д. особито δεικνυ-οισι (ν). Исто тако у полупрощ. εδεικνυον, νες, τε (ν), а у причастію обычно δεικνυων, ουσα, ου (§. 130. примѣба. 3)

З а л о г њ с р е д н ѣ и ѣ .

бѣа-ставляюмь. дѣа-ставляюмь. до-даемо. дѣик-показуемь.

-ста-маи	тѣ-дѣ-маи	дѣ-до-маи	дѣик-вѣ-маи
-ста-саи	тѣ-дѣ-саи и тѣдѣ	дѣ-до-саи	дѣик-вѣ-саи
-ста-гаи	тѣ-дѣ-гаи	дѣ-до-гаи	дѣик-вѣ-гаи
-ста-медоу	тѣ-дѣ-медоу	дѣ-до-мѣдоу	дѣик-вѣ-медоу
-ста-одоу	тѣ-дѣ-одоу	дѣ-до-одоу	дѣик-вѣ-одоу
-ста-одоу	тѣ-дѣ-одоу	дѣ-до-одоу	дѣик-вѣ-одоу
-ста-меда	тѣ-дѣ-меда	дѣ-до-меда	дѣик-вѣ-меда
-ста-оде	тѣ-дѣ-оде	дѣ-до-оде	дѣик-вѣ-оде
-ста-втаи	тѣ-дѣ-втаи	дѣ-до-втаи	дѣик-вѣ-втаи
-ста-маи	тѣ-дѣ-маи	дѣ-дѣ-маи	дѣик-вѣ-маи
-ста-гаи	тѣ-дѣ-гаи	дѣ-дѣ-гаи	дѣик-вѣ-гаи
-ста-медоу	тѣ-дѣ-медоу	дѣ-дѣ-медоу	дѣик-вѣ-медоу
-ста-одоу	тѣ-дѣ-одоу	дѣ-дѣ-одоу	дѣик-вѣ-одоу
-ста-одоу	тѣ-дѣ-одоу	дѣ-дѣ-одоу	дѣик-вѣ-одоу
-ста-меда	тѣ-дѣ-меда	дѣ-дѣ-меда	дѣик-вѣ-меда
-ста-оде	тѣ-дѣ-оде	дѣ-дѣ-оде	дѣик-вѣ-оде
-ста-втаи	тѣ-дѣ-втаи	дѣ-дѣ-втаи	дѣик-вѣ-втаи
-ста-со и ѣсто	тѣ-дѣ-со и тѣдоу	дѣ-до-со и дѣдоу	дѣик-вѣ-со
-ста-одоу	тѣ-дѣ-одоу	дѣ-до-одоу	дѣик-вѣ-одоу
-ста-одоу	тѣ-дѣ-одоу	дѣ-до-одоу	дѣик-вѣ-одоу
-ста-оде	тѣ-дѣ-оде	дѣ-до-оде	дѣик-вѣ-оде
-ста-одоуар и	тѣ-дѣ-одоуар и	дѣ-до-одоуар и	дѣик-вѣ-одоуар и
-ста-одоу	тѣ-дѣ-одоу	дѣ-до-одоу	дѣик-вѣ-одоу
-ста-одаи	тѣ-дѣ-одаи	дѣ-до-одаи	дѣик-вѣ-одаи
-ста-меноз, ѣ, оу	тѣ-дѣ-меноз, ѣ, оу	дѣ-до-меноз, ѣ, оу	дѣик-вѣ-меноз, ѣ, оу
-ста-мѣу	ѣ-тѣ-дѣ-мѣу	ѣ-дѣ-до-мѣу	ѣ-дѣик-вѣ-мѣу
-ста-со и ѣсто	ѣ-тѣ-дѣ-со и ѣтѣдоу	ѣ-дѣ-до-со и ѣдѣдоу	ѣ-дѣик-вѣ-со
-ста-го	ѣ-тѣ-дѣ-го	ѣ-дѣ-до-го	ѣ-дѣик-вѣ-го
-ста-медоу	ѣ-тѣ-дѣ-медоу	ѣ-дѣ-до-медоу	ѣ-дѣик-вѣ-медоу
-ста-одоу	ѣ-тѣ-дѣ-одоу	ѣ-дѣ-до-одоу	ѣ-дѣик-вѣ-одоу
-ста-одоу	ѣ-тѣ-дѣ-одоу	ѣ-дѣ-до-одоу	ѣ-дѣик-вѣ-одоу
-ста-меда	ѣ-тѣ-дѣ-меда	ѣ-дѣ-до-меда	ѣ-дѣик-вѣ-меда
-ста-оде	ѣ-тѣ-дѣ-оде	ѣ-дѣ-до-оде	ѣ-дѣик-вѣ-оде
-ста-вто	ѣ-тѣ-дѣ-вто	ѣ-дѣ-до-вто	ѣ-дѣик-вѣ-вто
-стаи-мѣу	тѣ-дои-мѣу	дѣ-дои-мѣу	дѣик-вѣ-оимѣу
-стаи-о	тѣ-дои-о	дѣ-дои-о	дѣик-вѣ-оио
-стаи-го	тѣ-дои-го	дѣ-дои-го	дѣик-вѣ-оиго
-стаи-медоу	тѣ-дои-медоу	дѣ-дои-медоу	дѣик-вѣ-оимедоу
-стаи-одоу	тѣ-дои-одоу	дѣ-дои-одоу	дѣик-вѣ-оиодоу
-стаи-одоу	тѣ-дои-одоу	дѣ-дои-одоу	дѣик-вѣ-оиодоу
-стаи-меда	тѣ-дои-меда	дѣ-дои-меда	дѣик-вѣ-оимеда
-стаи-оде	тѣ-дои-оде	дѣ-дои-оде	дѣик-вѣ-оиоде
-стаи-вто	тѣ-дои-вто	дѣ-дои-вто	дѣик-вѣ-оивто



З а л о г њ д ѣ й с т в и т е л н ы й.

Време.	накл.	Броев. и лица.	ста- став- ляемъ.	де- став- ляемъ.	до- даемъ.	деи- пока- зуемъ.
Време прошло II.	извѣстнѣно.	Бдноб. 1.	ѣ-ста-у стан	ѣ-де-у	ѣ-до-у	
		2.	ѣ-ста-ѣ	ѣ-де-ѣ	ѣ-до-ѣ	
		3.	ѣ-ста	ѣ-де	ѣ-до	
		Двоб. 1.	ѣ-ста-гоу	ѣ-де-гоу	ѣ-до-гоу	
		2.	ѣ-ста-теу	ѣ-де-теу	ѣ-до-теу	
		3.	ѣ-ста-му	ѣ-де-му	ѣ-до-му	
	сослагателнѣно.	Бдноб. 1.	стаѡ	деѡ	доѡ	
		2.	стаѡ-ѣ	деѡ-ѣ	доѡ-ѣ	
		3.	стаѡ	деѡ	доѡ	
		Двоб. 1.	стаѡ-гоу	деѡ-гоу	доѡ-гоу	
		2.	стаѡ-гоу	деѡ-гоу	доѡ-гоу	
		3.	стаѡ-му	деѡ-му	доѡ-му	
пожелателнѣно.	Бдноб. 1.	стаѡ-те	деѡ-те	доѡ-те		
	2.	стаѡ-те	деѡ-те	доѡ-те		
	3.	стаѡ-те	деѡ-те	доѡ-те		
	Двоб. 1.	стаѡ-теу	деѡ-теу	доѡ-теу		
	2.	стаѡ-теу	деѡ-теу	доѡ-теу		
	3.	стаѡ-теу	деѡ-теу	доѡ-теу		
повелителнѣно.	Бдноб. 1.	стаѡ-те	деѡ-те	доѡ-те		
	2.	стаѡ-те	деѡ-те	доѡ-те		
	3.	стаѡ-те	деѡ-те	доѡ-те		
	Двоб. 1.	стаѡ-теу	деѡ-теу	доѡ-теу		
	2.	стаѡ-теу	деѡ-теу	доѡ-теу		
	3.	стаѡ-теу	деѡ-теу	доѡ-теу		
неопред.	Бдноб. 2.	стаѡ-те	деѡ-те	доѡ-те		
	3.	стаѡ-те	деѡ-те	доѡ-те		
	Двоб. 1.	стаѡ-теу	деѡ-теу	доѡ-теу		
	2.	стаѡ-теу	деѡ-теу	доѡ-теу		
	3.	стаѡ-теу	деѡ-теу	доѡ-теу		
	Вш. 2.	стаѡ-те	деѡ-те	доѡ-те		
причаст.	стаѡ-те	деѡ-те	доѡ-те			
	стаѡ-те	деѡ-те	доѡ-те			
будуће.	стаѡ-те	деѡ-те	доѡ-те	деиѡ		
прошло I.	ѣ-ста-са	ѣ-де-ха	ѣ-до-ха	ѣ-деиѡ		
савр. прош.	ѣ-ста-ха	ѣ-де-ха	ѣ-до-ха	ѣ-деиѡ		
давно прошло.	ѣ-ста-хен и ѣ-ста-хен	ѣ-те-деи-хен	ѣ-де-до-хен	ѣ-де-деи-хен		

ола на ми.

З а л о г ъ с р е д н ѣ и ѣ.

ста- ставлямь.	де- ставлямь	до- даемь.	δειх- показу- емь.
ε-στα-μην <i>недолази</i> него: ε-πτα-μην ε- πριαι-μην)	ε-θε-μην ε-θου (одъ ἴθεου) ε-θε-το ε-θε-μεθου ε-θε-σθου ε-θε-σθην ε-θε-μεθα ε-θε-σθε ε-θε-ντο	ε-δο-μην ε-δου (одъ ἴδου) ε-δο-το ε-δο-μεθου ε-δο-σθου ε-δο-σθην ε-δο-μεθα ε-δο-σθε ε-δο-ντο	<i>нема</i>
δ-μαι <i>недолази</i> не- го <i>πρω-μαι, προη,</i> <i>πριηται и т. д.).</i>	δω-μαι δη δη-ται δω-μεθου δω-σθου δω-σθην δω-μεθα δω-σθε δω-νται	δω-μαι δω δω-ται δω-μεθου δω-σθου δω-σθην δω-μεθα δω-σθε δω-νται	
δοι-μην <i>недолази</i> , него <i>πριαι-μην, αιο,</i> <i>αιη и т. д.</i>	δοι-μην δοι-ο δοι-το δοι-μεθου δοι-σθου δοι-σθην δοι-μεθα δοι-σθε δοι-ντο	δοι-μην δοι-ο δοι-το δοι-μεθου δοι-σθου δοι-σθην δοι-μεθα δοι-σθε δοι-ντο	
στα-οω и στα <i>недо-</i> <i>лази</i> него: <i>πρω,</i> <i>πριασθω, πριασθου,</i> <i>πριασθην и т. д.).</i>	στω δε-σθω δε-σθου δε-σθων δε-σθε δε-σθωσαν и δε-σθων	στω δε-σθω δε-σθου δε-σθων δε-σθε δε-σθωσαν и δε-σθων	
στα-ομαι <i>πρια-ομαι</i>	δε-σθαι	до-сθαι	
στα-μενος) <i>πριαμενος</i>	де-μενος, η, ον,	до-μενος, η, ον,	
στη-σομαι	δη-σομαι	до-σομαι	δειξομαι
ε-στη-σομην	ε-δη-κα-μην	ε-δο-κα-μην	ε-δειξα-μην
ε-στα-μαι	τε-θει-μαι	де-δο-μαι	де-δειγ-μαι
ε-στα-μην	ε-τε-θει-μην	ε-де-до-μην	ε-де-δειγ-μην.

З а л о г њ д ѣ й с т в и т е л н ы й.

	στα-	θε-	δο-	δεικ-
б. III	έ-στέξω	нема	нема	нема

З а л о г њ с т р а

пр. I.	έ-στά-θην	έ-τέ-θην	έ-δό-θην	έ-δειχ-θην
--------	-----------	----------	----------	------------

§. 134. Примѣтбе свр' примера.

1. Глаголи: *δύναμαι*, могу, *ἐπίσταμαι*, знамъ, и *χρέμαι*, висимъ, немаю еднако удареніе са глаголомъ *ἵσταμαι* у накл. сосл. врем. садашнѣгъ и у пожелателномъ времена пол. проша. н. пр. *δύνομαι*, *ἐπίστωμαι*, *η*, *ηται*, *ησθον*, *ησθε*, *ωνται*; пожелат. *δυναίμην*, *ἐπισταίμην*, *αιο*, *αιτο* *αισθον*, *αισθε*, *αιντο*; тако и *πρίωμαι*, *πριαίμην*, *ῥναιμην*, *αιο*, *αιτο* (§. 135. 4.).

2. Образци залога сред. наклоненія пожелателя времена пол. проша. и прош. II. глагола на *ε* са *οι*: *τιθοίμην*, *δοίμην*, предпоставляю се образцима са *ει*: *τιθείμην*, *εἶο*, *εἶτο* и т. д. *θείμην*, *εἶο*, *εἶτο*, и т. д. У сложено остае удареніе, као што е кодъ просты глагола, н. пр. *ἐνδοίμην* (*ἐνδοίμην*), *ἐνδοῖο* (*ἐνδοῖο*) и т. д. Ово исто важи и за сложене глаголе са *δοίμην*, н. пр. *διαδοίμην*, *διαδοῖο* и т. д.

3. Време савр. прошло и давно прошло *ἔστηκα*, *ἔστηκειν* (али не *εἰστήκειν*), образују двоброй и вишеброј непосредствено изъ корена, као: савр. прош. *ἔ-στῆ-τον*, *ἔ-στῆ-μεν*, *ἔ-στῆ-τε*, *ἔ-στῆ-σι* (*ν*); дав. прош. *ἔ-στῆ-τον*, *ἄ-την*, *ἔ-στῆ-μεν*, *ἔ-στῆ-τε*, *ἔ-στῆ-σαν*; место *ἔστηξέναι* употребљава се *ἔστῆναι*. Причастіе има *ἔστῶς*, *ῶσα*, *ῶς*, род. *ῶ-τος*, *ῶσης*, покрај *ἔστηξώς*, *νῆα*, *ός*, род. *ότος*, *νίας*.

LXIII. Речи за ученѣ на память и задатци за преводъ.

Ἀγίστημι, стављамъ, подижемъ, стављамъ, подижемъ се, у прош. II. устао самъ; ср. стаемъ.

З а л о г ъ с р е д и њ ѝ .

στα-	θε-	δο-	δειχ-
έ-στίξομαι	νεμα	νεμα	νεμα
α τ ε λ η ς ѝ .			
будуће I.	στα-θήσομαι	τε-θήσομαι, δο-θήσομαι, δείχ-θήσομαι	

ἀφίστημι, одустаемъ; одвра- хамъ, одбіямъ; проиш. II. стая, одноо самъ; сред. одустаемъ.	ἀντιτάττω, ставлямъ напро- тивъ, сред. ставлямъ се на противъ; противостоиъмъ.
διίστημι, раздваямъ; разста- влямъ.	ἀποστρέφω, одвращамъ.
ἐνίστημι, поставлямъ; савр. прош. присутствуемъ.	λίμνη, ἡ, бара, езеро.
καθίστημι, меhemъ доле, став- лямъ твердо, уводимъ, по- ручуемъ, доводимъ къ не- чемъ, добивамъ.	νεφέλη, ἡ, облакъ, мрежа.
παρίστημι, ставлямъ покрай, помажемъ.	θυσία, ἡ, жертва.
ἀποπλάω, одтрзавамъ, одки- дамъ.	πολυφιλία, ἡ, мложина прия- теля.
ἐξορθόω, исправлямъ, поди- жемъ.	ἡνίοχος, ἡ, кочиянъ, управи- тель вола.
πολέμew, съ дат. ратуемъ, во- юемъ съ некимъ.	Κορίνθιος, ὁ, Коринѳавинъ.
	λοιμός, ὁ, куга.
	Νάξιος, ὁ, Наксіянинъ.
	ἀήρ, έρος, ὁ, воздухъ.
	αὐτός, η, ον, сувъ.
	πῆ; нарѣч. куда? гди?
	ώς, нарѣч. да.

Ἡ πολυφιλία διίστησι καὶ ἀποσπᾷ καὶ ἀποστρέφει. — Εἰ
τις θυσίαν προσφέρων εὖνον νομίζει τὸν θεὸν καθιστάναι,
φρένας κούφας ἔχει. — Οὐδὲ τὸν ἀέρα οἱ ἄνθρωποι τοῖς ὄρ-
νισιν εἶων ἐλεύθερον, παγίδας καὶ νεφέλας ἰσχύοντες. — Φυ-
λάττων, μὴ τὸ κέρδος σε τῆς δικαιοσύνης ἀφίστη. — Ἐν τῇ
Πελοποννησιακῷ πολέμῳ εἰς ἀγῶν, Περικλῆς, ἐξώρθω τὴν πό-
λιν καὶ ἐνίστη καὶ ἀντετάττετο καὶ τῷ λοιμῷ καὶ τῷ πολέμῳ.

— Μὴ ἀφίστη τοὺς νέους τῆς ἐπὶ τὴν ἀρετὴν ὁδοῦ. — Θεμισιοκλῆς λέγεται εἰπεῖν, ὡς τὸ Μιλτιάδου τρόπαιον αὐτὸν ἐκ τῶν ὑπνῶν ἀνισταίη. — Τάνταλος ἐν τῇ λίμνῃ αὐτοῦ εἰσιτήκει. — Τὸ μὲν τοῦ χρόνου γεγονός, τὸ δὲ ἐνεστώως ἐστί, τὸ δὲ μέλλον. — Οἱ Κορίνθιοι πολλοὺς συμμάχους ἀπέστησαν ἀπὸ τῶν Ἀθηναίων. — Οἱ Νάξιοι ἀπὸ τῶν Ἀθηναίων ἀπέστησαν. — Παράστα τοῖς ἀνυχέσιν. — Πῆ σιῶ; πῆ βῶ; — Οἱ Ἀθηναῖοι τοῖς Ναξίοις ἀποστῆσαν ἀπ' αὐτῶν ἐπολέμησαν. — Παραστῆσαίητε τοῖς ἀνυχέσιν. — Λόγος διεσπάρθη, τοὺς συμμάχους ἀπὸ τῆς πόλεως ἀποστῆσαι. — Ἦνίοχον γνώμην στήσεις ἀρίστην.

Ловци ставляю птицама замке и мреже. — Рѣви се стараю, да раздвое пріательство добры. — Теми-стокла в пробудію одъ сна трофей Милтіада. — Неод-враћајмо младиће съ пута добродѣтели. — Нераздва-айте пріательство добры. — Грађани се бояу, да ће не-пріатели ньнове саюзнике одъ ны одвратити. — Рѣ-ви се радую, кадъ раздвое пріательство добры. — Тан-талъ стои жедањ у езеру. — Мударъ се брине не само за садашиѣ, него и за будуће време. — Войници су по-дигли трофей надъ непријателыма. — Наксіани тражау, да однадну одъ Атиняна. — Помози несрећныма. — Кудъ да станемо? гди да идемо? — Нека бы ты несрећныма помогао. — Войници ће подиће трофей надъ непри-ателыма.

LXIV. Речи за ученѣ на память и задатци за пре-водъ.

<i>Ἀνατίθῃμι</i> , ставлямъ, поста- влямъ, посвећавамъ.	<i>μιμέομαι</i> , съ вин. подража- вамъ.
<i>ἐντίθῃμι</i> , улажемъ, уливамъ.	<i>διαφορά</i> , ἡ, разлика, распра, свађа, непријательство.
<i>μετατίθῃμι</i> , премештамъ.	<i>Ἀντίγονος</i> , ὁ, Антиговъ.
<i>περιτίθῃμι</i> , ставлямъ, мећемъ унаоколо, поставлямъ.	<i>Διόνισος</i> , ὁ, Діонисъ.
<i>προστίθῃμι</i> , прилажемъ, дода- емъ.	<i>θύρσος</i> , ὁ, тирсъ, штавъ, умо- танъ бршляномъ и визо- вимъ лишћемъ.
<i>πρотиθῃμι</i> , предпоставлямъ, излажемъ, показуемъ.	<i>βριττός</i> , ὁ, бршлянъ.

σκήπτρον, τὸ, скиптаръ.
 ἀκρόπολις, εἰς, ἡ, твердыня.
 διάδημα, αὐτός, τὸ, дiядема, че-
 ловезъ.

ἄλλότριος, ἃ, ον, туѣъ, странъ.
 ἀργαλέος, ἃ, ον, тежакъ, му-
 чанъ, теретанъ.

Τῷ καλῶς ποιοῦντι θεὸς πολλὰ ἀγαθὰ τίθησιν. — Ὁ πλοῦτος πολλάκις μεταίθεσι τὸν τῶν ἀνθρώπων τρόπον. — Πολλάκις οἱ ἄνθρωποι τοῖς ἰδίοις κακοῖς ἄλλότρια προσιδέουσι. — Εἰς τὸ βέλτιον τίθει τὸ μέλλον. — Ἀντίγονος Διόνυσον πάντα ἐριμεῖτο, καὶ κίττον μὲν περιειθεῖς τῇ κεφαλῇ ἀντὶ διαδήματος Μακεδονικοῦ, θύρον δὲ ἀντὶ σκήπτρον φέρων. — Οἱ σοφιστὰὶ τὴν ἀρετὴν προσιδέουσι. — Ἐντιθῶμεν τοῖς νεοῖς τῆς σοφίας ἔρωτα. — Ἡ τύχη πάντα ἄν μεταίθεσιν. — Οὐδ' ἄξιον τὴν φύσιν μεταίθεσιν. — Πολλάκις δοκοῦντες θῆσιν κακὸν ἐσθλὸν ἔδεμεν, καὶ δοκοῦντες ἐσθλὸν ἔδεμεν κακόν. — Τὰς διαφορὰς μεταίθεμεν. — Ἀργαλέον γῆρας ἔθηκε θεός. — Ἀθηναῖοι χαλκῆν ποιησάμενοι λέαιναν ἐν πύλαις τῆς ἀκροπόλεως ἀνέθεσαν. — Ρῆρον ἔξ ἀγαθοῦ θεῖναι κακὸν ἢ ἐκ κακοῦ ἐσθλόν. — Τὸ κακὸν οὐδεὶς χρηστὸν ἄν θεῖη. — Μετάθετε τὰς διαφορὰς. — Λυκοῦργον, τὸν θέντα Λακεδαιμονίοις νόμους, μάλιστα θανατοῦμεν. — Ὁ πόλεμος πάντα μεταίθεικεν. — Πρὸς τῆς ἀρετῆς θεοὶ ἰδρωῖται ἔδεσαν.

Добро чиненiа даю (ставляю) богуи млога добра. — Често прилажемо собственимъ залама и туѣа зла. — Често видимо, да в богатство променило характеръ людiй. — Рать в све променiю. — Богъ в дао (ставио) людма млога добра. — Рать ље све променити. — Ко бы будаластимъ людма законе дао (ставио)? — Нiе лако природу преокренути. — Богуи чине (ставляю) старосте мучномъ. — Зло неможемо тако лако поправити. — Некъ войвода улие храбросте войницима. — Да небы нигда богатство тзой характеръ променило. — Мы љемо младиљима улие любовь къ добродѣтели.

LXV. Речи за ученѣ на память и задати за преводъ

Ἀποδίδομι, одаемъ, повра-|μεταδίδομι, τινί τινος, саоб-
 шамъ; сред. продаемъ. |штавамъ.

προδίδωμι, издаемъ.
 χρήζω, съ род. потребуемъ, у-
 потреблявамъ.
 επιλανθάνομαι, заборавамъ.
 μέλιτα, ή, пчела.
 κέντρον, τὸ, жаока.

ἔμπειρος, ον, тврдъ, поузданъ.
 μάκαρ, αρος, срећанъ, бла-
 женъ.
 πάγκακος, ον, сасвимъ рћавъ.
 εὐθὺς, нарѣч. одма.
 πάλιν, нарѣч. опеть.

Οἱ θεοὶ πάντα δίδουσιν. — Γυναικὶ ἄρχειν οὐ δίδωσιν
 ἢ φείσιν. — Χάριν λαβὼν μέμνησο καὶ δοὺς ἐπιλαθοῦ. — Λα-
 βὼν ἀπόδος, καὶ λήψη πάλιν. — Ὡ μάκαρες θεοί, δότε μοι
 ὄλβον καὶ δόξαν ἀγαθὴν ἔχειν. — Ὁ πλοῦτος, ὃν ἂν δῶσι
 θεοὶ, ἔμπειρός ἐστιν. — Ἄ ἡ φύσις δέδωκε, ταῦτ' ἔχει μό-
 να ὁ ἄνθρωπος. — Ἡ φύσις ταύροις ἔδωκε κέρα, κέντρα με-
 λίταις. — Ὡ σοὶ θεὸς ἔδωκε, τούτων χρήζουσι δίδου. — Ἐσθλῶ
 ἀνδρὶ καὶ ἐσθλῶ δίδωσι θεός. — Πτωχῶ εὐθὺς δίδου. — Χρή-
 ματα δαίμων καὶ παγκάτω ἀνδρὶ δίδωσιν, ἀρετῆς δ' ὀλίγοις ἀν-
 δράσι μοῖρ' ἔπειμι. — Θεός μοι δοίη φίλους πιστούς. — Τοῖς
 πλουσίοις πρέπει τοῖς πτωχοῖς δοῦναι. — Οἱ στρατιῶται τὴν
 πόλιν τοῖς πολεμίοις προῦδίδουσαν. — Ὁ ἀγαθὸς χαίρει τοῖς πένησι
 χρημάτων ματαδιδούς. — Δεῖ τοῖς ἀγαθοῖς ἀνδράς γενναίως
 φέρειν, ὅ τι ἂν ὁ θεὸς δίδῃ. — Ὅς ἂν μέλλῃ τὴν πατρίδα
 προδιδόναι, μεγίστης ζημίας ἄξιός ἐστιν. — Οἱ θεοὶ μοι ἀντὶ
 κακῶν ἀγαθὰ δίδουτεν. — Φίλος φίλον οὐ προδώσει.

Богъ дав све. — Ако сте какво добро примили, с-
 поминьте се; а ако сте какво добро учинили (дали), за-
 боразите. — Ако сте што примили, повратите (подайте
 опеть). — Дай ми Боже срећу и леуу славу. — Богат-
 ство, кое е Богъ дао, поуздано е. — Богови су дали
 людма много добра. — Сиромасима подайте одма. — Да
 бы ти богови радость уделили (дали). — Добри граћани
 неће нигда издати отечество. — Богъ е дао людма мно-
 га блага. — Войници мнѣљу издати варошь — Ко
 бы пріятеля издао? — Почитуйте Бога, кон дав людма
 свако добро.

LXVI. Речи за ученѣ на память и задатци за пре-
 водъ.

Ἀποδείκνυμι, показуемъ,  асиягамъ; съ вин. поста-
 казуемъ, представлямъ, из-  вяламъ некогъ на нешто;

сред. показуемъ се, изясня-	ὄρκος, ὅ, заклетва.
вамъ се, изявлюемъ.	ἐπίορκος, ὅ, кривокалетство.
ὀρνύμι, заклинѣмъ се.	Πυθαγόρας, ὅ, Пифагоръ.
ἐπόρνυμι, съ вин. заклинѣмъ	ψηφίσμα, τὸ, заключеніе.
се некимъ.	Φρύξ, γὸς, ὅ, Фригіянинъ.
ῥώννυμι, ячамъ, оснажавамъ.	μέτριος, ἄ, ογ, умеренъ.
ἔξορκέω, заклинѣмъ, прекли-	ἀθέατος, ογ, невидимый.
нѣмъ.	δικαίως, нарѣч. праведно.
παρὰγγέλλω, препоручуемъ, за-	εἰκῆ, нарѣч. несмыслено, безъ
поведамъ.	основа.
ἐρμένω, съ дат. остаемъ при	μήποτε, нарѣч. нигда.
нечемъ.	πάντως, нарѣч. на свакий на-
πλαστική (раз. τέχνη), ἤ, ства-	чинъ, свакояко.
рающа вештина.	σπανίως, нарѣч. редко.
μιμητής, ὅ, подражатель.	ἐντός, съ род. у, унутра.

Ὄρκον φεῦγε, κἄν δικαίως ὀρνύης. — Μὴ τι θεὸς ἐπίορκον ἐπόρνῃ. — Ὁ οἶνος μέτριος ληφθεὶς ῥώννυσιν. — Οἱ διδάσκαλοι τοὺς μαθητὰς μιμητὰς ἐαυτῶν ἀποδεικνύουσιν. — Πυθαγόρας παρήγγειλε τοῖς μαθηταῖσι σπανίως μὲν ὀρνύναι, χρησαμένους δὲ τοῖς ὄρκοις πάντως ἐρμένειν. — Ἡ πλαστικὴ δείκνυσι τὰ εἶδη τῶν θεῶν, τῶν ἀνθρώπων καὶ ἐντός καὶ τῶν θηρῶν. — Μὴ ἀθέατα δείξεις ἤλιφ. — Ἄνδρὸς τοῦν οἶνος ἔδειξεν. — Φρύγες ὄρκοις οὐ χροῶνται οὐτ' ὀρνύντες, οὐτ' ἄλλους ἔξορκοῦντες. — Ὀλίγοις δείκνυ τὰ ἐντός φρενῶν. — Οἱ κριταὶ τὰ ψηφίσματα ἀλεθεύουσιν. — Μήποτε εἰκῆ ὀρνύσιν. — Ὁ βασιλεὺς τὸν αὐτοῦ εἶδὸν στρατηγὸν ἀποδέδειχεν.

Избегавайте заклетву, ако се и право заклинѣте. — Незаклинѣте се кривокалетствомъ. — Кои се криво заклиню, заслужую найвећу казнь. — Фригіяни вису се заклинали. — Судіе показую своя заключенія. — Да се ты небы нигда неправедно заклео. — Ніе лепо, несмыслено заклинати се. — Атиняни су поставили Акивіада за войводу.

LXVII. Речи за ученѣ на память и задатци за преводъ.

Συνίστημι, саставлямъ (за-южавамъ, саставлямъ, едно); сред. скуплямъ, са-δύναμαι, могу.

ἐπίσταμαι, съ прош. страд. разумеамъ, знаамъ.	Λύσανδρος, ὁ, Лисандеръ.
μέθη, ἡ, пиянство.	Μίνως, ω, ὁ, Минось.
ὀλιγαρχία, ἡ, влада малогъ брод. людий, олигархія.	Σπαρτιάτης, ὁ, Шпартанаць.
μωρός, ἄ, ὄν, лудъ, будаласть, сунт. будала.	ναυτικός, ἡ, ὄν, лафарскій.
	ναυτικὴ δύναμις, морска сила.
	ἄξιόλογος, ον, зватанъ, вреданъ говора.

Ὁ πλοῦτος πολλὰ δύναται. — Τίς ἂν μωρός δύναίκο ἐν οἴνῳ σιωπᾶν. — Ἄηθ' ἰσχυρὸς ἐστίν, ὅστις ἀδικεῖν δυνάμενος μὴ βούλεται. — Πρᾶττε μηδὲν ὧν μὴ ἐπίστασαι. — Ἀριστόν ἐστι πάντ' ἐπίστασθαι καλὰ. — Ζῶμεν οὐχ' ὡς ἐθέλομεν, ἀλλ' ὡς δυνάμεθα. — Πρὸ μέθης ἀνίστασο. — Τί συμφέρει ἐνίοις πλουτεῖν, ὅταν μὴ ἐπίστανται τῷ πλούτῳ χρῆσθαι. — Καταλυθέντος τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου, ὀλιγαρχίαι ἐν ταῖς πλείσταις πόλεσι καθίσταντο. — Οἱ πολέμοι οὐκ ἀποστήσονται, πρὶν ἂν ἔλωσι τὴν πόλιν. — Μίνως, ὁ δεύτερος, πρῶτος Ἑλλήνων ναυτικὴν δύναμιν ἀξιόλογον συνεστήσατο. — Ὑπὸ Λυσάνδρου, τοῦ Σπαρτιάτου, ἐν Ἀθήναις τριάκοντα τύραννοι κατεσιάθησαν.

Люди могу много учинити съ богатствомъ. — Пре пиянства устайте. — Неприятельи немогу освоити варошь. — Шта ти помаже, да си богатъ, надъ незнашь богатство употребити. — Коє будале могу кодь вина ѣхутати? — Све знати неможе ни еданъ смртный. — Мало ий има, кои знаду богатство лено употребити. — Власти, коє су одређене, да съ вароши управляю, мораю се бринути за ивно добро.

LXVIII. Речь за учењъ на память и задатци за преводъ.

ἀποτίθημι, оставлямъ; сред. одузимамъ одъ себе.	ἔθεμъ; сред. поставлямъ себе; съ вин. нападамъ.
διατίθημι, располажемъ, уређуемъ; съ нарѣчїемъ: поставлямъ у неко располаженъ.	κατατίθημι, полажемъ; сред. полажемъ за себе.
ἐπιτίθημι, прилажемъ, наме-	ἐπιτελέω, свршнемъ; съ прич. изьявлює траянъ дѣйства, н.

пр. διατελῶ γράφων, зани-	ἐφόδιον, τὸ, путный трошакъ.
мамъ се съ писанѣмъ.	Κελτήβηρ, ἦρος, ὁ, Келтивиръ.
ἤκω, долазимъ.	κράνος, οὐς, τὸ, шлемъ.
ἐγκράτεια, ἤ, удержанѣ.	ἄθλιος, ἄ, ον, бѣданъ, яданъ.
θησαυρὸς, ὁ, благо.	φοινίκεος, εἶ, εον (οὔς, ἦ, οὖν)
Μαντινεία, ἤ, Мантинія.	пурпурный.
λόφος, ὁ, перьяница.	ἐκῶν, οὔσα, ὄν, своевольный,
στέφανος, ὁ, венаць.	добровольный.

Οἱ Κελτήβηρες περὶ τὰς κεφαλὰς κράνη χαλκᾶ περιτίθενται φοινικοῖς ἤσκημένα λόφοις. — Οὐδένα θησαυρὸν παισὶ καταθήσῃ ἀμείνω αἰδοῦς. — Τίς ἂν ἐκῶν φίλον ἄφρονα θοῖτο. — Ξενοφῶντι θύοντι ἤκέ τις ἐκ Μαντινείας ἄγγελος λέγων τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν Γρύλλον τεθνήσκειν καὶ κεῖνος ἀπέθετο μὲν τὸν στέφανον, διετέλει δὲ θύων ἐπεὶ δὲ ὁ ἄγγελος προσέθηκε καὶ ἐκεῖνο, ὅτι νικῶν τέθνηκε, πάλιν ὁ Ξενοφῶν ἐπέθετο τὸν στέφανον. — Ἀλκιβιάδης ἔφυγεν εἰς Σπάρτην καὶ τοὺς Λακεδαιμονίους παρώξυνεν ἐπιθέσθαι τοῖς Ἀθηναίοις. — Τῷ μὲν τὸ σῶμα διατεθειμένῳ κακῶς χρεῖα ἐστὶν ἰατροῦ, τῷ δὲ τὴν ψυχὴν φίλον. — Ἐφόδιον εἰς τὸ γῆρας παραιτίθον. — Οἱ Ἀθηναῖοι ἐν τῷ δευτέρῳ τοῦ Μελοποννησιακοῦ πολέμου ἔτει ὑπὸ τοῦ λοιμοῦ ἀθλιώτατα διετέθησαν. — Κακὸν οἶδεν φέεται ἐν ἀνδρὶ θεμέλια θεμένῳ τοῦ βίου σωφροσύνην καὶ ἐγκράτειαν. — Τοὺς πιστοὺς τίθεσθαι δεῖ ἕκαστον ἐαντῷ. — Οἱ πολλοὶ φοβοῦνται, μὴ οἱ πολέμοι τῇ πόλει ἐπιτιθῶνται. —

Грађани су напали на непријатељ. — Мы ћемо добре пријатељима учинити. — Грађани се боју, да ће непријатељи на варошъ напасти. — Оставьте путный трошакъ за старость. — Намести венаць. — Чувайте се, да васъ непријатељи ненападу. — Крезусъ е оставио млога блага у својој кући. — Богатство мевя често характеръ людѣй. — Природа се неможе лако променити. — Атиняни су метли златну круну на вратима Акрополиса. — Ратъ е све променіо.

LXIX. Речи за ученѣ на паметь и задатци за преводъ.

Συνεπιτίθωμι, даемъ заедно; | сред. предаемъ се съ други-

ма некой ствари.
συννέω, предемъ, (заедно).

ἀμοιβή, ή, промена, награда.
στρατός, ό, войска.

Χάρις χάριτι ἀποδίδεται. — Τῷ εὖ ποιῶντι πολλόνκις κα-
κῇ ἀποδίδεται ἀμοιβή. — Παιριδες πολλάκις διὰ κέρδος προῦ-
δόθησαν. — ολλὰ δῶρα δέδοται τοῖς ἀνθρώποις παρὰ τῶν
θεῶν. — Ὡς μέγα τὸ μικρὸν ἔστι ἐν καιρῷ δοθέν. — Ὅτε
εἶλε τὴν Θηβαίων πόλιν Ἀλέξανδρος, ἀπέδοτο τοὺς ἐλευθέρους
πάντας. — Ἐκὼν σεαντιὸν τῇ Κλωθοῦ συνεπιδίδου, παρέχων
συννῆσαι, οἷσισι ποτε πράγμασι βούλεται. — Ὅμοίως αἰσχρόν,
ἀκούσαντα χρήσιμον λόγον μὴ μανθάνειν καὶ διδόμενόν τι ἀγαθὸν
παρὰ τῶν φίλων μὴ λαμβάνειν. — Οἱ πολῖται φοβοῦνται, μὴ
ἢ πόλις προδιδῶται. — Μήποτε ὑπὸ τῶν φίλων προδίδουτο.
— Ὁ στρατός ὑπ' αὐτοῦ τοῦ στρατηγοῦ προῦδίδουτο. — Ἀπό-
δου τὸ κύπελλον.

Богъ дав све. — Поуз дано е богатство, кое е Богъ
дао. — Войници су издали варошъ неприятельима. —
Треба благородно сиосити, што е Богъ дао. — Приятель
неће приятеля издати. — Кажу за Александра, надъ е
освоио Тиву, да е све слободне граѓане продао. — Кажу,
да е войску издао самъ войвода. — Граѓани су се боя-
ли, да nebude варошъ издана. — Продаймо неаре.

LXX. Речи за ученѣ на память и задатци за пре-
водъ.

Ἀρσιέννυμι, облачимъ.

ἐπιδείκνυμι, показуемъ фале-
hij се.

ἀπόλλυμι, упропаштавамъ;
сред. упропаштавамъ се,
пропадамъ.

κεράννυμι, мешамъ.

σβέννυμι, гасимъ.

συναπόλλυμι, упропаштавамъ
заедно; сред. пропадамъ съ
некимъ заедно.

παρόρησια, ή, слобода у обхо-
ђеню.

ῥήτωρ, ορος, ό, говорникъ.

πολυτελής, ες, драгоцѣнъ.

ἐνδείκνυμι, показуемъ; сред.
показуемъ се.

ἀληθῶς, нарѣч. истинито, за-
иста.

Φίλοι φίλοις συναπόλλυνται δυσενχοῦσιν. — Οὐδέποτε
κλέος ἐσθλὸν ἀπόλλυται. — Ἄνδρὸς δικαίου καρπὸς οὐκ ἔ-

πόλλυται. — Αἱ γυναῖκες χαίρουσιν ἀμφιεννύμεναι καλὰς ἐσθῆτας. — Οἱ ἀληθῶς σοφοὶ οὐ σλεύδουσιν ἐπιδείκνυσθαι τὴν ἀπὸ τῶν σοφίαν. — Ὁ οἶνος, ἐὰν ἔδεται κεραυνήηται, τὸ σῶμα ῥώννυσιν. — Ἡ ὀργὴ ἐνθὺς σβεννύοιτο. — Αἰὲ ἐν τῷ βίῳ ἀρετὴν καὶ σωφροσύνην ἐνδείκνυσο. — Οἱ Πέρσαι πολυτελεῖς στολὰς ἀμφιέννυτο. — Ὁ ῥήτωρ τὴν γνώμην μετὰ παρθυσίας ἀπεδείξατο. — Ἀλκιβιάδης ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων στρατηγὸς ἀπεδείχθη.

Персіянци облаче великолѣпне алыне. — Показуйте у животу добродѣтель и трезвеность. — Мы се дивимо пріятельима, кои заедно са несрећнимъ пріятельима пропадаю. — Желимо, да слободно извеммо наше миѣніе — Софисте показивау чалећи се свою мудрость. — Жене облаче лепе алыне. — Нека говорникъ изяви свое миѣніе слободно.

Прегледъ глагола на μι.

1. Глаголи на μι, кои узимаю лична оконченія непосредственно до кореногъ самогласногъ.

§. 135. Глаголи на α (ἔστη-μι, στα-):

1. *κί-χρη-μι*, позаймлюемъ, узаймлюемъ (*Χρα-*), *κί-χράναι*, буд. *χρήσω*; прош. *έχρησα*. Сред. узимаемъ, буд. *χρήσεται*. (прош. *έχρησάμην* у овомъ значеню избегаваю Атици.). Истомъ корену принадлеже:

2. *χρῆ*, треба (кор. *Χρα-* и *Χρε-*), сосл. *χρή*, неопр. *χρήναι*, причастія (*τὸ*) *χρεών*; пол. прош. *έχρήν* или *χρήν*, пожел. *χρείη* (одъ *Χρε-*).

3. *ἀπόχρη*, довольно в, образуе се осимъ тога одъ *Χραω*: *ἀποχρῶσιν*, неопр. *ἀποχρήν*, прич. *ἀποχρῶν*, *ῶσα*, *ῶν*; пол. прош. *ἀπέχρη*; буд. *ἀποχρήσει*; прош. *ἀπέχρησε* (*ν*). Сред. *ἀποχρῶμαι*, имамъ доста, *ἀποχρήσθαι*, иде по *χράομαι* (§. 97. 3.).

4. *ὀνίνημι* (съ вин.), ползуемъ (*Όνα-*); *ὀνινάσαι*; пол. прош. нема; буд. *ὀνήσω*; прош. *ὤνησα*. Сред. *ὀνίνασαι*, пол.

зுவம் се, буд. *ὀνήσομαι*; прош. *ὀνήμην*, *ησο*, *ητο*, и т. д. повел. *ονησο*, прич. *ὀνήμενος*, пожел. *ὀνάμην*, *αιο*, *αιτο* (§. 134. 1.) неопр. *ὄνασθαι*; прош. страд. *ὀνήθην* ређе, место *ὀνήμην*. Остали образци допуњаваю се са *ὄφελειν*.

5. *πέ-μ-πλή-μι*, пунамъ, (*Π λ α-*) *πιμπλάμαι*; пол. пр. *ἐπιμπλήην*; буд. *πλήσω*; савр. прош. *πέπληκα*; прош. *ἐπλήσα*. Среднѣ пунамъ се, *πιμπλαμαι*, *πιμπλασθαι*; пол. пр. *ἐπιμπλάμην*; буд. *πλήσομαι*; прош. *ἐπλήσαμην*; савр. прош. сред. или страд. *πέπλησμαι*; прош. страд. *ἐπλήσθην*.

Писме *μ* однада у удвојаваню кодъ овогъ и слѣдуюћегъ глагола, ако су исти сложени, и ако предъ удвојаванѣмъ ступа *μ*, и. пр. *ἐπιπιπλαμαι*, али: *ἐνεπιμπλάμην*.

6. *πίμπρημι*, горемъ, преносно, сасвимъ као *πίμπλημι*: *πρήσω*, *ἐπρήσα*, *πέπρηκα*, *πέπρησμαι*, *ἐπρήσθην*, *πεπρήσομαι*.

7. *Τ λ η μι*, сносимъ, нема сад. и пол. прош. времена (место тога *ὑπομένω*, *ἀνέχομαι*), прош. *ἐτίλην*, *τλώ*, *τλάτην*, *τλήθι*, *τλήναι*, *τλάς*; буд. *τλήσομαι*; савр. прош. *τέιληκα*. У атической прози редко се налази овај глаголъ.

8. *φη-μί*, кажемъ (кор. *Φ α-*), има слѣдуюће образованѣ:

Време садаш.		Залогъ дѣйств.	Време полупрошл.	
извѣст. телно.	Едноб. 1. <i>φημι</i> *) 2. <i>φης</i> 3. <i>φισί</i> (ν) Двоб. 2. <i>φατόν</i> 3. <i>φατόν</i> Внш. 1. <i>φαιμέν</i> 2. <i>φατέ</i> 3. <i>φασί</i> (ν)	извѣст. телно.	Едноб. 1. <i>ἔφη</i> 2. <i>ἔφης</i> , обично: <i>ἔφησθα</i> 3. <i>ἔφη</i> Двоб. 2. <i>ἔφατον</i> 3. <i>ἔφατην</i> Внш. 1. <i>ἔφαμεν</i> 2. <i>ἔφατε</i> 3. <i>ἔφασαν</i>	
сосл. повел. неопр. прич.	<i>φῶ</i> , <i>φῆς</i> , <i>φῆ</i> , <i>φῆτον</i> , <i>φῶμεν</i> , <i>φῆτε</i> , <i>φῶσι</i> (ν). <i>φάθι</i> или <i>φάθι</i> , <i>φάτω</i> , <i>φάτον</i> , <i>φάτων</i> , <i>φάτε</i> , <i>φάτωσαν</i> и <i>φάτων</i> . <i>φάται</i> (<i>φάς</i> , <i>φάσα</i> , <i>φάν</i> , родит. <i>φάντος</i> , (<i>φάσης</i> , не атич.).	пожелателно. будућ. прош.	<i>φαιην</i> , <i>φαιης</i> , <i>φαιη</i> , <i>φαιητον</i> и <i>φαιτον</i> , <i>φαιτην</i> и <i>φαιτην</i> , <i>φαιημεν</i> , и <i>φαιμεν</i> , <i>φαιητε</i> и <i>φαιτε</i> , <i>φαιεν</i> . <i>φῆσω</i> <i>ἔφησα</i>	

З а л о г њ с т р а д а т е л н ы й.

саврш. прош. повел. *πεφάσθω*, неъ буде речено глагол. прилаг. *φάσας*, *φάσας*.

*) У сложено: *ἀντίφρημι, σύμφρημι, ἀντίφρησι, σύμφρησι*, и т. д. али *ἀντιφῆς* и сосл. *ἀντιφῶ, ἀντιφῆς* и т. д.

Примѣт. 1. У II. лицу *φῆς* налази се како гласоудареніе, тако и подписано і противъ сваке аналогіе. — Како овај глаголь постае енклитика (осимъ *φῆς*), у времену садаш. види §. 14.

Примѣт. 2. Овај глаголь има двогубий значај: а) казати уобште, б) потврдити, допустити и т. д.

Овде принадлеже слѣдуюћи депоненси глаголи:

1. *ἄγασμαι*, дивимъ се, пол. пр. *ἡγάμην*; прош. *ἡγάσθην*; буд. *ἀγάσομαι*.

2. *δύναμαι*, могу, сослаг. *δύνωμαι* (§. 134. 1.), повел. *δύνασο*, неопр. *δύνασθαι*, прич. *δυνάμενος*; пол. пр. *ἐδυνάμην* и *ἤδυν.*, *ἐδύνω* и т. д. пожел. *δυναίμην*, *δύναιο* (§. 134. 1.); буд. *δυνήσομαι*; прош. *ἐδυνήθην* и *ἤδ.* и *ἐδυνάσθην* (нар. §. 85. прим.); савр. прош. *δεδύνημαι*; глаголно прилагателно *δυνατός*, могућъ.

3. *ἐπίσταμαι*, знамъ, *ἐπίστασαι* и т. д. сосл. *ἐπίστωμαι* (§. 134. 1.), повел. *ἐπίστω* и т. д. пол. прош. *ἠπιστάμην*, *ἠπίστω* и т. д. пожел. *ἐπισταίμην*, *ἐπίσταιο* (§. 134. 1.); буд. *ἐπιστήσομαι*; прош. *ἠπιστήθην*; глагол. прил. *ἐπιστητός*.

4. *ἐραμαι*, любимъ (у сад. и пол. прош. употребљава се кодъ прозе *εῖράω*) прош. *ἠράσθην*; буд. *ἐρασθήσομαι*.

5. *κρεῖμαι*, висимъ, сосл. *κρέμωμαι* (§. 134. 1.); пол. прош. *ἐκρεμάμην*, пожел. *κρεμαίμην*, *αιο*, *αιτο* (§. 134. 1.); прош. *ἐκρεμάσθην*; буд. страд. *κρεμασθήσομαι*, быћу обещень; буд. сред. *κρεμήσομαι*.

6. *πράσθαι*, купити, *ἐπριάμην*, 2. лице *ἐπρίω*, недостаточно прошло сред. коимъ су се послуживали Атици место прошлогъ времена одъ *ώνέομαι*: *ἐωνησάμην* (нар. §. 87. 4.), сосл. *πρίωμαι* (§. 134. 1.), пожел. *πριαίμην*, *αιο*, *αιτο* (§. 134. 1.), повел. *πρίω*, прич. *πριάμενος*.

LXXI. Речи за ученѣ на паметь и задатци за преводъ.

Ἐπιπρόημι, запаљоємъ, уга-|*σύνειμι*, съ дат. заедно самъ,
люємъ. | држимъ се съ некимъ.

σοφρονέω, цѣломудруемъ, трезвень самъ, при чистой совести.	πολιτικός, ἡ, ὄν, државный. грађанскій; τὰ πολιτικά, политика.
προσημαίνω, предозначавамъ.	πότερος, ἄ, ον; кои одъ двоице.
προτρέπω, побуђуемъ, наводимъ на што.	ἴσως, нарѣч. вальда, може быти.
φείδομαι, съ род. штедимъ.	οὐκέτι, нарѣч. не выше.
εὐκλεία, ἡ, слава.	πρότερον, пређе, пре.
κώμη, ἡ, село.	ἕως, саюзъ, дотле, докле.
δαιμόνιον, τὸ, божество.	
ὄσος, ἡ, ον, колкиѣ.	

Σωκράτης πρὸ πάντων ᾤετο χρῆναι τοὺς ἀνθρώπους σοφροσύνην κτήσασθαι. — Ἐν ἐλλείπει χρῆ τοῖς σοφοῦς ἔχειν βίον. — Ἔργα καὶ πράξεις ἀρετῆς, οὐ λόγους ζηλοῦν χρείων. — Ἴσως εἶποι τις ἄν, ὅτι χρῆν Σωκράτη μὴ πρότερον τὰ πολιτικά διδάσκειν τοὺς ἐναντιῶ συνδιατρούβοντας, ἢ σοφροεῖν. — Σωκράτης τὴν πόλιν πολλὰ ᾤνησεν. — Οἱ πολέμιοι πολλὰς κώμας ἐνέπηρσαν. — Σωκράτης τὸ δαιμόνιον ἐση προσημαίνειν ἐναντιῶ τὸ μέλλον. — Πόντος, φασίν, εὐκλείας πατήρ. — Ὅσα οἱ ὀλίγοι τοὺς πολλοὺς μὴ πείσαντες, ἀλλὰ κρατοῦντες γράφουσι, πότερον βίαν φῶμεν εἶναι, ἢ μὴ φῶμεν; — Οἱ πολῖται τοὺς στρατιώτας τῆς ἀνδρείας ἠγάσθησαν. — Ἀλκιβιάδης, ἕως Σωκράτει συνῆν, ἐδυνήθη τῶν μὴ καλῶν ἐπιθυμιῶν κρατεῖν. — Πριαμὴν πρὸ πάντων χρημάτων τὸν σοφὸν ἄνδρα φίλον εἶναι μοι. — Πολλοὶ χρημάτων δυνάμενοι φείδεσθαι, πρὶν ἐρᾶν, ἐρασθέντες οὐκέτι δύνανται.

Сократъ потврђаваше, да му е божество будућностъ предвозвѣстило. — Я велимъ, говораше войвода, да вы морате на непријателя напасти. — Добродѣтель ће свагда човеку помоћи. — Напуните пеаре виномъ. — Варошъ е спалѣна. — Умеренъ човекъ задржаће свагда свое страсти. — Мударъ ће свагда любити добродѣтель. — Сократъ е разумевао, да побуђуе младиће на добродѣтель. — Верногъ пријатеља, неможемо съ новцима купити.

§. 136. Глаголи на ε (τ ἰ-θ η-μι, θ ε-):

1. ἴ-η-μι (кор. ἴ), шилѣмъ. Многи образци овогъ глагола долазе само у сложеноу.

З а л о г њ д ѣ й с т в и т е л н ы й.

време садашиѣ.	изав. ἴμι, ἴης, ἴσαι (ν); ἴστον, ἴμεν; ἴτε. ἴσαι (ν). сосл. ἴω, ἴης, ἴη; ἴτων; ἴωμεν, ἴητε, ἴσαι (ν) ἀφῶ, ἀφῆς и т. д. повел. ἴи, ἴέτω и т. д. неопр. ἴναι; прич. ἴεις, ἴείσα, ἴεν
пол. прош.	изав. ἴουν (одъ ἴω), ἀφῶν (реѣ ἴφῶν) (редко ἴεν, проῖον). ἴи, ἴи; ἴστον, ἴέτην; ἴμεν, ἴτε, ἴσαν. Пожел. ἴιην.
савр. прош. прош. II.	εἶχα — дав. прош. εἶκην. — буд. ἴσω, — прош. I. ἴκα (§. 131, 2) изав. единобр. допунала се съ прош. I. (§. 131, 2); двообр. εἶ- тон, εἶτην; внешнебр. εἶμεν, καθέμεν, εἶτε, εἶητε, εἶσαν, ἀφείσαν. Сосл. ὦ, ἀφῶ, ἴς и т. д. Пожел. εἶην, εἶης, εἶη; εἶστον, εἶτην; εἶμεν, εἶτε, εἶεν. Повел. ἴс, ἀφείс, ἴω, ἴтон, ἴτων; ἴте, ἴωσαν и ἴτων. Неопр. εἶναι, ἀφείναι. Прич. εἶς, εἶσα, ἴν. род. ἴτος, εἶης, ἀφείτος.

Примѣт. Нараштай одъ ἀφῆμι слѣдуетъ аналогіи у §. 91. 3. напоменуты глагола.

З а л о г њ с р е д н ы й.

време садашиѣ.	изав. ἴμαι, ἴσαι, ἴται и т. д. сосл. ἴωμαι, ἀφῶμαι, ἴη, ἀφῆ и т. д. повел. ἴσο или ἴου; неопр. ἴσθαι; прич. ἴμενος, η, ον.
пол. прош.	ἴιμεν, ἴσο и т. д. пожел. ἴιμεν (ἴιμεν), ἴоо, ἀφῶо и т. д.
прош. II.	изав. εἶμην сосл. ὦμαι, ἀφῶμαι, ἴ, ἀφῆ, ἴται, ἀφῆται. ἴсо, ἀφείсо пожел. проῖμεν, оіо, оіто, оіμεθα и т. д. εἶто, ἀφείто повел. оѵ (ἀφῶѵ, проῖѵ), ἴσθω и т. д. 2. внешнебр. ἴσθε (ἀφῶθε, проῖσθε). εἶμεθα и т. д. неопр. ἴσθαι. прич. ἴμενος, η, ον.
савр. прош.	ἴμαι, μεθείμαι, неопр. ἴσθαι, μεθείσθαι; дав. прош. εἶμην, εἶсо, ἀφείсо и т. д. — будущ. ἴσομαι. Прощ. I. ἴκαμην само у изавител. и то редко.

З а л о г њ с т р а д а т е л н ы й.

прош. I. εἶδην, εἶδῆναι, и т. д. будущ. εἶθῶμαι, глагол. прилаг. εἶτός, εἶτός-
(ἀφῆτος).



§. 137. *Εἶμι* (кор. *ἔσ-*), *εἰсамъ*. и *εἶμι* (кор. *ἰ-*), *идемъ*.

В р е м е с а д а ш н ѣ .

ИЗВѢСТНО.		НЕИЗВѢСТНО.		
Едн.об.	1. <i>εἶμι</i> , <i>εἰсамъ</i>	сосл. <i>ἴ</i> , да самъ	<i>εἶμι</i> , <i>идемъ</i>	сосл. <i>ἴω</i> да идемъ
	2. <i>εἶ</i>	<i>ἴς</i>	<i>εἶ</i>	<i>ἴης</i>
	3. <i>ἔσσι</i> (<i>γ</i>)	<i>ἴσσι</i>	<i>εἶσι</i> (<i>γ</i>)	<i>ἴη</i>
Двоб.	2. <i>ἔστων</i>	<i>ἴτων</i>	<i>ἴτων</i>	<i>ἴτων</i>
	3. <i>ἔστων</i>	<i>ἴτων</i>	<i>ἴτων</i>	<i>ἴτων</i>
	Ваш.	1. <i>ἔσμεν</i>	<i>ἴμεν</i>	<i>ἴμεν</i>
	2. <i>ἔστέ</i>	<i>ἴτε</i>	<i>ἴτε</i>	<i>ἴτε</i>
	3. <i>εἶσι</i>	<i>ἴσι</i> (<i>γ</i>)	<i>ἴσι</i> (<i>γ</i>)	<i>ἴσι</i> (<i>γ</i>).
Едн.об.	2. <i>ἴσθι</i>	неопр. <i>ἴσθαι</i>	<i>ἴθι</i> , <i>πρόσθι</i>	неопр. <i>ἴσθαι</i>
	3. <i>ἴστω</i>	прич. <i>ἴν</i> , <i>οὔσα</i> , <i>ἴν</i>	<i>ἴω</i> , <i>πρόστω</i>	прич. <i>ἴών</i> , <i>ἴούσα</i>
	Двоб.	2. <i>ἴστων</i>	<i>ἴτων</i>	<i>ἴτων</i>
	3. <i>ἴστων</i>	род. <i>ἴστων</i> , <i>οὔσων</i>	<i>ἴτων</i>	<i>ἴτων</i>
Ваш.	2. <i>ἴσθε</i>	(<i>παρών</i> , <i>παρούσα</i>)	<i>ἴτε</i>	<i>ἴτε</i>
	3. <i>ἴσθεσαν</i>	<i>παρόν</i> род. <i>παρόντων</i> .	<i>ἴθεσαν</i> или <i>ἴστων</i>	<i>ἴθεσαν</i> или <i>ἴστων</i> .
	(<i>ρεβ</i> <i>ἴστων</i>)			

В р е м е п о л у п р о ш л о .

ИЗВѢСТНО.		НЕИЗВѢСТНО.		
Едн.об.	1. <i>εἶν</i> , <i>быо самъ</i>	пож. <i>εἶν</i>	<i>ἴεν</i> или <i>ἴα</i> (<i>παρήα</i>)	пож. <i>ἴοιμι</i> или <i>ἴοι</i>
	2. <i>ἴσθα</i>	<i>εἶης</i>	<i>ἴης</i> „ <i>ἴησθα</i>	<i>ἴοις</i> „ <i>οἶην</i>
	3. <i>εἶν</i>	<i>εἶη</i>	<i>ἴη</i>	<i>ἴοι</i>
Двоб.	2. <i>ἴστων</i>	<i>εἶτων</i>	<i>ἴετων</i> , <i>обич.</i> <i>ἴτων</i>	<i>ἴοιτων</i>
	3. <i>ἴστων</i>	<i>εἶτων</i>	<i>ἴετων</i> „ <i>ἴτων</i>	<i>ἴοιτων</i>
	Ваш.	1. <i>ἴμεν</i>	<i>εἶμεν</i>	<i>ἴεμεν</i> „ <i>ἴμεν</i>
	2. <i>ἴτε</i>	<i>εἶτε</i>	<i>ἴετε</i> „ <i>ἴτε</i>	<i>ἴοιτε</i>
	3. <i>ἴσαν</i>	<i>εἶσαν</i> и <i>εἶεν</i>	<i>ἴεσαν</i>	<i>ἴοιεν</i>
		(<i>παρεἶεν</i> и т. д.)		
буд. I. <i>ἴσομαι</i> , <i>ἴσῃ</i> или <i>ἴσει</i> , <i>ἴσται</i> и т. д.		O значаю врем. сад. види §. 152.		
пож. <i>ἴσοίμην</i> , неопр. <i>ἴσεται</i> , прич. <i>ἴσομενος</i>		примѣч. i.		

Примѣт. 1. О энклитики времена садаши. глагола *εἶμι*, *εἰсамъ* (осимъ II. лица *εἶ*) види §. 14. — У сложено стои удареніе на предлогу, у koliko обшита правила глагоударенія дозволяваю, као: *πάρειμι*, *пáреи*, *пáреσι* и т. д. повел. *пáреσθι*; али *παρήν*, *παρήσθι* и т. д. збогъ временогъ нараштая; *παρέσθαι* збогъ одадшегъ *ε* (*παρέσθαι*), *παρέδναι* као неопред. съ оконченіемъ *ναι*, *παρῶ*, *ἦς*, *ῆ* и т. д. збогъ славяна.

Примѣт. 2. Глаголи, сложени са *εἶμι*, слѣдую истимъ правилами, као они, кои су са *εἶμι* сложени, и. п. *пáреиμι*, *пáреи*, *пáреиси*, *пáреитон*; зато и имаю више образаца еднаки ова два глагола, кадъ су сложена, и. п. *пáреи-*

μι, πάρει, и πάρεισι (III. л. еднобр. одъ εἶμι и III. вишебр. одъ εἶμι); али неопр. παριέναι, прич. παριών, παριούσα родит. παριόντος, παριούσης; παρήτον, παρήμεν, παρήτε.

LXXII. Речи за ученѣ на память и задатци за преводъ.

Ἀφήμι, оставлямъ, напушћамъ.	τιμωρόω, помажемъ; сред. съ вин. светимъ се некомъ, казимъ.
ἔξιμι, пуштамъ, изпушћамъ, о рекама: изливамъ се.	ἀρχέομαι, (съ страд.) съ дат. задоволявамъ се.
ἐψήμι, шилѣмъ, пошилѣмъ, одпошилѣмъ; сред. съ род. шилѣмъ се, или шилѣмъ мое мисли къ нечемъ, т. е. зактевамъ.	κραυγή, ἤ, вика, дрека. πέδη, ἤ, окоеъ. κάπρος, ὁ, вепаръ (дивльий). λίθος, ὁ, камень.
καθήμι, пушћамъ доле.	Νεῖλος, ὁ, Нилъ.
μεθήμι, попушћамъ, оставлямъ, пропушћамъ.	δέον (одъ δεῖ), τὸ, нужно, потребно, дужностно.
παρήμι, пропушћамъ, одпушћамъ, одапишћамъ, умарамъ се.	Διογένης, ους, ὁ, Диогенъ. χιών, ὄνος, ἤ, снегъ. στόμα, αἰος, τὸ, уста, уше.
ἄπειμι, отсутствуемъ.	Ἐρμάνθιος, α, ου, Еримантискій.
ἄπειμι, одлазимъ.	καρτερός, ἄ, ὄν, якъ, снажанъ.
εἴσειμι, улазимъ, долазимъ.	φανερῖς, ἄ, ὄν, видимъ, яванъ, познатъ.
πρόσειμι, долазимъ, приступамъ.	δῆθεν, нарѣч. наравно, т. е. ἔπειτα, нарѣч. после, оида.
ἐμβροχιζώ, терамъ у замку, у мрежу.	πλεονάζεις, нарѣч. чешће.
μένω, остаемъ.	
παρασκευάζω приуготовлявамъ	

Οἱ ἀγαθοὶ οὐ διὰ τὸν ὕπνον μεθιάσι τὰ δεόντα πράττειν. — Ἀφείς τὰ φανερά μὴ δίωκε τὰ ἀφανῆ. — Πολλοὶ ἄνθρωποι ἐψήνται πλούτου. — Πέδας λέγουσιν εἰς τὸν Ἑλλήσποντον καθεῖναι Ξέρξην, τιμωρούμενον δῆθεν τὸν Ἑλλήσποντον. — Οὐτ' ἐκ χειρὸς μεθέντα καρτερόν λιθὸν ῥᾶον κατασχεῖν, οὐτ' ἀπὸ γλώττης λόγον. — Προακλήσας τὸν Ἐρμάνθιον κάπρον διώ-

ξας μετὰ κραυγῆς εἰς χιόνα πολλήν παρειμένον ἐνεβρόχισεν. — Ὁ Νεῖλος ἐξίτησιν εἰς τὴν θάλατταν ἐπὶ τὰ στόμασιν. — Ἄττα ἔπειτ' ἔσται, ταῦτα θεοῖς μέλει. — Εἰ θνητὸς εἰ βέλτιστε, θνητὰ καὶ φρόνει. — Μέμνησο νέος ὄν, ὡς γέρον ἔση ποτέ. — Δίκαιος ἰσθ', ἵνα καὶ δικαίων τύχης. — Βίαις παρούσης, οὐδὲν ἰσχύει νόμος. — Εὐδαιμόν εἶην καὶ θεοῖς φίλος. — Ἀλέξανδρος εἶπεν. Εἰ μὴ Ἀλέξανδρος ἦν, Διογένης ἂν ἦν. — Βιώσῃ ἀρκούμενος τοῖς παροῦσι, τῶν ἀπόντων οὐκ ἐφιέμενος. Καὶ νεότης καὶ γῆρας ἄμφω καλὰ ἔστιον. — Οἱ ἄνθρωποι εὐδαιμονεῖν δύνανται, κἄν πένητες ὦσιν. — Ἀλήθειά σοι παρέστω. — Ἴωμεν, ὦ φίλοι. — Φεῦγε διχοστιασίας καὶ ἔριν, πολέμον προσιόντος. — Ἐπεὶ ἡ Μανδάνη παρεσκευάζετο ὡς ἀλιούσα πάλιν πρὸς τὸν ἄνδρα, ὁ Ἀστυάγης ἔλεγε πρὸς τὸν Κύρον Ὡ παῖ, ἦν μένης παρ' ἐμοί, πρῶτον μὲν, ὅταν βούλῃ, εἰσιέναι ὡς ἐμὲ ἐπὶ σοὶ ἔσται, καὶ χάριν σοι μᾶλλον ἔξω, ὅσῳ ἂν πλεονάκις εἰσῆς ὡς ἐμέ. Ἐπειτα δὲ ἵπποις τοῖς ἐμοῖς χρήσῃ καὶ, ὅταν ἀπίης, ἔχων ἄπει οὓς ἂν ἀντὶς ἐθέλῃς ἵπλους.

Добаръ неће нигда пропустити, потребно (што е) учинити. — Многи теже за непознатимъ, а познато остављю. — Ксерксъ е пустио окове у Елиспонтъ. — Некъ ми човекъ nebude само устима пријатељ, него и дѣломъ. — Будите праведни, да и вама правда буде. — Пријатељ се брине за пријатеља и ако одсутствуе. — Кадъ су непријатељи у варошъ ушли, побегли су грађани. — Иди унутра диете. — Нека сви војници иду изъ вароши. — Две су войске ушле у варошъ.

§. 138. II. Глаголи на *μι*, кои узимаю лична оконченія текъ онда, кадъ се до нѣновогъ кореногъ самогласногъ стави слогъ *υυ̅* или *υ̅*.

Образованѣ глагола на *α*, *ε*, *ο*, и оны, кои се у корену на сагласно свршую.



А. Глаголи, којима коренъ излази на *α, ε, ο*.

Залогъ.	Вре- ме.	а) коренъ на <i>α</i> . разсинамъ.	б) коренъ на <i>ε</i> . ситимъ.	в) коренъ на <i>ο</i> (<i>ω</i>) простаремъ.
Иствител- ный.	сад. п. пр. с. пр. д. пр. буд. прош.	σκεδά-ννυ-μι†) ἐ-σκεδά-ννυ-ν†) ἐ-σκεδά-κα ἐ-σκεδά-κειν σκεδά-σω атич. σκεδά-ῶ-ᾶς, -ᾶ ἐ-σκεδά-σα	κορέ-ννυ-μι †) ἐ-κορέ-ννυ-ν†) κε-κορε-κα ἐ-κε-κορέ-κειν κορέ-σω атич. κορῶ, -εῖω, -εῖ ἐ-κορε-σα	στρώ-ννυ-μι†) ἐ-στρώ-ννυ-ν†) ἔ-στρω-κα ἔ-στρω-κειν στρω-σω ἔ-στρω-σα
средний.	сад. п. пр. с. пр. д. пр. буд. прош. б. III.	σκεδά-ννυ-μαι ἐ-σκεδά-ννύ-μην ἐ-σκεδά-σ-μαι ἐ-σκεδά-σ-μην	κορέ-ννυ-μαι ἐ-κορε-ννύ-μην κε-κορε-σ-μαι ἐ-κε-κορέ-σ-μην κορέ-σ-ομαι ἐ-κορε-σ-άμην κε-κορέ-σ-ομαι	στρώ-ννυ-μαι ἐ-στρω-ννύ-μην ἐ-στρω-μαι ἐ-στρώ-μην
страдател- ный.	прош. будућ	ἐ-σκεδά-σ-θην σκεδα-σ-θήσομαι	ἐ-κορέ-σ-θην κορε-σ-θήσομαι	ἐ-στρώ-θην στρω-θήσομαι
глагол. прилагат.		σκεδα-σ-τός σκεδα-σ-τέος	κορε-σ-τός κορε-σ-τέος	στρω-τός στρω-τέος

†) и σκεδα-ννύω, ἐ-σκεδάννυον — κορε-ννύω, ἐ-κορέ-ννυον — στρωννύω ἐ-στρώ-ννυον (v свагда кратко).

Б. Глаголи, којима коренъ излази на сагласно писме.

	губимъ.	губимъ се.	заклинемъ	заклинемъ се
садашић.	ὄλ-λυ-μι†)	ὄλ-λυ-μαι	ὄμ-νυ-μι†)	ὄμ-νυ-μαι
ол. прош.	ὤλ-λυ-ν†)	ὤλ-λυ-μην	ὄμ-νυ-ν†)	ὄμ-νύ-μην
ар. пр. I.	ὄλ-ώλε-κα (Ὀλεω) §. 89.		ὄμ-ώμο-κα (Ὀμοω) §. 89.	ὄμ-ώμο-σ-μαι
прош. II.	ὄλ-ωλ-α		ὄμ-ωμό-κειν	ὄμ-ωμό-σ-μην
в. пр. I.	ὄλ-ωλέ-κειν			
в. пр. II.	ὄλ-ώλε-ω			
будуће.	ὄλ-ῶ, -εῖς	ὄλ-οῦμαι, -εῖ	ὄμ-οῦμαι, εῖ	ὄμο-σ-άμην
прошло I.	ὄλε-σα	прош. II. ὤλ-όμην	ὄμο-σα	ὄμο-σ-θήην будућ. I. стр. ὄμο-σ-θήσομαι

†) и ὀλλύ-ω, ὀλλυ-ον — ὀμνύ-ω, ὀμνυ-ον (свуда v).

Примѣт. Ὀλλυμι постало е одъ ὄλ-νυ-μι. Спреже се као δείχνυμι у примерима §. 133. — Причастіе савр-прош. врем. одъ глагола ὄμνυμι гласи: ὀμομοσμένος. Остали образци савр. прош. и дав. прош. времена немаю обично σ кодъ атически списателя, као: ὀμόμοσαι ὀμόμοτο.

ПРЕГЛЕДЪ ОВДЕ ПРИНАДЛЕЖЕЊИ ГЛАГОЛА.

Корень се свршуе:

§. 139. А. на самогласно и узима *-vv̄*.

а) на α:

1. *χερά-vv̄-μι* мешамъ, буд. *χεράσω*, атич. *χερῶ*; пр. *ἐχέρῃσα*; с. прош. *κέχρῃκα*; сред. мешамъ се, прош. *ἐχέρσάμην*; савр. прош. сред. или страд. *κέχρῃμαι*; прош. страд. *ἐχράσθην*, а и *ἐχεράσθην*.

2. *χρεμά-vv̄-μι*, вешамъ; буд. *χρεμάσω*, атич. *χρεμῶ*, прош. *ἐχреμῃσα*; сред. или страд. *χρεμάννυμαι*, вешамъ се, (али *χреμῃμαι*, висимъ, §. 135. 5.), будућ. страд. *χреμασθήσομαι*; прош. *ἐχреμάσθην*.

3. *πετά-vv̄-μι*, разшируемъ, отварамъ, буд. *πετάσω*, атич. *πετῶ*; савр. прош. сред. или страд. *πέπταιμαι* (§. 117. 1.); прош. страд. *ἐπέτασθην*.

б) на ε:

1. *ἄμφι-vv̄-μι*, облачимъ, у прози *ἄμφιέννυμι*, пол. пр. *ἄμφιέννυ* безъ нараштая; буд. *ἄμφιέσω*, атич. *ἄμφιῶ*; пр. *ἤμφιέσα*; савр. прош. дѣйств. нема; савр. прош. сред. или страд. *ἤμφιέσομαι*, *ἤμφιέσαι*, *ἤμφιέσται* и т. д. неопр. *ἤμφιέσθαι*; буд. сред. *ἄμφιέσομαι*; атич. *ἄμφιοῦμαι*. (Нараштай §. 91. 3.).

2. *ζέ-vv̄-μι*, вримъ (преносно), буд. *ζέσω*; прош. *ἔξεσα*; савр. прош. сред. или страд. *ἔξεσομαι*; прош. страд. *ἔξεσθην*. — (*ζέω* е обычно непреносно.)

3. *σβέ-vv̄-μι*, гасимъ, буд. *σβέσω*; прош. I. *ἔσβεσα*; пр. II. *ἔσβην*; савр. прош. *ἔσβηκα*; сред. *σβέννυμαι*, гасимъ се; савр. прош. сред. или страд. *ἔσβεσομαι*; прош. страд. *ἔσβεσθην*. — Осимъ овогъ глагола нема други више на *vv̄-μι* съ прош. II. Види таблицу §. 142.

4. *στορέ-vv̄-μι*, простиремъ, буд. *στορέσω*, атич. *στορῶ*; прош. *ἐστόρεσα*. Остало образованъ времена иде као: *στορόννυμι*, види § 138. dlib.mk

в) на о, кое се протеже у ω.

1. ζώ-νν̄-μι, опасуемъ, буд. ζώσω; прош. ἐζώσα; сред. опасуемъ се, прош. ἐζωσάμην; савр. прош. среди. или страд. ἐζωσμαι (§. 95.).

2. ῥώ-νν̄-μι, снажимъ, буд. ῥώσω; прош. ἐῤῥώσα; савр. прош. сред. или страд. ἐῤῥώσθην; повел. ἐῤῥώσο, неопр. ἐῤῥώσθαι; прош. страд. ἐῤῥώσθην (§. 95.).

3. στρώ-νν̄-μι, простиремъ, буд. στρώσω; прош. ἐστρώσα и т. д. види στορένν̄-μι и §. 138.

4. χρώ-νν̄-μι, фарбамъ, боядишемъ, буд. χρώσω; пр. ἐχρώσα; савр. прош. сред. или страд. κέχρωσμαι; прошло страд. ἐχρώσθην (§. 95.).

§. 140. Б. на едно сагласно и узима -ν̄.

(види δέιξ-ν̄-μι §. 133.).

1. ἄγ-ν̄-μι, разбіямъ, будућ. ἄξω; прош. ἔαξα, неопр. ἄξαι; савр. прош. II. ἔαγα; прош. страд. ἐάγην. Нар. §. 87. 4.

2. εἶργ-ν̄-μι, (или εἶργω), затвараемъ, буд. εἶρξω; пр. εἶρξα; прош. страд. εἶρχθην; савр. прош. сред. или стр. εἶργμαι. (Али: εἶργω, εἶρξω, εἶρξα, изключавамъ).

3. ζεύγ-ν̄-μι, вежемъ, буд. ζεύξω; прош. ἐζευξα; сред. прош. ἐζευξάμην; савр. прош. сред. или страд. ἐζευγμαι; прош. страд. ἐζεύχθην и чешће ἐζύγην.

4. μίγ-ν̄-μι, мешамъ, буд. μίξω; прош. ἐμίξα, μίξαι; савр. прош. μέμιξα; савр. прош. сред. или страд. μέμιγμαι; пр. страд. ἐμίχθην, ἐμίγην; буд. страд. μιχθήσομαι; буд. III. μεμίξομαι.

5. οἶγ-ν̄-μι, отвараемъ, обычно се употребљава као сложено ἀνοίγνυμι (зато често бива и у сад. ἀνοίγω, и у пол. прош. ἀνέωγον), буд. ἀνοίξω; прош. ἀνέωξα, ἀνοίξαι; савр. прош. I. ἀνέωχα. савр. прош. II. ἀνέωγα, отворенъ самъ, а атич. има ἀνέωγμαи; пол. прош. сред. ἀνεωγόμεν; прош. страд. ἀνεχώθην, ἀνοιχθήμαι (Нар. §. 87. 6.).

6. ὀμόργ-νῦ-μι, бришемъ, буд. ὀμόρξω; прош. ὤμορξα
 сред. убрисуемъ се, буд. ὀμόρξομαι; прош. ὤμορξάμην;
 прош. страд. ὤμορχθην.

7. πήγ-νῦ-μι, ударамъ, гурамъ, тврднемъ, буд. πήξω;
 прош. ἐπηξα; савр. прош. I. πέπηχα; савр. прош. II.
 πέπηγα, сред. πήγνυμαι, саврш. прош. πέπηγμαи; прош.
 страд. ἐπάγην; буд. страд. παγήσομαι.

8. ῥήγ-νῦ-μι; раздиремъ, буд. ῥήξω; прош. ἐῤῥήξα,
 савр. прош. II. ἐῤῥόωγα; прош. сред. ἐῤῥήξάμην; прошло
 страд. ἐῤῥάγην; буд. страд. ῥᾶγήσομαι.

LXXIII. Речи за ученѣ на память и задатци за пре-
 водъ.

Ἄναξεύγνυμι, упрежемъ опетъ,	σινγέω, мрзимъ.
подвргавамъ ярму, крећемъ,	βδελυγμία, ἦ, гнусность.
се опетъ.	λύχνος, ὅ, фенѣръ, светиликъ.
διαῤῥήγνυμι, разбіямъ, разди-	Ἄντισθένης, ους, ὅ, Антистенъ.
ремъ.	Ξενοφάνης, ους, ὅ, Ксенофанъ.
συμπήγνυμι, саставлямъ, сле-	φύσημα, ατος, τὸ, дисай.
плавямъ, цедимъ, течемъ,	φῶς, φωτός, τὸ, светлостъ.
протичемъ.	μαλθακός, ἦ, ὄν, меканъ, нѣ-
ἀποσβέννυμι, гасимъ.	жанъ, разнѣженъ.
ἐξόλλυμι, упропашћавамъ.	Ὀλύμπιος, ᾶ, ον, олимпійскій,
ἀνακαίω, усналюемъ.	сушт. Олимпіацацъ.
ἐγκαλλωπιζομαι, фалимъ се съ	ψεύδορκος, ον, кривооклетникъ;
нечимъ.	τὸ ψεύδορκον, кривооклет-
κωτίλλω, говоримъ, торочемъ.	ство.
	ἀηδής, ἐς, гаданъ, гнусанъ.

Τῶν βρωμάτων τὰ ἥδιστα, εἰάν τις προσφέρῃ, πρὶν ἐπι-
 θυμεῖν, ἀηδῆ φαίνεται, κεκορεσμένοις δὲ καὶ βδελυγμίαν παρέ-
 χει. — Τῷ αὐτῷ φύσηται τὸ μὲν πῦρ ἀνακαύσειας ἂν τὸ δὲ
 τοῦ λύχνου φῶς ἀποσβέσειας. — Ἡ ὕβρις πολλὰ ἤδη τῶν ἀν-
 θρώπων ἀπώλεσεν ἔργα. — Εἰ μὴ φυλάξεις μικρὸν, ἀπολείς τὰ
 μείζονα. — Οἱ πολέμοι ὤμοσαν τὰς συνθήκας φυλάξαι. —
 Ξενοφάνης ἔλεγε, τὴν γῆν ἐξ ἀέρος καὶ πυρὸς συμπαγῆναι. —
 Σωκράτης, ἰδὼν Ἀντισθένη τὸ διεῤῥώγος ἱματίου μέρος ἀεὶ
 ποιοῦντα φανερόν· Οὐ παύσῃ, ἔφη, ἐγκαλλωπιζόμενος ἡμῖν; —

Ψεύδορχον στυγεί θεός, ὅστις ὀρεῖται. — Ζεὺς ἀνδρ' ἐξολέσειεν Ὀλύμπιος, ὅς τὸν ἑταῖρον μαλθακὰ κωτίλλων ἐξαπατῆν ἐθέλει.

Некъ ври вода діете. — Альпина е раздерана. — Млеко е потекло. — Врата су отворена. — Вино е съ водомъ помешано. — Пеаръ е разбиенъ. — Свећа се е угасила. — Войници ће се кренути противъ непријателя. — Не заклинъи се безъ узрока. — Гордостъ ће васъ све упропастити. — Угасиъ свећу. — Жене ридаюћи раздерале су своє альпине.

§. 141. Спрезанъ два глагола *κεῖμαι* и *ἔμαι* у врем. савр. прош. кое има значай сад. времена.

а) *κεῖμαι*, лежимъ.

1. *Κεῖμαι*, управо, легао самъ, лежимъ; затимъ има значай сред. залога, *положенъ самъ*, и показує савр. пр. време безъ удвоаваня.

савр. прош. изяв. *κεῖμαι, κεῖσαι, κεῖται, κεῖμεθα, κεῖσθε, κεῖνται*; сосл. *κέωμαι, κέη, κέηται* и т. д.; повел. *κεῖσο, кеῖσθω* и т. д.; неопр. *κεῖσθαι*; прич. *κεῖμενος*.

дав. прош. изяв. *ἐκέειμην, ἐκεῖσο, ἐκειτο, 3. виш. ἐκειντο*; пож. *κεοίμην, кеοιο, кеοιτό* и т. д. буд. *кеῖσομαι*

б) *εἶμαι*, седимъ.

2. *Ἔμαι*, управо, сео самъ, посађенъ самъ, зато е *посађуемъ се* време савр. прош. одъ поетичкогъ дѣйств. прошлогъ *εἶσα*, усадио самъ, посадио самъ, основао. Корень е *ἦδ-* (срав. *ἦσ-ται* место *ἦδ-ται* §. 8. 3.).

Савр. прош. изяв. *ἔμαι, ἔσαι, ἔσται, ἔμεθα, ἔσθε, ἔνται*; повел. *ἔσο, ἔσθω* и т. д.; неопред. *ἔσθαι*, прич. *ἔμενος*.

дав. прош. *ἔμην, ἔσο, ἔστο, ἔμεθα, ἔσθε, ἔντο*.

3. Проза узима место простогъ сложенный глаголь *κάθημαι*, когга спрезанъ само у томъ одступа, што не

узима нигда у савр. прош. времену III. лицу едноброја σ а у дав. прош. само онда, кадъ има временый нараштай.

Савр. прош. *κάθημαι*, *κάθησαι*, *κάθηται*; сосл. *καθῶμαι*, *καθῆ*, *καθῆται*; повел. *κάθησο*; неопр. *καθήσθαι*; прич. *καθήμενος*.

дав. прош. *ἐκαθήμην* и *καθήμην*, *ἐκάθησο* и *καθήσο*, *ἐκάθητο* и *καθήστο*; пож. *καθοίμην*, *καθοίτο*, *καθοίτο*.

Примѣт. Оскудѣваюћи образци одъ *ἵμαι* допуњаваю се са *ἔξεσθαι* или *ἴξεσθαι* (проза *καθέξεσθαι*, *καθίξεσθαι*).

§. 142. Глаголи на ω, кои у прош. II. дѣйств. и сред. слѣдую образованю глагола на μι.

2. Више глагола съ характеромъ α, ε, ο, υ, образую прош. II. дѣйств. и сред. као глаголи на μι, ово време нема самогласногъ наклоненія, и зато се ставляю лична оконченія одма до корена. Сви остали образци овы глагола слѣдую образованю на ω.

2. Образованѣ овогъ прошлогъ II. дѣйств. одговара у свима наклоненіяма и причастіяма прош. II. дѣйств. глагола на μι. Характерно самогласно протеже се скоро свуда као кодъ *ἔστην*, т. е. *ᾶ* и *ε* у *η*, *ο* у *ω*, *ῦ* у *ῶ*, и остае такође као кодъ *ἔστην*, крозь цело изяв., и повел. накл. и кодъ неопр. Оконченіе повел. наклон. *ηθι* скраћуе се кодъ глагола съ характернимъ самогласнимъ α у *ᾶ*, кадъ су они сложени, и пр. *πρόβα* место *πρόβηθι*.



Наклонен. и лица.	а) характ.: α βα-ω, βαίγω идемъ.	б) характ.: ε σβε-ω, σβέννυ- μι, гасимъ.	в) характ.: ο γνω-ω; γιγνω- σκω, познаемъ.	г) характ.: υ δύω, замо- тавамъ.
изв.	Едноб. 1. ἔ-βη-ν и иβα 2. ἔ-βη-ς 3. ἔ-βη	ἔσβην, и угаси ἔσβης ἔσβη	ἔγνω, и позна ἔγνως ἔγνω	ἔδυν, загниори се ἔδυνς ἔδυν
Двоб.	2. ἔ-βη-των	ἔσβητον	ἔγνωτον	ἔδυντον
Виш.	3. ἔ-βη-την	ἔσβήτην	ἔγνωτην	ἔδυντην
	1. ἔ-βη-μεν	ἔσβημεν	ἔγνωμεν	ἔδυμεν
	2. ἔ-βη-τε	ἔσβητε	ἔγνωτε	ἔδυτε
	3. ἔ-βη-σαν	ἔσβησαν	ἔγνωσαν	ἔδυσαν
сосл.	Едноб. 1. βῶ, βῆς, βῆ	σβῶ, ἦς, ἦ	γνῶ, γνῶς, γνῶ	δύω, ἦς, ἦ
Двоб.	2. βῆτον	σβῆτον	γνῶτον	δύητον
Виш.	2. βῶμεν, ἦτε ὡσι (υ)	σβῶμεν, ἦτε, ὡσι	γνῶμεν, ὡτε ὡσι (υ)	δύωμεν, ἦτε ὡσι (υ)
пож.	Едноб. 1. βαίην 2. βαίης 3. βαίη	σβείην σβείης σβείη	γνοιην γνοιης γνοιη	
Двоб.	2. βαίητων и βαίητον	σβείητων и σβείητον	γνοιητων и οίητον	
Виш.	3. βαίητην и βαίητην	σβείητην и σβείητην	γνοιητην и οίητην	
	1. βαίημεν и αίημεν	σβείημεν и σβείημεν	γνοιημεν и οίημεν	
	2. βαίητε и αίητε	σβείητε и σβείητε	γνοιηте и οίηте	
	3. βαίησαν	σβείησαν	γνοιησαν	
повел.	Едноб. βῆθι, ἔτω	σβῆθι, ἔτω	γνῶθι, ὠτο	δύθι, ἔτω
Двоб.	βῆτον, ἔτων	σβῆτον, ἔτων	γνῶτον, ὠτων	δύητον, ἔτων
Виш.	2. βῆτε	σβῆτε	γνῶте	δύηте
	3. βῆτωσαν и βάν- των	σβῆτωσαν и σβέν- των	γνῶτωσαν и γνόν- των	δύτωσαν и дύν- των
неопр.	βῆναι	σβῆναι	γνῶναι	δύναι
прич.	βάς, ᾶσα, ἄν род. βάντος	σβεις, εἶσα, ἐν род. σβέντος	γnows, οἶσα, ὄν род. γνόντος	δύς, дῦσα, ἐν род. дύντος
	1. Сложен. као: ἀναβῶ, ἀναβῆς и т. д. ἀποσβῶ; διαγνῶ; ἀναδύω.			
	2. Сложен. као: ἀναβῆθι, ἀναβα, ἀνάβητε; ἀποσβῆθι; διάγνῶθι; ἀνάδυνθι.			

Примѣт. Пожел. наклон. *δύην* место *δύηην* не налази се у атичскомъ діалекту. Прощ. II. сред. налази се у обичномъ говору само кодъ мало глагола, н. пр. *πέτοιμι* (§. 125. 23), *πρίασθαι*, купити, (§. 135.).

Осимъ поменути глагола иду јоштъ неки по овомъ образцу, као :

1. *διδράσκω*, бежимъ, одбегавамъ (§. 122. 6.). прошло (*Αρα-*) *ἔδρᾱν, ας, ᾶ, ᾶμεν, ᾶτε, ᾶσαν*; сосл. *δρᾱω, δρᾱς, δρᾱ, δρᾱμεν, δρᾱτε, δρᾱωσι (υ)*; пожел. *δρᾱιην*, повел. *δρᾱθι, ἄτω*, неопред. *δρᾱναι*, прич. *δρᾱς, ᾶσα, ἄν*.

2. πέτομαι, летимъ (§. 125. 23.), прош. (Πτα-) ἔπιην, неопред. πτήναι, причаст. πτάς; прош. среди. ἐπιάμην, πιάσθαι.

3. σκέλλω или σκελέω, сушимъ, прош. (Σκλα-) ἔσκλην, неопр. σκλήναι, пож. σκλαίην (§. 117. 2.).

4. φθάνω, стижемъ (§. 119. 5.), прош. ἐφθην, φθῶ, φθαιήν, φθῆναι, φθάς.

5. καίω, горемъ, палимъ, (§. 116. 2.), прош. (Καε-) ἐκάην; прош. I. ἔκανσα.

ῥέω, течемъ (§. 116. 2.), прош. (Ῥνε-) ῥρόην.

7. χαίρω, радуемъ се (§. 125. 24.), прош. (Χαρε-) ἐχάρην.

8. ἀλίσχομαι, ватамъ се, прош. (Αλο-) ἤλων ἢ ἐάλων (§. 122. 1.).

9. βιώω, живимъ, прош. ἐβίων, сосл. βιῶ, ῶς, ῶ и т. д. пожел. βιώην (не βιοίην, као γνοίην, за разлику пож. пол. прош. βιοίην), неопр. βιῶναι, прич. βιούς, οὔσα, (οὔν), но коегъ се надежъ заменое съ прош. I. βιώσας. (Тако: ἀνεβίων, оживлявамъ, одъ ἀναβιώσσομαι). Време сад. и пол. прош. мало се кодъ Атика употреблява, место тога узима се ζῶ, кое опетъ нема оны времена, што има βιώω, и пр. каже се, врем. сад. ζῶ; пол. прош. ἐζων (§. 97. 3.); буд. βιώσομαι; прош. ἐβίων; савр. прош. βεβίωκα; савр. прош. страд. βεβιώται, прич. βεβιωμένος.

10. φύω, производимъ, ничемъ, растимъ, прош. II. ἐφῦν, φῦναι, φύς, сосл. φύω (пожел. нема у атич. езику). Али прош. I. ἐφῦσα, буд. φύσω, произвешћу. Непреносный значай има и савр. прош. πέφῦκα, постао самъ. Сред. има φύομαι, буд. φύσομαι.



§. 143. *Οίδα* (кор. *Ειδ-*) знамъ.

Време савршено прошло.

азав.	Едноб.	1.	<i>οίδα</i>	составително.	<i>ειδῶ</i>	повелително.	<i>ἴσθι</i>	прим. неопр.	<i>εἰδέναι</i>
		2.	<i>οἶσθα</i>		<i>εἰδῆς</i>		<i>ἴστω</i>		
		3.	<i>οἶδε (ν)</i>		<i>εἰδῆ</i>		<i>ἴστον, ἴστων</i>		
Дв.	2.	3.	<i>ἴστον, ἴστον</i>		<i>εἰδῆτον, ἴητον</i>				
		Вит.	1.	<i>ἴσμεν</i>	<i>εἰδῶμεν</i>				
			2.	<i>ἴστε</i>	<i>εἰδῆτε</i>				
	3.	<i>ἴσασι</i>	<i>εἰδῶσι (ν)</i>						

Време давно прошло.

азав.	Едноб.	1.	<i>ἤδειν †</i>	Д.	<i>ἤδειτον</i>	В.	<i>ἤδειμεν</i>
		2.	<i>ἤδεις</i> и <i>ἤδεισθα</i>		<i>ἤδειτον</i>		<i>ἤδειτε</i>
		3.	<i>ἤδει (ν)</i>		<i>ἤδεικην</i>		<i>ἤδεισαν</i>
Южел.	Едноб.	<i>εἶδειν, ης, η.</i>	Д.	<i>εἶδεικτον, ηικην</i>	В.	<i>εἶδειμεν, ητε, εἶδειν.</i>	

Будуће: *ἴσσομαι* знаћу.

Дожено одъ *οἶδα*: *σύννοида*, а самъ томе свестанъ, неопред. *συνειδέναι*, повелит. *σύννοиθι*, сосл. *συνειδῶ* и т. д.

†) атвч. 1. *ἤδη*, 2. *ἤδησθα*, 3. *ἤδη*.

LXXIV. Речи за ученъ на память и задатци за преводъ.

Ἀποβαίνω, одлазимъ.

ἀπογιγνώσκω, одбацуемъ; *ἐμαντιόν*, очаявамъ, немамъ надежде.

συγγιγνώσκω, опраштамъ.

ἀποδιδράσκω, съ вин. одбегавамъ, побегнемъ.

ἐκπέτομαι, одлећемъ.

παρπέτομαι, одлећемъ, пролећемъ.

πρόοида, знамъ напредъ.

ἀποκρύπτω, сакривамъ.

βοηθέω, помажемъ.

ἐπιπλήμι τί τινος, испунавамъ нешто съ нечимъ (§. 135. 5.)

Δαίδαλος, ὁ, Дедамъ.

Ἰκαρος, ὁ, Икаръ.

αἷμα, τό, крвь.

πτέρυξ, υγος, ἡ, крило.

Σύλλας, ἄ, ὁ, Сила.

νεκρός, ἄ, ὄν, мртавь; *ὁ νεκρός*, мртавацъ.

προσθετός, ἡ, ὄν, дOMETHУТЫЙ (вештиномъ), уметнУТЫЙ, приденУТЫЙ.

ἄχρηστος, ον, неполезанъ, непотребанъ.

ὄξυς, εἶα, ὅ, оштаръ, брзь.

ἀκολάστως, нарѣч. необуздано, развратно.

ὡστε, сосл. тако да.

Οἱ ἄνθρωποι τὴν ἀλήθειαν γινῶναι σπεύδουσιν. — Γινῶ-
 θι σεαντὸν. — Γινῶναι χαλεπὸν (раз. ἐστὶ) μέτρον. — Ἡ πό-
 λις ἐκινδύνευσεν ὑπὸ τῶν πολέμιων ἀλῶναι. — Φεῦγε τοὺς
 ἀκολάσιως βιώσαντας. — Σύγγνωθί μοι, ὦ πάτερ. — Εἰς τί
 καταδὸς τοῦ κόσμου μέρος καὶ ἀποκρύψας σεαντὸν πιστεύεις,
 οἷ τὸν θεὸν ἀπολέφενγας; — Λοιμὸς μέγιστον ἄλγος ἀνθρώ-
 ποις ἔφν. — Ὁξεῖα ἠδονὴ παρακτῆσα φθάνει. — Ὁ δοῦλος
 ἔλαθεν ἀποδράς τὸν δεσπότην. — Οἱ στρατηγοὶ ἔγνωσαν τοὺς
 πολίταις βοηθεῖν. — Μήποτε σεαντὸν ἀπογνῶς. — Αἰδα-
 λος ποιήσας πτέρυγας προσθετὰς ἐξέπη μετὰ τοῦ Ἰζάρου. —
 Σύλλας ἐνέπλησε τὴν πόλιν φόβου καὶ νεκρῶν, ὥστε τὸν Κε-
 ραμεικὸν αἶματι θυῆναι. — Οἱ πολέμιοι τὴν γῆν τεμόντες ἀ-
 πέβησαν. — Ἀχορηστὸν προειδέναί τὰ μέλλοντα. — Οἱ ἀγαθοὶ
 πάντων μέτρον ἴσασιν ἔχειν. — Πολλοὶ ἄνθρωποι οὔτε δίκας
 ἠδεσαν, οὔτε νόμους,

Одлази, диете. — Цела е варошъ текла крви. —
 Войвода е заключио, вароши помоћи. — Отацъ е опро-
 стио сиу. — Да небы ты развратно живио. — Люди се
 радую истину познати. — Неприятельи су варошъ зау-
 зели. — Неочаявайте нигда. — Робъ е побегаво одъ го-
 сподара. — Дете се е радовало, кадъ е видило, да е
 птица одлетила. — Лепо е у свему меру држати. — Не-
 фали нигда човека, пре негъ што га познашъ.

§. 144. а. Списакъ депоненса страдательны,
 кои се у прози употребљаваю. (§. 118.).

αἰδέομαι, дивимъ се,
 αἰδέομαι, стидимъ се,
 ἀλάομαι, сннтамъ се,
 ἀμιλλάομαι, надмежежъ се,
 ἀπονοέομαι, очавнамъ,
 ἀπορόομαι, недоумѣвамъ,
 ἀριστοκρατέομαι, владамъ,
 као аристократъ,
 προδομέομαι, наклонѣнъ
 самъ.
 προνοέομαι, промишлявамъ,
 σέβομαι, почитуемъ,
 φιλοτιμέομαι, честолюбивъ
 самъ,
 διαλέγομαι, разговарамъ се,

διανοέομαι, размишлявамъ,
 δύναμαι, могу,
 δυσαριστέομαι, незадоволя-
 вамъ се.
 ἐναντιόομαι, противимъ се,
 ἐνθυμέομαι, опомниѣмъ се,
 ἐννοέομαι, разумевамъ,
 ἐπιμέλομαι, н έομαι, бри-
 немъ се,
 ἀρνέομαι, одричемъ,
 ἀχθομαι, тежко ми е.
 βοῦλομαι, оһу,
 βρυχάομαι, ричемъ,
 δημοκρατέομαι, имаѣмъ ре-
 публику.

ἠδομαι, радуемъ се,
 κρέμαμαι висимъ,
 μαίνομαι, беснимъ,
 οἶομαι, мислимъ,
 ὀλιγαρχέομαι, маловладе-
 римъ,
 πειράομαι, покушавамъ.
 ἐπινοέομαι, нзмишлявамъ,
 ἐπίσταμαι, знамъ.
 εὐθυμέομαι, увеселявамъ се,
 εὐλαβέομαι, чувамъ се,
 εὐνοέομαι, имаѣмъ добре
 коне.

б. Списакъ дѣйств. глагола съ образцемъ
за а. сред. за врем. буд.

ἄδω (ᾄδω), певамъ
ἀκούω, слушамаъ
ἀμαρτάνω, погрешавамъ
ἀπαίταω, сретамаъ
ἀπολαύω, уживамаъ
ἀρπάζω, грабимаъ
βαδίζω, идемаъ
βίωω, живимаъ
βλέπω, видимаъ
βοάω, вичемаъ
γίλλω, смесмаъ се
γηρά (σκ) ω, старимаъ
γινώσκω, познамаъ
δακνω, удамаъ
δαρδάρω, спавамаъ
δειῶσαι, боля се
διατάω, живимаъ
διιδράσκω, бежимаъ
διώκω, гонимаъ
ἐγκοιμάζω, фалимаъ

εἶμι, есамъ
ἐπαίνω, фалимаъ
ἰοδίω, едемъ
κινεῖω, движимаъ се
κρίω, трчимъ
κρηαίω, κρηαίω, ловимаъ
κτυπάω, додирусмаъ
κτείνω, умиремаъ
κτώσκω, скачемаъ
κρίνω, радимаъ
κλαίω, плачемаъ
κλέπτω, крадемаъ
λαγχάνω, добывамаъ
λαμβάνω, узимамаъ
μανθάνω, учимаъ
νέω, пливимаъ
οἶδα, знамаъ
οἰκωζέω, адикусмаъ
ὀρκίζω, заклинѣмаъ се
ὀράω, гледамаъ
παίζω, играмаъ
πάσχω, трнимаъ, страдамаъ.

πιδάω, скачемаъ
πίνω, пісмаъ
πίπτω, падамаъ
πλέω, пловимаъ
πνέω, дувамаъ
πνίγω, давимаъ
ποθέω, зактевамаъ
ρέω, течемаъ
αἴρω, хутимаъ
σινάω, хутимаъ
σκόπτω, ругамаъ се
σπονδάζω, прилѣжавамаъ
σφίγγω, свирамаъ
τίκτω, раѣмаъ
τρέχω, трчимъ
τρογώ, едемаъ
τυγχάνω, стижемаъ
φεύγω, бежимаъ
φθάνω, стижемаъ
χάσκω, зимаъ
χαρῶ, смешѣвамаъ



СЛОВСОЧИНЕНІЄ.

ЧЕТВРТЫЙ ТЕЧАЙ.

I.

О ГЛАВНИМЪ САСТАВНИМЪ ЧАСТИМА ПРОСТОГОЪ СТАВА.

§. 145. Поиѣтіє става. Подлогъ. Прилогъ.

1. Словосочиненіе есть наука о ставу. Ставъ е изражаѣ еднє мисли съ речма, н. пр. *Τὸ ῥόδον θάλλει*, ружа цвєта; — *Ὁ ἄνθρωπος θνητός ἐστιν* Човекъ е смртанъ. — *Καλὸν ῥόδον θάλλει ἐν τῷ τοῦ πατρὸς κήρῳ*, лєна ружа цвєта у башти отца. У свакой мисли мораю се односити два поиѣтія едно на друго, и мораю саставляти едно единство, то есть поиѣтіє едногъ дѣйства и поиѣтіє едногъ предмета, на кои се дѣйство односи. Прво называмо прилогъ, а друго подлогъ.

2. Означенѣ поиѣтія изражава езикъ или прєламанѣмъ, н. пр. *Τὸ ῥόδον θάλλ-ει*, ὁ στρατιώτης μάχ-εται, войникъ се бори; οἱ στρατιῶται μάχ-ονται, войници се боре; или особитимъ речма, н. пр. *ἄνθρωπος θνητός ἐστιν*.

3. Подлогъ може быти имє суштєствитєлно, местоимєніє, бронтєлно, прилагатєлно, причастіє, нарѣчіє заступаюће место суштєствитєлогъ са прєдстєѣнимъ члєномъ, са своимъ надежомъ скончаный прєдлогъ, и неопрєдѣлєный глаголъ. Напоследку може свака рєчь, свако писмє и свакій союзъ рєчь постати подлогъ, у комъ

случаю саюжаваю се са членомъ сред. рода. Подлогъ стои у имен. падежу.

Τὸ ῥόδον θάλλει. — Ἐγὼ γράφω. — Τρεῖς ἦλθον. — Ὁ σοφὸς εὐδαίμων ἐστίν. — Οἱ πάλαι ἀνδρεῖοι ἦσαν. — Οἱ περὶ Μιλτιάδην καλῶς ἐμαχέσαντο. — Τὸ διδάσκειν καλὸν ἐστίν. — Τὸ εἰ σύνδεσμός ἐστιν.

Ружа цвета. — Я пишемъ. — Троица су дошли. Мударь е благополучанъ. — Стари су были храбри. — Кои су были око Милтиада, добро су се борили. — Добра е стварь предаванъ. — Еї е саюзъ.

Примѣт. 1. Кодъ случайны и подѣлительны опредѣлена броева, изражава се подлогъ еднимъ саюзомъ, кои влада падежомъ, н. пр. *εἰς τέσσαρας ἦλθον*, у четири су дошли; тако: *καθ' ἐκάστους*, у поединима, *κατὰ ἔθνη*, по народима.

Примѣт. 2. Подлогъ се неизражава особитимъ речма у слѣдуюћимъ случаевима.

а) Кадъ е подлогъ лично местоименіе, онда се оно неизражава, ако се неоявлюе съ некомъ важности, н. п. *γράφω, γράφετε, γράφει.*

б) Кадъ е глаголно понятіе прилога таковогъ рода, да неприпада ма комъ, него само едномъ опредѣленомъ подлогу, онда ово понятіе само у себи скрива подлогъ, н. пр. *Ἐπεὶ οἱ πόλεμοι ἀνῆλθον, ἐκήρυξε* (разумева се *κήρυξε*) *τοῖς Ἕλλησι παρασκευάσασθαι*, кадъ су се непријатељи понели, возвѣстіо е (вѣстникъ) да се спремаю. Исто тако: *σημαίνει τῇ σάλπιγγι*, дае знакъ трубомъ, или *ἔσαλλιγγεν* раз. *ὁ σαλλιγγιτής*, трубачъ. Овако се могу обяснити: *ῥεи*, пада киша, *νίφει*, пада снегъ; *ἀστράπτει*, севаю мунѣ; *βροντᾷ* грми, раз. *Ζεύς.*

в) Кадъ се подлогъ лако изъ састава погодити може; тако н. пр. изоставля се у израженіама *φασί, λέγουσιν* и т. д. подлогъ *ἄνθρωποι*, еръ се самъ по себи разуме.

Примѣт. 3. Неопредѣлено местоименіе изражаваю Грци или са *ὅς* или са III. лицемъ вишебр. зал. дѣйств.

(сред.), н. пр. *λέγονσι, φασί*, говоре, или съ требимъ лицемъ едноброя залога страд. н. пр. *λέγεται*, говори се, или лично *λέγομαι*, говори се о мени, или съ II. лицемъ едноброя пожел. зал. дѣйств. (сред.) у саюзу са *ἄν*, н. пр. *φαίης ἄν*, рекао бы (ты).

4. Прилогъ е или глаголь, н. пр. *τὸ ῥόδον θάλλει*, или прилагателно, или суштествително, или бронтелно, или местоименіе у саюзу са *εἶναι*, кое се у обзиру томъ назива изказиванѣ, или збогъ тога, што свезуе прилагателно или суштествително са подлогомъ, добыва име *свеза*, н. пр. *Τὸ ῥόδον καλόν ἐστιν*, ружа е лепа. *Κῦρος ἦν βασιλεύς*, Киръ е быо царъ. *Σὺ ἦσθα πάντων πρῶτος*, ты си быо првый између свио. *Οἱ ἄνδρες ἦσαν τρεῖς*, мужева е было три. *Τὸ πρῶγμα ἐστὶ τόδε*, стварь е ова.

Примѣт. 4. Глаголь *εἶναι* мора се разликовати одъ свезе *εἶναι*, кадъ истый показуе понятіе *быха, ба-влаеня* и т. д. н. пр. *ἔστι θεός*. У овомъ значаю може се съединити съ единымъ нарѣчіемъ, н. п. *Σωκράτης ἦν ἀεὶ σὺν τοῖς νέοις*, Сократъ е быо свагда съ младѣнима. *Καλῶς, κακῶς ἐστίν*, лепо е, ружно е.

§. 146 Наука о слаганю.

1. Глаголь се слаже съ подлогомъ у лицу и брою; приложно или придевно прилагателно (причастіе, местоименіе или бронтелно), и приложно, у обявено стоече суштествително, кадъ исто показуе име лица, слаже се у роду брою и надежу (имен.).

Ἐγὼ γράφω, σὺ γράφεις, οὗτος γράφει. — *Ὁ ἄνθρωπος θνητός ἐστιν.* — *Ἡ ἀρετὴ καλὴ ἐστίν.* — *Τὸ πρῶγμα αἰσχρόν ἐστίν.* — *Οἱ Ἕλληνες πολεμικώτατοι ἦσαν.* — *Ὁ καλὸς παῖς, ἢ σοφὴ γυνὴ, τὸ μικρὸν τέκνον.* — *Κῦρος ἦν βασιλεύς.* — *Τόμυρις ἦν βασιλεία.* — *Κῦρος ὁ βασιλεύς, Τόμυρις, ἢ βασιλεία.*

Я пишемъ, ты пишешь, овай пише. — Човекъ е смртанъ. — Добродѣтель е лепа. — Ова е стварь срамна. — Елини су были врло ратолубиви. — Лепо дете,

мудра жена, мало чедо. — Киръ е было краль. — Томирисъ е была кралица. — Киръ краль, Томирисъ кралица.

2. Као што кодъ свезе *είραι* стои двогубый именит.: именит. подлога, и именит. прилога, тако се исто свезую слѣдуюћи глаголи, кои неизражаваю савршено понятіе прилога, съ два именителна падежа: *ὑπάρχειν* суштествовати, *γίγνεσθαι* бивати, *φῦναι* постати, *αὐξάνεσθαι* растити, *μένειν* остаати, *κατασιῆναι* (одъ *καθίστημι*), установити, *ἔοικέναι* и *φαίνεσθαι*, чинити се, *δηλοῦσθαι* показивати се, *καλεῖσθαι*, *ὀνομάζεσθαι* и *λέγεσθαι*, звати се, *ἀκούειν* чути, *αἰρεῖσθαι*, *ἀποδείκνυσθαι* и *κρίνεσθαι*, избранъ быти за нешто, *νομίζεσθαι*, држати се за нешто, и други глаголи овогъ понятія.

Κῦρος ἐγένετο βασιλεὺς τῶν Περσῶν. — Διὰ τούτων Φίλιππος ἡ ἐξ ἡθ' η' μέγας. — Ἀλκιβιάδης ἦρξ ἡ στρατηγός. — Οὗτοι οἱ ἄνθρωποι φίλων καὶ ξένων νῦν κόλακες καὶ θεοὺς ἐχθροὺ ἀκούουσιν.

Киръ е было краль персійскій. — Съ тимъ е Филиппъ порастіо (учиніо се) великій. — Алкивиадъ е избранъ за войводу. — Ови люди, садъ ласкательи пріятели и странаца, суу и неприятельи богова као што се говори.

Примѣт. Многи одъ овы глагола саюжаваю се съ нарѣчїама, али онда изражаваю подпуный прилогъ, и. пр. *τὸ ἄνθος γαλῶς αὐξάνεται*. На овай се начинъ саюжаваю глаголи *γίγνεσθαι* и *φῦναι* съ наречїама: *δίχα*, *χωρίς*, безъ, *ἐξάς*, далеко, *ἐγγύς*, близу, *ἄλις*, доста, и. пр. *Τοῖς Ἀθηναίων στρατηγοῖς ἐτίγνοντο δίχα αἰ γινῶμαι*, мнѣнія Атински войвода была су подељна; *τὰ πράγματα οὕτω πέφικεν*, тако ствари постов.

§. 147. Изятія одъ обштегъ правила слаганя.

а) Образаць прилога често неуправля се по граматичномъ образцу подлога, него по смислу и ѣговомъ.

Τὸ πλῆθος ἐπεβοήθησαν. — Ὁ στρατὸς ἀπέβαινον. — Τὸ στρατιόπεδον ἀνεχώρουν. — Τὸ μεираκιόν ἐστι καλός.

Мложина е припомогла. — Войска е отишла. — Станъ е отишао. — Дечко е лепъ.

б) Кадъ се подлогъ има сватити не као еданъ известанъ предметъ, него као едно общите понятіе, онда се приложно прилагателно безъ свакогъ призреија на родъ и број подлога, на кои се односи, поставља у средній родъ едноброја:

Ὁὐκ ἀγαθὸν ἢ πολυκοιρανία εἰς κοίρανος ἔστιω. — Λίμεταβολαὶ λυπηρόν. — Ἡ μοναρχία κράτιστον.

Ніе добро многовластіе; еданъ некъ е владатель. — Жалостне су промене. — Монархія е најболя.

Примѣт. Кадъ се местоименіе показателно, односително и вопросително или као подлогъ, или као прилогъ посредствомъ свезе *εἶναι*, или едногъ глагола, (у § 146. 2. назначены) на какво суштествително односи, онда се слаже местоименіе съ тимъ суштествителнимъ у роду, брою и падежу, н. пр. *Οὗτός ἐστιν ὁ ἀνὴρ*, ово е тай мужъ. — *Αὕτη ἐστὶ πηγὴ καὶ ἀρχὴ πάντων τῶν κακῶν*, ово е изворъ и почетакъ свио зла. — *Τοῦτό ἐστι τὸ ἄνθος*, то е тай цвѣтъ. — Но често постављано Грци местоименіе у средній родъ едноброја, *Τοῦτό ἐστιν ἡ δικαιοσύνη*, ово е правда. — *Τοῦτό ἐστι πηγὴ καὶ ἀρχὴ γενέσεως*, ово е изворъ и почетакъ постанка.

в) Глаголна прилагателна на *τος* и *τέος*, кадъ се безлично употребљаваю, стое често у средіѣмъ роду вишеброја, место едноброја.

Πιστά ἐστι τοῖς φίλοις, може се пріятељима веровати, место *πιστόν ἐστι*. Тако исто бива, кадъ се подлогъ у едномъ неопредѣленомъ глаголу или у целомъ ставу появлюе, н. пр. *Τὴν πεπρωμένην μοῖραν ἀδύνατά ἐστιν ἀποφυγεῖν καὶ θεῶν*, одъ судбинѣ неможе ни Богъ утећи. — *Δηλά ἐστιν, ὅτι δεῖ ἕνα γέ τινα ἡμῶν βασιλέα γενέσθαι*, извѣстно е, да некій одъ насъ мора краљ постати.

г) Подлогъ у среднѣмъ роду вишеброю слаже се са глаголомъ у едноброю.

Τὰ ζῶα τρέχει. — Ταῦτα τὰ πράγματα ἐστὶ καλά. — Κακοῦ ἀνδρὸς δῶρα ὄνησιν οὐκ ἔχει.

Животина трчи. — Ове су ствари лепе. — Дарови рђавогъ човека немаю файде.

Примѣт. 2. Кадъ изражава подлогъ у среднѣмъ роду вишеброю имена лица или жива створеня, онда, за дати већу важность личности, ставля се глаголь често у вишеброю, и. пр. *Τὰ τέλη τοὺς στρατιώτας ἐξέπεμψαν*, власть е изаслала войнике. Ово исто бива, кадъ се понятіе поединности или общности на видикъ ставля, и. п. *Φανερά ἦσαν ὑποχωροῦντων καὶ ἵππων καὶ ἀνθρώπων ἵχνη πολλά*, ясни су были многи трагови повлачећи се коня и людій.

д) Подлогъ у двоброю слаже се често съ прилогомъ у вишеброю.

Δύο ἄνδρες ἐμαχέσαντο. — Ἀδελφῶν δύο ἦσαν καλοί.

Два су се мужа борила. — Два су брата была добра.

Примѣт. 3. Неупотреблява се свудъ двоброю, гди е говоръ о двома предметима, него само онде, гди се говори за два равна, или одъ природе скончана предмета, и. пр. *πόδες*, ноги, *χεῖρες*, руке, *ὄτε*, уши; или гди е говоръ о предметима, кои по нашемъ представлению стоє у тесномъ и узаймнои одношеню, и. пр. *ἀδελφῶν*, браћа.

Примѣт. 4. Кадъ е суштествително женскогъ рода у двоброю скончано съ каквимъ придевомъ, онда придевъ стои у мушкомъ роду двоброю; и. пр. *ἄμφω τὸ πόλει*, обе вароши, *τὸ γυναικε*, две жене, *ἄμφω τοῦτω τὸ ἡμέρα*, оба ова дана, *τοῦν γενεσέοιν*, два постанка, *τοῦτω τὸ τέχνα*, ова оба художества.

е) Кадъ е прилогъ превосходный степенъ, и оваи у саюзу съ родительнимъ падежомъ стои, онда се по пра-

виду управля родъ превосходногъ степеня по роду подлога, а редко по роду падежа родительногъ, н. п. *Φθόνος χαλεπώτατός ἐστι τῶν νόσων*, зависть е найгора боolestь, *Ὁ ἥλιος πάντων λαμπρότατός ἐστι*, сунце е найсветліе.

§. 147. 6. Слаганѣ кадъ е више подлога.

1. Кодъ два или више подлога стои глаголь или свеза у вишеброю. Кадъ подлози еднакій родъ имаю, онда узима прилагателно истый родъ и вишеброю; ако су пакъ разногъ рода, онда кодъ имена лица преузима владу мушкій родъ надъ женскимъ и среднимъ, а тако исто женскій надъ среднимъ; кодъ имена стварій, узима прилагателно безъ призренія на родъ стварны имена, често средній родъ у вишеброю; н. пр.

Φίλιππος καὶ Ἀλέξανδρος πολλὰ καὶ θαυμασιὰ ἔργα ἀπεδείξαντο. — *Πελοπίδας καὶ Ἐπαμεινώνδας ἀνδρειότατοι ἦσαν.* — *Ἡ μήτηρ καὶ ἡ θυγάτηρ ἦσαν καλά.* — *Ἡ ὀργὴ καὶ ἡ ἀσυνεσία εἰσὶ κακά.* — *Ὁ ἀνὴρ καὶ ἡ γυνὴ ἀγαθοὶ εἰσιν.* — *Ἡ γυνὴ καὶ τὰ τέκνα ἀγαθαὶ εἰσιν.* — *Ὡς εἶδε πατέρα τε καὶ μητέρα καὶ ἀδελφοὺς καὶ τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα αἰχμαλώτους γεγεννημένους, ἐδάκρυσεν.* — *Ἡ ἀγορὰ καὶ τὸ προταεῖον Παρίῳ λίθῳ ἡσχημένα ἦν.* — *Λίθοι τε καὶ πλίνθοι καὶ ξύλα καὶ κέραμος ἀτάκτως ἐρῶμένα οὐδὲν χρήσιμά ἐστιν.*

Филипъ и Александеръ показивали су многа и дивна дѣла. — Пелопидъ и Епаминондъ были су найхрабрии. — Мати и кћи были су лепе. — Гнѣвъ и неразуміе рѣави су. — Мужъ и жена добри су. — Жена и деца добри су. — Кадъ е видіо отца и матеръ и браћу и свою жену зароблѣне, заплакао се. — Пјаца и судъ саграђени су Парскимъ каменомъ. — Каменѣ и цигла и дрва и ћерамиде неуредно разбачене, нису за ништа потребне.

Примѣт. 1. По кои путь управля се глаголь и прилагателно у смотрено свога образования по најближемъ подлогу, н. пр. *Φιλεῖ σε ὁ πατήρ καὶ ἡ μήτηρ*, любви те отаць и мати, и *ἀγαθός ἐστιν ὁ πατήρ καὶ ἡ μήτηρ*, добаръ е отаць и мати.

2. Кады е саюжено више подлога разны лица, онда прво лице влада надъ другимъ и трећимъ лицемъ, а друго лице надъ трећимъ, и глаголь стои по правилу у вишеброю, и. п.

Ἐγὼ καὶ σὺ γράφομεν, я и ты пишемо; *ἐγὼ καὶ ἐκεῖνος γράφομεν*, я и онай пишемо; *ἐγὼ καὶ σὺ καὶ ἐκεῖνος γράφομεν*, я и ты и онай пишемо; *σὺ καὶ ἐκεῖνος γράφετε*, ты и онай пишете; *ἐγὼ καὶ ἐκεῖνοι γράφομεν*, я и они пишемо; *σὺ καὶ ἐκεῖνοι γράφετε*, ты и они пишете; *ἡμεῖς καὶ ἐκεῖνοι γράφομεν*, мы и они пишемо; *ὕμεῖς καὶ ἐκεῖνος γράφετε*, вы и онъ пишете.

§. 148. Наука о члену.

1. Подлогъ, као и свако суштествително саюжава се съ членомъ: *ὁ, ἡ, τὸ*, тай, та, то, кадъ оше говорехий, да назначи еданъ предметъ као опредѣлень, и да га разликуе одъ други предмета исте врсте. Суштествително безъ члена означава само понятіе безъ свакогъ опредѣленя, и. п. *ἄνθρωπος*, человекъ; а суштествително съ членомъ означава опредѣленный, на сматранъ говорехегъ односехий се предметъ, и. п. *ὁ ἄνθρωπος*, т. е. человекъ, кога я моме сматрано подлажемъ као едно одъ осталы людий оделъно быће. Тако: *φιλοσοφία* философія у обште, а *ἡ φιλοσοφία* као една оделъна наука.

2. Членъ се употреблява и зато, да бы цело пространство понятія означіо, кадъ говорехи подвржава свомъ сматраню еданъ предметъ, кои е заступникъ свою осталы, струки сматраня иъговогъ подчинѣны предмета, и. пр. *ὁ ἄνθρωπος θνητός ἐστιν*, человекъ е (т. е. сви су люди) смртанъ, *ἡ ἀνδρεία καλή ἐστιν*, лепа е храбрость, т. е. све, што годъ подъ понятіемъ *ἀνδρεία* разумевамъ, *τὸ γάλα ἐστὶν ἡδύ*, млеко е сладко.

3. О собственимъ именима лица има се примѣтити, да она непримаю членъ, и. пр.

Σωκράτης ἔφη. — Ἐνίκησαν Θηβαῖοι Λακεδαιμονίους. — Μὴ οἴεσθε, μήτε Κερσοβλέπτην ὑπὲρ Χερρόνησον, μήτε Φί-

λιπτον ὑπὲρ Ἀμφιπόλεως πολεμήσειν, διὰν ἴδωσιν ἡμᾶς μηδενὸς τῶν ἀλλοτριῶν ἐφιεμένους.

Сократъ рече. — Побѣдилу су Тивейци Лакедемонце. — Немислите, да ће се Керсовлентъ за Херонисъ, и Филипъ за Амфиполь борити, кадъ виде, да ми у туђу земљу недирамо.

Собствена имена узимаю членъ онда, кадъ су едномъ већъ споменута, па се онда на њи показуе.

Примѣт. Собствена имена и кадъ су съ прилагателнимъ скопчана, немаю по правилу члена, н. пр. Σοφὸς Σωκράτης, мудрый Сократъ. Далъ, кадъ после собственогъ имена слѣдуе обясненъ са членомъ, онда се изоставля членъ, н. пр. Κροῖσος, ὁ τῶν Λυδῶν βασιλεύς, Крезъ краљ Лидійскій. Имена река ставляю се по правилу као прилагателна између члена и речи ποταμός, н. пр. Ὁ Εὐφράτης ποταμός, река Ефратъ.

4. Кадъ се прилагателна или причастія као суштителна появлюю, онда узимаю по правилу членъ (види № 2.), н. пр. οἱ ἀγαθοί, добри, τὸ ἀγαθόν, добро, ὁ λέγων говорелій. У грчкомъ езику много се употребљаваю причастія, и то у свима временима, н. пр.

Ὁ πλείσσια ὠφελῶν τὸ κοινὸν μεγίστων τιμῶν ἀξιοῦται, — ὁ πλείσσια ὠφελήσας τὸ κοινὸν μ. τ. ἠξιώθη, — ὁ πλ. ὠφελήσων τ. κ. μ. τ. ἀξιοθήσεται. — Πολλοὺς ἐξομεν τοὺς ἐτοίμως συναγωνιζομένους.

Кои найвыше ползуе общтини, удостоиће се найвеће чести. — кои є найвыше ползовао общтини, достоіо се найвеће чести, — кои буде найвыше ползовао общтини, удостоиће се найвеће чести. — Многе ћемо имати, кои су готови, да се съ нама боре.

Кадъ прилагателна имаю само део целости изразити, онда нема члена, н. пр. καὶ καὶ αἰσχρὰ ἐπραξεν. — И неопредѣленный глаголь узима членъ, кадъ се появлюе као суштително, н. пр. τὸ γράφειν, писаиъ.

5. *Οἱ ἄλλοι* значи остали, *ἡ ἀλλή Ἑλλάς*, остала Грчка. *Ἐτερος*, другий, узима членъ (*ὁ ἕτερος*), да бы едного одъ нѣи двоице опредѣлительно назначио; тако: *οἱ ἕτεροι*, значи люде одъ две странке (партае). *Πολλοί* значи многи, *οἱ πολλοί*, множина, већина, главнина (у противоположено целога према частима); *πλείους*, више нѣи, већа часть, *οἱ πλείους*, већина (у противоположено целога према мањини); *πλείστοι*, највише, *οἱ πλείστοι*, највише (о надвѣсно броя.)

6. Грцима е слободно, одъ нарѣчја места и времена, реће качества, начинити прилагателно или суштествително, кадъ предъ истима членъ ставе. На овај начинъ може се и предлогъ са своимъ падежомъ као прилагателный изразъ употребити.

Ἦ ἀνω πόλις — ὁ μεταξὺ τόπος, — *οἱ ἐνθάδε ἄνθρωποι* или *οἱ ἐνθάδε*; — *ὁ νῦν βασιλεύς* — *οἱ πάλαι σοφοὶ ἄνδρες* — *οἱ τότε* — *ἡ αὔριον* (раз. *ἡμέρα*) — *ὁ αἰεὶ*; — *οἱ πάνυ τῶν στρατιωτῶν* — *ἡ ἄγαν ἀμέλεια*; — *ὁ πρὸς τοὺς Πέρσας πόλεμος* — *ἡ ἐν Χερρόνῳ τυραννίς*.

Горня варошь, — у средини (између) лежеће место — овдашњи люди, — садашњи краль, — у старо доба мудри люди. — тадашњи — сутрашњи. — свагдашњи; — најбольи међу войницима — превелика небрежливость: — рать противъ Персијанаца — владателька у Херонису.

7. Кадъ е суштествително, имаюћи членъ, са придевнимъ опредѣленѣмъ — прилагателнимъ, прилагателнимъ местоименѣмъ или бронтелнимъ, суштествителнимъ у родителномъ, нарѣчѣемъ или предлогомъ съ нѣговимъ падежима (*№ 6*) — скопчано; онда у обзиру положена члена мораю слѣдуюћа два случая решити:

а) Придевъ е скопчанъ са своимъ суштествителнимъ къ единству едного понятія, и пр. добаръ человекъ, мударъ человекъ, и изражава еднъ предметъ, кои е посредствомъ додатогъ придева противоположенъ предметима исте врсте. У томъ случаю придевъ између члена

и суштествителногъ, или се ставя са повторенимъ членомъ после суштествителногъ, н. пр.

Ὁ ἀγαθός ἀνὴρ или ὁ ἀνὴρ ὁ ἀγαθός, благій мужъ (у противоположеню према рѣвомъ): οἱ πλοῦσιοι πολῖται или οἱ πολῖται οἱ πλοῦσιοι богати грађани (у противоположеню према сиромашнимъ): ὁ τῶν Ἀθηναίων δῆμος или ὁ δῆμος ὁ τῶν Ἀθηναίων, народъ Атинскій, (у противоположеню према другимъ народима): οἱ νῦν ἄνθρωποι или οἱ ἄνθρωποι οἱ νῦν, садашњи люди; ὁ πρὸς τοὺς Πέρσας πόλεμος или ὁ πόλεμος ὁ πρὸς τοὺς Πέρσας, рать противъ Персіянаца.

б) Придевъ ніе скопчагъ са суштествителнимъ своимъ къ единству едногъ понятія, него се има узети као прилогъ скраћеногъ узгредногъ става, и необразуе противоположенъ према другимъ предметима исте врсте, него према себи самомъ, еръ се ту показуе, да се предметъ има сматрати самъ за себе у некомъ известномъ свойству, и безъ призренія на друге предмете. У томъ случаю узима прилагателно свое положенъ безъ члена, или после члена и суштествителногъ или предъ членомъ и суштествителнимъ.

Ὁ ἀνὴρ ἀγαθός или ἀγαθὸς ὁ ἀνὴρ, благій мужъ (= ἀγαθὸς ὢν, добаръ будућий, уколико е, зато што е, ако е добаръ, благъ. Οἱ ἄνθρωποι μισοῦσι τὸν ἄνδρα κακόν или κακὸν τὸν ἄνδρα, люди мрзе на злогъ мужа, (т. е. мрзе мужа, уколико е, зато што е, ако е рѣавъ). (Напротивъ: τὸν κακὸν ἄνδρα или τὸν ἄνδρα τὸν κακόν, рѣавогъ човека, у противоположеню према добромъ; одтуда долази: τοὺς μὲν ἀγαθοὺς ἀνθρώπους ἀγαπῶμεν, τοὺς δὲ κακοὺς μισοῦμεν.) Ὁ βασιλεὺς ἠδέως χαρίζεται τοῖς πολίταις ἀγαθοῖς, краљ е радо милостивъ добримъ грађанима, т. е. ако су, и зато што су добри (напротивъ: Τοῖς ἀγαθοῖς πολίταις или τοῖς πολίταις τοῖς ἀγαθοῖς, добримъ грађанима у противоположеню према рѣавимъ.) Ὁ θεὸς τὴν ψυχὴν κρατίστην τῷ ἀνθρώπῳ ἐνέφυσεν, Богъ е усадио најболю душу човеку, или душу, каква е најболю. Οἱ ὑπὸ τοῦ ἡλίου καταλιμπόμενοι τὰ χροῖματα μελάντερος εἶχουσιν, они, кое сунце освет-

лява, имаю црню бою (црнина боє (коже) прво в слѣдство светленя сунца *τοῦ καταλάμπεισθε εἰς τὸ ἥλιον*).

Примѣт. Ако є суштествително, снабдѣнено членомъ, съ родителнимъ падежомъ скопчано, онда положеніе а) узима само онда свое место, ако суштествително са своимъ родителнимъ образує противоположеніе према другимъ предметима исте врсте, и. пр. *Ὁ τῶν Ἀθηναίων δῆμος* или *ὁ δῆμος ὁ τῶν Ἀθηναίων* (у противоположено према другомъ народу); сила почива онда на родителномъ падежу. Напротивъ ставля се родителный безъ члена или предъ суштествителнимъ, или после суштествителногъ, кадъ оно део родителногъ изражава, а сила почива онда на владающемъ суштествителномъ, и. пр. *Ὁ δῆμος τῶν Ἀθηναίων* или *τῶν Ἀθηναίων ὁ δῆμος*, породъ, а не отмѣни. — Кадъ се место присвоительны местоименія употреблява родителный суштествителны местоименія, онда имаю повраћателна: *ἐαυτοῦ, σεαυτοῦ* положеніе одъ № 7. а); као: *τὸν ἐμαυτοῦ πατέρα* или *τὸν πατέρα τὸν ἐμαυτοῦ* и т. д. али проста лична местоименія: *μου, σοῦ* и т. д. стое безъ члена или предъ суштествителнимъ, или после суштествителногъ, кое има членъ и. пр. *ἀγαθός ἐστιν ὁ ἀδελφός μου* или *ἀγαθός ἐστί μου ὁ ἀδελφός* добаръ є мой братъ; — *ὁ ἀδελφός αὐτοῦ ἀγαθός ἐστιν* или *ἀγαθός ἐστιν αὐτοῦ ὁ ἀδελφός* њговъ є братъ добаръ. У едноброю и двоброю стое свагда энклитични образци.

Примѣт. Врло ясно показує се разлика између оба поменута случая кодъ прилагателны: *ἄκρος*, крайній, *μέσος*, средній, *ἔσχατος*, последній. Ако положеніе, у № 7. а) споменуто има свое место, онда образує суштествително са своимъ придевомъ едно противоположеніе према другимъ предметима исте врсте, и. пр. *ἡ μέση πόλις*, средняя варошь, у противоположено према другимъ варошима, *ἡ ἐσχάτη νῆσος*, последній, крайній острово, у противоположено према другимъ островима; ако ступи положеніе, у № 7. б.) споменуто, онда се суштествително само себи противуполаже, еръ се придевомъ ближе опредѣленіе истога означава, и. пр. *ἐπὶ τῷ ὄρει ἄκρῳ* или

ἐπ' ἀκρῶ τῷ ὄρει, на връ брда; ἐν μέσῃ τῇ πόλει или ἐν τῇ πόλει μέσῃ, у средини вароши; ἐν ἐσχάτῃ τῇ νήσῳ или ἐν νήσῳ τῇ ἐσχάτῃ, на край острова.

Примѣт. На истый начинъ узима прилагателно *μόνος*, самъ, прво положенъ, ако заиста придевнио опредѣленъ свога суштествителногъ изражава, и пр. *ὁ μόνος παῖς*, одинаць, едино дете; узима напротивъ друго положенъ, кадъ ближе опредѣленъ прилога садржава, и пр. *ὁ παῖς μόνος* или *μόνος ὁ παῖς παίζει*, дете само игра (безъ друштва).

8. Осимъ тога има се примѣтити јошъ слѣдујуће о употребљѣнио члена у саюзу суштествителногъ са прилагателнимъ:

а) Кодъ суштествителногъ, кое е съ прилагателнимъ местоименіемъ скопчано, стои членъ, кадъ се предметъ има поняти као опредѣленъ; местоименіе узима своѣ положенъ између члена и суштествителногъ, и пр. *ὁ ἐμὸς πατήρ*, мой отаць; напротивъ *ἐμὸς ἀδελφός*, еданъ одъ мои браћа (неопредѣлено. кои), *ἐμὸς παῖς*.

б) Кадъ е суштествително са *πᾶς*, *πάντες* скопчано, онда се мораю слѣдујући случаи разликовати:

а) Кадъ се понятиѣ суштествителногъ са свимъ уобште сваћа, онда се членъ не ставля, и пр. *πᾶς ἄνθρωπος*, свакій човекъ, (т. е. свакій, коме прилогъ човекъ припада), *πάντες ἄνθρωποι*, сви люди. У едноброю преводи се *πᾶς* са свакій.

б) Кадъ се име суштествително, у саюзу са *πᾶς*, *πάντες* као цело у противоположеню према своимъ поединимъ частима означити има, онда узима членъ, и ступа положенъ одъ № 7. а) и п. *ἡ πᾶσι γῆ*, сва земля, *οἱ πολέμιοι ἀπέκτειναν τοὺς πάντας πολίτας*, неприятельи су поубіяли све грађане. Овај е случай реѣій. Бдноброј *πᾶς* преводи се онда свагда са *савъ*.

в) Кадъ се едномъ опредѣленомъ и тога ради съ членомъ скопчаномъ предмету понятиѣ *цело* или *савъ*, као

ближе опредѣленъ прида, онда ступа положенъ одъ № 7. б), н. п. οἱ στρατιῶται εἶλον τὸ στρατόπεδον ἅπαν или ἅπαν τὸ στρατόπεδον; вои́ници су освоили цео станъ; οἱ στρατιῶται πάντες или πάντες οἱ στρατιῶται καλῶς ἐμαχέσαντο, сви су се вои́ници добро борили. Овако се најчешће употребљаваю речи *пᾶς, πάντες*. На истый начинъ посту́па се и съ речи *ὅλος*: као: *διὰ τὴν πόλιν ὅλην*, или *δι' ὅλην τὴν πόλιν*, крозь целу (или сву) варошь.

в) Кады́ се суштествително скопчава са *ἐκαστος*, свакий, онда изостае членъ, као коды *пᾶς* у значеню свакий, кады́ се понятіе суштествителногъ уобште сва́га, н. п. *καθ' ἐκάστην ἡμέραν*, свакий данъ, посведневно; а на противъ кады́ се понятіе суштествителногъ съ некомъ силомъ изговара, онда ступа къ нѣму членъ и положенъ одъ № 7. б), н. п. *κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκάστην*, или обично *καθ' ἐκάστην τὴν ἡμέραν*, по свакий данъ, т. е. свакий поединный данъ.

г) Кады́ е суштествително скопчано са *ἐκάτερος*, свакий одъ нѣи двоице, *ἄμφω* и *ἀμφοτέρως*, обоица, онда узима свагда членъ и положенъ № 7. б), н. п. *ἐπὶ τῶν πλευρῶν ἐκατέρων* или *ἐφ' ἐκατέρων τῶν πλευρῶν*, на страни (порebarке) свакогъ одъ нѣи двоице; *τὸ ὡς ἀμφοτέρω* или *ἀμφοτέρω τὸ ὡς*, оба у ва; *ἀμφοῖν τοῖν χερσῶν* или *τοῖν χερσῶν ἀμφοῖν*, обѣма рукама, оберучке.

д) Кады́ е суштествително съ основнимъ бронтелнимъ скопчано, онда изостае членъ, ако е понятіе суштествителногъ неопредѣлено, н. пр. *τρεις ἄνδρες ἤλθον*, три мужа дохоше; а напротивъ ступа членъ къ суштествителномъ: а) у положено № 7. а), кады́ суштествително, съ бронтелнимъ скопчано, представляя понятіе едне опредѣлене целости, н. пр. *Οἱ τῶν βασιλέων οἰνοχόοι δίδoασιν τοῖς τριῶν δακτύλοις ὀχοῦντες τὴν φιάλην*, кралѣвски винолицы, подвесе пearь съ виномъ држећи га съ три прста, т. е. съ опредѣлена три прста, а понайвыше, кады́ се показуе на едно суштествително, кое е (безъ члена) съ основнимъ бронтелнимъ скопчано; — в) у положено № 7. б) кады́

ступа брой къ едномъ опредѣленомъ предмету само као ближе опредѣленъ, и. пр. *ἐμαχέσαντο οἱ μετὰ Περικλέους ὀπλίται χίλιοι* или *χίλιοι οἱ μετὰ Περικλέους ὀπλίται*, Перикль се в борю са няду свои тешко наоружаны войника.

ε) Далѣ узимаю членъ и она существителна, коя су свопчана съ показателнимъ местоименіама: *οὗτος*, *ὅδε*, *οὗται*, *ταῖς*, *ἐκεῖνος* и *αὐτός*, онай, овай; но членъ узима свое положенъ само по № 7. б), и. пр.

οὗτος ὁ ἀνὴρ или *ὁ ἀνὴρ οὗτος* (а не *ὁ οὗτος ἀνὴρ*),
тай мужъ.

ἴδε ἡ γνώμη или *ἡ γνώμη ἴδε*, ово мнѣніе.

ἐκεῖνος ὁ ἀνὴρ или *ὁ ἀνὴρ ἐκεῖνος*, онай мужъ.

αὐτὸς ὁ βασιλεὺς или *ὁ βασιλεὺς αὐτός*, овай краљ, али:
ὁ αὐτὸς βασιλεὺς = истый краљ.

Прим. Членъ се изоставля: а) кадъ местоименіе заступа место подлога, а существително место прилога, и. пр. *αὕτη ἐστὶν ἀνδρὸς ἀρετή*, ово є добродѣтель мужа; тако се разликує *τούτῳ τῷ διδασκάλῳ χρῶνται*, имаю овогъ учителя, одъ: *τούτῳ διδασκάλῳ χρῶνται*, овогъ имаю за учителя; — б) кадъ в существително, име собствено, и. пр. *οὗτος*, *ἐκεῖνος*, *αὐτὸς Σωκράτης*.

§. 149. Наука о залозима глагола.

Прилогъ, кои се односи на подлогъ, и кои се глаголомъ изражава, може се на разне начине изговорити, па изъ тога постаю разни начини или наклоненія, кое означава єзикъ разнимъ образцима.

I. Подлогъ се появлює или као дѣятеланъ (залогъ дѣйствительный) као: *ὁ παῖς γράφει*, дете пише; *τὸ ἄνθος βάλλει*, цвѣтъ цвѣта. — Но дѣйствительный образацъ има двогубый значай:

а) преносный, кадъ предметъ, на кои се дѣйство упражя (предметъ) у винительномъ надежу стои, и появлює се као страдаюбъ, и. пр. *τίπτω τὸν παῖδα*, биемъ дете; *γράφω τὴν ἐπιστολήν*, пишемъ писмо.

б) непреносный, кадъ се дѣйство ограничава или на подлогъ, као: τὸ ἄνθος θάλλει, или кадъ оно има предметъ у родительномъ или дателномъ, или какъый предлогъ, н. пр. ἐπιθνήσκω τῆς ἀρετῆς желанъ самъ добродѣтели; χαίρω τῇ σοφίᾳ, радуемъ се мудрости; βαδίζω εἰς τὴν πόλιν, путуемъ у варошь.

2. Или се подлогъ показуе да упражнява дѣйство, кое се на нѣга повраћа, тако да е подлогъ у исто време и предметъ дѣйства, н. пр. τίπτομαι, ударамъ се, βουλεύομαι, советуемъ се.

Прим. 1. Кадъ е повратно дѣйство два или выше подлога едно на друго управљено, као: τίπτομαι, удараю се, διακελεύονται, ободраваю се; онда се ово дѣйство назива узајмно.

3. Или се подлогъ pojavуе као страдаюћъ, н. пр. οἱ στρατιῶται ἐπὶ τῶν πολεμίων ἐδιώχθησαν, војници су били гонѣни одъ непријатеља.

Примѣт. 2. Образацъ залога дѣйствителногъ и страдателногъ савршено е устроено. За страдателный залогъ има грчкиъ езикъ само два времена: будуће и пр. Сви остали образци означаваю се образцемъ средиѣгъ залога, еръ се е страдателна дѣятельность као повратна сваѣала.

§. 150. Приметбе свр' залога.

1. Многи дѣйствителни глаголи, особито они, кои движеніе изражаваю, имаю покрай преносногъ значая у исто време и непреносный, н. п. ἀνάγειν, повући; διάγειν, проводити; ἐλαύνειν, яшити; ἐμβάλλειν и εἰσβάλλειν, упадати; ἐκβάλλειν, избацити; ἀποκλίνειν, склонити; τρέπειν, обраћати; στρέφειν, обртати; ἔχειν у саюзу съ нарѣчіемъ, н. п. εὖ, κακῶς ἔχειν, добро, зло се наодити, τελευτᾶν, скончати се, умрети.

2. Више дѣйствителны глагола съ преноснимъ значаемъ, кои оба прошла времена образую, имаю у прош. I. преносный, а у прош. II. непреносный значай, н. п.

- δύω*, затварамъ, прош. I. *ἔδύσα*, затворио самъ, прош. II. *ἔδυν*, загниорио самъ се.
- ἵστημι*, ставляюмъ, прош. I. *ἔστησα*, ставио самъ, пр. II. *ἔστην*, стаяо самъ.
- φύω*, производимъ, пр. I. *ἔφυσα*, произвео самъ, пр. II. *ἔφυν*, произинао самъ.
- σκέλλω*, сушимъ, прош. I. *ἔσκηλα* осушио самъ, пр. II. *ἔσκλην*, осушио самъ се.

Исто тако има више дѣйств. глагола съ преноснимъ значаемъ, кои оба савршено прошла времена образую и то у савр. прош. I. преносанъ, а у савр. прош. II. непреносанъ значай, и. пр.

- ἐγείρω*, будимъ, с. пр. I. *ἐγήγερχα*, пробудио самъ с. пр. II. *ἐγήγχορα* буданъ самъ.
- ὀλλυμι*, губимъ, с. прош. I. *ὀλώλεχα*, изгубио самъ, с. пр. II. *ὀλώλα* изгублѣнъ самъ.
- πείθω*, убеждавамъ, с. пр. I. *πέπειχα*, убѣдио самъ, с. пр. II. *πέποιθα*, уверенъ самъ.

Далѣ имаю и неки савршено прош. II., кои необра-зую савр. прош. I. непреносный значай, и. пр. *ἄγνυμι*, разбиамъ, *ἔαγα*, разбиенъ самъ; *πήγνυμι*, саставляюмъ, *πέπηγα*, саставлѣнъ самъ, згуснуть самъ; *ρήγνυμι*, деремъ, *ἔρῥωγα*, раздеранъ самъ; *σίλω*, трулимъ, *σέσηπα*, иструлио самъ; *τήκω*, топимъ, и. пр. гвозде, *τέτηχα*, истоплѣнъ самъ; *φαίνω*, показуемъ, *πέφηνα*, показао самъ се.

3. О значаю и употребленю среднѣгъ залога има се слѣдуюће примѣтити.

а) Залогъ средний показуе дѣйство, кое подлогъ непосредственно на себе управяя, гди мы у сръбскомъ е-зику узимамо залогъ дѣйствительный са скраћенимъ вини-тельнымъ падежомъ повраћательногогъ местоименія *себе*, *се*, и. пр. *τύπτομαι*, ударамъ се, *ἐτυψάμην*, ударао самъ се, *τύψομαι*, удараћу се. Ово е употребленъ залога сред-нѣгъ ређе. Овде принадлеже слѣдуюћи глаголи, кое не-мо у образцу прошлогъ времена навести: *ἀπέχω*, уздр-жавамъ, *ἀποσχέσθαι*, уздржати се; *ἀπάγξει τινά*, удавити

некогъ, *ἀπάγξασθαι*, удавити се, *τύψασθαι*, *κόψασθαι*, ударити се, сећи се; *ἐπιβαλέσθαι τινί*, нападати на кога: *παύσασθαι*, престати (одъ *παύω*, престаѣмъ); *δείξασθαι*, показати се; особито глаголи, кои изражаваю дѣйство подлога, што се на нѣгово тѣло опетъ повраћа, и. пр. *λούσασθαι*, купати се; *νίψασθαι*, умивати се, *ἀλείψασθαι*, мазати се; *χρίσασθαι*, мазати се; *κείρασθαι*, бријати се, или шицати се; *στεφανόσασθαι*, венчати се и т. д. Осимъ поменути и други неки глагола изражава се по правилу ово повраћателно одношењ образцемъ залога дѣйстви- телногъ съ винителнимъ падежомъ повраћателногъ ме- стоименія, и. пр. *ἐπαινεῖν ἑαυτόν*, фалити се; *ἀναρτῶν ἑαντόν*, обесити се; *ἀποκρύπτειν ἑαυτόν*, сакрити се; *ἐθίζειν ἑαντόν*, навикнути се; *παρέχειν ἑαυτόν*, дати се; *ἀπολύειν ἑαυτόν* ослободити се; *ἀποσφάττειν ἑαυτόν*, заклати се; *ἀποκτείνειν ἑαυτόν*, убити се; *ὀπίπτειν ἑαυτόν*, бацити се. Образаць за- лога среднѣгъ има онда значај зал. стра. и. пр. *ἐπαινεῖσθαι*, *ἀποκτείνεσθαι*, *ἀποσφάττεσθαι*, и образуе како прош- тако и будуће свое време образцемъ зал. страд.

б) Залогъ среднѣй показуе дѣйство, кое подлогъ извршава на предмету, нѣму принадлежењемъ, съ нѣмъ скопчанимъ, или ма у каквомъ ближемъ одношено къ нѣму стоењемъ, и. пр. *τύπτομαι*, *ἐνψάμην τὴν κεφαλήν*, туч- као самъ се по глави (*τύπτειν* т. ж. главу другога), *λούσασθαι τοὺς πόδας*, прати ноге свое (*λούειν* т. п. другога), *ἀποκρύψασθαι τὰ ἑαυτοῦ* сакрити свое; — *καταστρέψασθαι γῆν* разорити землю (за себе, свою ползу), *ἀπολύσασθαι τινα*, одпустити некогъ, *κτήσασθαι τι*, добити, стећи што; *ἀμύναςθαι τοὺς πολεμίους*, противити се непријателю; *ἀπό- σασθαι κακά*, удамити зло одъ себе. Ово употреблењ среднѣгъ залога много е чешће.

Примѣт. Као што се залогъ дѣйствителный може употребити, кадъ самъ подлогъ непроизводи дѣйство, него га чрезъ други производи; и. пр. *Ἀλέξανδρος τὴν πόλιν κατέσκηψεν*, Александеръ е дао варошь разорити; исто се тако може употребити зал. среднѣй, само съ томъ раз- ликомъ, што се дѣйство кодъ среднѣй глагола ма на кои

начинъ повраћа на подлогъ, и. пр. Ὁ πατὴρ τοὺς παῖδας ἐδιδάξατο, отаць е дао учити децу, кое толико значи, као да е себи дао учити децу; κείρασθαι, шишати се, или да ги се одъ другога шишати. Ἀργεῖοι ἐναντῶν εἰκόνας ποιήσαντες ἀνέθεσαν εἰς Δελφοὺς, Аргејци начинивши свое ликове, посветили су Делфу. —

4. Одъ повраћателногъ значая средњи глагола, постао е страдателный значай, но коме узима подлогъ дѣйство другога, управљено на себе, тако да се онъ самъ (подлогъ) као страдаюћъ появлюе, и. пр. ριπτιγοῦμαι бывамъ ударанъ; ζημιοῦμαι, бывамъ казнићъ; βλάπτομαι, бывамъ оштећенъ; ἀδικοῦμαι, тримъ неправду; διδάσχομαι, примамъ наставленіе; πείθομαι, убеђавамъ се, бывамъ убеђенъ.

5. За два времена образца — за будуће и прошло — постое особени образци, за изражај страдателногъ понятіе дѣйства, одъ кои употребљава се прошло кодъ многи повраћателны и непреносны глагола, место образца средњи глагола; сва остала времена изражаваю се образцемъ средићъ залога. Отудъ произлази правило: будуће и прошло време залога средићъ имаю повраћателный (или непреносный) значай, а не страдателный, за кои особени образци (буд. и прошл. страд.) постое; сви остали образци залога средићъ служе у исто време за означенъ зал. страдателногъ.

Примѣт. Виновникъ страдателногъ стана изражава се најболѣ съ предлогомъ ἐπὶ, скончанимъ са родительнимъ падежомъ, и. пр. Οἱ στρατιῶται ἐπὶ τῶν πολεμίων ἐδιώχθησαν, војници су одъ непријателя гоићни были. Место ἐπὶ употребљава се πρός съ родительнимъ, кадъ се у исто време има означити снажанъ и непосредственъ упливъ едногъ лица, и. пр. ἀτιμάζεσθαι, ἀδικεῖσθαι πρός τινα, обезчешћенъ быти, неправду тринти одъ некогъ; даљ употребљава се παρά съ родительнимъ, кадъ се виновникъ у исто време има показати као лице, изъ коега е околине, круга, внутренњи или спољашњи средства дѣйство произишло, и. пр. ὁ ἄγγελος ἐπέμψθη παρὰ βασιλέως,

вѣстникъ е посланъ одъ краля. — *Ἡ μεγίστη εὐτυχία τοῦ-
τω τῷ ἀνδρὶ παρὰ Θεῶν δέδοται*, найвећа е срећа дата о-
вомъ човеку одъ богова. — *Πολλὰ χεῖματα Κίρῳ παρὰ
τῶν φίλων συνειλεγμένα ἦν*, Киръ е имао многе новце ску-
пљне одъ пріятеля.

в) Свойство е грчкогъ езика да се дѣйствительный
образаць, не само преносны глагола съ винительнымъ, као
у србскомъ езикy, него и непреносны глагола съ роди-
тельнымъ и дателнымъ у личный страдателный образаць
претворити може; н. пр.

Φθονοῦμαι ὑπὸ τινος, завиди ми некій; *πιστεύομαι, ἀπι-
στοῦμαι ὑπὸ τινος*, веруе ми, неверуе ми некій (одъ *πιστεύ-
ειν, ἀπιστεῖν τινί*). — *Καὶ ἐπιβουλεύοντες καὶ ἐπιβουλεύομε-
νοι διάζουσι πάντα τὸν χρόνον*, и злоумышляваюћи и злоу-
мышляность трпећи провешћеду цело време (одъ *ἐπιβου-
λεύειν τινί*). — *Ἀσχεῖται τὸ ἀεὶ τιμώμενον, ἀμελεῖται δὲ τὸ
ἀτιμαζόμενον*, упражнява се оно, кое се свагда фаля, а
пренебрегава се оно, кое се безчести (одъ *ἀμελεῖν τινος*).
Тако: *ἄρχομαι, κρατοῦμαι, καταφρονοῦμαι ὑπὸ τινος*, начал-
ствуемъ се, владамъ се, презиремъ се одъ некогъ, т. е.
бывамъ управляющъ, владанъ и презиранъ одъ некогъ.

Примѣт. Депоиенси нису ништа друго, него гла-
голи, кои само у образцу залога среднѣгъ постое, и кои
имаю повраћателный или непреносный значай.

§. 151. Наука о времени и наклоненію глагола.

1. После залога долазе кодъ глагола времена, съ
коима се времено отношенѣ прилога изражава, и ово
отношенѣ може се сматрати или као садашнѣ, или бу-
дуће, или прошавше, н. н. *ὁ φίλος γράφει, γράψει, ἔγραψε*,
пріятель пише, писаће, писао е.

2. После времена глагола долазе наклоненія, съ ко-
има се исказательно отношенѣ прилога изражава. У њи-
ма се показуе отношенѣ прилога къ подлогу или као

опажанѣ (дѣйствиелностѣ) или као представленѣ, или као захтеванѣ. Наклоненіе опажава (дѣйствиелности) и. п. *ὁ φίλος γράφει*, зове се изјавително; наклоненіе представленя, и. п. *ὁ φίλος γράφῃ*, ако пріятель пише, зове се сослагателно; наклоненіе непосредственногъ изјавленя наше воли, и. п. *γράψον*, пиши, зове се повелително.

§. 152. А. О времени глагола понаособѣ.

1. Сва времена деле се по своимъ образцима и значаю на двое, т. е. а) на времена главна, која како у изјавителномъ, тако и сослагателномъ наклоненію свагда єдно садашнѣ или будуће време означаваю; — б) на времена исторична, која у изјавителномъ наклоненію показую свагда прошло, а у сослагателномъ (пожелателномъ) одъ части садашнѣ или будуће време.

2. Главна су времена слѣдуюћа:

α) садашнѣ: а) у изјавителномъ, и. п. *γράφωμεν*, пишемо; б) у сослагателномъ, и. п. *γράφωμεν*, напишемо.

β) савршенопрошло: а) у изјавителномъ, и. п. *γεγράφαμεν*, писали смо б) у сослагателномъ, и. п. *γεγράφωμεν*, да напишемо.

γ) будуће у изјавителномъ, и. п. *γράψωμεν* писаћемо.

δ) будуће савршено у изјавителномъ, и. п. *βεβούλευσομαι*, я ћу се быти советовао.

3. Исторична времена єсу слѣдуюћа:

α) прошло: а) у изјавителномъ, и. п. *ἔγραψα* я самъ писао; б) у пожелателномъ, и. п. *γράφαιμι*, я бы писао, я бы быо писао.

β) полупрошло: а) у изјавителномъ, и. п. *ἔγραψον*, я писа; б) у пожелателномъ, и. п. *γράφοιμι*, писао бы.

γ) давнопрошло: а) у изјавителномъ, и. п. *ἐγγράφημι*, я самъ быо писао, б) у пожелат. и. п. *ἐγγράφοιμι*, я бы быо писао.

δ) пожелателно простогъ будућегъ, н. п. γράψοιμι, писао бы, и будућегъ савршеногъ, н. п. βεβουλένσοιμην, советовао бы се, н. п. ὁ ἄγγελος ἔλεγεν, ὅτι οἱ πολέμοι νικήσοιεν, вѣстникъ говораше, да ће непријатели побѣдити, ἔλεγε, ὅτι πάντα ὑπὸ τοῦ στρατηγοῦ εὖ βεβουλεύσοιτο, говораше, да е войвода све добро наредіо (советовао.)

4. Време садашнѣ (у изјавителномъ) ставља дѣйство у присутствіу говорѣгъ. У причаніу прошлы догађаја употребљава се често време садашнѣ, кадъ се прошлостъ у живомъ представљаю као садашњостъ сматра, н. п.

Таύτην τὴν τάφρον βασιλεὺς μέγας ποιεῖ ἀντὶ ἐρύματος, ἐπειδὴ πυνθάνεται Κῦρον προσελαύνοντα. — Ἦν τις Πριάμιδων νεώτατος Πολύδωρος, Ἐκάβης παῖς, ὃν ἐκ Τροίας ἐμοὶ παιτὴρ δίδωσι Πρίαμος ἐν δόμοις τρέφειν.

Овај шанацъ начиніо е великіи краљ за обрану, кадъ се е извѣстіо, да се Киръ приближава. — Быо е некій Полидоръ, одъ најмлађи синова Приамовы, дете Екувино, кога ми е отацъ Пріамъ дао, да га у мојој кући одранимъ.

Примѣт. 1. Време садашнѣ εἶμι идемъ, кадъ е сложено има у изјавителномъ и сослагателномъ наклонію значай будућегъ времена: ићи љу; неопредѣлено и причастіе садашнѣгъ времена имаю значай како садашнѣгъ, тако и будућегъ времена, н. пр. οὐκ εὐθὺς ἀφίσα αὐτὸν οἶδ' ἄπειμι, ἀλλ' ἐρήσομαι αὐτὸν καὶ ἐξέσωσω καὶ ἐλέγξω, нећу га одма пустити, нити љу отићи^{ни} него љу га пытати, испытати и извидити. Време садашнѣ допуњава се съ глаголомъ ἔρχομαι, — Оба садашня времена οἶχομαι и ἵκω преводе се у сръбскомъ езикѣ одлазимъ и долазимъ, или отидо и дођо, т. е. οἶχομαι, отидо, а ἵκω дођо; али οἶχομαι значи управъ нисамъ ту, а ἵκω ту самъ н. пр. Μὴ λυποῦ, ὅτι Ἀράσπας οἶχεται εἰς τοὺς πολέμιους, немой се печалити, што е Араспасъ отишао къ непријателыма. — Ἦκω νεκρῶν κενθμῶνα καὶ σκότον πύλας λιπῶν дошао самъ, оставивши обиталиште мртвы и врата мра-

ка. — *Υμεῖς μόλις ἀφικνεῖσθε, ὅποι ἡμεῖς πάλαι ἤκομεν*, вы ете едва тамо доспети, гди смо мы давно дошли.

5. Време савршено прошло (у изјавителномъ) ставя прошло дѣйство у присутству говорѣнегъ. Дѣйство се появлюе као савршено у присутству говора.

Γέγραφε τὴν ἐπιστολὴν, написао самъ писмо; писмо стои садъ написано, на ма было садъ, или давно написано; *ἡ πόλις ἔκτισται*, варошь е сазидана, была давно, была садъ, доста да садъ стои сазидана, сачувала се, или сахранила се.

Примѣт. 2. Многа савршенопрошла (и давнопрошла) времена грчкогъ езика преводе се у србскомъ езiku са садашњимъ временомъ (и полу прош.), кое изражава стањ после савршеногъ дѣйства, н. пр. *πέφηναι* (показао самъ се), появлюемъ се, *οἶδα* (видіо самъ, дознао) знамъ, *τέθνηκα* (процвѣтао самъ), цвѣтамъ, *πέποιθα* (уверіо самъ се), уверенъ самъ, *βέβηκα* (отишао самъ) одо, *μέμνημαι* (опоменуо самъ се) опомниѣмъ се, *κέκχημαι* (стекао самъ) имамъ, *κέκλημαι* (назвао самъ се) зовемъ се и т. д.

6. Време будуће (у изјавителномъ) показуе дѣйство као будуће у одношено на присутству говорѣнегъ. Често употребљаваю Грци кодъ узгредны ставова, на и после историчны времена, будуће време у изјавителномъ наклоненію за оно, што има или мора бити; и остали образци будућегъ времена, особито причастія употребљаваю се о. џ. р:

Νόμος ὑπάρχει δεῖ τοιοῦτους, δι' ὧν τοῖς μὲν ἀγαθοῖς ἐντιμος καὶ ἐλεύθερος ὁ βίος παρυσκευασθήσεται, τοῖς δὲ κακοῖς ταπεινός τε καὶ ἀλγεινὸς καὶ ἀβίωτος ὁ αἰὼν ἐπινακείσεται. — Πυρρόνας ἔλαβον οἱ στρατιῶται, οἱ αὐτοὺς ἄξουσιν (ἐκεῖσε), ἐνθεν ἔξουσιν τὰ ἐπιτήδεια.

Закопи треба да су такови, како бы се добрима чѣстанъ и слободанъ животъ приуготовію, а на злима да почива векъ понизителанъ, мучанъ и безъ сваке радости.

— Войници су узели вође, кои ће иј тамо одвести, гди ће свое потребе подмирити.

7. Савршено будуће (у изјавителномъ) показуе дѣйство у будућности прошло (свршено) у одношењу на присуство говорегегъ.

Καὶ τοῖς κακοῖς μερίζεται ἐσθλά. — Ἡ πολιτεία τελέως κεκοσμήσεται, εἰὰν ὁ τοιοῦτος αὐτὴν ἐπισκοπῇ φύλαξ ὁ τοίτων ἐπιστήμων.

Са злимъ быће се помешало и добро. — Држава ће се бити конечно украсила, ако е онакѣй чуваръ надгледа, кои е томе вештъ. Савршено будуће време оны глагола, кои се у савршенопрошлимъ временима са временомъ садашњимъ преводе, мора се съ будућимъ простимъ превести, и. пр. *μεμνήσομαι* (я љу се бити опомелуо), я љу се опоминати.

Примѣт. 3. Време савршено будуће употреблява се кодъ Грка само у главнимъ ставовима, а такође и кодъ узгредны ставова, кадъ се почино са *ὅτι* и *ὡς* да. Кодъ свою осталы узгредны ставова узима се место тога сослагателно прошлогъ (редко савршено прошлогъ) времена, скопчано съ еднимъ союзомъ изъ *ἄν* сложенимъ, као *εἰάν, ἐπἄν, ἐπειδἄν, ὅταν* кадъ, ако, и т. д. и. пр. *εἰάν τοῦτο λέξῃς*, ако будешъ то казао.

8. Време прошло (у изјавителномъ) изражава прошлость, коя е одъ садашности говорегегъ уобште безъ сваки одношеня оделѣна, и. пр. *ἔγραψα* писао самъ; *Κῦρος πολλὰ ἔθνη ἐνίκησεν*, Киръ е много народе побѣдио. Ово време образуе противоположенѣ према осталимъ временима, коя прошлость означаваю, и може, почему прошлось уобште означава, место свою овы времена заступити.

9. Време полупрошло (у изјавителномъ) означава истина дѣйство као прошло, ази ово дѣйство ставая се свагда у одношенѣ къ другой прошлости.

Ἐν ᾧ σὺ ἐπαιζες, ἐγὼ ἔγραμον. — Ὅτις ἐγγὺς ἦσαν οἱ βάρβαροι, οἱ Ἕλληνες ἐμάχοντο. Ὅτις οἱ βάρβαροι ἐπεληλύ-

ἔθεσαν (или *ἐπῆλθον*), *οἱ Ἕλληνες ἐμάχοντο*. — *Τότε* (или *ἐν ταύτῃ τῇ μάχῃ*) *οἱ Ἕλληνες θαρσάλευότατα ἐμάχοντο*.

Доку ти игра, я писа. — Каду варвари близу бѣу, борау се Елини. — Каду су варвари напали, борау се Елини. — Онда се (у той битки) Елини найхрабриѣ борау.

10. Зато се употребљава прошло време (у извѣстномъ) коду историчногъ приповѣданя, да бы поглавите ствари навело, а полупрошло (у извѣстномъ) узима се, да бы пратеѣа обстоятелства означило. Време прошло приповѣда, а полупрошло описуѣ.

Τοὺς πελλασιᾶς ἐδέξαντο οἱ βάρβαροι καὶ ἐμάχοντο· ἐπε δ' ἐγγυὸς ἦσαν οἱ ὀπλῖται, ἐκράλοντο καὶ οἱ πελλασιαὶ εὐθυὺς εἶλοντο.

Лаке войнике дочекали су варвари и борау се; а каду се приближише тешко наоружани, нагну бегати (варвари), а лаки войници полете одма за нѣма.

11. Време давнопрошло (у извѣстномъ) означава дѣйствиѣ као прошло (савршено) одъ друге прошлости.

Ἐπειδὴ οἱ Ἕλληνες ἐπεληλύθεσαν, οἱ πολέμιοι ἀπεπεφεύγεσαν. — *Ὅτε οἱ σύμμαχοι ἐπλησίαζον, οἱ Ἀθηναῖοι τοὺς Πέρσας ἐνενηκίζεσαν*. — *Ἐγγράφειν τὴν ἐπιστολὴν*.

Каду су Елини были напали, неприятельѣи су были побегли. — Доку се саюзници приближавау, Атиняни су Персианце были побѣдили. — Написао самъ быо писмо, (разумева се каду ѣ прѣтель дошао.)

Примѣт. 4. Грци радо употребљаваю прошло место давнопрошлогъ времена, каду се отношенѣ едне прошлости према другой лако изъ састава дознаѣ, и каду на нѣма непочива особита важность, н. п. *Ἐπειδὴ οἱ Ἕλληνες ἐπῆλθον, οἱ πολέμιοι ἀπεπεφεύγεσαν*. А употребљава се и савршенопрошло место прошлогъ, каду на отношеню прошлости према садашности сила непочива.

12. Као што прошло време у наклоненю извѣстномъ показуѣ стварь прошлости као самосталну и свр-

шену, која се на другу прошлост неослања; а напротивъ полупрошло у изъяснителномъ, односећи се као прошло дѣйство на другу прошлостъ, кое се при описиваніи употребљава, сматра дѣйство у његовомъ трајно и течаю: исто тако употребљавају се споредна наклоненія (сослагателно, пожелателно и повелително) и неопредѣлено и причастіе прошлогъ времена, кадъ оће говорићи да означи дѣйство као за себе заключено; напротивъ употребљавају се споредна наклоненія и неопредѣлено и причастіе садашњгъ времена, а тако исто и пожелателно полупрошлогъ времена, кадъ оће говорићи да представи дѣйство описуюћи у његовомъ трајно и течаю. На овај начинъ стоје едно другомъ противуположено:

а) Сослагателно прошлогъ сослагателномъ садашњгъ времена, н. п. *φύγομεν* побегнимо и *φεύγομεν*, бегаймо; *λέγω ἵνα μάθῃς* кажемъ, да научишъ, и *λέγω, ἵνα μάθῃς*, кажемъ да учишъ.

б) Повелително прошлогъ, повелителномъ садашњгъ времена, н. п. *φύγε*, побегни, *φεῦγε*, бегай; *δοῦς* дай и *δίδου μοι τὸ βιβλίον* подай ми књигу.

в) Неопредѣлено прошлогъ неопредѣленомъ садашњгъ времена, н. п. *ἐθέλω φυγεῖν*, я ђу побећи и *ἐθέλω φεύγειν*, я ђу бежати; *κελεύω σε δοῦναι* и *διδόναι μοι τὸ βιβλίον*, заповедамъ ти, да ми дашъ и даешъ књигу. Неопредѣлено прошлогъ времена може и прошлостъ означавати и неопредѣлено савршенопрошлогъ времена заступити, кадъ се одношењ на свршеный глаголь немора узвисити, н. п. *ἤγγειλε τοῖς πολεμίους ἀποφυγεῖν* и *ἀποπεφευγέναι*, явіо е, да су непријатељи побегав.

2. Пожелателно прошлогъ, пожелателномъ полупрошлогъ времена, н. п. *ἔλεγον, ἵνα μάθοις*, я говори, да научишъ (да дознашъ) и *ἵνα μάθῃς*, да учишъ (да дознаешъ); *εἶθε τοῦτο γένοιτο* и *γίγνοιτο*, дабогда, да то буде и бива. Пожелателно прошлогъ времена може заступити пожелателно давиопрошлогъ времена, кадъ се одношењ на другу прошлостъ немора узвисити, и пр

ηγγειλεν, ὅτι, ἐπειδὴ οἱ Ἕλληνες ἐπέλθοιεν, οἱ βάρβαροι ἤδη ἀποφύγοιεν, явіо є, да, кадъ су Еллини напали, варвари су были побегли.

Причастіе прошлогъ времена означава свагда нешто прошло и зато ступа у противоположеніѣ према причастию савр. прошлогъ времена, єрѣ прво показує просто, дѣйство као прошло, а друго га ставля у одношеніѣ на свршений глаголь, н. пр. οἱ ἀντόμολοι ἤγγειλαν τοὺς πολεμίους ἀποφυγόντας и ἀποπεφυγόντας, бегунци (дезертери) явише, да су неприятельи побегли.

§. 153^a Б. О наклоненію глагола понаособѣ.

Грчкій езикъ има три слѣдуюћа наклоненія: изъявительно, сослагательно (пожелательно) и повелительно.

а) Изъявительно є наклоненіе опажаня или сматраня (дѣйствительности), н пр. τὸ ῥόδον θάλλει, ружа цвета — ὁ πατήρ γέγραφε τὴν ἐπιστολήν, отаць є написао писмо — οἱ πολεμίοι ἀπέφυγον, неприятельи су побегли — οἱ πόλιτι τοὺς πολεμίους νικίσουσιν грађани ће неприятель побѣдити.

б) Сослагательно є наклоненіе представленя. Сослагательно историчны времена назива се у грчкој граматикѣ пожелательно наклоненіе.

α) Сослагательно главны времена: садашнѣгъ и свршенопрошлогъ, као и сослагательно прошлогъ врем. означава у грчкомъ езикѣ представленѣ свагда као будуће. Сослагательно главны времена употреблява се при главнимъ ставовима: 1) у I. лицу єдноброя и вишеброя кодъ ободреня или опомене; 2) у II. лицу єдноброя и вишеброя врем. прошлогъ (не садашнѣгъ) са μή кодъ забране; 3) при сумнителнимъ вопросима, у главнимъ ставовима само у I. лицу єдноброя и вишеброя, у узгреднимъ ставовима кодъ свою лица.

Ίωμεν, айдно! — Μὴ ἴωμεν, не идимо. — Μὴ φοβηθῆς, небой се. — Τί ποιοῦμεν; шта ћемо радити? — Кодъ узгредны ставова: οὐκ ἔχω πούθεν τραποῦσαι, немамъ кудъ

да се обрѣтимъ. — *Ουκ ἔχει, ὅποι κράληται*, нема кудъ да се обрѣти.

β) Сослагателно историчны времена: пожелателно прошлогъ времена, полупрошлогъ и давнопрошлогъ, као и будуће време пожелателногъ наклоненія означавая представленъ или као прошло, или као садашнъ или као будуће. Садашнъ или будуће представленъ означава наклоненіе пожелателно само у условномъ ставу и онимъ недостаточнимъ ставовима, кои су се изъ тога развили, н. пр. *εἰ τι ἔχοις, δοίης ἄν*, да имашъ штогодъ, дао бы. Условіе *εἰ τι ἔχοις*, а такође условно *δοίης ἄν* показую се овде као нешто садашнъ, понайвише будуће неизвѣстно, као една нерешена могућность, као само предпоставлянъ, узиманъ, слутня. Изъ овогъ образца условногъ става: *εἰ* съ пожелателнимъ, развио се изразъ желъ, а томе принадлежећій условный ставъ прѣлази се ѣутанъмъ, н. пр. *εἰ τοῦτο γένοιτο*, кадъ бы то было! (т. е. онда бы срећанъ быо, *εὐτυχίης ἄν εἶην*.) И онда место простогъ *εἰ* узима се подкреплѣно: *εἶθε, εἰ γάρ*, дабогда, да бы, нека бы, ако, н. пр. *εἶθε (εἰ γάρ) ἔμοι θεοὶ ταύτην τὴν δύναμιν παραδέξιν*, нека бы ми богови ову силу подарили! Често се употреблява условный ставъ недостаточно, кадъ се принадлежеће условіе ѣутанъмъ прѣлази, н. пр. *ἢδέως ἄν ἀκούσαιμι*, радо бы чуо (т. е. ако бы дозвољѣно было, *εἰ ἐξείη*). Съ изятіемъ наведены случаева односи се пожелателно наклоненіе свудъ на прошлость.

Примѣт. 1. Кадъ се една желѣ има означити као такова, о коіой говорѣћій зна, да се ніе могла испунити: онда се употреблява изявительно наклоненіе историчны времена, н. пр. *εἶθε τοῦτο ἐγίγνετο, εἶθε τοῦτο ἐγένετο*, камо срећа да е то было.

в) Повелительно е наклоненіе непосредственный изразъ вољъ, н. пр. *δός* и *δίδου μοι τὸ βιβλίον* дай ми книгу, *γραψάτω* и *γραφέτω τὴν ἐπιστολήν*, нека напише писмо.

Примѣт. 2. Кодъ одрицательного или забранительного говора съ предходѣніемъ *μή* (не), употребляваю Гр-

ди повелително садашњѣ времена, а не повелително прошл. времена, него место тога сослагателно прошлогъ времена, н. пр. *μὴ γράφει* (не *μὴ γράφῃς*.) непиши или, *μὴ γράψῃς* (али не: *μὴ γράψον*).

§. 153.6. Примѣтбе свр' частице *ἄν*.

Съ наукомъ о наклоненіама тесно е скопчано обясненіе частице *ἄν*. Сила ѿна састои се у томъ, што показуе одношеніе условногъ говора према говору условяваюћемъ, изражаваюћи, да е съ ѿноме скопчаный прилогъ става условяѣнъ другимъ мислима. Основно понатіе о употребленіи частице *ἄν*, може се добыти текъ у науки о условнимъ ставовима; засада ће быти довольне слѣдуюће примѣтбе о саставу ѿнома. Она се саюжава:

а) Съ изявительнимъ наклоненіемъ историчны времена: полупрошлимъ, давнопрошлимъ и прошлимъ и то:

α) За изразити, да се е нешто подъ некимъ известнимъ условіемъ могло догодити, али се ніе догодило, ерѣ условіе ніе было испуѣно.

Εἰ τοῦτο ἔλεγες (ἔλεξας) ἡμάρτανες (ἡμαρτες) ἄν, кадъ бы то казао, погрешіо бы (али я знамъ, да ты то ниси казао, дакле ни погрешити ниси могао) или безъ предѣлѣ става, н. пр. *ἐχάρης ἄν*, ты бы се радовао.

β) За изразити, да се е догодило неко дѣйство у прошлости при некимъ случаевима, околностима и одношеніама (да се е повторило). Тада е исторично време главногъ става обично полупрошло.

Εἰ τις Σωκράτει περὶ τὸν ἀντιλέγοι, ἐπὶ τὴν ὑπόθεσιν ἐπανήγγεν ἄν πάντα τὸν λόγον.

Кадъ бы Сократу неко противоречіо, имао е обичай, да на исту стварь доведе савъ разговоръ.

Примѣт. Съ временомъ садашњимъ и савршено прошлимъ накл. изявительногъ нескопчава се частица *ἄν* нигда, а съ временомъ будућимъ врло редко.

б) Саюжава се са сослагателнимъ, да бы представяѣно будуће, кое грѣко сослагателно означава, као не-

што условно, и одъ околностей зависимо представила. У обичномъ говору долази овај случай само кодъ узгредны ставова, и онда се частица *ἄν* тесно скопчава са саюзомъ узгредногъ става, или се съ нъоме у одну речъ стана. Тако востае: *εἰάν* (изъ *εἰ ἄν*), *ὅταν* (изъ *ὅτε ἄν*), *ὅποταν* (изъ *ὅποτε ἄν*), *πρὶν ἄν*, *ὅ θεῖν ἄν*, *οὐ ἄν*, *ὅπου ἄν*, *οἱ ἄν*, *ὅλοι ἄν*, *ἢ ἄν*, *ὅλη ἄν*, *ὅθεν ἄν*, *ὅπόθεν ἄν* и т. д. *ὅς ἄν*, *οἷος ἄν*, *ὅποῦτος ἄν*, *ὅσος ἄν*, *ὅπόσος ἄν* и т. д.

в) Саюжава се съ наклоненіемъ пожелательнымъ (вро редко съ пожелательнымъ будућегъ времена), да бы нешто садашнѣ, понайвише будуће неизвѣстно, одну нерешену могућность, само предпоставляя, узимаѣ и слутно условно представила. Пожелательно наклоненіе са *ἄν* мора се сматрати као главный ставъ условногъ састава, и ако се принадлежеће условіе ѣутанѣмъ прѣлази.

Εἰ τοῦτο λέγοις, ἀμαρτάνοις ἄν да си то рекао погрешіо бы. — *Безъ предѣлѣгъ става, као: χαίροις ἄν*, ты бы се радовао (т. е. да си то чуо). — *Γένοι' ἄν πᾶν ἐν τῷ μικρῷ χρόνῳ*, све може быти у дугомъ времену. — *Λέγοις ἄν* реко бы. Често се употребљава пожелательно са *ἄν*, кадъ оне говорећи, да представи неко потврђеѣ на учтивѣ начинѣ.

2. Саюжава се съ неопредѣленнымъ глаголомъ и причастіемъ (вро редко съ неопредѣленнымъ и причастіемъ будућегъ времена) кадъ бы савршѣный глаголь, узетъ у виду неопредѣленогъ и причастія, са *ἄν* скопчанъ быо.

Εἰ τι εἶχεν, εἴφη, δοῦναι ἄν, да е имао шта, рекао е, да бы дао. — *Εἰ τι ἔχοι, εἴφη, δοῦναι ἄν*, да има шта, рекао е, да бы дао. — *Δηλὸς εἰ ἀμαρτάνων ἄν, εἰ τοῦτο λέγοις*, види се, да бы погрешіо, кадъ бы то казао.

§. 154. О придевномъ одношеніи става.

1. Придевно одношенѣ става служи за ближе опредѣленѣ существителногъ понятія, и п. *τὸ καλὸν ῥόδον*, лепа ружа, *ὁ μέγας παῖς*, велико дете. Оно се представля у слѣдующимъ образцима:

а) У образцу прилагателногъ, н. п. τὸ καλὸν ὁδόν;

б) У образцу суштествителногъ у родителномъ падежу, н. п. ὁ τοῦ βασιλέως κήπος, кралѣвска банта; οἱ τοῦ δένδρον καρποί, плодови дрва.

в) У образцу суштествителногъ, съ предлогомъ саюженогъ, н. п. ἡ πρὸς τὴν πόλιν ὁδός, путь, кои води у варошь;

г) У образцу нарѣчія, н. пр. οἱ νῦν ἄνθρωποι, садашњи люди;

д) У образцу суштествителногъ, кое показуе обясненѣ, н. пр. Κροῖσος, ὁ βασιλεύς; Крезъ, краль.

Примѣт. Кадъ име суштествително, кое се придевомъ бльше опредѣлити има, изражава общте понятіе, или таково, кое се изъ састава говора лако допунити може, или напоследку таково, кое се честимъ употребленѣмъ у некой известной связи, као већъ познато предпоставля, н. п. ἄνθρωπος, ἀνὴρ (човекъ, мужъ), γυνή (жена, супруга), πατήρ, μήτηρ, υἱός, παῖς, θυγάτηρ, ἀδελφός, πράγμα, χρήμα, ἔργον, χρόνος, ἡμέρα, χώρα, γῆ, ὁδός, οἶκος и т. д. онда се исто као подчинѣнѣ чланъ придевногъ одношеня често изоставля, а придевъ, кои по правилу съ членомъ стои, подиже се на степенъ суштествителногъ имена.

Οἱ θνητοί смртни (разумева се люди). — Τὰ ἡμέτερα, наше, (раз. χρήματα, добро). — Ἡ πολεμία неприятельска и φίλια, приятельска, (раз. χώρα земля). — Τὴν ταχίστην, најпречимъ (раз. ὁδόν, путемъ). — Ἡ οἰκουμένη, вселена, (раз. γῆ, земля). — Τὸ κακόν, и τὰ κακά, зло. — Ἀλέξανδρος ὁ Φιλίππου, Александеръ Филиппа (раз. υἱός, сынъ). — Ἐν αἴθρῳ, у ада (раз. οἶκος, кући) εἶναι, быти. — Εἰς διδασκάλον, εἰς Πλάτωνος φοιτᾶν, у кућу учителя, у кућу Платона ићи. — Τὰ τῆς τύχης, што срећи, судбини принадежи, τὰ τῆς πόλεως, што принадежи вароши, држави, τὰ τοῦ πολέμου, што принадежи рату. — Οἱ νῦν, садашњи, οἱ τότε, тадашњи, οἱ πάλαι, древни (раз. ἄνθρωποι). — Τὰ οἶκοι, кућевне (раз. πράγματα). — Οἱ καθ' ἡμᾶς, наши савременици. Οἱ ἀμφί или περί τινα, они, кои се налазе око некогъ: ἡ ἀμφὶ Πεισίστρατον, они, кои

се налазе око Пизистрата; *οἱ ἀμφὶ Θαλήν*, они, кои се налазе око Талиса, т. е. Талисъ и нѣгови ученици.

2. Обясненіе постае не само суштествително, као остали образци придева, него и местоименіе, н. пр. *ἡμεῖς, οἱ σοφοί*, мы мудраци, — *ἐκεῖνος, ὁ βασιλεύς*, онай краљь.

3. Кадь се присвоителнимъ местоименіама *ἡμέτερος, ἰμέτερος, σφέτερος* обясненіе додае, онда ово стои у родителномъ падежу, ерѣ исто местоименіе заступаю место родителногъ падежа личны местоименія.

Ἡμέτερος τῶν ἀθλίων βίος, нашъ бѣдный животъ. — *Ἡμέτερα τῶν δυστήνων κακά*, наше несрећно зло. — *Ἡμέτερα τῶν καλλίστων εὐμορφία*, наша најлепша лепота.

III.

§ 155. О предметномъ отношеніи става.

Као што придевно одношеніе става за ближе опредѣленіе подлога служи (понятія суштествителногъ), тако исто служи предметно одношеніе става за ближе опредѣленіе прилога (понятія глаголногъ). Подъ предметомъ разумева се овде у пространіемъ смислу све, съ чимъ се прилогъ допуњава или опредѣљава, т. е. а) падежъ, б) предлози у саюзу съ падежима, в) неопредѣлено, г) причастіе и д) нарѣчіе.

Ἐπιθυμῶ τῆς σοφίας, желаю самъ мудрости. — *Γράφω τὴν ἐπιστολήν*, пишемъ писмо. — *Εὐχομαι τοῖς θεοῖς*, молимъ се боговима. — *Ὁ στρατηγὸς ἔσθη παρὰ τῷ βασιλεῖ*, войвода стаяше кодъ краля. — *Ἐπιθυμῶ γράφειν*, желимъ писати. — *Γελῶν εἶπον*, смеюћи се казао самъ. — *Καλιῶς ἐμαχέσαντο οἱ στρατιῶται*, добро су се борили войници.

Наука о падежима.

§. 156. I. Родителный.

Родителный е падежъ, кои одговара на питањъ чета, и зато изражава: а) у просторномъ одношеніи исходъ

или разстояніе или одваиѣ одъ едно гъ предмета, означавајући предметъ или точку, съ кое се дѣйство глагола движе, н. пр. *εἵχειν ὁδοῦ*, уклонити се съ пута; б) у одношено узрочномъ изражава узрокъ, изворъ, виновника, уобщте предметъ, кои дѣйство глагола изазива, рађа, ободрава, проузрокуе, као: *ἐπιθυμῶ τῆς ἀρετῆς*, желанъ самъ добродѣтели.

§. 157. А. Просторно одношенѣ. Родителный оделѣный.

Родителный надежъ просторногъ одношеня стои кодъ израза разстоянія, одваиѣ, деленя; почиѣнѣ, оставѣнѣ, одступѣнѣ, ослобођенѣ, погрешавѣнѣ, одступѣнѣ, лишѣнѣ, н. пр.

Οἱ τῶν Λακεδαιμονίων νεώτεροι τοῖς πρεσβυτέροις συνιγυχάνοντες εἶχονσι τῆς ὁδοῦ. — Ἀπέχει τῶν ἀργυρέων ἢ ἐγγύτατα πόλις Μέγαρα πολὺ πλεῖον τῶν πεντακοσίων σταδίων. — Μήτηρ παιδὸς εἰργει μύτιν. — Παύου τῆς ὑβρεως. — Ἡ πόλις ἠλευθερώθη τῶν τυράντων. — Οἱ πολέμοι τοὺς πολίτας τῶν ἀγαθῶν ἀπεστέρησαν. — Τῷ νῷ οἱ ἄνθρωποι διαφέρουσι τῶν ἀλλῶν ζώων. — Ἄρχεσθέ τινος. — Σὺν τοῖς θεοῖς χρηῖσθαι παντὸς ἔργου. — Οἱ πολέμοι ἤρξαν ἀδίκων ἔργων. — Οἱ Ἀθηναῖοι καὶ Λακεδαιμόνιοι ὑπῆρξαν τῆς ἐλευθερίας ἀπάσῃ τῇ Ἑλλάδι.

Кодъ Лакедемонаца млади люди сретајући старе, укланѣли су се съ пута. — Найближа варошь Мегара одстои одъ рудокониѣ сребра, више одъ петъ стотина стадиѣ. — Мати брани дете одъ мува. — Престани посовати. — Варошь е ослобођена одъ тирана. — Неприѣтели су лишѣли добара грађане. — Умомъ се разликую люди одъ остали животинѣ. — Почети што. — Свако дѣло треба почети съ боговима. — Неприѣтели су почели одъ неправедны дѣла. — Атинѣни и Лакедемонци су први виновници слободе грчке.

§. 158. Б. Надежно одношенѣ.

Родителный надежъ у надежномъ одношено означѣва такође исходъ, али не, као у просторномъ одноше-

но, само сполящный, него унутращный и дѣйствительный исходъ, изражаваюћи онаѣ предметъ, кои чрезъ унутрашню свою силу изазива и производи дѣйство подлога.

а) Родительный уобште као изразъ дѣйствительности.

1. Прво появлюе се родительный дѣйствительности, као родительный извора или виновника, и стои кодъ глагола постанка, происхождена, произвождена или ствараня: *γίγνεσθαι*, бывати, постанати; *φύειν*, производить, *φῦναι*, произвести се, *εἶναι*, быти.

Ἀριστῶν ἀνδρῶν, ἄριστα βουλευματα γίγνεται. — Πατρὸς μὲν λέγεται Κῦρος γενέσθαι Καμβύσον, Περσῶν βασιλέως ὁ δὲ Καμβύσης οὗτος τοῦ Περσείδων γένους ἦν μητρὸς δὲ ὁμολογεῖται Μανδάνης γενέσθαι.

Кодъ наибольш людий бываю и наибольш совети. — Кажу да е отаць Кира быо Камвись, краль персиксий: а оваѣ Камвись быо е одъ рода персикскогъ; и за Кирову матеръ веле, да е была Мандана.

2. Друго появлюе се родительный дѣйствительности као онаѣ предметъ, кои е другий предметъ себи приобрьо, присвоио или га притяжава, — као господарь, притяжатель (родительный притяжательный). Оваѣ родительный стои кодъ глагола: *εἶναι*, *γενέσθαι*; даль кодъ прилагательны: *ἴδιος* самъ истый, раванъ, *οἰκετός* кушевный собствениый, *ἱερός*, светый, *κύριος*, господарь, главный.

Τῆς φύσεως μέγιστον κάλλος ἐστίν. — Σωκράτους πολλὴ ἦν ἀρετή. — Ἄνδρός ἐστιν ἀγαθοῦ εὖ ποιεῖν τοὺς φίλους. — Οἱ μὲν κίνδυνοι πολλάκις τῶν ἡγεμόνων ἴδιοι, μισθὸς δ' οὐκ ἐστίν. — Κῦρος ταύτης τῆς χώρας κύριος ἐγένετο.

Найвеша лепота припада природи. — Сократъ е быо много добродѣтелианъ. — Свойствено е благомъ мужу, да добро чини своимъ прятельима. — Опасности су вождова често равне, али плата нив. — Киръ е постао господарь ове землѣ.

3. Треће появлюе се родительный дѣйствительности као онаѣ предметъ, кои еданъ или више други предмета,

као њѣму принадлежеће части обузима и држи, — као целина у одношењу према частима, — (падежъ раздѣлительный). Овај родителный стон:

а) Кодъ глагола: *εἶναι* и *γίγνεσθαι*.

Ἦν καὶ Σωκράτης τῶν ἀμφὶ Μίλητον στρατευομένων. — Ἡ Ζέλειά ἐστι τῆς Ἀσίας. — Τὸν θάνατον ἠγοῦνται πολλοὶ τῶν μεγίστων κακῶν εἶναι.

Быо е и Сократъ између оны, кои су съ Милитомъ у войну ишли. — Зелія припада Ази. — Многи држе смръть за найвеће зло.

Примѣт. Особито често употребљава се родителный у придевномъ одношењу, и то: а) кодъ суштествителны, као: *Σταγόνες ὕδατος*, капль водене; *σώματος μέρος*, часть тѣла. — б) кодъ прилагателны, коя су произведена за суштествителна, особито кодъ превосходны, кодъ суштествителны местоименія и бронтелны, и пр. *Οἱ χρηστοὶ τῶν ἀνθρώπων*, благодаравни люди, или благодаравни међу людма. — *Οἱ εὖ φρονοῦντες τῶν ἀνθρώπων*, добромислехи люди или добромислехи међу людма. — *Πολλοί, ὀλίγοι, τινὲς τῶν ἀνθρώπων*, многи, мало, неки люди, или многи, мало, неки међу людма. (Напротивъ: *οἱ θνητοὶ ἄνθρωποι*, смртни люди, еръ умираюћ припада целой класси човечества; *πολλοὶ* или *ὀλίγοι ἄνθρωποι* изражава целину, изъ мало или много людій состоеху се, *πολλοὶ* или *ὀλίγοι ἀνθρώπων* означава много или мало людій као часть целине). — в) кодъ нарѣчія, и то а) места, као: *Οὐδαμῇ Αἰγύπτου*, нигде у Египту. — *Οὐκ οἶδα ὅπου γῆς εἰμι*, незнамъ, у коіой самъ земля. — *Πανταχοῦ τῆς γῆς*, свудъ по целой земля. — б) времена, и пр. *ὄψε τῆς ἡμέρας*, доцканъ (у дану), *τοῦ χρόνου*, (у времену), *τῆς ἡλικίας*, (у возрасту). — *Τρεῖς τῆς ἡμέρας*, трицута на данъ. — *Πολλάκις τῆς ἡμέρας*, више пута на данъ.

б) Кодъ речій, кое изражаваю понятіе участія, участвованя, саобщитаваня, общности; — додиркиваня, ватаня, сваһаня, саюжаваня; — постиженя и стеченя, тежнѣ, за придобити што.

Πολλάκις οἱ κακοὶ ἀρχῶν καὶ τιμῶν μετέχουσιν. — Θάλλουσι μὲν καὶ ψύχουσι καὶ σίτων καὶ ποτῶν καὶ ὑπνου ἀνάγκη καὶ τοῖς δούλοις μεταδιδόναι, πολεμικῆς δ' ἐπιστήμης καὶ μελέτης οὐ μεταδοτέον. — Ὁ σοφὸς τῆς ὑβρεως ἄμοιρός ἐστιν. — Ἀπτομαι τῆς χειρός. — Αἶμνη ἔχεται τοῦ σήματος μεγάλη. — Ἔργον ἐχόμεθα. — Ὁ στρατηγὸς τῶν ἀντῶν τοῖς στρατιώταις συναίρεται κινδύνων. — Ἐπειδὴ θνητοῦ σώματος ἔτυχες, ἀθάνατον δὲ ψυχῆς, πειρῶ τῆς ψυχῆς ἀθάνατον μνήμην καταλιπεῖν. — Τυγχάνειν, λαγχάνειν χρημάτων, εὐτυχίας. — Τυγχάνειν τελευτῆς, ὀνόματος. — Ὅρεγεςθαι или ἐφίεσθε τῆς ἀρετῆς.

Често и зли люди участвују у власти и чести. — У врућини и зими, у елу, пићу и спаваноу треба и робови да участвују, а у војној вештини и упражњавању није саветно да участвују. — Мудрацъ неучествује у грдни. — Докосњавамъ се руке. — Велико езеро граничи съ гробнимъ брежуљкомъ. — У послу смо. — Войвода участвује съ војницима у еднакимъ опасностима. — Будући си получио смртно тѣло, а безсмртну душу, то се старај, да оставишъ после себе безсмртанъ споменъ души. — Получити, добити новце, срећу. — Получити скончање, име. — Тежите къ добродѣтели.

4. Четврто појављује се родителни дѣјствителности као место (родителни местни), и као време (родителни временни), у комъ се неко дѣјство догађа. Дѣло или догађај припадаје у исто време и месту и времену; чини се као да изъ њи произилазе и да се чрезъ њи обдржавају.

Родителни местни ретко се налази у прози. Нарѣчја места съ окончениемъ родителногъ падежа често се употребљавају. н. п. *οὐ*, гди; *αὐτοῦ*, овде; *οὐδαμοῦ*, нигде, и више други. — *Ἀνθρ̄ θάλλει τοῦ ἔαρος*, цвеће цвѣта у пролеће, пролеће се сматра као производитељ и обдржатељ цвѣта. Тако: *θέρους*, у лето; *χειμῶνος* у зиму; *ἡμέρας*, у дану; или лети, зими, дано. *Τῆς ἀντῆς ἡμέρας*, *νυκτός*, овогъ истогъ дана, ноћи. — *Βασιλεὺς οὐ μαχεῖται δέκα ἡμερῶν*, краљ цвѣе воевати чрезъ, или до десетъ дана.

5. Напоследку появлюе се родителный дѣйствительности као вешество, изъ кога е каивавъ предметъ начинѣнь, створень или произведень (родителный вешественый). Овай се родителный налази:

а) Кодъ глагола правѣня, образована, стварана изъ печега; кодъ израза недостатка и изобилія у нечемъ; кодъ глагола еденя, пиеня, уживана, мирисана.

Χαλκοῦ πεποιημένα ἐστὶ τὰ ἀγάλματα. — Ἐστρωμένη ἐστὶν ἡ ὁδὸς λίθου. (Зато у придевномъ одношешу: Ἐκπομα ξύλου. Τράπεζα ἀργυρίου. Στέφανος ὑακίνθων.) — Ἡ ναῦς σεσαγμένη ἦν ἀνθρώπων. — Τὰ Ἀναξαγόρου βιβλία γέμει σοφῶν λόγων. — Ἐνταῦθα ἦσαν κῶμαι πολλαὶ μεσιαὶ σίτου καὶ οἴνου. — Ἀπορεῖν, πένεσθαι, σπανίζειν τῶν χρημάτων. — Ἐσθτεν κρεῶν. — Κορέσασθαι φορβῆς. — Πίνειν οἶνον. — Ἀπολαύειν πάντων τῶν ἀγαθῶν. — Γεύομαι τιμῆς. — Γεύω σε τιμῆς. — Ὄζειν ἴων, πνεῖν μύρον, προσβάλλειν μύρον. — Ὄζειν κρομύων. — Ὡς ἰδύ μοι προσέπνευσε χοιρείων κρεῶν.

Кинови су одъ туча начинѣня. — Путь е кадрмисанъ. (Пеаръ одъ дрвета). Асталь одъ сребра. Венаць одъ драгогъ каменя (хиацита). — Лађа е была пуна людѣй. — Книге Анаксагора пуне су мудры речѣй. — Овде су была многа села, пуна ране и вина. — Оскудѣвамъ сиротуемъ, недостаю ми новци. — Ёсти мяса. — Наситити се ране. — Пити вина. — Уживати сва блага. — Уживамъ честь. — Даемъ ти уживати честь. — Мирисати на любичицу, на миро. — Ударати на црный лукъ. — Како ми прѣтно замириса крмећина.

Примѣт. Кодъ глагола еденя и пиеня стои винительный падежъ, кадъ се матерія: а) као цела или у великой количини троши; б) кадъ се има означити као обично сло, кое човекъ еде, и. пр. *πίνω τὸν οἶνον, πολλὸν οἶνον*, пиемъ вина, много вина. — *Ἀπολαύειν τινός, τι*, значи: нешто одъ кога уживати, одъ некогъ добро или зло примати.

б) Кодъ глагола чувственогъ и душевногъ опажања, примѣчавана, осећана, и. пр. *ἀκούειν, ἀκροᾶσθαι*, слуша-

ти, *πυνθάνεσθαι*, известити се; *αἰσθάνεσθαι*, чувствовати, осетити; *ὄσφραίνεσθαι*, мирисати; *συνιέναι*, разумети; и кодъ глагола опоминявья и заборавности.

Καὶ ζωφοῦ συνίημι, καὶ οὐ φωνοῦντος ἀκούω. — Ὡς ὄσφροντο τάχιστα τῶν καμήλων οἱ ἵπποι καὶ εἶδον αὐτάς, ὅπισω ἀνέστρεφον. — Οὐκ ἀκροώμενοι τοῦ ἄδοντος ὠνύετε ἀδειν ἄρισια. — Ἀκούειν δίκης. — Αἰσθάνεσθαι κραυγῆς, θορύβου, ἐπιβουλῆς. Често стои стварь у винителномъ падежу, често стои поредъ родительногъ падежа лица, винителный падежь ствари, и. пр. Ὁ Ἀρμένιος, ὡς ἤκουε τοῦ ἀγγέλου τὰ παρὰ τοῦ Κύρου, ἐξεπλάγη. — Οἱ ἀγαθοὶ καὶ ἀπόντιον τῶν φίλων μέμνηνται, — Μὴ ἐπιλανθάνου τῶν εὐεργεσιῶν.

И главогъ разумемъ и немогъ чуемъ. — Чимъ су конья омирисали камиле и видели иѣ, одма су се на трагъ окренули. — Неслушаюћи певача, заклинаєте се да певате најбољ. — Слушати парницу. — Осетити вику, жуборъ, навѣтъ. — Арменіе чувши одъ вѣстника препоруку Кира, ужаснуо се. — Добри люди сећаю се и одсутствуюћи пріятеља. — Незабораваляй доброчинства.

в) Кодъ израза вештине и невештине, искуства и неискуства, покушаваня, и способности.

Ἐμπειρος или *ἐπιστήμων* εἰμὶ τῆς τέχνης. — Ἀπαίδευτος ἀρετῆς, μουσικῆς. — Συγγνώμων τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων. — Ἀλείρως ἔχω τῆς μουσικῆς. — Κῦρος ἀπεπειράθη τῆς τῶν ἀγγέλων γνώμης. — Καὶ παρασκευαστικὸν τῶν εἰς τὸν πόλεμον τὸν στρατηγὸν εἶναι χρὴ καὶ ποριστικὸν τῶν ἐπιτηδείων τοῖς στρατιώταις.

Вештъ самъ, искусанъ у художеству, вештини, т. е. знамъ вештину. — Невоспитанъ самъ, неукъ самъ у добродѣтели, музики. — Праштаюћи човечимъ дѣлама — Невештъ самъ у музики. — Киръ е покушао мнѣнїе вѣстника. — Войвода треба да се стара за припрему воены потреба и за набавку ране воицима.

г) Напоследку кодъ глагола: нешто, неко дѣло, изьявленъ, поедино обстоятелство и т. д. на некомъ (т.

ρός) видити, сматрати, судити, испытивати, и тимъ подобна, особито, дивити се, фалити, опорочавати, кудити.

Τὸ βραδὸν καὶ μέλλον, ὃ μέμφοται μάλιστα ἡμῶν, μὴ αἰσχύνεσθε. — Εἰ ἄγασαι τοῦ πατρὸς ἢ ὅσα βεβούλευται, ἢ ὅσα πέπραχε πάνυ σοὶ συμβουλεύω τοῦτον μιμεῖσθαι. — Ἐγὼ καὶ τοῦτο ἐπαινῶ Ἀγησιλάου τὸ πρὸς τὸ ἀρέσχειν τοῖς Ἑλλήσιν ὑπεριδεῖν τὴν βασιλέως ξενίαν. — Γοργίου μάλιστα ταῦτα ἄγαμαι. — Ὁ θανμάζω τοῦ ἐταίρου, τόδε ἐστίν. — Πολλὰ Ὀμήρου ἐπαινοῦμεν.

Немойте се стидити спорости и оклеваня, за кое насъ найвише укораваю. — Ако почитуешъ отца, то те советуемъ, да му што веѣма можешъ, подражавашъ у ономъ, што е советовао и радю. — Я фалимъ Агисилая и зато, што е за любовь Елина презрео пріятельство краля. — Найвеѣма се за ово дивимъ Горгію. — Ово е, што се дивимъ другу. — Много омировы места фалимо.

Примѣт. Кадъ се поменути глаголи само на е-дну стварь односе, којой се дивимо, кою кудимо или фалимо; онда управляю винительнымъ падежомъ, по кои путь само винительнымъ падежомъ лица, и. пр. ἐπαινεῖν, фалити; ψέγειν, укоравати, μέμφεσθαι τινα, кудити; тако ἄγασθαι, θανμάζειν τινά, дивити се некомъ.

б) Родительный као изразъ узрока (родительный узрочный).

6. Друго оделенѣ узрочногъ родительногъ заузима родительный, кои изражава узрокъ, т. е. предметъ, кои изазива и проузрокуе дѣйство подлога. Овай се родительный налази:

1. Кодъ многи глагола, кои изражаваю станѣ разположеня, осеѣанѣ душе, т. е. а) кодъ глагола поискаваня и тежиѣ; — б) бриге; — в) бола, жалости, состраданія; — г) гиѣва и негодованія; — д) кодъ φθονεῖν (τινί τινος), завидити (некомъ за нешто; дат. лица и родствари); — е) удивленя, хваленя, преузношеня, укораваня (τινά τινος, винит. лица и родительный ствари).

Οὐδεὶς ποιοῦ ἐπιθυμεῖ, ἀλλὰ χρηστοῦ ποιοῦ, καὶ οὐ σίτου, ἀλλὰ χρηστοῦ σίτου πάντες γὰρ ἅρα τῶν ἀγαθῶν ἐπιθυμοῦσιν. — Τὸ ἀνόμοιον ἀνομοίων ἐπιθυμεῖ καὶ ἐρᾷ. — Πεινῆν τῶν σίτων, τῶν ποτῶν, τοῦ ἐπαίνου. — Οἱ νόμοι τοῦ κοινοῦ ἀγαθοῦ ἐπιμέλονται. — Οἱ γονεῖς πενθικῶς εἶχον τοῦ παιδὸς τεθνηκότος. — Τῶν ἀδικημάτων ὀργιζόμεθα. — Οἱ κακοὶ φθοροῦσι τοῖς ἀγαθοῖς τῆς σοφίας. — Ἄγαμαί σε τῆς ἀνδρείας. — Θαυμάζομεν Σωκράτη τῆς σοφίας. — Ζηλῶ σε τοῦ πλούτου. — Εὐδαιμονίζω σε τῶν ἀγαθῶν. — Αἰνῶ σε τῆς προθυμίας.

Нико нежелал пища, него добра пища, не ела, него доброгъ ела; сви су дакле доброга жельни. — Неоднакость жели и любви неоднакость. — Желанъ быти (гладовати) ела, пища, похвале. — Закони се брину за общте добро. — Родители су жалили за мртвимъ дететомъ. — Люtimo се на неправду. — Ржави завиде мудрости добры. — Дивимъ ти се храбрости. — Дивимо се мудрости Сократа. — Завидимъ ти богатству. — Држимъ те за срећна збогъ добры свойства. — Похваляемъ те збогъ усрдiя.

II. Кодъ глагола, кои изражаваю понятiе отмаштенiя, освете, обтужена и осуђена. Родительскъ надежъ означава кривицу као узрокъ отмаштенiя, освете и т. д.

Ὀδυσσεὺς ἐτίσαστο τοὺς μνηστῆρας τῆς ὑπερβασίας. — Τιμωρεῖσθαι τινα φόνον. — Ἐπαιτιᾶσθαι τινα φόνον. — Μιλτιάδην οἱ ἐχθροὶ ἐδίωξαν τυραννίδος τῆς ἐν Χερρόνησῳ. — Γράφεσθαι τινα παρανόμων. — Φεύγειν κλοπῆς, φόνον, ἀσεβείας. — Κρίνεσθαι ἀσεβείας. — Δικάζουσιν οἱ Πέρσαι καὶ ἐγκλήματος, οὐ ἔνεκα ἀνθρώποι μισοῦσι μὲν ἀλλήλους μάλιστα, δικάζονται δὲ ἧμισια, ἀχαριστίας. — Ἀλῶναι κλοπῆς. — Θανάτου κρίνειν, κρίνεσθαι.

Одисей е просiоце збогъ преступленiя казнио. — Казнити некога збогъ убиства. — Обтужити некога збогъ убиства. — Милтiяда су непријатељи обтужили, да е неограничено владао у Херзонезу. — Обтужити некога збогъ безаконiя. — Обтуженъ быти збогъ крађе, убиства, неблагочестiя. — Обтуженъ быти збогъ неблаго-

честія. — Персіянци казне яко пороке, збогъ кои люди еданъ на другогъ мрзе, а найгоре неблагодарность. — Уваженъ быти у краѣи. — На смръть осушувати; осушенъ быти.

в) Родителный за означенъ неки узаймны одношеня.

7. Треће оделенъ узрочногъ родителногъ представля напоследку родителный, съ коимъ се нека узаймна одношеня изражаваю, у коима едно понятіе условява друго и тако реѣи изазива и проузрокуе. По овоме стои родителный:

α) Кодъ израза владаня, одличія, превазилазена, и противногъ: подчинѣности, процаданя, изостааня.

Ὁ λόγος τοῦ ἔργου ἐκράτει. — Τὰ μοχθηρὰ ἀνθρώπια πασῶν τῶν ἐπιθυμιῶν ἀκρατῆ ἐσιν. — Πολλάκις λύπη ὑπερβάλλει τὸ ἀδικεῖν τοῦ ἀδικεῖσθαι. — Οἱ πονηροὶ ἠτιῶνται τῶν ἐπιθυμιῶν.

Слово е владало дѣломъ. — Неваляли люди неумерени су у свима желаня. — Чесго превазилази жалость неправду неправедности. — Лукаве люде упронашѣваю желѣ.

β) У сравнителномъ степену и кодъ прилагателны у положительномъ степену, кадъ у нѣма лежи понятіе сравнителногъ, стои предметъ сравниваня у родителномъ (род. сравнителный).

Ὁ υἱὸς μείζων ἐστὶ τοῦ πατρὸς. — Χρυσὸς κραίτιον μνησίων λόγων βροτοῖς. — Τὸ ἐλληνικὸν στρατεύμα φαίνεται πολυπλάσιον ἕσσεσθαι τοῦ ἡμετέρου. — Οὐδενὸς δεύτερος, ὕστερος. — Τῶν ἀρχούντων περιτὰ ἐκτιθάμεθα.

Сынъ е веѣій одъ отца. — Злато се чини людма боль, него владу речій. — Войска грчка види се, да ће быти много веѣна, него наша. — Ничега другій, задній. — Више смо стекли, нег' што намъ треба. —

γ) Кодъ глагола купованя и продаваня, променьваня и кодъ израза оценываня.

Οἱ Θραῖκες ὠνοῦνται τὰς γυναῖκας παρὰ τῶν γονέων χορημάτων μεγάλων. — Τῶν πόνων πωλοῦσιν ἡμῖν πάντα τὰ γὰρ οἱ θεοί. — Οἱ ἀγαθοὶ οὐδενὸς ἂν κέρδους τὴν τῆς πατρὶδος ἐλευθερίαν ἀντιλλάξαιντο. — Ἰατρὸς πολλῶν ἄλλων ἀντάξιός ἐστιν. — Ἐγωγε οὐδὲν ἀνισώτερον νομίζω τῶν ἐν ἀνθρώποις εἶναι τοῦ τῶν ἴσων τὸν τε κακὸν καὶ ἀγαθὸν ἀξιούσθαι.

Траки купую жене одъ родителя за многе новце. — За трудове продаю намъ сва блага богови. — Добри люди небы визашто променули слободу отечества. — Лекаръ е вредниъ, него многи други. — Ништа ми се неприличниє нечини кодъ людий, него да се удостоє еднакости и добри и зли.

§. 159. II. Винительный.

1. Винительный е падежъ, кой одговара на питањъ кога или шта и покажує: а) у просториномъ одношено цѣль, на кою се управя дѣйство глагола; у прози се за овај случај додає предлогъ, н. п. *εἰς ἄσιν ἐλθεῖν*, у варошъ доћи; — б) у узрочномъ одношено означавя дѣйство (свѣдство, исходъ, дѣло), а тако исто предметъ, кога е дѣйство у страдателно ставъ поставило.

а) Винительный дѣйства.

2. Винительный дѣйства употребява се као кодъ други езика, н. п. *γράψω ἐπιστολήν*, пишемъ писмо. За грчкй езикъ има се примѣтити, да се глаголъ (како преносањъ, тако и непреносањъ) често саюжава съ винительнимъ падежомъ имена суштествителногъ, кое е или одъ истогъ корена, или одъ сродногъ значая. Обично се додає винительномъ падежу придевно прилагателно или местоименіє.

Ἐπιμελοῦνται πᾶσαν ἐπιμέλειαν — Λέομαι ὑμῶν δικαίαν δέησιν. — Тако: *καλῶς πράξεις πράττειν*, ἐργάζεσθαι ἔργον καλόν, *ἄρχειν ἀρχήν*, *δουλείαν δουλεύειν*, πόλεμον πολεμεῖν, νόσον νοσεῖν. — *Ὄρχουσι βουνύναι*, *ἀσθενεῖν νόσον*, ζῆν βίον.

Прилъжаваю са свакиѣмъ прилъжаниѣмъ. — Молимъ вамъ се са праведномъ молбомъ. — Добра дѣла творити, добро дѣло чинити, началствовати началствомъ, службу служити, рать водити, боль боловати. — Заклетвомъ заклинати се, слабити болешѣу, живити животь.

б) Винительный надежь страдающегь предмета.

1) Глаголи: *ὄφελειν*, *ὀνινάναι*, *ὀνίσασθαι* (*λυσιτελεῖν* свагда съ дателнимъ), ползовати; *βλάπτειν*, шкодити; *ἀδικεῖν*, неправду наносити; *ὑβρίζειν*, псовати, грдити; *λυμαινεσθαι*, окаляти, обезчестити; *λωβᾶσθαι*, злоставити; *εὐσεβεῖν*, благочестіе наблюдавати; *ἀσεβεῖν*, неблагочестіе чинити; *λοχᾶν*, засести; *ἐνεδρεύειν*, вребати; *τιμωρεῖσθαι*, казнити; *θεραπεύειν*, неговати, почитовати; *δορυφορεῖν*, копаль носити; *ἐπιτροπεύειν*, надгледати; *κολακεύειν*, ласкати; *θωπεύειν*, умилявати се; *θώπειν*, улагивати се; *προσκυνεῖν*, кланяти се; *πεῖθειν*, убѣжавати; *ἀμείβεσθαι*, одговарати, награђивати, враћати; *φυλάττεσθαι*, чувати се; *ἐνλάβεσθαι*, устручавати се; *μιμεῖσθαι*, подражавати; *ζηλοῦν*, завидити, соревновати.

Θεράπευε τοὺς ἀθανάτους. — *Μὴ θώπτε τὸν κραιοῦντια* — *Ἀλκιβιάδης ἔπειθε τὸ πλῆθος.* — *Πλείστιαρχον, τὸν Λεωνίδου, ὄντι βασιλέα καὶ νέον ἔα, ἐπειτρόπευε Πανσαντίας.* — *Μὴ κολάκευε τοὺς φίλους.* — *Ὀφέλει τοὺς φίλους καὶ μὴ βλάπτει τοὺς ἐχθρούς.* — *Μὴ ἀδίκει τοὺς φίλους.* — *Μὴ ὑβρίζει τοὺς παῖδας.* — *Πολλάκις καὶ δοῦλοι τιμωροῦνται τοὺς ἀδίκους δεσπότας.* — *Ἀμείβεσθαι τινα μύθοις, λόγοις, ἀμείβεσθαι χάριτι, εὐεργεσίαν или ἀμείβεσθαι τινα χάριτι.*

Почитуй безсмртне. — Неумилявай се властнику. — Плистарха, сына Леонидовогь као јоштъ млађаногь краля надгледао е Павсаніе. — Неласкай пріательима. — Чини добро пріательима и немой шкодити неприательима. — Нечини неправду пріательима. — Негрди децу. — Често робови казне неправедне господаре. — Одговарати некомъ съ приповедкама, речма, награђивати даръ, добротинство, или наградити некогъ съ милости.

2. Глаголи, кои изражаваю понатиє: да се некомъ добро или зло, словомъ или дѣломъ чини.

Ἀνθρώπε, μὴ δοῦ τὸν τεθνηκότα κακῶς. — Μὴ κακοῦργει τοὺς φίλους. — Εὖ λέγε τὸν εὖ λέγοντα καὶ εὖ ποιεὶ τὸν εὖ ποιῶντα. —

Човече, непослужи умерше право. — Нечини зло пріятельма. — Добро говори за онымъ, кои за тобомъ добро говори, и добро чини ономъ, кои теби добро чини.

3. Глаголи издржаваня и чеканя, и што є томе противно, н. пр. *μένειν*, чекати; *θαρσύνειν*, бодрствовать; *φεύγειν*, бежати; *ἀποδιδράσκειν*, одбегавати; *δραλετεύειν*, бежати, стругнути.

Μὴ φεῦγε τὸν κίνδυνον. — Χρὴ θαρσύνειν θάνατον. — Ὁ δοῦλος ἀπέδρα τὸν δεσπότην. — Οἱ τῶν πραγμάτων καιροὶ οὐ μένουσι τὴν ἡμετέραν βραδύτητα.

Неизбегавай опасность. — Треба бодрствовать при смрти. — Робъ є побегоа одъ господара. — Времена дѣланя нечекаю за нашимъ закосненіемъ.

4. Глаголи: сакривень быти, сакрити, преварити: *λανθάνειν*, *κρύπτειν*, *κρύπτεσθαι*; — затимъ глаголи: *φθάνειν*, стизати; *λείπειν*, оставляти; *ἐπιλείπειν*, оскудѣвати, немоћи, глаголи заклинаня и т. д.

Θεοὺς οὔτε λανθάνειν οὔτε βιάσασθαι δυνατὸν (раз. εἶσιν). — Οἱ πολέριοι ἐφθησαν τοὺς Ἀθηναίους ἀφικόμενοι εἰς τὸ ἄσιν. — Ἐπιλείπει με ἡμέρα, ὁ χρόνος. — Ὁμνυμι πάντας τοὺς θεούς.

Богове неможе човекъ преварити, ни ти нагонити. — Непрїатели су стигли Атиняне, дошавши у варошь. — Недостає ми данъ, време. — Приклянїемъ све богове.

5. Многи глаголи осебаня, н. пр. *φοβεῖσθαι*, *δεισάειν*, бояти се; *αἰσχύνεσθαι*, *αἰδεῖσθαι*, стидити се; *ἄχθεσθαι*, мучити се, негодовати; *δυσχεραίνειν*, злу волю имати; *ἐκ*

εργασία

πλήττεσθαι, ужасавати, плашити; οἰκτιρεῖν, сажалъвати;
ἐλεεῖν, помиловати; ὀλοφύρεσθαι, ридати; и т. д.

Χρῆ αἰδεῖσθαι τοὺς θεοὺς. — Αἰσχύνομαι τὸν θεόν. —
Ὀλοφύρον τοὺς πένητας. —

Треба се стидити богова. — Стидимъ се Бога. —
Оплакуй сироте.

6) Просторъ или путь стои кодъ глагола движенія
као страдаюћий, движенію подчинѣный предметъ у вини-
тельномъ падежу; исто тако и време, чрезъ кое се едно
дѣйство догађа (на питањъ: кадъ? докле?); мера (на
питањъ: колико?).

Βαίνειν, περᾶν, ἔρπειν, πορεύεσθαι ὁδόν. — Χρόνον
τὸν χρόνον, νύκτια, ἡμέραν. — Σύβαρις ἤμαρξε τοῦτον τὸν
χρόνον μάλιστα. — Ἰσχυσάν τι καὶ Θηβαῖοι τοὺς τελευταίους
τουτουσὶ χρόνους μετὰ τὴν ἐν Λεύκτροις μάχην. — Μιλτιά-
δης ἀπέπλει Πάρον πολιορκήσας ἕξ καὶ εἴκοσιν ἡμέρας. — Τὸ
Βαβυλωνίον κάλατον δύναται Εὐβοῖδας ἐβδομήκοντα μνᾶς.

Ини, пролазити, вући се, ходити путемъ. — Неко
време, поһу, дано. — Сиварисъ е цветала око тогъ
времена. — Были су и Тивейци у снаги овы последњи
година, после битке кодъ Левктра. — Милтиадъ е од-
пловио, обсадивши Паросъ двадесетъ и шесть дана. —
Вавилонскій талантъ вреди Евојски седамдесетъ мина.

7. Напоследку стои внимательный падежъ страдаю-
ћегъ предмета кодъ непреносны или страдателны глаго-
ла и непреносны прилагателны свакогъ рода, да бы о-
значію предметъ, на кои се дѣйство (чрезъ глаголь или
прилагателно изражено, непреносно) подлога управя,
односи, изражава (внимательный ближегъ опредѣленя).

Κάρνω τοὺς ἀφθαλμούς. — Τὰς φρένας ὑγιαίνω. — Ἀλ-
γῶ τοὺς πόδας. — Οἱ στρατιῶται καὶ τὰ σώματα καὶ τὰς ψυ-
χὰς εὖ ἐπεφίκεσαν. — Διαφέρει γυνὴ ἀνδρὸς τὸν θυμόν. —
Θύτος ὁ ἀνθρώπος τὸν δάκτυλον ἀλγεῖ. — Ἀγαθός εἰμι τάν-
την τὴν τέχνην. — Διαφασμένως τὴν ψυχὴν. — Τίς οὐκ ἄν
ταῖς ἡδοναῖς δουλείων αἰσχροῦς διατεθεῖη καὶ τὸ σῶμα καὶ

τὴν ψυχὴν. — Φάνης καὶ γνώμην ἰκανὸς καὶ τὰ πολέμια ἀλκιμος ἦν. — Ἀνέστη Φεραύλας τὸ σῶμα οὐκ ἀφύης καὶ τὴν ψυχὴν οὐκ ἀγενεῖ ἀνδρὶ εἰσιώως. —

Болю ме очи. — Здраве самъ памети. — Болю ме ноге. — Войници су добри и по тѣлу и по души. — По ђуди се разликуе жена одъ мужа. — Овогъ човека боле претъ. — Добаръ самъ у овомъ занату. — По-кваренъ душомъ. — Ко неће покварити и душу и тѣло, служећи сластима. — Фанисъ е быо способногъ мѣнѣя. а и у военимъ стварима быо е сважанъ, (якъ, вештъ). — Устаде Феравласъ, кои нѣ быо тѣломъ претъ, ниѣ душомъ неблагогородномъ човеку подобанъ.

§. 160. Двогубый винительный.

У слѣдующимъ случаевима скопчиваю Грци съ еднимъ глаголомъ два предмета у винительномъ падежу:

1. Кады у §. 159. 2. поменутомъ саюзу има глаголь преносный значай, и. пр. *φιλίαν φιλεῖν*, любить, волити прѣтельство; онда се може понятіе дѣйства, сливено изъ глагола и существителногъ, коме се обычно и прилагателно додае, у исто време и на личный предмет прострети, и. пр. *Φιλῶ μεγάλην φιλίαν* (= *μέγα φιλῶ*) *τὸν παῖδα*, любимъ съ великимъ прѣтельствомъ дете. — *Καλῶ σε τοῦτο τὸ ὄνομα*, зовемъ те овимъ именемъ.

2. Говори: добро или зло чинити, или казати, при-маю предметъ, коме се добро или зло, словомъ или дѣломъ чиня, као страдающій предметъ, у винительномъ падежу къ себи, и. пр. *ποιεῖν*, творити; *ἐργάζεσθαι*, радити, чинити; *λέγειν*, казати; *εἰπεῖν*, рећи и т. д. *ἀγαθά*, добро; *κακά*, зло; *τινά*, некомъ; исто тако *μέγα ὠφελεῖν*, здраво ползовати; *βλάπτειν τινά*, шkodити некомъ и т. д.

Τότε δὴ Θεμιστοκλῆς ἐκεῖνόν τε καὶ τοὺς Κορινθίους πολλὰ τε καὶ κακὰ ἔλεγεν. — Οὐδέλωποτε ἐπαύοντο πολλὰ ἡμᾶς ποιοῦντες κακά.

Онда е Темистокль нѣму и Коринтянима многе зл^е (речи) изговоріо. — Нигда нѣсу преставли чинити намъ велика зла.

3. Далѣ стои двогубый винителный кодъ израза: некога или нешто нечимъ учинити, избрати, наименовати, за нешто држати, назвати, као нешто представити, сматрати, познати, именовати и т. д.

Κῦρος τοὺς φίλους ἐποίησε πλουσίους. — Παιδεύω σε σοφόν. — Λίρω σε μέγαν. — Νομίζω, ἡγοῦμαι σε ἄνδρα ἀγαθόν. — Ὀνομάζειν τινὰ σοφιστήν. — Λίρεϊσθαι τινὰ στρατηγόν. — Τὸν Γωβρύαν σύνδειπνον παρέλαβεν. — Πόλεως πλοῦτον ἡγοῦμαι συμμάχους, πίστιν, εὐνοίαν.

Киръ е учинио пријатељ богатима. — Воспитавамъ те, да будешъ мударъ. — Називамъ (бирамъ) те великимъ. — Држимъ те, сматрамъ те за мужа благогъ. — Назвати кога мудрацемъ. — Избрати кога за войводу. — Узео е Говрія, да съ њиме вечера. — Сматрамъ за богатство вароши (државе): саюзнике, веру, благоволеніе.

4. Кодъ глагола: а) молбе, прошиѣ, зактеваня, испытываня, пытаня, и. пр. *αἰτεῖν*, зактевати, *πράττειν* зактевати, узети; *πράττεσθαι*, радити, дѣлати; *ἐρωτᾶν*, пытати; *ἐξετάζειν*, испытывати; *ἱστορεῖν*, приповедати; β) ученя, наставляня, и. пр. *διδάσκειν*, учити; *παιδεύειν*, воспитавати; γ) деленя; δ) отиманя, лишаваня, и. пр. *ἀφαιρεῖσθαι*, лишавати; *στερεῖν*, *ἀποστερεῖν*, лишити; *συλᾶν*, отимати, и т. д. ε) сакриваня или претаиваня; ζ) облаченя или свлаченя.

Πέρσας Καρβύσης εἰς Αἴγυπτον κήρῳκα ἦται Ἀρσίν θυγατέρα. — Οἱ στρατηγοὶ τοὺς πολίτας ἕκατοντάλαντα ἔπραξαν. — Ἀργύριον πράττω σε. — Πολλὰ διδάσκει με ὁ πολὺς βίσιος. — Παιδεύουσιν οἱ Πέρσαι τοὺς παῖδας τρία μόνα. — Γλῶπιάν τε τὴν Αἰτικὴν καὶ τρόπονος τῶν Ἀθηναίων ἐδίδασχον τοὺς παῖδας. — Τρεῖς μοίρας Ξέρξης ἐδάσατο πάντα τὸν πεζὸν στρατόν. — Τέρνειν, διαιρεῖν τι μέρος, μοίρας. — Κῦρος τὸ στρατεύμα κατένειμε δώδεκα μέρη. — Τὸν μόνον μοι καὶ φίλον παῖδα ἀφείλετο τὴν ψυχὴν. — Τὴν μὲν ἀποστερεῖ με. — Τὰ ἡμέτερα ἡμᾶς ἀποστερεῖ Φίλιππος. — Κρύπτω σε τὸ ἀτύχημα. — Παῖς μέγας, μικρὸν ἔχων χιτῶνα, ἔτε-

ρον παῖδα μικρόν, μέγαν ἔχοντα χιτῶνα, ἐκδύσας αὐτόν, τον μὲν ἑαυτοῦ ἐκείνον ἠμφίεσε, τὸν δὲ ἐκείνον αὐτὸς ἐνέδν.

Камвисъ пославши у Египетъ вѣстника, искао е одъ Амасія вѣрерь. — Войводе су узели одъ грађана сто таланта. — Иштемъ ти новце. — Много ме учи многій животъ. — Персіянци воспитаваю свою децу само на три ствари. — Учили су децу грчкимъ езикомъ и држанѣмъ Атиняня. — Три части дао е Ксерксъ свой пешачкоѣ войсци. — Сеѣи, разделявати нешто на одѣаеня, на части. — Киръ е разделіо войску на дванаѣсть частій. — Моме любезномъ единицу одузео е душу. — Лишава ме чести. — Филипъ насъ лишава наши (стварій). — Криемъ одъ тебе несреѣнный случай. — Велико дете, имаюѣи малу алыну, свукло е друго дете, кое е имало велику алыну, и обукло га своіомъ алыномъ, а нѣгову алыну обукло е оно.

§. 161. III. Д а т е л н ы й.

1. Дателный надежъ одговара на пытанѣ гди, кудъ, коме, и зато се употреблява прво за означенѣ: а) просто-ра, у комъ се неко дѣйство догађа; у прози узимаю се по правилу за овай случай предлози, и. пр. *ἐν ὄρει*, у гори; б) времена, у комъ се неко дѣйство догађа, и. пр. *ταύτη τῇ ἡμέρᾳ*, у овомъ дану; *τῇ αὐτῇ νυκτί*, у истой ноѣи, *πολλοῖς ἔτεσιν*, чрезъ многи година; често се и овде узима *ἐν*, а особито, кадъ сунществително безъ придева стои, и. пр. *ἐν τῇ νυκτί*, у ноѣи, ноѣу; — в) дружба, спровода, и то: а) дателный еднобройный одъ сабирателны, или вишебройный одъ нарицателны, скончанъ съ глаголомъ одлазена и долазена, и. п. *Ἀθηναῖοι ἦλθον πλήθει οὐκ ὀλίγῳ, πολλαῖς ναυσίν, στρατιῶν, στρατιώταις* и т. д. Атиняни су дошли съ не маломъ мложиномъ, съ многимъ лађама, съ войскомъ, съ воицима и т. д. β) дателный саюжень са *αὐτός* у дателномъ, за изразити понятіе *заедно са*, и. пр. *Οἱ πολέμιοι ἐνεκίμησαν τὴν πόλιν αὐτοῖς τοῖς ἱεροῖς*, воици су зацалили варошь заедно са храмовима.

2) Друго употреблява се дателный за означенѣ каквогъ предмета, кога дѣйство подлога истинѣ стиже, али

недовата, недокоснява, као у винителномъ него само саучастникомъ чини. Зато стои дателный:

а) Кодъ израза общности и савеза; овде принадлеже: α) изрази међусобногъ сообраштеня, обхођена, саобщеня; — β) глаголи сретаня, приближаваня, и томе напротивъ, и. пр. уступаня; — γ) глаголи препираня, надметаня; глаголи слѣдованя, служеня, повинованя, спровођеня; — ε) глаголи советованя и побуђеня, и. пр. *παραινεῖν*, советовати, увѣштавати; *παρακελεύεσθαι*.

Ὅμιλεῖ τοῖς ἀγαθοῖς ἀνθρώποις. — Εὐχέσθε τοῖς θεοῖς. — Ἀπαντᾷν, πλησιάζειν, ἐγγίζειν τινί. — Μὴ εἰκετε τοῖς πολεμίοις. — Οἱ Ἕλληνες καλῶς ἐμαχέσαντο τοῖς Πέρσαις. — Οἱ στρατιῶται ἀνηκούσισαν τοῖς στρατηγοῖς. — Πείθον τοῖς νόμοις. — Τῇ ἀρετῇ ἀκολουθεῖ δόξα.

Говори съ добримъ люда. — Молите се боговима. — Сретати, приближавати се, докоснявати се некогъ. — Неуступайте неприятельима. — Добро су се борили Еллини съ Персиянцима. — Покоравай се законима. — Войници су показали непослушностьъ према войводама. — Добродѣтели слѣдуе слава. —

б) Кодъ израза еднакости и нееднакости, подобія и неподобія, сходства и разлике.

Οἱ παῖδες ἐμφερέσιατοι ἦσαν τῷ πατρί. — Ὀπλισμένοι πάντες ἦσαν οἱ περὶ τὸν Κύρον τοῖς ἀντιοῖς τῷ Κύρῳ ὄπλοις.

Деца су была здраво наликъ на отца. — Сви око Кира были су наоружани съ онимъ истимъ оружіемъ, съ коимъ е и Киръ быо наоружанъ.

в) Кодъ глагола соглашаваня и т. д. пребащиваня, укораваня: *μέμφεσθαι* (съ вин. значи: корети), *ἐπιτιμᾶν*, казнити; *ἐγκαλεῖν*, пребащивати; *ἐπικαλεῖν* (τινί τι), приписивати коме за кривицу нешто; *ἐπιπλήττειν*, угрожавати; *ὀνειδίζειν*, укоравати и т. д. лютић, зависти; *φθονεῖν*, завидити; помаганя и ползованя; *λυσιτελεῖν*, *συνφέρειν*, ползовати; *συνπράττειν*, помагати и т. д. кодъ сложены глагола са *συν*, кои су овогъ понятія; пристойности, прили-

ченя, допадания, и кодъ многи други стои личный предметъ у дателномъ надежу. Често стои покрай тога и винителный надежь ствари. Уобште стои дателный, кадъ се дѣйство на пользу, или на штету каквогъ лица или ствари догаѣа.

Ποσειδῶν σφόδρα ἐμενέαιεν Ὀδυσσεῖ. — Ἐπιπλήττω, ὀνειδίξω, ἐγκαλῶ σοί τι. — Οὐ τοῖς ἀρχεῖν βουλομένοις μέμφομαι, ἀλλὰ τοῖς ὑπακούειν ἐπιμοτέροις οὖσιν. — Ἠνώχλει Φίλιππος τοῖς Ἀθηναίοις. — Φθονῶ σοι. — Ἄμυνῶ, ὅσον περ δυνατός εἰμι, τῷ νόμῳ. — Ὀρεσίης ἠθέλησε τιμωρεῖν πατρὶ τὴν μητέρα ἀποκτείνας. — Ἀχιλλεὺς ἐτιμώρησε Πατρόκλῳ τῷ ἐταίρῳ τὸν φόνον. — Ἡ ἀρετὴ ἀρέσκει τοῖς ἀγαθοῖς.

Посидонъ се яко разгнѣвио на Одисея. — Угрожавамъ, укоравамъ, приписуемъ некомъ нешто за кривицу. — Некарамъ оне, кои оѣе да владаю, него оне, кои су готови слушати. — Фялишь е узнемиравао Атиняне. — Завидимъ ти. — Защиѣаваѣу законъ, колико ми е могуѣе. — Орестъ е хтео осветити отца, убивни матеръ. — Ахиль е осветио убийство свога друга Патрокла. — Добродѣтель се добримъ допада.

г) Напоследку узима се дателный за означенъ притяжателя кодъ глагола: *εἶναι, ὑπάρχειν* и *γίγνεσθαι*, бити, постати, а уобште онде, гди се дѣйство у обзиру, у одношено на какво лице или личный предметъ догаѣа, н. п. *Σωκράτης τοιοῦτος ὢν τιμῆς ἄξιος ἦν τῇ πόλει μᾶλλον, ἢ θανάτου*, Сократъ, као таковый человекъ, заслужио е одъ државе више честь, него смръть. Дателный стои кодъ савршенопрошлогъ времена залога страдателногъ, а правилно кодъ глаголни прилагателны на *τέος* и *τός*, место *ἐπὶ* са родительнымъ, н. п. *ὡς μοι πρότερον δεδήλωται* као што ми е преѣе было познато.

3. Напоследку узима се дателный за означенъ основа, средства, и орудія (зато кодъ *χορῆσθαι*), начина, мере (по којой се дѣйство опредѣљава), сообразности, а често и матеріе.

Οἱ πολέμιοι φόβῳ ἀπῆλθον. — Ἀγάλλομαι τῇ νίκῃ. — Στέργω τοῖς ἐπάρχουσιν ἀγαθοῖς. — Ὀφθαλμοῖς ὁρῶμεν, ὡσὶν ἀκούομεν. — Ἰσχύω τῷ σώματι. — Οἱ στρατιῶται συμφορᾷ μεγάλη ἐχρήσαντο. — Ἀλέξανδρος διδασκάλῳ ἐχρήσατο Ἀριστοτέλει. — Οἱ πολέμιοι βία εἰς τὴν πόλιν εἰσῆσαν. — Οἱ Ἀθηναῖοι Μιλτιάδην πενήζοντα ταλάντοις ἐζημίωσαν. — Ἡ ἀγορὰ Παρίῳ λίθῳ ἠσκημένῃ ἦν.

Неприятели су са страомъ отишли. — Радуюмъ се побѣди. — Водемъ добра, коя имамъ. — Очима видимо, ушима чуемо. — Тѣломъ самъ якъ. — Войници су се великомъ погибели послужили. — Александеръ е имао за учителя Аристотела. — Неприятели су силомъ у варошъ ушли. — Атиняни су осудили Милтиада на педесетъ таланта новчане казни. — Пјаца е была саграђена парскимъ каменомъ.

§. 162. Суштествителный предметъ съ предлогомъ, или наука о предлозима.

1. Као што падежи означавају просторно одношењѣ правца, тако и предлози изражавају друго просторно одношењѣ, у комъ се растојаніе ствариј у простору и т. д. сматра.

2. Падежъ, кои е съ предлогомъ скопчанъ, означава, у комъ се правцу има повати местно одношењѣ, изражено предлогомъ.

Тако н. п. означава предлогъ: *παρὰ* само местно одношењѣ близости, поредъ, или при; али сложенъ съ родителнимъ, н. п. *ἦλθε παρὰ τοῦ βασιλέως*, дошао е одъ цара, означава у исто време и праваць: *Одкуда* (дошао е изъ близости цара); сложенъ съ винителнимъ, н. п. *ἦει παρὰ τὸν βασιλέα* отишао е цару, показуе у исто време праваць: *кудъ* (отишао е цару, или у близость цареву); скопчанъ напоследку съ дателнимъ, н. п. *ἔστη παρὰ τῷ βασιλεῖ*, стајаше кодъ цара, означава у исто време одношењѣ безъ правца: *гди* (стајаше у близости царевой).

3. Предлози се по свомъ саставу деле:

- а) на предлоге съ родит. *ἀντί, ἀπό, ἐκ, πρό, ἕνεκα*;
- б) на предлоге съ дател. *ἐν, σύν*;
- в) на предлоге съ винит. *ἀνά, εἰς, ὡς*;
- г) на предлоге съ родит. и винит. *διὰ, κατὰ, ὑπέρ*.
- д) на предлоге съ родит., дател. и винит. *ἀμφί, περὶ, ἐπὶ, μετὰ, παρὰ, πρὸς и ὑπό*.

4. Просторно отношенѣ места преноси се кодъ предлога на одношена времена, узрока, дѣйства и т. д.

А. Предлози съ единымъ надежомъ.

§. 163. 1. Предлози само съ родителнымъ.

1. *Ἀντί*, предъ, насрамъ, спротивъ; за, уместо, на место, и. пр. *σιῆναι ἀντί τινος*, стати насрамъ кога, — *δοῦλος ἀντί βασιλέως*, робъ место краля — *ἀντί ἡμέρας νῦξ ἐγένετο*, на место дана была е ноћь, — *ἀνθ' οὗ*, место чега, или збогъ чега.

2. *Πρό*, пре, предъ, за, соглашава се скоро у своимъ одношенияма са *ἀντί*, само што се *πρό* у разностручнѣмъ одношеноу употреблава, и. пр. *σιῆναι πρό πύλων*, стати предъ вратима, — *μάχεσθαι, ἀποθανεῖν πρό τῆς πατρίδος*, борити се, умрети за отечество, — *δοῦλος πρό δεσπότου*, робъ за господара, — *πρό τῶνδε*, за то, збогъ тога.

3. *Ἀπό*, одъ, изъ, и. пр. *ἀπὸ τῆς πόλεως ἦλθεν*, дошао е изъ вароши; — о времену: одъ, после, по, и. пр. *ἀπὸ δείπνου ἐμαχέσαντο*, после вечере борили су се; — *εἶναι, γίγνεσθαι ἀπὸ τινος*, происходить, порекло свое имати одъ кога; *ὁ ἀπὸ τῶν πολεμίων φόβος*, стра одъ неприятелиа; о средству: одъ, са и. пр. *τρέφειν τὸ ναυτιζὸν ἀπὸ προσόδων*, ранити морнаре съ приходима; *ἀπὸ τινος καλεῖσθαι*, по некомъ се звати.

4. *Ἐκ*, *ἐξ*, изъ, и. пр. *ἐκ τῆς πόλεως ἀπῆλθεν*, отишао е изъ вароши; о непосредственомъ слѣдству у времену: одъ, изъ и. пр. *ἐξ ἡμέρας*, одъ дана; *ἐκ παιδῶν*, одъ дѣтинства; *ἐξ αἰθρίας τε καὶ γυνετίας συνέδραμεν ἕξα-*

πίνης νέφη, изъ ведрине и тишине навукоше се изне-
надно облаци. — Ὁ σὸς πατήρ ἐν τῇδε τῇ μᾶ ἡμέρᾳ ἐξ ἄ-
φρονος βόφρων γεγένηται, твой отаць у едномъ истомъ да-
ву постао е одъ неразумногъ разуманъ; εἶναι, γίγνεσθαι
ἐκ τινος, происходитьи, постати одъ нечега; у сльдству,
по сили, по, н. пр. ἐκ τῆς ὀψεως τοῦ ὀνειδίου, у сльд-
ству, по сили, по сновиђеню. — Ὀνομάζεσθαι ἐκ τινος
називати се по некомъ.

5. Ἐνεκα (предъ род. или после род.) збогъ.

Примѣт. Нека нарѣчїа употребляваю се такође
као предлози, и зато се називаю несвойствени предлози,
н. пр. πρόσθεν и ἔμπροσθεν, предъ, напредъ, ὀπίσθεν, о-
страгъ, иза, ἄνευ и χωρίς, безъ; πλὴν, осимъ; μεταξύ, из-
међу; μέχρι, до; χάριν (обычно после род.) за любовь,
збогъ (место родительногъ личны местоименїа узима се
по правилу кодъ речи χάριν, присвоително местоименїе
у истомъ роду, брою и падежу, н. пр. ἐμήν, σὴν χάριν, за
мою, твою любовь, или збогъ мене, тебе.

§. 164. 2. Предлози само съ дательнимъ.

1. Ἐν означава: у, съ, а уобщте дѣйствительный са-
юзъ съ каквимъ предметомъ, и зато се може противо-
положити ἐκ, н. пр. ἐκ νήσῳ, у острову; ἐν γῆ, у земљи;
ἐν Σπάρτῃ, у Шпарти; — ἐν ὀπλοῖς, ἐν τόξοις διαγωνίζεσθαι,
съ оружіемъ, са стрелами борити се; ἐν προμάχοις, у пр-
вомъ реду бореѣи се; ἐν τε Θεοῖς καὶ ἀνθρώποις, у бого-
вима и людма; на: ἐν ὄρει, на гори; ἐν ἵπποις, на конь-
ма; ἐν θρόνῳ, на столици; кодъ, найвише кодъ имена ва-
роши, а особито надъ е говоръ о биткама, н. пр. ἡ ἐν
Μαντινείᾳ μάχη, битка кодъ Мантинее. — О времени, н.
пр. ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ, ἐν ᾧ, у оно време, кадъ (у комъ).
— до: ἐν πέντε ἡμέραις, до петъ дана. — О средству и о-
рудїю кодъ израза: δηλοῦν, показати; δῆλον εἶναι, позна-
то быти; σημαίνειν ἐν τι, дати знакъ у нечемъ, н. пр. ὅτι
οἱ Θεοὶ σε ἰλεῶ τε καὶ εὐμενεῖς πέμπουσι, καὶ ἐν ἱεροῖς δῆ-
λόν ἐστι καὶ ἐν οὐρανίοις σημίσις, да те милостиви и благо-

волителни богови шило, познае се и по светиньн и по небеснимъ знацима.

2. *Σύν* (*ξύν*, найвише у атич. старомъ), са, н. пр. *ἡ στρατηγὸς σὺν τοῖς στρατιώταις*, войвода съ войницима; кодъ помоћи, н. пр. *σὺν θεῷ*, съ божіомъ помоћи; — у; *σὺν τάχει*, у хитињи; *σὺν βίᾳ ποιεῖν τι*, на силу нешто радити.

Примѣт. Нарѣчіе *ἅμα*, заедно са, принадлежи овде као несвойственъ предлогъ.

§. 165. Предлози само съ винителнимъ.

1. *Ἄνὰ*, по, узъ. Овај е предлогъ најстрожіе противоположенъ предлогу *κατά* съ вин. падежомъ. *Ἄνὰ* показуе движеніе одоздо на више, а *κατά* одозго на ниже, н. пр. *ἄνὰ τὸν ποταμόν*, *ἄνὰ ῥόον πλεῖν*, узъ реку, узъ воду пловити. — (противоположенъ: *κατά ποταμόν*, низъ реку.) — По правилу служи *ἀνά* за означенъ просторногъ или временогъ траяня: чрезъ, за време: *ἀνὰ τὸν πόλεμον τοῦτου*, за време овогъ рата. — *ἀνὰ πᾶσαν τὴν ἡμέραν*, чрезъ цео данъ, — *ἀνὰ πᾶν τὸ ἔτος*, чрезъ целу годину, безъ члена: *ἀνὰ πᾶσαν ἡμέραν*, по свакиј данъ, посведневно, — *ἀνὰ πᾶν ἔτος*, сваке године, *ἀνὰ νύκτα*, ноћу, — *ἀνὰ χρόνον*, съ временомъ; — за означенъ начина н. пр. *ἀνὰ κράτος*, по могућству; — *ἀνὰ μέρος*, почастно; — подѣлительногъ одношеня броя, по; н. пр. *ἀνὰ πέντε παραβάγυας τῆς ἡμέρας*, по петъ парасангій свакиј данъ; кодъ опредѣленя броева, до: н. пр. *ἀνὰ διακόσια στάδια*, до двестотине штадіа, т. е. одъ прилике толико.

2) *Εἰς* (*εἰς*, старо атич.) у, до, кодъ, къ, н. пр. *ἵεναι εἰς τὴν πόλιν*, ићи у варошъ; — *ἐστράτευσε εἰς τὴν Ἀтиκὴν*, пошао е съ войскомъ у Атику; — кодъ броева, до, н. п. *ναῦς εἰς τὰς τετρακοσίας*, до четири стотине лађа; кодъ подѣлительны опредѣленя броева, н. пр. *εἰς ἑκατόν*, до стотине, *εἰς δύο*, до два; — О времену: до, око: *εἰς ἑσπέραν*, око вечери, *εἰς τὴν ὑστεραίαν*, савдуюћій данъ, *εἰς τρίτην ἡμέραν*, трећій данъ. — За означенъ цѣли, намере, обзира:

за, по, у, н. пр. *ἐχρήσατο τοῖς χρήμασιν εἰς τὴν πόλιν*, употребио е новце за потребе вароши, — *εἰς κέρδος τι δοῦν*, за ползу, интересъ нешто радити, — *διαφέρειν τινὸς εἰς ἀρετήν*, разликовати се одъ некогъ по добродѣтели, — *εἰς πάντα*, у свакомъ обзиру.

3. Ὡς, до, кодъ, употребљава се само, гди е говоръ о правцу къ лицама или предметима, кои се као лица сматраю, н. пр. *λέγει*, ићи, — *πέμπειν*, шилати, н. пр. *λέγει ὡς βασιλέα*, ићи до краля, — *πέμπειν ὡς τὴν Μίλητον*, послати кодъ Милићана.

§. 166. Б. Предлози съ родителнимъ и винителнимъ.

1. *Διά*, крозъ, преко, чрезъ, за, съ, за, време, збогъ. А. Съ родителнимъ, н. пр. *ἐξήλανε τὸν στρατὸν διὰ Θράκης ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα*, пошао е съ войскомъ крозъ Тракию противъ Грчке; — *διὰ πεδίου*, преко поля; *διὰ πολεμίας πορείεσθαι*, преко непријатељске земљи ићи. Кадъ се означава истечение временогъ простора, н. пр. *δι' ἔτους*, за време, или чрезъ одну годину; *διὰ πολλοῦ*, *μακροῦ*, *ὀλίγου χρόνου*, чрезъ, или крозъ много, дуго, мало времена; *διὰ παντὸς τοῦ χρόνου τοιαῦτα οὐκ ἐγένετο*, за цело или чрезъ цело време ние се такво што догодило. Исто тако, кадъ се после опредѣленогъ времена повраћа дѣйство, кое Срби преводѣ са свакиъ, а, о, н. пр. *διὰ τρίτου ἔτους συνήεσαν*, споразумевали су се сваке три године; *διὰ πέμπτου ἔτους*, сваке пете године; *διὰ πέντε ἐτῶν*, свакиъ петъ година; *διὰ τρίτης ἡμέρας*, свака три дана. За означенѣ виновника и средства, н. пр. *δι' ἐμαντοῦ ταῦτα ἐκτελέσθη*, а самъ самъ собомъ ово стекао; *δι' ὀφθαλμῶν ὁράειν*, съ очима видити; — Кадъ се показуе начинъ, н. пр. *διὰ σπουδῆς*, съ хитноомъ или хитно; *διὰ τάχους*, съ брзиномъ или брзо. — Б. Съ винителнимъ, кадъ се говори о времену, н. пр. *διὰ νύκτα*, ноћу; — За означенѣ узрока, средства, н. пр. *διὰ τοῦτο, ταῦτα*, за то, збогъ тога; *διὰ βουλῆς*, збогъ волѣ; *διὰ μῆνιν*, збогъ гнѣва.

2. *Κατά*, низъ, са, на, у, противъ; око, за време, по, одъ прилике. А. Съ родителнимъ, н. пр. *ἐξήλπετον*

ἐαυτοὺς κατὰ τοῦ τείχους κάτω, скакали су са зида доле; — *καταδεδυκέναι κατὰ τῆς θαλάττης*, загнорити се у море; *κατὰ γῆς* у земљу. — За означенъ узрока, виновника и. пр. *λέγειν κατὰ τινος*, говорити противъ кога, *ψεύδασθαι κατὰ τοῦ Θεοῦ*, лагати на Бога. — Б. Съ винительнимъ надежомъ образуе *κατά* противоположенъ према *ἀνά*. Предлогъ *ἀνά* неупотребљава се у прози толико, колико *κατά*. — За означенъ просторногъ движенія одозго на ниже, и. пр. *κατὰ τὸν ποταμόν*, низъ реку; *καθ' Ἑλλάδα*, у Грчкој; *κατὰ πᾶσαν τὴν γῆν*, по целой земљи. — Кадъ се означава просторъ или травањ у времену; у, и. пр. *κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον*, у ово време; *κατὰ τὸν πρότερον πόλεμον*, у пређашњемъ рату. — За означенъ цѣли, намере, и. п. *κατὰ θεῶν ἤκειν*, на позоріе ићи; за означенъ сообразности, обзира, узрока, и. пр. *κατὰ νόμον*, по закону; *κατὰ λόγον*, по разуму; *κατὰ γνώμην τὴν ἐμὴν*, по момъ мишњу; *κατὰ τοῦτο*, по томе, у слѣдству тога; *κατὰ φύσιν*, по природи; *κατὰ δύναμιν*, по могућству; *κατὰ κράτος*, по сили; *κατὰ μικρόν*, у мало; *κατ' ἀνθρώπων*, по човеку, по човечијемъ начину; — За означенъ едне неизвестне мере, и. пр. *καθ' ἐξήκοντα ἔτη*, око шесетъ година; — за означенъ начина, и. пр. *κατὰ τάχος*, съ брзиномъ, брзо; *κατὰ συντυχίαν*, по случаю, случајно; — за означенъ поделена, и. пр. *κατὰ κόμας*, на села, по селима; *κατὰ μῆνα*, на месецъ; *καθ' ἡμέραν*, по свакој дань; *κατ' ἔτος*, годишњѣ; *κατ' ἑπτά*, по седамъ.

3. Ὑπέρ, за, преко, надъ, съ оне стране, више него, А. Съ родительнимъ, и. пр. *ὑπὲρ γῆς*, надъ земљомъ. — За означенъ узрока, и. пр. *μάχεσθαι ὑπὲρ τῆς πατρίδος*, борити се за отечество; *ὁ ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος θάνατος*, смртъ за ослобођењ Грчке. — Б. Съ винительнимъ: преко, и. пр. *ῥίπτειν ὑπὲρ τὸν δόμον*, бацати преко куће, *ὑπὲρ Ἑλλήσποντον οἰκεῖν*, съ оне стране Елиспонта обитавати; — *ὑπὲρ τὴν ἡλικίαν*, т. е. чинити више него што допушта возрастъ; *ὑπὲρ δύναμιν*, више него што е сила; *ὑπὲρ ἀνθρώπων*, више него што е за човека; *ὑπὲρ τὰ τεσσαράκοντα ἔτη*, преко четрдесетъ година.



§. 167. В. Предлози съ родителнимъ, дателнимъ и винителнимъ.

1. *Ἄμφι*, око, около, за, означава обузیمانъ или обиманъ ствари. А. съ родителнимъ употребява се редко, и онда значи око каквогъ места, н. п. *ἀμφὶ τῆς πόλεως οἰκεῖν*, около вароши обитавати. — Кадъ е говоръ о узроку, н. п. *μάχεσθαι ἀμφὶ τινος*, борити се около, (или за) некогъ. — Б. Съ дателнимъ узима се као кодъ родителногъ, н. п. *ἀμφὶ τὴν πόλιν*, око вароши. Кадъ се говори о времену и брою кодъ неизвестны опредѣленя, н. п. *ἀμφὶ ἑσπέραν*, око вечери; *ἀμφὶ τοὺς μνησίους*, око десеть навда.

2. *Περὶ*, око, около, за, на, о. А. Съ родителнимъ. — У просторномъ отношеню неупотребява се у прози, него се употребява чешће у одношеню узрочномъ за означенъ узрока; за, н. п. *μάχεσθαι*, *ἀποθανεῖν περὶ τῆς πατρίδος*, борити се, умрети за отечество; *λέγειν περὶ τινος*, говорити о некомъ; *φοβεῖσθαι περὶ πατρίδος*, бояти се за отечество; — за означити вредность, оцену, почитованъ или уважаванъ у говору: *περὶ πολλοῦ*, *περὶ πλείονος*, *περὶ πλείστον*, *περὶ ὀλίγον*, *περὶ οὐδενός ποιεῖσθαι* или *ἠγεῖσθαι τι*, почитовати, ценити, уважавати нешто много, више, найвећма, мало, за ништа. — Б. Съ дателнимъ: око, на, н. п. *περὶ τὰς κεφαλαῖς εἶχον τιάρας*, на глави или око главе имали су тіяре; *περὶ τῇ χειρὶ χρυσοῦν δακτύλιον ἔφερον*, око руке, или на руци носили су златанъ прстенъ; узрочно: за, н. п. *δεδιέναι περὶ τινι*, бояти се за нешто. — В. Съ винителнимъ: око, около, н. п. *ᾤκουν Φοίνικες περὶ πᾶσαν τὴν Σικελίαν*, Финикияши обитавали су око целе Сициліе. — Кадъ се говори о времену и брою кодъ неизвестны опредѣленя, н. п. *περὶ τῶν χρόνων*, око ово доба; *περὶ μνησίους στρατιώτας*, око десеть илада войника. — У одношеню узрочномъ узима се за означенъ каквогъ обзира, или смотреня, н. п. *σωφρονεῖν περὶ τοὺς θεούς*, добро мислити о боговима или у смотреню богова.

3. *Ἐπὶ*, на, при, надъ, у, за време, по, подъ, за, къ,

чрезъ, или крозъ, противъ. А. Съ родителнимъ, н. п. *οἱ στρατιῶται τὰ ὄπλα ἐπὶ τῶν ὤμων φοροῦσιν*, войници носе оружје на раменима; — *μένειν ἐπὶ τῆς ἀρχῆς*, остати при началству; *ἐπὶ τῆς γνώμης*, при мишню; — *οἱ ἐπὶ τῶν πραγμάτων*, они, кои су надъ пословима, т. е. државни чиновници; — у, кадъ се има изразити, да се къ едномъ месту тежи, н. п. *πλεῖν ἐπὶ Σάρον*, пловити у Самось. — Кадъ се оше време да означи, чрезъ кое нешто бива, или се догађа, н. п. *ἐπὶ Κύρον βασιλεύοντος*, за време владаня Кировагъ. — За означенъ повода, виновника, н. п. *καλεῖσθαι ἐπὶ τινος*, звати се по некомъ; *χοίρειν τι ἐπὶ τινος* судити нешто по нечемъ. — Б. Съ дателнимъ: на, н. п. *ἐπὶ τοῖς δόρασι ῥοιὰς εἶχον χρυσᾶς*, на копляма имали су златне нарове; *οἰκεῖν ἐπὶ θαλάττῃ*, обитавати на мору. — За означенъ зависимости, н. пр. *ἐπὶ τινι εἶναι*, *γίγνεσθαι ἐπὶ τινι*, подъ некимъ, или у власти нечюй быти, доћ кодъ условія, цѣли, намере, опредѣленя, н. п. *ἐπὶ τοῦ ἐπὶ κακῷ ἀνθρώπου σίδηρος ἀνεύρηται*, на зло човека изшло се гвозђе; — кодъ узрока, н. п. *χαίρειν ἐπὶ τινι*, радовати се за нешто; *θαυμάζειν τινὰ ἐπὶ τινι*, дивити се некомъ за нешто, збогъ нечегъ. — В. Съ внимителнимъ: за означенъ правца къ едномъ месту, н. п. *ἀναβαίνειν ἐφ' ἵππον*, попети се на коня. О времему: къ н. п. *ἐφ' ἑσπέραν* къ вечери, или предъ вече; *ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας*, чрезъ или крозъ много дана. — За означенъ цѣли, намере, н. пр. *ἐπὶ θήραν ἵεναι*, у ловъ ићи; — у неприятельскомъ одношеню, (противъ), н. п. *ἐπὶ Πέρσας*, воевати противъ Персиянца.

4. *Μετὰ*, са, съ, по, после, у, означава средину ствари и одговара сръбскомъ *сз* како у смотреню значая, тако и происхођеня. А. Съ родителнимъ за означенъ друштва, общности, и то общности внутренъ, саюза внутренъгъ, н. п. *Μετ' ἀνθρώπων εἶναι*, съ людма быти; *εἶναι μετὰ τινος*, быти съ кимъ. *Ὑμῖν οἱ πρόγονοι τοῦτο τὸ γέρας ἐκτίσαντο καὶ κατέλιπον μετὰ πολλῶν καὶ μεγάλων κινδύνων*, вами су стекли и оставили предци ову награду одличія съ великимъ и многимъ опасностима; — За означенъ сходности: *μετὰ τῶν νόμων*, *μετὰ τοῦ λόγου*, сходно, по закону, по разуму. Б. Съ дателнимъ употре-

блява се само кодъ стихотвораца, н. п. *μετ' ἀθανάτοις*, съ безсмртнима. — В. Съ винителнимъ узима се у прози кодъ слѣдованя у простору, времену и реду, н. п. *ἔλθει μετὰ τινα*, слѣдовати после некогъ; *μετὰ τὸν βίον*, после живота, (што кодъ насъ веле после смрти); *ποταμὸς μέγιστος μετὰ τὸν Ἰστρον*, найвећа река после Дунава; и у говору: *μετὰ χειρᾶς ἔχειν*, у рукама имати што.

5. *Παρά*, кодъ, одъ, при, покрай, противъ, преко, осимъ, дужъ, за време, него, — показуе близость предмета. А. Съ родителнимъ за означенѣ разстоянїя изъ околине едногъ лица, н. п. *ἔλθειν παρὰ τινος*, доћи одъ некогъ. — За означенѣ виновника, н. п. *πεμφθῆναι παρὰ τινος*, посланъ бити одъ некогъ; *ἄγγελοι, πρέσβεις παρὰ τινος*, вѣстници, посланици одъ некогъ; *ἄγγελεῖν παρὰ τινος*, возвѣстити одъ некогъ; *τὰ παρὰ τινος* заповести, препоруке одъ некогъ; — *μανθάνειν παρὰ τινος*, учити одъ некогъ; *ἀκούειν παρὰ τινος*, чути одъ некогъ. — Б. Съ дателнимъ за означенѣ мирногъ пребываня у близости каквогъ места или предмета, н. п. *ἔσθη παρὰ τῷ βασιλεῖ*, налазаше се при цару. — В. Съ винителнимъ за означенѣ правца или движенїя у близости каквогъ лица или ствари, н. п. *ἀφικέσθαι παρὰ Κροῦσον*, доћи, приспети кодъ Криза; — кадъ се говори о правцу или движенїю покрай каквогъ места, н. пр. *παρὰ τὴν Βαβυλῶνα παριέναι* покрай Вавилона проћи. *Παρὰ δόξαν*, противъ очекиваня; *παρ' ἐλλίδα*, противъ наданя; *παρὰ φύσιν*, противъ природе; *παρὰ τὸ δίκαιον*, противъ правде; *παρὰ τοὺς ὄρκους*, противъ заклетве; *παρὰ τὴν δύναμιν*, противъ могућности; осимъ: н. пр. *παρὰ ταῦτα*, осимъ тога; — за означенѣ просторногъ разпространеня у близости каквогъ предмета, н. пр. *παρὰ τὸν ποταμόν*, дужъ реке. — У временомъ одношено за означенѣ траяня у времену, н. пр. *παρ' ἡμέραν*, изъ дана у данъ; *παρὰ τὸν πόλεμον*, за време рата; *παρὰ τὴν πόσιν*, при пићу. Тако и кадъ се говори о поединимъ важнимъ тренућама, у коима се што догађа, н. пр. *παρ' αὐτὸν τὸν κίνδυνον*, у самомъ магновењу опасности. — У узрочномъ одношено за означенѣ каквогъ сравненя, н. пр. *πλὴν ἐκλείψει πυκνότεραι ἦσαν*

παρὰ τὰ ἐκ τοῦ πρὶν χρόνου μνημονευόμενα, помраченія сунца была су тавнія, него што се досаждь памти.

6. *Πρός*, предь, къ, према, за, кодъ, одъ, съ, у, при, на, противъ, узъ, у слѣдству, сходно, — означава присутствіе предмета. А. Съ родительнимъ за означенъ каквогъ правца или движенія одъ присутствія каквогъ предмета, а найвише кадъ се говори о положеню места, н. п. *οἰκεῖν πρὸς νότον ἀνέμου*, обитавати према южномъ ветру; — *ὅτι διακαϊότατον καὶ πρὸς θεῶν καὶ πρὸς ἀνθρώπων ἐστί, τοῦτο πράξω*, што є найправедніе и предь боговима и предь людма, то ѣу радити; — далъ, кадъ є речъ о ползи или атару некога, н. пр. *δοκεῖς μοι τὸν λόγον πρὸς ἐμοῦ λέγειν*, мени се чини, да говоришь за мой атаръ, за мою ползу. — За означенъ узрока, повода, виновника, и то кодъ страдателны и непреносны глагола, н. п. *ἀτιμάζεσθαι πρὸς Πεισιστράτου*, обезчешѣнь быти одъ Писистрата; — кодъ заклетве, н. пр. *πρὸς Θεῶν*, за Бога, за име Бога. — Б. Съ дателнимъ за означенъ просторногъ задржаваня предь или према каквомъ предмету, н. пр. *πρὸς τῇ πόλει*, предь или према вароши; *πρὸς τοῖς κριταῖς*, предь судіама; *εἶναι, γίνεσθαι πρὸς τινι*, быти сходно нечему; — озбильно съ нечимъ се занимати, н. пр. *πρὸς πράγμασι*, *πρὸς τῷ λόγῳ*, дѣломъ, словомъ; — *πρὸς τούτῳ*, къ томе; *πρὸς τούτοις*, при томъ. — В. Съ винителнимъ за означенъ просторне цѣли, правца или движенія предь єднимъ предметомъ како у обзиру пріятельскогъ, тако и не пріятельскогъ отношеня, н. пр. *ἔλθεῖν πρὸς τινα*, доћи къ некомъ; *ἀποβλέπειν πρὸς τινα*, угледати се на некогъ; *λέγειν πρὸς τινα*, говорити кодъ некогъ; *συμμαχίαν ποιέσθαι πρὸς τινα*, заключити саюзъ съ некимъ; *μάχεσθαι, πολεμεῖν πρὸς τινα*, борити се, воевати противъ некогъ; *πρὸς μεσημβρίαν*, къ югу; *ᾄδειν πρὸς τὸν αὐλόν*, певати узъ фрулу. — За означенъ неизвестногъ опредѣлена времена, н. пр. *πρὸς ἡμέραν*, у ютру. То исто важи и за неизвестно опредѣленъ броева. Узима се у отношеню узрочномъ за означенъ цѣли, н. пр. *παντοδαπά ἐστιν εὕρημένα ταῖς πόλεσι πρὸς φυλακὴν καὶ σωτηρίαν*, свашта су изобрѣле вароши за обрану и за спасеніе; — кадъ се го-

вори о слѣдствѣ и сходности, н. пр. *πρὸς τὴν οὖν ταύτην τὸν γάμον τοῦτον ἔσπευσα*, у слѣдствѣ овогъ сновидѣня ускоріо самъ овай бракъ; — *κρίνειν τι πρὸς τι*, сходно нечемъ судити. Далѣ; *πρὸς βίαν*, силомъ, или противъ волю; *πρὸς ἀνάγκην*, за нужду; — *πρὸς ταῦτα*. зато; — *σκοπεῖν*, *βλέπειν πρὸς τι*, угледати се на нешто; *διαφέρειν πρὸς ἀρετήν*, разликовати се у добродѣтели.

7. Ὑπὸ, подъ, одъ, изъ, съ, узъ. А. Съ родительнымъ, за означеніе каквогъ движенія изъ дубльине, н. п. *ὑπ' ἀπίνης λύειν ἵππους*, изъ кола (т. е. исподъ кола) испрегнути конѣ; — за означеніе мирногъ пребыванія подъ каквимъ предметомъ, н. п. *ὑπὸ γῆς οἰκεῖν*, подъ земльомъ обитавати. — За означеніе виновника кодъ страдателны и непреносны глагола, н. п. *κτείνεσθαι ὑπὸ τινος*, быти убіенъ одъ некога; *ἀποθανεῖν ὑπὸ τινος*, умрети одъ кога; — кадъ се говори о узроку, поводу, дѣйстви, н. п. *ὑπὸ καύματος*, одъ припеке; *ὑπ' ὀργῆς*, одъ гнѣва; — за означеніе средства, орудія, а особито о спроводу музыкальны орудія, н. п. *ἐστρατεύοντο ὑπὸ σαλπύγγων*, поѣоше у войну съ трубама; *ὑπ' αὐλοῦ χορεύουσιν*, узъ фрулу играю. — Б. Съ дателнымъ, н. п. *ὑπὸ γῆ εἶναι*, подъ земльомъ быти, и т. д. као кодъ родительногъ. — В. Съ винителнымъ за означеніе правца или движенія къ дубльини, н. п. *λέναι ὑπὸ γῆν*, ићи подъ землю; за означити разпространеніе подъ каквимъ предметомъ, н. п. *ὑλεσθιν οἰκήματα ὑπὸ γῆν*, налазе се обиталишта подъ земльомъ. — Кадъ се говори о приближаваню каквогъ известногъ времена, н. п. *ὑπὸ νύκτα*, предъ ноћъ; — за означеніе траяня у времену, н. п. *ὑπὸ τὴν νύκτα*, ноћу.

Прим. Када членъ, у саюзу съ предлогомъ или самъ, или съ каквимъ суштествителнымъ понятіе суштествителногъ представля, и кадъ бы предлогъ *ἐν* доћи имао; онда у ставу стоєћій (или допуњаваюћій) глаголь правца *одкуда* привлачи истый предлогъ, и претвара га у *ἀπὸ* или *ἐκ*, н. пр. *Οἱ ἐκ τῆς ἀγορᾶς ἄνθρωποι ἀλέφνυον*, люди су побегли съ пιάце, место *οἱ ἐν τῇ ἀγορᾷ ἄνθρωποι ἐκ τῆς ἀγορᾶς ἀλέφνυον*, люди на пιάци налазећи се, побегли су съ пιάце.

§. 168. Примѣтбе о слаганю глагольны прилагательны на *τέος, τέα, τέον*, и о сравнителномъ.

1. Глаголна прилагательна преносны глагола, т. е. таковы, кои винительнымъ падежомъ управляю, могу се употребити или лично, или безлично у среднимъ роду *τέον* или *τέα*; глаголна прилагательна, коя су одь непреносны глагола произведена употребляваю се само безлично.

2. Глаголно прилагательно, кое се безлично употреблява, узима къ себи свой предметъ и падежь, съ коимъ се глаголь скончава, изъ бога е оно произведено. Дѣйствующе лице стои у дателномъ падежу.

Ἀσχητέον ἐστί σοι τὴν ἀρετὴν, или *ἡ ἀρετὴ ἐστί σοι ἀσχητέα*. — *Ἐπιθυμητέον ἐστί σοι τῆς ἀρετῆς*. — *Ἐπιχειρητέον ἐστί σοι τῷ ἔργῳ*. — *Κολασιτέον ἐστί σοι τὸν ἄνθρωπον*, или *ὁ ἄνθρωπος ἐστί σοι κολασιτέος*. — *Μιμητέον ἐστί σοι τοὺς ἀγαθοὺς* или *μιμητέοι εἰσὶ σοι οἱ ἀγαθοί*.

Треба да упражнявашь добродѣтель. — Треба да желишь добродѣтель. — Треба да предузмешь посяо. — Треба да казнишь человека. — Треба да подражавашь добрымъ люда. —

3. Кадъ се два предмета еданъ съ другимъ сравне, онда стои за сравненіе употреблѣнный предметъ или у родительномъ падежу, или у именителномъ са саюзомъ *ἢ*, него, н. пр. *ὁ πατὴρ μείζων ἐστί τοῦ υἱοῦ*, отаць е веіиі (одь) сына, или *ὁ πατὴρ μείζων ἐστίν, ἢ ὁ υἱός*.

Примѣт. Кадъ се два свойства при единомъ предмету едно съ другимъ сравне, онда се оба сравнительнымъ степеномъ прилагательны имена означаваю и са *ἢ* саюжаваю, н. пр. *θάπτων ἢ σοφώτερός ἐστιν*, бржи е, него мудріи. Исто тако и кодъ нарѣчія, н. пр. *τοῦτο θάπτον, ἢ σοφώτερον ἐποίησας*, то си брже, него мудріе урадіо.

§. 169. Примѣтбе сврѣ употребленя местоименія.

1. Подлогъ, прилогъ, придевъ и предметъ изражавая се местоименіемъ, кади означене части става немаю

представити понятія предмета или свойства, него само надъ се има назначити да се какавъ предметъ или какво свойство или на само говореще лице, или на друго лице, (друго, трѣће) или стварь односи (§. 55.).

2. Сва изложена правила о существителномъ и прилагателномъ односе се и на существителна и на прилагателна местоименія: но овде се додаю јоштъ неке примѣтбе свр употреблена личны местоименія.

3. Како существителна лична местоименія у именителномъ: *ἐγώ, σύ, αὐτός, ἡ, ὁ, ἡμεῖς* и т. д. тако и прилагателна (присвоителна) као придеви, н. пр. *ἐμὸς πατήρ*, мой отаць, употребляваю се у грчкомъ езику само онда, кадъ особита важность на њима почива, и зато понавине у противоположенимъ ставовима, н. п. *Καὶ σὺ ταῦτα ἔπραξας*, и ты си то урадио? — *Καὶ ὁ σὸς πατήρ ἀπέθανεν*, и твой е отаць умрео. — *Ἐγὼ μὲν ἄλειμι, σὺ δὲ μένε*, я љу отићи, а ты остани. А гди овај случај неостоя, онде се изоставляю, и существителна местоименія заменяю глаголна оконченія, а прилагателна (присвоителна) предположени членови, н. пр. *γράφω, γράφετε, γράφει* — *ἡ μήτηρ εἶπέ μοι*, (моя) мати ми е казала. — *Οἱ γονεῖς στέργουσι τὰ τέκνα*, родители любе децу (свою).

Примѣт. Разлика између образаца личны местоименія съ гласоудареніемъ: *ἐμοῦ* енклит. *μοῦ*, почива у већој или мањој сили, съ којомъ се у говору изражаваю, н. п. у противоположенимъ ставовима узимаю се местоименія съ гласоудареніемъ, н. п. *ἐμοῦ μὲν καταγέλασε, σὲ δὲ ἐπήνεσεν*, мени се е ругао, а тебе е пофалио.

4. Повраћателна местоименія употребляваю се свагда тако, да се она на већъ именовану стварь односе, еръ се иста сама себи противуполажу или као предметъ, (у родителномъ, дателномъ, винителномъ, или у саюзу съ каквимъ предлогомъ) или као придевь.

Ὁ σοφὸς ἐναντιῷ κρατεῖ. Σὺ σεαντιῷ ἀρέσκεις. — Ὁ παῖς ἐναντιὸν ἐπαινεῖ. — Οἱ γονεῖς ἀγαπῶσι τοὺς ἐναντιῶν παῖδας. — Γινῶσι σεαντιόν. — Οἷος ὁ ἀνὴρ πάντα δι' ἐναντιῷ

μεμάθηκεν. — Ὁ στρατηγὸς ὑπὸ τῶν ἑαυτοῦ στρατιωτῶν ἀπέθανεν.

Мударъ влада са собомъ. — Ти се самъ себи допа-
дашь. — Дете фали себе. — Родителии любе свою де-
цу. — Познай себе. — Овай е човекъ све самъ со-
бомъ научю. — Войвода е одъ свои войника погинуо.

5. Предметъ, на кои се повраћателна местоименія односе, естъ :

а) Подлогъ става, као што се види у горенаведе-
нимъ примерима.

б) Предметъ става, н. пр. ἀπὸ σουτοῦ ἐγὼ σε διδάξω,
я љу те чрезъ тебе научити.

6. Повраћателно местоименіе може се у наведенимъ
обстоятельствама и онда употребити, кадъ е или съ нео-
предѣленнымъ, или съ причастіемъ скопчано, па и онда,
кадъ у узгредномъ ставу стои.

Ὁ τύραννος νομίζει τοὺς πολίτας ἰπηρετεῖν ἑαυτῷ. —
Πολλῶν ἐθνῶν ἤρξεν ὁ Κῦρος, οὐδ' ἑαυτῷ ὁμογλώττων ὄντων,
οὔτε ἀλλήλοις. — Ὁ κατήγορος ἔφη τὸν Σωκράτην ἀναπεύθον-
τα τοὺς νέους, ὡς αὐτὸς εἶη σοφώτατός τε καὶ ἄλλους ἰκανώ-
τατος ποιῆσαι σοφούς, οὕτω διατιθέναι τοὺς αὐτῷ συνόντας, ὥ-
στε μηδαμοῦ παρ' αὐτοῖς τοὺς ἄλλους εἶναι πρὸς ἑαυτόν. —
Κῦρος διήνεγκε τῶν ἄλλων βασιλέων, τῶν ἀρχῶν δι' ἑαυτῶν
κτησαμένων.

Тирани мисли, грађани су зато створени, да њму
служе. — Киръ е владао надъ многимъ народима, кои
нису говорили еданъ истый езикъ нити съ њме, нити е-
данъ съ другимъ. — Тужитель е казао, да Сократъ у-
беђава младиће, као да е онъ најмудрии и најспособнии,
да и друге мудрима учини, и оне, кои се друже съ њме
тако располаже, да су други ништа према њму. —
Киръ се разликовао одъ остали краљва, кои су владу
сами себи стекли.

7. Напротивъ употребляваю се свуда зависни па-
дежи местоименія αὐτός, ἡ, ὅ; αὐτῷ, ἡ, αὐτῆν, ἡν, ὅ, αὐτῶν и т.
д. или каквогъ показателногъ местоименія, гди предметъ ње

самъ себи, него другимъ предметима противоположень, и. пр. Ὁ πατήρ αὐτοῦ (нѣму, т. е. сыну) ἔδωκε τὸ βιβλίον. — Στέργω αὐτόν, я га люблю. — Ἀπέχομαι αὐτοῦ, я га се клонимъ. Местоименіе αὐτοῦ не овде ништа друго, него лично местоименіе III. лица.

8. У случаю подъ № 6. узимаю се често, место повраћателногъ местоменія, образци местоименія αὐτός, и то бива свудъ, гди се чланъ става или узгредный ставъ непредставля изъ душе оногъ, на кога се местоименіе односи, него изъ душе говорећегъ (писателя).

Κῆρες ἐδεῖτο τοῦ Σάκα πάντως σημαίνειν αὐτῷ, ὅποτε ἐγχωροίη εἰσιέναι πρὸς τὸν πάππον. — Οἱ πολέμοι εὐθὺς ἀφίσουσι τὴν λείαν, ἐπειδὴν ἴδωσι τινὰς ἐπ' αὐτοὺς ἐλαύνοντας. — Τὴν ἑαυτοῦ γνώμην ἀπεφαίνεται Σωκράτης πρὸς τοὺς ὀμιλοῦντας αὐτῷ. — Σωκράτης ἔγνω τοῦ ἔτι ζῆν τὸ τεθνάαι αὐτῷ κρείττον εἶναι.

Киръ е морао свагда Саку явити, кадъ е хтео њни деди свомъ. — Неприятельи ће таки оставити плячку, чимъ виде, да иде когодъ противъ њни. — Сократъ е изјављивао свое миѣніе онима, кои су съ њиме говорили. — Сократъ е знао, да е за њѣга бољъ умрети, него јоштъ дуже живити.

9. Кодъ сложены повраћателны местоименія задржава местоименіе αὐτός или свою исключительну силу, или е оставля.

а) Ποιοῦ μὲν φίλους τοὺς ὁμοίως αὐτοῖς τε (или σφῆσι τε αὐτοῖς) καὶ τοῖς ἄλλοις χρωμένους, φοβοῦ δὲ πρὸς σφᾶς μὲν αὐτοὺς (или ἑαυτούς) οικειότατα διακειμένους, πρὸς δὲ τοὺς ἄλλους ἄλλοτριώς.

б) Οἱ στρατιῶται παρεῖχον ἑαυτοὺς (или σφᾶς αὐτοὺς) ἀνδρειοτάτους. — Οἱ πολέμοι παρέδοσαν ἑαυτοὺς (или αὐτούς) τοῖς Ἕλλησιν.

а) Учини пріятељима оне, кои поступаю и са другима као и са собомъ, а плаши се оны, кои су спрођу себе лепо разположени, а спрођу остальи обходе се другчиѣ.

б) Воинѣи су се показали найхрабрѣи. — Непрѣи-
 тельѣи су се предали Елинима.

Примѣт. Повраћателна присвоителна употребля-
 ваю се или просто, н. пр. μεταδίδωμαι σοι τῶν ἐμῶν χρη-
 μάτων, чинимъ те участникомъ мои новаца, — δικαιοτέ-
 ρόν ἐστι, τὸ ἡμέτερον ἡμῶς ἔχειν, ἢ τούτους; праведнѣе е, да
 нами остане, што е наше, него овима, — ὑμεῖς ἅπαντες
 τοὺς ἰμετέρον παιδάς ἀγαπᾶτε, вы сви любите свою децу,
 — οἱ πολῖται τὸ σφέτερον σώζειν ἐπειρῶντο, грађани су по-
 кушавали да спасу свое иманѣ; или съ додаткомъ роди-
 телногъ надежа одъ аὐτός (по §. 154. 3.);

§. 170. Неопредѣлено као подлогъ и пред-
 метъ прилога, или наука о неопре-
 дѣленомъ.

Неопредѣлено означава помятѣ глагола као какво
 оделѣно помятѣ суштествителногъ, и разликуе се одъ
 суштествителногъ само у томъ, што у себи суштность
 глагола носи, показуюћи съ едне стране станѣ дѣятел-
 ности — траянѣ, свршетакъ, предстоянѣ — н. пр. γρά-
 φειν, γεγραμέναι, γράψαι, γράψειν, а съ друге стране за-
 државаюћи саставъ глагола, т. е. управляюћи падежомъ
 н. пр. γράφειν ἐπιστολὴν писати писмо; ἐπιθυμεῖν τῆς ἀρε-
 τῆς, желаяъ быти добродѣтели; ἐναντιοῦσθαι τοῖς πολε-
 μίοις, противити се непрѣиatelyма, и узимаюћи придевно
 опредѣленѣ у виду каквогъ нарѣчѣя, н. пр. καλῶς ἀποθα-
 νεῖν, лепо умрети (напротивъ καλὸς θάνατος, лепа смрть).
 Сматраћемо неопредѣлено найпре безъ члена, па по-
 сле съ членомъ.

§. 171. А. Неопредѣлено безъ члена.

1. Неопредѣлено безъ члена появлюе се найпре
 као подлогъ.

Ὅν κακὸν (раз. ἐστὶ) βασιλεύειν, нѣе зло краљѣвати. —
 Ἀεὶ ἢβᾶ τοῖς γέρονσιν ἐν μαθεῖν, добро наставленѣе под-
 млађуе старце свагда. — Μόχθος μέγιστος γῆς πατριᾶς
 στέρεσθαι, найвећа е мука лишити се отечествене землѣ.

2. Друго появуе се неопредѣлено као изразъ или учинѣногъ, или намереногъ дѣйства, т. е. као изразъ онога, што се намерава, што се има радити: намере, цѣли, слѣдства у предметномъ одношењу винит. падежа, и по томе деле се неопредѣлена на слѣдуюће класе глагола и прилагателны:

а) На глаголе, кои означаваю дѣйство волѣ, н. п. хтети, захтевати, искати, усудити се, молити, заповедати, советовати, оставити, (*ἐἶναι*), бояти се, затезати се, уздржавати се; б) на глаголе, кои означаваю дѣйство мишлења и нѣгова изјавлења, н. п. мислити, веровати, надати се, чинити се, опоминяти се, учити, казати, одрицати; — в) на глаголе, кои означаваю понятіе могућности, удѣйствованя, моћи, силе или способности; — г) на малге друге глаголе, за означити какво опредѣленѣ или какву цѣль, какво слѣдство или дѣйство.

Βούλομαι, μέλλω γράφειν. — Ἐπιθυμῶ πορεύεσθαι. — Τολμῶ ὑπομένειν τὸν κίνδυνον. — Παραίνω σοι γράφειν. — Οὗτος τοὺς δούλους ἐπεισεν ἐπιθέσθαι τοῖς δεσπόταις. — Κύριος τῆ ἄλλῃ στρατιᾷ ἄμα παρεσκευάζετο βοηθεῖν ἐπὶ τοὺς πολέμους. — Κωλύω σε ταῦτα ποιεῖν. — Φοβοῦμαι διελέγχειν σε. — Νομίζω ἁμαρτεῖν. — Ἐλπίζω εὐτυχίσειν. — Ἡ πόλις κινδύνεινσε πᾶσα διαφθαρήναι. — Οὗτος ἔφη εἶναι στρατηγός. — Λέγω εἰδέναι ταῦτα. — Μανθάνω ἰππεύειν. — Ἰδιάσκω σε γράφειν. — Δύναμαι ποιεῖν ταῦτα. — Ποιῶ σε ελᾶν. — Ἀλέξανδρος ἄξιός ἐστι θανμάζεσθαι. — Ἦκομεν ἀνθάνειν.

Оћу, намеравамъ писати. — Желимъ ићи. — Смемъ здржати опасностъ. — Советуемъ ти да пишешъ. — Двај е навео слуге, да нападну господаре. — Киръ се приуготовљавао заедно съ осталомъ войскомъ противъ непријатеља. — Я ти забраноємъ то чинити. — Боимъ се да те укоримъ. — Мислимъ да грешимъ. — Надамъ се бити срећанъ. — Варошъ е была у опасности, да сва пропадне. — Овай вели да е войвода. — Кажемъ да то знамъ. — Учимъ ашити. — Учимъ те писати. — Я могу то учинити. — Чинимъ да се смеешъ. — Александеръ е достојанъ удивлења. — Долазимо учити.

§. 172. Именительный, родительный, дательный и винительный съ неопредѣленнымъ.

1. Веѣа часть глагола, кои неопредѣлено узимаю, имаю осимъ овогь предмета юшть по едашь личный при себи, и пр. *ἡγοῦμαι σε ἁμαρτεῖν*, мислимъ да грешимъ или *ἡγοῦμαι σε εὐδαίμονα εἶναι*, мислимъ да си благополучанъ. Овай личный предметъ стои у ономъ надежу, каковый глаголь зактева, и пр. *δέομαι σου ἐλθεῖν*, молимъ те да доѣшь. — *συμβουλεύω σοι σωφρονεῖν*, советуемъ те, да будешь паметанъ, — *ἐποτρύνω σε μάχεσθαι*, побужуемъ те, да се боришь, — *κελεύω σε γράφειν*, заповедамъ ти, да пишешь.

2. Када главный глаголь означава осеѣнанъ или изьявленъ и управля винительнымъ надежомъ, и кадъ е подлогъ глав. глагола у исто време и предметъ, — онда неопредѣлено неузима винительный надежъ личногь местоменія, него ово сасвимъ изостае, и п. *Θίομαι (οἶσι, οἶεται) ἁμαρτεῖν*, мислимъ да погрешавамъ, (место *οἶομαι ἐμάντων ἁμαρτεῖν*, *οἶσι σεάντων ἁμ.*, *οἶεται ἐάντων ἁμ.*), т. е. мислимъ да се варамъ, да се варашъ, да се вара.

3. Кадъ се съ неопредѣленнымъ прилагателна или существителна опредѣленя предмета скончаю, ондаѣстое иста съ личнымъ предметомъ у едномъ истомъ надежу, т. е. или у родител. или дат. или винит., и, кадъ е подлогъ каквогь глагола осеѣнаня или изьявленя у исто време и предметъ иѣговъ, онда може стаати и у именительномъ надежу.

Имен. съ неопр. *Ὁ στρατηγὸς ἔφη πρόθυμος εἶναι.*

Родит. съ неопр. *Δέομαι σου πρόθυμον εἶναι.*

Дат. съ неопр. *Συμβουλεύω σοι πρόθυμος εἶναι.*

Винит. съ неопр. *Ἐποτρύνω σε πρόθυμον εἶναι.*

Ἐφη σε εὐδαίμονα εἶναι.

Войвода рече да е готовъ, усрданъ. — Молимъ те, да будешь усрданъ. — Советуемъ ти, да будешь усрданъ. — Побужуемъ те, да будешь усрданъ. — Рече да си среѣнанъ, благополучанъ.

§. 173. Б. Неопредѣлено съ членомъ.

1. Неопредѣлено съ членомъ (τό) сматра се у грчкоу езикѹ сасвимъ као суштествително, и може се посредствомъ члена у свима падежима скланяти, и сва она одношеня изразити, коя се падежомъ имена суштествителногъ означаваю. Съ друге пакъ стране появлюе се и овде глаголна природа, као годъ кодъ неопредѣленогъ безъ члена, и пр. τὸ ἐπιστολὴν γράφειν, писанъ писма; τὸ καλῶς γράφειν ἐπιστολὴν, лено писанъ писма; и т. д. τὸ καλῶς ἀποθνήσκειν, лено умрети; τὸ ὑπὲρ τῆς πατρίδος ἀποθνεῖν, за отечество умрети.

2. Кадъ ступе кодъ неопредѣленогъ, было оно подлогъ или предметъ, — какъиъ подлогъ или опредѣленя предмета, онда долазе, као и кодъ неопредѣленогъ безъ члена, како подлогъ, тако и предметна опредѣленя у винителномъ падежу. Но кадъ се подлогъ неопредѣленогъ неразликѹе одъ главногъ подлога става, онда се оно нарочито неставля, и предметна опредѣленя ступаю посредствомъ привлаке (атракціе) у еданъ истый падежъ съ главнимъ подлогомъ става, т. е. у именителный.

Τὸ ἀποθνεῖν τινα ὑπὲρ τῆς πατρίδος καλή τις τύχη. — Τὸ ἀμαρτάνειν ἄνθρωπος ὄντας οὐδὲν, οἶμαι, θανασιόν ἔσσειν. — Κλέαρχος μικρὸν ἐξέφυγε τοῦ καταπερωθῆναι. — Σωκράτης παρεκάλει τοὺς ἄνθρωπος ἐπιμελεῖσθαι τοῦ ὡς χρησιμωτάτους εἶναι καὶ ὀφελιμωτάτους. — Δύναμιν παρουσθενάζομεθα τοῦ μὴ ἀδικεῖσθαι. — Οἱ ἄνθρωποι πάντα μηχανῶνται ἐλπὴ τῷ εὐτυχεῖν. — Κῆρος διὰ τὸ φιλομαθῆς εἶναι πολλὰ τοὺς παρόντας ἀνηρώτα καὶ, ὅσα αὐτὸς ὑπ' ἄλλων (раз. ἀνηρωτάτω), διὰ τὸ ἀγχίνους εἶναι, ταχὺ ἀλεχρίνετο.

Лена е срећа (судбина), кадъ ко за отечество умре. — Што грешимо, мислимъ ништа не чудновато, кадъ смо люди. — Клеархъ умало што не быо убиенъ каменемъ. — Сократъ е позивао люде, да се труде, како не быти найпаметни и найполезни. — Приготовлявамо силу, да противостанемо онима, кои намъ мисле нанети неправду. — Люди све мисле, да бы срећни были. — Бу-

дући е Киръ быо науколюбивъ, пытао е за много коешта присутствуюће, а на оно, што су други нѣга пытали, одговарао е збогъ свогъ оштоумія брзо.

§. 174. Наука о причастію.

1. Причастіе означава початіе глагола као прилагателно початіе и саглагова се съ прилагателнимъ како у образцу, тако и у придевномъ опредѣленю, а одъ глагола има, као годъ и неопредѣлено, станъ дѣятелности (*γράφων, γεγραμώς, γραψας, γραψων*) и саставъ, и. п. *ἐπιθυμῶν τῆς ἀρετῆς*, желећій добродѣтель, — *μαχόμενος τοῖς πολεμίοις*, борећи се съ непріятельима, — *γράφων ἐπιστολήν*, пишући писмо, — *καλῶς γράφων*, лепо пишући. Причастіе, имаюћи придевный образаць и значењь, не може се нигда самостално повити, него се ослања свагда на какво сунществително, и узима съ њимъ еданъ истый родъ брой и падежь.

2. Причастіе се на слѣдуюћій начинъ употреблява:

а) Сасвимъ као какво прилагателно, и. пр. *τὸ θάλλον ῥόδον* или *τὸ ῥόδον τὸ θάλλον*, цвѣтаюћа ружа. *Τὸ ῥόδον ἐστὶ θάλλον*, ружа е цвѣтаюћа.

б) Место односителногъ, кои, коя, е, и. пр. *γυνή τις ὄρνιν εἶχε κατ' ἐκάστην ἡμέραν ὧν αὐτῇ τίχτουσαν*, жена нека имала е кокошку, коя іой е свакій данъ по едно ја носила.

в) Као допуненъ каквогъ глагола или прилагателногъ, и. пр. *χαίρω τὸν φίλον ὠφελῶν*, радуемъ се помажући пріятеля.

г) Као изразъ нарѣчны узгредны опредѣленя поглавитогъ дѣйства, и. пр. *Κῦδος γελῶν εἶλεν*, Киръ е смеюћи се рекао.

Примѣт Почемъ су прва два случая така, то ће се овде у слѣдуюћемъ говорити само о последњимъ двома.

§. 175. А. Причастіе као допуниѣ глаголногъ понятія.

1. Почемъ е причастіе придевъ, и по томе изражава дѣйство, кое е съ каквѣмъ предметомъ веѣъ скопчано, тога ради могу само они глаголи свое допуниѣ у причастію къ себи узети, кои зактеваю као допуниѣ едно дѣйство, скопчано као каквѣъ придевъ съ некимъ предметомъ, тако, да се спъ у ма каквомъ дѣйству, или у ма каквомъ станю поняти има. Зато се деле на слѣдуюће класе: а) на глаголе осећаня, т. е. чувствены и ли душевны, као: чуемъ, видимъ, примѣчавамъ, знамъ, увиђамъ, дознаемъ, опомниѣмъ се, заборавамъ; — б) на глаголе изьявљеня, и. пр. показати, появиѣти, познати, ясамъ быти; — в) на глаголе чувствованя, т. е. душевны разположеня, и. пр. радовати се, печалити се, задовољанъ быти, незадовољавати се, стидити се, каяти се; — г) на глаголе допуштаня, трыпеня, постоянства, умора (*περιουσα*, допустити; *ἀνέχεσθαι*, трытити; *κατερεῖν*, постоянь быти; *κάρρειν*, уморити се, и т. д. али *εἶναι* свагда съ неопред.) д) на глаголе започинаня и престаня, остављаня, допуштаня у нечему; — е) на глаголе среѣлногъ станя, одликованя, превазглазненя, удаленя, добротворства, погрешаваня, уживаня, испуњеня съ нечимъ.

2. Саставъ се самъ по себи разуме. Причастіе стои са суштествителнимъ предметомъ главногъ глагола у едномъ истомъ падежу; но оваѣй предметъ стои паравно у ономъ падежу, каковѣй падежъ главный глаголь и иначе зактева. Но ако е подлогъ главногъ глагола у едно време и предметъ истога, као: *οἶδα (ἐγώ) ἐμανιὸν θνητὸν ὄντα*; знамъ да самъ смртанъ, онда се лично местоименіе, кое представля предметъ као подлогъ, неозначава нарочито, и причастіе ступа посредствомъ превлаке (атраціе) у еданъ истѣй падежъ съ подлогомъ главногъ глагола, т. е. у именителный.

Ὅρω τὸν ἄνθρωπον τρέχοντα. — Οἶδα ἄνθρωπον θνητὸν ὄντα. — Οἶδα θνητὸς ὄν. — Ἀκούω αὐτοῦ λέγοντος. — Οἱ Ἀθηναῖοι ἐφαίνοντο ὑπεραχθέντες τῇ Μιλήτων ἀλώσει.

Ῥαδίως ἐλεγχθήσῃ ψευδόμενος. — Οἱ θεοὶ χαίρουσι τρώμενοι ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων. — Χαίρω σοι ἐλθόντι. — Οἱ πολῖται περιεῖδον τὴν γῆν ὑπὸ τῶν πολεμίων τμηθεῖσαν. — Παύω σε ἀδικοῦντα. — Παύομαι σε ἀδικῶν. — Ἀρχομαι λέγων. — Εὖ ἐποίησας ἀφικόμενος. — Ἀμαρτάνεις ταῦτα ποιῶν. — Πλήρης εἰμι ταῦτα θεώμενος.

Гледамъ човѣка трчаюћа. — Знамъ да е човѣкъ смртанъ. — Знамъ, смртанъ будући — Чуемъ га говорећа. — Атиняни су были яко опечалѣни збогъ освоєня (паденія) Милита. — Лако ћешъ испитати лажући. — Богови се радују, кадъ ѿ люди чествую. — Радуемъ се теби дошавшемъ. — Грађани су оставили земљу, да имъ непријатељи разоравају. — Чинимъ те престати неправду творећа. — Чинимъ те престати, неправду чинећи. — Починѣмъ говорећи. — Добро си учинио дошавши. — Погрешавашъ чинећи ово. — Пуњъ самъ гледаюћи ово. —

Прим. Кодъ *σύννοια*, *συγγιγνώσκω* *ἐμαντιῶ* може се односити причастіе или на подлогъ у глаголу лежећий, или на повраћателно местоименіе, кое до нѣга стои, и по томе за првый случай стои у именителномъ, а за другій случай у дателномъ падежу, н. п. *σύννοια* (*συγγιγνώσκω*), *ἐμαντιῶ* *εὖ ποιήσας* или *σύννοια* *ἐμαντιῶ* *εὖ ποιήσαντι*, знамъ да самъ добро учинио. Но ако подлогъ ніе у едно време и предметъ, него се разликуе одъ предмета, онда стои предметъ са своимъ причастіемъ у дателномъ падежу, н. п. *σύννοιά σοι εὖ ποιήσαντι*, или обое у винителномъ падежу, н. п. *σύννοιά σε εὖ ποιήσαντα*, знамъ да си добро учинио.

Прим. Неки глаголи поменути класса могу се сложити и съ неопредѣленимъ, но само у разлики смисла.

а) *Ἀκούειν*, чути, съ прич. кодъ непосредственногъ, съ неопредѣленимъ кодъ посредственногъ опажања (преко чувєна), н. п. *ἀκούω* σου *διαλεγόμενον*, чуемъ те разговараюћа; али *ἰδεῖν* *ἐπεθύμει* *Ἀστίαγης* τὸν *Κῦρον*, *ὅτι ἤκουε* *καλὸν* *καγαθὸν* *αὐτὸν* *εἶναι*, Астіагъ е желіо видити Кира, што е чуо, да е добаръ и блаиъ. mk

б) *Εἰδέναι, ἐπίστανθαι* съ причастіемъ значи, знати, съ неопр. разумети, нешто творити, н. п. *οἶδα (ἐπίστανται) θεοὺς σεβόμενος*, знамъ, да богове почитуемъ; али *οἶδα (ἐπίστανται) θεοὺς σεβέσθαι*, я разумемъ почитовати богове;

в) *Μανθάνειν* съ прич. дознаемъ, съ неопр. учимъ, н. п. *μανθάνω σοφὸς ὢν*, дознаемъ, да самъ мударъ; *μανθάνω σοφὸς εἶναι* учимъ мударъ быти;

г) *Γιγνώσκειν* съ причастіемъ, познаемъ, съ неопред. судити, заключити, н. п. *γινώσκω ἀγαθοὺς ὄντας τοῖς στρατιώταις τοὺς ἀγῶνας*, познаемъ, да су борбе полезне за войнике; али *γινώσκω τοὺς ἀγῶνας τοῖς στρατιώταις ἀγαθοὺς εἶναι*, судимъ, да су борбе за войнике полезне.

д) *Μεμνησθαι* съ прич. опоминати се, съ неопред. мислити, намеравати, н. п. *μémνηται εὖ ποιήσας τοὺς πολίτας*, опомини се да е добро учинио грађанима; *μémνηται εὖ ποιῆσαι τοὺς πολίτας*, мисли грађанима добро чинити.

е) *Φαίνεσθαι* съ прич. показивати се, съ неопр. чинити се, н. п. *ἐφαίνετο κλαίων*, показиваше се плачући; *ἐφαίνετο κλαίων*, чиняше се плачући.

ж) *Ἀγγέλλειν* съ прич. о являню дѣйствителны и извѣстны догађая, съ неопр. о являню юшть неизвѣстны, само узеты стварій, н. п. *ὁ Ἀσσύριος εἰς τὴν χώραν ἐμβάλλων ἀγγέλλεται*, явля се, да е Асирянинъ у землю продрео (известна стварь); али: *ὁ Ἀσσύριος εἰς τὴν χώραν ἐμβάλλειν ἀγγέλλεται*, явля се, као да е Асирянинъ у землю продрео (неизвестно).

з) *Δεικνύναι* и *ἀποφαίνειν* съ прич. показати, доказати, съ неопред. обяснити, н. п. *ἔδειξά σε ἀδικήσαντα*, я самъ показао, да си неправеданъ, али: *ἡ βουλὴ Δισκίνην καὶ προδότην εἶναι καὶ κακόνουν ὑμῖν ἀπέφαινε* советъ е обяснио, да е Есхинъ издаица и спроби васъ злоумишланиъ.

и) *Ποιεῖν* съ прич. представляти, съ неопр. чинити, н. пр. *ποιῶ σε γελῶντα*, представлямъ те смеюћа; али: *ποιῶ σε γελᾶν*, чинимъ, (патеруемъ те) да се смеешъ.

и) *Αἰσχύνησθαι* и *αἰδέεσθαι* съ причаст. стидити се нечега, што чинимо, съ неопр. стидити се што чинити, одъ стида и срама оставити, и. пр. *αἰσχύνομαι κακὰ ποιῶν τὸν φίλον*, стидимъ се, кадъ чинимъ зло пріятелю; али *αἰσχύνομαι κακὰ ποιεῖν τὸν φίλον*, стидимъ се, да зло чинимъ пріятелю.

к) *Ἄρχεσθαι* съ прич. поняти се, у почетку каквогъ дѣйства, съ неопр. почети нешто радити (нешто намеравати), и. пр. *ἤρξαντο τὰ τεῖχη οἰκοδομοῦντες*, почели су зидаиъ зидова; *ἤρξαντο τὰ τεῖχη οἰκοδομεῖν*, почели су зидати зидове.

Примѣт. Место безличны израза: *δῆλόν ἐστι, φανερόν ἐστι, φαίνεται*, известно е, види се, ясно е, служе се Грци са личнимъ и односе причастіе на садъ опредѣлительно появляемый подлогъ, и. пр. *δῆλός ἐμι*, известно е да самъ; *φανερὸς ἐμι*, ясно е, да самъ, *φαίνομαι τὴν πατρίδα ἐν ποιήσας*, види се, да самъ отечеству добро учинію.

3 Напоследку стои причастіе као допуненъ кодъ слѣдуюћи глагола: а) *τυγχάνω*, догаѣамъ се, случавамъ се; б) *λανθάνω*, сакривенъ самъ; в) *διαιτέλω*, оставамъ; *διαγίγνομαι*, ди́агъ, проводимъ; г) *φθάνω* предусретамаъ, стижемъ, доспевамъ: д) *οἰχομαι*, одлазимъ.

Κροῖσος φορέα τοῦ παιδὸς ἐλάνθανε βόσκων. — Διαγῶ, διαγίγνομαι κατὰ ποιῶν. — Ὀρχητο φεύγων. — Ὀρχητο ἀποπλέοντες. — Οἰχομαι φέρων. — Ἐτυχον ὀπλίσται ἐν τῇ ἀγορᾷ καθεύδοντες ὡς πενήτοισι. — Οὐκ ἔν ἄλλος φθάσει τοῦτο ποιήσας.

Кризъ е убицу детета крадомъ издржавао. — Проводимъ (време) добро чинећи. — Побегаво е. — Одпловили су. — Однео самъ. — Случило се е, да су њи петдесетъ тешко наоружаны войника на пјаци спавали. — Небы другій доспео да то учини.

§. 173. Б. Причастіе као изразъ нарѣчны узгредны опредѣленя.

1. Друго, причастіе означава нарѣчна одношена времена, основа, намере, условія и начина.

2. Гръчкій езикъ има два вида причастны састава; еднѣ се назива причастіе савезно, а другій родителный одвоеныи.

а) Савезно причастіе употребљава се, кадъ узгредный ставъ нема свой собственный подлогъ, него кадъ е подлогъ узгредногъ става или подлогъ или предметъ главногъ става. У овомъ случаю слаже се причастіе или съ подлогомъ, или съ предметомъ у роду, брою и падежу.

б) Одвоеныи родителный употребљава се, кадъ узгредный ставъ свой собственный подлогъ има, кои у главногъ ставу нити е подлогъ, нити предметъ. И онда стои, подлогъ узгредногъ става у родителномъ падежу, коме е причастіе такође у родителномъ падежу додано.

Πολλοὶ τὰ χρήματα ἀναλώσαντες, ὧν πρόσθεν ἀπέχοντο κερδῶν, αἰσχροὺ νομίζοντες εἶναι, τούτων οὐκ ἀπέχονται. — Τοῦ ἔαρος ἐλλόθοντος τὰ ἄνθη θάλλει. — Αἰγιζόμενοι ζῶσιν. — Πολλῇ τέχνῃ χρώμενος τοὺς πολεμίους ἐνίκησεν. — Σωκράτης εἰς Δελφοὺς ἐπορεύθη χρησόμενος τῷ χρησιστηρίῳ. — Ἀδύνατον πολλὰ τεχνώμενον ἄνθρωπον πάντα καλῶς ποιεῖν. —

За ближе опредѣленіи причастія ступаю къ нѣму по кои путь частице: *μεταξύ* (межу), *ἅμα* (у исто време, за едно са) *καί*, *καίπερ* (и, премда, и ако) и т. д.

Многи потрошивши новце, кои су се добита пређе клонили, сматрајући иѣ за стидне, садъ иѣ се неклоне. — Кадъ е дошло пролеће, цвѣта цвѣће. — Плачкајући живе. — Употребљавајући многу вештину побѣдио е непријатељ. — Сократъ е отишао у Делфъ, да пыта за советъ пророчиште. — Немогуће е, да човекъ учећи се много у вештини, све добро уради.

3. Место одвоеногъ родителногъ употребљава се и виштелный, али само онда, кадъ причастіе безъ опредѣленогъ подлога стои, дакле кодъ безличны глагола, и пр. *ἔξόν* (одъ *ἔξεσι*, надлежи, дозвољно е), или кодъ безличны израза; и пр. *αἰσχρὸν ὄν*, срамно или стидно е.

а) Просто причастіе. *Οἱ ἄρχοντες, καὶν ὀποσοῦν χρόνον ἄρχοντες διαγέγονται, θανταίεσσιν, ὡς σοφοί τε καὶ εὐτυ-*

χεῖς γεγενημένοι. — Ἀγανακτοῦσιν ὡς μεγάλων τιῶν ἀπεστερημένοι. — Οἱ πολέμιοι αἰε ἐξαίφνης ἐλιπεσόντες ἀνδράποδα πολλὰ ἔλαβον.

Старешинама, за колико времена да су као старешини не владале, диве се (люди) као да су были мудри и срећни. — Негодую као да су се нечегъ великогъ лишили. — Непријатељи нападши изненадно, задобью многе робове.

б) Родителный одвоеный.

Ὁ στρατηγὸς παρήγγειλε τοῖς στρατιώταις παρασκευάζεσθαι, ὡς μάχης ἐσομένης. — Ἐκίρυστον ἐξίέναι πάντας Θηβαίους, ὡς τῶν τυράννων τεθνεώτων. — Ἄτε πυκνοῦ ὄντος τοῦ ἄλλου, οὐχ ἐώρων οἱ ἐντὸς τοὺς ἐκτός. —

Войвода в препоручію войницима, да се спреме, (мислећи) да ће доћи до боя. — Обявише, да изиђу сви Тивейци, почемъ су владатели умрли. — Будући е шума была густа, нису могли видети они што су унутра, оне, што су напољу.

§. 177. Нарѣчный предметъ.

1. Предметно отношеніе става изражава се напоследку нарѣчіемъ. Нарѣчія означаваю отношеніе места-времена и начина каквогъ прилога или придева, н. пр. *ἐγγύθεν ἦλθεν*, близу е дошао, — *χθρὸς ἀπέβη*, юче е отишао, — *καλῶς ἀπέθανεν*, лепо е умрео.

2. Осимъ нарѣчія места, времена и начина има грч. езикъ іонитъ и друга нарѣчія, коя неопредѣљаваю ближе, као поменута, оно што е изражено (прилогъ), него изразъ (свезу, отношеніе прилога према подлогу). Ова нарѣчія називаю се нарѣчія наклоненія. Она означаваю известность или неизвестность, одобреніе или одрицаніе. Овде ћемо сматрати само она, коя неко одрицаніе изражаваю: *οὐ* (предъ сагласнимъ; *οὐχ* предъ самогласнимъ съ танкимъ духомъ, *οὐχ* предъ самогласнимъ съ густимъ духомъ) и *μή*. О речницѣ *αἶν* види §. 153. 6.

3. *Οὐ* (како и оно, што е со њимъ сложено, н. пр. *οὐδέ, ουτε, οὐδέεις* и т. д.) употрѣблява се кадъ се нешто просто и само по себи одриче, а *μή* (и што е со њимъ сложено) напротивъ, кадъ нешто у одношено на представенъ или волю го врећегъ или другогъ когъ одриче. Оба ова нарѣчја стављаю се по правилу предъ речима, кое се одричу.

4. Зато стои *οὐκ* у свима ставовима израза, на макаръ се они са изьявительнимъ или пожелательнимъ наклоненіемъ изражавали, н. пр. *οὐ γίγνεται*, небива, — *οὐκ ἐγένετο*, небыяше, — *οὐ γενήσεται τοῦτο*, неће то бити; — *οὐκ ἂν γίγνοιτο τοῦτο*, да небы то было, — далъ у узгреднимъ ставовима са *οἷ*, *ὡς*, да, н. пр. *οἶδα, οἷ ταῦτα οὐκ ἐγένετο*, знамъ, да то нѣ было; кадъ е говоръ о времену са *οἷτε*, *ἐπειδή* и т. д. и о основу са *οἷ*, *διότι*, *ἐλεῖ* и т. д. и о слѣдству са *ὥστε* са изьяв. н. пр. *οἷτε οὐκ ἦλθεν*, будући нѣ дошао, — *ἐλεῖ ταῦτα οὐκ ἐγένετο*, кадъ то нѣ было; напоследку, кадъ се понятіе само едне речи у ставу просто одриче, н. пр. *οὐκ ἀγαθός*, нѣ добаръ, — *οὐκ κακός*, нѣ рђаво; ово *οὐ* остае и онда, кадъ бы иначе одношенъ става *μή* зактевало, н. пр. *εἰ οὐ δώσει*, ако неда.

5. *Μή* напротивъ стои кодъ повелительногъ и сослагателногъ наклоненія, кое се узима у смислу повелительномъ, н. п. *μή γράφε, μή γράφης*, непиши; кодъ желъ и побуђеня, н. п. *μή γράφοις*, не пиши; *μή γράφομεν*, не пишимо; у свима ставовима намере са *ἵνα*, *ἕως* и т. д. у ставовима условія са *εἰ*, *ἐάν*, *ὅταν*, *ἐπὶν* и т. д. н. п. *λέγω τοῦτο, ἵνα μή γράφης*, то велимъ, да непишешъ, — *εἰ μή γράφης*, ако непишешъ; у ставовима слѣдства са *ὥστε* и еъ неопред. н. п. *οἱ πολῖται ἀνδρείως ἐμαχέσαντο, ὥστε μή τοὺς πολεμίους εἰς τὴν πόλιν εἰσβαλεῖν*, грађани су се храбро борили, тако да непријатељи нису могли у варошъ продрети; у свима односителнимъ ставовима, кои у себи какво условіе или намеру садржаваю, н. п. *ὅς μή ἀγαθός ἐστι, τοῦτον οὐ φιλοῦμεν*, кои нѣ добаръ, тога нелюбимо; у вопросительнимъ ставовима, кои изражаваю некій стравопроставајућегъ, и по томе одрицателанъ одговоръ о-

чекиваю, н. п. *μη γοσεῖς*; да ниси болестанъ? *ἄρα μη γοσεῖς*, та да ниси болестанъ? (у другимъ вопросительнымъ ставовима стои *οὐ*;) обычно стои и кодъ неопредѣленогъ, а напоследку и кодъ причастія и прилагателны, кои се єднимъ условнымъ ставомъ разрешаваю, н. п. *ὁ μη πιστεύων*, кои неверує.

6. Кадъ у каквомъ одрицательномъ ставу стое неопредѣлена местоименія, онда се она одрицательно изражаваю. Али одрицаня мораю быти еднака, т. е. мораю быти сложена или са *οὐκ*, или са *μη*, н. п. *μικρὰ φύσις οὐδὲν μέγα οὐδέποτε οὐδένα οὔτε ἰδιώτην, οὔτε πόνιν ὄρεῖ*, мала природа неможе никадъ никогъ великимъ учинити, нити простака, нити варошь.

7. После израза стра, плашиѣ, неизвестности, сумнѣ, неповереня, — одрицаня, — уздржаваня, забране, — предохраненя, слѣдує обычно неопредѣлено са *μη*, место неопредѣленогъ безъ *μη*, н. п. *ζωλεύω σε μη ταῦτα ποιεῖν*, забранюємъ ти то чинити.

8. *Μη οὐ* са неопред. стои место неопредѣленогъ безъ одрицаня кодъ израза уздржаваня, одрицаня, неповереня и т. д. Кадъ предъ истимъ изразима ступа одрицанѣ *οὐ*, и уобште после свою одрицательны израза.

Οὐδὲν ζωλεύει σε μη οὐκ ἀποθανεῖν. — Οὐδέεις ἀρεεῖται ἀρεεῖην μη οὐ καλὴν εἶναι. — Οὐκ ἀλεσχόμην μη οὐ ταῦτα λέγειν.

Нинта ти небрани да умрешъ. — Нико неодриче, да є добродѣтель лена. — Нисамъ се уздржао, да то кажемъ.

9. *Οὐ μη* (обычно са сослагательнымъ или изъявительнымъ будущимъ) єсть недостаточно, єрь се кодъ *οὐκ* ставля глаголь плашиѣ или стра, а *μη* се мора односити на тай глаголь. *Οὐ μη* поставля се дакле онда, кадъ се има изразити: нїє се бояти, плашити (*φοβητέον*), да не се (*μη*) што догодити, н. п. *οὐ μη γένηται τοῦτο*, то неће заоста быти.

ПЕТЫЙ ТЕЧАЙ.

СЛОВСОЧИНЕНІЕ СЛОЖЕНОГЪ СТАВА.

или

НАУКА О СКОПЧАВАНІО СТАВА.

I.

§. 178. А. Приставъ.

1. Кадъ два или више ставова у внутренѣмъ саюзу еданъ према другомъ стое, онда се мора двоюко одношенѣ разликовати. Ставови стое еданъ према другомъ тако, да они истина единство мисли представляю, али опеть стое некако самостално и независно еданъ покрай другогъ, и п. Сократъ е было врао мударъ, а и Платонъ е было врао мударъ; или тако, да су еданъ съ другимъ сасвимъ скончани, еръ еданъ другогъ допуњава или опредѣлява: еданъ се появлое као несамосталанъ и зависанъ чланъ другогъ. и п. почему е пролеће дошло, цвета цвеће. Првый начинъ скончаваня называ се приставъ, а другій начинъ подставъ.

2. Приставъ се састои или у разпространеню или у ограниченю мислѣй. У првомъ случаю называ се приставъ савезанъ, а у другомъ случаю противанъ. Савезный е приставъ или *реѣанъ* или *повишаванъ*.

3. Реѣанъ быва: а) са *καὶ*, и, редко у прози са *τὲ* (енклит.) и. н. п. *Σωκράτης καὶ Πλάτων*, Сократъ и Платонъ; — б) са: *καὶ* — *καί*, и — и; како — тако; реѣе *τέ* — *τέ*, и. п. *καὶ ἀγαθοὶ καὶ κακοὶ*, и добри и зли; — в) са: *τὲ* — *καί*, и, н. п. *καλὸς τε καὶ ἀγαθός*, добаръ и благъ; *χρηστοὶ τε καὶ πονηροὶ*, благонаравни и лукави.

4. Повишаванъ изражава се са простимъ *καὶ*, а юштъ опредѣлительніе са: а) *οὐ μόνον* — *ἀλλὰ καὶ*, не само — него и (*ἀλλ' οὐδέ*, него нити); — б) *οὐχ-ὅτι*, не да (*ὅπως*, да бы), или *μη-ὅτι*, (*ὅπως*) не што (да бы) (т. е. *οὐ λέγω, ὅτι*, не кажемъ што, *μη λέγε, ὅτι*, некажи што, — *ἀλλὰ καὶ*, (*ἀλλ' οὐδέ*), — него и (него нити), кадъ маиъ важанъ членъ важніемъ предходи; — в) *οὐχ ὅπως*; или *μη ὅτι* (*ὅπως*), — *ἀλλὰ καὶ* (*ἀλλ' οὐδέ*), не само — него и — него нити; или кадъ важни ставъ маиъ важномъ предходи, или кадъ су два става строго еданъ другомъ противоположена.

Σωκράτης οὐ μόνον σοφὸς ἦν, ἀλλὰ καὶ ἀγαθός. — Καὶ μὴν ὑπεραποθνήσκειν γε μόνον ἐθέλουσιν οἱ ἐρωῶντες, οὐ μόνον ὅτι ἄνδρες, ἀλλὰ καὶ γυναῖκες. — Οὐχ ὅπως τοὺς πολέμιους ἐτρέψαντο οἱ Ἕλληνες, ἀλλὰ καὶ τὴν χώραν αὐτῶν ἐκάκωσαν. — Αἰσχίνης οὐχ ὅπως χεῖρον τοῖς Ἀθηναίοις εἶχεν, ἀλλὰ μισθώσας ἐαντὸν κατὰ τοντωνὶ ἐπολιτεύετο. — Μη ὅπως ὀρχεῖσθαι ἐν ῥυθμῷ, ἀλλ' οὐδ' ὀρθοῦσθαι ἐδύνατο.

Сократъ е было не само мударъ, него и благъ — И завста оће (готови су) да погину любовници едно за друго, и то не само мужеви, него и жене. — Не само да су одбили Еллии неприатељ, него су имъ и землю злоставили. — Есхинъ несамо што ніе было благодаранъ Атиянима, него се е дао подкупити, да се противъ ниѣ влада. — Не само што нису играли по такту, него ни управо стаяти нису могли.

5. Противный приставъ састои се или у ограниченю, или у конечномъ укинућу, н. п. онъ е истина сиром, али поштень — онъ ніе храбаръ, него страшливъ. Ограниченъ изражава се најобичније са *δέ*. Овомъ *δέ* одговара у предходећемъ противоположеномъ ставу саяюзъ *μὲν*, кои у правомъ смислу *истина* значи, али по правду юштъ слабіе значенъ има, тако да се на србски по већој части превести неможе, н. п. *τὸ μὲν ὠφέλιμον καλὸν, τὸ δὲ βλαβερὸν αἰσχρὸν ἐστίν*, полезно е лепо, а шкодливо е срамно. — Особито се употребљава *μὲν-δέ* кодъ поделеня, н. п. *οἱ μὲν-οἱ δέ*, едни-други; *τὸ μὲν-τὸ δέ*, съ едне стране — съ друге стране; затимъ кодъ повторава-

ня едне исте речи у два разна става, н. п. *ἐγὼ σύνειμι μὲν θεοῖς, σύνειμι δ' ἀνθρώποις τοῖς ἀγαθοῖς*, я самъ заедно съ боговима, заедно съ добримъ людма.

6. Осимъ тога има се јошть примѣтити: *αὐ* обично скопчава се са *δέ* (*δ' αὐ*), напротивъ; *καίτοι, μέντοι*, али; *ὁμῶς*, истина, али; напоследку *ἀλλὰ*, кое по свойству предходећегъ члана или означава управъ *противно* ономе, што е у првомъ члану казано, тако да се први чланъ последњимъ укида, и да еданъ неможе у исто време покрај другога обстати (него); н. п. *οὐχ οἱ πλούσιοι εὐδαίμονές εἰσιν, ἀλλ' οἱ ἀγαθοὶ*, нису богати благополучни, него добри; или изражава нешто, кое се *разликуе* одъ онога, што е казано у првомъ члану, тако да се први чланъ другимъ чланомъ само одъ части укида, т. е. само ограничава (али); н. пр. *τοῦτο τὸ πρᾶγμα ὠφέλιμον μὲν ἐστίν, ἀλλ' οὐ καλόν*, ова е стваръ истина полезна, али не добра.

7. Реѣанъ одрицателны ставова постае са: *οὔτε* — *οὔτε* (*μήτε* — *μήτε*), нити — нити, н. пр. *οὔτε θεοί, οὔτε ἀνθρώποι*, нити богови, нити люди. *Οὐδέ* изражава или противоположенный ставъ (али не), или служи за реѣанъ новогъ става, кои не ступити (и не, а не).

Примѣт. Кадъ е опредѣлителный ставъ съ каквимъ одрицателнимъ скопчанъ, онда ово скопчаванъ бива у прози по правилу са *καὶ οὐ* или са *καὶ μή*, н. пр. *φαίνομαι χάριτος τετρηχῶς καὶ οὐ μέμψεως, οὐδὲ τιμωρίας*, види се, да самъ милость получію, а не укоръ, нити казнь.

8. Раздѣлителный приставъ састои се у томе, да се ставови, — кои еданъ другога изключаваю, тако, да се еданъ као постоећъ само онда помислити може, кадъ се другій као непостоећъ помишља, — къ едномъ целомъ скопчаю. Ово одношенъ изражава се съ раздѣлителнимъ саюзима: *ἢ-ἢ*, или или; *εἴτε-εἴτε* (съ изјавт), *ἐάντε* или *ἤντε-ἤντε* (са сослаг.) или-или; и ако-и ако, н. пр. *ἢ ἰ πατήρ ἢ ὁ υἱὸς ἀπέθανεν*, умрео е или отаць, или сынъ (оно прво *ἢ* може се и изоставити, н. пр. *ὁ πατήρ ἢ ὁ υἱ-*

ὅς ἀπέθανεν) -εἴτε καινά, εἴτε παλαιὰ ταῦτά ἐστί, или ново или старо. све едно -ἐάντε πατήρ γραφή ἐάντε μήτηρ, и ако отаць узвише, и ако мати.

9. Напоследку могу и такви ставови еданъ покрай другогъ стаяти, одъ кои означаватъ последний или основъ предходећегъ или слѣдственостъ изъ предходећегъ става. Ставъ, означаваюћий основъ изражава се са γάρ, ерь, а слѣдственостъ означаваюћий ставъ са οὖν, дакле, ἄρα τοίνυν, дакле, тако дакле; τοίγαρ, зато; τοίγαρτοι, банъ зато, и не збогъ другогъ основа; τοίγαροὖν, зато дакле. и пр. Θανράζομεν Σωκράτη· ἀνὴρ γὰρ ἦν καλὸς καὶ ἀγαθός, дивимо се Сократу, ерь е быо мужь добарь и благъ, — Σωκρ. ἀνὴρ ἦν καλὸς καὶ ἀγαθός· θανράζομεν ἄρα αὐτόν, Сократъ е быо мужь добарь и благъ, зато му се дакле и дивимо.

Примѣт. *Γάρ, οὖν, ἄρα* заузимаю второ место у ставу.

II.

Б. ПОДСТАВЪ.

§. 179. Главный и узгредный ставъ.

Кадъ ставови, кои (съ другимъ скончаи) представляю единство мысли, у своѣмъ внутренѣмъ садржаю, тако еданъ према другомъ стое, да се еданъ као несамо-сталанъ и само допунителанъ или опредѣляваюћий чланъ другогъ появлюе, онда се може савезъ нѣовъ или приданымъ саюзима; *δέ, γάρ, ἄρα* и т. д. изразити, и пр. τὸ ἔαρ ἦλθε, τὰ δὲ δένδρα θάλλει, пролеће е дошло, па дрва цветаю, или тако, да се ставъ, кои по своѣмъ садржаю само допуненѣ или опредѣленѣ другогъ садржава, и спо-лашиѣ, у обзиру свога образца, као несамо-сталанъ, за-висанъ, само допунаваюћий или опредѣляваюћий чланъ другогъ ясно появлюе, и пр. ὅτε τὸ ἔαρ ἦλθε, τὰ δένδρα θάλλει, кадъ е пролеће дошло, цветаю дрва. Овай начинъ савеза назива се подставъ.

2. Ставъ, коме остади ставови принадлеже као допуњаваюћи или опредѣляваюћи чланови, назива се главни ставъ, а допуњаваюћий ставъ назива се ставъ узгредный, а оба заедно сложенный ставъ. н. пр. у сложеномъ ставу: *ὅτι τὸ ἔαρ ἤλθε, τὰ δένδρα θάλλει* есть ставъ: *τὰ δένδρα θάλλει* главный ставъ; *ὅτι τὸ ἔαρ ἤλθε*, узгредный ставъ.

3. Узгредни ставови изражаваю или подлогъ или придевъ или предметъ целогъ става, и зато се мораю сматрати као суштествителна, прилагателна, или нарѣчїа до едногъ става разпространѣна. И по томе има три вида узгредны ставова: суштествителни, прилагателни и нарѣчни ставови.

§. 180. I. Суштествителни ставови.

1. Суштествителни су ставови за едавъ ставъ образована суштествителна или неопредѣлена, и появлюю се као суштествителна, и као подлогъ и као предметъ става.

A. Суштествителни ставови, са *ὅτι* или *ὡς* уведени.

2. Суштествителни ставови, кои су саюзима: *ὅτι* или *ὡς* уведени, означаваю предметъ (винительный) глагола, кои изявлюю или чувствено или душевно опажанѣ, н. п. *ὁρᾶν*, гледати; *ἀκούειν*, слушати; *νοεῖν*, мислити; *μανθάνειν*, учити; *γινώσκειν*, познавати, и т. д. или каковый изразъ чувственогъ или душевногъ опажана н. п. *λέγειν*, казати; *δεικνύειν*, показати; *ἀγγέλλειν*, возвѣстити; *διῆλον εἶναι*, известно быти.

3. Прилогъ овы суштествителны ставова може се изразити: а) у изявительномъ, б) у пожелательномъ, в) у пожелательномъ са *ἄν*, г) у изявительномъ историчны времена са *ᾶν*.

4. Накл. изявительно свою времена долази, кадъ се изражено има представити као какво появленіе, као нешто известно или дѣйствительно. Нарочито стуна по правилу изявит. наклоненіе, кадъ е глаголь главногъ ста-

ва главно време: садашњ, савршено прошло или будуће.

5. Наклоненіе пожелателно стои напротивъ, кадъ се изражено само као представљено изразити, дакле нарочито онда, кадъ се што изъ душе когъ другогъ као таково (представљено) означити има.

Ἔλεγον, ὅτι ἄρτοι πολλοὺς ἤδη πλησιάσαντας διέφθειραν. — Ὅτε δὲ ταῦτα ἐγεθροῦμεθα, οὕτως ἐγγινώσκομεν περὶ αὐτῶν, ὡς ἀνθρώπων περὶ πάντων τῶν ἄλλων ὄζον εἰς ζώων ἢ ἀνθρώπων ἄρχειν.

Казивали су, да су медведи многе, кои су се њима приближили, разтргли. — Кадъ се тога опоменемо, онда долазимо на то закљученіе, да е човеку надъ свима осталимъ животнијама лакше владати, него надъ людма.

6. Пожелателно са *ἄν* стои онда, кадъ се изражено има означити, као какво условно предпостављанъ, узиманъ, наданъ, и нерешена могућностъ.

Λέγω, ὅτι, εἰ ταῦτα λέγοις, ἁμαρτάνοις ἄν. — Μέρμημαι ἀκούσας ποτέ σου, ὅτι εἰκότως ἄν καὶ παρὰ θεῶν πρακτικώτερος εἴη, ὥσπερ καὶ παρὰ ἀνθρώπων, ὅστις μὴ, ὅποτε ἐν ἀλόχοις εἴη, τότε χολακεῖοι, ἀλλ' ὅτε τὰ ἄριστα πρώτοι, τότε μάλιστα τῶν θεῶν μερῶτο.

Велимъ, да, ако бы то казао, погрешіо бы. — Опоминиѣмъ се, да самъ негда одъ тебе чуо, како е овај и кодъ богова и кодъ людій напредниј, кои неласка онда, кадъ е у оскудици, него кадъ се у најболѣмъ стану највећма богова сећа.

7. Изявително наклоненіе историчны времена са *ἄν* стои онда, кадъ се изражено као нешто условно означити има, чега се дѣйствительность или могућностъ одриче, н. пр. *Ἀγλόν ἐστι, ὅτι, εἰ ταῦτα ἔλεγες, ἡμάρτανες ἄν* известно е, да бы погрешіо, кадъ бы то казао.

Примѣт. Безлични изрази претвараю се радо у личне, н. пр. *δὴλός εἰμι* (φανερὸς εἰμι), *ὅτι ταῦτα εἴ ἐπραξα*,

известно е, да самъ то добро урадио; — *δηλοῖ εἶσιν*, *οὐ ταῦτα ἔλεξαν*, известно е, да су то казали.

§. 181. Б. Суштествителни ставови дѣйства и намере, са *ὡς*, *ἵνα* и т. д. уведени.

1. Другий видъ суштествителны ставова есу заключителни ставови, кои означаваю какву намеру или цѣль. Ови се ставови уводе сѣдућимъ саюзима: *ὡς*, *ὅπως*, *ἵνα*, *ὡς μή*, *ὅπως μή*, *ἵνα μή* — да бы — да не бы.

2. Наклоненіе заключителны ставова есть по правилу сослагателно или пожелательно. Кадъ е глаголь главногъ става, едно одъ главны времена — садашиѣ, савршено прошло, будуће, или каквуй образацъ прошлогъ времена са значенѣмъ времена садашиѣгъ, — онда после овы заключителны саюза долази сослагателно; но ако е глаголь главногъ става едно одъ историчны времена — полупрошло, давнопрошло, онда после исты саюза долази наклоненіе пожелательно (али нигда будуће).

Таῦτα γράφω, γέγραφα, γράψω, ἴν' ἔλθης. — Λέξον, ἴν' εἰδῶ. — Ταῦτα ἔγραφον, ἐγγράφειν, ἔγραψα, ἵνα ἔλθοις. — Ἐκ τῆς τῶν Περσῶν ἐλευθέρας ἀγορᾶς καλουμένης τὰ μὲν ὄντια καὶ οἱ ἀγοραῖοι ἀπελήλανται εἰς ἄλλον τόπον, ὡς μή μιγνύηται ἢ τοῦτον τέρβη τῆ τῶν πεπαιδευμένων εὐκοσμία. — Ἴνα σαφέστερον δηλωθῇ πᾶσα πολιτεία, μικρὸν ἐπιάνειμι. —

Ово пишемъ, писао самъ, писаћу, да доћешъ. — Кажи, да знамъ. — То писа, написао самъ быо, писао самъ, да бы дошао. — Са тако назване слободне пиѣце Персіянаца еспани и продавци были су отеривани на друго место, да се небы неіовъ жуборъ помешао са благочиніемъ оны, кон се воспитаваю. — Да бы се яснѣ показало цело државоуправленіе персиско, повратићу се мало.

3. После глагола бриге, размишляваня, стараня, тежнѣ, дѣйствованя и позива, — н. пр. *ἐπιμελεῖσθαι*, прилъжавати, старати се; *φροντίζειν*, бринути се, *φυλάττειν*, чувати; *σκοπεῖν*, сматрати; *βουλευέσθαι*, советовати се; *ὀρεῖν*,

гледати; *ποιεῖν*, творити; *πράττειν*, радити; *μηχανᾶσθαι* измишлявати; *παρακαλεῖν*, позивати; *παραγγέλλειν*, препоручивати; *προειπεῖν*, предсказати; *αἰτεῖσθαι* искати; *ἄγε*, као нарѣчіе: айде, и тимъ подобна, — слѣдуе саюзѣ *ὅπως* (*ὅπως μὴ*) или са сослагателнимъ и пожелателнимъ по № 2. или, (и то обично) са изъявительнимъ будућегъ времена, не само после главноу, него често и после историчны времена; изъявительно будућегъ времена означава удѣйствованѣ намере, као известно наступивше траюће.

Οἱ Περσικοὶ νόμοι ἐπιμέλονται, ὅπως τὴν ἀρχὴν μὴ τοιοῦτοι ἔσονται οἱ πολῖται, οἷοι (= ὥστε) πονηροῦ ἢ αἰσχροῦ ἔργου ἐφείσθαι. — Σκοπεῖσθε τοῦτο, ὃ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅπως μὴ λόγους ἐροῦσι μόνον οἱ παρ' ἡμῶν πρέσβεις, ἀλλὰ καὶ ἔργον τι δεῖκνύειν ἔξουσιν.

Персиски закони стараю се, да не буду у власти они грађани, кои се съ лукавимъ и срамнимъ дѣлами занимаю. — То гледайте, мужеви атински, да посланици, одъ васъ оправлаѣни, неговоре само слова, него да и дѣломъ имаюшта показати.

4. Заключителни саюзи: *ἵνα* и *ὥς* (ређе *ὅπως*) скопачаваю се съ изъявительнимъ наклоненіемъ историчны времена, кадъ се има изразити каква непостигнута или непостижима намера.

Ἐχοῦν σε Πηγάσων ζευξαι πτερὸν, ὅπως ἐφαίνον τοῖς θεοῖς τραγικώτερος.

Требало бы да си задео пегасова крила, како бы се боготима виспреніи показао.

§. 182. II. Прилагателни ставови.

I. Прилагателни су ставови за еданъ ставъ образована прилагателна или причастія и означаваю ближе опредѣленѣ каквогъ суштествителногъ, н. п. *οἱ πολέμοι, οἱ ἐκ τῆς πόλεως ἀπέφυγον* (= *οἱ πολέμοι ἐκ τ. π. ἀποφυγόντες*), неприятельи, кои су изъ вароши побегли. Они се уводе съ относительнимъ местоименіяма: *ὅς, ἣ, ὅ, ὅστις, ἣτις, ὅτι, οἷος* и т. д.

2. Односително местоименіе слаже се у роду и броју са суштествителнимъ, у главномъ ставу стоѣћимъ, на кое се оно односи; а тако се исто слаже и придевно прилагателно са своимъ суштествителнимъ; но падежъ овога опредѣљава прилогъ, у узгредномъ ставу стоѣћий, н. п. ὁ ἀνὴρ, ὃν εἶδες, мужъ, кога си видіо, — ἡ ἀρετὴ, ἣς πάντες οἱ ἀγαθοὶ ἐπιθυμοῦσιν, добродѣтель, кою сви добри желе, — οἱ στρατιῶται, οἷς μαχόμεθα, войници, съ коима се боримо.

Примѣт. Кадъ у прилагателномъ ставу стои приложно суштествително, онда се често догађа, да се родъ и брой односителногъ местоименія неуправља по свомъ суштествителномъ, него посредствомъ неке привлаке по приложномъ суштествителномъ. Глаголъ прилагателногъ става обично е глаголъ быћа или називања, н. п. ἡ ὁδὸς πρὸς ἕω τρέπεται, ὃ καλεῖται Πηλοῦσιον στόμα, путь иде къ истоку, кои се зове пилуска уста; — Ἄκρα, αἱ καλοῦνται κλειῖδες τῆς Κύπρου, предгоріе, кое се назива ключъ Кипра; — Περσικὸν ξίφος, ὃν ἀκινάκην καλοῦσιν, персиска сабля, кою акинакомъ називаю; — Λόγοι εἰσὶν ἐν ἐκάστοις ἡμῶν, ἃς ἐλπιδας ὀνομάζομεν, у свакомъ одъ насъ има мислій, кое надеждама називамо.

Примѣт. Налази се неко изятіе у смотрењу броя кодъ изреченія: ἔστιν ὢν, οἷς, οὓς, ἃ. Съ овимъ се изреченіемъ поступи сасвимъ као съ каквимъ суштествителнимъ местоименіемъ, еръ нит' има брой односителногъ местоименія уплива на глаголъ ἔστιν, нити се образаць времена меня, кадъ е говоръ о прошлости и будућности.

род. ἔστιν ὢν (= ἐνίων) ἀπέσχετο, нечега се удаљавао.

дат. ἔστιν οἷς (= ἐνίοις) οὐχ οὕτως ἔδοξεν, некима се
ніе тако чинило.

вин. ἔστιν οὓς (= ἐνίοις) ἀπέκτεινεν, неке е убіо.

3. Лице глагола опредѣљава се у прилагателномъ ставу или суштествителнимъ, или местоименіемъ, было израженимъ, было поминцалнимъ, на кое се односително местоименіе односи, н. пр. ἐγὼ, ὃς γράφω, я, кои пишемъ —

σύ, ὃς γράφεις, ты, кои пишешь — ὁ ἀνὴρ или ἐκεῖνος, ὃς γράφει, мужъ или онай, кои пишет. Зато стои по правилу после звательного падежа друго лице, н. пр. ἀνθρώπε, ὃς ἡμᾶς τοιαῦτα κατὰ ἐποίησας, човече, кои си нама таква зла починио.

4. Кады се относительно на два или выше предмета односи, онда стои у вышеброю, и има, ако су суштителна единакого рода, еданъ истый родъ съ нѣма, но често постае и средиѣгъ рода, кады су суштителна бездушни предмети.


Ἡ μήτηρ καὶ ἡ θυγάτηρ, ἃς εἶδες. — Ὁρῶ αὐτὸν κεκοσμημένον καὶ ὀφθαλμῶν ὑπογραφῇ καὶ χρώματος ἐντρίψει καὶ κόμῳις προσθέτοις, ἃ δὴ νόμιμα ἦν ἐν Μήδοις.

Мати и кѣни, кое си видю. — Видимъ га украшена и подписомъ трепавица, меѣанѣмъ бое, придодаткомъ косе (барокомъ), кое е обично коды Мидана.

5. Ако су суштителна разногъ рода, онда се управља родъ относительногъ местоименія коды имена лица по старіемъ роду; а коды стварій обично е средиѣгъ рода.

Ὁ ἀνὴρ καὶ ἡ γυνή, οἱ παρὰ σὲ ἦλθον. — Ἴκομεν ἐκκλήσιάζοντες περὶ τε πολέμου καὶ εἰρήνης, ἃ μέγιστην ἔχει δύναμιν ἐν τῷ τῶν ἀνθρώπων βίῳ.

Мужъ и жена, кои су коды тебе дошли. — Долазимо да се советуемо о рату и миру, коя имаю найвеѣу снагу у животу човечиѣмъ.

6. Кады бы относительно местоименіе у винителномъ падежу стаяти имало, на се на какво суштително у родителномъ и дателномъ падежу односи; онда узима, — ако е прилагателный ставъ сасвѣмъ задржао важность придевногогъ прилагателногъ или причастія, — обичный образацъ свога суштителногъ, т. е. односительно местоименіе стои у ономъ истомъ падежу, у комъ се и нѣгово суштително налази. Овай ставъ назива се привлана.  www.dlib.mk

Ἄριων διθύραμβον πρῶτος ἀνθρώπων ὧν ἡμεῖς ἴσμεν ἐποίησεν (место оῦς ἴσμεν). — Ὁ στρατηγὸς ἤγε τὴν στρατιὰν ἀπὸ τῶν πόλεων ὧν ἔπεισεν (= τῶν πεισθεισῶν). — Σὺν τοῖς θησαυροῖς οἷς ὁ πατήρ καταλίπειν (= τοῖς ὑπὸ τοῦ πατρὸς καταλειφθεῖσιν). — *Κῦρος προσῆλθε σὺν ἧ εἶχε δυνάμει. — Ἐγὼ σοὶ ὑπισχνούμαι, ἣν ὁ θεὸς ἐν̄ διδῶ, ἀνθ' ὧν ἄν ἐμοὶ θανεῖσης, ἀλλὰ πλείονος ἄξια εὐεργετήσῃν.

Аріонъ е првый одъ познаты намъ людій створію Дитирамвъ. — Войвода е одвео войску изъ оній варошій, коє е покорио. — Съ благомъ, коє е отаць оставіо. — Киръ е дошао са ономъ силомъ, коє е имао. — Я ти обећавамъ, ако Богъ да берићета, да ћу ти вратиши што выше вреди за оно, коє ми будешъ позайміо.

7. Односителна: οἶος, ὅσος, ὅσισσοῦν, ἥλικος имаю привлаку не само у винителномъ, него и у именителномъ падежу, ако у односителномъ ставу глаголь: εἶναι и какавъ особено израженный подлогъ стои, н. пр. οἶος σὺ εἶ, какавъ си ты, — οἶος ἐξεῖνός ἐστιν, какавъ е онай, — οἶος Σωκράτης ἐστίν, какавъ е Сократъ; и то на слѣдуюћій начинъ: показателно местоименіе, коє на односително показує, и коє у родителномъ, дателномъ или винителномъ падежу стои, изоставля се, а односително поставля се у падежь предходећегъ существителногъ или (изоставляногъ) существителногъ показателногъ, а глаголь односителногъ става εἶναι изоставля се такође, подлогъ пакъ односкителногъ става поставля се напоследку у падежь односителногъ местоименія. Овако стопаный или привученый прилагателный ставъ носи знаменъ прилагателногъ у скланяню, а јоштъ тешиъ и савршеніе скопчава се прилагателный ставъ са своимъ существителнимъ, ако се оно у прилагателномъ ставу прими, н. пр. изъ χαρίζομαι ἀνδρὶ τοιοῦτῳ, οἶος σὺ εἶ постає χαρίζομαι ἀνδρὶ οἷῳ σοί или са премештаньмъ χαρίζομαι οἷῳ σοὶ ἀνδρὶ, чинимъ мужу, као што си ты. На србскій езикъ преводе се поменута местоименія са као што.

род. ἐρῶ οἶον σοῦ ἀνδρός.

ἐρῶ οἶον σοῦ.

дат. χαρίζομαι οἷῳ σοὶ ἀνδρὶ.

χαρίζομαι οἷῳ σοί.

вин. ἐπαινῶ οἶον σὲ ἀνδρα, ἐπαινῶ οἶον σε.
 род. ἐρῶ οἶων ὑμῶν ἀνδρῶν, ἐρῶ οἶων ὑμῶν.
 дат. χαρίζομαι οἷσις ὑμῶν ἀνδράσιν χαρίζομαι οἷσις ὑμῶν.
 вин. ἐπαινῶ οἶους ὑμᾶς ἀνδρας, ἐπαινῶ οἶους ὑμᾶς.

Т. е. любимъ мужа као што си ты, чинимъ мужу као што си ты; фалимъ мужа као што си ты, любимъ мужеве као што сте вы; чинимъ мужевима као што сте вы; фалимъ мужеве, као што сте вы.

8. Како се употребљаваю наклоненія у прилагателномъ ставу показуе слѣдуюће :

а) Наклоненіе изъвително долази, кадъ се придевно опредѣленъ као какво сматранъ (дѣйствительность) означава, н. пр. ἡ πόλις, ἣ κτίσσεται, ἣ ἐκτίσθη, ἣ κτισθήσεται, варошь, коя се зида, коя е сазидана, коя ће се зидати. Изъвително будућегъ времена често се употребљава (и после историчны времена); кадъ се о нечемъ говори, кое се има догодити, н. пр. στρατηγούς αἰροῦνται, οἱ Φιλίππῳ πολεμήσουσι, бираю войводе они, кои ће противъ Филипа воевати. И после одрицаня употребљаваю Грци наклоненіе изъвително, н. пр. παρ' ἐμοῖ οὐδεὶς ἔστιν, ὅστις μὴ ἰκανός ἔστιν ἴσα ποιεῖν ἐμοί, нема никогъ кодъ мене, кои небы кадаръ быо оно радити, што я радимъ.

б) Односительно местоименіе у саюзу са *ἄν*: ὅς *ἄν*, ἣ *ἄν*, ὅ *ἄν*, ὅστις *ἄν* и т. д. скончава се са сослагателнимъ наклоненіемъ, кадъ е прилогъ главногъ става едно одъ главны времена (сад. савр. прош. и буд.), и кадъ се придевно опредѣленъ има означити само као представитѣлно. Дакле кодъ неопредѣлены навода, свойства или величине; а тако исто и кодъ навода неопредѣленогъ учеставања. Прилагателный ставъ може се онда уобште као какавъ условный ставъ сматрати, а односительно местоименіе са *ἄν* може се у саюзу *ἐάν* са *τις* или у каквомъ другомъ местоименію и сослагателномъ стоити.

Ὅς *ἄν* βελτίους ἡμῶν αὐτῶν ἡγησώμεθα, τούτοις πολλάκις καὶ ἄνευ ἀνάγκης ἐθέλομεν πεῖθεσθαι. — Ἄνθρωποι ἐπ

οὐδένας μᾶλλον συνίστανται, ἢ ἐπὶ τοίτους, οὓς ἂν αἰσθωνται, ἄρχειν αὐτῶν ἐπιχειροῦντας.

Кое бы сматрали да су болѣи одъ насъ, тима бы хтели често и безъ нужде повиновати се. — Люди се несаглашаваю противъ никога толико, колико противъ оны, кое осете, да су намерни надъ њима владати.

в) Односително местоименіе (безъ *ἄν*) скопчава се съ пожелательнымъ наклоненіемъ, и то найпре у ономъ смислу, као што бива кодъ наклоненія сослагательногъ, само се мора односити на какво исторично време. Далке кодъ обшты и неопредѣлены навода; а тако и кодъ навода каквогъ неопредѣленогъ учеставаня, и онда стои прилогъ главногъ става обично у полупрошломъ времену.

Οἱ πολέριοι πάντας ἐξῆς, οἳφ' ἐντύχοιεν, καὶ παῖδας καὶ γυναῖκας, ἀλέκτεινον. — Φίλους, ὅσους ποιήσαιτο καὶ εὖνους γνοίη ὄντας, καὶ ἰκανοὺς κρίνειε συνεργοὺς εἶναι, ὅτι τυγχάνοι βουλόμενος κατεργάζεσθαι, ὁμολογεῖται Κύρος πρὸς πάντων κράτιστος δὴ γενέσθαι θεράπευειν.

Непріятельи су свакогъ редомъ, кога су сретали, убіяли, и децу и жене. — Припознае се, да е Киръ одъ своіо најболѣ знао уважавати пріятель, кое е стекао и кои су му наклонѣни, а и способни за садѣлатель намерены послова.

г) Друго, долази наклоненіе пожелательно, кадъ се придевнио опредѣленѣ има означити као опредѣленѣ садашнѣ или будуће неизвѣстно, нерешено могуће, само предпостављено, и очекивано. Прилагателный ставъ сматра се онда као неко неизвѣстно, сумнително условіе или сачинява одну часть пожелательногъ става.

Τοῦ ἀντιὸν λέγειν, ἃ μὴ σαφῶς εἰδείη, φεῖδεσθαι δεῖ. — Ἔρδοι τις, ἣν ἕκαστος εἰδείη τέχνην.

Нетреба оно говорити, што може быти човекъ добро незна. — Свакій ради оно, што зна (художество).

д) Пожелательно наклоненіе са *ἄν* долази, кадъ се

придевно опредѣленѣ има означити као какво условно предпоставлянѣ, наданѣ, нерешена могућностъ.

Οὐκ ἔστιν, ὅτι αὐτίς μείζον τοῦτον κακὸν πάθος, нема већегъ зла, кое бы могао човекъ претрпѣти, него што е ово.

е) Изявительно наклоненіе историчны времена (пол. прош. дави. пр. и прош.) са *ἄν* долази овда, кадъ се има означити, да се придевно опредѣленѣ само подъ некимъ известнимъ условіемъ догодити могло, али се ніе догодило, еръ се условіе ніе испунило, и. п. *ἡ πόλις, ἣν οἱ πολέμοι οὐκ ἄν ἐπόρθησαν, εἰ οἱ στρατιῶται ἐβοήθησαν*, варошь, кою неприятельи небы освоили, да су войнници помогли.

§. 183. III. Нарѣчни ставови.

Нарѣчни су ставови за еданъ ставъ образована нарѣчія или нарѣчно употребљена причастія, и означаваю, као нарѣчія или причастія, нарѣчный предметъ, т. е. таковый, кои повѣствіе прилога само опредѣљава, а не допуњава, као суштествителнимъ ставовима израженый предметъ, и. п. *ὅτε τὸ ἔαρ ἦλθε, τὰ ἄνθη θάλλει* (= *τοῦ ἔαρος ἐλθόντος*), кадъ е пролеће дошло, цвѣта цвѣће.

A. Нарѣчни ставови местногъ и временогъ одношеня.

1. Нарѣчни ставови местногъ одношеня уводе се односителнимъ местнимъ нарѣчїима: *οὐ, ὅπου, ὅπου, ἐνθα, ἴνα* (гди); *ὅθεν, ἐνθεν* (одкудъ); *οἷ, ὅπου, ἣ, ὅπου* (кудъ), и изражаваю, као местна нарѣчїя три правца — гди, одкудъ, кудъ. Као годъ што се употребљаваю наклоненія кодъ прилагателны ставова, исто се тако употребљаваю и кодъ нарѣчны ставова при одношеню места.

2. Нарѣчни ставови местногъ одношеня уводе се слѣдуюћимъ саюзима:

а) Кодъ изьявленя едновременности са: *ὅτε, ὁπότε, ὡς, ἤνιστα*, (кадъ), за означенѣ известногъ времена; а *ἐνῶ, ἕως* (кадъ, до, докле), за означенѣ времена у простору.

б) Кодъ изьявлена предходителности са: *ἐπεὶ*, *ἐπειδὴ*, (кадъ), *ἐξ οὗ*, *ἐξ οὗτου* (изъ чега, одъ чега), и *ἀφ' οὗ*, одкадъ, кадъ.

в) Кодъ изьявлена послѣдования са: *πρὶν*, пређе; *ἕως οὗ*, (докле не), *εἰς ὃ*, *ἕστε*, *μέχρι οὗ*, *μέχρι οὗτου*, *μέχρι* (докле не, докле).

3. О употребленіи наклоненія има се слѣдуюће прикѣтити:

α) Наклон. изьявително узима се, кадъ се изречено има представити као сматрањ, (дѣйствителност); дакле при напомниманю известны стварій.

Ὡς ἡμέρα τάχιστα ἐγγόνει, ἀπῆλθον. — Οὐ πρότερον ἐπαύσαντο, πρὶν τὸν τε πατέρα ἐκ τοῦ στρατοπέδου μετεπέμψαντο καὶ τῶν φίλων αὐτοῦ τοὺς μὲν ἀπέκτειναν, τοὺς δ' ἐκ τῆς πόλεως ἐξέβαλον. — Ἐμάχοντο, μέχρι οἱ Ἀθηναῖοι ἀνέπλευσαν.

Чимъ в данъ освануо, отишли су. — Пре нису пре-стали, докъ нису отца изъ стана одазвали, а одъ нѣго-вы пріателя неке су поубіяли, а неке изъ вароши изте-рали. — Борили су се, докъ нису Атиняни одпловили.

β) Сослагателно употребљава се, кадъ се изражено као нешто представљно изговара, и кадъ се на прилогъ главногъ става односи, кои у едномъ одъ главны времена стои. Саюзи узимаю частицу *ἄν* и. пр. *ὅταν*, *ὀπίταν*, *ἰνίξ' ἄν*, *ἐπὶν* (*ἐπήν*), *ἐπειδὴν*, *πρὶν ἄν*, *ἕως ἄν*, *μέχρι ἄν*, *ἕστ' ἄν*. И по томе узима се накл. сослагателно кодъ наведены саюза, почевши одъ *ὅταν* до *πρὶν ἄν*, кадъ се време уедно и као условіе означава, подъ коимъ ће прилогъ главногъ става стаати. А кодъ саюза, кои означаваю до, изражава наклон. сослагателно очекивану или намерену цѣль. Исто тако употребљава се накл. сослагателно, кадъ се неопредѣлено учеставанѣ означава. Саюзи се могу онда превести са *кадгодъ*.

Ἐπειδὴν σὺ βούλη διαλέξασθαι, ὡς ἐγὼ δύναμαι ἐπεσθαι, τότε σοι διαλέξομαι. — Οἱ πρότερον παύσομαι, πρὶν ἄν ἔλω τε καὶ πηρώσω τὰς Ἀθήνας! — ἕως ἄν σώζηται τὸ σκάφος, τό-

τε χρῆ καὶ ναύτην καὶ κυβερνήτην προθύμους εἶναι. — Ὅποταν στρατοπεδεύωνται οἱ βάρβαροι βασιλεῖς, τάφρον περιβάλλονται εὐπειῶς διὰ τὴν πολυχειρίαν.

Ако оћешъ да се разговарашъ, како я могу разумети, онда ћу се съ тобомъ разговарати. — Пре нећу престати, докъ неосвоимъ и не спалимъ Атину. — Докле се неспасе лађа, дотле треба и лађаръ и управитель да су усрдни. — Кадгодъ станую варварски кралъви, обшанчаваю се лако, зато што имаю много руку на услуги.

γ) Наклоненіе пожелателно употребљава се : α) кадъ се представљно на какво исторично време главногъ става односи. Кадъ се пожелателно за какво неопредѣлено учеставанъ узима, онда у главногъ ставу стои понавше полупрошло ; β) кадъ се време уедно има понати и као условіе главногъ става, и то као такво условіе, кое се появлуе као нешто садашнѣ или будуће неизвѣстно, као само предпостављанѣ, наданѣ, нерешена могућность. Кодъ пожелателногъ наклоненія употребљаваю се саюзи безъ *ἄν*, н. п. *ὅτε*, *ἐπεὶ* и т. д. (не : *ὅταν*, *ἐπὶ* и т. д.).

Ὁὐ πρότερον ἐλαύσατο, πρὶν ἔλοι τε καὶ πυρόσσειε τὰς Ἀθήνας. — Ὅποτε στρατοπεδεύοιντο οἱ βάρβαροι βασιλεῖς, τάφρον περιβάλλοντο εὐπειῶς διὰ τὴν πολυχειρίαν. — Ὅποτε τὸ φιλοσοφεῖν αἰσχρὸν ἠγγησαίμην εἶναι, οὐδ' ἂν ἄνθρωπον νομίσαιμι ἔμμαντὸν εἶναι.

Пређе ніе престао, догодъ ніе освоіо и запаліо Атину. — Кадгодъ бы варварски кралъви становали, обшанчавали су се лако, зато што су имали много руку на услуги. — Кадъ бы мисліо да в Философія срамна, я себе небы држао, да самъ човекъ.

Б. Узрочни нарѣчни ставови.

§. 184. а. Основъ показиваюћи нарѣчни ставови.

1. Основъ показиваюћи нарѣчни ставови уводе се временимъ саюзима : *ὅτε*, *ὡς*, *ὡς* ; *ἐπεὶ*, кадъ, ако, *ἐπει-*

δέη, кадь, будући; у комъ случаю има се сматрати основъ као нешто едновременно съ прилогомъ главногъ става (*ὅτε, ὅποτε, ὡς*), а кадь стое саюзи (*ἐπεὶ, ἐπειδή*), онда се сматра као нешто предходеће прилогу. У овимъ нарѣчнимъ ставовима владающе наклонение есть изъвително, н. пр. *μή με χεῖν', ἐπεὶ οὐχ ὁμογάστριος Ἐκτορός εἰμι*, немой ме убити, ерь писамъ едноутробный (братъ) Хектора. — *Ὅτε τοῦτον ταῦτι οὕτως ἔχει, προσήκει προθύμως ἐθέλειν ἀκούειν*, кадь е дакле то тако, онда треба у-срдно хтети слушати.

2. Основъ показивающе нарѣчни ставови уводе се такође саюзима: *ὅτι* и *διότι*, ерь. И овде е владающе наклонение изъвително, н. пр. *ἄρα τὸ ὅσιον, ὅτι ὀσίον ἔστι, φιλεῖται ὑπὸ τῶν θεῶν, ἢ, ὅτι φιλεῖται, ὀσίον ἔστιν*: дали бо-гови любе свето зато, што е свето; или е свето зато, што га они любе?

§. 185. б. Условни нарѣчни ставови.

1. Другий начинъ узрочны нарѣчны ставова есу условни ставови, кои изражаваю отношенъ условія и уводе се саюзима: *εἰ* и *ἐάν*. Главный ставъ изражава условіе узгредногъ става. Уколико условляюще условномъ предходи, називамо узгредный ставъ предходећимъ, а главный ставъ послѣдующимъ.

2. Грчкій езикъ има слѣдуюћа четири разна условна сповиваня.

1) У предходећемъ ставу стои *εἰ* съ накл. изъвителнимъ, а у послѣдующемъ ставу стои такође изъвително (а и повелително). И онда се представя како условіе, тако и условно као сматранъ (дѣйствительность), дакле као известно.

Εἰ τοῦτο λέγεις, ἁμαρτάνεις. — *Εἰ εἰσὶ βωμοί, εἰσὶ καὶ θεοί.* — *Εἰ ἔστι θεός, σοφός ἐστιν.* — *Εἰ ταῦτα πεποίηκας, ἐπαινεῖσθαι ἄξιός εἰ.* — *Εἰ τι εἶχε καὶ ἐδίδου.* — *Εἰ ἐβρόντησε, καὶ ἤστραψεν.* — *Εἰ ταῦτα ἐπεποιήκει, ἠμαρτάνει.* — *Εἰ τοῦτο λέξεις, ἁμαρτήσῃ.* — *Εἰ τι ἔχεις, δός.*

Ако то говоришь, погрешавашъ. — Ако има жертвеника, быће и богова. — Ако е Богъ, мударъ е. — Ако си ово учию, достоянь си похвале. — Да има шта, дао бы. — Ако е загрмило, и муња е севнула. — Ако е то учивю, погрешю е. — Ако то кажешъ, погрешѣнешъ. — Ако шта имашъ, дай.

2) У предходењемъ ставу стои *εἰ* съ изявительнимъ наклоненіемъ каквогъ историчногъ времена, а у послѣдуюћемъ ставу стои такође изявительно наклоненіе каквогъ историчногъ времена, али у саюзу са *ἄν*. Озай начинъ употребљава грчкій езикъ, кадъ се дѣйствительность како условія, тако и условногъ одреѣнн има. Ту се говори, да се е нешто подъ некимъ известнимъ условіемъ догодити могло, али се ніе догодило, зато што условіе ніе испуњено.

Εἰ τι εἶχε, εἰδίδου ἄν. — *Εἰ τοῦτο ἔλεγες (ἔλεξας), ἡμάρτανες (ἡμαρτες) ἄν.* — *Εἰ ἐπέσθην, οὐκ ἄν ἠρώσωσιν.*

Да е што имао, дао бы. — Да си то говорию, погрешю бы. — Да самъ послушао, неби се разболео.

3) У предходењемъ ставу стои *εἰάν* са сослагательнимъ, а у послѣдуюћемъ ставу изявительно врем. садашнѣгъ, обично будућегъ (а и повелительно). Онда се означава условіе као неко представенѣ, коѣга се удѣйствованѣ јошть очекуе; што е изъ узгредногъ става слѣдовало, представља се као нешто известно (нуждно).

Ἐάν (ἦν, ἄν) τοῦτο λέγης, ἁμαρτίση. — *Ἐάν τι ἔχωμεν, δώσομεν.* —

Ако то кажешъ, погрешѣнешъ. — Ако шта имамо, даћемо.

4) У предходењемъ ставу стои *εἰ* са пожелательнимъ наклоненіемъ, а у послѣдуюћемъ ставу стои такође пожелательно, али у саюзу са *ἄν*, (пожелательно времена будућегъ онда се неупотребљава). Овимъ начиномъ представља се како условіе, тако и условно као нешто садашнѣ, понайвыше будуће неопредѣлено, као каква нереше-

на могућност, само предпоставляиъ и слутня, безъ свакогъ призренія на дѣйствительность или недѣйствительность, могућност или немогућност.

Εἰ τι ἔχοις, δοίης ἄν. — Εἰ τοῦτο λέγεις, ἁμαρτάνοις ἄν. — Οὐκ ἄν ἐπενέγκαιμεν οὔτε τὸ καῦμα, οὔτε τὸ ψῦχος, εἰ ἔξαπίνης γίγνοιτο. — Εἰ ἀναγκαῖον εἶη ἀδικεῖν ἢ ἀδικεῖσθαι, ἐλοίμην ἄν μᾶλλον ἀδικεῖσθαι, ἢ ἀδικεῖν.

Кадъ бы имао шта, дао бы. — Ако бы то казао, погрешіо бы. — Не бы могли поднети ни зрућину ни зиму, кадъ бы изненадно наступиле. — Кадъ бы морао или неправду чинити или неправду трпити, волео бы неправду трпити, него чинити.

§. 186. в. Нарѣчни ставови слѣдства или дѣйства

Нарѣчни ставови слѣдства или дѣйства уводе се саюзомъ *ὥστε* (ређе *ὡς*), да, тако да. О употребленію наклоненія има се слѣдујуће примѣтити:

а) Изјавително долази, кадъ се слѣдство или дѣйство као стварно, дѣйствительности предано, означава; неопредѣлено напротивъ, кадъ се слѣдство или дѣйство само као намишљно, дѣйствительности непередано, него само могуће и намерено, или као условіе онога, што е у главномъ ставу казано (подъ условіемъ, да, или предпоставляјући, да) означити има. Одрицаиъ е кодъ неопредѣленогъ *μή*.

Ἄργος ἀνδρῶν ἐχηρώθη οὕτως, ὥστε οἱ δοῦλοι αὐτῶν ἔσχον πάντα τὰ πράγματα. — Σωκράτης πρὸς τὸ μετρίων δεῖσθαι πεπαιδευμένος ἦν οὕτως, ὥστε πάνν μικρὰ κεκτημένος πάνν ῥαδίως ἔχειν ἀρκοῦντα.

У Аргосу нестало е мужева тако, да су све ствари припале робовима. — Сократъ е на умереностъ быо тако навикнутъ, да е и съ наймавьимъ быо задоволянъ.

б) Пожелателно се употребљава у саюзу са *ἄν*, кадъ

се слѣдство или дѣйство као каква условна слутня или предпостављанѣ означити има.

в) Напоследку употребљава се изјавително историчны времена са *ἄν*, или неопредѣлено са *ἄν*, кадъ се изразити има, да бы слѣдство или дѣйство само подъ некимъ известнимъ условіемъ места имати могло.

Τοξικὴν καὶ λατρικὴν καὶ μανικὴν Ἀπόλλων ἀνεῦρεν, ἐπιθυμίας καὶ ἔρωτος ἡγεμονεύσαντος, ὥστε καὶ οὗτος Ἔρωτος ἄν εἴη μαθητής. — Πάντες οἱ πολῖται πολεμικὰ ὄπλα κατασκεύαζον, ὥστε τὴν πόλιν οὕτως ἡγήσω ἄν πολέμου ἐργαστήριον εἶναι. — Οἱ θεοὶ οὕτω μοι ἐν τοῖς ἱεροῖς ἐσήμηναν, ὥστε καὶ ἰδιώτην ἄν γινῶναι, ὅτι τῆς μοναρχίας ἀπέχεσθαι με δεῖ.

Вещтину стреляна, лекарства и прорицана изобрѣо е Аполонъ, за владе сладострастія и Ерота, тако да е онъ быо ученикъ Ерота. — Сви су грађани ратно оружје градили, тако да бы заиста мислио, варошъ е фабрика рата. — Богови су ми у храмовима таковый знакъ дали, да бы и еданъ протакъ разумети могао, да ми се валя монархіе клонити.

В. §. 187. Нарѣчни ставови сравненія.

1. Сравнителни нарѣчни ставови начина уводе се съ односителнимъ нарѣчїяма: *ὡς*, *ὥστε*, *ὥσπερ*, *ὅπως*, као, као што. Употребленѣ наклоненія у овимъ нарѣчнимъ ставовима саглашава се съ прилагател. ставовима (§. 183. 8.).

2. Сравнителни нарѣчни ставови количине или степена уводе се съ односителнимъ *ὅσῳ* (*ὅσον*), и њѣму одговара у главноѣ ставу показателно *ἰσοούτῳ* (*ἰσοούτων*), колико — толико, а у сравнителномъ и превосходномъ степену: што е — то е; што е више — то е више.

Ἰσοούτων διαφέρειν ἡμᾶς δεῖ τῶν δούλων, ὅσον οἱ μὲν δοῦλοι ἄγοντες τοῖς δεσπόταις ὑπηρετοῦσιν. — Ὅσῳ (ὅσον) σοφώτερός τις ἐστί, ἰσοούτῳ (ἰσοούτων) σωφρονέστερός ἐστί. — Ὅσῳ (ὅσον) σοφώτατός τις ἐστί, ἰσοούτῳ (ἰσοούτων) σωφρονέστατός ἐστί.

Утолико треба да се разликуемо одъ слугу, уколико слуге невољно свое господаре служе. — Што е човекъ мудрив, то е цѣломудренив. — Што е више мудрив, то е више цѣломудренив.

§. 188. О вопросителнимъ ставовима.

1. Вопросы су или независни, или зависни одъ каквогъ предходећегъ става, и. п. ели пријатељ дошао? и: незнамъ, ели пријатељ дошао. Прве вопросе називамо непосредствене, а друге посредствене. Како едни, тако и други могу бити или едночлени, или двочлени или вишечлени, и. пр. ел' пријатељ дошао, или јоштъ нив дошао? — знашъ ли ты оћел' доћи, или неће? Вопросы могу се односити или на поедину речъ, или на цео ставъ, и по-томе називаю се речни и ставни вопросы, и. пр. кои е то учинио? и: еси ли написао писмо?

2. Речни вопросы уводе се суштествителнимъ, прилагателнимъ или нарѣчнимъ вопросителнимъ местоименијама, и. пр. *τις, ποῖος, πόσος, ποῦ, πόθεν, πότε* и т. д. и. пр. *τις ταῦτα ἐποίησε*; кои е то урадио? — Ставни вопросы уводе се съ нарѣчнимъ вопросителнимъ, местоименијама или вопросителнимъ речма, и. пр. *ἄρα*, и. пр. *ἄρα ταῦτα ἐποίησας*; еси ли ты то урадио?

3. О употребленю вопросны речій има се слѣдујуће примѣтити.

1) *Ἦ*, обычно у саюзу съ другимъ частицама, садржава у себи потврђивањ, предпостављајући предметъ вопроса као дѣйствително постојећий, и. п. *ἦ οὗτοι πολέμοι εἰσιν*; ел' да су ово непријатељи? — *Ἦ* *ποῦ*, да не, кадъ вопрошавајућий одрицателанъ одговоръ очекуе, и. п. *ἦ ποῦ τετόλμηκα ἔργον αἰσχρῆστον*, да нисамъ се усудио учинити дѣло најсрамније? — *Ἦ γὰρ*, ели, и. п. *ἦ γὰρ, ὦ Ἰαλίε, εἰάν τι ἐρωτῆ σε Σωκράτης, ἀποκρίνεῖ*, ели Илія, кадъ те што запыта Сократъ, одговорићешъ?

2) *Ἄρα* употребљава се највише кодъ сумнителны, неизвестны, удивителны вопросы, но често се узима за

изражај скромности у сасвимъ опредѣленомъ вопросима, н. п. *ἄρ' οἶσθά τινας, οἱ, ἀνωφελεῖς ὄντες, ὠφελίμους δύνανται φίλους ποιῆσθαι*; да ли познаешъ неке, кои, бесполезни будући, могу учинити пріятели полезима?

3) *Μὴ*, да не, изражава стра или бригу вопрошавајућегъ, и по томе очекуе одрицателанъ одговоръ, н. п. *ἀλλὰ μὴ ἀρχιτέκτων βούλει γενέσθαι*: да нећешъ постати архитектъ? — *Οὐκ οὖν ἔγωγ' ἔφη*, я небу, рекне. — *Ἀλλὰ μὴ γεωμέτρης ἐπιθυμεῖς, ἔφη, γενέσθαι ἀγαθός*; а да нежелити быти добаръ землѣмѣръ, рекне? — *Οὐδὲ γεωμέτρης, ἔφη*, нити землѣмѣръ, рече, и т. д.

4) Кодъ *ἄρα* ставля се *οὐ* или *μὴ*, кадъ вопрошавајућий очекуе съ извѣстности одобравајућий или одрицајућий одговоръ, н. п. *ἄρ' οὐκ ἔστιν ἀσθενής*; та да не болестанъ? — *Ἄρα μὴ ἔστιν ἀσθενής*: вальда не болестанъ?

5) *Μῶν* (постало е одъ вопросителногъ *μὴ* и *οὖν*) очекуе свагда одрицателанъ одговоръ, н. п. *μῶν τετόλμηκας ταῦτα δρᾶσαι*; та вальда се ниси усудио то чинити? збогъ ясности узимаю се често частице *οὖν* и *μὴ* — *μῶν οὖν, μῶν μὴ*, н. п. *μῶν οὖν τετόλμηκας* —; или *μῶν μὴ τετόλμηκας* —; — а кадъ ступа кодъ *μῶν* одрицанѣ *οὐ*, онда постае вопросъ потврђавајућий, н. п. *μῶν οὐ τετόλμηκας*; вальда се ниси усудио?

6) *Οὐ*, не, и са узгреднимъ понятіемъ слѣдства изъ предидућегъ *οὐχοῦν*, па не? изражаваю свагда потврђавајуће вопросе, н. п. *οὐχοῦν καὶ τῷ γείτονι βούλει σὺ ἀρέσκειν*; па нежелити ли ты и комшии угодити?

7) *Εἶτα* и *ἔπειτα* употребляваю се у вопросима негодования, удивления и изражаваю противоположенѣ: *па опетъ* (после, затимъ); означавајући, да се изъ предходећегъ извлочи едно неочекивано слѣдство, н. п. *ἔπειτ' οὐκ οἶε φροντίζειν θεοὺς ἀνθρώπων*; па опетъ неверуешъ, да се богови о людма брину?

8) Непосредственный двоакій вопросъ уводи се:

α. чрезъ *πότερον, πότερα* — *ἤ* (кое одъ овогъ двога) ко — или, н. пр. *πότερον οὐτοὶ ὑβρισταὶ εἰσιν, ἢ φιλόξενοι*,
www.dlib.mk

ко су, увредители, ови, или гостолубци (*πότερον* се у првомъ члену по некій путъ изоставља); — б, *ἄλλο τι* (чини ли што друго, него), н. пр. *ἄλλοτι οὖν οἴγε φιλοκερδεῖς φιλοῦσι τὸ κέρδος*; чине ли што друго користолубци, негъ любећи користь.

9) Простъ посредственъ вопросъ уводи се:

а. съ вопросителнимъ местоименіама: *ὅστις, ὅποῖος, ὁπότερος, ὅπως, ὅπου, ὅπη, ὁπότε* и т. д. н. пр. *οὐκ οἶδα, ὅστις ἐστίν*, незнамъ, кои е; *οὐκ οἶδα, ὅπως τὸ πρᾶγμα ἐπραξεν*, незнамъ, како е стваръ урадио.

б. *Εἰ*, да ли, употребљава се управо као *ἤ* у двојкимъ вопросима и означава поведенъ између две могућности; но често се изговара само еданъ членъ, а другій се у духу говорећегъ налази. Стои после глагола разсуђаваня, советованя, истраживаня, вопрошаваня, покушаваня, знаня, казиваня: *ὀρᾶν*, гледати, *σκοπεῖν*, сматрати, *εἰδέναι*, знати, *φοβεῖσθαι*, бојати се и т. д. *πειράσθαι*, покушавати, *ἐπινοεῖν*, измишлявати, *ἑρωτᾶν*, питати, *λέγειν*, казивати, *φράζειν*, говорити, и т. д. н. п. *σκέψαι, εἰ ὁ Ἑλλήνων νόμος κάλλιον ἔχει*, разсуди, да ли е законъ Елина больій. У овакимъ вопросима употребљава се и *ἐάν*, са сослагателнимъ, кадъ се говори о случаима, кои се очекују и кои се испитати имаю, н. пр. *σκέψαι, ἐάν τόδε σοι μᾶλλον ἀρέσκη*, разсуди дал' ти се ово болъ допада.

в) *Μή*, као у непосредственомъ вопросу, *да не*, употребљава се после израза разсуђаваня, сматрања, истраживаня и питања, а такође и после израза брѣге и стра, кои сваћаю у себи понятіе надвишнйя, н. пр. *ὄρα, μὴ τοῦτο οὕτως ἔχει*, види, да ниє то тако. — *Φροντίζω, μὴ κράτιστον ἤ μοι σιγᾶν*, размишлявамъ, да ми ниє найболъ бѹтати.

10) Посредственый двојкій вопросъ уводи се са: а) *πότερον (пότερα)* — *ἤ*, н. пр. *οὐκ οἶδα, πότερον ζῆ, ἤ τέθνηκεν* незнамъ, да ли е живъ, или е умрео; б) *εἰ* — *ἤ*, као *πότερον* — *ἤ*, само съ томъ разликомъ; што *εἰ* — *ἤ* изражаваю неизвѣстность и самовольство; в) *εἴτε* — *εἴτε*, у зима се у истомъ значеніи као *εἰ* — *ἤ*, само што се са *εἴτε* — *εἴτε* означава равномерно одношенъ оба

члана, и. пр. *καὶ δείξεις τάχα, εἴτ' εὐγενῆς πέφυκας, εἴτ' ἐσθλῶν κακῆ*, и брзо ћешъ показати, дал' си благородна или неваляла.

Примѣт. Одговоръ се изражава:

а Съ повтораванѣмъ у вопросу стоѣће речи, и. п. *ὀραῖς με, δέσποιν', ὡς ἔχω, τὸν ἄθλιον*; видишь ли ме госпожа, како самъ бѣданъ? — *Ὅρω*, видимъ. Одрицающей одговоръ додае одрицанѣ, и. пр. *οἷσθ' οὐν, ὅς νόμος βροτοῖς κατέστηκεν*; знашь ли, кои е законъ за смртне установлѣнѣ? — *Οὐκ οἶδα*, незнамъ.

б. Са *φημί, φημί ἔγω, ἔγωγε*; одрицателно *οὐ φημί, οὐκ ἔγωγε, οὐ*.

в. Често са *γέ, да, на свакий начинъ*, кое изражава, да одговоръ мисао вопроса допуњава, далѣ изводи, продужава, оснажава, узвишава, или само съ каквимъ додаткомъ ограничава, одостовѣрава. Исто тако и са *γάρ*, али яче.

г. Са *καί, есть; νῆ τὸν Δία*, тако ми Зевса; *πάνν*, врло; *κάρτα*, врло, здраво, яко; *εὖ γε*, добро, валяно, прекрасно.

§. 189. О косномъ или посредственномъ говору.

1. Речи или мысли одного лица — было оно треће или друго лице, или самъ говорещий — може говорещий изразити или безъ промене на истый начинъ, на кои е само лице изговорило; и онда се появлуетъ говоръ (мисао) истогъ независанъ одъ представлена казующегъ и назива се непосредственный или правый говоръ, и. п. я мисля: сви су люди смртни — онъ объяви: миръ е заключенъ — и безъ предходегъ глагола; сви су люди смртни; или се могу на представленѣ говорегъ или когъ другого однети, и тако одъ одного, у главномъ ставу стоѣгъ, глагола онажана или саобщителна зависима учинити. Изражено се наводи изъ душе говорегъ лица — као у духу иъговомъ смислѣно —. Овай говоръ назива се посредственъ или косанъ, и. п. онъ объяви, да е миръ заключенъ.

2. Главни ставови непосредственногъ говора, т. е. граматични, (коима принадлеже такође и они ставови, кои су приставнимъ узрочнимъ саюзима: *γάρ, οὖν, καίτοι* и т. д. уведени, и логично подчинѣни), изражаваю се у косномъ говору, кадъ су њенъ какво садржаваю, или чрезъ винительный съ неопредѣленимъ (§. 172. 1.), или чрезъ *ὅτι* и *ὡς* са свршенимъ глаголомъ (§. 180. 2.), или съ причастнимъ саставомъ (§. 175. 1.), н. пр. *ἐπήγγειλε τοὺς πολέμιους ἀποφύγεῖν — ὅτι οἱ πολέμοιοι ἀποφύγοιεν* или *ἀπέφυγον — τοὺς πολέμοιοις ἀποφύγοντας*, явио е да су непријатељи побегли — или, кадъ изражаваю заповести, желѣ, зактеваня, чрезъ неопредѣлено (§. 171. 2.), н. пр. *ἔλεξε τοῖς στρατιώταις ἐπιθέσθαι τοῖς πολέμοιοις*, казао е воиницима, да нападну на непријатељ (непосред. говоръ, *ἐπίθεσθε* нападните).

3. Узредни ставови непосредственногъ говора неменяю у косномъ говору свой край, осимъ што поставляю, као што ће се одма видети, пожелателно на место изјавителногъ и сослагателногъ.

4. Кадъ се исказиванъ управляюћегъ главногъ става изражава каквимъ историчнимъ временомъ, онда стои пожелателно — кадъ се косанъ говоръ има као таковый означити — и ово пожелателно стои или на место изјавителногъ, или сослагателногъ непосредственногъ говора.

Тако н. пр. *ἐὰν τοῦτο λέγῃς, ἀμαρτήσῃ* прелази у *ἔλεξέ σε, εἰ τοῦτο λέγοις, ἀμαρτήσεσθαι*. — *Τελευτῶν ἔλεγεν, ὅσα ἀγαθὰ Κῦρος Πέρσας πεποιήκοι*. — *Τισσαφέρουης ὤμοσεν Ἀγησιλάῳ, εἰ σπείσαιο, ἕως ἔλθοιεν, οὓς πέμψεις πρὸς βασιλέα ἀγγέλους, διαπράξεσθαι αὐτῷ, ἀφεθῆναι αὐτονόμους τὰς ἐν τῇ Ἀσίᾳ πόλεις Ἑλληνίδας*.

Ако то кажешъ погрешилъешъ. — Умирући говораще, колико е добра учинио Киръ Персијанцима. — Тиссафернисъ се е заклео Агесилаю, ако се помири, докъ се неповрате вѣстници, кое е краљу послао, да ће подѣствовати, да грчке вароши у Азиі остану самосталне.

5. Косанъ говоръ узима често у грчкомъ езику характеръ непосредственногъ начина израза, задржавајући

у узгреднимъ ставовима изъяснително и сослагателно непосредственногъ говора и у посредственногъ говору, и у употребляющихи често и после самогъ историчногъ времена у главномъ ставу, изъяснително и сослагателно главны времена. Сама дѣла и представлена узгредны ставова, коя прошлости принадлеже, увлаче се у присутствіе говоренегъ. По правилу употреблява се наклоненіе изъяснително, кадъ се исказиваиъ управляюнегъ главногъ става у присутствіе говоренегъ постави, н. н. λέγει, ότι ο άνδρας θνητός ἐστιν, или се поставля место *ὅτι* съ глаголомъ свршенимъ, винительный падежь съ неовредленнымъ, н. пр. λέγω, τὸν κενθρονον θνητὸν εἶναι; кажемъ, да е человекъ смрътанъ.

Λεὶ ἐπελελειτο Κύρος, ὅπως συνέηνοίεν, ὅπως εὐχαριστοῦνται λόγοι ἐμβληθήσονται. — Ἐδοξε τῷ δήμῳ νομίματα ἐλέσθαι, οἱ τοὺς πατέρας νόμοις ἀγγαγέονται, καθ' οὓς πολίτευθουσιν. — Ὁρκίαις μεγάλαις κατεῖχοντο Ἀθηναῖοι, δέκα ἐτη χρήσασθαι νόμοις, οὓς ἂν αὐτοῖς Σόλων εἴηται. — Τοὺς ἠπείας ἐκέλευσε Κύρος φυλάττειν τοὺς ἀγαθότητας, ἕως ἂν τις σήμερη.

Киръ се е свагда трудо, кадъ бы заедно е.и. да се поведу найпріятнии разговори. — Народъ е судіо за добро избрати нѣи тридесеть, кои ће старе (отечествене) законе списати, по коима ћеду се управляти. — Великимъ заклетвама обвезали су се Атишани, да ћеду десеть година обдржавати законе, коѣ имъ е Солонь положію, — Долазећимъ конявицима заповедіо е Киръ, да пазе, докле небы ко дао знакъ.

6. Грчкій езикъ употреблява слободно у свакомъ виду узгредны ставова винительный падежь съ неопределенимъ место свршеногъ глагола.

Σκύδας φασὶ τὰς νομίδας, ἐπεὶ αὐτοῖς Δαρειὸν εἰσβαλεῖν εἰς τὴν χώραν, μετὰ ταῦτα μερονέναι αὐτὸν ἴσασθαι.

Кажу за Ските Номаде, кадъ имъ е Дарій у землю ушао, да су га престали почитовати.



Enne ope opaste,

uokan ja tu kameen
mte caer luyis:

Kas nay. ja samak, aora
kama, mte epkama

epkama, gult tu

rejegantyt ythe 1010

y pytabo, nay kthagn

~~a wv wv wv~~, ja re

